

ჯემალ მესრიშვილი

ყიფხულობს
ქალუხდაური

ჯემალ მეხრიშვილი, კითხულობს ქალუნდაური

დიზაინერი

თეა აკობია

Designed by

Thea Akobia

© ჯემალ მეხრიშვილი, კითხულობს ქალუნდაური, 2014
Jemal Mekhrishvili, criticism, 2014

© „საუნჯე“, გამომცემელი ვაჟა წონკოლაური
SAUNJE publishing house, Vazha Tsotskolauri
ISBN 978-9941-451-40-9

saungeo@gmail.com

დაბეჭდილია გამომცემლობა „საუნჯის“ სტამბაში
Printed in Tbilisi, Georgia. By SAUNJE publishing house

ლია წერილი

ბიორგი (იური) ზიზილიშვილს

გაგონილაა, – იძახდა –
ასრე აგდება რჯულისა?!
ვაჟა-ფშაველა

იქ საფრთხე რამე არ დაგემართოს,
ბლაჭიაშვილი იქ იმყოფება.
ლია ქავჭავაძე

ბატონო გიორგი (იური)! და აჰა, მოხდა ის, რაც ადრე თუ გვიან, ალბათ, მაინც მოხდებოდა და რასაც ჩემი მწერლური გუმანითა და გარდაუვალი პოლემიკის თავის ამრიდებლის ტანჯვიანი მოლოდინით თავიდანვე ვგრძნობდი: მწერალ **რევაზ მიშველაძის*** შემოქმედებისადმი მიძღვნილი თქვენი სახოტბო წერილების უსასრულო ციკლიდან ამ უკანასკნელმა, „მწერლის გაზეთის“ 2013 წლის აგვისტო-სექტემბერში გამოქვეყნებულმა წერილმა, „**მწერალი, რომელიც ცხოვრებას გვასწავლის**“, მოთმინების ფიალა ამივსო, რამაც ეს ღია წერილი მოიყოლა.

პირდაპირ განსაცვიფრებელია: უბრალო დამთხვევა თუ ესეც უფლის ნება იყო – თითქოს ეს თქვენი ყიფური სტატია და განსაკუთრებით კი მისი იმპერატიული სათაური არ კმაროდა, ამავე ნომრებში ზედ დამატებით „ნოველის“ რუბრიკით თვით **რევაზ მიშველაძის** წყალწყალა ტექსტებიც გამოქვეყნდა, რამაც ჩემს წარმოსახვაში ოდნავ აალებულ სათუო ღია წერილის იდეაზე პირდაპირ ნავთი გადამისხა და უკან დასახვევი ყველა გზა-ბილიკი ხელმწიფურად ჩამიხერგა!!! ოღონდ ერთ რამეზე მეთანადრება გული: დღეს **რევაზ მიშველაძის** ირგვლივ ცხარე პოლემიკური ვნებათაღელვა ბობოქრობს და ვაითუ ეს ჩემი წერილი ფეხისხმასაყოლილი, სასაცილოდ გულმოცემული ლიტერ-

* ხაზგასმა ყველაგან ავტორისეულია.

ატურული გოშიის უკადრის წკავნკავად და ამ ვნებათაღელვის ნაწილად მიიჩნიონ! ამიტომ ღმერთის წინაშე სამშობლოს დავიფიცავ: მის შექმნას არავისთან და არაფერთან არანაირი საძრახისი შეხება-კავშირურთიერთობა არ გააჩნია და დღევანდელ ქართულ მწერლობაში რანაირი ამინდი და ვითარებაც უნდა ყოფილიყო, ერთმანეთს ნაბზული ბუნებრივი მოვლენების ზეგავლენით ის მაინც დაინერებოდა, რათა შელახული ჩემი მწერლური კრედო და ღირსება შეძლებისამებრ დამეცვა.

გარდა ამისა, რაკი ჩვენში ჯანსაღი დემოკრატიული საზოგადოება ჯერ ჩამოყალიბების მტკივნეულ პროცესშია, ბევრი ყველაფერს ეჭვის თვალთ უყურებს და ამიტომ ვერც წარმოუდგენიათ, ერთმა მწერალმა მეორე მწერლის შემოქმედებაზე ან რომელიმე კრიტიკოსის წერილზე უარყოფითი მოსაზრებები გამოთქვას თუ მათ მისთვის რამე არ დაუშავებიათ!!! წარმოგიდგენიათ?! ამიტომ აქ თავდამამცირებელი განცხადების გაკეთებაც მიწევს: ბ-ნო გიორგი (იური), ცხოვრებაში ჩვენ ერთმანეთისთვის ხომ თვალც არ მოგვიკრავს, ხოლო რევაზ მიშველაძესთან, როგორც საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის პირველ მოადგილესთან და „მწერლის გაზეთის“ სარედაქციო საბჭოს თავმჯდომარესთან მაკავშირებს ყოვლად მკრთალი ურთიერთობა, ერთმანეთისთვის პირადულად იოტისოდენაც არაფერი გვიწყენინებია და საერთოდ, ჩვენი გზებიც არასოდეს გადაკვეთილა! თუმცა, ღმერთო ჩემო, ანდა, სად, როდის, რისთვის და როგორ უნდა გადაკვეთილიყო: სად – **რევაზ მიშველაძე**, სად – მე... მაგრამ დავუშვათ და ჩვენ შორის ოდესმე მართლაც მწვავე დაპირისპირება ყოფილიყო – ნუთუ ამის შიშითა და ეჭვით ერთმანეთს პირუთვნელად ველ-არაფერი უნდა ვუთხრათ?!

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), რევაზ მიშველაძისადმი მიძღვნილი თქვენი უსასრულო და ერთფეროვანი სახოტბო წერილები მკითხველებისთვის თანდათან იმიტომ კი არ ხდება თავშესაწყენი, ამოყინებულ ფავორიტს ამდენს რომ აქებთ და აქებთ,

არამედ ვერ ასაბუთებთ, რისთვის აქებთ!!!

ეს კი განაბეზრებ მკითხველებში ბუნებრივ უკუურეაქციას ინვევს: ნათქვამია, **ბევრი „მამო“ ხარს გააგიჟებსო!** მაგრამ, როგორც ჩანს, რ. მიშველადის ფანატიკოს მაქებრებს რუსული ანდაზა უფრო გხიბლავთ: **„მასლომ კაშუ ნე ისპორტიშ!“**

სწორედ ამ მანკიერი მეთოდით თქვენისთანა შესანიშნავმა კრიტიკოსებმა და ქართულ მწერლობას ანგარებით ატორლიალებულმა შემთხვევითმა პირებმა იმდენი ქენით, რომ რ. მიშველადეს დააკარგვინეთ რეალობის გრძნობა და ნამდვილ ლიტერატურულ ნარკომანად აქციეთ: როგორც ხელიდან წასულ ნარკომანს აღარ შეუძლია არსებობა ყოველდღიური ძლიერმოქმედი ნარკოტიკული ულუფის გარეშე, ეტყობა, ისე რ. მიშველადესაც უკვე ვეღარ წარმოუდგენია თავისი მწერლური ყოფნა-ცხოვრება თუ ერთგულ „მგალობელთა“ წრეგადასული ქება-დიდება რულისმომგვრელ იავნანურად არ ჩაესმის!

რად ღირს თუგინდ **„მწერლის გაზეთის“** 2013 წლის სექტემბრის ნომრის სრულ გვერდზე გამოქვეყნებული საქართველოს მწერალთა კავშირის პრესცენტრის ხელმძღვანელის, **მანანა გორგიშვილის** ინტერვიუ განსვენებულ პოეტ **ჯემალ ჩახავასთან**, სადაც რევაზ მიშველადეს ისეთი ფაცხაფუცხით აცხადებენ ცოცხალ კლასიკოსად, თითქოს საქმე სახრინავზე ყოფილიყო მიმდგარი და ლუკმანატრულ საწყალ მწერალს პენსიის დასანიშნად მარტო ეს ცნობაღა ჰკლებოდა!!!

ეგ კიდევ რა არის – რ. მიშველადის ჯერ კიდევ ბოლომდე დაუსტამბავ (!) ოცდახუთტომეულის წარმოსახვით (!) სვეტზე დროშასავით აფრიალებული „მწერლის გაზეთი“ ათასხუთასწლოვან ქართულ მწერლობას მუშტმოდერებით ტუქსავს, დასცინის, ანამუსებს თუ ემუქრება. მოუსმინეთ და გაუძელით.

„მითხარით, რევაზ მიშველადის გარდა ვინ გამოსცა 25 ტომი?“

აბა, აქ ვის ამოელება კრინტი: ცურტაველს, რუსთაველს, სულხან-საბა ორბელიანს, დავით გურამიშვილს, ნიკოლოზ ბარათაშვილს, ილიას, აკაკის, ვაჟას, ალექსანდრე ყაზბეგს, ვასილ ბარნოვს, დავით კლდიაშვილს, შალვა დადიანს, ნიკოლორთქიფანიძეს, მიხეილ ჯავახიშვილს, ლეო ქიაჩელს, დემნა

შენგელაიას, გალაკტიონს, კონსტანტინე გამსახურდიას, გიორგი ლეონიძეს, ოთარ ჩხეიძეს, ჭაბუა ამირეჯიბს, თამაზ ჭილაძეს, ნოდარ დუმბაძეს, რევაზ ინანიშვილს, ლადო მრელაშვილს, ნოდარ წულეისკირს, რევაზ ჭეიშვილს, გურამ გეგეშიძეს, გურამ დოჩანაშვილს თუ სხვა რომელიმე ქართველ მწერალს?!

აი, რა მოსდევს ლიტერატურულ ნარკომანობას!!!

თავისი პატრონის ყოვლისმძლეობით გაგულისებულ „მწერლის გაზეთი“ ხელისუფლების წარმომადგენლებს და ქართველ მწერალთა დიდ უმრავლესობას თან ყურსაც უწევს და ისაყვედურება.

„არ გაგიკვირდეთ და, ხელისუფლების წარმომადგენლებს კი არა, რევაზ მიშველაძე მწერალთა 3 პროცენტსაც არა აქვს ნაკითხული“.

ერიჰაა!.. ასე მაინც თქმულიყო: არ ექნება ნაკითხულიო, თორემ!.. თვალისმომჭრელად მოზრიალე ქება-დიდების კარუსელისაგან ბრუდასხმულ „მწერლის გაზეთს“ თავისი პატრონისადმი აქ კი ნამდვილი დათვური სამსახური გამოუვიდა: შენს ნაწარმოებებს ხელისუფლების წარმომადგენლები კი არა, თუკი თანამოკალმეთა 3 პროცენტიც კი (!!!) არ კითხულობს, მაშინ ცოცხალი კლასიკოსი კი არა, საერთოდ, რალა მწერალი ყოფილხარ?! თან გაკვირვებას იწვევს გაზეთის წინდაუხედაობა: ბრალი რომ დასდონ, მაჩვენებელი განზრახ გაგიზრდია და ან ეგ 3 პროცენტი საიდან გამოთვალეო, ნეტავი ერთი მაცოდინა, რა პასუხი ექნება?! თუმც ვინ ჩასწვდება ლიტერატურულ ნათელმზილველთა გულთმისნობასა და გამოთვლის საიდუმლოებას!

და რაკი „მწერლის გაზეთს“ გული დასწვია **რ. მიშველაძის** ნაწარმოებების მკითხველთა დაბალპროცენტუიანობით, იქნებ ამის მიზეზიც გამოეკვლია. რა გაეწყობა, ჩემი მოკრძალებული შესაძლებლობის ფარგლებში აქ ცოტას მეც ნავეხმარები.

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), სამწუხაროდ, ვერც თქვენ გაუძელით ცდუნებას – **რევაზ მიშველაძის** მაქებართა დაფნის გვირგვინი სხვამ არვინ შეიხვედროსო და ამ ისედაც უკიდურესად

დაძაბულ-დამუხტულ ვითარებაში გაოგნებულ მკითხველებს ამისთანებში გამოზრდმედილ მოკრივესავით შეუნყალებლად სდრუზეთ ცულით ნაჩორკნი წერილი!

ოლონდ არ იფიქროთ, საიმედო, ბარაქიან და თავის ადგილას შეუცვლელ ისეთ იარაღს, როგორც ცულია, ვწუნობდე! პირიქით: ჩემს სოფლურ წარმომავლობასაც რომ თავი დავანებოთ, პროფესიით ისტორიკოსი ვარ და ყოფილ საბჭოთა იმპერიაში მოგზაურობისას ჩემთვის ბევრჯერ უჩვენებიათ რუსული ქუა-გონებით ხელთუქმნელ შედევრად მიჩნეული ხახვისთავა ეკლესიები, ერთი ობოლი ლურსმანიც რომ არსად აჭდევია და ძველ ოსტატებს მხოლოდ ცულით დათლილი ხეებით შეუკრავთ!

ჰოდა, კრიტიკის სფეროშიც თუ თქვენი ერთადერთი იარაღი ცულია, მაშინ ისე მაინც ააფხავეთ, ნამწამს იღებდეს, თორემ, მომიტევეთ და, ძნელი მისაღებია დალაბრა ცულით „ნათალი“, უკიდურესად სქემატურ-ტენდენციური სტატია, თანაც გამაღიზიანებელ-გამომწვევი სათაურით „**მწერალი, რომელიც ცხოვრებას გვასწავლის**“, რითაც ცამონმენდილზე განსაცვიფრებელი გაბედულებით ცხოვრების შემსწავლელი მიშველაძისეული მუდმივმოქმედი კურსები დაარსეთ, მთელი საქართველოს (თუ მთელი მსოფლიოს?!) მოსახლეობას გზაბნეულ უპატრონო ფარასავით მასში უკარით თავი და თითოეული ჩვენთაგანი თქვენგან ნაქები კუმირის მონაფეებად გამოგვაცხადეთ!

აი, სწორედ ამანაც გამოიწვია ჩემი პროტესტი! ოლონდ ნუ იფიქრებთ, ზარმაცი, ცულლუტი, ხასიათმოუტეხელი ანდა თავდაჯერებული მწერალი-მონაფე ვიყო და რისამე სწავლას უკვე ზედმეტად ვთვლიდე ანდა **რ. მიშველაძის** მონაფეობას ვუკადრისობდე. არამც და არამც! პირიქით, კარგად მაქვს შეგნებუი, რომ ერთი მცირემცოდნე, უმნიშვნელო მწერალი ვარ და ამიტომ რამე სასიკეთოს სწავლა არასოდეს არავისგან დამთაკილებია. ამის ცოცხალ მაგალითებსაც მოგიყვანთ.

მკითხველი საზოგადოებისთვის მაშინ სრულებით უცნობი პროზაიკოსის, თელაველი **მაყვალა მიქელაძის** ნოველამ „**ნაროელი მეპირ**“ (ყურნალი „ოლე“, 2005 წ. N4) და დებიუტანტ

ინა არჩუაშვილის მოთხრობამ „ბილიკი“ (ჟურნალი „ლიტპალი-ტრა“, 2009 წ., N7) იმდენი რამ მასწავლა და იმზომ აღმაფრთოვანა, რომ საკუთარი ნაწარმოებების წერა აღარც კი მაგონდებოდა, სანამ ორივე შედეგისადმი მიძღვნილ ჩემს წერილებს „გვეტყვიან... გვეუბნებიან!“ („ლიტერატურული საქართველო“, 2007 წ., 13 ივლისი და ჟურნალი „ოლე“, 2008 წ., N4) და „ჯადოსნური ბილიკები“ (ჟურნალი „ქართული მწერლობა“, 2010 წ., N6) დაბეჭდილს არ ვიხილავდი!

არც ის იფიქროთ, როგორც დიდი ომის გამოუცხადებლად დაწყებისას ხდება ხოლმე, თქვენ მიერ ტოტალური მობილიზაციის ყაიდაზე რ. მიშველაძის მონაფეხად განვეული მთელი ქართველი ხალხის სახელით ვლაპარაკობდე. არა, ეს ჩემთვის მეტისმეტად მძიმე ტვირთი იქნება! თანაც, ვინ იცის, რამდენმა მოქალაქემ რ. მიშველაძის შემოქმედებით მართლაც ისწავლა ან ახლა სწავლობს ანდა მომავალში ისწავლოს ცხოვრება. მაშ, ვის რა უფლება აქვს ცეტურად ჩაერიოს მწერალი-მასწავლებლისა და მკითხველი-მონაფის ნებაყოფლობით ურთიერთობაში?!

დაე, თითოეული მკითხველი-მონაფე ყველაფერში თავისით გაერკვეს!

ამრიგად, მე მხოლოდ საკუთარი სახელით გამოვდივარ!

ჩემს შემთხვევაში კი საქმის ვითარება ცოტა სხვაგვარად არის. მას აქეთ, რაც მშობლიური ენა ღმერთად გავიხადე, ჩემთვის მთავარი უკვე ის კი არ არის, რას მასწავლიან – ცხოვრებას... ხვანა-თესვას, მკას, თიბვას, ვაზის გადანვენას, რანდვას, ღვინის დაყენებას, კოვზის გამოთლას, მიცვალებულის გაპატიოსნებას, სხვლას, ხმიადის გამოცხობას, ცხენის დალაგმვას (ეს კარგად დაიხსომეთ!), თაიგულის შეკონვას, საქონლის მომწყემსვას, მხატვრულად აზროვნებას, წერის სტილს, სიუჟეტის შეკვრას, კომპიუტერთან მუშაობას თუ, ვთქვათ, „მაუზერის“ დაშლა-აწყობას, არამედ როგორი ქართულით მასწავლიან!!!

რევაზ მიშველაძემ თავისი ენით, მხატვრული აზროვნების ყაიდითა და წერის სტილით რამე მასწავლოს კი არა, მწერლურ სფეროში რაც რამ მისწავლია, ლამის ისიც დამავინცოს ანდა

ბევრი რამ უეცრად საეჭვოდ მომაჩვენოს ხოლმე და მოულოდ-
ნელობისგან ელდანაკრავი სანამ ჩემი სიმართლის გასარკვევად
ლექსიკონებსა და სხვადასხვა წყაროებს გადავქექავდე, მანამ
ასე სანამებელ ჩარხზე გაკრული მიყოლიოს!

ეს ბოროტ ცილისწამებად ჩამეთვლება თუ მის დამტ-
კიცებას მაინც არ შევეცდები.

ოღონდ აქ მკითხველები თავს ნუ შეიშინებენ – რა გაუძლებს
მწერლის ოცდახუთტომეულის კრიტიკულ მიმოხილვასო! ტყუი-
ლუბრალოდ ნურავინ შეძრწუნდება: მლაშე ტბის ქიმიური ანალ-
იზის დასადგენად არ არის აუცილებელი საკვლევაძიებო სამსახ-
ურმა ეს ტბა მთლიანად ამოხაპოს და კვლევით ინსტიტუტთან
ავტორისტერნების უსასრულო კოლონა გაჭიმოს – ქიმიურ ლაბო-
რატორიაში ასგრამიანი სავსე რეტორტის მიტანაც იკმარებს, რა-
მეთუ ორიოდე წვეთშიც კი სწორუტყუვრად ვლინდება საკვლევი
სითხის სრული ბუნება და ქიმიური შემადგენლობა!

ბ-ნო გიორგი (იური), მიკერძობებაში რომ არ ჩამითვალოთ,
განზრახ შეგიჩინებიათ რ. მიშველაძის ადრეული პერიოდის
სუსტი ტექსტებიო – თუკი ამგვარი მკრებელური აზრის გა-
მოთქმას მაპატიებთ და თან საერთოდ, მიგაჩნიათ, რომ თქვენს
კერპს თავისი შემოქმედების რომელიმე ეტაპზე შეიძლება სუს-
ტი ნაწარმოებები ჰქონდეს! – ამიტომ შევეხები მხოლოდ და
მხოლოდ „მწერლის გაზეთის“ 2013 წლის აგვისტო-სექტემბრის
ნომრებში გამოქვეყნებულ ტექსტებს, ვინაიდან ისინი დაწერ-
ილია სწორედ ახლა, როცა ავტორი თავისი გამოცდილების, მხ-
ატვრული შესაძლებლობებისა და მწერლური დიდების მწვერ-
ვლიდან გადმოგვყურებს!!!

* * *

„მწერლის გაზეთის“ 2013 წლის აგვისტოს ნომერში გამო-
ქვეყნდა რ. მიშველაძის „შეთქმული?“ (არადა, შინაარსისა და
ავტორის მცდარი პოზიციის მიხედვით ირკვევა, რომ სათაური
კითხვა-ძახილს საჭიროებს – „შეთქმული?!“).

ნოველა ეხება ქართლ-კახეთის მეფე ერეკლე მეორის
(1720-1798) მიერ პაატა ბატონიშვილის (დაახ. 1720-1765) სიკვ-

დილით დასჯას, ხოლო რ. მიშველაძის მიერ ამ დასჯის ნამდვილი მიზეზების სრული უცოდინარობის გამომჟღავნებას თუ დღევანდელ მწვავე პოლიტიკურ მოვლენებთან სპეკულაციურად მისადაგებულ ვითომ „მომგებიან“ იაფფასიან ტაკიმასხარობას.

ვინ იყო **პაატა ბატონიშვილი?** ქართლის მეფის, **ვახტანგ VI-ის (1655-1737)** უკანონო შვილი, რომელიც მამასთან ერთად 1724 წელს რუსეთში აღმოჩნდა. აქ მან შეისწავლა სამხედრო საქმე, კერძოდ, არტილერია, მაგრამ არსად უმსახურია. მამის გარდაცვალების შემდეგ მთავრობამ ყოველწლიურად 300 მან. პენსია დაუნიშნა. მან 1747 წელს ითხოვა საქართველოში გაემშვად ან შესაბამის სამსახურში გაემწესებინათ. 1749 წლის იანვარში რუსეთიდან გაიქცა, ქ. კენიგსბერგში ჩავიდა და პრუსიის მეფეს, **ფრიდრიხ მეორე დიდს (1712-1784)** ქვეშევრდომობა და სამსახური სთხოვა. რაკი ცივი უარი მიიღო, ვარშავის, ბუქარესტის, კონსტანტინეპოლისა და არზრუმის გავლით 1752 წელს თბილისში, ერეკლე მეორესთან ჩავიდა, რომელმაც საარტილერიო დარგის ნამოწყება დაავალა.

მე-18 საუკუნის შუა პერიოდი საქართველოს ისტორიაში უდიდესი პოლიტიკური ძვრებით აღინიშნა. ერეკლე II 1744 წელს ჯერ კახეთის, ხოლო ქართლის მეფის, თავისი ღვიძლი მამის, **თეიმურაზ მეორის (1700-1762)** გარდაცვალების შემდეგ იგი ქართლის მეფეც გახდა. ამას კი წინ დიდი მოვლენები უსწრებდა: ნადირ შაჰის გარდაცვალების შემდეგ (1747) მამა-შვილმა თბილისი ირანელებისაგან გაათავისუფლა, თავიანთ ბატონობას დაუმორჩილეს და დახარკეს განჯისა და ერევნის სახანოები... ქართლ-კახეთში ერთმეფობის დამყარება საქართველოს პოლიტიკური გაერთიანებისკენ გადადგმული სანატრელი ნაბიჯი იყო.

სწორედ ამ პერიოდში, 1765 წელს პაატა ბატონიშვილის მეთაურობით მოწყობილი შეთქმულება კი წარმოადგენდა ერეკლე მეორის გამაერთიანებელი პოლიტიკის წინააღმდეგ თავად-აზნაურთა რეაქციული (!) ნაწილის ხანგრძლივი ბრძოლის ერთ-ერთ სახიფათო ეპიზოდს.

შეთქმულნი მიზნად ისახავდნენ ერეკლე მეორის მოკვლას

და ქართლში პაატა ბატონიშვილის გამეფებას. ისინი უკმაყოფილონი იყვნენ კახეთის სამეფო შტოს წარმომადგენლის – ერეკლე მეორის ქართლშიც გამეფებით. არადა, ერეკლეს დედა, თამარი, ქართლის მეფის, ვახტანგ VI-ის ასული იყო! სინამდვილეში კი შეთქმულებს არ მოსწონდათ სამეფო ხელისუფლების გაძლიერება, ერეკლე მეორის ცენტრალისტური პოლიტიკა.

შეთქმულების გამჟღავნებისთანავე ერეკლემ დამნაშავენი შეაპყრობინა, სასამართლოს გადასცა და მომჩივნის როლში თვითონ გამოვიდა. შეთქმულნი კანონისამებრ დაისაჯნენ: პაატა და დავით ბატონიშვილებს თავები მოჰკვეთეს, ელიზბარ თავთაქიშვილი ცეცხლში დაწვეს, დანარჩენებსაც სხვადასხვა სასჯელი შეუფარდეს.

აი, ასეთია წყაროებზე დაფუძნებული სინამდვილე. რ. მიშველაძე კი დღევანდელი რუსული აგრესიით განანამები ჩვენი საზოგადოების გულმოსაგებად თუ სხვა რამ მიზნითა და მიზეზით თავგადაკვლით ცდილობს მოგვაჩვენოს, რომ ერეკლე მეორის წინააღმდეგ 1765 წლის შეთქმულებისა და პაატა ბატონიშვილის სიკვდილით დასჯის ერთადერთი მიზეზი თურმე ამ უკანასკნელის... **„ანტირუსული განწყობილება“** ყოფილა და მეტი არაფერი! უფრო მეტიც: ავტორმა თავის ნოველას რაკი ასეთი კითხვისნიშნისანი და ამდენად, დამაეჭვებელი სათაური მიაკერა – „შეთქმული?“ – გამოდის, რომ 1765 წელს ერეკლე მეორის წინააღმდეგ არც შეთქმულება ყოფილა, არც დასჯილ პაატა ბატონიშვილს უმეთაურნია მისთვის და საერთოდ, შეთქმულთა ბუდე, **„მარკოზაშვილის დარბაზიც“** მემატყანეთა ურცხვი მონაჩმახი ყოფილა!

რად ღირს თუგინდ ტექსტის დამაგვირგვინებელ წინადადებაში გაცხადებული ავტორის მრწამსი.

„მე მგონი ისტორიამ დაამტკიცა, რომ პაატა ბატონიშვილი მართალი იყო“.

გესმით?!

ასე და ამრიგად, რ. მიშველაძის აზრითა თუ სურვილით, ერეკლე მეორე, რომელმაც ქართლ-კახეთის სამეფოს რუსეთთან დაკავშირებით, როგორც ამბობენ ხოლმე, **„უფრო ნაკლები**

ბოროტება“ ჩაიდინა და ურიცხვ მტერთაგან ილაჯგანყვეტილი ერთი მუჭა ქართველობა სრულ ფიზიკურ განადგურებას ააცდინა, თურმე ბეცი პოლიტიკოსი, სისხლისგუდა მეფე და ისტორიის წინაშე პირშავი მოღვაწე ყოფილა, ხოლო შეთქმულთა მეთაური, პაატა ბატონიშვილი, ერეკლეს მოკვლა და ქართლის ტახტზე წამოსკუპება რომ ეწადა – რაც ისედაც დაქუცმაცებულ, დაუძღურებულ საქართველოს უარესად დააქუცმაცებდა და დააუძღურებდა! – ქრისტეს მტრედი, განტევების ვაცი და ისტორიის წინაშე პირნათელი პიროვნება!

აბა, აქ რაღა უნდა თქვას ან ქნას გახეტებულმა მკითხველმა, როცა ქალაქი და ნოველის ავტორი ამტანობა-გამძლეობაში ერთმანეთს არსად წაუვლენ!..

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), ახლა ტექსტის მხატვრულ-ენობრივ მხარეს შევეხოთ.

ნოველის პირველივე, პანია აბზაცმა ელდა ელვის ნაწყვეტბივით ზედიზედ დამაყარა და გამაშტერა. აი, როგორია პირველი წინადადება.

„ერეკლე მეორე **ელჩებს-ელჩებზე** აგზავნიდა პეტერბურგში“.

ამ ნათელ, თუმც დამახინჯებული სინტაქსით აკინძულ წინადადებაში რა საჭირო იყო დეფისი?!

„ნინო **კაბას კაბაზე** იკერავდა“, „თამადა **ჭიქას ჭიქაზე** გვა-ცლევინებდა“. „ელენეს **მაჭანკალი მაჭანკალზე** მოსდიოდა“ და ა.შ. ვისაც ელემენტარული მართლწერა ესმის, ის უმალ დაგვყაბულდება, რომ ეს და მსგავსი წინადადებები არსად არ საჭიროებს დეფისს!

გარდა ამისა, ერეკლე II კახეთის მეფე 1744 წელს გახდა, ხოლო პაატა ბატონიშვილი რუსეთიდან 1749 წელს გაიპარა. ჰოდა, სრული უმეცრობაა მე-18 საუკუნის ამ ხუთიოდე წელს ასეთი შეუსაბამობა მიაწერო. ერეკლე მეორე პეტერბურგში ელჩებს ელჩებზე აგზავნიდა და ეს ხმა რუსეთში მცხოვრებ პაატა ბატონიშვილსაც მისწვდაო.

პეტერბურგში ელჩების გზავნა და რუსეთთან დაახლოება უფრო მოგვიანებით – 70-80-იანი წლებიდან დაიწყო, რასაც 1783 წელს გეორგიევსკის ტრაქტატი მოჰყვა.

ამ პირველ წინადადებას ახლა ასეთი წინადადება მოსდევს.

„რუსთ ხელმწიფეს თხოვდა“. მერე კიდევ მეორდება „სარუსეთო დახმარებას თხოვდა“.

ამხელად გრამატიკული კატეგორიებით მსჯელობას თავი დავანებოთ – ავტორს მშობლიური ენის სიფაქიზისადმი სმენადობა ისე როგორ უნდა ჰქონდეს მოჩლუნგებული, რომ ვერ გრძნობდეს: აქ მის მიერ ყელში აპეურნაჭერილ და მომაკვდავივით ახრიალებულ სიტყვას **„თხოვდა“**, აშკარად აკლია ასოს **„ს“** სუნთქვა და ღვთაებრივი მუსიკალობა! მით უმეტეს, ეს სიტყვა ყოველდღიურ ყოფაში წარამარა ჩაგვესმის: **ტელეფონთან სთხოვეთ, სტუმრებს სთხოვეთ!.. იმას სთხოვეთ!.. ამას სთხოვეთ!.. ეს სთხოვეთ!.. ის სთხოვეთ!..**

ახლა პირველივე აბზაცის მესამე წინადადების ჯერი დგება.

„...თორემ უკვე სისხლისგან ვიცლებით და დღედღეზე ან სპარსეთი გადაგველპავს ან ოსმალეთით“.

გაკვირვებას იწვევს ავტორის მიერ გამომჟღავნებული ორთოგრაფიული კატეგორიების გაუკუღმართებული ცოდნა: სადაც საჭირო არ არის, დეფისს მეცამეტე გოჭივით გამოატყვრენს ხოლმე, ხოლო საცა მართლა საჭიროა, იქ უდეფისოდ უხმარია **„დღე-დღეზე“**.

ავტორს მშობლიური ენისადმი სავალდებულო მუსიკალური სმენადობის აშკარა პრობლემა სჭირს, ის კი, სამწუხაროდ, აინუნშიც არ არის!

„ეს ხმა რუსეთში მცხოვრებ პაატა ბატონიშვილსაც მიწვდა“.

რანაირი ქართულია მიწვდა – უნდა იყოს მისწვდა!

„ანრიალდა პაატა: ე, მანდ ერეკლემ ქართლ-კახეთის ბედი ნაჩქარევად არ გადაწყვიტოსო“.

ემანდ ზმნისწინია და იხმარება მითითებისას, გაფრთხილებისას – აქაც სწორედ ამ მიზნით იყო მოხმობილი, მაგრამ ავტორმა რატომღაც მას **„ე“** მტარვალურად ჩამოაგლიჯა და თან უადგილო მძიმითაც გამიჯნა, ეს გამარტოებული **„ე“** ისევ

თავის დედაფუძეს რომ არ დაბრუნებოდა!

რუსეთში მცხოვრები პაატა ბატონიშვილი რ. მიშველადის სქემატური სურვილით გუნებაში აი, როგორ მსჯელობს.

„ახალგაზრდა, პოლიტიკაში ჯერ გამოუცდელი ჩემი დისნული, მართალია, უშიშარი მებრძოლია, მაგრამ მე რომ გვერდით ვეყოლები მრჩევლად, უკეთ განსჯის ქვეყნის წონასწორობასაო“.

ცოტა არ იყოს, ღიმილის მომგვრელია, პაატა ბატონიშვილი ერეკლე მეორეს ახალგაზრდას რომ უწოდებს, როცა ორივენი თითქმის თანატოლები იყვნენ! თანაც „პოლიტიკა“ მაშინ ასე ყოველნუთიერ სახმარ სიტყვად ჯერ ვერ იქნებოდა და მკვიდრებული. ინფორმაციის გავრცელება-მოპოვების იმდროინდელ პირობებში საეჭვოა, პაატა ბატონიშვილს ასე დაბეჯითებით სცოდნოდა ახალგამეფებული ერეკლეს, როგორც „უშიშარი მებრძოლის“ სახელი და ამბავი. ერეკლეს დიდი მებრძოლისა და მხედართმთავრის სახელი მერე და მერე გაუვარდა და თვით ფრიდრიხ დიდამდეც ჩააღწია!

ასევე უსუსური მსჯელობის ბეჭედი აზის დამახინჯებული სინტაქსით შეკონინებულ „პაატა ბატონიშვილისეულ“ ფრაზას: **„მე რომ გვერდში ვეყოლები მრჩევლად“.**

პაატა ბატონიშვილი საქართველოში ჩამოსვლას თუ მოახერხებდა და ერეკლე მეფეც მას მართლა მრჩევლად დაინიშნავდა, აქედან თავისთავადაც ცხადია, სულ „გვერდში“ ეყოლებოდა, თორემ, აბა, მეფის მრჩეველი იალაღებზე მეცხვარედ ხომ არ წავიდოდა, მერე შიკრიკებს მის ჩამოსაყვანად წარამარა ცხენფრენით ერბინათ?!

და რაც მთავარია, ავტორი ვერ გვისაბუთებს, პაატა ბატონიშვილი, რომელიც არც ერთ უწყებაში არ მუშაობდა და არავითარი გამოცდილება არ ჰქონდა, რის საფუძველზეა დარწმუნებული, ერეკლეზე მეტი რომ იცის „პოლიტიკაში“, ხოლო თუ საქართველოში ჩასვლას მოახერხებს, მეფე მას უეჭველად მრჩეველად დაიყენებს!

რ. მიშველადის სულ არ ანალვლებს, აზრის სრულყოფილად გადმოცემას უნაკლო სინტაქსით ანემსილი წინადადებები

რომ სჭირდება. აი, ამის ერთ-ერთი მაგალითი: პაატა ბატონიშვილი აღმოსავლეთ ევროპისა და ოსმალეთის გავლით რის ვაი-ვაგლახით საქართველოში ჩამოაღწევს.

„ხედავთ, რამდენი უწვალთ... პაატა ბატონიშვილს, რომ სამშობლოში დაბრუნებულიყო.“

„რომ სამშობლოში დაბრუნებულიყო“ კი არა, არამედ უნდა იყოს „სამშობლოში რომ დაბრუნებულიყო“, ვინაიდან მაქვემდებარებელი კავშირი „რომ“ ამ შემთხვევაში უნდა განსაზღვრავდეს არა „სამშობლოს“ – რაც ისედაც იგულისხმება! – არამედ დაბრუნება-დაუბრუნებლობის ძნელად მისაღებ გადანწყვეტილებას და უკიდურესად ხიფათიან მგზავრობას!

„ერეკლე ფიქრობდა, უფლისწული ჩემს მიერ რუსეთისაკენ აღებულ გეზს მოინონებსო.“

ეჰ, რამდენჯერ ითქვა და დაინერა – უნდა იყოს **ჩემ მიერ**, მაგრამ ამ ყბალია შეცდომამ ქართულ მწერლობასა და მრავალფეროვან პრესაში პირდაპირ მოუწვეველი სარეველას სახე და ხასიათი მიიღო!

ნოველის მიხედვით, პაატა ბატონიშვილი პირად საუბარში ყველას **„წამლავდა“** – რუსეთის ნდობა არ იქნებო! ეს კიდევ არაფერი – აქ უსმინეთ, რა ხდება!

„დარბაზის სხდომაზეც კი უპირისპირდებოდა პატარა კახს, როცა ეს უკანასკნელი რუსეთის იმპერატორის მიმართ (უნდა იყოს იმპერატორისადმი. ვ.მ.) ახალ აჯა-თხოვნას წაუკითხავდა დარბაზის ერს“.

მკითხველი შტერდება, აქ ავტორს ანმყო რატომ გადააქვს მყოფადმი: თხოვნას ერეკლე დარბაზის ერს ოდესმე, მომავალში კი არ **წაუკითხავდა**, არამედ ახლა, ანმყო დროში **უკითხავდა** და აგერ, პაატაც ამავე დროის მიხედვით უპირისპირდებოდა!

რას ეხდება ფარდა? მწერალი უმარტივეს უღვლილებაშიც კი ვერ ერკვევა! მაშ, აქ რაღა მხატვრულობაზე ლაპარაკი შეიძლება?!

ავტორი სულ არ ცდილობს, ამა თუ იმ სცენის ეტაპები, მომენტები თუ დეტალები იყოს ერთმანეთიდან გამომდინარე, ბუნებრივი თანმიმდევრობით გადაბმული და მხატვრულ დამაჯერებლობამდე აყვანილი.

სიკვდილმისჯილი პაატა ბატონიშვილი სატუსალოს საკანშია გამომწყვდეული.

„მამლის ყვილამდე დიდი დრო არ იყო დარჩენილი, პატიმარს რომ მოახსენეს – შენთან საუბარი მეფემ ისურვაო.“

კი მაგრამ, მეციხოვნეებმა საიდან შეიტყვეს, მეფემ პატიმართან საუბარი რომ **ისურვა** – ერეკლეს წინდანინვე ინტერვიუ ჩამოართვეს თუ რა იყო?! რაკი მეფე თავისი მცველებით პატიმრის საკანს მოულოდნელად თვითონ მოადგა, როგორც მცველები, ისე მეციხოვნეები უტყუარი და გარდაუვალი ფაქტის წინაშე აღმოჩნდნენ. ამიტომ პატიმრისთვის უნდა ეთქვათ, არა ეს, თანაც დამახინჯებულსინტაქსიანი ფრაზა **„შენთან საუბარი მეფემ ისურვა.“** არამედ დროსა და გარემოებისათვის ზედგამოჭრილი სათქმელი **„მეფეს შენთან საუბარი სურს!“**

და აქვე, ზედმოხმით რ.მიშველაძე აი, რა სასწაულებრივ რამეს გვამცნობს. **„სიკვდილმისჯილს, რა თქმა უნდა, არ ეძინა.“**

გასაკვირია სწორედ! **„რა თქმა უნდა“** და მაშ, რალა საჭირო იყო ამ წინადადებით ტექსტის უაზროდ დამძიმება, ისევ უკან მიბრუნება და მკითხველის გულისყურის გადაღლა: ეს ავტორის შესხენების გარეშეც გვახსოვდა, პაატა ბატონიშვილს რომ არ ეძინა და მღვიძარე იყო, თორემ წელან მეფის სურვილს მძინარეს რომ არ მოახსენებდნენ?!

რ. მიშველაძე პატიმრის საკანში ერეკლეს შესვლას აღწერს.

„ორიოდე წუთში პარმალზე ერეკლე გამოჩნდა.

მეფემ ჯერ პატიმარს შეხედა, მერე მცველებს შეავლო თვალი და... გამშრალი(უნდა იყოს მშრალი. ჯ.მ.) ხმით თქვა:

– გადით.

შუბოსნები გავიდნენ, კარი ღია დარჩა“.

აქ ავტორს ერთმანეთში არევია **პარმალი** და **ზღურბლი**.

პარმალი – აივანი, დერეფანი. **ზღურბლი** – კარის ქვეშ გადასასვლელზე დადებული დირე.

ერთი სიტყვით, როგორც დავინახეთ, ერეკლე **პარმალზე** კი არ გამოჩნდა, არამედ **ზღურბლს** გადააბიჯა და აგერ **„პატიმარს შეხედა.“**

ბ-ნო გიორგი (იური), როგორც მოსალოდნელი იყო, ამ ორ ნოველაშიც გამომჟღავნდა რ. მიშველადის მეტად სამწუხარო ერთ-ერთი მხატვრული ნაკლი: თავისი ფანტაზიით გამოძერწილ მრავალრიცხოვან პერსონაჟებსაც რომ თავი დაეხანებოთ, იგი საყოველთაოდ ცნობილ ისტორიულ პიროვნებებსაც გულარხეინად ასახელებს და ასახელებს ხოლმე, მაგრამ მერე თავს იოტისოდენადაც აღარ ინუხებს, რათა მათი მოქმედება, მეტყველება, ლექსიკა, სინტაქსი თუ ყოფაქცევაც მოცემული ეპოქისა და ამ ისტორიულ პირთა ბუნების, მრწამსის, იერარქიის შესაბამისი გამოუვიდეს!

აქ ავტორს თითქოს საბედისწერო ილუზია აცდუნებს: მკითხველებზე სასურველი შთაბეჭდილების მოსახდენად ამა თუ იმ სახელგავარდნილი პიროვნების მარტო მშრალი დასახელებაც კი მხატვრულ ფონს სულ ლივლივ-ლივლივით გაიყვანს!

ამაში არაერთხელ დავრწმუნდებით!

მკითხველებს აღარ გადავლლი ნაშუაღამევს სიკვდილმისჯილის დილეგში შესულ ერეკლესა და პაატა ბატონიშვილს შორის თითიდან გამონოვილი სქემატური პაექრობის სრული ციტირებით, რომელიც, ცხადია, საქართველოს მომავალს ეხება.

უდრეკი ბატონიშვილისგან ერეკლე ლამის თავს იცავს.

„ – შენ როგორ ფიქრობ, დავითი და თამარი არ ეძებდნენ მეზობელთა მფარველობას?“

ასხლა პაატა ბატონიშვილის პასუხიც მოისმინეთ.

„ – ეძებდნენ, ოღონდ თავისუფლების ხარჯზე არა!“

თუკი გამოჩნდება ისეთი წიგნიერი, ოღონდ სამართლიანი ოპონენტი, რომელიც საჯაროდ განაცხადებს, ამნაირი სინტაქსით ფრაზის აგება არამცთუ იმ დროს და თანაც ქართლ-კახეთში, არამედ თუგინდ დღეს შეიძლება ჩაითვალოს გამართულად და მისაღებად, კრინტსაც აღარ დავძრავ: გულხელდაკრეფილი გაუზრუნდები და ავტორის უსამართლოდ გაკრიტიკებისთვის რამდენიც უნდა, იმდენი მაფურთხოს პირისახეში!

ერეკლე მეფე თავდაჯერებული პაატა ბატონიშვილის შეგონებას ლამობს.

„ – განსჯა იოლია. რამდენჯერ მითქვამს შენთვის, აბა, ჩემს ადგილას წარმოიდგინე თავი-მეთქი.“

რა შუაშია აქ ეს ჭკუაზე შემშლელი „თავი-მეთქი?!“ რომელი გამართული მოქართულე დაიჯერებს, უბრალო ხალხის ნიაღში გამოზრდილი პატარა კახი სინტაქსს ასე უღვთოდ დაგვიმახინჯებდა! აქ მართლა ერეკლე II კი არა, მისი სქემატური ფანერის მაკეტს უშნოდ ამოფარებული ენის უცოდინარი ავტორი გველაპარაკება!

მოცემულ ფრაზაში სხვათა სიტყვის ნაწილაკი „მეთქი“ თავს, შუბლს, ტვინს, ფეხს, ცხვირს თუ მხარბეჭს კი არ ეხება და ეკუთვნის, არამედ ქართული ენის ჯადოქრის, ზმნის მოქმედებას: ადამიანის გონების მოძრაობას, დასკვნის გამოტანას, შეხედულების შეცვლას, გარკვეული აზრის ჩამოყალიბებას – ამ შემთხვევაში კი სიტყვას „წარმოიდგინე“, ვინაიდან, როგორც ავტორისეული მსჯელობიდან ჩანს, ერეკლე თურმე ადრეც ბევრჯერ ცდილა, რათა ბატონიშვილისთვის თავისი თავი მეფის ადგილას წარმოედგინებინა!!! ამიტომ ამგვარი ლექსიკური მარაგით ამ ფრაზას ერეკლე მეფე, ალბათ, ამ ყაიდაზე აკინძავდა.

„ – განსჯა იოლია!.. რამდენჯერ მითქვამს შენთვის, აბა, თავი ჩემს ადგილას წარმოიდგინე-მეთქი!“

ბარემ ერეკლეს დასკვნითი ფრაზის სინტაქსიც მოვისმინოთ.

„ – დაუტოვოთ ეს ყველაფერი განსასჯელად შთამომავლებს.“

სახელოვან მეფეს აქ კი ვერ დავყაბულდებთ: ენის სინმინდე დღენიადაგ თუ არ დავიცავით, **„განსასჯელად შთამომავლებს“** აღარაფერი დარჩებათ!!!

ახლა აქ მოუსმინეთ, რ. მიშველაძე პაატა ბატონიშვილს რას უწოდებს.

„ტყვემ გაუბედავად გამოხედა.“

კი მაგრამ, სიკვდილმისჯილი პაატა ბატონიშვილი, ერეკლე მეორის ბიძა რანაირი ტყვეა?!

იძულებული ვარ, სრული თვალსაჩინოებისათვის ნორჩ მკითხველებს ამ სიტყვის მნიშვნელობა ქველიდან ზუსტად გადმოვუწერო.

ტყვე – 1. ომის ან რაიმე თავდასხმის დროს მტრის მიერ შეპყრობილი მებრძოლი ან მშვიდობიანი მოსახლე. 2. გადატ. ვისიმე (რისიმე) მონა-მორჩილი, ვინმეთი (რამეთი) მოხიბლული, დატყვევებული.

აქ ყველაფერი ნათელია და პაატა ბატონიშვილი ტყვე კი არა, არამედ **მსჯავრდადებული, სიკვდილმისჯილი, დამნაშავე, ტუსალი, პატიმარია!**

ახლა სიკვდილმისჯილის საკნის კარის მეტამორფოზას დავეუკვირდეთ.

„**კარი** გაიღო. ჯერ ორი შუბოსანი მცველი შემოვიდა. მცველები რკინის **კარის** (უნდა იყოს **კარს**. ჯ. მ.) იქით-აქეთ (უმჯობესია აქეთ-იქით. ჯ. მ.) დადგნენ. ორიოდ ნუთში... ერეკლე გამოჩნდა. მეფემ ჯერ პატიმარს შეხედა, მერე მცველებს შეავლო თვალი და... გამშრალი (უნდა იყოს მშრალი. ჯ.მ.) ხმით თქვა:

– გადით.

შუბოსანნი გავიდნენ. **კარი** ღია დარჩა“.

აქ ყველაფერი გასაგებია – საკანს **ერთი კარი** აქვს, ჰქონია!.. ერეკლე და პაატა ბატონიშვილი ვერაფერზე თანხმდებიან და მეფის ნასვლის დროც დგება.

„პაატას მხარზე ხელი დაადო, მერე **კარებისკენ** გააბიჯა“.

გასაკვირია, წელანდელი ის **ერთი კარი** ასე უეცრად რანაირად გახდა **კარები?! ანდა, საკანს თავიდანვე მართლაც რამდენიმე კარიც** რომ ჰქონოდა, აბა, დავუფიქრდეთ, ერთი ადამიანი ერთდროულად მაინც რამდენი **კარებისკენ** გაბიჯებას შეძლებს?!

ერთი სიტყვით, მწერალს არა აქვს ყურადღების მოდუნების ნუთისოფელი, რაშიც ეს მაგალითიც დაგვარწმუნებს.

„**რიყეზე მტკვარში ჩაყინული ნავები მოჩანდა.**“

ნავები თუკი **მტკვარში** იყო ჩაყინული, მაშ, **რიყეზე** როგორღა გამოჩნდებოდა?! ხოლო თუ ნავები მართლა „**რიყეზე**“ მოჩანდა, **მტკვარში** რანაირად იქნებოდა „**ჩაყინული?!**“

მაშ, რა ხდება? რა და, ავტორს ერთმანეთში აერია თანდებულები. თან სასვენი ნიშანი, მძიმეც გამორჩენია. „**რიყეს-თან, მტკვარში ჩაყინული ნავები მოჩანდა.**“

* * *

დადგა 1765 წლის 15 დეკემბერი – ერეკლე მეფის წინა-
აღმდეგ შეთქმულთა დასჯის დღე.

„ავლაბრის ხიდზე ტევა არ იყო.

**თბილისის მოქალაქენი მეფისკარის (უნდა იყოს მეფის
კარის ან სამეფო კარის. ჯ.მ.) შეთქმულების მონაწილეთა დას-
ჯის სანახავად მოიჩქაროდნენ.**

**შემაღლებულზე სამეფო დარბაზის წევრები და სახელ-
მწიფო სამხედრო რაზმის სარდლები იდგნენ.“**

გაოგნებას იწვევს ავტორისეული თხრობის ბუნდოვანი
სტილი: ეს შეთქმულება „მეფისკარმა“ კი არ მოაწყო, არამედ
პაატა ბატონიშვილმა და მისმა ორასიოდე რეაქციონერმა თანა-
მზრახველმა, თვით „მეფისკარისა“ და სასიკვდილოდ გამე-
ტებული ერეკლეს წინააღმდეგ რომ იყო მიმართული!

ანდა, როგორი მოსასმენია, ქართლ-კახეთის სამეფოს
შეიარაღებულ რაზმზე იხმარო თანამედროვე ოფიციალური
ტერმინი **„სახელმწიფო სამხედრო!“** ეს კიდევ არაფერი: აქამ-
დე ვინმეს რომელიმე სამხედრო სახელმძღვანელოსა თუ ენ-
ციკლოპედიაში, ომების ისტორიაში, საჯარისო წესდებაში ან
მხატვრულ ლიტერატურაში ამოეკითხა ანდა სადმე გაუგონია
მანც, რომ **„სახელმწიფო სამხედრო რაზმს“** სათავეში სარდალი
და მით უმეტეს, „სარდლები“ დგომოდნენ?! ჯერ ერთი, თუგინდ
თანამედროვე ზესახელმწიფოს და მეტადრე იმდროინდელ და-
სუსტებულ ქართლ-კახეთის სამეფოს სად ეყოლებოდა ისეთი
მრავალრიცხოვანი კონტიგენტი, რომ თითოეული **„სამხედრო
რაზმის“** სათავეში **„სარდლები“** ჩაეყენებინათ?! ანდა, ნების-
მიერ სახელმწიფოს ამგვარი ფუფუნების შესაძლებლობაც რომ
ჰქონდეს, მებრძოლთა ერთ მუჭა რაზმს რა ჯანდაბად უნდა
„სარდლები“ – ეს ხომ სრულ დომხალს გამოიწვევდა არამარ-
ტო რაზმებში, არამედ მთელ ლაშქარში, არმიაში და აქედან,
ბრძოლებისა და ომების პროცესსა და შედეგზე!

გეჩვენებათ, რომ თავისი მტერ-მოყვარე მაქებარ-
მადიდებელთაგან გულმოცემული ავტორისთვის ჭეშმარიტება
ის კი არ არის, რაც საყოველთაოდაა მიღებული, არამედ რასაც

ქართული პროზის რაინდი თავად მიიჩნევს!

„ბორკილების ჩხარუნით შემოიყვანეს დამნაშავენი და სამთავრო კარვების წინ სამრიგად ჩამმწკრივეს“.

სრულებით გაუგებარია, აქ რა მოსატანი იყო ეს „სამთავრო კარვები?“

ამ დროისთვის მთელ საქართველოში ოთხი – ოდიშის, გურიის, აფხაზეთის და სვანეთის სამთავრო იყო, ხოლო ქართლ-კახეთის სამეფოში არავითარი სამთავრო არ არსებობდა!

მაშ, ავტორმა 1765 წელს თბილისში საიდან ან ვისთვის ჩადგა „სამთავრო კარვები“, მით უმეტეს, როცა წელან აგერ, რა გვაუწყა: **სამეფო დარბაზის წევრები და სახელმწიფო სამხედრო რაზმის სარდლები შემადლებულზე იდგნენო!**

* * *

დაბორკილ პაატა ბატონიშვილს სადაცაა, თავი უნდა მოჰკვეთონ, მაგრამ ჯალათი დარჩო ტაბალოვი არა და არ ჩანს! სეირის მოსურნე ბრბო ღელავს, ხოლო მანდატურთუხუცესი ეკლებზე ზის, ვინაიდან სასჯელის აღსრულება ერეკლეს სწორედ მან უნდა ახაროს!

„უკვე თორმეტი სრულდებოდა (ხედავთ, მაშინაც კი ყველაფერი სულ საათის ნიკნიკზე ჰქონიათ აწყობილი! ჯ.მ.) და მანდატურთუხუცესი ჩექმის დეზებს „პოლკას“ მოცეკვავესავით უკაკუნებდა.“

შეცბუნებული მკითხველი აქ ვედარ გარკვეულა – იცინოს თუ იტიროს?! კი მაგრამ, რას ნიშნავს „ჩექმის დეზები?!“ დეზები დეზებია – დანიშნულების, ფორმის, ზომისა თუ წონის მიხედვით ნუთუ არსებობს ჩექმის დეზები, წვივსაკრავის დეზები, ქალმის დეზები... თავკაუჭა დეზები, მოკლე დეზები, გრძელი დეზები... კალოშის დეზები, ბოტასის დეზები... ნახევარგირვანქიანი დეზები, გირვანქიანი დეზები... სალაშქრო დეზები, სანადირო დეზები... შტიბლეტის დეზები, მოკასინის დეზები, ჩუსტის დეზები, მესტის დეზები... მორკალული დეზები... სავარჯოშო დეზები და ა.შ.?!

ასევე მთლად დილეტანტურია აქ მანდატურთუხუცესის „პოლკას“ მოცეკვავესთან ამგვარი ნაძალადევი შედარე-

ბა. ეს ჩეხური სამეფლისო ცეკვა XIX საუკუნის დასაწყისში გავრცელდა სლოვაკიაში, სერბიაში, უნგრეთსა და ავსტრიაში, ხოლო მთელ ევროპაში ამავე საუკუნის 40-იანი წლებიდან გახდა პოპულარული, როგორც ცოცხალი, მსუბუქი და მარტივი ტიპის წყვილთა ცეკვა, რომელიც სულ არ ითვალისწინებდა თავანწყვეტილი ჰუსარების ჩექმების ბრახაბრუხსა და დეზების ყურთასმენის ნამღებ უღარაუღურს!

ჰოდა, სად ერეკლეს დეზებიანი მანდატურთუხუცესი და სად – ჩეხური წყვილთა მსუბუქი სამეფლისო ცეკვა „პოლკა?!“ თანაც დეკემბრის ლაფსა და თოვლ-ჭყაპში საეჭვოა დეზებს კაკუნის ხმა გამოეცა!

* * *

„ცივმა ოფლმა დაუცვარა შუბლი ჩოხოსან ოფიცერს“.

ორი მიზეზის გამო აქ მკითხველი შეიძლება დეპრესიაში ჩავარდეს. ჯერ ერთი, ავტორს არ ძალუძს გამართული, მაღლიანი ქართულით გვაუწყოს: ჩოხიან ოფიცერს შუბლი ცივმა ოფლმა დაუცვარაო. არა, გაუკუღმართებული სინტაქსის ტყვემ აზრის მტკივნეული გადმოცემა მაინცდამაინც ბოლოდან უნდა დაიწყოს, როცა რაიმე მხატვრული ეფექტის მისაღწევად სულ არ იგრძნობა ამის აუცილებლობა! მეორეც, ავტორი ისე ყინჩად გაიძახის სიტყვას „**ოფიცერი**“, თითქოს ფრიდრიხ დიდის ან ნაპოლეონის არმიაზე გველაპარაკებოდეს! ამ ეპოქის საქართველოში სახალხო ლაშქრის შეკრება განერიტ ან კომლზე კაცის დაძახებით ხდებოდა. მიძიმე საშინაო და საგარეო პოლიტიკური მდგომარეობის გავლენით და მოწინავე ქვეყნების ნაბაძვით ერეკლე მეფე დარბაზის დასტურით 1774 წელსლა შეუდგა რეგულარული ჯარის მკრთალი წარმონაქმნის მინამსგავსი მუდმივი ლაშქრის ანუ მორიგი ჯარის შექმნას.

სიტყვა „**ოფიცერი**“ არც მაშინ ჭაჭანებდა და ლაშქარს უშუალოდ მეფისადმი დამორჩილებული სამხედრო მოხელეები – **სარდრები, მინბაშები** და **უზბაშები** განაგებდნენ. ათიოდე წლის შემდეგ ქვეყნის რეაქციული ძალების საერთო მცდელობის შედეგად მორიგე ლაშქარიც (დაახლ. 5 000 მეომარი) შემ-

ცირდა, ბოლოს კი იგი უცხოტომელთა დაქირავებულმა ჯარის სახეობამ შეცვალა.

ერთი სიტყვით, საქმეში ჩაუხედავ ავტორს მეტისმეტად ნადრევი გამოუვიდა მე-18 საუკუნის შუახანს ქართლ-კახეთის სამეფოს სახალხო ლაშქარში **ოფიცრის** ჩინის შემოღება!

* * *

ჯალათი დარჩო ტაბალოვი თურმე უამბოდ არ აგვიანებს – საქმე ჩანყობილსა ჰგავს! მართლაც: ერეკლეს პაატა ბატონიშვილი შეუნყალებია და სანამ „უდისციპლინო“ ჯალათი ადგილზე გამოცხადდება და თავის მოვალეობას აღასრულებდეს, მანამ შენყალების ამბავი მსაჯულებს შიკრიკის პირით სასწრაფოდ უნდა აცნობონ!

აღფრთოვანებულ-აღელვებულ სახლთუხუცესს ამ მიზნით დიდებულთა დასტა აუდევნებია.

„საშიკრიკო ყაზარმაში შევარდნენ“.

ჯერ ერთი, უნდა იყოს **შეცვივდნენ**. თანაც მეფისა და სასახლის მცველები, ალბათ, იქვე, იმდროინდელი თბილისისთვის დამახასიათებელ საცხოვრებელში იდგომილებდნენ და არა თანამედროვე გაგებით ნაგულისხმევ ტრადიციულ **ყაზარმებში**. ესეც რომ არა, ერეკლე მეფეს მაინც რამდენი შიკრიკი უნდა ჰყოლოდა, რომ მათთვის საგანგებო **„საშიკრიკო ყაზარმა“** გამოეყო ანდა აეშენებინა?! არ ვიცი, მაშინდელ წყაროებში ნუთუ სადმე დასტურდება ტერმინი **„საშიკრიკო ყაზარმა?“**

ერთი სიტყვით, მეფის შენყალება ისნის სასახლეს მთლიანად ააფორიაქებს.

„ეჭვიც არ მეპარებოდა, რომ შეინყალებდა! – ნამდაუნუმ იმეორებდა სოლომონ ლიონიძე“.

ბ-ნო გიორგი (იური), ეს რომ ნავიკითხე, ცოტა განყდა, ელდისგან ტვინში სისხლი არ ჩამექცა, ვინაიდან ამ ცნობამ უეცრად ეჭვქვეშ დააყენა ჩემი, როგორც ისტორიკოსის, საქართველოს ისტორიის ცოდნის მარაგი და მახსოვრობა!

მე უბედურს რატომღაც ასე მახსოვდა: **სოლომონ ლიონიძე (1741\54-1818)** ერელეკე მეფეზე 30-35 წლით უმცროსი

იყო. იგი თელავში იზრდებოდა და იქვე ეუფლებოდა სომხურ, სპარსულ, თურქულ, რუსულ ენებს და მხოლოდ 80-იან წლებში ე. ი. პაატა ბატონიშვილის სიკვდილით დასჯიდან 20-25 წლის მერეღა გახდა ქართლ-კახეთის სამეფო კარის მსაჯული – მდივანბეგი (1801 წლამდე).

ჰოდა, აბა, როგორი წარმოსადგენია, 1765 წელს 45 წლის ერეკლე მეფეს 13-15 წლის ყმანვილი სოლომონი მსაჯულად ჰყოლოდა!

ბ-ნო გიორგი (იური), შეიძლება შემნიშნოთ ან ხუმრულად დამცინოთ კიდეც: შე კაი კაცო, თუკი ეგენი იცოდი, ელდა რალამ მოგგვარაო!

ჰმ! აბა, მოდი და ელდა-შიშს ნუ წაელებინები, როცა მე, ერთი მცირემცოდნე, ფანატიკურ თავდაჯერებას მოკლებული უმნიშვნელო ლიტერატორი ვარ, ხოლო ყოველივე ამას ბრძანებს ცოცხალ კლასიკოსად, ქართული პროზის რაინდად და „ქართული კულტურის ამაგდარად“ გამოცხადებული მწერალი!... შოთა რუსთაველის, სახელმწიფო, ჩვენი და უცხო ქვეყნების აუარებელი ჯილდო-პრემიების მფლობელი!.. მსოფლიოს მრავალ ენაზე თარგმნილი ავტორი!.. პროფესორი, დოქტორი, ლექტორი... მწერალთა კავშირის ერთ-ერთი სტაჟიანი ხელმძღვანელი!!!

ამდენი ჯილდო-პრემია-წოდებებით დახუნძლულ რ. მიშველაძესაც რომ თავი დავანებოთ, თქვენ თვითონაც აგერ, როგორ იწყებთ მისდამი მიძღვნილ წერილს, „**მწერალი, რომელიც ცხოვრებას გვასწავლის**“: იმის მაგიერ, მაშინვე მწერლის ნაწარმოებების ავკარგიანობის პირუთვნელ გარჩევას შეუდგეთ, გამოცდილ მოკრივესავით რ. მიშველაძის ჟღერადი პრემია-რეგალიების ჩამოთვლით ჯერ მკითხველის მსუბუქ ნოკაუტისებურ გაბრუებას ცდილობთ, რათა მერე თქვენ მიერ აღვლენილი ქებათა ქება სათანადოდ დამუშავებულმა მკითხველებმა სახარებასავით უკრიტიკოდ მივიღოთ და ვირწმუნოდ!

„შოთა რუსთაველის პრემიისა და მრავალი სხვა სახელმწიფო და ლიტერატურული პრემიების ლაურეატის, ქართული პროზის რაინდის რევაზ მიშველაძის სრულ ნაწარმოებთა ოცდახუთტომეულის მეოთხე ტომი ჭეშმარიტად საუკეთესო ნიმუშებს შეიცავს“.

მაშ, რალა გასაკვირი უნდა იყოს, რომ მსგავსი შემთხ-

ვევისას მოულოდნელობის ელდა უმალ მიმორჩილებს და მაშინვე ასე მომეჩვენება ხოლმე: მე უბედურს თურმე ხეირიანად არაფერი მცოდნია და მხსომებია, ხოლო ცოცხალი კლასიკოსის და ცოცხალ კლასიკოსზე ნათქვამი ყოველი სიტყვა კი ძირს დაუშვებელია!

ჰოდა, ამგვარი მერყეობისთვის გამკიცხონ კი არა, ღირსებადაც უნდა ჩამითვალონ, სულიერად მაინც რომ არ ვეცემი, საჭირო წყაროებს ვამონწმებ და ჩემს სიმართლეს დავიდასტურებ ხოლმე! მაგრამ ეს მდგომარეობას როდი მიმსუბუქებს! პირიქით, უფრო უარეს სატანჯველში ვვარდები, ვინაიდან აქ პირვანდელ ელდას ახლა კიდევ უფრო მსუსხავი განცდა, აღშფოთება ენაცვლება – როგორ შეიძლება ყველაფერზე ასე ვარაუდით, ზერელედ, ალაღბედზე ლაზღანდარულად წერა!!!

ბ-ნო გიორგი (იური), 1979-81 წლებში საქართველოს „მონკავშირის“ პრეზიდენტი ეგერად ვმუშაობდი. რესპუბლიკის სხვადასხვა კუთხეში დატრიალებული რამდენიმე ტრაგიკული შემთხვევის შემდეგ პრეზიდენტის მაშინდელმა თავმჯდომარემ, ცხონებულმა **ნიკო მგელიაშვილმა** „მონკავშირის“ ნევრად გახდომის მსურველი ახალბედებისთვის ერთნაირი საკანდიდატო ვადა შემოიღო – მონადირის ბილეთის გაცემისა და სანადირო თოფის შეძენის უფლების გარეშე. უთოფიარალო კანდიდატებს სტაჟირება ჯერ გამოცდილ მონადირეებთან, უშუალოდ ნადირობის პროცესში უნდა გაეცლოთ და თან ზედმინევნით შეესწავლათ პრეზიდენტის მიერ ახლებურად შედგენილი **„მონადირის სამახსოვრო“**, რომელიც ერთ-ერთ ამგვარ გამაფრთხილებელ პარაგრაფსაც შეიცავდა: რაიმე სისხლიანი ტრაგედია რომ არ დატრიალდეს, ტყე-ველად გასულმა მონადირემ გარკვევით თუ ვერ დაინახა მოსანადირებელი ნადირ-ფრინველი, ისე სასტიკად ეკრძალება **ფაჩუნზე ვარაუდით** სროლა!!!

გამაოგნებელი სიზუსტით იგივე ეხება მხატვრულ ლიტერატურასაც!

სამწუხაროდ, რ. მიშველაძე **„ფაჩუნზე“** ისეთი უდარდელი ალაღბედურობით „ისერის“ ხოლმე, თითქოს ცოცხალ კლასიკოსად და ქართული პროზის რაინდად შერაცხული მწერალი კი არა,

პროვინციული გაზეთის დაშტამპული ლიტმუშაკი იყოს, ზევიდან დავალებით რალაც სასწრაფო იუმორესკას რომ წერს!

კეთილი, ქართლ-კახეთის სამეფო კარზე სოლომონ ლიონიდის მოღვაწეობის თარიღები რ. მიშველაძეს უმონყალოდ აერ-დაერია და ჯერ 13-15 წლის ყმანვილი შუახანს გადაცილებულ ერეკლეს მსაჯულად დაუყენა, მაგრამ ეს რალას მივანეროთ?

შენყალების ცნობამ პაატა ბატონიშვილს დროზე რომ მიუსწროს, ისნის სასახლის „საშკრიკო ყაზარმაში შევარდნილი“ სოლომონ ლიონიძე, სახლთუხუცესის თანაშემწე და რამდენიმე დიდებული რიყეზე გასაგზავნ შიკრიკს ამზადებენ და აქ ავტორი აი, რას წერს.

„ფეხდაფეხ მისდევდა სოლომონ ლიონიძე ამხედრებულ შიკრიკს“.

ბოლოს და ბოლოს ჩემს პიროვნულ მოთმინებას თუ კოლეგიურ ხათრიჯამობასაც თავისი საზღვრები და ამტანობა გააჩნია! მხატვრულ-ლიტერატურული ღირებულებებისა და საკუთარი მწერლური ღირსება-გემოვნების ასე წამდაუნუმ შეურაცხყოფა მაიძულებს ამგვარი ტექსტის კითხვისას გზადაგზა ჩამოყალიბებული შეხედულება პირუთვნელად გამოვამზეურო: რევაზ მიშველაძე ჩემს თვალში ხშირად ემსგავსება მწერალთა კავშირის ნებიერა უფლისწულს, თავის ერთადერთ მიზნად მკითხველების განამება რომ დაუსახავს!

მაშ, მართლა აღარ არის მხატვრულად ქვრეტა-განსჯის უმინიმალურესი უნარი: მხოლოდ **ამხედრებულს** ფეხდაფეხ როგორ უნდა გაჰყვე ან გამოუდგე?!

რას ნიშნავს **ამხედრებული?** ლექსიკონი გვეუბნება: **ცხენზე შემჯდარი.**

ჰოდა, ცხენზე შემჯდარი კაცი შეიძლება ერთხანს, კარგა ხანს, დიდხანს ან მთელი დღეც სულ ასე უძრავად იდგეს და ერთ ადგილას გაჩერებულ ცხენოსანს ადამიანი „**ფეხდაფეხ**“ სად, როგორ, რანაირად უნდა გაჰყვეს თუ მისდევდეს?!

ავტორს იმდენი მხატვრული მოაზრების შნო თუ ლექსიკური მარაგი არ აბადია, რომ ამ ამხედრებულმა შიკრიკმა ჯერ

ცხენი დაძრას, გაანავარდოს, დააოთხოს, გაქუსლოს, გააჭენოს და თუ ეს მართლა აუცილებელია, მეფის მსაჯული მერედა დაადვენოს!

ამდენი კურიოზული ლაფსუსების აღრიცხვა-გარჩევით საკუთარი თავი თანდათან მე თვითონვე რომ მეზრზინება, ვინ იცის, მკითხველებისა და მით უმეტეს, გულნატკენი თუ დამდურებული ოპონენტების თვალში რაღა ვიქნები, მაგრამ რა ქვას ვახალო თავი, როცა საკითხი ღმერთების ენის სინმინდისა და მხატვრული ღირებულებების დაცვას ეხება, ავტორმა კი არ იცის, არ ესმის ანდა არც ანაღვლებს და ამიტომ არავითარ ანგარიშს არ უწევს იმდროინდელი ფეოდალური საქართველოს იერარქიული ღირსებისა და ეთიკეტის ნორმების სუბორდინაციულ დაცვას.

აბა, მაშინდელ სინამდვილეში ამაზე უფრო კარიკატურულ-სამარცხვინო სურათის წარმოდგენა შეიძლება: ცხენფრენით მიმავალ შიკრიკს – უკან ფლოქვთაგან გამონატყორცნ თოვლ-ჭყაპისა და ლაფის კოშტების შლეიფს რომ მიიყოლებს! – ტანსაცმლის კალთებაფრიალებული მეფის ბრძენი მსაჯული მათხოვარვით, ცეტი ბიჭვით თუ ოლიმპიელი სპრინტერვით ფეხდაფეხ დასდევნებოდა!!! კი მაგრამ, რატომ, რისთვის? ეს რას მოიტანდა?! ხოლო ეს თუ მართლა აუცილებელი იყო, ქართლ-კახეთის სამეფოს დედაქალაქში, თანაც მეფის სასახლესთან მეორე კაცისთვის ნუთუ ერთი ჯაგლაგი ცხენი მაინც არ გამოინახებოდა?! ეჰ, ჯაგლაგი რა საკადრისია, დარახტულ ყარაბაღულს ან არაბულსაც მოართმევდნენ, მაგრამ ეს ავტორმა ვერ მოიაზრა, არც აინტერესებს და მკითხველებს ყურით მოთრეული ლათაიებით იყოლიებს, ვინაიდან, როგორც ჩანს, მისთვის უკვე მთავარია არა მიუღწეველი მხატვრული თხრობის სიზუსტე, სიფაქიზე და მკითხველის მომსყიდველი დამაჯერებლობა, არამედ გარკვეული რაოდენობის ფურცლების, თავების, ტომების შესავსებად სტახანოვური იერიშობანა, რათა უხარისხობა რაოდენობით გადაიფაროს!

ბ-ნო გიორგი (იური), ამ სცენაში ავტორის სრული უცოდინარობა, უპასუხისმგებლობა თუ უდარდელობა თავის მწვერვალს აი, სად აღწევს. თქვენ, როგორც რ. მიშველაძის

მეხოტბეთუხუცესი, ადვილად გაიხსენებთ, რიყეზე გასაგზავნ შიკრიკს სოლომონ ლიონიძე რას აბარებს.

„ – იჩქარე, მეფემ პაატა ბატონიშვილი შეინყნარა! თვალის დახამხამებაში რიყეზე უნდა გაჩნდე! პირდაპირ მთავარმოსამართლეს უნდა აცნობო!“

არადა, რ. მიშველაძის მიერ ალაღბედად გამოგონილი ეს უცნაური მოხელე „**მთავარმოსამართლე**“ ანუ მდივანბეგი, მსაჯულთუხუცესი თვითონ... სოლომონ ლიონიძე იყო!!!

კეთილი! მართალია, ავტორს ისტორიის ცოდნის საფანელი არ ეყო და სოლომონ ლიონიძე მეფის მსაჯულად 20-25 წლით ადრე დანიშნა, მაგრამ თვითონ ხომ არ იცოდა, ამგვარ აბსურდულობაზე ფეხი რომ მოისხლიტა! ჰოდა, რა გამოდის? რიყეზე ორასიოდე შეთქმული უნდა გაასამართლონ და სასტიკად დასაჯონ, ამ დროს მეფის მსაჯულთუხუცესი სოლომონ ლიონიძე კი... ისნის სასახლის „**საშიკრიკო ყაზარმაში**“ დარბის და შიკრიკს „**მთავარმოსამართლესთან**“ ანუ... თავის თავთან (!) სიტყვას აბარებს, მერე კი გაჭენებულ შიკრიკს ჭკუათხელივით თავქუდმოგლეჯით გამოეკიდება!

აქ ფარდა აეხადა ავტორის ჩვევად ქცეულ ზერელობას: ყურმოკვრით კი გაუგონია, სოლომონ ლიონიძე ერეკლე მეორესთან რომ „მუშაობდა“, მაგრამ ის კი აღარ სცოდნია, სად, როდის, რა თანამდებობაზე და ცნობილი ისტორიული პიროვნება ნოველაში ასე ალაღბედად შემოჰყავს!

პოეზიისაგან განსხვავებით, **პროზა** მსგავს „ფაჩუნზე სროლას“ ვერ ითმენს და ვერც ვერასოდეს მოითმენს. მაგალითად, **პოეტი** თამამად აცხადებს: **რომელი მეფე ერეკლე მე ვარ, ანდა, სოლომონ, მსაჯული მისიო!** შეიძლება პოეტმა სულ არ იცოდეს სოლომონ ლიონიძის ცხოვრება-მოღვაწეობის ზუსტი თარიღები, პერიოდები და სხვადასხვა წვრილმანები, მაგრამ ეს უცოდინარობა აქ არ გამომუღავნდება, ვინაიდან ამ კონტექსტში მარტო მეფისა და მისი ბრძენი მსაჯულის ლირიკულ-ეფექტური ხსენებაც კმარა!!! მაგრამ როცა პროზაიკოსი ეპიკური სიდინჯით მოგვითხრობს, ეს ამბავი 1765 წლის 15 დეკემბერს მოხდაო და თან ამავე დროს აქ სოლომონ ლიონიძესაც ამოქმედებს და ალაპარაკებს, როცა მაშინ ის ჯერ მხო-

ლოდ ყმანვილი იყო, თელავში იმყოფებოდა და მეფის მსაჯული ოცდაათიოდე წლის შემდეგლა გახდა, ეს უკვე სრული კრახი და კატასტროფაა!!!

მოკლედ, შიკრიკი კი აფრინეს, მაგრამ ერთი ფეხით დააგვიანდებთ: გაუჩინარებული ჯალათის მაგივრობა „წინამასწარა“ გიორგი ქსნის ერისთავს გაუწევია და პაატა ბატონიშვილისთვის თავი საკუთარი ხმლით მოუკვეთია.

ეს ამბავი ერეკლე მეფეს მეტისმეტად დაამწუხრებს.

„ბარბაცით შევიდა თავის სასახლეში და მეორე დღეს გარეთ არ გამოსულა. ნახემსებაზეც კი უარი თქვა. **ქსნის საერისთავო გააუქმა და თავის შვილებს დაუნაწილა**“.

გაკვირვებას იწვევს ავტორის მიერ ისტორიული ფაქტების ამგვარი თვითნებური თუ რაღაც თვითმიზნური გადაკეთებ-გადმოკეთება – ერეკლემ ქსნის საერისთავო პაატა ბატონიშვილის სიკვდილით დასჯიდან ცხრა წლის შემდეგ (!) გააუქმა და თანაც სულ სხვა მიზეზით.

ბ-ნო გიორგი (იური), ამ ტექსტზე მსჯელობას აქ ვწყვეტ, ოღონდ მასში გველგესლასავით განაბულ ერთ ენობრივ ზადს, რომელიც ათასწლეულის საშინელებად მიმაჩნია, ცოტა მოგვიანებით შევეხები.

* * *

რ. მიშველაძეს თავის ანუ „მწერლის გაზეთის“ 2013 წლის სექტემბრის ნომერში ზედმიყოლებით გამოქვეყნებული მეორე ტექსტისთვისაც „უქიმერონის ციხე“ – რომელიც რუსეთის არმიის გენერალ-მაიორის, **გოტოლბ ჰაინრიხ ფონ ტოტლებენისა (1715-1773)** და იმერეთის მეფის, **სოლომონ პირველის (1735-1783)** ხანმოკლე ურთიერთობას ეხება – ნოველა უწოდებია. მაგრამ იმას აღარ უფიქრდება ანდა, ჩირადაც არ უღირს: ნამდვილი ნოველის ბუნება მოითმენს თუ არა რაგინდარა ამბებისა და ისტორიული ფაქტების სტიქიურ დახვავებას და თხრობის ამგვარ ოღროჩოღრო სტილს.

ჩემი აზრით, ეს არის არა ნოველა, არამედ სამეცნიერო ნაშრომის, ისტორიის ფაკულტეტის პირველი კურსის სტუდენტის მშრალი საკურსოს, მოთხრობის, რომანის, უკბილი იუ-

მორესკისა და ახალბედა სამხედრო კორესპონდენტის ნაჩქარევი დოკუმენტური ნარკვევის აქა-იქ ამოგლეჯილი პასაჟების კონგლომერაცია.

სულწასული დებიუტანტივით აქ ავტორს თავი ვერ შეუტაკებია დამლუპველი ცდუნებისაგან, რათა ე. წ. ნოველასი, რომელიც მხოლოდ გაზეთის გვერდნახევარია და თანაც, უკვე როგორც წესი, მსხვილი კორპუსით აწყობილი, ტოტლებენის ფრანგი ადიუტანტის, **შარლ დე გრაი დე ფუას** ნიგნიდან ამოღებული მოზრდილი აბზაცებით ორჯერ არ „მოგვხიბლოს“, სოციალურ-ეკონომიკურად გაპარტახებულ საქართველოს და სოლომონ I-ის უნუგემო მდგომარეობას რომ ეხება, რომელიც, დე ფუას დაკვირვებით, თურმე „ყაჩაღების ნინამძლოს უფრო **ჰგავდა, ვიდრე ხელმწიფეს**“.

ეს ვრცელი ისტორიული ცნობები თავისთავად უაღრესად საინტერესოა, მაგრამ კაპას დედოფალს დამსგავსებული ნოველის ბუნება-ხასიათი და მხატვრულობა მსგავს მეტოქეობას რომ ვერ ითმენს?!

ავტორი რაკი ასე მოხიბლულა თვალდაკვირვებულ ფრანგის ჩანაწერებით, მაშინ ამდგარიყო და გამონაკლისის სახით პატარა ისტორიული ნარკვევი დაენერა! დარწმუნებული ვარ, ლექტორსა და დოქტორ კაცს ეს უფრო საინტერესო გამოუვიდოდა – ამ შემთხვევაში ნოველას რაღას ერჩოდა?!

ახლა კი რა შეგვრჩა ხელში? ისტორიის ანალებიდან ამოქეჩილი უნიკალური ცნობებით იმდროინდელი საქართველოს სავალალო სინამდვილეში გადატყუებული მკითხველი ისე ითრგუნება, მერე მასზე სულ აღარ ზემოქმედებს ე. წ. ნოველად შემოტყუებული წყალწყალა თხრობა და უზუსტო მხატვრულობა!

ქრესტომათიის მიხედვით, ბოლოს და ბოლოს, რა არის, როგორი უნდა იყოს ნოველა?

მისთვის დამახასიათებელია მარტივი სიუჟეტი, პერსონაჟთა უკიდურესი სიმცირე, მოთხრობისაგან განსხვავებით მასში ძალზე შეკუმშულადაა ნაჩვენები ყოფითი დეტალები, გარემო, ხასიათის ფორმირების პროცესი; ნოველისთვის უცხოა აღწერილი მომენტები, აქცენტი გადატანილია მოვლენის რომელიმე მხარის, პერსონაჟის ერთ-ერთი თვისების გამოკვეთაზე, რაც

განაპირობებს თხრობის ლაკონიზმს და მოქმედების ექსპრესიას. კომპოზიციურად ნოველა უკიდურესად შეკრულია. კვანძის გახსნა და შეკვრა სწრაფად ხდება. ფინალი, რომელიც ხშირად მოულოდნელი შედეგით ხასიათდება, მკითხველის მძაფრ ემოციებს იწვევს.

ავტორს კი ეს არ ესმის ან თავისას მაინც არ იშლის. აჰა, თქვენც მოუსმინეთ!

„ტოტლებენს მეორე ადიუტანტიც ჰყავდა. ეს გახლდათ საქართველოში რუსეთის საქმეთა რწმუნებული ანტონ მოურავოვი. იგი გვარ-ტომით წმინდა წყლის ქართველი გახლდათ. მკითხველს ვთხოვ, „მოურავოვი“ „მურავოვი“ არ აერიოს. მოურავოვი ქართველია, მურავოვი რუსი...“

ერიჰაა! რ. მიშველაძე აქ უკვე მკითხველების შეურაცხყოფაზე გადადის, რადგან მათ ისე მიმართავს, თითქოს საქმე დებილებთან ჰქონდეს – თქვე შტერებო, ერთმანეთში არაფერი აურიოთ: მოურავოვი მურავოვი არ გეგონოთო! კი მაგრამ, რატომ უნდა ჰგონებოდათ – სად მოურავოვი, სად მურავოვი?!

მწერალი თუკი ამგვარ დედაბრულ შიშსა და ეჭვიანობას ნაელებინება, ემანდ შეცდომით არავის რა ეგონოსო, მაშინ პანია, შეკრულ ნოველას კი არა, უღიმღამო რომანსაც კი ველარ მოაბამს თავს და სულ ამგვარ ურთიერთდამამცირებელ ჩიჩინსა და ბიბლიოგრაფიულ განმარტებებს უნდა გადაჰყვეს!!! თუ აღარ დაიშლიდა, ამ ანტონ მოურავოვის ვინაობა სქოლიოში ორიოდე სიტყვით განემარტა და ეგ იქნებოდა! მაგრამ ავტორი, დროებით რომ დაუვიწყია ნოველაში „თავისი“ მხატვრული სათხრობი ანდა შეიძლება გამოკვეთილი სახით ჯერ არც კი ჰქონდა წარმოდგენილი და ამიტომ იძულებული იყო სულ ასე გზადაგზა ნაპოვნ-ნარჩევი ფრაგმენტებით ეკონინებინა, ვერა და ვერ შელევია ამ ანტონ მოურავოვის გენეალოგიისა და ბიოგრაფიული დეტალების დანვრილებით გადმოცემის დილექტანტურ ცდუნებას.

„ანტონ მოურავოვი რომანოზ თარხან-მოურავის შვილია (უნდა იყოს „შვილი იყო“. ჯ. მ.), ხოლო რომანოზი, არც მეტი (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ.მ.), არც ნაკლები, გიორგი სააკაძის უმცროსი

ვაჟის (აქაც მძიმე უნდოდა. ჯ.მ.), **იორამის შვილიშვილი. რომანოზი 1724 წელს ვახტანგ მეექვსეს გაჰყვა მოსკოვში** (არადა, ვახტანგ VI და მისი მრავალრიცხოვანი ამაღლა პირდაპირ მოსკოვს არ წასულა. მათი მარშრუტი მეტად რთული აღმოჩნდა: ასტრახანი, პეტერბურგი, მოსკოვი, მერე ისევ ასტრახანი... ჯ. მ.) **და იმის შემდეგ, როგორც ვახტანგის ამაღლის წევრთა უმეტესობა** (უმეტესობა კი არა, თითქმის ყველა! ჯ. მ.) **რუსეთში დასახლდა. დიდი მოურავის** (აქაც მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), **გიორგი სააკაძის პატივსაცემად ანტონმა „მოურავოვი“ აირჩია გვარად. შვეიდა რუსხელმწიფის სამსახურში, მოიპოვა...“** და ა. შ. და ა. შ.!...

ცხადია, მეტად საინტერესოა რომელიღაც წყაროდან გადმოწერილი ეს ისტორიული ცნობები, მაგრამ ავტორს რომ ნოველა ჰქონდა ჩაფიქრებული და არა სამეცნიერო ნარკვევი ან ისტორიული რომანი?! მაშ, როდემდე გასტანს ისტორიის მრუმე ლაბირინთებში დოკუმენტური ბორიალი და როდისღა დაიწყება რუბრიკით შეპირებული ნოველის მოსახდენი ავტორისეული ხალასი თხრობა, ლაკონიზმი და მიმზიდველი მხატვრულობა?!

თანაც ავტორმა თუკი **მოურავოვ-მურავიოვის** განსამართავად ამდენი ინვალა, საცა სამართალია, მაშინ **ტოტლებენის** შესახებაც უნდა გავეფრთხილებინეთ: ემანდ ღმერთი არ გაგინყრეთ და ეს ტოტლებენიც რუსეთში ვახტანგ VI-თან ერთად წასული, მერე იქ დასახლებული და ანტონ თარხან-მოურავოვის მსგავსად გვარგადაკეთებული **ტეტელოშვილი** ან ცნობილი მოჭიდავის, **ტოტიკაშვილის** შორეული წინაპარი არ გეგონოთ: იგი რუსეთის არმიის გენერალ-მაიორი იყო, წარმოშობით გერმანელი, რომელიც სხვადასხვა დროს მსახურობდა საქსონიის, ჰოლანდიის, პრუსიისა და რუსეთის არმიებში. შვიდწლიანი ომის დროს (1756-63) რუსეთის სამსახურში ჩადგა და თავი გამოიჩინა კუნერსდორფის ბრძოლაში (1759), მაგრამ 1761 წელს სახელმწიფო ღალატის ბრალდებით დააპატიმრეს და სამხედრო ტრიბუნალმა სიკვდილი მიუსაჯა, რის აღსრულებასაც პეტრე III-ის სიკვდილმა შეუშალა ხელი... ეკატერინე მეორემ შეინყალა და რუსეთ-ოსმალეთის 1768-74 ომის დროს იგი იმერეთის

მეფის დასახმარებლად გასაგზავნი რაზმის მეთაურად დანიშნა. 1769 წლის აგვისტოში ტოტლებენი ერეკლე II-ს დაუკავშირდა და დახმარება აღუთქვა. სექტემბერში კი იმერეთში გადავიდა და თურქებთან ბრძოლაში ჩაება, მაგრამ ოქტომბერში ისევ ქართლში დაბრუნდა. 1770 წლის აპრილში მან ქართლ-კახეთის ჯართან ერთად ახალციხისკენ გაილაშქრა, მაგრამ 19 აპრილს აწყურთან ერეკლე II მიატოვა, ისევ იმერეთში გადავიდა და თურქებისაგან შორაპნის, ცუცხვათის, ბაღდადის და ქუთაისის ციხეების გათავისუფლებაში მიიღო მონაწილეობა. ამის მერე...“ და ა. შ. და ა. შ.!...

საქართველოს ბედუკუღმართი ისტორიით გულდამწვარი ჩვენი მკითხველები არც ამგვარი ლექციისას ამოიგლესდნენ ყურებს, მაგრამ ნოველას რომ თავისი ფორმა და ხასიათი აქვს?! თუმც უკვე გვიანია ამაზე გოდება და ჯობია დარჩენილ ტექსტს მივხედოთ.

ნოველის პირველივე, ოთხსტრიქონიანი აბზაცი მკითხველის გაკვირვებას და ბუნებრივ ირონიულ ღიმილს იწვევს.

„1769 წლის 29 ივლისს ტოტლებენი ერეკლე მეორის თხოვნით იმერეთისკენ გამოემურა, რათა სოლომონ პირველს თურქების გარეკვაში დახმარებოდა“.

არდა, წყაროებიდან ცნობილია და ეს ქართულ ენციკლოპედიაშიც არის აღნიშნული, რომ ტოტლებენი ქართლიდან იმერეთში სექტემბერში გადავიდა და გაუგებარია, ავტორმა ეს ვადა უკან ორი თვით რა მიზნით გადმოსწია?!

გარდა ამისა, ტოტლებენი, ეს ცივგონებიანი გერმანელი, ის მხედართმთავარი არ იყო – თანაც იმპერიის ცენტრიდან და ფარგლებიდან ამსიშორე მანძილით დაშორებული! – ერეკლესა თუ სხვა ვისიმე თხოვნა-კარნახით ერბინა და ეომა! იგი მხოლოდ იმპერატორის კარზე საგანგებოდ შემუშავებული საიდუმლო ინსტრუქციებით მოქმედებდა! ეს აშკარად გამოჩნდა ასპინძის ბრძოლის წინაც, როცა თვითონ ერეკლე II მოულოდნელად მიატოვა და უკან გამობრუნდა.

ირონიულ ღიმილს კი აი, რა იწვევს: რ. მიშველაძე ისეთი რიხით გვაუწყებს, ტოტლებენი იმერეთისაკენ **გამოემურაო**, თითქოს იმ დროს თვითონაც მეფე სოლომონ პირველის გვერ-

დით თუ არა, იმერეთში მაინც ყოფილიყო! უნდა იყოს „იმრეთისკენ გაეშურა“.

მესამე, ხალტურულად შეხანხლულ რვასტრიქონიან აბზაცს რ.მიშველაძის მწერლური ღირსებისთვის ყოველმხრივი კრახის მეტი არაფერი მოაქვს.

ქართლიდან იმერეთისკენ გეზაღებულ თავის რაზმს პაპანაქების მიზეზით ტოტლებენი გზადაგზა ხშირ-ხშირად ასვენებს. ახლა ნახეთ, ამ დროს რა ხდება ხოლმე.

„ოტბოს“ დაძახებისთანავე ჯერ ცხენები ჩამწკრივდებოდნენ მტკვრის პირას ფრუტუნით და ენით ლაგმის ჩხრიალით“.

ავტორი ვერა და ვერ გარკვეულა უღვლილების ფორმასა და ბუნებაში, ამიტომ აზრადაც არ მოსდის, მადლიანად გვითხროს – **ჯერ ცხენები მწკრივდებოდნენო!** არა, ანმყო რატომღაც მყოფადში უნდა გადაიტანოს! ხოლო რაკი აღარ დაუშლია, ისიც ვერ მოუაზრებია, ბოლოში დაამატოს ნაწილაკი „ხოლმე“, რომელიც მოქმედების მრავალგზისობას გამოხატავს!!! თანაც ეს ველური მუსტანგების რემა ხომ არ იყო, თავის ნებაზე **„ჩამწკრივებულებდნენ“** – ნუთუ კავალერიის ცხენები თავ-თავიანთი მხედრის ნებას, ლაგამსა და ლაშქრულ წესრიგიანობას არ ემორჩილებოდნენ?! ამ სცენაში გასაკვირად იგნორირებულია მხედრების როლი! არადა, ცხადია, ცხენები თავისით კი არ **„ჩამწკრივდებოდნენ“**, არამედ ვითარებით ნაკარნახევი წესითა და რიგით მათ მხედრები **ამწკრივდნენ!!!**

ეს **„ენით ლაგმის ჩხრიალით?!“** მსოფლიოს ყველა ქვეყნისა და დროის ნებისმიერი ჟანრის ლიტერატურაში აქამდე ვინმეს სადმე თუ წაუკითხავს: **ცხენი ლაგამს ენით „აჩხრიალებდეს?!“**

კავალერიის გამონწვრთნილი ცხენი აკვანში ჩაარტახებული ცხრა თვის ჩვილი ხომ არ არის, **ენით ლაგამი... ჩხრიალასავით „აჩხრიალოს?!“** ავტორს ან იქნებ ცხენიც ლოქოსავით უკბილო ჰგონია?!

საშუალო სკოლის დამთავრებისთანავე ორიოდ ნელი ვმწყემსობდი და ღვთის წყალობა, ეს მაინც კარგად ვიცი: დალაგმვისას თუ ლაგმის ხვრისას ჭკვიანი პირუტყვი ენას ქვედა ჩანას მთელ სიგრძეზე ლაფანივით გააკრავს ხოლმე, ლაგამსა და

კბილებს შუა რომ არ მოუხვდეს, თორემ სულ სახინკლესავით დაეკეპება! თითქოს იღბლად, მწყემსების მიერ დახევას სწორედ მაშინ გადარჩენილი, 1953 წელს გამოცემული წიგნი „**მეცხენის ცნობარი**“ დღემდე შემომრჩა, რომლის ასმეხუთე გვერდიდან იწყება ქვეთავი – „**ცხენის ასაკის გამოცნობა კბილებით.**“

რ. მიშველაძე თუ დაინტერესდება, იქიდან შეიტყობს, რომ ცხენს აქვს **საკბეჩი კბილები, ძუძუთა კბილები, მუდმივი სახრავი კბილები და საქერე კბილი.** ჰოდა, ცხენი ლაგამს ენით კი არ „აჩხრიალებს“, არამედ კბილებით ხრავს ხოლმე, რათა როგორმე წაიგდებინოს და სადმე ბალახი გამოიწივოს!

წელანდელი „**ჩექმის დეზებისა**“ არ იყოს, ქართული პროზის რაინდად წოდებულმა ავტორმა სარაინდო საგნების – **დეზებისა და ლაგმის** ადგილი, დანიშნულება და თვისება მაინც ხომ უნდა იცოდეს?!

ბ-ნო გიორგი (იური), არ დაგიმაღავთ – თუმცა როგორ შეიძლება ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, მსგავსი ვითარებისას მწერალმა მწერალს თავისი გულისტკივილი თუ გულწრფელად სათქმელი რამ უნამუსოდ დაუმალოს! აქ უკიდურესად აღმაშფოთა არა ავტორის მიერ ცხენის დალაგმვასთან დაკავშირებულმა უმცრებამ, არამედ ელემენტარული მიხვედრა-გამოცდილების უქონლობამ: შე კაი კაცო, როცა იცი, ცხენისა და ცხენსაკაზმისა არა გაგებება რა, მატრაკვეცა დებიუტანტივით „**დიდოსტატობის**“ საილუსტრაციოდ მეცამეტე გოჭივით რას გამოატყვირინე ეს „ენა“ – ნუთუ აქ მკითხველი ვერ უნდა დაიხმარო?!

„კი მაგრამ, როგორ?“ – ამას მხოლოდ მიამიტი ბავშვი იკითხავს. როგორ და დაწერე: „**ცხენი ლაგამს ხრავდა**“. ჰა, თუგინდ „**აჩხრიალებდა**“ და ბრძენმა მკითხველმა ისედაც იცის, ცხენი ლაგამს კბილებით რომ ხრავს ხოლმე და არა ენით, ღრძილებით, ჩანებით, სასით, ჩიჩვირით, ნესტოებით, ყურებით, ნიდაოთი, ფაფრით თუ ფლოქვებით!

კარგი, მერე, მერე რა ხდება?

„**ცხენებს რომ დაარწყულებდნენ, მერე რუსის სალდათები შეესოვდნენ მიტოვებულ სოფლებს და ცაში ფრინველი, ხოლო მინაზე შემნიფებული თავთავი თუ პანტა-ჭერამი არ გადაურჩებოდათ**“.

ჰმ, „არ გადაურჩებოდით!“ ისევ ის დამახანჯებული უღვილება და ანმყოს სტიქიურად გადატანა მყოფადში! ავტორს ვერც ახლა მოაფიქრდა, ამ წინადადების დასასრულს მაინც დაესვა დამაგვირგვინებელ ჭანჭიკივით მოსახდენი „ხოლმე!“ თან აზრობრივადაც სრულიად აბსურდულია ავტორის მონადირულ-დარდიმანდული მსჯელობა. საკითხი შინაურ ფრინველებს რომ ეხებოდეს, კიდევ მესმის, მაგრამ რა ლოგიკური კავშირით-იერთობაა ცის ლაჟვარდებში მოფრენალ გარეულ ფრინველებსა და... მიტოვებულ სოფლებს შესეულ სალდათებს შორის – ის გარეული ფრინველები მთელი დღე ნუთუ მხოლოდ იმ მიტოვებულ სოფლებს დაჰფარფატებდნენ?! ეგეც არ იყოს, იმ შორეულ 1769 წელს რუსის სალდათები მაინც რა იმისთანა ოპტიკურსამიზნიანი შაშხანებით იქნებოდნენ შეიარაღებულნი და თანაც ყველა მათგანი ხელაუცდენელი სნაიპერი როგორ იქნებოდა, რომ ცაში ფრინველსაც კი არ აჭაჭანებდნენ! ანდა, ექნებოდათ კი ტყვია-წამლის ისეთი მარაგი და მისი განუკითხავად ხარჯვის უფლება, რომ... მოკლედ უაზრო გაზვიადებაც ეს არი, აი!

ჭერამი შუა ზაფხულის ხილია, **პანტა** – შემოდგომის და მათი ასე ერთად, თანაც ადგილშეცვლით გვერდიგვერდ დასახელება ვერავითარ მხატვრულ ეფექტს ვერ იძლევა!

თუმცე პანტის ჯავრი ვილას აქვს, ბ-ნო გიორგი (იური), როცა თქვენმა კერპმა პურის შემოსვლის დროც კი სალაზლანდაროდ გაიხადა – შემწიფებული თავთავიო! რას ნიშნავს **შემწიფებული? რაც შემწიფდა – ცოტათი დამწიფებული**. ჯეჯილი კი მაისის ბოლოსა და ივნისის დასაწყისისკენ ზრდას ამთავრებს, მერე მწიფდება და ივნისის ბოლოდან მკაც ინყება ხოლმე! სხვა რაც უნდა იყოს, შირაქელ კაცსა და თანაც სასკოლო არდადეგებისას კომბაინის მეცეცხლურად ნამუშევარს, ეს მაინც დამეჯერება. ესეც არ იყოს, რა არის ივლისის ხალხური სახელწოდება? **მკა-თა-თვე!!!** რ. მიშველაძე კი ყანას 29 ივლისისათვის მხოლოდ რომ „შეამწიფებს“, საკითხავია, საბოლოოდ როდისლა უნდა დამწიფდეს და დახორბლდეს? ამგვარ „აგრონომს“ რომ ვუყუროთ, მომკა-განიავებასაც ველარ მოვასწრებთ და წლის სარჩო იქნებ სულაც თოვლქვემ მოგვიყვებს!!

ერთი სიტყვით, ტექსტი თვითონ შემოგვკვლავდება, რომ ავტორი არაფერს არ უფიქრდება, არაფრის კოორდინირებას არ ახდენს, არაფერი არ აშინებს, არაფერი არ ანალვლებს – ის მხოლოდ გარკვეული რაოდენობის ფურცლების შევსების მონაფური სიბეჯითითაა თავდავინცებული!... თანაც აქ ერთგვარი შეუსაბამობაც იგრძნობა. აგერ, რას წერს ტოტლებენის ფრანგი ადიუტანტი, დე ფუა.

„60 ვერსი ისე განვლეთ, რომ კაცი არ შეგვხვედრია. რამდენიმე ნასოფლარი ადასტურებდა მხოლოდ, რომ ეს ქვეყანა დასახლებული ყოფილა.“

მაშინ გასაკვირია, ეს „შემნიფებული თავთავი“ თავის დროზე ვინ დათესა ან ვისთვის დაითესა?!

* * *

რ, მიშველაძე ანტონ მოურავოვის წარმატებულ კარიერას გვიხატავს.

„შევიდა რუსთხელმწიფის სამსახურში, მოიპოვა სამეფო კარის ნდობა და აი, „საქართველოში რუსეთის საქმეთა რწმუნებულის“ ხალათსაც გამოჰკრა ხელი“.

ხალათს მუსულმანურ სამყაროში, მაგალითად, ირანის შაჰინშაჰი რომელიმე თავის ნანდაურ ერთგულ მოხელეს უწყალობებდა ხოლმე, პეტერბურგში კი, რომანოვების დინასტიის იმპერატორებთან **ხალათებსა** და **ახალუხებს** რა უნდოდა – **მუნდირი** მაინც ეთქვა! ანდა, ამ ანტონის თანამდებობას რად უნდოდა ბრჭყალებში მომწყვედევა?!

* * *

სადაცაა სოლომონ პირველის რაზმი თუ ამაღლა და ტოტლებენის მხედრობა ერთმანეთს პირველად უნდა შეხვდნენ.

„ტოტლებენმა ჭოგრიტი ადიუტანტს გადააწყდა, შეხედე ერთი (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), შეიარაღებული (უნდა იყოს შეიარაღებულები ან შეიარაღებულნი. ჯ. მ.) არიან, (აქ მძიმე ზედმეტია. ჯ.მ.) თუ არაო“.

„ადიუტანტმა დაამშვიდა, არა მგონია (აქ მძიმე უნდოდა.

ჯ. მ.). **თავდასხმას აპირებდნენ**, (აქ მძიმე კი არა, წერტილი უნდოდა. ჯ. მ.). **ქართველები არც ისეთი სულელები არიან** (აქაც მძიმე უნდა. ჯ. მ.), **ორმოცდაათი კაცით ოთხიათასიან ჯარს შეებრძოლონ**, (აქ მძიმის ნაცვლად წერტილი უნდოდა. ჯ.მ.). **ღიას, თქვენო აღმატებულებავ, ორმოცდაათიც არ იქნებიან.**“

დე ფუას მაღლობის მეტი რა ეთქმის ქართველების ასეთი დადებითი შეფასებისთვის, ოღონდ ეგაა – ადიუტანტი, ტოტლებენთან ერთად საქართველოში პირველად რომ შემოდგა ფეხი, რის საფუძველზეა ასეთი თავდაჯერებული?! გარდა ამისა, ამ ფრანგი ადიუტანტის რელაციის მიხედვით, ტოტლებენი იმრეთისკენ 2000 მეომრით მიემართებოდა და ნოველაში ეს ციფრი როგორ ან რისთვის გადაიქცა 4000 ჯარისკაცად?! ან რანაირი ქართულია: „**ორმოცდაათიც არ იქნებიან?!**“ უნდა იყოს: „**ორმოცდაათიც არ იქნება.**“

ტოტლებენი რალა გენერალი და გერმანელი იქნება თუ ტაქტიკურ სიფრთხილეს არ გამოიჩინეს.

„– **შევჩერდეთ და დაველოდოთ, რა ვიცი... რა ვიცი... ეშმაკს თვალი არა აქვსო.** (აქ დეფისიც უნდოდა. ჯ. მ.) – **ჩაილაპარაკა ტოტლებენმა.**“

ეშმაკს თუ თვალი არ ექნება, ის რალა საშიში იქნება! „**ეშმაკს თვალი არა აქვს**“ კი არა, თედო სახოკიას „ქართული ხატოვანი სიტყვა-თქმანის“ მიხედვით „**ეშმაკს თვალი არ უჩანს**“ ანუ სიფრთხილე გვმართებს, ვინ იცის, რა მოხდესო.

სოლომონ I თავისი ამალით შეჩერებული რუსთა მხედრობისკენ მასპინძლურად გაემართება.

„**მოვიდნენ და ფეხის განზე გადგმით, დოინჯშემოყრით წინ გაუჩერდნენ გენერლებს.**“

სინტაქსს შევეშვათ! გენერალი თვითონ ტოტლებენი იყო და კიდევ მაინც რამდენი „**გენერლები**“ შეიძლება ჰყოლოდა ან რად უნდოდა იმდენი „**გენერლები?!**“

ავტორი გულითადობის გამოსახატავად მკერდზე ხელმიდებულ სოლომონ მეფეს გვიხატავს.

„– **მივესალმებით რუსხელმწიფის ჯარის მობრძანებას გენერალ ტოტლებენის წინამძღოლობით.**“ – თქვა მკლავებზე

აკრეფილ ჩოხოსანმა, შავულვაშა ახალგაზრდა კაცმა.“

კი მაგრამ, მკითხელმა აქ რა იგულისხმოს – ამ ჩოხოსანს მკლავებზე რა ჰქონდა აკრეფილი: ყურთმაჯები თუ სხვა რამე?! ავტორს აქ თუ მართლა ყურთმაჯების თქმა სურდა, მაგრამ ეს სიტყვა გამორჩა, მაშინ ყველაფერი თავდაყირა დგება: **ყურთმაჯა** არის ჩოხის (კაბის) ხალვათი სახელო, რომელიც მთელ სიგრძეზე, ილლიდან მაჯამდე თავისუფლად არის ჩამოშვებული.

ჰოდა, გაუგებარია, მკლავებზე ჩამოფარებული ყურთმაჯები კაცმა ისევ მკლავებზე რანაირად უნდა შეიყაროს – იქ მათ რა გააჩერებს?! აქ დახმარებას გაგვიწვევს მშვენიერი სიტყვა, **ყურთმაჯშეყრილი** – ვისაც ყურთმაჯები მხარბეჭზე აქვს ანეული, გადაყრილი...

ეჰ, რუსთა მხედრობის წინამძღოლს სოლომონ I კი ღირსებისამებრ მიესალმა, მაგრამ კუშტი ტოტლებენი წყენას ვერ მალავს: თვითონ სოლომონ მეფემ რატომ არ იკადრა მოსვლაო.

რუსეთში აღზრდილ ანტონ მოურავოვს, ქართული მაინც რომ არ დავინწყებია, სოლომონ პირველი ყველაფერს უცებ აუხსნის. სახტად დარჩენილ გიორგი სააკაძის შთამომავალს წებოვანი მწუხარება ეუფლება.

„ – **კი**, (ნეტავი აქ მძიმე რად უნდოდა?! ჯ.მ.) **მაგრამ** (მძიმე აი, აქ უნდოდა! ჯ.მ.), **ჩემიანები ხართ და არ გენყინოთ. ასე როგორ წარგადგინოთ, რას იტყვის ეს კაცი** (აქ კითხვა-დახილი უნდოდა. ჯ.მ.)?! **სამეფო ტოგას რომ თავი დავანებოთ, ერთი ხელი ნორმალური ტანსაცმელი რა გაჭირდა, მეფეო, თქვენთვის** (აქ წერტილი კი არა, კითხვა-დახილი უნდოდა. ჯ.მ.)?!“

ამგვარი ტექსტები მკითხველს პირდაპირ სულიერ-ფიზიკურ სატანჯველში აგდებს, ვინაიდან ენის უცოდინარ თუ მოჩქარე ავტორს არ ძალუძს თვით უმარტივესი ვითარების თუგინდ მოსათმენი ქართულით გადმოცემა.

ამ პასაჟის პირველივე წინადადებაც ამის სავალალო დასტურია.

„კი მაგრამ, ჩემიანები ხართ და არ გენყინოთ“.

მართლაცდა „კი მაგრამ!!!“

რას ნიშნავს კავშირი „მაგრამ?“ იგი ერთმანეთს უპირისპირებს სანინალმდეგო მნიშვნელობის სიტყვებს და წინადადებებს.

მაგალითად მოყვანილ მიშველაძის წინადადებაში კი ამ „კი მაგრამ“-ს რა საერთო აქვს ან ჩემიან-შენიანობასთან ან წყენინება-არწყენინებასთან?!

ავტორი ვერ ხვდება, რომ ეს ნაადრევად ჩაჩრილი „კი მაგრამ“ უნდა შეხებოდა უცხო გენერლის და მისი ამალის წინაშე ქართველი მეფისათვის შეუფერებლად გამონყობილი სოლომონის წარდგენის უხერხულობიდან გამომდინარე ზნეობრივ სატანჯველს!

ამიტომ ამ სიტყვებისა და წინადადებების გრაფომანული დომხალი სულ სხვანაირი აზრობრივ-სინტაქსური თანმიმდევრობით უნდა დალაგებულიყო!

თან ასე ცამონმენდილზე ავტორმა აქ რისთვის გამოატყვრინა **ტოგა**, რომელიც ძველი რომის მოქალაქეთა ზედა – გრძელ, თეთრ წამოსასხამს წარმოადგენდა! ესეც რომ არა, მალე მკითხველი თავად განსჯის, სოლომონ პირველს ექნებოდა თუ არა გრძელი, თეთრი წამოსასხამის ფრიალ-ფლასუნით რონინის წუთისოფელი!

ჰოდა, ახლა აქ ამ „**ტოგას**“ უმეცრული ხსენება ვის დავაბრალოთ: ანტონ სააკაძე-მოურავოვს თუ რევაზ მიშველაძეს?!

მოკლედ, სოლომონი თავის თანამოძმეს ყველაფერში აქაც ხელად გაარკვევს. ანტონსაც სხვა აღარაფერი დარჩენია.

„ანტონმა წარუდგინა სოლომონ მეფე ტოტლებენს და თან გულდასმით აუხსნა, რომ მეფის ეს დაგლეჯილ-გაცვეთილი ჩოხა მასკირება-შენიღვისთვის, (აქ მძიმე სულ არ იყო საჭირო. ჯ.მ.) სპეციალურად მოეძებნა, რათა თურქებს ვერ ეცნოთ, ხოლო აზერ-ზარ მთხოვნელებს ზედმეტად არ შეენუხებინათ.“

ისევ ის ნაცნობი ზერელობა, იუმორისტული სტილი, ხალტურული იერიშობანა! თან აქ ავტორი მე-18 საუკუნის პერსონაჟებს ისეთი ლექსიკით ამეტყველებს – „**ნორმალური**“, „**სპეციალურად**“, „**მასკირება-შენიღვისთვის**“ – თითქოს შტურმბანდფიურერის, **ოტო სკორცენის (1908-1975)** სპეცრაზმელები ლაპარაკობდნენ ერთმანეთში, 1943 წლის 29

ივლისს **ჰიტლერის** დავალებით საგანგებოდ რომ მოფრინავდნენ იტალიელი პარტიზანების მიერ დატყვევებული, აბრუციის მთებში გამოკეტილი **მუსოლინის** გასათავისუფლებლად! ან რა საჭირო იყო ერთის მაგიერ ორი სიტყვის ხმარება, როცა „**მასკირება-შენიღვა**“ ერთსა და იმავეს ნიშნავს! ასევე სრული მხატვრული უგულისყურობის ნიმუშია სოლომონ მეფის ჩოხაზე ნათქვამი ეს „**დაგლეჯილ-ჩამოცვეთილი**“.

ჩოხა თუკი მართლა „**დაგლეჯილი**“ იყო და თან პირველ რიგში ამ სიტყვას იხმარებდა, მაშინ აქ რაღა მოსატანია „**ჩამოცვეთილი?**“ უკვე „**დაგლეჯილ**“ ჩოხას სადღა, როგორღა უნდა ეტყობოდეს **ჩამოცვეთილობა?**!

სევდიან კომიზმს იწვევს ავტორის მიერ „**აბეზარი მთხოვნელებისგან**“ სოლომონ მეფის დაცვა, თითქოს იგი რაილმასკომის ახალბედა თავმჯდომარე იყოს და ყოველდღიურად სისხლი ჰქონოდა გამშრალი „**აბეზარი მთხოვნელების**“ მიღება-გასტუმრებით! არადა, აგერ, როგორია ამ ფრანგი ადიუტანტის თვალით დანახული სოლომონ პირველის ყოფნა-მდგომარეობა.

„**სოლომონს არც ერთი ქალაქი არ გააჩნია. დაახლოებით 150 კაცით ტყეში ლტოლვილი, იგი 15 დღეზე ხანგრძლივად ერთსა და იმავე ადგილას არ ბანაკდება იმის შიშით, თურქებმა რომ არ მოიხელთონ. თვით თავის ხელქვეითებში დაეჭვებული, იგი ყაჩაღების წინამძღოლს უფრო ჰგავდა, ვიდრე ხელმწიფეს**“.

აბა, ამგვარ პირობებში რომელ „**აბეზარ მთხოვნელებზე**“ ლაპარაკი შეიძლება ანდა როგორი წარმოსადგენია ტყე-ღრეში გრძელი, თეთრი რომაული „**ტოგით**“ მოხეტიალე, თურქთაგან შეჭირვებული მეფე?!

ტოტლებენი ბოლოს და ბოლოს ირწმუნებს, მის წინ რომ მართლა იმერეთის მეფე დგას.

„ – **გასაგებია... გასაგებია...** (აქ დეფისიც უნდოდა. ჯ.მ.). – **ტოტლებენმა კივერის შიგნით მათრახის ტარით კეფა მოიფხანა და სოლომონ პირველს ხელი ისე გაუწოდა, როგორც სოფლიდან ჩამოსულ ღარიბ ნათესავს ჩამოართმევდა გაქსუებული რუს-გერმანელი ჩინოვნიკი**“.

ბ-ნო გიორგი (იური), ეს რომ ჩავიკითხე, რ. მიშველაძის

ნაწარმოებების კითხვისას უკვე კარგად გათავისებული ელდა, ეჭვი, შიში, აღშფოთება და კოლეგიური პაექრობის ფინი ერთმანეთის მიყოლებით მეუფლებოდა! ამიტომ მოსახდენ დროს ეროვნულ ბიბლიოთეკას ვესტუმრე და „**სამხედრო ენციკლოპედია**“ ავაშრიალე, ოღონდ კაცურად დამიჯერეთ: არა იმიტომ, ავტორი ერთი შეცდომაში დამეჭირა, არამედ **კივერთან** დაკავშირებული ჩემი ცოდნა-მახსოვრობა შემემონებინა და თუ ღმერთი გადმომხედავდა, გამოჩერჩეტების შიში მომეშორებინა!

პოლონური სახელწოდების სამხედრო ქუდი, **კივერი** არის მრგვალი, მაღალი, ბრტყელი თხემით, ტყავითა და მაუდიტ მკვიდრად ნაკერი. ბრძოლაში და ლაშქრობისას მდგრადობის შესანარჩუნებლად გააჩნია შესაკრავი სანიკაპე ღვედი. კივერი ევროპის არმიებში XIX საუკუნის დასაწყისში გამოჩნდა. რუსეთის არმიაში 1803-81 წლებში ხმარობდნენ. თუმც გვარდიისა და სამხედრო სასწავლებლების კურსანტათვის 1906-17 წლებში ხელახლა შემოიღეს.

როგორც ვხედავთ, მე-18 საუკუნის შუა წლებში ჩვენმა ავტორმა თავისი უცოდინარობით ტოტლებენს **კივერი** ძალიან ნადრევად დაახურა. თუმც მე ეს დიდად არც მალეღვებს, ვინაიდან საქმე ავტორის მხატვრულობასთან, უფრო სწორედ, მხატვრული ჭვრეტა-აზროვნების უქონლობასთან მაქვს.

ბ-ნო გიორგი (იური), ო, როგორ მშურს პოლიტიკოსების, ერთმანეთს უკომპრომისო ტელედებატებში რომ ინვევენ ხოლმე! მსგავს პაექრობაზე არც მე ვიტყოდი უარს, ოღონდ ერთი პირობით: ჩემი ოპონენტი, რევაზ მიშველაძე კინოსტუდიაში ნათხოვარი **მათრახითა** და ზუსტად თავისი ზომის **კივერით** მოსულიყო! ეს კივერი სამხედრო წესისამებრ დაეხურა, ნიკაპევემ ღვედი-თაც შეეკრა და მერე ტელემყურებლებისთვის მსხვილი პლანით ეჩვენებინათ, როგორ მოახერხა ტოტლებენმა, რომ

„კივერის შიგნით მათრახის ტარით კეფა მოიფხანა.“

მეომრის თავზე მჭიდროდ შემოტმასნილი და სანიკაპე ღვედი-თაც გამაგრებულ კივერქვეშ მათრახის ტარს კი არა, ხშირი ლესვისაგან გალეული დანის წვერსაც ძლივს შევატარებთ! ხოლო თუ მათრახის ტარით უხეშად ვიძალავებთ, კეფას რომ

მივწვდეთ, შეიძლება ღვედი გავუწყვიტოთ, თვითონ კივერი კი უეჭველად მოგვძვრება და ძირს დაგვივარდება! ამიტომ ავტორს თუ ასე სურდა, ტოტლებენისთვის მათრახის ტარით მაინცდამაინც კეფა მოეფხანინებინა, მაშინ რალაც ამდაგვარი რამ უნდა ეთქვა: **„ტოტლებენმა კივერი მოიხადა და მათრახის ტარით კეფა მოიფხანა“**. ხოლო რაკი ეს ვერ მოიფიქრა ან კივერის მოხდა არ აკადრა, ასეთ შემთხვევაში ქეჩოს, კისრის, ნიკაპის, ლოყის, სანარბულის, ბაკენბარდის, ყელის მოფხანით შემოფარგლულიყო და ეგ იქნებოდა! თორემ....

რ. მიშველაძე არც ამ ტოტლებენის შემთხვევაში (და საერთოდ, არც არავის შემთხვევაში!) ღალატობს თავის მოუშორებელ ჩვევას: თვინიერი მკითხველის უეჭველი თანადგომის იმედით ისტორიულ პიროვნებას თამამად კი ასახელებს, მაგრამ მერე სულ აღარ ირჯება, მისი ყოფაქცევა თუ სიტყვა-პასუხიც მისი შესაფერისი გამოუვიდეს!

მართალია, სხვადასხვა მიზეზის გამო ქართველთა ისტორიულ მესხიერებაში ტოტლებენი უარყოფით პიროვნებად ჩარჩა, მაგრამ ამის გამო ნუ დავკარგავთ ობიექტურად განსჯის უნარს: ვინ დაიჯერებს, მკაცრი გერმანული წესრიგიანობით აღზრდილს და მთელი თავისი სიცოცხლე ბრძოლებში ნაწრთობ გენერალს – თვით ერეკლე მეორესაც ქედმაღლურად რომ ექცეოდა, ხოლო რ. მიშველაძემ წელან უკვე დაგვანახა, სოლომონ მეფეს როგორი დამადლებით მიაწოდა ხელი! – ამ ერთი მუჭა ჩამოგლეჯილ-ჩამოკონკილი მასპინძლების წინაშე ასე მუჟიკურ-პირუტყვულად **„კივერის შიგნით მათრახის ტარით კეფა“** კი არა, თუგინდ ხელით ტანის რომელიმე წერტილი მოეფხანა!!!

საერთოდ, მთელ ნოველაში, განსაკუთრებით კი იმ ადგილას, მათრახიანი ტოტლებენი ჰაერში გამოკიდებული მკრთალი კარიკატურაა! ავტორმა დილეტანტური შემთხვევითობით გენერალს მათრახი კი დააჭერინა, მაგრამ მერე ერთი ობოლი, თუგინდ შაბლონური შტრიხიც კი ვერ მოაფიქრდა, რათა იგი კონკრეტულ ადგილას წარმოსადგენი გამხდარიყო! ამიტომ მკითხველიც ვეღარ გარკვეულა, ეს მათრახიანი ტოტლებენი სად იგულისხმოს: ცხენზე, ეტლში, ქვეითად მომავალი,

საკაცეზე თუ ბალდახინზე დაბრძანებული! თან ცოტა ეჭვსაც იწვევს: გენერალი დონელი კაზაკი იყო, სოფლის მამასახლისი თუ ჩიჩიკოვის მეეტლე, მათრახი სჭეროდა! ამ ეჭვს ისიც აძლერებს, რომ ნოველის ბოლოს ავტორი ტოტლებენს ქუთაისიდან ქართლისაკენ „სამხედრო ეტლით“ გაამგზავრებს! ცხადია, პერსონალური ცხენიც ეყოლებოდა, მაგრამ არა მგონია, ცხენის გასაფიცებლად დეზებიან გენერალს ჯიგიტივით თან მათრახიც ეტლაშუნებინა, ვინაიდან მისი თანამდებობა, მოვალეობა, ღირსება და ნოველაში აღწერილი სცენები ჭენების აუცილებლობას არსად ითხოვს!

თუმცა, ვინ იცის, ავტორი აქ იქნებ მართალია: **ტოტლებენი** კი არა, **ადოლფ ჰიტლერი**, როგორც ცნობილია, ცხენზე რომ არასოდეს მჯდარა, თავისი პოლიტიკური მოღვაწეობის დასაწყისში აბობოქრებულ პოლიტიკინგებზე თურმე ხშირად კრაგებითა და მათრახით დაიარებოდა!...

სოლომონ მეფესთან დამადლებული მისალმებისას ასევე მეტად აბსურდულია ტოტლებენის მედიდურობის ახსნა „**გაქსუებული რუს-გერმანელი ჩინოვნიკის**“ ნიშნით: ამგვარი გულზვიადი პიროვნებები ნებისმიერი ერისა და თანამდებობის პირთა შორისაც ბლომად არიან!...

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), ჩარაგანყვეტილი ადამიანურად უნდა გაგენდოთ: ნამდვილი ჯოჯოხეთია ამ ტექსტების კრიტიკული მიმოხილვა, ვინაიდან გაბღღვრიალებულ კორიდაზე ხამად შეგდებული ხარივით წარამარა შეშდები და ველარ გადაგინყვეტია, საიდან ან როგორ, რა თანამიმდევრობითა და ფორმით დაიწყო თუ განაგრძო ფეტვივით მიმოზნეული ეს ამოდენა გრამატიკული, ენობრივი, სტილისტური, ორთოგრაფიული, პუნქტუაციური, ისტორიული თუ აზრობრივი შეცდომების აღრიცხვა-გარჩევა!... ამიტომ უმორჩილესად გთხოვთ, გამიგოთ და ძმურად მაპატიოთ ტვირთმორეული ერთი უმნიშვნელო ლიტერატორის წამიერი ჩაჩოქება და ხარული შებღავლება... მეტი ჩარა აღარ დამრჩენია – რაკი დავიწყე, ისევ უნდა განვაგრძო!...

ავტორი სოლომონ მეფისდროინდელ ქუთაისს გვიხატავს.

„იგი ორმეტრიანი კედლით და მინათხრილით იყო დაცული.“

ვისა არ უნახავს ან არ სმენია მაინც **თხრილი** და **მინაყრილი** ანუ დაყრილი მინისაგან შემადგენელი ადგილი, მაგრამ ვერც ერთი ლექსიკონი ვერ გვიხსნის, რას ნიშნავს ეს **მინათხრილი**.

რუსთა მხედრობის დაბანაკებას რომ მორჩებიან, სოლომონი ტოტლებენს თხუთმეტიოდე თანმხლები პირით ქალაქგარეთ, თავის სამეფო სასახლეში – ოქროს ჩარდახში სავახშმოდ და საბრძოლო გეგმებზე სათათბიროდ მიიწვევს. ოღონდ აქ მკითხველი, ცოტა არ იყოს, ცბუნდება: ნელან ტოტლებენთან პირველი შეყრისას სოლომონმა თავისი ჩამოკონკილობა და ტყე-ღრეში დამალობანა იმის შიშით ახსნა, თურქებს არ ეცნოთ და შეეპყროთ, ახლა კი რუსებს ოქროს ჩარდახში არხეინად მასპინძლობს და ვითომც არაფერი!

აქ ისევ ავტორი გვშეველის!

„რალაც დაუნერელი კანონის წყალობით, თურქები ოქროს ჩარდახს თავს არ ესხმოდნენ.“

აგაშენათ ღმერთმა! ჰოდა, ამგვარი დაუნერელი კანონით გულმოცემული სოლომონ მეფე როგორც კი შეიტყობს, გამართული ქართულით მოლაპარაკე ანტონ მოურავოვი თურმე გიორგი სააკაძის პირდაპირი შთამომავალი ყოფილა, ნამეტანი გაიხარებს და მხურვალე მუსაიფს გაუბამს.

„თან მსახურებს სუფრის განყობის დაჩქარების განკარგულებას აძლევდა.“

ეს ხომ მთლად შეუფერებელია! კი მაგრამ, სოლომონი მეფე იყო თუ მსახურთუხუცესი, ამგვარ წვრილმანებში თავად რომ ჩარეულიყო?! ნუთუ სასახლის კარზე სუფრის განყობის მოთადარიგე-გამწესრიგებელი არავინ ეყოლებოდა, მეფის წინასწარი მითითებისამებრ საიმისოდ ის გარჯილიყო, თვითონ სოლომონს კი საპატიო სტუმართან მეფური საუბარი შეუფერებლად განეგრძო?!

„ – ერთს ვიტყვი ახლა მე, – მიუბრუნდა მეფე მოურავოვს, – ეგენი რომ დათვრებიან, მერე სამხედრო თათბირი კი არა, ერთმანეთის ცნობა გაუჭირდებათ. ხომ არ ეწყინებათ, მივჯდეთ ეგერ

(აქ მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), ჩემს პალატაში და მოვილაპარაკოთ. შენ უფრო იცი, რომ აჯობებს ასე“.

რანაირი გაუკუღმართებული სინტაქსია „ერთს ვიტყვი ახლა მე“. ნუთუ მეფე მართლა ამგვარი ჯაგლაგი სინტაქსით იმეტყველებდა?! ან რალა საჭირო იყო ეს „მე“, როცა ზმნა „ვიტყვი“ ისედაც გვიხსნის, რომ რამის მთქმელი მხოლოდ პირველი პირი იქნება და სხვა ვერავინ! ხოლო თუ აქცენტის გაძლიერება და თავისი პიროვნების მნიშვნელობის ხაზგასმა სურდა, მაშინ ასე მაინც ეთქმევიანებინა: „მე ახლა ერთს ვიტყვი“.

ან სოლომონ მეფეს ასე ზედმინევნით ჯერ საიდან უნდა სცოდნოდა, „ეგენი“ თუ დათვრნენ, მერე ერთმანეთის ცნობა გაუჭირდებათ?! მე მგონია, აქ რ. მიშველაძეს ამ სფეროში თავისი მდიდრული ცოდნა-დაკვირვება სოლომონ მეფეზე დილექტანტური სულნასულობით გადააქვს! ანდა, მეფე რატომ არის დარწმუნებული, რომ მკაცრ სამხედრო მუშტროვკას გამოვლილი ტოტლებენი თავის ხელქვეითებს უგვანოდ გაღეშვის უფლებას მისცემდა. პირიქით, ნყაროებიდან ცნობილია, რომ პედანტი გერმანელი სულ უმნიშვნელო გადაცდომისთვისაც კი ნებისმიერი ნოდების ხელქვეითებს ზურგში ბადრაგით აგზავნიდა, სადაც სასჯელის სხვადასხვა ზომა ეფარდებოდათ! ან რა ქართულია მივჯდეთ?! ავტორი ნუთუ იმასაც ველარ ხვდება, რომ უნდა იყოს „მივსხდეთ!“ თანაც ისევ ის გაუკუღმართებული, ჯაბახანა სინტაქსი: „რომ აჯობებს ასე“. აქ მაკავშირებელი „რომ“ ეკუთვნის არა მჯობინობას, არამედ მოქმედების ფორმის შერჩევას – ასე, ისე, იმნაირად, ამნაირად, სხვანაირად თუ რანაირად! ამიტომ აზრი სრულყოფილი რომ გამოსულიყო, ციტატის კუდი ამგვარ აწყობას ითხოვდა. „შენ უფრო გეცოდინება, ასე რომ აჯობებს“.

აქ კი ავტორი თავისი უკიდურესი დაუკვირვებელი მსჯელობით სოლომონს მეტისმეტად დამამცირებელ მდგომარეობაში აყენებს: მეფე ასე რატომ უნდა ყოფილიყო დარწმუნებული, ქართულ სტუმარმასპინძლობასთან დაკავშირებით მოულოდნელად წამოჭრილი ერთ-ერთი ფაქიზი საკითხის სწორედ გადანყვეტის გზა საქართველოში პირველად მოხვედრილმა

მოურავოვმა „უფრო იცის“, ვიდრე თვითონ – მეფე-მასპინძელ-
მა?! ეს კიდევ არაფერი! ავტორმა აგერ, წელან ისეთი არ-
სათქმელი წამოაყრანტალებინა, რომ მკითხველის თვალში მეფე
ჭკუასუსტ მატანტალამდე ჩამოაქვეითა: **ხომ არ ეწყინებათ, ჩვენ
ცალკე რომ „მივჯდეთ“ და მოვილაპარაკოთ!**

ამას სულელის მეტი ვინ იკითხავდა!!!

ჰმ, ხომ არ ეწყინებათ! ავტორი რომელ წყენასა ან
წყენინებაზე მიგვანიშნებს თუ ღმერთი გწამთ!!! აბა, წარ-
მოიდგინეთ: იმერეთის მეფე და წარმოშობით ქართველი
მოურავოვი ცალკე პალატაში ცერცეტულად „მივჯდნენ“ და
რალაც თათბირი გააბან, მეფის სასახლეში პირველად მიწვეუ-
ლი, თავქარიანი მასპინძლისგან უყურადღებოდ მიტოვებული
ტოტლებენი და მისი საპატიო ამაღლის ნევრები კი ბაიყუმე-
ბივით ისხდნენ და სოლომონის ჩამოკონკილ, რუსული ენის
უცოდინარ ხელქვეითებს უცქირონ, თან მოთმინებით იცადონ,
მოუაზრებელ-წინდაუხედავი იმერეთის მეფე და ტოტლებენის
მეორე ადიუტანტი, წარმოშობით ქართველი მოურავოვი, რო-
დის გაათავებენ თავიანთ ენაზე მამაპაპურ ჭუჭუქს, რომ მერე
იქნებ ამათაც მოჰხედონ!!!

გაგონილა ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, ილაჯგანყვეტი-
ლი საქართველოს დასახმარებლად მოვლენილი მაღალი რანგის
სტუმრებისადმი მეფის მიერ მიყენებული მეტი დამცირება,
შეურაცხყოფა და აბუჩობა?!

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), რა ვქნა, ისევ სინტაქსს უნდა
შევეხო, ვინაიდან სინტაქსი თუ ყირამალაა გადატრიალებული,
მაშინ აზრი სრულყოფილად ვერ გადმოიცემა, რაც ნაწარმოე-
ბის მხატვრულობას სულ აბუნდოვნებს.

ტოტლებენი და სოლომონ მეფე მომავალი ბრძოლის
სტრატეგიას ამუშავებენ.

**„მერე დაიწყო სოლომონ პირველმა – თურქებს სამას კაცზე
მეტი არ უნდა ჰყავდეთ უქიმერიონის ციხეშიო.“**

აქ ავტორის კილო ისეთი გამოკვეთილი აქცენტით

ბოლოვდება „უქიმერიონის ციხეში“-ო, თითქოს მოთათბირეთა თავსატეხი და სამარჩიელო, მაგალითად, ეს იყოს: თურქებს ის სამასიოდე მეომარი მართლა სად შეიძლება ჰყოლოდათ – **უქიმერიონის ციხეში** თუ ვთქვათ, **ბახტრიონის ციხეში!** ანდა, **თურქებზე** იყოს მსჯელობა თუ, მაგალითად, **ხაზარებზე!**

არა! აქ მტრის ვინაობა-ეროვნება და ციხის მდებარეობა-სახელწოდება თავიდანვე გარკვეული იყო და ამიტომ ახლა ამის გადამონმება-დაზუსტებით ტვინს აღარავინ იჭყლეტს!

მოთათბირეთა საგონებელ-სამკითხაო სულ სხვა რამეა: თურქებს უქიმერიონის ციხეში სამასიოდე მეომარი ეყოლებათ თუ არ ეყოლებათ, რათა მომავალი ბრძოლის სტრატეგია და ტაქტიკაც მოწინააღმდეგის მეტბრძოლთა რაოდენობის გათვალისწინებით ააგონ!

ამიტომ საქმის ვითარება მწყურვალესავით ამგვარი სინტაქსით ნათქვამს ითხოვს.

„უქიმერიონის ციხეში თურქებს სამას კაცზე მეტი არ უნდა ჰყავდეთო.“

დამაგვირგვინებელ სიტყვას, ცხადია, ტოტლებენი იტყვის.

„მე ხვალვე ვინყებ იერიშს... დასავლეთის და სამხრეთ დასავლეთის მხრიდან დილის რვა საათზე ოთხი ბატარეა ერთდროულად გახსნის ცეცხლს.“

გენერლის ლაკონური სტრატეგია მისასაღმებელია, თუმც, სამწუხაროდ, არ სცოდნია, **„სამხრეთ-დასავლეთი“** დეფისით რომ იწერება. ასევე არც ის სცოდნია... თუმც როგორ შეიძლება ეს არ სცოდნოდა, მაგრამ როგორც ტყვე-პერსონაჟი, იძულებულია რ. მიშველაძის უცოდინარობა უსიტყვოდ გადაიბრალოს: **„სამხედრო ენციკლოპედიის“** მიხედვით, **ბატარეა**, როგორც საცეცხლე და ტაქტიკური ქვეგანაყოფი, რუსეთში მე-18 საუკუნის მიწურულს დაინერგა და ისიც მხოლოდ საველე არტილერიაში. თანაც თავიდან ეწოდებოდა ასეული და არა ბატარეა. დასავლეთ ევროპის არმიებში ბატარეა XIX საუკუნის 30-იანი წლებიდან გახდა მუდმივი საშტატო ტაქტიკური და ადმინისტრაციული ერთეული.

მაგალითად, ფრანგებსა და ავსტრიელებს შორის 1809 წელს ვაგრამთან გამართულ ბრძოლაში ნაპოლეონს (170•000 ჯარისკაცი, 584 ქვემეხი) ჯერ მხოლოდ ორი ბატარეა ჰყავდა, შესაბამისად 60 და 104 ქვემეხით. ბოროდინოს ბრძოლაში (1812 წ.) რაევსკის ერთადერთი ბატარეა მხოლოდ 18 ქვემეხს ითვლიდა!

დროში ამგვარ სხვაობასაც რომ თავი დავანებოთ, ტოტლებენს ჯერ საიდან უნდა ჰყოლოდა ოთხი ბატარეა, როცა სულ 3-4 ქვემეხი გააჩნდა! თან იმ ქვემეხებსაც ფსიქოლოგიურ-პროპაგანდისტული როლი უფრო ეკისრებოდა, ვიდრე სტრატეგიული!

„ტოტლებენმა თავისი სიტყვა შეასრულა.

მთელი დღე უშენდა რუსული ბატარეა უქიმერიონის ციხეს ცეცხლს.“

საარტილერიო კანონადისას სინტაქსისთვის სადღა მცხელა!... ეტყობა, წინადლით ტოტლებენმა მართლა დაიტრაბახა ანდა რაღაც მიზეზით გადაიფიქრა ოთხივე ბატარეის ერთდროულად ამოქმედება. თუმცა შეიძლება რევავ მიშველაძემ ერთ ბატარეამდე შეაკვეცინა. რატომ? აი, რატომ!

„სოლომონ მეფე თავისი ამალით რიონის ქალიდან შესცქეროდა ამ საშინელ სანახაობას.“

ორიოდე პრიმიტიული ქვემეხის ხველას ჩვენი მეფე ასე რომ შეუკრთუნებია, მაშინ რაღა დაემართებოდა, ტოტლებენის გუშინდელი დაპირებისამებრ, ოთხივე ბატარეას ერთდროულად რომ ექუხა! ბარემ პარალელებიც გავავლოთ: მაშინდელი რუსული ქვემეხი, რაღაც თორმეტგირვანქიან (ანუ ხუთ კილოგრამამდე) ჭურვს ისრის მანძილზეც რომ ძლივს ისროდა, თუკი ასეთ „საზარელ სანახაობას“ წარმოადგენდა, ნეტავი რაღა დღეში იქნებოდნენ მოწინააღმდეგეთა ჯარისკაცები, 1942 წლის ივნისში ვერმახტის სახელგანთქმული ფელდმარშის, **ერიჰ ფონ მანშტეინის** არმია მსოფლიოში ყველაზე შორსმტყორცნი და დიდი ყალიბის ზარბაზნით „გუსტავი“ ალყაში მომწყვედიულ სევასტოპოლს 7•100 (შვიდიათას ასი) კილოგრამიან ბეტონსანგრევ და ფუგასურ ჭურვებს რომ უშენდა!!!

რ. მიშველაძე ისე უაზროდ გაიძახის: მთელი დღე უშენდ-

აო, თითქოს იგივე მანშტეინის დამკვრელ არმიაზე გველაპარაკებოდეს, რკინიგზითა და გრძელი ავტოკოლონებით დღე-დაღამ დაუძინებლივ რომ მარაგდებოდა, რათა რაც შეიძლება სწრაფად აეღოთ ყირიმის ნახევარკუნძული და მერე ბლიცკ-რიგულად გაჭრილიყვნენ ვოლგისა და ბაქოს ნავთობის საბადოებისკენ!!!

ბ-ნო გიორგი (იური), აბა, დავუფიქრდეთ: დარიალის ხეობიდან საქართველოსკენ გადმომავალი გზა – რუსეთის იმპერიის სამხედრო უწყებამ მაშინდელი ტექნიკური შესაძლებლობის ფარგლებში 1803 წლიდან რომ დაიწყო აქა-იქ გაფართოება, ხოლო ჯვრის უღელტეხილის (2. 379 მ.) მშენებლობა მხოლოდ 1851-61 წლებში განხორციელდა! – ჯერ დღესაც როგორი ხიფათიანია და 1769 წელს ვინც იცის, რალა იქნებოდა: იქ სამხედრო კორპუსის მოძრაობა, ალბათ, სარისკო ალპინისტურ გადასვლას ეფარდებოდა! თანაც ტოტლებენს სტეფანწმინდაში სულ 150 ჯარისკაცი ჰყავდა, ხოლო მასთან შესაერთებლად ყიზლარიდან წამოსულ რემნიკოვს – 300. ჰოდა, ამ კონტიგენტით, თანაც ამგვარ პირობებში რა იმდენი ტყვია-წამლის გადმოტანა უნდა მოეხერხებინათ, რომ მერე უქიმერიონის ციხისთვის ქვემეხები „**მთელი დღე**“ ანგარიშიშუტცემლად ებრახუნებინათ?! „**მთელი დღე**“ კი არა, რომ მიეყოლებინათ, უფსკრულებიან გზაზე ტანჯვა-წვალებით გადმოტანილ თავიანთ მწირ მარაგს, ალბათ, ორიოდე საათშიც სულ ამოლევდნენ და მშრალზე დარჩებოდნენ! მოგვიანებით ასპინძისკენ მიმავალმა ტოტლებენმა რომ დაინახა, ერთ-ერთ რომელიღაც ციხის ვეებერთელა ლოდებით ნაგებ კედლებს მისი პრიმიტიული ქვემეხები ვერაფერს აკლებდა, ოთხიოდე გასროლის შემდეგ ცეცხლის შეწყვეტის ბრძანება გასცა! რევაზ მიშველაძე კი – **მთელი დღე უშენდაო!** ეხუმრებით?! ბრძოლის წარმოების პრუსიულ სამხედრო დოქტრინაზე აღზრდილი ტოტლებენი, თანაც იმპერიის ფარგლებს გარეთ ამხელა მანძილით დაცილებული, უაზრო ემოციებს აყოლილი ქარაფშუტა კაპრალი კი არ იყო, მასპინძელთა თავმოსაწონებლად თავისი ქვემეხები „**მთელი დღე**“ უანგარიშოდ ეგრუხუნებინა!...

„ქონგურებზე თურქ მეთოფეთა წითელი ქუდები სამიზნე-სავით მოჩანდა“.

გასაკვირია: მრავლობითით ნახმარი „წითელი ქუდები“ „სამიზნესავით“ თუ „სამიზნეებივით“ გამოჩნდებოდა?!

„თურქებმა მთავარ ქონგურზე თეთრი დროშა გადმოკიდეს“.

ქონგური კოშკია, გუმბათი, ჭიშკარი, კიბე თუ შესასვლელი, ავტორი „**მთავარს**“ რომ უწოდებს?! ეს სიტყვა მხოლოდ მრავლობითით იხმარება, ქონგურები ანუ ციხესიმაგრის გალავანზე, კოშკზე დაშენებული სვეტები, ერთმანეთისაგან თანაბარი მანძილით დაშორებული.

ჰოდა, აქ როგორ უნდა განსაზღვრო, რომელია „**მთავარი ქონგური?**!“

არ შეიძლება ასე ზერელე-ალალბედზე წერა!...

„ტოტლებენმა მენინავე ფეხოსნებს იერიშზე წასვლა უბრძანა“.

რალა დროს **ფეხოსანია**, დღეს ვილა ხმარობს ადამყამინდელ **ფეხოსანს** – უნდა იყოს **ქვეითები**, თანაც იერიშზე კი არ მიდიან, არამედ გადადიან! წელანდელი კივერისა და ბატარიასი არ იყოს, ავტორისგან გასასაცილოებულ გერმანელ გენერალს ეს მაინც ეცოდინებოდა!

ჩემი მწირი სამხედრო ცოდნა-დაკვირვებით კი ტოტლებენი აქ არც იერიშზე გადასვლის ბრძანებას გასცემდა იმ მარტივი მიზეზის გამო, რომ თავისი რაზმით ციხეს ერტყა და უბრალოდ, **„იერიშზე წასვლის“** სივრცე, აზრი და პერსპექტივა არ არსებობდა: მსგავს გარემოში ციხესიმაგრის აღებას იერიშით კი არა, **შტურმით** შეეცდებიან ხოლმე!!!

ტოტლებენი თურქებს ემუქრება.

„ – ხვალ გამოცდიან... რუსული ხიშტების ძალას“.

რისხვამორეულ გენერალს მეორე სიტყვაში „**ს**“ გადაეყლაპა, ავტორმა კი ეს ვერ შენიშნა!

„გენერალი კარგ ხასიათზე იყო“.

მე კი მტკიცედ მწამს, გენერალი კარგ **გუნებაზე** იქნებოდა! ავტორს ერთმანეთში ერევა **გუნება** და **ხასიათი** და არ

იცის, რომელი როლის სახმარია.

გუნება სათუთი სულიერი განწყობილებაა, ადვილად ცვალებადი განწყობა, თუგინდ უმნიშვნელო შინაგან-გარეგანი ფაქტორებიც რომ ზემოქმედებს.

ხასიათი კი ადამიანის სულიერი ცხოვრების მთლიანი და მყარი ინდივიდუალური ნყოფაა, მკვეთრად გამოხატული თავისებურება.

„თურქულმა ბატარეამ ცეცხლი გახსნა და რუსული რაზმი ფერდობს შეადულა“.

კარგი რა, კაცო, მართლა აღარ არის ბატალური სცენების შეთხზვის ზომიერება?!

აქ ავტორი ისეთი თავდაჯერებით წერს, რაზმი ფერდობს შეადულაო, თითქოს მეორე მსოფლიო ომში ვარშავის, ბრესტის ციხესიმაგრის, სევასტოპოლის, სტალინგრადის, დრეზდენის, ჰამბურგისა და რაც მთავარია, ბერლინის ერთდროულ საარტილერიო-საავიაციო ჯოჯოხეთურ დაბომბვაზე გველაპარაკებოდეს! მე-18 საუკუნის შუა წლებში ოთხიოდე რაღაც კუსტარული ქვემეხითა და ოთხ-ხუთკილოგრამიანი უსუსური ქურევებით – ზოგიერთი მათგანი რომ ხან არც კი ფეთქდებოდა ხოლმე! – სად რა უნდა „შეგედულებინა?!“

უქიმერონის ციხესიმაგრეში გამაგრებული თურქები და ზედ მიმდგარი ტოტლებენი ერთმანეთს თოფ-ზარბაზნებით ეპაექრებიან. რუსების მოსაცდუნებლად თურქებს ქონგურებშუა ჯოხებზე ოსტატურად დამაგრებული ჩალმიანი ჩუჩელები გამოუკიდათ.

ახლა რ. მიშველაძეს მოვუსმინოთ.

„ქონგურებზე თურქ მეთოფეთა წითელი ქუდები სამიზნე-სავით ჩანდა. „ახლა მაინც მოიხადონ ამ კვდარძაღლებმა ეს წითელი ბუხარ-ქუდები“ – ფიქრობდა მეფე“.

თვით ამ პანია ციტატაშიც კი ყველაფერი უაზროდ და უბასუხისმგებლოდ არის შეთითხნილი. ავტორი „ბუხარ-ქუდებს“ დეფისით რომ წერს, ნუთუ ისიც არ იცის, დეფისი მაკავშირებლის „და“ მაგიერ იხმარება?! მიშველაძისებურად კი რა გამოდის? ბუხარა და ქუდები! არადა, ამგვარ ქუდს ეწოდება

ბუხარული ქუდი, ბუხრის ქუდი – ცხვრის ტყავის (ყარაყულის) მაღალი ცაჩადგმული ქუდია და ეს სახელი მიიღო შუა აზიის ქალაქ ბუხარას (უზბეკეთი) მიხედვით. თანაც თუ გავითვალისწინებთ, რომ ბუხრის ქუდი ძალიან ძვირი და თან იმდროინდელ პირობებში უფრო ძნელი ხელმისაწვდომიც იქნებოდა, საეჭვოა, თურქებს თავიანთი უსაყვარლესი, ათადანბაბადან შესისხლხორცებული და თან რელიგიურ თავისებურებასთან დაკავშირებული მშობლიური ჩალმა „**ბუხარ-ქუდებზე**“ გაეცვალათ!

ამასაც თავი დავანებოთ: ვინმეს სადმე უნახავს ჯერ უნახველი საოცრება – **ნითელი ყარაყული?!** მაშ, რევაზ მიშველაძეს რაში დასჭირდა მისი დებიუტანტური განითლება?! ეს, ალბათ, არც ანალვლებს: მთავარია, რომ ცოცხალმა კლასიკოსმა და ქართული პროზის რაინდმა ასე ბრძანა, მისი მოთაყვანე კრიტიკოსების სახოცბო სტატია-კეტებით ტვინდაბეგვილმა მკითხველებმა კიდევ ყველაფერი ეჭვმიუტანლად უნდა ინამონ და თავი მონური მორჩილებით უკანტურონ!

თან დააკვირდით, სოლომონ I სულელი რომ გამოუვიდა. რაკი მეფეს ჩალმიანი ჩუჩელები ანუ „ბუხარ-ქუდები“ ნამდვილი მეომრები ჰგონია, მაშინ ავტორმა რიდასთვის წამოატორტლინა ეს სულელური ფრაზა: **ახლა მაინც მოიხადონ ეს ბუხარ-ქუდებიო?!** კი მაგრამ, ორმხრივი სროლისას თურქ მეომრებს ეს რას მოუტანდა – ამ ბუხარულ ქუდს შეიძლება ფინდიხის ერთი ნამცეცი მაინც შეეკავებინა ან ჭრა შეერბილებინა, ხოლო მისი მოშვლების შემთხვევაში კი თავში მიყენებული ჭრილობის სიღრმე-სირთულის ალბათობა უფრო არ გაიზრდებოდა?! ხოლო აქ სოლომონ მეფეს, უფრო სწორედ, რ. მიშველაძეს თუ თურქ მეციხოვნეთა „ბუხარ-ქუდების“ ანუ ჩალმების თვალში საცემი სინითლე ჰქონდა მხედველობაში, მაშინდელი უხრახნოლულიან თოფს სროლის ისეთი რა მანძილი ექნებოდა, რომ მსროლელი ნითელქუდა მეციხოვნეს ზუსტად დაუმიზნებდა, ხოლო უქუდო თავს საერთოდ, თვალს ვერ მიუწვდენდა და ველარც ნიშანში ამოიღებდა?!

სად არის ლოგიკა, სალი აზრი, ტექსტის მხატვრულობა, მკითხველის წინაშე პასუხისმგებლობა?!

* * *

„ოქროს ჩარდახის ვინრო შუკაში ცხენების ფლოქსთა ცემა ნამიერად გაისმა და მაშინვე მიწყდა“.

აბა, როგორ არ აღგაშფოთებს მწერლის ამგვარი უნაღვლულ-დილექტანტური აზროვნება! თუკი **„ცხენების ფლოქსთა ცემა“** მოულოდნელად კი არა, თურმე მხოლოდ **„ნამიერად“** გაისმა, მაშინ ბუნებრივად იბადება გამახეტებელი კითხვები, ან ასე **„ნამიერად“** საიდანღა გაისმა ანდა მერე **„მაშინვე“**, იმავნამიერად (!!!) როგორ, რანაირადღა უნდა შეწყვეტილიყო – ცხენებს უეცრად პეგასის ზემძლავრი ფრთები გამოესხათ და მხედრებიანად ღამეულ ზეცაში აფრინდნენ თუ როგორ წარმოუდგენია ავტორს?!

ო, ჩვენს მთვლემარე ლიტერატურულ კრიტიკას როგორ მოუხდებოდა პირდაპირი ტელედებატები!...

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), როგორც მოსალოდნელი იყო, ბოლო ამ ნოველაშიც გამოიკვეთა რ. მიშველაძის ერთ-ერთი, მკითხველის გასაშტერებელი მწერლური ნაკლი, რომლის მსგავსი ათასხუთასწლოვანი ქართული მწერლობის რომელიმე რიგიან ავტორთან კი არა, თუგინდ უიმედო, მაგრამ შეუპოვარ და ხელხვავიან გრაფომანთანაც კი არ შევხვედრივარ! აი, ეს ნაკლი: **როგორც თვითონ ავტორი, ისე მისი ნებისმიერი ეპოქის, ასაკის, ეროვნების, თანამდებობის, ჭკუა-გონების, სოციალური მდგომარეობის, გამოცდილების, თავგადასავლის, სვე-ბედის, ზნეობის, განათლების თუ მრწამსის მქონე აურაცხელი პერსონაჟებიც აბსოლუტურად სულ ერთნაირი წყალწყალა ლექსიკითა და ერთნაირად გაუკუღმართებული სინტაქსით აზროვნებენ და მეტყველებენ!!!**

პირდაპირ საკვირველიდან გამოდიხარ – ავტორი ამას მაინც როგორ ახერხებს!!!

ავიღოთ თუგინდ სოლომონ მეფე. რ. მიშველაძე, თითქოს პროზაიკოსი კი არა, რომელიღაც დანესებულებაში სარევიზიოდ გაგზავნილი საინვენტარიზაციო კომისიის წევრიაო, მეფეს სატა-

ბელო ნივთივით მხოლოდ ასახელებს და აღრიცხავს, მაგრამ მერე გზადაგზა თავს სულ აღარ იწუხებს, იგი სისხლსავსე პერსონაჟი გამოუვიდეს! ამიტომ სოლომონ პირველის ლექსიკას, სინტაქსსა და ყოფაქცევას არაფერი სცხია არც მეფის, არც იმ ეპოქის!

ავტორი მეფეს გუნებაში ასეთ რამეს ასიბრძნებინებს: უქიმერონის ციხეში გამაგრებულმა ქვემეხებთანმა თურქებმა ქვემეხებიან ტოტლებენს მედგარი წინააღმდეგობა რომ გაუწიონ, ვაითუ ბრმა ჭურვებით ბაგრატის ტაძარიც დაინგრესო. ამიტომ რუსების მალულად შუალამისას თურქ მეციხოვნეებთან თავის შუაკაცებს აგზავნის: რუსები ნამეტნავად შეიარაღებულები არიან, წინააღმდეგობას აზრი არა აქვს და თავს ტყუილუბრალოდ ნუ წაიხდენთ – ციხიდან ფარულად გაიკრიფენით და თავს უშველეთო.

ჰოდა, ამ შუაკაცებს – გოგიტასა და კაციას მე-18 საუკუნის შუა წლებში იმერეთის მეფე აი, ასეთნაირი სინტაქსით მიმარტავს.

„ – უნდა ნახვიდეთ ახლავე ციხისთავთან, ბიჭებო!“

ეს არის ქართული ენისა და მეტყველების მაღლი, ბუნება, ლაზათი და შესაძლებლობა?!

ჩიქორთულად მოლაპარაკე მეფე თავისას არ იშლის.

„ – თუ ხოსროვ ფაშა გამოვიდა თქვენთან შეხვედრაზე...“

რანაირი, სად ნასწავლი და დამახსოვრებული ქართულია **„თქვენთან შეხვედრაზე?!“** ამნაირი დღევანდელი ჩიქორთულობა მაშინდელ მეფეს კი არა, თბილისის ამჟამინდელ ჰაერდახშულ ყავახანებში გამოზრდილ წყალწაღებულ ეპიგონსაც კი არ ეპატიება – **„თქვენთან შესახვედრად“** მაინც დაენერა! საერთოდ კი, სულაც არ იყო საჭირო აქ სიტყვების **„თქვენთან შეხვედრაზე“** ხმარება და **„გამოვიდაც“** იკმარებდა, ვინაიდან ციხისთავი თუ მართლა გამოვიდოდა, მათი შეხვედრაც მოხდებოდა! თანაც ავტორმა კავშირი **„თუ“** ხოსროვ ფაშას წინ ყოვლად უაზროდ დაასკუპა – იგი მიუთითებს გარკვეულ პირობაზე, რომელსაც რაღაც შედეგი უნდა მოჰყვეს! ამიტომ აქ რ. მიშველაძეს ისე გამოუვიდა, თითქოს სოლომონ მეფეს იმ შემთხვევაში იმის მეტი არაფერი აღონებდა: თუ ხოსროვ ფაშა გამოვა, საქმე

ხომ სასიკეთოდ წატრიალდება! მაგრამ თუ მუსტაფა ფაშა ან აბდულა ფაშა გამოვიდა, მაშინ ყველაფერი შავ-და-უკულ-მა წარიმართება და შუაკაცებსაც სულ სხვანაირად მოქცევა მოეთხოვებათ!

არადა, აქ ერთადერთი ციხისთავი ხოსროვ ფაშაა და თუ ციხისთავი გარეთ გამოვიდა, ის უეჭველად ხოსროვ ფაშა იქნებოდა და სხვა ვერავინ! ამიტომ აქ კავშირი „თუ“ ციხისთავის ვინაობის გარკვევას კი არ უნდა შეხებოდა, არამედ ურთიერთშორის ნდობა-უნდობლობასა და ციხისთავის გარეთ გამოსვლა-გამოუსვლელობის განუჭვრეტელ მოლოდინს!!!

ერთი სიტყვით, მეფის ნასაზრი გასაგებად რომ გადმოცემულიყო, წინადადებას ამგვარი დასაწყისი მაინც უნდა ჰქონოდა.

„ხოსროვ ფაშა თუ გამოვიდა...“ ან **„თუ გამოვიდა ხოსროვ ფაშა...“** თან დააკვირდით, ავტორის მიზეზით სოლომონ მეფე როგორი ცხოვრების უმეცარი გამოდის: ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, მთელი დღე ერთმანეთთან სასტიკად ნაბრძოლები, თანაც იმ შუალამისას ხოსროვ ფაშა იკადრებდა ან გაბედავდა ციხის გარეთ ცხვირის გამოყოფას, რამე ხიფათში ან მახეში რომ გაბმულიყო თუ პირიქით – მოულოდნელად გამოჩენილ საეჭვო შუაკაცებს შიგნით შეაყვანიებდა?!

ბ-ნო გიორგი (იური), აბა, რომელი ოპონენტი გაუძლებს ცდუნებას, რათა სრულად არ მოიყვანოს ხოსროვ ფაშასთან მისაგზავნი შუაკაცების დამრიგებელი სოლომონ მეფის ჩიჩი... უკაცრავად, სეფესიტყვა! ოღონდ ვინც ამ „დარიგებას“ ბოლომდე ვერ გაუძლებს და რომელიმე მონაკვეთზე თავს მიანებებს, ეს, ჩემი აზრით, ქართული მწერლობის ანდა ლიტერატურული იდეალებისა და ღირებულებების ღალატად არ ჩაეთვლება. მამ, ასე!

„–ნუ გეშინიათ. ციხისთავს ხოსროვ ფაშას მე კარგად ვიცნობ. უთხარით, სოლომონ მეფემ გამოგვგზავნა-თქო და ეს ჩემი სამეფო ბეჭედი უჩვენეთ, – მეფემ ბეჭედი წაიძრო და კაციას გადააწოდა, – უთხარით, რუსებს ხუთი ათასი სალდათი და ოცი ბატარეა ჰყავთ-თქო. წინააღმდეგობა უაზროა-თქო. სოლომონ მეფეს უნდა სიცოცხლე შეგინარჩუნოთ-თქო. გამთენიისას ზედა მხრიდან საიდუმლო გასასვლელით, რომელიც კაკლის ხესთან,

ყორეშია ამოშენებული და იოლი გასანგრევი, გადით ციხიდან და თან წაიღეთ თქვენი ავლა-დიდება-თქო (უნდა იყოს ავლა-დიდება. ჯ. მ.). თან დაუმატეთ: სოლომონ მეფემ შემოგიტვალათ, განძეულობიდან, რომელიც ჩვენი ძარცვით დააგროვეთ, ჩვენ იმდენი დაგვიბრუნეთ, რამდენადაც სიცოცხლე გიღირთ-თქო. – სოლომონ მეფემ ეს ბოლო სიტყვები ძლივს გააგონა შეთქმულთ.

– რომ არ დაგვიჯერონ? – გოგიტა ფრიად შეჩქვიფებულ-შეეჭვებული ჩანდა.

– დაგიჯერებენ, სხვა გზა არა აქვთ. თუ ხოსროვ ფაშა გამოვიდა თქვენთან შეხვედრაზე, ხოსროვი ვაჟყაცია და მეფის სიტყვას ენდობა. თუ არადა, მერე რაც მოუვათ, თავის თავს (უნდა იყოს „თავიანთ თავს“. ჯ. მ.) დააბრალონ. რიბირაბოს ნუ დაელოდები-თქო, გააფრთხილე თურქები, დროზე შეჰკარით (უნდა იყოს შეკარით. ჯ. მ.) ბარგი და მოუსვით აქედან-თქო. ჩვენი მცველები გარეთ დაგხვდებიან და გზას გიჩვენებენ-თქო. თან დაამატეთ, არც სოლომონს უნდოდა რუსების შემოსვლა, მაგრამ დრომ მოიტანა-თქო“.

შემირცხვენია გლახა ჭრიაშვილი!... ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, აქ ავტორი ელემენტარულ გამოცდილება-ოსტატობასაც ვერ ავლენს, სოლომონის ეს გულშესანუხებელი ართილულუ-ჩართილულუ ზღვრამდე დაწუროს და ავტორისეული თხრობით გვაუნყოს, ხოლო დანაბარევისთვის მეტი წონის მისაცემად ბოლოში მეფეს ერთი-ორი მეფური ფრაზით ლეკური სიტყვა ათქმევინოს!... რ. მიშველაძემ აქ სოლომონ მეფე „თქო“-ჭურვების სატყორცნ ახალგამოგონილ ლიტერატურულ ჰაუბიცას დაამსგავსა – მკითხველის გამომათაყვანებელი, ეს უაზრო „თქო“ ერთმანეთის მიყოლებით მართლა ჰაუბიცისებურად ათჯერ (!) „ფეთქდება!“.

ახლა პირუთვნელად განვსაჯოთ: ეს პანია ნოველა კი არა, მხატვრული ლიტერატურის სხვა რომელი ჟანრი აიტანს „თქო“-ჭურვების ამგვარ უაზრო ცვენას?!

ან რანაირია ენა და სინტაქსი? ეს არის არა ცოცხალი, ხალხის სალაპარაკო ენა, არამედ დოცენტის, გრაფომანის, კონსპექტის, პარტიული კრების ოქმის, სასოფლო საბჭოს თავ-

მჯდომარის, ავტონსპექტორის თუ კლასის დამრიგებლის სტილის იძულებითი ნარევი, რომელზეც ჩვენი ავტორის პერსონაჟებისა და მათ მსგავსთა გარდა სხვა არავინ ლაპარაკობს!

* * *

წინ უარესი გველის! ზოგჯერ იბნევი და უცებ ველარ გაგირჩევია, უბრალოდ გეჩვენებათ, რომ ეს სოლომონ მეფე კი არა, ჩვენი თანამედროვე, ხელიდან წასული ნარკომანი თუ თავანყვეტილი გარენარი იგინება.

„ახლა მაინც მოიხადონ ამ კვდარძალებმა (უნდა იყოს მკვდარძალებმა. ჯ. მ.) ეს წითელი ბუხარ-ქუდეები...“ „დამინგრევენ ბაგრატის ტაძარს, (აქ მძიმე არ უნდოდა. ჯ. მ.) ე, (გასაკვირია: ან აქ რად უნდოდა მძიმე?! ჯ. მ.) შობელძალები (უნდა იყოს მშობელძალები. ჯ. მ.).

მართალია, რ. მიშველადის ძალდატანებით სოლომონ მეფე აქ თავის მტრებს, თურქებს აგინებს, მაგრამ ავტორს ეს როდი აძლევს იმის უფლებას, გონებაში ალაღბედად რანაირი სალანძღავი სიტყვაც წამოუტივტივდებოდა, მეფესაც ის წამოაყრანტალებინოს! აქ დახვეწილი მხატვრული ტაქტიანობა და სიტყვების დაკვირვებით შერჩევა იყო საჭირო! მსგავს შემთხვევასა და ვითარებაში, მით უმეტეს განსხვავებული რწმენისა და ეროვნების მტერს უფრო ამ სიტყვებით ახსენებენ ხოლმე: **რჯუღძაღლი, სალავათძაღლი, სალავათგამქრალი, სალავათდასაქცევი, ჯიშძაღლი, სალავათგამოცვლილი, ჯიშგასაქრობი** და სხვა.

საკუთარი ნაწარმოებიდან ამის საილუსტრაციო მაგალითის მოყვანას ორი მიზეზი მიმსუბუქებს.

ჯერ ერთი, წარმოუდგენელია, 14 წლით ადრე მცოდნოდა, ეს 2013 წელს საპოლემიკოდ დამჭირდებოდა და ამიტომ სიტყვა **„სალავათძაღლი“** განზრახ მეხმარა ნოველაში „ემშაკის წავარნა“, რომელიც პირველად 1999 წელს გამომცემლობა „ნაკადულთან“ არსებულ **„სალიტერატურო გაზეთში“** (მთ. რედაქტორი **ოთარ ქელიძე**) დაიბეჭდა. 2003 წელს კი გამომცემლობა **„ინტელექტის“** მიერ დასტამბულ წიგნშიც **„ნაკურთხი მარილი“** შევიტანე.

მეორეც, ჩემისთანა უმნიშვნელო მწერალიც რომ გრძნობს ამა თუ იმ პერსონაჟისა და სიტუაციისთვის მოსახდენი სალანძღავი სიტყვის შერჩევის თავისებურებას, იქ ცოცხალ კლასიკოსად და ქართული პროზის რაინდად წოდებულ ავტორს სიტყვა-ფრაზასთან უფრო რაინდული მიდგომა მოეთხოვება!

ბაზალეთის ბრძოლაში დამარცხებულ გიორგი სააკაძეს გეზი ოსმალეთისკენ უჭირავს. ერთი ფეხისხმამსაყოლილი ცხენიანი ჭაბუკი, „სთამბულში“ მოხვედრა რომ აუკვიატებია, ოტებელთ შორიახლოს მალულად ასტორღიალებია. მესხეთის საზღვართან შენიშნავენ, გიორგი სააკაძე თავისთან მოაყვანილებს და ცივად აუხსნის: ახლავე მიატრიალოს ცხენი და ისევ თავის კარ-ფუძეს დაუბრუნდეს!!!

ჭაბუკით უეცრად მოხიბლული რაზმელები კი შეეცდებიან, დიდ მოურავს როგორმე შეაცოდონ და თან გაიყოლონ, თორემ ის თავისას მაინც არ დაიშლის და „ჩვენს დევნაში **სალავათძალღ** თურქ ავაზაკებს სადმე ჩაეკაფვინება“-ო.

ოპონენტები მე თუ ანგარიშში ჩასაგდებად არ ჩამთვლიან, ქეგლიდან მართლა დიდ მწერლებს დავიმონნებ: **სალავათდასაქცევი შიო არაგვისპირელსა** აქვს ნახმარი, ხოლო **სალავათძალღი – სოფრომ მაგალობლიშვილს** და **ანასტასია ერისთავ-ხოშტარიას**. ხოლო თუ არც ეს იკმარებს, მაშინ ორი აზრის შემდეგ გენიოსს დავიხმარებ!

ქრისტიანი სოლომონ მეფე მკვდრებისა და მშობლების ასეთ როყიო ლანძღვას, ალბათ, მოერიდებოდა თუგინდ იმიტომ, რომ თურქების ამგვარი ლანძღვა იმავდროულად თავისი გარდაცვლილი მშობლებისა და სხვა ახლობელთა შეურაცხყოფაც იქნებოდა!

იმ დუხჭირ, მაგრამ დღევანდებლობასთან შედარებით გაცილებით პატიოსან ეპოქაში თუ როგორ უფრთხილდებოდნენ ქართველი კაცის ქრისტიანულ ზნედაცულობას, ნათლად გვიდასტურებს **„ერეკლე მეორისა და ანტონ კათალიკოსის 1767-68 წლების განჩინება“** (მოკლედ იხ. ქართული ენციკლოპედია, ტ. 4, გვ. 183), რომლის მიხედვითაც სხვადასხვა მიუღებელ და დანაშაულებრივ ქმედებასთან ერთად არამცთუ ადამიანიშვი-

ლის, არამედ „პირუტყვის უშვერი გინებაც“ იკრძალებოდა!!!

თუგინდ ვაჟა-ფშაველას პოემიდან „ალუდა ქეთელაური“ სამკვედრო-სასიცოცხლო ორთაბრძოლაში ჩაბმული ალუდა და მუცალი გავიხსენოთ. მიუხედავად იმისა, ისინი მირონცხებულნი მეფეები ან თუგინდ დიდგვაროვნები კი არა, უბრალო მთიელები არიან, იმ უკიდურესად გავარვარებულ ვითარებაშიც კი მათი ურთიერთსალანძლავი ლექსიკა ორად ორ სიტყვას არ შორდება: სიტყვა „ბეჩავო“ ერთხელ არის ნახმარი, „რჯულძალლო“ კი ცხრაჯერ (!) მეორდება!!!

აბა, ახლა წარმოვიდგინოთ, რა დღეში ჩავარდებოდა ამ ორი მორკინალი ვაჟკაცის ზნეობა-ადამინაობა, ნაწარმოების მხატვრულობა და ავტორის ღირსება, უკიდურესად აღვზნებულ ალუდასა და ტყვიით სასიკვდილოდ დაჭრილ მუცალს ერთმანეთისთვის განუკითხავად რომ ეგინებინათ **მკვდრები, ცოცხლები, მშობლები, ცოლ-შვილი, ცოლ-დედა, დები, კეთილები, პატარძლები, გვარში გასათხოვრები** და ა.შ.

რ. მიშველაძე კი თავის ე. წ. ნოველაში ბოლოს და ბოლოს იმერეთის მეფეს ხატავს, უფრო სწორედ, ეწადა დაეხატა! თუმც, ვინ იცის, ალბათ, ჰგონია, რომ ღირსებისამებრ დავიხატა! არადა, ლანძღვას ვილა დაეძებს – მეფემ საერთოდ არ იცის გამართული ლაპარაკი, მეფე გასაგები ქართულით ვერ მეტყველებს!!!

სოლომონი უქიმერონის ციხიდან რუსების მალულად თურქებს ნაძარცვითურთ რომ გააპარებს, ხოლო ხახამშრალი, აღშფოთებული და ქართველებზე სამუდამოდ გულაცრუებული ტოტლებენი ქართლში დასაბრუნებლად ქუთაისს მეორე დღესვე ისე დატოვებს, „რომ მეფე სოლომონ პირველს არ გამომშვიდობებია“, ამ უკანასკნელს ანუ სოლომონ მეფეს თურმე რახანია ასეთი აზრი უტრიალებდა: შემოსეული თურქები იმერეთში დიდხნობამდის იმიტომ ბოგინობენ ხოლმე, რომ ჩვენს ციხესიმაგრეებში მშვენივრად სახლკარობენო! აქედან დასკვნა: უქიმერონის, ბაღდათის, შორაპნისა და ცუცხვათის ციხეები პირწმინდად უნდა დაანგრეონ და იმერეთიც მოისვენებს! დიახ, მაგრამ გარემოცვას ხომ სჭირდება საამისო შემზადება! ჰოდა,

მეფე თავისიანებს აი, რანაირი ქართულით მიმართავს.

„ – როგორ ფიქრობთ, თქვენ, უქიმერიონში, რომ ასი წელი იჯდნენ თურქები, რისი ბრალია?“

ბ-ნო გიორგი (იური), თქვენი ფალავანთფალავანის ამგვარი წინადადებები, აზრაცები და მთლიანი ტექსტები პირდაპირ ტვინს მინაყავს და ჩემს პანანკინტელა მწერლურ წარმომსახველობას ისე მიფიტავს, რომ წანაკითხით გატანჯული, იმნუთას საკუთარ თავს მტკიცე, თუმც მერე ლაჩრულად შეუსრულებელ ფიცს დაფუდებ ხოლმე – რევაზ მიშველადის ნაწერებს აღარასოდეს წავეკარო-მეთქი! მაგრამ სად გავექცე თქვენისთანა სტაჟიანი მეხოტბე-პროპაგანდისტების მიერ მოშვებული რეკლამის ნიაღვარს, პროფესიულ ცდუნება-ინტერესს და ავტორისადმი კოლეგიური პატივისცემის შეგნება-მოვალეობას?!

ჰოდა, თქვენი კერპი ნუთუ ამამიც ველარ ერკვევა: თურქები იჯდნენ თუ ისხდნენ?! ან რა საჭირო იყო პირველი და მესამე მძიმე?! და საერთოდ, აქ გატარებული აზრის გადმოსაცემად ეს წინადადების რანაირი დასაწყისია: **„როგორ ფიქრობთ, თქვენ, უქიმერიონში...?“** აქ ისე გამოდის, თითქოს რაღაც ბუნებრივი მოვლენების, ფსიქოლოგიური განწყობილების თუ ჯადობაზობის გავლენით სხვადასხვა ციხეებსა და ადგილებში სულ სხვადასხვანაირი იყოს სოლომონ მეფის დიდებულთა ფიქრის დონე, ხარისხი, მასშტაბი, შედეგი!!!

ცოცხალმა კლასიკოსმა და ქართული პროზის რაინდმა კი არა, თუგინდ არაფრით გამორჩეულმა დებიუტანტმა ეს აზრი ნუთუ ასე მაინც ვერ გამოხატოს.

„თქვენ როგორ ფიქრობთ, რისი ბრალია, თურქები უქიმერიონში ასი წელი რომ ისხდნენ?“

ან

„თურქები უქიმერიონში ასი წელი რომ ისხდნენ, თქვენ როგორ ფიქრობთ, რისი ბრალია!“

ერთი სიტყვით, რ. მიშველადის მიერ ნაქეზებული სოლომონ I ციხეების პირწმინდად დასანგრევად თავის დიდებულებსაც დაიყაბულეებს.

„1769 წლის 8 აგვისტოს უქიმერიონის ციხეს კაჟის უროე-

ბით ქართველები შესეოდნენ“.

შესევით კი შესევინან, მაგრამ არ იკითხავთ, როგორ ირ-
ჯებიან?! ოოო!

**„ჯერ გაუბედავად ზანტად იქნევდნენ უროებს, მერე დამერე
(უნდა იყოს მერე და მერე. ჯ.მ.)...“**

ბოლოს და ბოლოს რა არის მწერლობა, მწერლური ნიჭი?
სიტყვის მნიშვნელობის ზუსტი ცოდნა, მისი მხოლოდ თავის
დროსა და ადგილზე ხმარება, სათქმელის მხატვრული სი-
ფაქიზით გადმოცემა!

აქ კი რა მხატვრულობაზე ლაპარაკი შეიძლება, როცა
ალალებდა ავტორი ერთმანეთის გვერდიგვერდ ისეთი გასაკ-
ვირი დილექტანტობით ხმარობს ერთმანეთისგან დიამეტრულად
განსხვავებული მნიშვნელობის ზმნისართებს – **„გაუბედავად“**
და **„ზანტად“**, რომ ჩაფიქრებული სურათის წარმოდგენა შეუ-
ძლებელი ხდება და ტვინგაბრუებულ მკითხველს ეჩვენება –
მხატვრულ ნაწარმოებს კი არ კითხულობს, არამედ რალაც
კომპარულ სიზმარში ყურყუმალობს!!!

რას ნიშნავს ზმნისართი **გაუბედავად?** მორიდებით,
მოკრძალებით, ფრთხილად.

რას ნიშნავს ზმნისართი **ზანტად?** ნელა, მძიმედ, აუჩქა-
რებლად; უნდობრად, უხალისოდ.

როგორც ვხედავთ, **გაუბედაობა** და **ზანტობა** სულ განსხ-
ვავებული მნიშვნელობის სიტყვებია და, ცხადია, მათი გამომ-
წვევი მიზეზი, მიზანი და მოტივიც სულ სხვადასხვანაირი იქნე-
ბა: თუკი მუშები უროებს **გაუბედავად** იქნევდნენ, იქ **სიზანტე**
რალა სახსენებელია, ხოლო თუ მართლა ზანტად იქნევდნენ,
მაშინ **სიზანტეს სიფრთხილესთან** რა ხელი აქვს?!

თუგინდ მონათესავე მნიშვნელობის ზმნისართებიც რომ
ყოფილიყო, რ. მიშველაძეს ეს რანაირი ქართული გამოსდის –
„გაუბედავად ზანტად იქნევდნენ?!“ ავტორს აქ პირველ სიტყ-
ვასთან თუგინდ მძიმეც დაესვა **„გაუბედავად, ზანტად იქნევდ-
ნენ“**, ეს ზმნისართები შინაარსობრივად ერთმანეთისგან იმდე-
ნად განსხვავებულია, რომ აზრის გადმოცემა და მხატვრული
სურათი მაინც უიმედოდ განწირულია!

მაშ, რ. მიშველაძეს რაღა რჯიდა და თავს ხიფათში რაზე იგდებდა – ამდგარიყო და აქედან ერთ-ერთი ზმნისართი აერჩია ან ფრაზა სულ სხვანაირად აემარცვლა! ჰმ, ძაღლის კუდიც სწორედ მანდ მარხია!...

ასეა თუ ისე, „კაჟის უროებით“ შეიარაღებული ქართველები ციხეს თანდათან ანგრევენ. აი, როგორია ტექსტის ბოლო წინადადება.

„საუკუნოვან ქონგურებს მიწაზე ჰყრიდნენ.“

გასაკვირია: ტრადიციული დუღაბით მკვიდრად ნაგებ „საუკუნოვან ქონგურებს“, ალბათ, ბულდოზერიც რომ ვერ ან ძლივს მონაგრევს, ის მუშები ისეთი რა ბაყბაყდევები იყვნენ, თანაც პრიმიტიული „კაჟის უროებით“ აღჭურვილნი – ქონგურებს წვალე-წვალეებით კი არ შლიდნენ, არამედ თითო-ოროლა შემორტყმით „მიწაზე ჰყრიდნენ!“ გამოდის, რომ უქიმიერიონის ციხე ბაღლების მიერ აყალოთი ანაგები ხუხულა ყოფილა და მეტი არაფერი!

დაუკვირვებელ-უნაღვლეელი ავტორი ვერ ხვდება, რომ უნგრეველ ქონგურებსაც სულ ნაწილ-ნაწილ, თითოეული სიპისა თუ ლოდის მომტვრევა-მოგლეჯით უნდა დაშლა! ან აქ რაღა საჭირო იყო „მიწაზე?!“ თავისთავადაც ცხადია, „ქონგურებს“ თუ ჩვეულებრივ ნანგრევს ძირს ანუ მიწაზე ჩამოყრიდნენ, აბა, კოსმოსში ხომ არ აყრიდნენ?! თანაც უნდა იყოს **ყრიდნენ** და არა **ჰყრიდნენ!**

„მუშა ხარაჩოდან აგურებს **ყრის**“. „გაციებული გიგლა თავის დაიკოს სურდოს **ჰყრის**“.

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), რ. მიშველაძის აჩქარებული, დაუფიქრებელ-დაუკვირვებელი თუ იაფფასიან იუმორისტულ ლაზ-ლანდარობას მიმსგავსებული ზერელე თხრობა ზოგჯერ მკითხველის შეურაცხყოფამდე მიდის.

გამწყრალ-გაბუტული ტოტლებენი თავისი რაზმით ქუთაისიდან ისევ ქართლისკენ მიემართება.

„სამხედრო ეტლში იგი გზადაგზა კარნახობდა შიკრიკს ხე-

ლმწიფე იმპერატორისადმი გასაგზავნ პატაკს“.

ახლა არამართო რევან მიშველადის შემოქმედების თაყვანისმცემლებსა და მოსალოდნელ ოპონენტებს, არამედ ნებისმიერ დაინტერესებულ მოხალისე მკითხველს თუ მოსიერეს ამგვარი ცდის ჩატარებას ვთავაზობ. საქართველოში თითოთ საჩვენებელი ავტოსტრადის სანიმუშო მონაკვეთზე ყველაზე რბილამორტიზატორებიანი მსუბუქი, თანაც ნათელსალონიანი ავტომობილით ეტლის სიჩქარით გაიაროს, სანერად მომარჯვებული პატარა დაფა და ქალაქი რომ არ დაესვაროს, ტრადიციული მელან-კალმის მაგიერ პასტის კალამი იხმაროს და რაიმე ტექსტის დაწერას შეეცადოს! მერე შედარებისთვის კინოსტუდიაში ნაქირავები „სამხედრო ეტლით“ მეთვრამეტე საუკუნეს მისადაგებული ოღროჩოღრო გზით ირახრახოს, თან სამელნე და კალმისტარიც ანუ ბატის ფრთა იმ ეპოქისდროინდელი იქონიოს და ვნახოთ ერთი, რას დაწერს და საბოლოოდ რა გამოუვა?!

ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, იმდროინდელი გზების (უფრო სწორედ უგზობის!) პირობებში, თანაც მგზავრის ტინისა და გულ-მუცლის სადღეები დახურულ-ჩაბნელებული ეტლის ჯაყჯაყ-რახრახში ვინმეს ვისიმე ნაკარნახევი გარჩევით მოესმინა და იმპერატორის საკადრისი საგანგებო პატაკი დაენერა კი არა, ალბათ, პირთან მათარასაც ვერ მიიტანდა, ხოლო რომც მიეტანა, თავის გემოზე ვერ მოიმორჩილებდა – კბილტუჩებს დაიზიანებდა და წყალსაც სულ ზედ ჩამოისხამდა!

აი, ამგვარ პირობებში რ. მიშველადე რა პატაკების დაწერაზე გველაზლანდარავება – მართლა და მართლა აღარ არის მხატვრობისა და უდანაშაულო მკითხველისადმი ელემენტარული პატივისცემისა თუ პასუხისმგებლობის გრძობა?!

როგორ, აკურატული გერმანელი გენერალი უზარმაზარი, თან კიდევ და კიდევ მზარდი იმპერიის განათლებულ მბრძანებელს – დასავლეთევროპელ განმანათლებლებთან რომ ჰქონდა მიმონერა! – **ეკატერინე მეორეს (1729-1796)**, რომელმაც პეტრე მესამეს მიერ გამოტანილი სასიკვდილო განაჩენი გაუუქმა და ისევ სამხედრო მწყობრს დაუბრუნა, სადღაც კავკასიის უხეტიახეტ გზებზე მორახრახე ეტლში გაურჩეველი ბატიფეხურით ნა-

ჯღაბნსა და მეღნით დასვრილ-დათხუპნილ პატაკს შეჰკადრებდა?! ჰმ!!! თუგინდ სხვადასხვა წიგნებში ნანახი იმდროინდელი სამხედრო პირებისა თუ ჟანდარმების მიერ სათანადო უწყებებში გაგზავნილი საიდუმლო პატაკ-მოხსენებათა ფოტოასლები გაიხსენეთ – კაცს განცვიფრებაში მოიყვანს სუფთა, უნაკლო, თითქმის სტამბურ შრიფტს მიმსგავსებული აკადემიური კალიგრაფია და თხრობის ლაკონურ-ანალიტიკური სტილი!

რ. მიშველაძე კი... სწორედ ამაზეა ნათქვამი: ბალო, რადა ჩხნავიო, გამყავ და იმიტომაო!..

ავტორმა ან საიდან ისიბრძნა, რომ **პატაკებს შიკრიკებს** აწერინებდნენ?! ფიცხელ, ჯომარდსა და მამაც, მაგრამ იმ დროის კვალობაზე ადვილი შესაძლებელი იყო, სულაც წერა-კითხვის უცოდინარ ახალგაზრდა შიკრიკს პატაკ-მოხსენებების წერასთან რა ხელი ჰქონდა – მას ზეპირი დანაბარები თუ დალუქული პაკეტი დანიშნულების ადგილამდე სულ ცხენხეთქებით და შესაძლებლობის ფარგლებში, უხიფათოდ უნდა მიეტანა!!!

აი, რა იყო შიკრიკის მოვალეობა!!! ხოლო მსგავს გარემოში საჭირო საბუთებს კი, როგორც წესი, თან საგანგებოდ წაყვანილ გამონვრთნილ კანცელარისტ-მწერლებს აწერინებდნენ!!!

გარდა ამისა, მოყვანილ ციტატაში რაღა საჭირო იყო სრულიად ზედმეტი და უაზროდ ნახმარი პირველი სიტყვა **„სამხედრო?“** რაკი ქვემეხებით შეიარაღებული ტოტლებენი თავის საექსპედიციო სამხედრო რაზმს მეთაურობდა, აქ ყვეყნიც კი თავისით მიხვდება, რომ შესაფერისი ეტლიც (თუკი ამიერკავკასიაშიც მართლა ეტლით დაიარებოდა!) **„სამხედრო“** იქნებოდა – აბა, გოროზი გენერალი ყარაჩოხელებისა და კინტო-მეარღნეების ღია ფაეტონით ხომ არ იქანავებდა?!

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), წელანდელი დაპირებისამებრ ისევ იმ პირველ ნოველას, „შეთქმული?“ მივუტრიალდები. აქ ერთ ადგილას ავტორის მიერ გამომჟღავნებული საშინელი, მკითხველის ჭკუაზე შემშლელი უმეცრობა ისეთი ძალით აფეთქებს და ანგრევს როგორც ქართული ენის ბუნებას, ისე ამ ენაზე მოაზ-

როვნე-მოლაპარაკე ადამიანების ცნობიერებას, რომ გადატან-
ითი მნიშვნელობით მასთან შედარებით ჰიროსიმას ატომური
აფეთქება, ალბათ, ასანთის დანესტიანებული ღერის უშედეგო
„ჩხიკ“-ად მოგვეჩვენება!

სიკვდილმისჯილი პაატა ბატონიშვილის დილეგში ნაშუ-
ალამევს ერეკლე II შედის და თავის ბიძას გვერდით მიუჯდება.
„ორივენი კარგა ხანს დუმდნენ.

– **მამ ასე? ბიძავ?**

ტყვემ გაუბედავად გამოხედა.

– რაზე ბრძანებ, მეფევ ბატონო?

– **ასე ისურვე?! ბიძაჩემო?“**

ერეკლეს ამ ორივე უმოკლეს და უმარტივეს ფრაზაში –
„**მამ ასე? ბიძავ?**“ და „**ასე ისურვე?! ბიძაჩემო?**“ – რა საჭირო
იყო პირველი კითხვის ნიშნები და ძახილის ნაშანი?

აქ ფარდა აეხადა შემადრწუნებელ სინამდვილეს: ავტორი
განდობილი ვერ არის ქართული ენის ბუნებასა და თავისებუ-
რებას. არ გააჩნია ენის სრულყოფილი სმენა და ფრაზისთვის
სასუნთქი ფილტვების ჩადგმის ხელოვნება!.. იგი ვერ გრძნობს
თავის მიერვე გამოძერწილი ყველაზე უმოკლესი და უმარტივე-
სი ფრაზის ჩვილ ბავშვისებურ უმანკო სუნთქვას და თოთო
მაჯის პულსირებას!.. ამიტომ იძულებულია, საბედისწერო
ვარაუდითა და ალაღბედურობის ბილიკით იაროს!..

ავტორის მიერ ნაგულისხმევი აზრი სწორედ რომ გავ-
იგოთ, ერეკლეს პირველ ფრაზაში სასვენი ნიშნები ამნაირად
უნდა განლაგებულიყო: „**მამ, ასე, ბიძავ?**“ ან კითხვა-ძახილით:
„**მამ, ასე, ბიძავ?!“** და მაშინ ნათქვამიც ქართული ენის ჯანსაღი
ჰაერით ისუნთქებდა, მოქნილობა არაგვის კალმახისა დაენათ-
ლებოდა და აზრიც დახორბლებულ-დასრულებული ექნებოდა!

რ. მიშველაძემ კი რა ჩაიდინა? აუცილებელი მძიმის გა-
რეშე დაწერილ „**მამ ასე**“-ს უადგილო კითხვის ნიშანი ქორ-
ფა ყელში ფოლადის წვერმახვილი ჩანგალივით ამოუყარა და
კაჩხაზე ბოლში გამოსაყვან ძეხვივით ჩამოკიდა, მერე კი ზედ-
მიყოლებით უკვე ფუნქციადაკარგული (!) „**ბიძავ?**“ გვერდზე
გონების ნამღები უაზრობით მიუკიდა.

„ – მაშ ასე? ბიძავ?“

მეორე ფრაზასაც ზუსტად ასევე მოექცა, ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ მეტი „დამაჯერებლობა-მხატვრულობისთვის“ პირველ კითხვას ძახილის ნიშანიც მიუწერა.

„ – ასე ისურვე?! ბიძაჩემო?“

აქ ორივე ფრაზა უჰაერობისაგან გულსაკლავად ხრიალებს, იხრჩობა, სულს ლაფავს!..

ბ-ნო გიორგი (იური), მერწმუნეთ ადამიანურად, მთელი ეს ხანი მეც ამ ჩამომხრჩვალ ფრაზების გვერდით ვეკიდე, ვხროტინებდი, ვიხრჩობოდი და ველოდი, რომ ვინმე მაღლიანი აქედან „ჩამომხსნიდა“ ანუ ქართული ენის ბუნების ამგვარი ჯალათური წამებით აღშფოთებული ჩემზე უფრო წონიანი მწერალი ან თუგინდ რომელიმე ღვთისნიერი მკითხველი შეძრწუნდებოდა და ხმას აიმაღლებდა!.. მაგრამ როცა შევატყვე, მშველელი არსაიდან ჩანდა, მეც ველარ გავუძელ მეტ წამებას: ძალ-ღონე მოვიკრიბე და გადავწყვიტე, ეს სულის მლაფავი ფრაზები და საკუთარი თავიც ამ წვერმახვილი ჩანგლებიდან როგორმე ისევ მე თვითონ ჩამომეხსნა.

ამ ღია წერილმაც ამიტომ შეიგვიანა!

არადა, ფოლადის წვერბასრი ჩანგლებიდან ჩამოხსნილი ამ ორი, უღვთოდ გაგუდულ-დასახიჩრებული ფრაზის დაცვა და მათზე მსჯელობის ლოგიკური გაგრძელება შეიძლება საბედისწეროდ შემომიტრიალდეს: რომელიმე ოპონენტმა ჩემს შემდგომ ნასაზრს ცუდლუტური კუდი გამოაბას და საქართველოს ერთ-ერთ მხარეს სამკვდრო-სასიცოცხლოდ დამაპირისპიროს! მაგრამ როცა საკითხი ქართული ენის სინმინდესა და მის დაცვა-გადარჩენას ეხება, ჯანდაბას ჩემი თავი – რაც უნდა, ის შემამთხვიონ, ოღონდ ჭეშმარიტების დადგენა მოხერხდეს!

ჰოდა, ამასთან დაკავშირებით აი, ახლა რანაირმა ცნობისწადილმა დამიწყო წამება, ბ-ნო გიორგი (იური)!

გამორჩეულ ნიჭითცხებულ მწერალს მშობლიურ კუთხეს რომ უქებენ, ასე ამბობენ ხოლმე: სწორედ იქაურმა ხალხმა შეათვისა ძარღვიანი ქართულის მადლი და მარილიო და სხვ. და სხვ.

ეს მართლაც ასეა, მაგრამ თუ რომელიმე ავტორი ენის

წინაშე უღვთოდ სცოდავს, ნუთუ მაშინ მისი მშობლიური კუთხე არაფერ შუაშია, მას არავითარი „პასუხი“ არ მოეთხოვება?!

ბოლოს და ბოლოს **რევაზ მიშველაძე** ციდან ხომ არ ჩამოფრინდა – ქართული ენის ლექსიკური მარაგი, მეტყველების ბუნება და კულტურა, ფრაზის ფილტვი და სუნთქვის რიტმი მან ხომ არ შექმნა და დააკანონა?! მაშ, როგორ დავიჯერო, თავის მშობლიურ კუთხეს **რ. მიშველაძის** მწერლური ცნობიერებისა და გამართული ქართულით აზროვნება-მეტყველების ჩამოყალიბებაში გადამწყვეტი როლი არ ეთამაშა?!

ჰოდა, იმ კუთხესა და ხალხში, სადაც **რევაზ მიშველაძე** დაიბადა, აღიზარდა და სიჭაბუკის წლებიც იქვე გაატარა, ნუთუ მეტყველების ყაიდა, ტემპი, რიტმი, პაუზა, დიქცია, აქცენტი და აქცენტუაცია, ტონი და კილო ისეთნაირია, რომ უეჭველად ასეთი მახრჩობელა სულშეხუთვით აზროვნებენ, მეტყველებენ და წერენ კიდევ!

„გშია? შვილო?“

„მაკრატელი სად შეინახე?! ლია?“

„თბილისში რომ ჩახვალ? დამირეკავ?! კოტე?“

„ეგ რატომ? არ შემატყობინე? ვანო?“

„აბა? ვის მოვკითხო?! ლანა?“

„მაგაზე თავიდანვე? რატომ არ იფიქრეთ? დაო?!“

„ვინ მეტყვის? სად ბინადრობს? ლომი?“

„მაშ მიდიხარ? მამა?“ და ა.შ.

ხოლო თუ მწერლის მშობლიური კუთხე არაფერ შუაშია, მაშინ მით უფრო გამახეტებელია – ამდენი ჯილდო-წოდება-პრემიების მქონე მწერალმა და თანაც მეცნიერმა კაცმა საიდან და როგორ ან რისთვის გამოიგონა ფრაზის ასეთი გუდვა?!..

წერა-მეტყველების ამგვარი ყაიდა რომ დამკვიდრდეს, ქართული ენა ხომ სულ გადაგვარდება და ერთმანეთს ხეირიანად ველარაფერს გავაგებინებთ!...

ჰოდა, იმის მაგიერ **რ. მიშველაძეს** ამგვარ საშინელ ნაკლოვანებებზე კეთილშობილური პრინციპულობით მიუთითონ, მწერლებისა და კრიტიკოსების ერთი ნაწილი ამდგარა და თავიანთი ზღვარდაუდებელი, მლიქვნელურ-ანგარებიანი

ქება-დიდებითა თუ იაგოსებური ბოროტმონხარულობით ავტორის „განარკომანების“ მეტს არაფერს ცდილობენ: ცოცხალი კლასიკოსი, ქართული პროზის რაინდი, ქართული კულტურის ამაგდარი, მშვიდობის დესპანი... მწერალთა დარბაზის ყყონდიდელი, მწერალთა კავშირის სახლთუხუცესი... ქართული ლიტერატურის ბერმუხა... ფრაზის დურგალი... ნოველის კალატოზი... ქართული კრიტიკის სანტექნიკოსი... ქართული სიტყვიერების მოლარე... პატრიარქი... ჯადოქარი... ვარსკვლავთმრიცხველი... მესვეური... ქურუმი... სარდალი... საჭურველთმცვირთელი... მეციხოვნე... მრჩეველი... კორიფე... ბელადი... უგვირგვინო მეფე... გუთნისდედა... კიდევ რაღაცის კავალერი... დამრიგებელი... ნათელმხილველი... წინასწარმეტყველი და ათასგვარი უსარგებლო, სულელურ-დონკიხოტური ზედწოდებები!...

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), ახლა სანამ უშუალოდ თქვენს წერილს შევხებოდე, რა ვქნა, გული არ მიშვრება, რათა თქვენდამი ჩემი პირადი განცდების განსაცვიფრებელი მეტამორფოზის შესახებ ალაღად არ გაგენდოთ.

ამ ღია წერილის იდეის ჩასახვის წამიდან და მისი ტანჯვიანი დაწყებისასაც იმზომ ვიყავი აღშფოთებულ-დაძაბული, რომ რაღა დაგიმალოთ და, მიუხედავად იმისა, ჩვენ ერთმანეთს საერთოდ არ ვიცნობთ, კრიტიკული სფეროს ტრადიციულ ოპონენტად კი არა – რაკი სწორედ თქვენმა წერილმა მოახდინა ჩემი მწერლური ცნობიერების პროვოცირება და ამსიმძიმე საჯილდაო ლოდს უკანდაუხეველად შემაჭიდა! – ღმერთო, შეგცოდდე და, ლამის მოსისხლე მტრად მესახებოდით!

მაგრამ მერე და მერე, ადამიანური გაგება-თანაგრძობის სანეტარო იმედით იმდენი ლიტერატურულ-კრიტიკული გულისტკივილი გაგანდეთ და გაგიზიარეთ, რომ წელანდელი „მოსისხლე მტერი“ ახლა ყველაზე სანდო სულიერ მეგობრად მეჩვენებით, თუმც იმაშიც კი არ ვარ დარწმუნებული, გექნებათ თუ არა საიმისო დრო, სურვილი და განწყობილება, ვიღაც

ჯ. მეხრიშვილის ამხელა ღია წერილი ზედაპირული თვალგადაკვრის ღირსად მაინც ჩააგდოთ!

ოღონდ ამგვარი გულახდილობა უკადრის თავმოკატუნებაში არ ჩამომართვათ, რათა პოლემისტის სიჩაუქე იქნებ მოგიდუნოთ, როგორმე თავი შეგაცოდოთ და თუ პასუხს გადანიყვეთ, შეძლებისდაგვარად დამზოგოთ.

არამც და არამც!!!

ქართული მწერლობის ერთ-ერთი, წამებაგამოვლილი ჯარისკაცის პირდაპირობით გეუბნებით: ვულკანის მოთუხთუხე ლავასავით მონოლილი სათქმელი ისე მთუთქავდა და მიმაქანებდა, რომ ამაზე ფიქრის დრო სულ აღარ მრჩებოდა – ეს ღია წერილი თქვენზე როგორ იმოქმედებდა!

აქედან გამომდინარე, თუკი მწერლურ-ჯარისკაცური ღირსება გამაჩნია, პასუხის შემთხვევაში თქვენგანაც ხომ ამასვე უნდა ველოდე?! ასე რომ, მე ყველაფრისათვის წინდანინვე მზად ვარ! აქ მთავარია, ჭეშმარიტების მარცვლის ძიება-პოვნაში „მუნდირის ღირსების“ გაფრთხილების ადამიქამინდელი უკადრისი მიზეზით ერთმანეთს ხელი კი არ შეეუშალოთ, არამედ სხვებისთვისაც სამაგალითო დიდსულოვნებით დავეხმაროთ, ვინაიდან საბოლოოდ ჩვენ სამთა – **თქვენ, რევაზ მიშველაძესა და ჩემ** შორის არავინ აღმოჩნდება დამარცხებული ამ სიტყვის ვულგარულ-პროვინციული გაგებით და გაიმარჯვებს მხოლოდ და მხოლოდ ლიტერატურული ჭეშმარიტება!

რისთვის დამჭირდა ამხელა და ამგვარი შესავალი? აი, რისთვის!

ბ-ნო გიორგი (იური), რასაც ახლა ვიტყვი, შეიძლება ამან ქვეყნის საქილიკო გამხადოს, მაგრამ აღარც გაჩუმება შემიძლია და თან უკვე გვიანიც არის. „**მწერლის გაზეთის**“ 2013 წლის აგვისტო-სექტემბრის ნომრებში დაბეჭდილმა თქვენმა წერილმა „**მწერალი, რომელიც ცხოვრებას გვასწავლის**“, მე ასეთი შთაბეჭდილება შემიქმნა: თითქოს თვით განგებამ ინება, რათა თქვენ მწერალ რევაზ მიშველაძის ყველაზე პატიოსანი, ერთგული, პრინციპული, გულითადი და თავგადადებული, მაგრამ... **შენიღბული** კეთილმოსურნე ყოფილიყავით!!!

ცხადია, როგორც თქვენ, ისე მკითხველ საზოგადოებასაც გაუკვირდება – თუ ასეა, მაშინ **შესანიღბავი** რალა უნდა გქონოდათ?!

ჩემი სუბიექტური ვარაუდი ასეთია: ადრე, ოდესღაც თქვენ მიერ მეგობრულად გაზიარებული ზეპირი სამართლიანი კრიტიკული შენიშვნები რ. მიშველაძემ ახლოსაც არ გაიკარა, თავის გაზეთში ამის დაბეჭდვაზე ლაპარაკიც ხომ ზედმეტი იქნებოდა! ან მსგავსი არაფერი ყოფილა და მწერლის ნაწარმოებების ამოდენა ნაკლოვანებებზე ბოლოსდა აგეხილათ თვალს. მაგრამ რ. მიშველაძემ თავის ერთგულ გარემოცვას საექვო დიდების იმსიმაღლე მოლაყლაყე პიედესტალზე ააყვანინა თავი, რომ ახლა მის შემოქმედებაზე კრიტიკული წერილ(ებ)ის გამოქვეყნება – მით უმეტეს თქვენგან, მისი ერთ-ერთი თანამიმდევრული მეხოტბისაგან! – უკვე აბსურდულად გესახებათ! მაგრამ როგორც ჭეშმარიტი კრიტიკოსი და მოქალაქე, რაკი გული შეგტკივათ როგორც ლიტერატურული ღირებულებების, ისე თვით რევაზ მიშველაძისათვის, იძულებული გამხდარხართ ამ უკანასკნელის თვალის ასახელად დემონური ხერხისთვის მიგემართად: ზემოხსენებელ თქვენს ვრცელ წერილში რევაზ მიშველაძის ცოცხალი კლასიკოსობისა და ცხოვრების სწორუპოვარი მასწავლებლის ღვთივობობული უფლების „ნათელსაყოფად“ მისი შემოქმედების მხატვრული სფეროდან სამაგალითო ნიმუშების საფარველით განზრახ მოგყავთ გრაფომანული ციტატა-მაგალითები, რათა ბოლოს და ბოლოს ვინმეს მოთმინების ფიალა ავსებოდა და ჩრდილში თავისთვის მწოლიარე, ოღონდ უსამართლოდ კეტნადრუზი ძაღლივით აგეყეფ-აგელავლავებინათ, რაც აგერ, მართლა ასეც მოხდა!!!

ბ-ნო გიორგი (იური), მკითხველებს თქვენი წერილის დასაწყისის შევახსენებ.

„შოთა რუსთაველის პრემიისა და მრავალი სხვა სახელმწიფო და ლიტერატურული პრემიების ლაურეატის, ქართული პროზის რაინდის რევაზ მიშველაძის სრულ ნაწარმოებთა ოცდახუთტომეულის მეოთხე ტომი ჭეშმარიტად საუკეთესო ნიმუშებს შეიცავს. თითოეული მათგანი გამოირჩევა ცხოვრებისეული რე-

ალიზმითა და მხატვრული ოსტატობით“.

რაკი რ. მიშველაძე „გვასწავლის“, რომ ცხოვრება ზნეობრივი პრინციპების ბოლომდე ერთგულად დაცვაა, ამის საილუსტრაციოდ ყველაზე მკაფიო მაგალითად თქვენ გულდაგულ მოგყავთ ნოველის „ამკლები“ ერთ-ერთი პერსონაჟის, ამ ჟანრისთვის კი ერთობ შეუფერებელი მოცულობის მონოლოგი. აი, ისიც!

„მე ჩემი სიმართლით ვცხოვრობ ამ ქვეყანაზე. არ ვემდურნი ჩემს თავს, რომ იცოდეთ. მართალია, ერთი შეხედვით უბედური ვჩანვარ, მაგრამ ჩემი თავი ძალიან მიყვარს. უკისრებელი არ მიკისრია. რომ იცოდეთ ის, არასოდეს არ მიმიცია. ბოლმითა და შეურაცხყოფით გული არ გამიგლეჯია. რანაირი კაცი ვარ, იცით? სახვლიოდ და საგაისოდ არაფერს რომ არ იტოვებს ამ ქვეყანაზე. ჩიტები ვართ ამ ქვეყანაზე, ჩიტები. ვინც ეს არ იცის, ვერაა მისი საქმე კარგად. შეიძლება კარგი არაფერი ჩამიდენია დღემდე, მაგრამ ყველაფერი გულის ძახილით მიკეთებია. მე დამნაშავე კაცს მეძახიან და ვარ კიდევ დამნაშავე. თუ ვინმეს ვაწყენინე ჩემი საქციელით, მხოლოდ იმ დროს, როცა სხვა გზა არ იყო ან იყო და მე ვერ ვხედავდი. გამოგიცდიათ ხანდახან ასეთი წუთი? ახლა თუ ამ წუთში ეს არ გააკეთე, გული გაგისკდება ყუმბარასავით. ახლა ფიქრის დრო აღარ არის, ან ასე უნდა ქნა, ან უნდა მოკვდე“.

ბ-ნო გიორგი (იური), როგორც მოსალოდნელი იყო, ამ უთავბოლო ციტატა-აბდაუბდაშიც გამოაშკარავდა რ. მიშველადის გამოუხსნორებელი, ან უკვე „ღირსებად“ ჩამოყალიბებული და მკითხველის სისხლის გამშრობი ზადი – რაკი არ ძალუძს თავისი აურაცხელი პერსონაჟების „როლში შესვლა“ და მათი ბუნებრივი სათქმელის მხატვრული გააზრება-გადადნობა და დამაჯერებლად გადმოცემა, ამიტომ ვითომც აქ არაფერიარო, მისდევს და გამაოგნებელი შეუკრთომლობით ყველას მაგიერ თვითონ ლაპარაკობს!!! თუმც ეს ფანდი ისეთივე ადამყამინდელია, როგორც თვით ლიტერატურა! მაგრამ ლაპარაკიც არის და ლაპარაკიც – მაგალითად, ბევრი ენამოხერხებული ლიტერატურული შულერი თავისი პერსონაჟების მაგიერ მოკალწული სიტყვების ისეთ კუდბანარას ააყენებს ხოლმე, მკითხველები კი არა, ამ ეშმაკობას ხშირად ბევრი მწერალიც ვერ უხვდება!

ჯანი გავარდეს, მკითხველები რ. მიშველაძესაც დიდსულ-ლოვნად მოუთმენდნენ თავისი პერსონაჟების ნაცვლად ამდენ ლაპარაკს, მაგრამ უბედურება ის არის, რომ იგი თავის თავსაც კი პირდაპირ მარწუხით აძრობს რაგინდარა სიტყვებს და ისეთი გამომწვევი განუსჯელობით ახვავებს არამარტო აზრობრივად გადაუბმელ ბუნდოვან ფრაზებს, არამედ ლოგიკურადაც ერთ-მანეთის გამომრიცხველ დებულებებს, თითქოს ერთადერთი სანუკვარი მიზანი ამოძრავებდეს – შეურაცხყოფილი მკითხველი ან სამუდამოდ შემოიფრთხოს ანდა იქნებ როგორმე ააღრი-ნოს და აიჯანყოს!!!

ჯერ ერთი, ამხელა დაბეტონებული მონოლოგის ენას ჩაუკვირდით – ვინ დაიჯერებს, რომ ხალხის წიალიდან გამო-სული, მრავალ ჭირვარამნაჭამი პერსონაჟი ამგვარი ბუნდო-ვან-გატყლარაჭული ენით ილაპარაკებდა?! ჰმ! ამ ყაიდის ადა-მიანების მეტყველება შეკუმშული, სხარტი, აზრიანი, სადა, ცოცხალზე ცოცხალი, ხოლო თითოეული ფრაზა ყასბის დანა-სავით ხშირი ლესვისაგან გაელვარებულ-გაალმასებულია!

აქ? ეს არის არა ნამდვილი ნოველის ლექსიკა, სინტაქსი, მხატვრული ფაქტურა და ცოცხალი თხრობა, არამედ ლიტერ-ატურული მედავიტინის თავშესაწყენი ტუტუნი, ჰუმანიტარული სფეროს ერთ-ერთ დარგში დაბერებული გონებაჩლუნგი მკვ-ლევარის მიერ პრიმიტიულად წარმოდგენილი რაღაც სასურ-ველი უტოპიური მოდელის დოცენტური ენით ჩამოყალიბების სევედის შემომყრელი წარუმატებელი მცდელობა!

მკითხველს პირდაპირ ზნეობრივი სატანჯველი ეუფლება, როცა ცხადი ხდება, რ. მიშველაძე რა შეუწყალებლად აწვალებს კალამჩასობილ თავის დაუცველ „ტყვეს“ ანუ პერსონაჟს, რო-მელიც უკვე ველარსად წაუვა და ამიტომ იძულებულია, ავტო-რის უთავბოლო, უტიფრად დაძალებული მსჯელობა ხათრიანი კაცის მორიდებულობით თვითონ დაიბრალოს, თავის თავზე აილოს, როგორც ეს კრიმინალურ სამყაროში ხდება ხოლმე!

აგერ, ჯერ რას იკვებნიდა: მე ჩემი სიმართლით ვცხოვრობ ამ ქვეყანაზე, არ ვემდური ჩემს თავს... ჩემი თავი ძალიან მიყვარს და უკადრებელი არ მიკადრებიაო! ეს სქემატურ-იდიოტურად

თავშეყვარებული კაცი კი მოულოდნელად საჯის ლავაშივით გადატრიალდება და ახლა სულ სანინააღმდეგოს გაიძახის.

„შეიძლება კარგი არაფერი ჩამიდენია დღემდე, მაგრამ ყველაფერი გულის **ძახილით** (თუ **კარნახით?! ჯ. მ.)** მიკეთებია. მე დამნაშავე კაცს მეძახიან და ვარ კიდეც დამნაშავე“.

ელაპარაკეთ!.. ასე ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო!
ენის სინმინდეს, სინტაქსის ბუნებრიობასა და მხატვრულობას ვილა დაეძებს, ოღონდ აქ ელემენტარული ლოგიკის ნამცეცი მაინც ყოფილიყო! კაცი თუ დამნაშავეა და ამას თვითონვე აღიარებს, მაშინ რალა აზრი, დამაჯერებლობა და მიმზიდველობა შეიძლება ჰქონოდა მის წელანდელ იდიოტურ თავმონონებას: ჩემი სიმართლით ვცხოვრობ, თავს არ ვემდური (?!), საკუთარი თავი ძალიან მიყვარს (!!!) და უკადრისი არ მიკადრებიანო!

ღმერთო, რას არ წაიკითხავ! როგორ, დანაშაულის ჩადენა უკადრებლად აღარ ითვლება?! კაცი თუ დამნაშავეა და ამას თავისი ნებითვე აღიარებს, მაშ, რალა სინდისითა და პირითლა უნდა იძახოს: **თავს არ ვემდურიო და მით უმეტეს, ჩემი თავი ძალიან მიყვარსო!**

ბ-ნო გიორგი (იური), აქ ავტორისა და მის მიერ დაშინებულ-დაბრიყვებული, სქემატური პერსონაჟის მაგიერ სირცხვილით მე ვინვებოდი და ვიტანჯებოდი ამ განაცხადზე – **„ჩემი თავი ძალიან მიყვარს!..“**

ასევე სრულებით არაბუნებრივი და აქედან, მხატვრულად უშედეგოა ზედიზედ გამეორებული ეს პეიტრული **„რომ იცოდეთ“**, **„რომ იცოდეთ!“** ან როგორ გავიოთ თუგინდ ამგვარი ბუნდოვანი მსჯელობა.

„რანაირი კაცი ვარ, იცით? სახვალიოდ და საგაისოდ არაფერს რომ არ იტოვებს ამ ქვეყანაზე.“

სრული ქაოსი და მკითხველის დამაბნეველ-გამანამებელი ინილო-ბინილო! ჯერ დროთა რანაირი სტიქიურ-ალალბედური შეპირისპირებაა – **„სახვალიოდ და საგაისოდ!“** სად **ხვალ**, სად **გაისად!** ანდა, რა ხვალ და რა კიდევ გაისად?! გზაკვალარეულმა მკითხველმა აქ რა იგულისხმოს: ავტორი თუ პერსონაჟი **„სახ-**

ვალიოდ თუ საგაისოდ“ რას **„არ იტოვებს“** – აუცილებლად შესასრულებელ სამუშაოს, ნაკისრ ვალდებულებებს, რაიმე ზნეობრივ მოვალეობას, კომუნალურ გადასახადებს, ვისიმე ფულად ვალს, დანაზოგს თუ ნაარმალ ქონებას? ან რალა საჭირო იყო ეს ზედმეტი **„ამ ქვეყანაზე“**: პერსონაჟი რამეს თუ დაიტოვებდა ან არ დაიტოვებდა, ისედაც ცხადია, ეს **„ამ ქვეყანაზე“** მოხდებოდა და არა, ვთქვათ, პლანეტა მარსზე ან იუპიტერზე! თანაც ამას აგერ, ჯერ წინ უსწრებდა და მერეც მეორდება ეს უადგილო **„ამ ქვეყანაზე!“** ნეტავი რა საჭირო იყო მისი ასე სამჯერ ზედიზედ დაძახება, როცა ისედაც ცხადია: როგორც ამ პერსონაჟის, ისე მკითხველების თუ ნებისმიერი მოქალაქის ყოველგვარი საქმიანობაც, სწორედ **„ამ ქვეყანაზე“** ხდება და არა სადმე სხვაგან!

ანდა, რანაირად შეიძლებოდა, სიტყვებთან **„ვარგი“**, **„ვარგისი“** ხმარებულიყო სიტყვა **„ჩამიდენია“**, რომელიც უპირატესად ცუდი, უღირსი, საძრახისი რამის ჩადენას გულისხმობს!

წარსულში დანაშაულის ჩამდენმა მთავარმა პერსონაჟმა თავის გამართლების მიზნით ენაჩავარდნილ პატიოსან მსმენელებს როგორმე რომ აუხსნას გამოუვალი გარემოებით გამოწვეული გარდაუვალი დანაშაულის ჩადენის მომენტის ყოვლისმძლეობა, აგერ, რას ეკითხება... არა, არა, უფრო სწორედ, კითხვას აი, რანაირად სვამს!

„გამოგიცდიათ ხანდახან ასეთი წუთი?“

აქ აღარ ვიცი, როგორ მოვიქცე! ვიციანო, ვიტყვი, უფრო გავკერპდე თუ ეშმაკს შევაფურთხო: ეს გაშუალებული საბედშაო ღია წერილი ნაფხრენებად ვაქციო და ყველა მოვასვენო – უდანაშაულო მკითხველებიც, საქმეში ყელამდე ჩაფლული პატიოსანი ოპონენტებიც, საკუთარი გატანჯული თავიც!..

პერსონაჟი ასე მაინც რომ კითხულობდეს: **„გამოგიცდიათ ოდესმე ასეთი წუთი?“** ან **„ცხოვრებაში ერთხელ მაინც თუ გამოგიცდიათ ასეთი წუთი?“**, მაშინ ავტორს ყველაფერი ბუნებრივ-დამაჯერებელი გამოუვიდოდა! მაგრამ ასეთი საზარელი წუთი მსმენელებს თუკი **ხანდახან ე. ი. დროგამოშვებით, დროდადრო, ხანგამოშვებით** ადრეც გამოუცდიათ და **„ხანდახან“** ახლაც სცდიან, მაშინ რალა აზრი და მხატვრული ეფექტილა

უნდა ჰქონდეს კითხვის ამგვარ შინაარსს, როცა მსმენელები შეიძლება შემკითხველზე უფრო საშინელი დამნაშავეები, რეციდივისტები თუ თოკიდან აწყვეტილები აღმოჩნდნენ!

ბ-ნო გიორგი (იური), კაცურად მერწმუნეთ, ცრემლის მოდენამდე ცოცხალ არსებასავით შემებრალა ამ ფრაზაში უადგილოდ ნახმარი საცოდავი ზმნისართი „**ხანდახან**“. რატომ? ახლავე აგისხნით, ოღონდ ჩემებურად, გლესურად.

ჩემს მწერლურ წარმოდგენაში ერთმანეთს განსაცვიფრებლად ჰგვანან სკა და წინადადება. როგორც დილით, ჰაერის გათბობისთანავე ფუტკრები გაიშლებიან ხოლმე ველ-მინდვრად, რათა სკაში ნექტარი შეიტანონ და თავლი დააგროვონ, ისე თითოეულმა სიტყვა-ფუტკარმაც დანარჩენი ფუტკარ-სიტყვების მხარდამხარ თავისი წილი „ნექტარი“ უნდა შეიტანოს წინადადებაში ნაგულისხმევი აზრის სრულყოფილად გასაცხადებლად!

ხშირად ტრაგედია ხდება: ზოგიერთი გზააბნეული ფუტკარი ყვავილნარის მაგიერ ვისიმე ღია სარკმელში შეფრინდება ხოლმე! მოჩქარე ბინადარნი, გზარეულ ფუტკარს რომ ვერ ამჩნევენ ან მასთან სალაციცოდ არა სცალიათ, სარკმელს კეტავენ და თავ-თავიანთ საქმეზე მიიჩქარიან! დილის მზით შემთბარ მინას მიწებებული ის საწყალი ფუტკარი კი მთელი დღე შეუპოვარი ბზუილით თავს იკლავს, მაგრამ ვერ გაუგია – გარეთ რატომ ველარ გასულა?! ასე წვალობს, იღლება, იქანცება და ბოლოს შეიძლება ძირს ფეხებამვერილი დაეცეს! ხოლო სალამომდე თუ ცოცხალი გადარჩა და ვინმე სადმე კი არ მიახრისა, არამედ სარკმელი გამოუღო და გარეთ გაფრენაში სამადლოდ წაეხმარა, კიდევ მადლობა უფალს!!!

წინადადებაში უაზროდ და უფუნქციოდ ჩაჩრილი სვეკრული სიტყვაც ვისიმე ოთახში შეცდომით შეფრენილ ფუტკარს ემსგავსება – ვერავითარ აზრ-„ნექტარს“ ვერ მატებს დანარჩენი სიტყვა-ფუტკრების საერთო მონაგარს და სინდისის ქენჯნისაგან შესაბრალისად „აბზუვლებული“, ისევ გარეთ „გაფრენას“ ლამობს! მაგრამ ნამდვილი ფუტკრისგან განსხვავებით, ალაღბედად ნახმარი ამგვარი სიტყვა-ფუტკარი სამუდამოდ განწირულია – იქ მანამდე იჯდება და იბზუვლ-იგლოვებს,

სანამ ამქვეყნად ეს ტექსტი იარსებებს!!!

ჰოდა, გზარეულ ფუტკრებით სავსე ოთახს დამსგავსებულ ბევრ ახალგამოსულ მხატვრულ ნიგნსა თუ ჟურნალ-გაზეთში ზედმეტი სიტყვა-ფუტკრების ისეთი ზუზუნ-გუგუნი დგას ხოლმე, რომ დაკვირვებულ მკითხველს ლამის თავის ქალა გაებზაროს!...

ერთი სიტყვით, მთელ ამ ციტატაში ისეთი შეუპოვარი ნყლის ნაყვა მიმდინარეობს, რომ ტვინატკიებულ მკითხველს შეიძლება უეცრად თოფის წამლის, გასრესილი ავმნის ან ხრუკის სუნიც კი ეყნოსოს!

ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ავტორი ბოლომდე ვერა და ვერ ჩასწვდენია ქართული ენის ოქროს ბურჯის, ზმნის ჯადოქრულ შესაძლებლობას, მისი გამომსახველობის ექსპრესიულობას და შესაძლებლობას, რომელსაც იგავმიწუნვდომელი სრულყოფილებით შეუძლია წარმოგვიდგინოს **მოქმედება!!!** რ. მიშველაძე კი აი, რას წერს.

„თუ ვისმე ვაწყენინე ჩემი საქციელით...“

ეს ღვთის ბაგეთაგან ანასხლეტი ზმნა **„ვანყენინე“** თავისთავადაც გამოხატავს პირველი პირით მოლაპარაკე პერსონაჟის რაღაც სააუგო მოქმედებას – ვიღაც(ებ)ისთვის რაღაც რომ უწყენინებია! აქ სრული სინათლე და გარკვეულობა! მაგრამ რ. მიშველაძე, რაკი ვერ არის დაუფლებული თხრობის სიფაქიზეს და თან ქართული ზმნის სასწაულებრივ მოქნილობასაც არ ენდობა, აგერ, **„დამხმარე ძალად“** რა გულშესანუხებლად გამოატყვრინა ეს ყოვლად უსარგებლო და უადგილო **„ჩემი საქციელით!“**

აბა, განვსაჯოთ: მე თუ ვინმეს ვანყენინე, აქ თავისთავადაც ცხადია, რომ მხოლოდ **„ჩემი საქციელით“** ვანყენინებდი, მხოლოდ **ჩემი საქციელით** შემეძლო წყენინება, თორემ გულითაც რომ მომენადინებინა, ვინმესთვის **„სხვისი საქციელით“** როგორ, რანაირად უნდა მენყენინებინა?!

ესე იგი, რა გამოდის? წერით გართულ რ. მიშველაძეს ბრძოლის ველზე გულდაგულ გამოჰყავს ყველაზე უღალატო და სწორუპოვარი მეომარი, **ზმნა**, მაგრამ ენის უცოდინარობით გამონვეული ეჭვიანობის მიზეზით მაშინვე საშუალებას

უსპობს, რომ თავისი განსაცვიფრებელი შესაძლებლობა მთელი სრულყოფილებით „სხვის“ დაუხმარებლად გამოავლინოს! ანდა, ამას როგორ გამოავლენდა, როცა „დამხმარე ძალის“ ილუზიით ნატყუებულმა მერყევმა ავტორმა წინ ტანკსანი-ნალმდეგო უზარმაზარ კუთხოვან ბეტონიტივით დაუხვედრა ეს გადაულახავი „ჩემი საქციელი“, რასთან შეჯახებისასაც **ზმნა** დაიმტვრა და დაინვალიდა!!!

ეს კი დაახლოებით იგივეა, სცენაზე გამოყვანის წინ გენიალურ ბალერინას ფეხებზე თუგინდ კილოგრამიანი ჰანტიკლები დავაკრათ! აბა, ასეთ პირობებში რა ქნას იმ უბედურმა ბალერინამ, როგორ გვიჩვენოს თავისი ჯადოსნური ხელოვნება?!

ო, ბატონო გიორგი (იური), ყოველივე ამან ერთი ამბავი გამახსენა და თავს ვერ ვიკავებ, თქვენც და, ცხადია, მკითხველებსაც არ გავუზიარო.

ერთხელ ერთი სოფლის ოჯახში სტუმრობა მომიხდა. მთელი ჯალაბობა ბაღში გრძელ ტაბლას შემოსხდომოდა და ხილს მიირთმევდნენ. სუფრასთან მეც მიმინვიეს და უეცრად ჩამოვარდნილ საყოველთაო სიჩუმეში იქვე, ლელვის ქვეშ მიდგმულ რამდენიმე სკამიდან რაღაც საეჭვო ხაზგასმით სწორედ ბოხვერა კუსტარულ ტაბურეტზე მიმითითეს.

ტაბურეტს მსუბუქად დავწვდი, მაგრამ რომ ავნიე, იმსიმამე აღმოჩნდა, მაჯა მეტკინა და კინალამ ხელიდანაც გამივარდა. ეს რა არის-მეთქი, ვიკითხე შეცბუნებულმა.

ეტყობა, ისინიც სწორედ ამას ელოდნენ, რადგან ჩვეულებად ქცეულმა სიცილ-ხარხარმა იფეთქა! კისკისით აძაგაძაგებულმა დიასახლისმა წარბით ერთგვარი სიამაყითაც კი მანიშნა სკამის გამკეთებელ ცამეტიოდე წლის კბილებგადმოყრილ ბიჭუნაზე, რეგენული თავმოწონებით რომ შემომლიმოდა: მაგარი რომ გამოსვლოდა და აღარასოდეს დაიშალოს, ნახევარი ფუთი ლურსმანი ეხმარებინაო!!!

სამწუხაროდ, რ. მიშველაძესაც ხშირად, განსაკუთრებით კი ზმნასთან მიმართებაში, იმ ყმანვილივით ემართება: გული არ უძლებს „მეტი სიმკვიდრისათვის“ ფრაზას „ზედმეტი ლურსმანი“ თუ არ დააჭედა! არადა, ვერ ატყობს, რომ ეს

ისედაც სრულყოფილსა და მკვიდრ ფრაზას კიდევ დამატებით ზესიმკვიდრეს კი არ სძენს, არამედ პირიქით – საბედისწეროდ ამძიმებს და გაღიზიანებული თუ იმედგაცრუებული მკითხველის წარმოსახვაში ტყვიის ბურთულასავით ძირავს!

ბ-ნო გიორგი (იური), ზუსტად ზედგამოჭრილი კიდევ ერთი მაგალითისთვის რ. მიშველაძის მრავალტომეულის ქანც-გამცლელი ფურცვლა არ დაგვჭირდება – ის თქვენსავე წერილშია, სადაც ნოველას „სპირიდონი“, როგორც სანიმუშოს, გამონვლივით მიმოიხილავთ. სრული სიცხადისათვის მკითხველებს ჯერ თქვენეულ მსჯელობას მოვასმენინებ.

„ადამიანის ღირსებათა შორის მწერალი განსაკუთრებული ყურადღებით ეკიდება პიროვნებაში საკუთარი პოზიციის ქონას. საკუთარი პოზიციის მქონე კაცისათვის უცხოა პრინციპი „რა ჩემი საქმეა“. ეს გულგრილების პოზიციაა. გულგრილობისთვის დიდ ღირსებად ითვლება თუ სხვის საქმეში არ ერევა და ამბობს „რა ჩემი საქმეა“. ასეთი გულგრილობა სხვა ადამიანების ბედის მიმართ საზოგადოებას გადაავგარებს. მაგრამ რ. მიშველაძის ნოველა „სპირიდონის“ მკითხველი არასოდეს არ დაეშვება „რა ჩემი საქმეა“-ს დონემდე. ნოველა „სპირიდონი“ კაცურ ცხოვრებას ასწავლის მკითხველს.

თბილისში მიმავალი მგზავრები შროშის გზაზე „მანეთიან ბაზართან“ შეჩერდებიან. სპირიდონი სოკოთი მოვაჭრე და-ძმას გამოელაპარაკა და ურჩია, გამოტანილი სოკო არ გაეყიდათ, რადგან იგი შხამიანია და ვინც იყიდის, მოიშხამებაო. ბავშვებმა არად ჩაადგეს შემთხვევითი მგზავრის რჩევა. შემდეგ სპირიდონმა გულდასმით აუხსნა, რატომაა ეს სოკო შხამიანი და მომავალშიც როგორ გაერჩიათ ერთმანართისგან შხამიანი და ქამა სოკო...“

ახლა რევავ მიშველაძის მთავარი პერსონაჟის, სპირიდონის ჯერი დგება, თუმცა იმ სანყალს ვინ მიანიჭებს მაგ ბედნიერებას, თავისი შეხედულებისამებრ გველაპარაკოს – იძულებულია მკითხველებს ავტორის დამახინჯებული სინტაქსით შეკონინებულ წინადადებებში თათარიანხად დაშტამპული მსჯელობა გაუხმოვნოს. მოუსმინეთ!

„ქამა სოკოს ასეთი ყვითელი ზურგი არა აქვს. შენ კი არა, შენზე უფროსებსაც ბევრს ეშლება. თქვენ ეს სოკო გაიხსენეთ აბა, ხის ქვეშ კი არ მოგვიკრეფიათ, მშრალ ადგილზე აკრიფეთ. ხომ ხედავთ, ძირი რომ აქვს მოშავებული. ქამა სოკოს ძირი არ უშავდება. ბავშვები მაინც ვერ დააჯერა ამ სწავლებით“.

ახლა სტერილიზებული პინცეტით მოყვანილი ციტატის ბოლო წინადადება – „**ბავშვები მაინც ვერ დააჯერა ამ სწავლებით**“ – კრიტიკული ლაბორატორიის საკვლევ მინაზე ფაქიზად გამოვაცალკევოთ და პროფესიულად განვსაჯოთ: რა საჭირო იყო წინადადების ბოლოში ამ გრაფომანულ-დილექტანტური „**ამ სწავლებით**“ მიკერება?! ავტორს მხატვრული თხრობის ელემენტარული კულტურისა და მის ნიუანსებში ფაქიზად წვდომის უნარი რომ გამოეჩინა, დამაგვირგვინებელი წერტილი სწორედ ამ დამლუპველი ფრაზის წინ უნდა დაესვა და მაშინ ყველაფერი მართლა მწერლურად გამოუვიდოდა! მაგრამ რაკი სათანადოდ ვერ არის განდობილი ქართული ენის ამოუნურავ შესაძლებლობებს და მხატვრული გააზრების საჭირო დონეს, თავისი შაბლონური ჩვეულებისამებრ, თავდაზღვევისა და მეტი „სიმკვიდრისათვის“ აგერ, ამ წინადადებასაც ბოლოში თავისი კალამ-ჩაქუჩით თავდაჯერებულად სთხლიშა ფართოთავიანი ორზომა უსარგებლო „ლურსმანი“ – „**ამ სწავლებით**“, რითაც მშვენივრად დაწყებული წინადადება უცებ პროფკავშირის კრების ოქმსა თუ პარტიულ-ბიუროკრატიულ მიმონერას დაამსგავსა!

საგონებელში მაგდებს ავტორის უგულისყურობა, უდარდელი თუ საერთოდ, თავისსავე ნაწარმოებში ამბების, მომენტების, მოვლენებისა და დეტალების კოორდინირების აუცილებლობის აღმამფოთებელი უგულებელყოფა! აბა, გაიხსენეთ: ეს სპირიდონი წელან ბავშვებს მეთოდურად რომ უხსნიდა, ასწავლიდა, არიგებდა და ანამუსებდა, ეს ხომ მკითხველებმა(!) წაიკითხეს, გაიაზრეს, დაიმახსოვრეს, გაითავისეს... იციან, ენდობიან ავტორს და მეტი რაღა ქნან იმ უბედურებმაც?!

მაშ, რაღა საჭირო იყო გულმავინყურად ისევ უკან მიტრიალება, შეხსენება და შეურაცხმყოფელი ჩიჩინი – „**ამ სწავლებით!**“ დაიცა და, ეს „**ამ სწავლებით**“ რომ აღარ ეხმარა,

ავტორს ნუთუ მართლა ასე სწამს: მისი პერსონაჟის ამხელა ტირადის მომსმენი მკითხველები მაინც ვერაფერს მიხვდებოდნენ და განბილებულები რ. მიშველაძეს ხელებს ბეცურად გაუშლიდნენ – კი მაგრამ, სპირიდონს ის ბავშვები როდის, რით, როგორ, რანაირად უნდა დაეჯერებინაო?!

გარდა ამისა, ეს უსარგებლოდ მილურმული „**ამ სწავლებით**“ ნოველის დედაიდებს აორტოტებს, სულ აბუნდოვნებს და მკითხველსაც აბნევს, ვინაიდან აქ უკვე ისე გამოდის, თითქოს სპირიდონს შხამიანი სოკოს გამყიდველი ამ მოზარდი და-ძმის **შეუსმენლობა** კი არ ანუხებდეს, არამედ თავისი „**ამ სწავლებით**“ ზეგავლენის ხარისხი აეჭვებდეს: მართალია, მან ბავშვები ვერ დააჯერა „**ამ სწავლებით**“, მაგრამ ვინ იცის, „**იმ სწავლებით**“, „**სხვის სწავლებით**“, „**სხვანაირი სწავლებით**“ თუ „**სხვისი სწავლებით**“ იქნება და რამე შეესმინათ!!!

არადა, აქ სპირიდონს თავისი „**ამ სწავლების**“ ეფექტურობა კი არ აფიქრებს და აეჭვებს, არამედ სულ სხვა ნაღველი ნაღველავს – გაძალღებული ცხოვრების გაუკუღმართებით ზნეობადასახიჩრებული მოზარდები საერთოდ, შეუსმენლები რომ გამხდარან და მათზე ვერავისი და ვერანაირი „**სწავლება**“ უკვე ველარ ქრის!!!

ეტყობა, ავტორსაც უზურში სწორედ ეს ედო, მაგრამ გასაგებად რომ გადმოეცა, ერთი პეშვი მხატვრული საფანელი აღარ იყო. ეს ნაკლი მას ხშირად ამსგავსებს ხელში ატატებულ ცამეტიოდე თვის ენაამოუდგმელ ჩვილს, სერვანტში ჩანიკნიკებული ჭურჭლეულისკენ ქორფა ხელს ჟინიანი ჩხავილით რომ იწვდის, მაგრამ მისი დანანევერებული ბგერა-მარცვლების მიხედვით პატრონები ჯერ ვერ ხვდებიან, მათ აჩხავლებულ ნე-ბიერას მაინც რომელი მათგანის მოხელთება სურს! ამიტომ ჭურჭლის კარადიდან სხვადასხვა ნივთების გამოღება-შეთავაზებას მანამდე განაგრძობენ, სანამ ჩაჩუმებული ჩვილის ჟინია-ნობა არ დაკმაყოფილდება!!!

გგონიათ, ვაზვიადებ? ამის დამადასტურებელი კიდევ ერთი საშინელი მაგალითი ამავე ციტატაში ქლორით მონამლული თევზით გულალმა ამოყირავებულა და უაზროდლა ტივტივებს.

უკიდურესად აღშფოთებული, მაგრამ გარეგნულად მაინც მოთმინებით აღჭურვილი სპირიდონი შხამიანი სოკოთი მოვაჭრე და-ძმას აგერ, რას ეუბნება.

„თქვენ ეს სოკო გაიხსენეთ აბა, ხის ქვეშ კი არ მოგიკრეფიათ, მშრალ ადგილზე აკრიფეთ.“

დააკვირდით აქ ავტორი თავისი მთავარი პერსონაჟის გულსტკივილის გამოსახატავ ქვეშარიტ სათქმელს ისეთი ჩიქორთული უაზრობით ამახინჯებს, შეიძლება მკითხველს სისხლი გაეყინოს!

ჯერ ერთი, რას ნიშნავს, რანაირი ქართულია **„თქვენ ეს სოკო გაიხსენეთ აბა?!“** და რაც მთავარია, სიკვდილის მატარებელ შხამიან სოკოს რაღა გახსენება უნდა ან როგორღა და რილასთვის უნდა გაიხსენონ, როცა პერსონაჟებსაც და ავტორისაგან გატანჯულ მკითხველებსაც ცხვირწინ უწყვიათ!!!

მაშ, რა ხდება? ჭურჭლეულის კარადასთან წინდაუხედავად მიყვანილი ჩვილისა არ იყოს, ჩვენი ავტორიც კალამს რას უწვდის და რისთვის წვალობს უშედეგოდ?

აი, რისთვის! სასონარკვეთილებამდე მისული სპირიდონი უკანასკნელ ცდასა თუ იმედსღა ებლაუჭება, სოკოსთან დაკავშირებული თავისი ცოდნა-გამოცდილების უეცარი გამოომზეურებით შეუსმენელი ბავშვები იქნებ როგორმე გონზე მოიყვანოს და გაუთვალსაჩინოს – სულ ადვილი შესაძლებელია, მათ დანაშაულებრივ ვაჭრობას საზარელი ტრაგედია მოჰყვეს!

ჰოდა, სწორედ ამიტომ სურს, რომ დანაშაულებრივ საქციელში კუდით დაჭერილმა და-ძმამ გაიხსენოს არა თვით ეს სოკო – კიდევ ვიმეორებ, მას რაღა გახსენება უნდა?! – არამედ ამ სოკოს მოკრეფის დრო, ადგილი, პროცესი და დანაშაულებრივი მიზანი!!!

ამიტომ აქ წინადადება უნდა დანყებულებოთ არა ერთმანეთში უაზროდ აკეპილ-დაკეპილი სიტყვებით ალაღბებდად შედგენილი სინტაქსით: **„თქვენ ეს სოკო გაიხსენეთ აბა“**, არამედ რაღაც ამდაგვარად მაინც: აბა, (კარგად) გაიხსენეთ – თქვენ ეს სოკო სად, რატომ და როგორ მოკრიფეთო და სხვ. და სხვ. მაგრამ ავტორი ამას ვერ მიხვდა ან უკვე ძვალ-რბილში გამჯდარი

ამგვარი მახინჯი სინტაქსისთვის თავი ვეღარ დაუღწევია!..

გარდა ამისა, გაკვირვებას იწვევს რ. მიშველაძის „სოკოთ-მცოდნეობა“: ვინა თქვა ან სად წერია, რომ ქამა სოკო თუ ნებისმიერი სხვა საკვებად ვარგისი სოკო მხოლოდ „ხის ქვეშ“ (?!) გვარობს, ხოლო „მშრალ ადგილზე“ კი არ ჭაჭანებს და იქ მარტო შხამიანი სოკო იზრდება?! ეჰ, მწყემსობისას თითქმის მთელი წლის განმავლობაში, განსაკუთრებით კი გაზაფხულის პირველი წვიმებისთანავე, ვინ იცის, რამდენი ქამა სოკო მომიკრეფია ალაზან-ივრისპირეთის „მშრალ ადგილებზე“ ანუ საძოვრებზე, წარაფის აყოლება, კორდზე, მდელოზე, ტყის პირას, ჩირგვნარში...

ნოველა დასასრულს უახლოვდება.

„სპირიდონმა მიიღო სრულიად ორდინალური გადაწყვეტილება: თავად შეისყიდა ეს სოკო და ხრამში გადაყარა“.

სპირიდონის ეს გადაწყვეტილება ორდინალური კი არა, დღევანდელი გაუცხოება-გულგრილობის პირობებში სწორედაც რომ არაორდინალურია. თანაც ეს უცხო, აქა-იქ ნათრევი სიტყვა მხატვრული ტექსტის ფაქტურას ისე აჰკვრია, როგორც ბოსტნიდან მოზრუნებული პატარძლის აბრეშუმის კაბის კალთას ღორის ბირკა. მაგრამ აქ უმთავრესი სულ სხვა რამეა! ნოველის დამაგვირგვინებელი წერტილიც აქვე უნდა დალურსმულიყო!!!

დაიხ, მაგრამ რევაზ მიშველაძეს გული როგორ მოუთმენს, თუ თავის ჩვეულებისამებრ ამ სრულებით შეკრულსა და დასრულებულ თხრობა-სიუჟეტს მეტი „სიმკვრივე-დამაჯერებლობისთვის“ თან ლექტორის, დოცენტის, დებიუტანტის, ხატის ქადაგის, გრაფომანის, მწერალთა კავშირის ხევისბერის, დედაბრის, ფრიადოსანი მოწაფის, საანგარიშო-საარჩევნო კრების მთავარი მომხსენებლის, კლასის ხელმძღვანელის, მფრინავი მიტინგის ორატორის, მედავითნის თუ ღმერთმა უწყის, კიდევ ვისთვის დამახასიათებელი „მეცნიერულ-განმარტებითი“ რეზიუმეც (!!!) არ მიაყოლა!!!

აბა, ამას რომელი მკითხველი და მით უმეტეს, მწერალი მოითმენს და მოუწონებს?! მოუხმინეთ!

„თავისი საქციელი კი ასე აუხსნა მძლოლს: „შხამიანი სოკოა; შეეშალათ ბავშვებს. ვასწავლე, მაგრამ ჩემი არ გაიგონეს. არადა (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ.მ.), იყიდდა ვილაცა და მოინამლუბოდა. ასე არ ჯობია? (რა ჯობია ასე – ვილაცის მოწამულა?! ჯ.მ.). მართალია (აქაც მძიმე უნდოდა. ჯ.მ.), რვა მანეთი გადავადე, მარა ვილაცას ხიფათი ავაცილე, ვილაცა გადავარჩინე. საქმე არაა ეს?“

ძნელი გასარკვევია, რ. მიშველაძის ამგვარი დილეტანტიზმი სათავეს საიდან იღებს: უნიჭობიდან თუ მკითხველისადმი პათოლოგიური უნდობლობიდან. ხშირად თხრობას ისე წარმართავს და მით უმეტეს, ისე ასრულებს ხოლმე, თითქოს ეს ყველაფერი მსოფლიო ლიტერატურით ნასაზრდოები ცივილიზებული საზოგადოებისთვის კი არა, გონებრივად დაქვეითებული და თანაც სრულებით უნიგნური მკითხველებისთვის ჰქონდეს გათვალისწინებული! ამიტომ როგორც გადამწმინდაებულ და საგანგებოდ შესანახი ღვინით სავსე ქვევრის თავს მინით საიმედოდ დატკეპნიან ხოლმე, ისე „თადარიგიან“ რ. მიშველაძესაც ვერ მოუთმენია თუ ლაკონურ თხრობასა და დაპურებულ-დასრულებულ ამბავს თავდაზღვევის მიზნით აღმაშფოთებელ ჩიჩინში გადასული მეცნიერის, პეიტარის, მაჭანკალის, დალალის, ჭრიაშვილის თუ მომრიგებელი მოსამართლის „რეზიუმეც“ არ მოაყოლა და კეფაახდილ მკითხველს მაგრად ნაზელი ძარღვიანი გრაფომანული აყალოთი თავი „საიმედოდ“ არ შემოუგლისა!!!

აგერ, თუგინდ აქ მოყვანილ ციტატებს დაუუკვირდეთ. შეუსმენელ ბავშვებთან ჯერ სპირიდონის უშედეგო საუბრით, ბოლოს კი ამ უკანასკნელის მიერ შხამიანი სოკოს მთლიანად შესყიდვით და ხრამში მისი გადაყრით ყველაფერი მშვენივრად ითქვა და ნოველამაც მთელი თავისი ბუნებრიობით აქვე დაისრულა თავი!!! მაგრამ ავტორი ამას ვერ ხვდება, ანდა, შიშის ქარი უქრის: ვაითუ ამოდენა გარჯამ უქმად ჩაუაროს და შტერმა მკითხველებმა ვერაფერი გაუგონ! ეხუმრებით?! ამიტომ შეუკრთომლად იწყებს (ღმერთო!) ნამის წინ ბუნებრივად დასრულებული ნოველის ამბის, იდეისა და თავისი „გმირობის“ ხელახალ

ცოხნას, ჩაცოხნას, ამოცოხნას, უწვრილეს ნაწილაკებად დანამცეცებას და გულმოდგინე ლექვით ყველაფრის განყალბებას: კი მაგრამ, ვილას რას მატებს ავტობუსის მძღოლისთვის ამგვარი სქემატურ-დილეთანტური, დამამცირებელი ახსნა-განმარტების მიცემა, როცა ეს ყველაფერი უკვე მილიონობით მკითხველს ეუნყა?! ხოლო თუ ავტორი მხატვრულ თხრობას ამგვარ მიმართულებას მისცემდა, მაშინ ეს ავტობუსის მგზავრებისთვისაც უნდა მოეთხრო!... ან იქნებ უკანასკნელი რეისის იმედით იმ ბაზრობაზე სულაც გვიანობამდე დარჩენილიყო – ყველა გამვლელ-გამომვლელი ავტობუსის მგზავრებისა და ადგილობრივი მოვაჭრეებისთვისაც მოკლე-მოკლე ლექციები წაეკითხა!.. არც ეს იქნებოდა ურიგო, სოფლის სკოლასა და გამგეობაშიც აერბინა და ყველას პირუთვნელად გამოსაუბრებოდა!.. უჰ, ტელევიზია?! სულ დამავინყდა: ყველაფერს აჯობებდა, რომელიმე ტელეარხი გამოეძახებინა და მწვავე პრობლემაზე გადაცემა გადაეღოთ!.. ეეე, რაც მთავარია, ავტორს გამოორჩა: ხუმრობა ხომ არ იყო, ჰუმანიზმის სამსხვერპლოზე კაცმა რვა მანეთი (!) თვალდაუხამხამებლად მიიტანა! ჰოდა, საკუთარი თავი ბარემ სახელმწიფო ჯილდოზეც წარედგინა და ეგ იქნებოდა – მე შენ გეტყვი, არ იმსახურებს თუ რა?!

ო, პირდაპირ ამაზრზენია ეს პრიმიტიული ნაყალბევი, ვინაიდან ამ მართლაც კეთილი საქმის შემოქმედი, მისი შემფასებელი, პოზიორული პროპაგანდისტი, დასკვნების გამომტანი და საზოგადოების ძალდაძალ სინდისზე შემგდებიც ერთი და იგივე, ავტორის მიერ გაქეზებულ-გაბრიყვებული სქემატური პერსონჟია, რომლის ბოლო, დებილურ-დამადლებულმა მჭლე კითხვამ ღირსების მქონე, მაგრამ მოთმინებადაშრეტილი მკითხველი ლამის ააღრიალოს.

„საქმე არაა ეს?“

არის, ბ-ნო სპირიდონ, როგორ არ არის – მაგას რაღად უნდა პროვინციულ-გრაფომანული კითხვა და ჩიჩინი?! მაგრამ ეს „საქმე“ სინდისიერი მკითხველის თვალში გულის ამრევ სახეს იძენს, ვინაიდან მხატვრული დამაჯერებლობის არაფერი სცხია და ავტორის თითიდან ნაძალადევად არის გამოწოვილი!

მოკლედ, ეს არის არა ლიტერატურა, არამედ ანტილიტერატურა, ლიტერატურის ვულგარიზაცია!

აბა, ერთი წუთით წარმოიდგინეთ, რა დღეში აღმოჩნდებოდა ნანარმოების მხატვრულობა, აუსტერლიცის ბრძოლაში დროშის გადარჩენის მოსურნე, სასიკვდილოდ დაჭრილი ანდრეი ბოლკონსკი ანდა ტარიელ მკლავადის მკვლელი სპირიდონ მცირიშვილი მიშველადისეული სპირიდონივით მერე თავიანთი ჩანადენის ამგვარ „აუცილებელ დამატებით“ ახსნა-განმარტებას რომ შესდგომოდა!..

ერთი სიტყვით, ამ ნოველაშიც გამოიკვეთა რ. მიშველადის მიერ ოდითგანვე კარგად დამუშავებული და სპორტსმენისებური სიჩაუქით შეთვისებული შაბლონური მხატვრულ-სიუჟეტური „ფინტი“: უფრო რაიონული გაზეთისათვის მოსახდენ რომელიმე აქტუალურ, მუდმივ, მიმდინარე თუ სეზონურ მწვავე პრობლემას სატყუარასავით წამოსწევს და წინ ვერმახტის სახელგანთქმულ ტანკივით „პანთერა“ გაუშვებს ხოლმე ღრმა რწმენითა თუ საბედისწერო მოლოდინით – ეს „პანთერა“-პრობლემა თავისი თვალში საცემი სიმწვავე-აქტუალურობით თავისთავად მხატვრულობასაც გაიყოლებს!!!

შედეგი ხშირად სამწუხაროა: უხელოვნოდ მიბმულ-მიკონინებული და მალევე მომწყდარი მხატვრულობა სადღაც გზისპირა შამბნარში ნაღვლიანად ყუნტია, ხოლო შიშველი მწვავე „პანთერა“-პრობლემა კი მტვერანადენ შარაგზაზე თავისთვის რიხიანად მიგრუხუნებს, ხოლო ეკიპაჟის მეთაური ვერ ხვდება, ანდა, თავს იტყუებს, ვითომ ვერ ვხვდებიო, ზედ რომ აღარაფერი უბიათ!!!

თუმც ავტორს რას ვერჩი, ბ-ნო გიორგი (იური), როცა ამ ნოველის თქვენეულმა შეფასებამ ფანტასტიკის სფეროში გადამტყორცნა, ვინაიდან მხატვრული ნანარმოების მსგავსი ინტერპრეტაცია ჩემს სიცოცხლეში სიზმრადაც არ მომზმანებია!

სასურველად მიიჩნევთ რა, ეს ნოველა სასკოლო სახელმძღვანელოებშიც შეიტანონ, აგერ, რას აცხადებთ.

„ნოველა „სპირიდონი“ ქართული საყმაწვილო ლიტერატურის შენაძენია. იგი სავსებით აკმაყოფილებს საყმაწვილო

ნაწარმოების უმთავრეს ნორმებს: შემეცნებითი ნოველა ასწავლის მკითხველს ქამა და შხამიანი სოკოების გარჩევის წესებს, რომელიც თითოეულმა ადამიანმა უნდა იცოდეს, როგორ მოკრიფოს ის, მეტადრე მოხმარების დროს“.

ჯერ ერთი, სპირიდონის ზერელე ახსნა-განმარტება სრულიადაც ვერ იძლევა საკვებად ვარგისი და შხამიანი სოკოების ერთმანეთისაგან უშეცდომოდ გარჩევის გარანტიას. ამიტომ მკითხველებს ვაფრთხილებ – მის „შემეცნებით“ სწავლებას ბრმად ნუ მიენდობიან!

მეორეც, რას ნიშნავს, როგორ გავიგოთ ეს „**მეტადრე მოხმარების დროს!**“

სოკოს ყველა ყოველგვარი „**მეტადრეს**“ გარეშეც მხოლოდ ერთადერთი მიზნით – საკვებად მოხმარებისთვის კრეფს და არა, ვთქვათ, კედელზე ჩარჩოთი ჩამოსაკიდებლად, ბალიშის დასატენად, ფეხსაცმლის სალანჩედ ანდა კოსმოსში უცხოპლანეტელებისთვის გასაგზავნად!

ჰოდა, სოკოს მოკრეფისას აუცილებელი ცოდნა-სიფრთხილე თუ ვერ გამოვიჩინეთ, თავი მოვინამლეთ და ვინმე სხვაც მოვწამლეთ, მერე ეს „**მეტადრე**“ რალას გვიშველის?!

და რაც ყველაზე გამაოგნებელია: თქვენი ამ მოსაზრებინსამებრ, მხატვრული ლიტერატურის მიზანსა და მშვენიერებას თუკი მრავალდარგოვან ცნობარამდე („სპრავოჩნიკ“-ამდე) ჩამოვაქვეითებთ, რათა ადამიანებმა ერთმანეთისაგან უშეცდომოდ განასხვავონ, მაგალითად, ქამა სოკო და შხამიანი სოკო, ძაბრი და ძაბრა სოკო, წერო და წეროს სოკო, კალმახი და კალმახა სოკო, გოგრა და ნესვი, ყურძენი და ძაღლყურძენა, ვაშლი და მაჟალო, პანტა და დათვის პანტა, ურო და უროხვედა, ტაბიკი და თავტაბიკი, ბუხარი და ალიბუხარი, ქინძი და ქინძისთავი, მუხა და ქვამუხა, მეხრე და თავმეხრე, ცხენი და ცხენთეფხა, სარჩული და ალისარჩული, ღორი და ღოროტოტო, ქორი და ქორცქვიტა, ნიორი და ძაღლნიორა, ქერი და ქერიფქლა, ყვავისფრჩხილა და ყვავისმხალა, შვრია და შვრიუკა, ცოცხანა და ცოცხმაგარა, ძირმწარა და ძირტკბილა, წინმატი და წინმატურა, თუთა და ხარათუთა, კბილი და ცხენისკბილა,

ცუგა და ცრუცუგა, ბალბა და ბალბალუკა, თავშავა და თავცე-
ცხლა, ვირისტერფა და ხარისფაშვა, მაყვალი და ძალღმაცვალა,
ტყავი და ცხრატყავა, ხარისშუბლა და ხარისჩლიქა, ქორი და
ძელქორი, ქინძი და ქინძარა – მაშინ ამგვარი ლიტერატურა
გინდ ყოფილა, გინდ – არა!!!

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), მეორე წერილში თავდაჯერებით
აცხადებთ.

**„რევაზ მიშველაძე მხატვრული სიტყვის ოსტატია. ამის
ერთი საიდუმლო, ჩვენი აზრით, იმაშია, რომ ის თითოეულ სიტყ-
ვას სწორედ იმ ადგილს უძებნის ფრაზაში, სადაც ყველაზე უღე-
რადი და მრავალფეროვანია.“**

მრავალფეროვანი?!.. ჰმ! ჩემი აზრით კი ნებისმიერ
„მრავალფეროვან“ სიტყვას ზუსტად თავის დროსა და ადგ-
ილას ხმარებით მწერალმა ოსტატურად უნდა შეუსხიპოს ეს
„მრავალფეროვნება“ და შეუნარჩუნოს მხოლოდ და მხოლოდ
ის ერთადერთი უმთავრესი მნიშვნელობა, რასაც სათხრობის
კონტექსტი და მხატვრულობა მოითხოვს! ხოლო ჩემ მიერ მარ-
ტო მისი ბოლო ორი ნოველიდან ამოკრეფილი სხვადასხვა სახ-
ის ენობრივი ლაფსუსების ნაწილიც კი სულ თქვენი შეგონების
საპირისპიროს ამტკიცებს: რ. მიშველაძეს ქრონიკულად ლა-
ლატობს სიტყვის გრძნობა და აქედან გამომდინარე, მხატვრუ-
ლი თხრობის კულტურა და სიფაქიზე. უკვე მოყვანილი მაგ-
ალითების სიმცირემ რომ არ დაგაღონოთ, თქვენგანვე ნაქებ
ერთ-ერთ ტექსტს შევეხები, რომელზეც სიამაყით აცხადებთ.

„ცხოვრებას გვასწავლის ნოველა „ვისი იყო გზა“.

ნოველის თემა და იდეა ისეთი აქტუალურია, გამართული
ენითა და შესაშური მხატვრულობით რომ ყოფილიყო შესრულე-
ბული, შეიძლება ვინმეს მართლა რალაც ესწავლა, მაგრამ...

ცოლშვილიან გოჩას საყვარელი გაუჩენია, ქ-ნი ნუნუ, რო-
მელიც ბევრისგან განსხვავებით იმას კი არ ცდილობს, მამრს
ოჯახი დაუნგრეოს, არამედ ყოველ ღონეს ხმარობს, როგორც
შეუნარჩუნოს. ჰოდა, აგერ, რას ეუბნება.

„ – შენი ბუდე და სამტრედი გაქვს“.

აქ რ. მიშველაძეს გრამატიკის უმარტივესი ელემენტი – არსებითი სახელის ბოლოსართიც კი ეშლება! რანაირი ქართულია **სამტრედი?** თუ მიშველაძისეულ ამგვარ „რეფორმას“ გავატარებთ, მაშინ ამიერიდან უნდა ვიხმაროთ არა **სამტრედე, საბატკნე, საფუტკრე, საკვიცე...** არამედ **სამტრედი, საბატკნი, საფუტკრი, საკვიცი, საძმრი, საკარაქი, საკირი, საბატი, საქათმი, სალორი, სახბორი, საერბოი, საფქვილი, სასიმიინდი** და ასე უსასრულოდ!

თანაც რაღა **„ბუდე და სამტრედი“** – ეს **„სამტრედიც“** ანუ **სამტრედე** განა იგივე **ბუდე** არ არის?!

ახლა აქ ვნახოთ, რა ხდება! ამ გოჩას კანონიერ მეუღლეზე გული რომ არ აეყაროს, კეთილშობილების განსახიერება ნუნუ ცოლის ნახელავსაც უქებს.

„შემეშინდა რომ ვნახე შენი ცოლის დაუთოებულები თეთრეული, მშვიდად ჩაწიკნიკებული კარადაში“.

ჯერ ერთი, რანაირი ქაჯური სინტაქსია ეს:

„შემეშინდა რომ ვნახე შენი ცოლის დაუთოებულები თეთრეული“, რომელიც განანამები მკითხველის გონებაში ხამი მძლოლის მიერ უწესივროდ გადართვისას სიჩქარეთა კოლოფის კბილანების ხრიალ-ღრჭიალივით გაისმის! თანაც მსგავს ვითარებაში ნუნუს არ კი უნდა შეშინებოდა, პირიქით – შემურებოდა, განცვიფრებულყო, აღფრთოვანებულყო, აღტაცებულყო!..

ნინ უარესი გველის! ნებისმიერი ნორმალური მკითხველი თავისით მიხვდება, რას გულისხმობს ციტატის კუდი, რომელიც თეთრეულს ეხება – **„მშვიდად ჩაწიკნიკებული კარადაში“.**

აქ ნუნუ მოხიბლულა ანუ „შეშინებულა“ გოჩას მეუღლის ნახელავის **შედე-გიო!!!**

ავტორი? თვითონ ავტორი კი, სიტყვის გრძნობა რომ არ გააჩნია და თან არც იმას ცდილა, ამ უმარტივეს მხატვრულ სიტუაციაში მაინც გარკვეულიყო, მისთვის დამახასიათებელი იუმორისტული ზერელეობით ყურადღებას ამახვილებს **პრო-ცეს-ზე!!!** – მშვიდად ჩაწიკნიკებულიო! მაგრამ სად **შედეგი** სად **პროცესი?**

ახლა ნებისმიერმა ოპონენტმა განსაჯოს: კი მაგრამ, ამ ნუნუმ როდის უყურა თავისი საყვარლის მეუღლის მიერ

თეთრეულის „ჩაწიკნიკების“ პროცესს და საიდან უნდა სცოდნოდა, მან ეს თეთრეული „მშვიდად“ ჩააწიკნიკა თუ ფაცხა-ფუცხით?! მაგრამ რა ქნას ამ საწყალმა ქალმაც, როცა ალალბედა ავტორმა პირში ნაძალადევად ჩასჩარა ეს სრულებით უადგილო სიტყვა „მშვიდად?!“

ერთი სიტყვით, ნუნუს თეთრეულის „ჩაწიკნიკების“ პროცესისთვის არ უყურებია! მაშინ გასაკვირია: ასეთ შემთხვევაში შედეგის ნაგვიანევი ნახვით როგორ უნდა განესაზღვრა მისი „ჩაწიკნიკების“ პროცესის ხასიათი?! ეს სრულებით შეუძლებელია, ვინაიდან რალაცაზე ან ვილაცაზე გაანჩხლებულმა დიასახლისმა შეიძლება თეთრეული „მშვიდად“ კი არ „ჩაწიკნიკოს“, არამედ სულ წივილ-კივილით, წყევლით, შფოთვითა და ვაი-უშველებლით ჩაალაგოს, მაგრამ ისეთი ხელგანაფული იყოს, რომ მის ნახელავს თვალი ვერ მოვნწყვიტოთ!!!

ანდა, პირიქით: ყოველმხრივ მოსვენებული, განონასწორებული, საღწერეებიანი და გულდინჯი დიასახლისი თეთრეულის დაუთოებას და კარადაში მის დაბინავებას იქნება მთელი დღეც მოუნდეს, მაგრამ ისეთი ხელთუყარი, ბოდოშა, ლაფაჩი, ფეთხუმი და დაუდევარი იყოს, მისი ნახელავის ერთმა შეხედვამ მაშინვე გუნება წაგვიხდინოს!

მეტი თვალსაჩინოებისთვის ყოფითი მაგალითები მოვიყვანოთ.

კარგმა კერძმა სტუმარი ნუნუსავით რომ „შეაშინოს“, როგორ ფიქრობთ, იგი თავის აღფრთოვანებას რომელი ფრაზით გამოხატავს: „ო, რა მშვიდად გაკეთებული ჩობანყაურმა!“ თუ „ო, რა გემრიელად გაკეთებული ჩობანყაურმა!“

ვისიმე ახალი აგარაკის კედლებმა რომ მოგვხიბლოს, ოქროსხელიანი კალატოზისადმი აღტაცება-პატივისცემის ნიშნად ენის წვერზე რა წამოგვიტივტივდება: „დედა, რა მშვიდად აყვანილი კედლებია!“ თუ „დედა, რა უნაკლოდ (ლაზათიანად, სწორედ, მკვიდრად...) აყვანილი კედლებია!“

მოკლედ, ავტორს აქ აქცენტი თეთრეულის ჩალაგების გამომხატველ უხილავ და უსარგებლო პროცესზე კი არა, თავისი საყვარლის აღმაფრთოვანებელ საბოლოო შედეგზე უნდა

გადაეტანა და ეს გამოეხატა რომელიმე ჯადოქრული ზმნისართით – **ლაზათიანად, მშვენივრად, ლამაზად, ნყოფიანად, ფაქიზად, სუფთად, კოხტად, მიმზიდველად, მოხდენილად, შნოიანად, საუცხოოდ, ოსტატურად, მომხიბლავად, წარმტაცად, თვალწარმტაცად, საქმის ცოდნით, განაფულად, საქმიანად, უწუნოდ** და ა.შ.!.. მაგრამ ავტორი ამას ვერ მიხვდა და როყოდ ნახმარი სიტყვით **„მშვიდად“** მთელი პასაჟი ურემივით გრაფომანულ ტლაპოში შეაგორა და ასე დაგვიტოვა!..

ბ-ნო გიორგი (იური), როგორც ერთ რიგით პროზაიკოსს და მკითხველს, საგონებელში მაგდებს რ. მიშველაძის თხრობის ერთ-ერთი ნაკლი თუ უცნაურობა: იგი ხშირად არც თავის თავს ენდობა, არც მკითხველებს!

ამის მაგალითსაც თქვენივე მეორე წერილიდან ამოვიღებ, ასერიგად რომ აღუფრთოვანებიხართ რ. მიშველაძის მიერ ერთ-ერთი მთავარი პერსონაჟის, ხიტის პორტრეტს.

„პიჯაკის შიგნით (ჯობია პიჯაკქვეშ. ჯ. მ.) შავი სატინის ახალუხი უჩანდა და თავზე კრაველის ბოხონი ეხურა. ფეხზე ყვითელი ლაკის (უნდა იყოს ლაქის. ჯ. მ.) ტუფლები (ო, ღმერთო, ტუფლები!.. დღეს, ალბათ, რომელიმე დებიუტანტსლა თუ ეცემება ტუფლები, რიგიანი მწერლები ხომ დიდი ხანია, რაც ფეხსაცმელებით დაიარებინან! ჯ. მ.) რომ სცმოდა...“

ამგვარი უნდო სტილი და ლექსიკა ხომ მკითხველების შეურაცხყოფაა – **თავზე!.. ფეხზე!.. ფეხზე!.. თავზე!..**

ერთი რ. მიშველაძის გულში ჩამახედა, რათა გამეგო: აქ რომ არ ეხმარა ეს **„თავზე“** და მადლიანად ეუწყებინა, **„კრაველის ბოხონი ეხურა“**-ო, ნეტავი როგორ წარმოუდგენია, ყვეფი მკითხველების აზრით, ამ ხიტის ბოხონი თავს გარდა მაინც სად შეიძლება კიდევ ხურებოდა: **ცხვირზე, ნიკაპზე, მხარზე, ლოყაზე, იდაყვზე, შუბლზე** თუ... თუმც აქ ჩამოთვლის შეწყვეტაა საჭირო!..

ზუსტად იგივე ეხება **ფეხსაც... უკაცრავად, „ტუფლებსაც!!!“**

თუმც რა დროს ბოხონი და „ტუფლებია“ თუ ღმერთი გნამთ, როცა ერთ-ერთი პასაჟის გახსენება ახლაც კი ბალანს მიშლის და მაჟრჟოლებს, ხოლო პირველად რომ წავიკითხე,

ცოტა განყდა, გულშელონებული არ გადავბრუნდი! ვიცი, მისი შეხება ამჯერადაც სულს შემიხუთავს, მაგრამ ჩემს თავს აღარა ვჩივი – მგრძნობიარე მკითხველები მებრალებს. ამიტომ ყველას ვაფრთხილებ – მომდევნო პასაჟების გარჩევას შინაგანად შემართულები შეეგებონ!

ბ-ნო გიორგი (იური), სიტყვა ისევ თქვენ უნდა მოგცეთ.

„რევან მიშველადის ნოველების მხატვრული მხარე სპეციალური კვლევის თემა“ (რალა სპეციალური – უმთავრესიც სწორედ ესაა! ჯ. მ.). **ჩვენს წინაშეა** (უნდა იყოს „ჩვენ წინაშეა“. ჯ. მ.) **მხატვრული თვალსაზრისით ორიგინალურად მოაზროვნე მწერალი. დავინყოთ პერსონაჟის პორტრეტის ხატვის ხელოვნებით.**

პერსონაჟის პორტრეტის ხატვის განსხვავებულ ტექნიკას ვხედავთ რევან მიშველადის ნოველებში. მხედველობაში გვაქვს პორტრეტის ხატვის დინამიური (უნდა იყოს **დინამიკური. ჯ. მ.) სტილი და მკითხველის ჩართვა პერსონაჟის პორტრეტის ხატვაში“.**

მკითხველები ახლავე შეიტყობენ, რაში მდგომარეობს რ. მიშველადის მიერ აღმოჩენილი პერსონაჟის პორტრეტის შექმნის „გენიალური“ ტექნიკა და **„ხატვის დინამიური სტილი!“** თან აქ იმასაც დავამატებ, რომ პროფესიონალური ინტერესით ნაცდენილი, თავის დროზე ავტორთან ერთად მეც, როგორც მკითხველი, ტუტუცურად ჩავერთე **„პერსონაჟის პორტრეტის ხატვაში“**, რაც კინალამ სიცოცხლის ფასად დამიჯდა!

ახლა მე რევან მიშველადის მიერ პერსონაჟის პორტრეტის დახატვის „ნოვატორულ“ მაგალითს მოვიყვან, მკითხველებს კი ხელახლა ვაფრთხილებ, ამას ფსიქოლოგიურად მომზადებულნი შეხვდნენ, რამე რომ არ დაემართოდ! მზად ხართ?

„გაიხსენეთ თქვენს ნაცნობთა შორის ყველაზე გამხდარი კაცი. ახლა იმაზე უფრო გამხდარი წარმოიდგინეთ და ვანო მატარაძის ცოცხალ წონას ძალიან დაუახლოვდებით“.

ცოცხალი წონა! ღმერთო, ადამიანიშვილის მიმართ ეს აზრად როგორ უნდა მოგივიდეს! ამ ტერმინს ხორცკომბინატებსა და პერიფერიის ბაზრებში, საქონლის სასაკლაოებზე ხორცის მაზანდის დაზუსტებისას ხმარობენ ხოლმე – **ცოცხალი**

ნონა თუ **დაკლული**?! ჩოდარმა პირუტყვის ყიდვა-გაყიდვა თუ **ცოცხალი ნონით** კი არა, **დაკლული ნონით** ისურვა, საცოდავ პირუტყვს სალახები იქვე წამოაქცევინ, ყელს თვალის დახამხამებაში გამოჭრიან და ოთხში ამოიღებენ ხოლმე!!!

ჰოდა, კაცზე რომ იტყვი, **ცოცხალი ნონაო**, იქ ამის პარალელურად მისი **დაკლული ნონაც** იგულისხმება!!! ადამიანს კი საამისოდ ვინ გაიმეტებს ან ვის რაში უნდა სჭირდებოდეს მისი ამგვარი ნონის დაზუსტებაც?!.. ოოო! პირველად ეს ადგილი რომ წავიკითხე, ისეთი სულშეხუთვა დამეუფლა, თითქოს გვერდულად წამოქცეულს, ხელფეხგათოკილს და მტკივნეულად კისერგადაგრეხილს, ზედ ყასბები მასხდნენ და პირფართო ლაპლაპა დანით ყელს მლადრავდნენ!..

როგორც ძალიან ბევრი წყალწყალა, უფიქრალ-უნაღვლელად შედგენილი პასაჟი, ისე ამ ვანო მატარიძის პორტრეტის „**ხატვის დინამიური სტილი**“ ფარდას ხდის რ. მიშველაძისეული თხრობის დებიუტანტურ-დამაღონებელ მანერას: პერსონაჟის ამგვარი დახასიათებისთვის ავტორს ზუსტად ზედმობმითვე აგერ, კიდევ რა მიუკონინება!

„სიმაღლით მეტრი და სამოცდათორმეტი იყო, ორმოცდათვრამეტ კილოგრამს იწონიდა“.

ჯერ ერთი, აქ პერსონაჟის გარეგნობის ამსახველ მხატვრულ ხერხს დასაწყისშივე თუკი ამგვარი მშრალი ციფრული მონაცემებით შევცვლით, ის რაღა ლიტერატურა იქნება! თუმც მსგავსი ხერხი, ოღონდ თავის ბუნებრივ დროსა და ადგილას გამოყენებული, ახალი, მოულოდნელი ან მიუღებელი როდია. პირიქით! თუგინდ რუსული და მსოფლიო კლასიკის მშვენიება, **ნიკოლოზ გოგოლი** ავიღოთ. **ტარას ბულბასა** და ბურსადან შინ დაბრუნებულ მის ღვიძლ ვაჟებს – **ოსტაპსა** და **ანდრეს** ვაჟკაცური შეხვედრა-დიალოგით მწერალი ჯერ ოსტატურად გაგვაცნობს, ხოლო მამა უფროს შვილთან კაზაკური კრივიტ გულს რომ მოიჯერებს და ახლა უმცროსს მიადგება, სწეული დედა ასე ესარჩლება.

„ – საბრალო ბავშვს ამოდენა გზა გამოუვლია, დაღლილ-დაქანცულა **(ეს ბავშვი ოცი წლის ახმახი იყო, სრული სა-**

ყენი სიმაღლე ჰქონდა (ე.ი. 2 მ და 13 სმ. ჯ.მ.), **საწყალს ახლა დასვენება უნდა... ის კი ჩასციებია – მეკრივეო!**“

ან თუგინდ მეორე დღე გავიხსენოთ, როცა ტარასი შვილებითურთ სერში გასამგზავრებლად თავის ცხენს, ეშმაკას მოაჯდება.

„ეშმაკა დამფრთხალი უკან გახტა, რადგან იგრძნო ოცფუთიანი სიმძიმე ჩასუქებული, ზორბა ბულბასი“.

გოგოლის რომანის ამ პასაჟებში **სიმაღლისა და წონის** დასახელება თუგინდ ერთობ გაზვიადებულიც, ბუნებრივად ერწყმის თხრობის სტილსა და პერსონაჟების პორტრეტებსაც, მაგრამ ჩვენი შემთხვევისას – თანაც პანანინა ნოველში! – გაოგნებას იწვევს მწერლის მხატვრული ინტუიციის კატასტროფული უქონლობა!!!

აბა, დავუფირდეთ: დასაწყისიდანვე რალა მხატვრული მიზანი და ეფექტი უნდა ჰქონოდა მკითხველებთან იაფფასიან ლიტერატურულ ხიბლივანჯარას და დავალების მიცემით მათთვის სისხლის გაშრობას – აბა, გაიხსენეთ თქვენს ნაცნობთა შორის ყველაზე გამხდარი კაცი... ახლა იმაზე უფრო... მერე იმაზე უფრო!.. და მაშინ მაინც დაუახლოვდებით!.. თან ეს შეურაცხყოფელ-სადისტური **„ცოცხალი წონა“** – თუკი დასაკლავ პირუტყვთან გატოლებული საწყალი პერსონაჟის **წონა-სიმაღლეს** ბოლოს სულ სანტიმეტრებითა და გირვანქობით თვითონვე ჩაგვიკაკლავდა!!!

რა გამოვიდა? მიმდობი მკითხველები რ. მიშველაძემ ჯერ ნაცდინა, ნანარმოების პერსონაჟის პორტრეტის შექმნის პროცესში ჩააბა და სახელდახელო დავალებით ტვინი აწყყლეტინა, ბოლოს კი უღმრთოდ დასცინა მათ კეთილშობილურ ნდობას და თითოეულის წარმომსახველობის შედეგი გულგრილად გადახაზა – ყველა მათგანისათვის იძულებითი საცოდნელი „თავისი“ ციფრები დაასახელა!!!

ახლა რომელი გიჟი აიჩემებს, რომ ავტორის მიერ ნაცდენილი ათიათასობით მკითხველის ფანტაზიით წარმოდგენილი ვანო მატარიძისეული პარამეტრებიც ზუსტად ავტორის მიერ დასახელებულ ციფრულ მონაცემებს დაემთხვეოდა?!

ბევრს გაუკვირდება: მაშ, ავტორს რაღა რჯიდა – ნოველის მხატვრულობისთვის ასნილ არ აჯობებდა, ის საკუთარი ბუღალტრული ციფრები სულ არ დაესახელებინა და თითოეული მკითხველი თავის ბუნებრივ წარმონადგენთან წინდახედულად დაეტოვებინა?! ჰო, მაგრამ აქ საჭირო იყო ხალასი მწერლური ტალანტი და მხატვრული ტაქტიანობა და არა თავდაჯერებულ-ნაქეზებული ავტორის დუქნურ-იუმორისტული ლაზღანდარობა და მიეთმოეთი!..

გარდა ამისა, აქ ავტორს არამარტო მხატვრული, არამედ ყოფითი წინდაუხედაობაც გამოუჩენია! თავისი პერსონაჟის მეტისმეტი სიგამხდრის ნათელსაყოფად მინცდამინც წარმატებით ვერ შეურჩევია მისი სიმალლისა და წონის სასურველი შთაბეჭდილების მოსახდენი შეფარდება – ცხოვრებამ ადამიანის სიგამხდრის ისეთი და იმდენი მაგალითები იცის, რომ მის ფონზე ავტორის მიერ დასახელებული ზომა-წონით ვანო მატარიძის აგებულება სრულებით ბუნებრივად მოგვეჩვენება!

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), მეორე წერილში თქვენ საგანგებოდ აღნიშნავთ.

„რევაზ მიშველაძე მხატვრული სიტყვის ოსტატია... სიტყვების დალაგების სისტემითა და გამოყენების ხასიათით სიტყვა ხდება ემოციური და ქმნის ცხოვრების სინამდვილის სახე-სურათს“.

თუ არ ვცდები, აქ ერთგვარ გაუგებრობას და უაზრო გამეორებას ქმნის თქვენ მიერ მოხმობილი ტერმინები – **„სიტყვის დალაგების სისტემა“** და მათი **„გამოყენების ხასიათი“**.

სიტყვების **დალაგება** და **გამოყენება** განა ერთი და იგივე არ არის?!

სიტყვებს თუ **გამოვიყენებთ**, ეს თავისთავად იმასაც ნიშნავს, რომ რაღაც სასურველი სინტაქსური ფორმით მათ კიდევ ვალაგებთ, თორემ თუ საჭირო სიტყვებს არ გამოვიყენებთ, მაშინ რაღა გვექნება **დასალაგებელი?! ანდა, პირუკუ: აზრის გამოსახატავად თუ რომელიმე სიტყვებს **დავალაგებთ**, ეს თავ-**

ისტავად მათი გამოყენებაც გამოდის! ასე არ არის?

ამის მიუხედავად, მე მაინც გიხვდებით, რისი თქმაც გნა-
დიათ და რათა ნათელყოთ, როცა „სიტყვა ხდება ემოციური
და ქმნის ცხოვრების სინამდვილის სახე-სურათს“, საგანგებოდ
მოგყავთ რ.მიშველაძის ნაწარმოებებიდან ამოკრეფილი „მარ-
გალიტები“. აი, პირველი მათგანი.

„წუხელის ცოტა იწვიმა და დაყრიდა მწყერს“.

სინტაქსს ამჯერად მაინც აღარ შევეხები, რადგან მეშინ-
ია, მკითხველებს მოთმინების ფიალა არ ავუვსო (თუკი ჯერ
კიდევ არ ავსებიათ!) და ასოკირკიტასი არ იყოს, სინტაქსკირკი-
ტა არ შემარქვან, თუმც არა მგონია, ამგვარი საპატიო ზედ-
წოდების ღირსი ვიყო!.. ჰოდა, აქ ავტორი ისე ჩიქორთულად
გაიძახის – დაყრიდაო, თითქოს წვიმა მაკე ღორი, ძაღლი, ფარ-
დულის ნოქარი ანდა, ვთქვათ, თვითმცლელის მძლოლი იყოს,
ხოლო მწყერი – გოჭები, ლეკვები, ხურდა ფული, შემა ან აგუ-
რი, სადმე რომ დაყარონ!

ანდაზისა არ იყოს, არა შეჯდა მწყერი ხესა, არა იყო
გვარი მისიო, ეს უწყინარზე უწყინარი სანადირო ფრინველი
მთელ თავის სიცოცხლეს ბალახბულახში, ნათესებსა და ბუჩქ-
ნარში ატარებს. ამიტომ „ცოტა“ წვიმა კი არა, თვით წარღვნაც
კი ვერ ჩამოყრ... უკაცრავად, ვერ „დაყრის“ – ან სად და როგორ
უნდა „დაყაროს“, როცა ისედაც თავის მუდმივ სამყოფელში, მი-
ნაზე, ბუნებრივ საფარშია „დაყრილი!“ ხოლო ავტორს თუ შე-
მოდგომობით მწყრის გადაფრენის სეზონი აქვს მხედველობაში,
ამ დროს იგი წყნარ ღამეს ირჩევს და თავისი უტყუარი ფრინ-
ველური გემით როგორც კი იგუმანებს ამინდის მოსალოდნელ
გაუარესებას, თავშესაფარებლად მაშინვე მინაზე ეშვება ხოლმე!

კეთილი! დავუშვათ და მიმფრინავი მწყერი „ცოტა“ წვი-
მას მართლაც „დაეყარა“ – მერე ეს ვის რას მისცემდა, რა
არის აქ პერსონაჟის განსაკუთრებული აღტაცების მიზეზი
და მოტივი: ეს „დაყრილი“ მწყერიც ნაქარი ვაშლი და მსხალი
ხომ არ არის, ვისაც მოესურვება, დილაადრიან ვეებერთელა
კალათებით მიჰყვეს და სულ სათითაოდ წამოკრიფოს?! მოუ-
ლოდნელი ავდრისაგან სადმე შემთხვევით „დაყრილი“ მწყერი

მაშინვე საკვებს ეძებს ხოლმე, თან ცოტა ხნით ისვენებს კიდევ და მერე სულ იმის ცდასა და მოლოდინშია, რაც შეიძლება მალე დატოვოს დანვიმული იძულებითი თავშესაფარი და თავის გრძელ გზას დაეშუროს!..

ჰოდა, ამგვარად „დაყრილ“ მწყერზე სიბნელეში თოფით ნადირობა, ცხადია, უპერსპექტივოა, ხოლო სადმე დაგებულ კაკანათში თითო-ოროლა თუ გაება ან გრძელი ფიჩორჩხის მიქნევ-მოქნევით რამდენიმე ცალი ჩამოაგდეს, ეს პერსონაჟის ხელმოსაცემ იმედად ან რამედ ღირებულ მხატვრულ მიგნებად ვერ ჩაითვლება!

შემდეგი ერთ-ერთი „სანიმუშო მარგალიტი“ ამნაირია.

„ლიმილი ელვის სისწრაფით მოიცილა“.

მერე, რა არის ამაში განსაკუთრებული, გასაკვირი და მით უმეტეს, სანიმუშოდ მისაჩნევი?

მწერალმა თუ არ იხმარა ჩვეულებრივზე ჩვეულებრივი წინადადებები, მაგალითად: **„ქალმა გესლიანი მზერა ელვასავით შემომაკვსა“**. **„ამის გაგონებაზე კაცს წამოგდებული შუბლი ავად ჩაეკოხა“**. **„ქარი მთელი ღამე ავსულივით ტიროდა, ნარიჟრაჟევს კი სადღაც ხევში ჩაკვდა“**. **„ვაჟის მხურვალე შემოხედვამ ქალიშვილს ჩახურული გული უცებ გაუსხივინა“**. **„დედამთილი რძლის კაჭკაჭისებურ ლაქლაქს ტუჩაპრუნვით ისმენდა და ჩამომჭკნარი პირისახე თანდათან ემანჭებოდა“**. **„სავსე მთვარემ აინია და მალე გორს იქით გადაგორდა“** და სხვა მისთანანი, აბა, ისე ნაწარმოები როგორ უნდა აიგოს?!

ჰოდა, თუ ასე წავა საქმე, მაშინ რომელიმე მწერლის ბრმა თაყვანისმცემელ კრიტიკოსს თავისი „შეუდარებელი“ კერპის ნებისმიერი ფრაზა თუ მეტაფორა შეიძლება ნამდვილ მარგალიტად მოეჩვენოს ან განზრახ მიიჩნიოს და მერე შეუპოვრად შეეცადოს, როგორმე ეს მკითხველებსაც შეატყუოს, როგორც, მაგალითად, აი, ეს წუნსაკრავი გამოთქმა, რომელიც ჩანასახშივე უნდა ჩასწორებულიყო ან ახლა გასწუმებოდნენ და „სანიმუშო მარგალიტის“ სახით შარაზე მაინც არ გამოეჭენებინათ!

„კარს ურდული დაადო და მესპორტლოტოე ქუნას შეატოვა“.

ახლა ეს „მესპორტლოტოე“ მარტოკა დავტოვოთ,

ვინაიდან დარწმუნებული ვარ, გზას თავადაც გაიკვლევს, ჩვენ კი რ. მიშველაძის მიერ ფუნქციონირებულ ურდულს ვუშველით!

კი მაგრამ, **ურდული** კარს რანაირად უნდა დავადოთ – **ბოქლომია** თუ რა?!

რა არის **ურდული**? ქეგლის პასუხი მოკლე და ნათელია. **კარის ან ჭიშკრის შიგნიდან დასაკეტი გარდიგარდმო გასაყრელი კეტი.**

ურდულის დანიშნულება და მისი გამოყენების წესი ლექსიკონში შეტანილი მშვენიერი სიტყვებითაც დასტურდება – **ურდულგაყრილი, ურდულნაგდებული!**

„ცხოვრების სინამდვილის სახე-სურათის“ ამსახველი შემდეგი მაგალითი ხომ კაცს პირდაპირ პატარა ლექციის წაკითხვას აიძულებს.

„ჩემნაირი კაცი აღდგომა ახლა ავტონსპექტორისათვის. ერთ ას მანეთს ისე ამაფცქვნის, რომ სიტყვას არ შემაბრუნებინებს“.

ჯერ ერთი, ნათქვამის მოარული შინაარსი და მეტადრე მისი გადმოცემის ფორმა ძალიან გაცვეთილია, ამიტომ არავითარ მხატვრულ სიახლეს და მით უმეტეს, სისხარტეს არ შეიცავს. ამიტომ უხერხულიც კი იყო მწერლური ოსტატობის ნათელსაყოფად მისი მოყვანა. პირიქით, იგი ჩემისთანა უმნიშვნელო მწერლისთვისაც კი აუტანელი ხდება შემდეგ ნაკლოვანებათა გამო.

პირველ წინადადებაში სინტაქსი პროვინციულად არის დამახინჯებული, რის გამოც სამარჩიელო ხდება, ვინ ან რა არის უადგილო ადგილას ნახმარი ზმნისართის **„ახლა“** ზუსტი ადრესატი: **„ჩემნაირი კაცი“**, რაღაც **კონკრეტული სიტუაცია** თუ **ავტონსპექტორი?** თანაც პირველი წინადადების ბოლოს დილექტანტურად დასმული წერტილი სრულებით გაუგებარს ხდის – **„ჩემნაირი კაცი“** ახლა ავტონსპექტორისთვის რატომ ან როგორ უნდა იყოს აღდგომა?!

მართალია, ამის გაშუქება მეორე წინადადებაში ხდება, მაგრამ აზრობრივი გადასვლა მხატვრულ-ლოგიკური და ბუნე-

ბრივ-სრულყოფილი რომ ყოფილიყო, ამ ორ წინადადებას შორის „მტრული“ წერტილი კი არ უნდა ჩაღურსმულიყო, არამედ „კეთილმეზობლური ურთიერთსამიმოსვლო ხიდი“ ანუ მისი უდიდებულესობა ტირე გადებულყო! ასევე იგრძნობა „რომ“-ის ზედმეტობაც, ხოლო „სიტყვას“ აშკარად აკლია სადღაც „ნატეხილი“ ნაწილაკი „ც“. ახლა ორივე ვარიანტი ერთმანეთს შეადარეთ და განსაჯეთ.

„ჩემნაირი კაცი ახლა ავტონისპექტორისთვის აღდგომაა – ერთ ას მანეთს ისე ამაფცქვენის, სიტყვასაც არ შემაბრუნებინებს.“

დროისა და მკითხველის მოთმინების დაზოგვის მიზნით დანარჩენი „მარგალიტების“ კომენტირებას აღარ შევუდგები – მხოლოდ გადმოვიწერ და მათ შეფასებას თუგინდ ახალბედა ავტორების დაკვირვების ანაბარად დავტოვებ.

„სეირის მაყურებელთა ღრიანცელი მუზეუმის ფანჯრებს მიაწყდა და საფიჩხიას აღმართზე გაიშალა“. „ხელოვნების ნაკვერჩხლები კარგა ხანია ღვიოდა ფათუშას გულში, მაგრამ როგორც კი დედა გახდა, არტისტობის უინი ნელ-ნელა დაინავლა მის არსებაში“. „ისევ გაირბინა სიცილმა სვეტებს შორის“.

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), ნებით თუ უნებლიეთ ჯიუტად ცდილობთ, რაღაც უნდა დაგიჯდეთ, რევაზ მიშველადის პიროვნება და მისი შემოქმედება მთელ ქართველ ხალხს, მკითხველ საზოგადოებას ნატანჯ ქედზე პირდაპირ კოლონიურ უღელვივით ძალდაძალ დაადგათ!

რა მაძლევს ამგვარი უმძიმესი ბრალდების საფუძველს?

ჯერ იყო და საკუთარ წერილს – თანაც დენთით სავსე თავღია კასრს დამსგავსებულ ვითარებაში! – მეტისმეტად ამბიციურ-იმპერატიული, გამომწვევ-გამაღიზიანებელი და მეტადრე საფუძველმოკლებული სათაური უწოდეთ: **„მწერალი, რომელიც ცხოვრებას გვასწავლის“**, რითაც რ. მიშველადე სულ ცოტა, მთელი საქართველოს მამა-მასწავლებლად, ჩვენ ყველანი კი მის შეგირდებად გამოგვაცხადეთ! მაგრამ ესეც გცოტავებით და ცხვრის ფარად წარმოდგენილ თუ ცხვრის

ფარად გადასაქცევი დამყოლი საზოგადოების სრული დაკაბალეება-დაყმევებისა და რ. მიშველაძის მწერლურ-კოლონიური უღლის უკვე ოფიციალურ დონეზე გასაფორმებლად წერილის დასასრულს აგერ, ახლა რანაირ დასკვნას აკეთებთ.

„ერთი სიტყვით, ჩვენი თაობა გარკვეული აზრით, რევაზ მიშველაძის დროში ვცხოვრობთ.“

ამ განსაცვიფრებელმა ეპოქალურმა ახალმა ამბავმა – თანაც დამახინჯებული ქართულით ნაუნყებმა! – უეცრად განმაიარალა და დიდი ხნით კამეჩის რქაში ნაცხოვრებს დამამსგავსა: „ჩვენს თაობას“ თურმე მიშველაძისეული „დროითა“ და კალენდრით უცხოვრია, მე კი, საკუთარ ქერქში გამოხვეული, აქამდე აზრზეც არა ვყოფილვარ და ახლალა ჩამყვირეს ყურში! გაგონილა მეტი სიბნელე?!

მეც სხვა რალა დამრჩენია, გარემოება მავალდებულებს უკიდურესად მოკრძალებული ვიყო, თორემ მთელი „ჩვენი თაობის“ სახელით რომ გავბედო კრინტის დაძვრა, ვინ იცის, კოლექტიური დამცინავი სიცილ-ხარხარი, კილვა-ჭორვა და თავანყვეტილი სტვენა-ყიჟინა მოვიმოკო: ვინა ხარ, მე ნაშუადღევს გამოლვიძებულო, რომელი საბძლიდან გამოხეტებული გაგრია, ამ ქვეყნის იწიბინჩი რომ არ გცოდნია – დიდი ხანია, რაც ჩვენ რევაზ მიშველაძის დროითა და კალენდრით მშვენივრად ვცხოვრობთო!

თუკი მართლა ასეა და აქაც ჩიჩიკოვისეური რამე ოინი არ იმალება, აბა, საპირისპიროს სათქმელად ენას რალა დამასველებინებს – რევაზ მიშველაძის „დროში“ ნებაყოფლობით მცხოვრები ყველა მოქალაქე დაე, ღმერთმა ბოლომდე თავის გემოზე აცხოვროს!

ერთი სიტყვით, წელანდელი არ იყოს, ახლაც მარტო ჩემი სახელით ლაპარაკი მომიწევს.

როგორც ერთი რიგითი ქართველი, მე მხოლოდ იმ უსასტიკეს დროში და დროით ვცხოვრობ, რაც ბედისწერამ ჩემს გაუბედურებულ სამშობლოს და სადულარზე მომდგარ მაჭრის ქვევრს დამსგავსებულ მსოფლიოს არგუნა! ხოლო რაც შეეხება მწერლურ-მემოქმედებითი თვალსაზრისით ნაგულისხმევ

„დროს“, აქაც მხოლოდ ჩემი პანანკინტელა მხატვრული სამყაროთი შემოფარგლულ დროში ვცხოვრობ და რევაზ მიშველადის კი არა, თანამედროვე მსოფლიოს ასერიგად სახელგავარდნილი არც ერთი პოპულარული მწერლის „დროში“ ცხოვრება არც მიცდია, ვინაიდან ამის სურვილი არ მიგრძვინია!

ასე და ამრიგად, ბ-ნო გიორგი (იური), ჩვენს საზოგადოებაში თქვენ მიერ ახალაღმოჩენილი ერთ-ერთი ბედნიერი ფენის – რ. მიშველადის „დროში“ მცხოვრები „ჩვენი თაობის“ სახელით ერთ საკამათო სიტყვასაც ვერ შემოგბედავთ! ამიტომ თქვენი პატივისცემის ნიშნად პოლემისტიკის მოკლე დაშნას თქვენს ფერხითი ამხელად მორჩილად დავასვენებ და საპაექრო ბარიერს თავდადრეკითა და უკუსვლით დავტოვებ.

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), ცხოვრების მასწავლებლისა და ახალი კალენდრის შემომღებ მწერალზე ამდენი ხომ იხოტბეთ და იხოტბეთ, წერილის მიწურულს კი ერთგან თქვენი კილო და მსჯელობა უკვე რევაზ მიშველადის შემოქმედებით ზეშთაგონებული ქურუმის ქადაგებასავით მონარნარებს.

„აფორისტული ხასიათის შეგონებები ყველა მწერალთან და მათ შორის რევაზ მიშველადესთან განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს. მწერალი, რომელიც ცხოვრებას გვასწავლის, ყოველ ნაწარმოებში უნდა გვთავაზობდეს გონივრულ შეგონებებს.“

ამის ნათელსაყოფად ცხოვრების მასწავლებელი მწერლის შემოქმედებიდან საგანგებოდ ამოგიკრეფიათ ყველაზე სანიმუშოდ მიჩნეული 15 აფორიზმი.

ბ-ნო გიორგი (იური), თქვენ მიერ აფორიზმებად მონათლული და მათი მსგავსი სხვა გამონათქვამები რ. მიშველადის ნაწარმოებებში ადრეც ბლომად შემხვედრია. მიუხედავად იმისა, ხშირად გაოგნებული დავრჩენილვარ მათი პრიმიტიულობითა და ძალნატანი „მხატვრულობით“, კრიტიკული კრინტიკის დაძვრა აზრადაც არ გამივლია. ხმას, ალბათ, არც ამ შემთხვევაში ამოვიღებდი, ეს თქვენი წერილი სხვა რომელიმე ლიტერატურულ ორგანოში მაინც რომ გამოგექვეყნებინათ. მაგრამ

თითიდან გამოწვრილ ამ ეპიგონურ-გრაფომანულ, თანაც ენობრივ-სტილისტურად გაუმართავ, დაშტამპულ აბდაუბდას თქვენ აფორიზმებად გვასაღებთ, ხოლო მისი ავტორი, რ. მიშველაძე კი თავისსავე გაზეთში დამშვიდებული სინდისით ბეჭდავს, მაშინ ეს თქვენი – ორივეს მიერ ერთმანეთთან კარგად შეთამაშებული შეუპოვრობა ემსგავსება ერთობლივად გამოჩორკნილ ლიტერატურულ-კოლონიურ ნედლ უღელს, რაც სინდისიერი მკითხველისა და თუგინდ ჩემისთანა პანია მწერლის პირადი ღირსების შეურაცხყოფად და თქვენი საკუთარი თავდაჯერებულობის განსამტკიცებლად ყასიდად მინიშნებულ გამოწვევად აღიქმება! ამიტომ მეც მეტი გზა აღარ დამრჩენია – ჩემი რუდუნების ერთადერთი სფეროს, ლიტერატურული ღირებულებებისა და მწერლური ღირსების დასაცავად წელან თქვენ წინ მორჩილად დადებულ საპოლემიკო დაშნას ისევ დავნვდები და თრაკიელი გლადიატორივით¹ სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე ვიბრძოლებ.

პირველი „აფორიზმი“ ამგვარია.

„თურმე რაც ახალგაზრდა ხარ და ბერდები, ჭკუას არავინ გამოგიცვლის.“

უჰ, თქვა რუქამ არაკი!... კი მაგრამ, სად გაგონილა, ვინ ნახა ან ჯერ ვისთვის „გამოუცვლიათ“ ჭკუა, რომ ვინმე ამ გულუბრყვილო იმედით დაარხენიებული იწვეს, იჯდეს ან იდგეს და ბიუროკრატიული მოთმინებით იცადოს, ასაკოვნობით თუ მცონარობით როცა სულ გამოყეყეჩდება, მოვლენ ან თვითონ მას მიიყვანენ სადაც საჭიროა და გამოლაყებულ ჭკუას ახალნაყიდი, მაგრამ დეფექტური მიქსერივით თუ მტვერსასრუტივით ხელად ახალთახლით გამოუცვლიან! აბსოლიტურად შაბლონურ-როყიო წამონაძახი!

თანაც ენის უცოდინარობით, მიშველაძისეული მახინჯი სინტაქსითა და უადგილოდ ნახმარი მაერთებელი კავშირით „და“, ეს გამონათქვამი აზრობრივადაც ყველა ფეხით მოიკოჭ-

¹ თრაკიელი გლადიატორი – იგულისხმება სპარტაკი (გარდ. ძვ. წ. 71 წ.) ძველ რომში მონათა უდიდესი აჯანყების ბელადი, წარმოშობით თრაკიელი. ებრძოდა რომაელ დამპყრობლებს, ტყვედ ჩავარდა და გლადიატორად განანესეს.

ლებს: თუკი „რაც ახალგაზრდა ხარ“, აბა, ამავე დროს, ამის პარალელურად (!) თან როგორღა უნდა ბერდებოდე?!

რალაც ამ ყაიდაზე მაინც თქმულიყო: სანამ ახალგაზრდა ხარ, მაგრამ არაფერს უფიქრდები და თანდათან (შეუმჩნევლად...) ბერდები, მაშინლა (მერელა...) ხვდები (გეხილება თვალი...) და სხვ. და სხვ. ხოლო ერთი საშინელი შეცდომის გამო ეს გამონათქვამი აფორიზმად კი არა, ჩვეულებრივ გამართულ წინადადებადაც ვერ ჩაითვლება, ვინაიდან აქ ეს „**თურმე**“ წინ სრულებით აბსურდულად უზის ფრაზას „**რაც ახალგაზრდა ხარ!**“

ნაწილაკი „**თურმე**“ იხმარება ისეთი ამბის, მოვლენის გადმოცემისას, რასაც თვითონ მთქმელი არ დასწრებია, რაც მთქმელს არ უნახავს!

აბა, რა დასაჯერებელია, რომ ამის მთქმელი „**რაც ახალგაზრდა ხარ!**“ თავის ახალგაზრდობას... არ დასწრებოდეს, თავისი ახალგაზრდობა... არ ენახოს!

აი, რა მოსდევს ენის უცოდინარობას, სინტაქსის სიფაქიზის უგულებელყოფას, გარკვეული ფურცლების კონვეირულ შტამპვას და მხოლოდ საკუთარი მაქებრების იმედზე ყოფნას!

მოკლედ, ეს ვითომ აფორიზმი ოდნავ მაინც ნათელი რომ ყოფილიყო, ნაწილაკი „**თურმე**“ უნდა შეტებოდა არა „**რაც ახალგაზრდა ხარ**“, არამედ გამოლაცხებული ჭკუის გამოუცვლელიობით გამონვეულ უიმედო, უშედეგო და თავდამამცირებელ გოდებას: **მერე თურმე ჭკუას არავინ გამოგიცვლისო!!!**

ბ-ნო გიორგი (იური), ამ „აფორიზმიდან“ გამომდინარე ყველა ნაკლი ერთბაშად რომ გამოთვალსაჩინოვდა, მოულოდნელმა თვალახელამ შემაძრწუნა, ვინაიდან ყველაფერი ელვისებურად გაცხადდა: ჩვენს სამეულს, ქართული მწერლობის ნებაყოფლობით მსახურებს – **რევაზ მიშველაძეს, გიორგი (იური) ბიბილეიშვილს და ჯემალ მეხრიშვილს** ერთმანეთისა არაფერი ესმით და გაეგებათ: მავანთაგან ცამდე ანეული რევაზ მიშველაძე მისთვის ჩვეული თავდაჯერებით მისთიბავს და ალაჰმა უწყის, რაებს გაიძახის! თქვენ, მისი შემოქმედებით მოჯადოებული, რევაზ მიშველაძეს ცხოვრების მასწავლებლად გვინიშნავთ! მე? მე კი ხიფათნაგრძნობი ზღარბივით ლიტერატურულ

ჯაგნარში შიშით ვიბლუნძები და ამასლა ვცდილობ – ამგვარი ნაწერების კითხვამ ისიც არ დამავინყოს, რაც აქამდე ვიცოდი! ამიტომ ნუ დამზრახავთ, ბ-ნო გიორგი (იური): მე უეჭველად ამომშალეთ თქვენ მიერ ექვსიოდე თვის უკან დაარსებული ცხოვრების შემსწავლელი რევაზ მიშველადისეული მუდმივმოქმედი კურსებიდან!...

მიშველადისეულ მხატვრულ ტანსაცმელში ჰაიჰარად გამობგეული შემდეგი „აფორიზმი“ ასე ჟღერს.

„კაცი იმიტომ ჰქვია, რომ იმედით ცოცხლობს.“

ღმერთო!... ეს ხომ უხეიროდ გალამბული ადამიანინდელი ხალხური მთარული გამონათქვამია – კაცი იმედით ცოცხლობსო!

ახლა აქ უსმინეთ, რ. მიშველადე სულყველას რის ცოდნას გვავალებულებს!

„იცოდეთ ყველამ – ერთადერთი ხასიათზე ყოფნა.“

ამ ჩიქორთულსა და კუდმოკვეცილ „აფორიზმში“ ყველაფერი გაუგებარია: სტილიც, აზრიც, სინტაქსიც, ქვეტექსტიც, იდეაც, სურვილიც, მორალიც!

კი მაგრამ, ნორმალური ადამიანისთვის ცხოვრებაში, სიცოცხლესა თუ ყოველდღიურობაში რატომ უნდა იყოს ანდა როგორ უნდა იყოს მაინცდამაინც მარტო ეს **„ერთადერთი ხასიათზე ყოფნა?!“** მარტო ეს **„ერთადერთი“** უშველის, აცხოვრებს და გადაარჩენს?! მაშ, რაღას აშავებს, მაგალითად, შრომისმოყვარეობა, შთაგონება, აღმაფრენა, სიბეჯითე, დიდსულოვნება, წარმომსახველობა, ოცნება, განსჯადობა, გულწრფელობა, უღალატობა, სამართლიანობა, პირმთქმელობა, მოვალეობა, დაფიქრება, სულიერი სიმტკიცე, სათნოება, სიმხნევე, ურთიერთმომთხოვნელობა, პრინციპულობა, მეგობრობა, თვითრწმენა, სიყვარული, გულმონყალება და ასე უსასრულოდ!

თუმც აქ მთავარი ნაკლი სხვაგან იმალება: ნელანდელი **ტოტლებენის ხასიათისა** არ იყოს, მწერალს ერთმანეთისგან ვერა და ვერ განუსხვავებია **გუნება** და **ხასიათი!** ამიტომ ვერც ხვდება, რომელი სად, როდის და რანაირ კონტექსტში უნდა იხმაროს! იძულებითი განმეორება მკითხველებმა იქნებ მაპატიონ.

გუნება სათუთი სულიერი განწყობილებაა, ადვილად

ცვალებადი განწყობა, თუგინდ უმნიშვნელო შინაგან-გარეგანი ფაქტორიც რომ იწვევს და ცვლის.

ხასიათი კი ადამიანის სულიერი ცხოვრების მთლიანი და მყარი ინდივიდუალური წყობაა, მკვეთრად გამოკვეთილი თავისებურება.

ჰოდა, გამჩენმა ვისაც რანაირი „მყარი“ **ხასიათი** დაანათლა, მოსწონს თუ არ მოსწონს, მთელ თავის წუთისოფელსაც ამგვარი ხასიათით გალევს და თავიც რომ მოიკლას, როცა როგორ მოეპრიანება, სხვადასხვანაირ სასურველ **„ხასიათზე ყოფნას“** ვერასდიდებით ვერ შეძლებს!!! მაგრამ რ. მიშველაძეს ამავე კონტექსტით **„გუნებაც“** რომ ეხმარა, აფორიზმი მაინც არ გამოუვიდოდა, ვინაიდან **უგუნებობით** განაწამებ მილიონობით ადამიანს იმის მოსმენა კი არ სურს, რომ „ერთადერთი გუნებაზე (კარგ გუნებაზე... ხასიათზე, კარგ ხასიათზე) ყოფნაა“ – ამის ფასი და სიამოვნება ყველამ უმიშველაძეოდაც კარგად იცის! – არამედ როგორ ვმართოთ ამ ცხოვრების თავბრუდამხვევი ტემპით დაღდაკრული ჩვენი ბუნება, რომ ადვილად გავუმკლავდეთ გუნება-განწყობილების წამხდენ აურაცხელ მიზეზ-საბაბს და **„ერთადერთი ხასიათზე ყოფნა“** ვუზრუნველყოთ!

აი, ამ კუთხით მწერალი თუ რამე სხარტ აფორიზმს გამოჩარხავდა, მაშინ მას არამარტო აღფრთოვანებით წაიკითხავდნენ, არამედ უებრო რეცეპტივით უბის წიგნაკშიც ჩაინერდნენ!...

მეოთხე „აფორიზმი“ ხომ ხელიხელსაგომამანებელია!

„სადღეგრძელოს სიჩქარე არ უყვარს.“

არადა, ბევრ გაჭიანურებულ სადღეგრძელოს რამდენი მოსუფრალისთვის თავბედი უწყევლინებია: ნეტავი ფეხი მომტეხოდა და აქ არ მოვხისფეხებუღიყავიო!... ან ამას არ წამოეწყონ ნაღვლის გამასიებელი ამსიგრძე ტირადა ანდა დროზე მაინც დააყენოს საშველიო!... გარდა ამისა, აქ „სადღეგრძელოს“ ნაცვლად ჩავსვათ, მაგალითად, მწვერვალზე ასვლა და მწვერვალთან დაშვება, გულის ქირურგიული ოპერაცია, ქალის ალერსი და მისი დაუფლება, ოლიმპიელი მშვილდოსნისა თუ ტყვიით მსროლელის ფინალური დამიზნება, საკაბის გამოჭრა, ფარმაკოლოგის საქმიანობა, განსასჯელისთვის განაჩენის გამოტანა, სახი-

ფათო ზონის განალმვა, მოყინულ უღელტეხილზე მისაბმელიანი ავტომობილით გადავლა, ასმეტრიანი ტრამპლინიდან მოთხილ-ამურის გადმოშვება, პარაშუტით გადმოხტომა, ცათამბჯენის მშენებლობისთვის პროექტის შედგენა და დამტკიცება, სისხლის ანალიზის გასინჯვა და რა შეიცვლება? არაფერი!

ჰოდა, ასე თუ მიჰყვებიან, კაცი ერთი დღის განმავლობაში ამგვარი „აფორიზმების“ თუგინდ აგურის სისქე ტომს შეხანხლავს!

შემდეგი „აფორიზმიც“ თავისი წინამორბედის იდენტურია.

„სიკეთეს მოდა არ გააჩნია“.

ვაააჰ! ავტორი ამას მაინც როგორ მიხვდა, ა?!.. ბარაქა-ლა, ბარაქალა!.. მოდა არ გააჩნია ასევე არც სიყვარულს, სიძულვილს, მრისხანებას... ხვნა-თესვას, ვაჭრობას, ადამიანურ გატაცებას, ძილსა და მოსვენებას, შემოქმედებით აღმაფრენას, მიცვალებულის დასაფლავებას, ნადირობას, ჭამა-სმას, თიბვას, ტრანსპორტის მოძრაობას, საქონლის მომწეცმსვას, ავადმყოფთა მკურნალობას, სათნოებას, ჭირნახულის აღება-დაბინავებას, გადასახადების გადახდას, სანოვაგის შექმნას, კეთილმეზობლურ ურთიერთობას, ერთმანეთზე ზრუნვას, ხელმოსაცემი სამუშაოს ძებნა-რჩევას... მერე? ეეეჰ!..

ეს „აფორიზმი“ ხომ კაცობრიობის ისტორიაში ჯერ გაუგონარ და წარმოუდგენელ ამნისტიასავით უღერს. მოუსმინეთ!

„ციხე იმათთვისაა, ვისი სწორ გზაზე დაყენება ჯერ კიდევ შეიძლება“.

ესეც ასე! ამინ და კირიე-ელეისონ! სისხლის სამართლის ყველაზე ურთულესი სფერო უკვე საბოლოოდ მოგვარებულია, ვინაიდან მიშველაძისეული ამნისტია-„აფორიზმი“ გასაგებად განმარტავს: ციხე იმათთვისაა, ვისი გამოსწორება და სწორ გზაზე დაყენება ჯერ კიდევ შეიძლებაო.

ეგ ჰო, მაგრამ ის გამოუსწორებელი რეციდივისტები, რომელთა „სწორ გზაზე დაყენება“ უკვე შეუძლებელია? აჰ, მაგას რალა კითხვა უნდა: ციხეებში საიმათო ადგილი სად არის, როცა გამოსწორების იმედის მომცემი დამნაშავეებიც ვერსად დაგვიტევიან! აქედან, გამოუსწორებელმა რეციდივისტებმა თა-

ვისუფლად უნდა ისეირნონ და თავ-თავიანთი ბოროტება გუნე-
ბაშერჩევით თესონ!!!

აბა, რალა გასაკვირი იქნება თუ მთელი მსოფლიოს ხე-
ლიდან წასული კრიმინალ-რეციდივისტები ამგვარ „აფორ-
იზმ“-ამნისტიას თავისი ავტორის პორტრეტისადად მკერდზე
მოისვირინებენ და რევაზ მიშველაძის პატივსაცემად ციმბირ-
ულ ყიამეთისასაც კი გულგადაღელილები ივლიან!..

მეშვიდე „აფორიზმი“ ქართველი კაცის ბუნებას გვიხას-
იათებს.

„ჩვენი კაცის ამბავი მოგვხსენება (აქ ორი წერტილი ან
ტირე უნდოდა. ჯ. მ.) – **სამ დღეს რომ მოწყდება** (უნდა იყოს
მოსწყდება. ჯ. მ.) **ცოლ-შვილს, სამოთხეშიც რომ იყოს, შინისაკ-
ენ მოუწევს გული“.**

ეს ჩიქორთულად გადმოცემული „აფორიზმი“ მე დაახ-
ლოებით ასე გავიგე.

**„ჩვენი კაცის ამბავი ხომ იცი – ცოლ-შვილს სამიოდე დღი-
თაც რომ მოსწყდეს და თუგინდ სამოთხეში მოხვდეს, გული მაინც
შინისაკენ მოუწევს“.**

ავტორს ამაში მეც ვეთანხმები, მაგრამ ასეთი მარ-
ტო „ჩვენი კაცი“ როდია – ყველა ეროვნების ღვთისნიერი და
ცოლ-შვილის მოცოდომადლე კაციც ასეთივეა.

შემდეგი „აფორიზმი“ შექსპირისებურად სიკვდილ-სი-
ცოცხლის მარადიულ პრობლემას ეხება.

„თუ სიკვდილის არ გეშინია, არა გიშავს (აქ აშკარად აკ-
ლია კითხვითი ნაცვალსახელი „რა“. ჯ. მ.), **მთავარია** (აქ მძიმე
უნდოდა. ჯ. მ.), **სიკვდილის შიში დათრგუნო“.**

გასამტერებელი მსჯელობა და ლოგიკაა: ვიღაც კაცს
რაკი სიკვდილის არ შინებია, მაშასადამე, სიკვდილის შიში უკვე
დათრგუნული ჰყოლია და ეგ არი! მაშ, მიშველაძე იმ სანყალ
სიკვდილს რალა ხელახლა ათრგუნვინებს – ერთხელ დათრგუნ-
ვა არ იკმარებდა?!

კვლავ ყურით მოთრეულ, ლუგუმ პარალელებზე წამოსკ-
უპული „აფორიზმი“.

„რა არი სახლი უკაცოდ და მთაი უბალახოდ“.

ჯერ ერთი, რანაირად შეიძლება ამგვარ როყო პარალელებზე ასე ხალტურულად აფორიზმის დაფუძნება: სად სახლი და კაცი, სად – მთა და ბალახი?! ხოლო რაკი ავტორს მაინც არ დაუშლია და საქმე ბალახთან დაუჭერია, მაშინ ამ „მთა“-ს ნაცვლად მართლა საბალახო ადგილი – **იალალი, საძოვარი, ველი, ველ-მინდორი, მდელი, კორდი, ყორული, ბოკერი, ხოდ-აბუნი, წარაფი, ყამირი, ნაკორდალი, ბუსნო, გასადევარი, საბალახო, ტაშირი** ან სხვა მსგავსი რამ მაინც დაესახელებინა, თორემ მკითხველებმა ამ „მთა“-ს გაგონებაზე იქნებ კავკასიონის, პამირის, ტიან-შანის, ჰიმალაის, აპალაჩის თუ კორდილიერების კლდოვანი ფერდობები წარმოიდგინონ, სადაც ბალახი კი არა, ნკარუნა თოვლიც ვერ იკიდებს ფეხს!

თანაც ამგვარი იაფფასიანი მეთოდ-პარალელებით „აფორიზმების“ ხანხვლა რომ დავამკვიდროთ, მაშინ ფეხისხმასაყოლილი დებიუტანტები თუ მოურჯულებელი გრაფომანები მოსდგებიან და ქართულ ლიტერატურაში „აფორიზმების“ გაუვალ ყორეებს შეახოხოლავენ: „**რა არის მთიელი უხანჯლოდ და ოჯახი – უყანწოდ**“. „**რა არის საქათმე უმამლოდ და „ტოიოტა“ უსიგნალოდ**“. „**რა არის ზარაფხანა უმონეტებოდ და პატარძალი უსამკაულოდ**“. „**რა არის არისტოკრატიული ოჯახი უყავოდ და მიყრუებული სოფელი უყვავოდ**“, „**რა არის ვაზი უსაროდ და ქალი უქმროდ**“. „**რა არის „მერსედესი“ უბენზინოდ და „პარკერის“ უძვირფასესი ავტოკალამი უმელნოდ**“. „**რა არის ბერიკაცი უკბილებოდ და როიალი უკლავიშებოდ**“. „**რა არის მარანი უქვევრებოდ და ქალი უმკერდოდ**“. „**რა არის მგლიანი სოფელი უთოფოდ და ქალაქის კვარტალი უქეთნოდ**“. „**რა არის არწივი უჭანგებოდ და „მაუზერი“ უვაზნებოდ**“ და ასე უსასრულოდ: რა არის... რა არის... რა არის!..

მეათე „აფორიზმი“ მოქალაქის „პოპულარობის“ თავისებურ ფორმას გვიყალიბებს.

„ქალაქს რალაცად უნდა უღირდე, რომ შენზე იჭორაოს“.

ბ-ნო გიორგი (იური), მომიტევეთ, მაგრამ რაკი ამგვარი ენა და სინტაქსი სატანჯველში მაგდებს, ამიტომ ჯერ „ჩემს“ ენაზე გადავითარგმნი და კომენტარს მერელა გავაკეთებ.

„ქალაქს რამედ უნდა უღირდე, შენზე რომ იჭორაონ“.

ვაი ამგვარ ღირებულებას, თუკი პიროვნულ ღირსებებს ან რაიმე ხელობა-საქმიანობასთან დაკავშირებულ შენს მიღწევებს კი არ გიქებენ, არამედ ქალაქის ჭორხაბარები გაბურთავებენ!..

თავისი შემდეგი „აფორიზმით“ რ. მიშველაძეს გაუგო... გაუგონარი კი არა, წარმოუდგენელი გლობალური განათლების რეფორმა განუხორციელებია – ჩვენი პლანეტის უკლებლივ ყველა „ადამიანისთვის“ კალმისტარი დაუჭერინებია და წერად დაუსვამს. მოუსმინეთ!

„ადამიანები გულწრფელნი ზოგჯერ თავიანთ უკანასკნელ სტრიქონებშიც კი არ არიან“.

მოწაფური აჩქარებით ნახმარი ეს ზოგადი „ადამიანები“ მკითხველებს ნამდვილ თავსატეხს უჩენს, ვინაიდან შეუძლებელია ამის ამოცნობა – რევაზ მიშველაძის მიერ არაგულწრფელობაში დადანაშაულებულთა კატეგორიაში ვინ და ვინ უნდა ვიგულისხმოთ: მწერლები, პოეტები, დრამატურგები, კრიტიკოსები, მეცნიერები, მკვლევარები, სახელმწიფო მოღვაწეები, პოლიტიკოსები, მემატიანეები, მოგზაურები, ბიოგრაფები, მემუარისტები თუ მხოლოდ ფართო საზოგადოებისთვის სრულებით უცნობი რიგითი „ადამიანები“, ერთმანეთს სასიყვარულო ან რაიმე საქმიანობასთან დაკავშირებულ მდარემდარე ნაბარათეებს რომ სწერენ ხოლმე?! ხოლო აქ ავტორი თუ მთელი დედამიწის „ადამიანებს“ გულისხმობს, მაშინ ვინ დაიჯერებს, რომ ჩვენს პლანეტას გლობალური წერის პანდემია შეჰყროდეს და „ადამიანები“ წერის მეტს აღარაფერს აკეთებდნენ – ვინ იცის, რამდენი მილიონობით „ადამიანი“ მოითვლება, თავის სიცოცხლეში ერთი სტრიქონიც რომ არ დაუწერია!

ანდა, ავტორი რატომ გაუჰკვირვებია ამ „ადამიანების“ უკანასკნელი სტრიქონების არაგულწრფელობას?! ვის ვისა და ისეთ მწერალს, მეცნიერსა და ნომენკლატურულ მუშაკს, როგორც რევაზ მიშველაძეა, კარგად უნდა მოეხსენებოდეს, რომ შექსპირისა არ იყოს: ბოროტი კაცი დანიაშიც ბოროტი არისო, ასევე არაგულწრფელი „ადამიანებიც“ არაგულწრფელნი იქნებიან თავ-თავიანთ როგორც უკანასკნელ, ასევე პირველ,

მეორე... მეშვიდე... მესამე... შუალა, ბოლო და საერთოდ, ყველა სტრიქონში!!!

მომდევნო „აფორიზმი“ კაცობის განმსაზღვრელ კრიტიკურიუმებს გვიყალიბებს.

„კაცი იმით ხარ კაცი თუ რა სახელი და გამავლობა გახლავს“.

სხვა ყველაფერს თავიცი რომ დავანებოთ, ჯერ საერთოდ მხატვრული თხრობა და მით უმეტეს, აფორიზმის სხარტი ბუნება, ნათელი სტილი და ლაკონური ხასიათი როგორ მოითმენს ამგვარ უსუსურ ენაბრგვილობას – **„კაცი იმით ხარ კაცი?!“**

რ. მიშველაძეს მაინც რა მიუჩნევია კაცობის ერთადერთ თუ უპირველეს კრიტიკურიუმებად? სახელი და გამავლობა. ეს ბოლო სიტყვა კუთხურია (იმერ.) და ასე განიმარტება – **გავლენა, ავტორიტეტი.**

აქ ყველაფერი ნათელია. „სახელითა და გამავლობით“ კაცობის კატეგორიაში, ცხადია, თავისუფლად მოხვედება ცნობილი საერო და სასულიერო მამულიშვილი, საზოგადო მოღვაწე, გამორჩეული შემოქმედი, ხელოვანი თუ სპოტსმენი... სანდო პოლიტიკოსი, ჯიბესქელი ქველმოქმედი, წარმატებული ბიზნესმენი, გულისხმიერი მეცენატი, სოფლის თავი კაცი... ქურდული სამყაროს ავტორიტეტები? ჰმ, რაკი საქმე **გამავლობაზეა** მიყვანილი, მათ რომ **გამავლობა** აქვთ!.. თუმც იმათ მოვეშვათ და ერთი ესეც ვიკითხოთ: ამქვეყნად რამდენი უარაო, პიროფლიანი კაცია, მათი არსებობა საზოგადოებამ არც კი იცის და არავითარი **„სახელი და გამავლობა“** არ გააჩნიათ, მაგრამ თავ-თავიანთ უმნიშვნელო ადგილას საიმედო ჯარისკაცებივით ჩალურსმულეები, სამშობლოს პატიოსნად, უანგაროდ და უპრეტენზიოდ ემსახურებიან!

საინტერესოა, ამგვარ უმნიკვლო და უჩინო ხალხს მიუდგება თუ არა კაცობის განმსაზღვრელი მიშველაძისეული არშინი: **„კაცი იმითა ხარ კაცი თუ...?!“**

ყველაზე თარსრიცხვიანი, რიგით მეცამეტე „აფორიზმის“ გარჩევის მოლამემ ხომ ჯერ თავზე რცხილის წნელი უნდა შემოიჭიროს!

„შენი ამ ქვეყანაზე ერთ დროს არსებობა რომ ვერავისთვის

დაგიმტკიცებია, რა ხარ ახლა, ის მითხარი შენ, თვარა „ეს ვიყავი“ გრამაფონშია“.

ბ-ნო გიორგი (იური), როდემდე და სადამდე?! რომელ ცოცხალ კლასიკოსობანასა და პროზის რაინდობაზე ლაპარაკილა შეიძლება ამ ზეჩიქორთული „შენი ამ ქვეყანაზე ერთ დროს არსებობა“-ს შემდეგ? ბოლოს და ბოლოს მე, ერთი უმნიშვნელო მწერალიც კი ვხვდები და ნუთუ თქვენ, გენიალური კრიტიკოსი (ოთხიოდე გვერდის შემდეგ მთელ საქართველოს ავუხსნი, სად იელვა თქვენმა გენიალობამ!) ვერ გრძნობთ, რომ თქვენს ამოჩემებულ კუმირს საერთოდ არ გააჩნია ენობრივი სმენა, სინტაქსის ალლო, მხატვრული თხრობის სიზუსტე და მისი მაგდენი ქებით პირს ტყუილუბრალოდ იცვეთთ?!

ამ ღია წერილის წერამ ისე გამომასავათა, სუფრაგამ-ლილი, მაგრამ ნუთებდათვლილი მშვიერი მომაკვდავივით ველ-არ გავრკვეულვარ, რას შევახო ხელი თუ მზერა! აი, თუგინდ აქედან დავიწყოთ: ავტორი მოქმედებას რაკი ანმყოთი გვისურათებს **„ვერავისთვის დაგიმტკიცებია“-**ო, მაშინ რალა სახსენ-ებელი იყო ეს მკითხველის ტვინის გამბურღავი **„ერთ დროს?!“** აქ ისე გამოდის, თითქოს ცოცხლად დამარხულ პერსონაჟს იქ, საიქიოში დამხვდომი, თანაც სასწაულებრივად გაცოცხლებუ-ლი და გარსშემოხვეული შარიანი მკვდრებისთვის თუ უდრე-კი მსაჯულებისთვის ველარ დაუმტკიცებია აქ, სააქაოს ანუ **„ამ ქვეყანაზე ერთ დროს“** თავისი არსებობა თუ ამ არსებობის რალაცით გამორჩეული მნიშვნელობა!!!

ღმერთო, ამგვარი თუჯის ნამტვრევების მსგავსი აბ-დაუბდისაგან კაცი შეიძლება შეიშალოს!

აბა, ჩაუკვირდეთ: **„შენი ამ ქვეყანაზე ერთ დროს“** არსებო-ბას რალა დამტკიცება უნდა, თუკი პერსონაჟი ურწმუნო ოპო-ნენტებს წინ უზის, სუნთქავს, მეტყველებს და რალაცის დამტ-კიცებას ლამობს! დაუფიქრებელ-დაუკვირვებელი ავტორისაგან თავგზადაკარგულმა უბედურმა პერსონაჟმა შეიძლება **„ერთ დროს“** თავისი ცნობილი, განთქმული, საარაკო და მქუხარე, ოლონდ ან უკვე ჩავლილი, გადაქუხებული, გამქრალი, კვალ-ნაშლილი, ყველასაგან მივიწყებული **დიდვინმეობა** ველარაფ-

რით დაამტკიცოს, მაგრამ მის არსებობას – ჯერ კიდევ ცოცხალი, მსუნთქავი, მეტყველი, მოძრავი და ხელშესახები კაცის არსებობას! – რალა დამტკიცება სჭირდება?!

ან აქ რანაირი აზრობრივ-ლოგიკური გადაბმავა: თუკი **„შენი ამ ქვეყანაზე ერთ დროს არსებობა რომ ვერავისთვის დაგამტკიცებია“**, მაშინ ეს რითი და როგორღა უნდა ახსნა თუ დაამტკიცო – **„რა ხარ ახლა, ეს მითხარი შენ?!“**

„ეს მითხარი შენ!“ – ო, ამგვარად მოცოდვილებულმა ფრაზამ შეიძლება მგელივით აგაყმუფლოს! აი, ქართული ზმნის ჯადოსნური შესაძლებლობის უპატიებელი უცოდინარობისა თუ მისდამი გამოჩენილი პათოლოგიური უნდობლობის კიდევ ერთი სავალალო-სამარცხვინო მაგალითი!

ეს დალოცვილი ზმნა **„მითხარი“** თავისთავად გულისხმობს და ღვიძლ დედასავით იავნანურად ჩავგჩურჩულებს პირველ პირთან პირისპირ მოსაუბრის აღმნიშვნელ მეორე პირის მხოლობითი რიცხვის ნაცვალსახელსაც – **„შენ!“** მაგრამ რაკი ავტორი ბოლომდე ვერ არის განდობილი მშობლიური ენის ზმნის ბუნებას, მოქნილობასა და შესაძლებლობას, ამდგარა და ამ მოკლე, უმარტივესი და ისედაც ნათელი ფრაზისთვის **„ეს მითხარი“** უსარგებლო ზედმეტი ლურსმანივით დაუჭედებია **„შენ!“** თუმც **„დაუდევრობით“** მაინც გამოჩენია კიდევ ერთი **„ლურსმანი“** ანუ პირველი პირის ნაცვალსახელის მხოლობითი რიცხვი **„მე!“**

აი, აი, აი! ქართული პროზის რაინდს ეს როგორ გამოეპარა – ფრაზა მაშინ უფრო დახორბლებული, სრულყოფილი და ძარღვიანი გამოუვიდოდა: **„ეს მითხარი შენ მე!“** ან **„მე ეს მითხარი შენ!“** ანდა **„ეს მითხარი მე შენ!..“**

ბ-ნო გიორგი (იური), არ იფიქროთ ვხუმრობდე... არა, მაგას როგორ შემოგკადრებთ!.. ან რა დროს ხუმრობაა – აღშფოთებისგან ლამის თვითაალებით ჩავინვა: მჭადივით სახელდახელოდ შეხანხლულ ე. წ. მხატვრულ წიგნებში, პერიოდულ ლიტერატურულ პრესასა თუ ზეპირმეტყველებაში უმეცართაგან დაბრიყვებულ ქართულ ზმნებს ეს ამოდენა უადგილოდ ნაროში ნაცვალსახელები ისე უმოწყალოდ ეხვევა და

ნესტრავს, როგორც მზისგულზე დაბმულ ანგელოზისთვალება ბუჩინას აბეზარი ბუზანკალები – „ახლავე მომეცი ეგ შენ მე!“ „ეს მე რატო არ მითხრა მან?“ „მაშინ შენ ხვალვე დამირეკე მე!“ „არა, არა – ამას ის გეტყვის შენ!“ აქ ასევე გაცეხებას იწვევს: წინდახედულმა მწერალმა რანაირად შეიძლება აფორიზმი დაასრულოს აქა-იქ ნათრევი, უმონყალოდ გაცვეთილ-გაუხეშებულ ი ვულგარული გამონათქვამით „თვარა „ეს ვიყავი“ გრამაფონშია!“

ეს იმდენად შეურაცხმყოფელია, რომ მკითხველს ეჩვენება: ბოლო სიტყვის „გრამაფონი“ მაგიერ „გრამაფონი“ ხომ არ უნდა იყოსო!..

თავის შემდეგ „აფორიზმში“ რ. მიშველაძე ავადმყოფის ფსიქიკასაც ეხება.

„ავადმყოფობა სწორედ მაშინაა დამარცხებული, როცა მის დავინყებას იწყებენ“.

არა, არა ჩანს საშველი: ისევ ის მიშველაძისეული უნაღვლელობა, ზერელობა, კლასიკოს-რანინდულობა და აქედან გამომდინარე, აზრობრივ-ლოგიკური ქაოსი და უმალ თვალში საცემი წინააღმდეგობა!

აბა, რომელი ჭკუათამყოფელი დაიჯერებს, რომ ავადმყოფობის „დავინყების დანყებით“ კი არა, თუგინდ მისი სრული დავინყებით ავადმყოფობა მარცხდებოდეს?!

„დავინყების დანყება“ კი არა, მაგალითად, ზოგიერთ გენოსსა თუ ცნობილ შემოქმედს ისეთი იგავმიუნვდომელი სულიერი სიფოლადე და შემართება გამოუჩენია, რომ რომელიმე უკურნებელი სენი ან უკვე გამოუბრუნებლად დასაძირკვლებული ავადმყოფობა სულ დაუვინყია, რათა თავისი დათვლილი დღეები და ენერჯის ნანრეტი გედის სიმღერისთვის მიეძღვნა! მაგრამ ეს იმას როდი ნიშნავდა, რომ ამგვარი „დავინყებით“ მისი ავადმყოფობაც დამარცხებულა! რანაირად? მოურეველ ავადმყოფობას თავისი საქმე მალე მანაც ბოლომდე მიუყვანია!!!

ანდა, პირიქით: ბევრ პაციენტს რომელიმე საშინელი სენით ან თუგინდ იპოქონდრიით მიყენებული სულიერი ტრავმა თუ პათოლოგიური შიში სიკვდილამდე გაჰყოლია, მიუხედავად

იმისა, რომელიღაც ეტაპზე სრულყოფილად გამოსაღებულა!..

ჰმ! ავადმყოფობის „დავინყების დაწყებით“ ავადმყოფობაც მართლა რომ მარცხდებოდეს, ხომ წარმოგიდგენიათ, მაშინ რა იქნებოდა?!

და აჰა, ბოლო, მეთხუთმეტე „აფორიზმის“ ჯერიც დადგა!

„ცხოვრება მაშინ არის კარგი, როცა კარგად ცხოვრობ“.

დღევანდელი გაძალღებული ყოფნა-ცხოვრების პირობებში აქ თუ მართო რომელიმე ან რამდენიმე პერსონაჟი და თვითონ ავტორია ნაგულისხმევი, ეს საზოგადოების დაცინვა და შეურაცხყოფაა, ხოლო რ. მიშველაძე თუ მთელი საქართველოს გატანჯული მოსახლეობის სახელით გველაპარაკება, მაშინ აქ რა იყო საბრძნო-სააფორიზმო?!

ამგვარი ტლანქი, სწორხაზოვანი გამონთქვამები აფორიზმებად რომ ვაღიაროთ, ვინ იცის, რამდენი თანამედროვე მოცლილი, ახალი „რუსთაველი“ შეუდგეს „აფორიზმების“ კონვეირულ ბეჭვას: „ფული მაშინ არის კარგი, როცა შინ დასტა-დასტა გინყვია“. „რქანითელი და საფერავი მაშინ არის კარგი, როცა სამსაპალნიანი და სამოცკოკიანი ქვევრები გილიცლიცებს“. „ყიამეთში სეირნობა მაშინ არის სასიამოვნო, როცა თბილი ფეხსაცმელ-ტანსაცმელი გაცვია“. „ჩაქაფულისთვის ბატკნის ფეშხოს დასახსრება მაშინ არის ადვილი, როცა ფხაბასრი დანა გიჭირავს“. „ნერა მაშინ არის კარგი, როცა შეშლილი კი არა, უხმაურო მეზობლები გყავს“. „მგელზე ნადირობა მაშინ არის კარგი, როცა თოფს კარტეჩის მძლავრი მიტანა, თანაბარი გაშლა და ღრმა ჭრა აქვს“. „შემოქმედებითი მუშაობა მაშინ არის კარგი, როცა სათნო მეუღლე გყავს“. „ლიტერატურული ორგანოს რედაქცია მაშინ არის კარგი, როცა მას შურგაუკარებელი რედაქტორი ჰყავს“. „ავტოკალამი მაშინ არის კარგი, როცა უნაკლოდ გემსახურება“. „მელანი მაშინ არის კარგი, როცა ნალექს არ იკეთებს და თან ღვთაებრივ სურნელს აფრქვევს“... „ცხოვრება მაშინ არის კარგი, როცა ყველა მეტ-ნაკლებად ხეირიანად ცხოვრობს“. „ცხოვრება მაშინ არის კარგი, როცა შენ ირგლივ თვალამოღამებული მშიერ-ტიტვლები არ დაბორიანლებენ“. „ცხოვრება მაშინ არის კარგი, როცა ყოველ ნაბიჯზე ხელგამვერილი მათხოვრები არ უსხედან“. „ცხოვრება მაშინ არის კარგი, როცა ქუჩა-მოედნებზე უსაქმურ-უმუშევართა ბრბოები არ იხილვება“. „ცხოვრება მაშინ არის კარგი, როცა...“

ეჰ, კაცი თავის რჯულს თუ გადაუდგება, რა გამოუღევს ამგვარ „აფორიზმებს“?!

* * *

ბ-ნო გიორგი (იური), ჩემს „ლვიძლ“ საქმიანობას ანუ პროზის ჟანრს თუმცა დროებით, მაგრამ მაინც იძულებით მონყვეტილსა და ჭინჭარივით მსუსხავი პოლემიკის ბურანში ნასულს, თქვენი წერილის ერთ-ერთმა სტრიქონმა მოულოდნელად თავით ტერფამდე ელვასავით დამირბინა და ახლა ველარც გამისხენებია, რამდენიმე წამით, ალბათ, გამთიშა კიდეც: თქვენი სახით თურმე გენიალურ კრიტიკოსს შევპაექრებივარ, უფალმა კი ბოლოსლა ამიხილა თვალი!!!

თქვენ ერთადერთ სტრიქონში ყველასათვის თვალის ამხელი ისეთი გენიალური უბრალოებითა და სიზუსტით ხსნით რევავ მიშველადის შემოქმედების არსსა და ხასიათს, რომ ამგვარი ლაკონური და ამომწურავი მინიშნება-აღმოჩენა ყველა დროის ყველაზე სახელოვან კრიტიკოსთა შორის სამართლიანად გითავისუფლებთ საპატიო ადგილს!!!

ოღონდ ნუ დამზრახავთ და ამას კი ვერ ვხვდები: ეს მართლა თქვენით აღმოაჩინეთ და შეგნებული გქონდათ, ამოჟინებულ კერპზე ასეთი პირუთვნელი რამის თქმას რომ აპირებდით თუ იმწუთას გენიალური ზეშთაგონებით შეპყრობილი, არაფრის აზრზეც არ იყავით: თქვენს პატიოსან ხელზე ღმერთსაც ევლო ხელი და თავად უზეშთაესმა დაგანერინათ! თუმცა ეს როგორ უნდა გაირკვეს ან ამის გარკვევას რალა აზრი და მნიშვნელობა შეიძლება ჰქონდეს, როცა ეს უკვდავი სტრიქონი მთელ საქართველოს თქვენი საკუთარი გვარ-სახელით მოეფინა!

ეს არის არა ჩვეულებრივი, თუგინდ მართლა გენიალური ლიტერატურულ-კრიტიკული სტრიქონი, არამედ დაბრძენებული დიდოსტატის მიერ უხინჯოდ გამოწკეპილი ბაჯალლო ოქროს პანანკინა გასალები, რომელიც ამიერიდან ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ხავერდგადაკრულ სტენდზე ერთერთ თვალსაჩინო ადგილას იქნება დავანებული!

ეს ჯადოსნური ოქროს გასალები უსიკვდილოდ უნდა ითხოვოს და მოიმარჯვოს ყველა იმათგანმა, ვინც კი ოდესმე მწერალ რევავ მიშველადის მხატვრულ-ლიტერატურულ სამყაროში პირუთვნელი კრიტიკული კვლევა-ძიებისთვის შებიჯებას განიზრახავს და ამავე დროს თან თუკი არ ენდომება იქ ალაღბედური ხელის ფათურ-ცეცებიტა და ქანცგამწყვეტი უგზო-უკვლო წონილით თავი გაიტანჯოს!

აი, ის სტრიქონიც!

„ავტორი უყურადღებოდ არ ტოვებს არც უცხოეთში ტურისტად გასაგზავნი კაცის შერჩევის საკითხს“.

ჰმ, „საკითხ(ებ)ს“, არა?!

ჰოდა, ძაღლის კუდიც სწორედ მანდ მარხია!!!

მხატვრული ლიტერატურის ღვთივმომადლებულ მიზანსა და მშვენიერებას რ. მიშველაძე პარტიულ-პროფკავშირულ კრებებზე გასატან მწვავე „საკითხების“ ვულგარულ გამიშვლებამდე რომ აქვეითებს, ხოლო სასურველი რაოდენობის ტომების შესავსებად მხატვრულობის თვალსაზრისით მისდევს და იაფურად ახუჭუჭებს, სწორედ ეს არის „მწერლის გაზეთის“ სანაღვლეების უმთავრესი მიზეზიც.

„ხელისუფლების წარმომადგენლებს კი არა, რევაზ მიშველაძე მწერალთა 3 პროცენტსაც არა აქვს წაკითხული“.

აგერ „უცხოეთში ტურისტად გასაგზავნი კაცის შერჩევის საკითხის“ განხილვის მიშველაძისეული სტილი და მხატვრულობა.

„ვინ შეარჩია საპარიზოდ, რა უნდა ამას პარიზში, თავის მოჭრის მეტს რა ხეირს დაგვაცერის ამნაირი „პერსონა“.

სამწუხაროდ, მწერლის ეს სამართლიანი აღშფოთება მარტო ტურისტულ „საკითხს“ კი არა, ჩვენი ცხოვრება-მოღვაწეობის უკლებლივ ყველა დარგსა და „საკითხს“ ეხება!..

ბ-ნო გიორგი (იური), დასასრულ, ყველასათვის ადვილად გასაგები ეს თქვენი გენიალური და ნათელი აღმოჩენა, ალბათ, საქართველოს მწერალთა კავშირის რუპორს, **„მწერლის გაზეთსაც“** აუხელს თვალს და როგორც საქართველოს რესპუბლიკის ხელისუფლების წარმომადგენლების, ისე ქართველი მწერლების 97-98 პროცენტისათვის დამიზნებული საყვედურის ზარბაზნის უზარმაზარ ლულას იქნებ ახლა მაინც შეუცვალოს მიმართულება.

კეთილი სურვილებით

ჯემალ მეხრიშვილი

დედოფლისწყარო

1-31 დეკემბერი, 2013 წელი

ერთი იღვის ისტორია

ქორები ნადავლს არავის უნაწილებენ.

ერნესტ ჰემინგუეი

გასული საუკუნის 70-იანი წლების ბოლოს თბილისის ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში გამართულმა ხალხური პოეზიის საღამოებმა საყოველთაო მოწონება და აღფრთოვანება რომ გამოიწვია, ზედმოყოლებით ერთხელ ტელევიზიით გამოსვლისას ამ საღამოთა ერთ-ერთმა მთავარმა ორგანიზატორმა, **ვახუშტი კოტეტიშვილმა** მაცურებლებს ყელმოღერებით აუწყა: როგორც კი განვიზრახეთ ხალხური შემოქმედებითი საღამოების გამართვა, აბა, მაშინვე წითელწყაროს რაიონის სოფელ ქვემო ქედის კოლმეურნეობის თავმჯდომარესთან, **იოსებ ჯღუთაშვილთან** ჩავედითო!

გასაკვირია: ამგვარი ღონისძიების ორგანიზატორები ჯერ მიდიან არა კაფიების კლასიკურ მხარეებში – ფშავ-ხევსურეთში, ხევსა და თუშეთში, არამედ ქიზიყის რაიონში და ისიც ერთ კონკრეტულ პიროვნებასთან, კოლმეურნეობის თავმჯდომარესთან, **იოსებ ჯღუთაშვილთან!**

საქმეში ჩაუხედავ, მაგრამ გონებაგახსნილ კაცს უეჭველად დაებადება ბუნებრივი კითხვა: კი მაგრამ, რატომ მაინც-დამაინც **იოსებ ჯღუთაშვილთან?**

აი, რატომ!

* * *

ჯემალ მეხრიშვილმა თსუ ისტორიის ფაკულტეტი 1969 წელს დაამთავრა და ისევ წითელწყაროს რაიონს დაუბრუნდა. იქ ჯერ საქართველოს საზოგადოება „ცოდნის“ მდივნად მუშაობდა, მერე რაიგაზეთ „ახალი შირაქის“ რედაქტორის მოადგილედ.

იმხანად საკავშირო მასშტაბით ქუხდნენ წითელწყაროს რაიონის სოფლების: ზემო მაჩხანის, ჯაფარიძის, ზემო ქედისა და გამარჯვების კოლმეურნეობათა თავმჯდომარეები, სო-

ციალისტური შრომის გმირები – **ნიკო მამაიაშვილი, ნიკო ყოჩი-
აშვილი, არსენ კობაიძე, ვანო ფიროსმანაშვილი.**

ესენი იყვნენ არა მარტო რეჟიმის მიერ ხელშეწყობილი და პროპაგანდისტული მიზნით საგანგებოდ წინ წამოწეული საკოლმეურნეო მოძრაობის ტიპური კოლოსები, არამედ ამავე დროს მართლა უბრალო ხალხის წიაღიდან გამოსული, ცხოვრებისეული ჭირ-ვარამისა და მიწის საიდუმლოებათა მცოდნე ბრძენი გლეხკაცები...

* * *

1975 წლის იანვრის ბოლოს ჯ. მეხრიშვილმა „მნათობის“ რედაქციაში მოთხრობა მიიტანა. რედაქტორი **გიორგი ნატროშვილი** ამოუხსნელი სიხარულით შეეგება, თუმც ახალგაზრდა მწერალს მაშინვე ცივი წყალი გადაავლო – მოთხრობა ისე შეჭყუნა უჯრაში, არც კი დაუხედავს: დღეს შენთან მე თვითონ ვაპირებდი დარეკვას და აჰა, ღმერთმა შენი ფეხით მოგიყვანაო! კარს მომდგარი საკავშირო 25-ე პარტყრილობის შესახებ ვედრად საკოლმეურნეო მშენებლობის ვეტერანებზე ზევიდან ნარკვევების გამოქვეყნება დაგვავალეს. ჰოდა, ზემო ქედის კოლმეურნობის თავკაცზე, **არსენ კობაიძეზე** შენზე უკეთ ვინ დანერს – თქვენებურია, კარგად გეცნობებაო.

იმედგაცრუებული ჯ. მეხრიშვილი ქუჩაში რომ გამოვიდა, უეცრად დემონურმა აზრმა უელვა: პარტიისა და „კარს მომდგარი“ საკავშირო ყრილობის ჯინაზე დაეხატა არა საკოლმეურნეო მშენებლობის ტრაფარეტული რკინაბეტონის ტლანქი კოლოსი, არამედ თავისივე მოძმეებს შორის მოსაქმე ერთი ჩვეულებრივი მიწის შვილი, ცოცხალი ქართველი კაცი, რომელიც ამავე დროს კოლმეურნეობის თავმჯდომარეც იყო! ამიტომ რაკი ისედაც კარგად იცნობდა როგორც თვით არსენ კობაიძეს, ისე მის საქმიანობას, წითელწყაროში რომ დაბრუნდა, ზედმეტად აღარ შეანუხა: მაშინვე ჩაუჯდა და აქეთობას მატარებლის გაბმულ რუზრუზში თავისი ფანტაზიით გამოგონილ – ოღონდ რეალურს მიახლოებულ! – ამბებზე დაყრდნობით ერთ დღე-ღამეში დანერა მოთხრობის ყაიდის ნარკვევი „შენი მიწა...“, რომე-

ლიც 1975 წლის „მნათობის“ მე-3 ნომერში დაიბეჭდა.

ამ ნარკვევს მაშინვე შეეხო მწერალი რევაზ ჯაფარიძე („ლიტერატურული საქართველო“, 1975წ. , 18 ივნისი).

„ცალკე უნდა გამოვყო ახალგაზრდა ავტორის, ჯემალ მეხრიშვილის ნარკვევი. ავტორი ისე ხელშესახებად, რელიეფურად, საქმის ცოდნითა და ტემპერამენტით გვიხატავს გმირის სულიერ სამყაროს, ძნელია მის მიმართ პატივისცემითა და მოკრძალებით არ განიმსჭვალო“.

ამავე ნარკვევს კრიტიკოსი ჯუმბერ თითქმერიაც გამოეხმაურა („ლიტერატურული საქართველო“, 1976 წ. , 27 თებერვალი).

„საყურადღებოა ჯემალ მეხრიშვილის ნარკვევი „შენი მიწა...“ პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ ეს არის მოთხრობა... აბა, არსენ კობაიძის შრომითი გმირობის ამბავი ვის არ სმენია?! რამდენი რამაა დაწერილი ამ სამაგალითო მშრომელ კაცზე! მაგრამ ჯ. მეხრიშვილმა არსენ კობაიძე გვიჩვენა ყოფაში, გვიჩვენა მხიარულების დროს, გვიჩვენა თანასოფლელებთან პურის ქამისას, ძმაკაცებში ხუმრობა-თავშექცევის დროს... არავითარი სქემა, არავითარი ტრაფარეტი. უსმენთ ადამიანს, გჯერათ მისი, გნამთ...“

ჯ. მეხრიშვილის ეს ნარკვევი ფორმით ორიგინალურია, დაწერილია ძარღვიანი ქართულით...“

* * *

რაიონს კოლმეურნეობათა სხვა შესანიშნავი თავმჯდომარეებიც ჰყავდა, ოლონდ ეგაა, მათ ეს წელან დასახელებული ოთხი გოლიათი ჩრდილავდა.

ერთ-ერთი მათგანი იყო ვეტერან თავმჯდომარეებთან შედარებით გაცილებით ახალგაზრდა, ქვემო ქედის კოლმეურნეობის თავკაცი იოსებ ჯღუთაშვილი.

რაც მართალია, ქვემო ქედის კოლმეურნეობა სამეურნეო მაჩვენებლებით ვერ ბრწყინავდა, მაგრამ არც ბოლო რიგში იდგა, ხოლო მისი მესვეური, იოსებ ჯღუთაშვილი თავისი პიროვნული ღირსებით არაფრით ჩამოუვარდებოდა უფროს კოლეგებს, ხოლო ზოგიერთი თვისებით მათ სჯობნიდა კიდევც!

ჰოდა, 1976 წლის ივლისში ჯ. მეხრიშვილმა წითელწყარო

რომ მიატოვა და საცხოვრებლად თბილისში გადავიდა, გულში ხინჯად გაჰყვა – გოლიათთაგან უკან მიყენებულ ამ შესანიშნავ თავმჯდომარესა და გამორჩეულ პიროვნებას რესპუბლიკურ პრესაში ერთი კუდმოკვეცილი ნარკვევიც ვერ შეანია...

* * *

1978 წლის 20 აპრილს, ხუთშაბათს, ჯ. მეხრიშვილმა უურნალ „მნათობის“ მთავარ რედაქტორს მოთხრობა მიუტანა.

გასაკვირია, ახლაც 1975 წლის იანვრის შემთხვევა განმეორდა: **გიორგი ნატროშვილმა** მოთხრობა უჯრაში დაუმწყვდია და ახალი დავალება მისცა – შედარებით უცნობ, რომელიმე შირაქელ თავმჯდომარეზე „ერთი შენებური“ ნარკვევი უნდა დამიწერო. თან წააქეზა.

- მივლინებაში თუგინდ მთელი თვით გაგიშვებ!

ოზაანელს მტკივნეულად შეუერთა ოდესღაც გულში ჩარჩენილი ხინჯი და ჯადოსნური აღამფრენა დაეუფლა – აი, ახლა კი ჩამოჰკრა **იოსებ ჯღუთაშვილის** საათმაცო!

- კეთილი, მოვიფიქრებ და ამ დღეებში მოვალ.

- ოღონდ არ დაიგვიანო!

რედაქციიდან ისევ რუსთაველზე რომ გამოვიდა და აპრილის ჰაერი ეყნოსა, გულატოკებით იგრძნო – ოდესღაც, სადღაც დაგროვილ-გადანახული სათქმელი მენყერივით როგორ მოუზავადა! ახლა საჭირო იყო მისი შეკავება, გადადნობ-გადმოდნობა და გამოკვეთილ ყალიბში მოქცევა! ოღონდ მივლინებაში ხეტილის წუთისოფელი არ ჰქონდა – მეუღლე მუშაობდა, თერთმეტი თვის გიორგი კი მის ანაბარას იყო. ეგეც რომ არა, რა ჯანდაბად უნდოდა მივლინება და სამეურნეო დავთარ-უნყისების თავშესაწყენი ქექვა, როცა მის წარმოსახვაში ჯერ კიდევ ცოცხლად იყო შემონახული იქაური გარემო, ამბები, სულისკვეთება! კი მაგრამ, მარცვლეულის, წველადობისა და პირუტყვის სულადობის მაჩვენებლები?! ოჰ, ეს ფუნქციონერების მეტს ვის რაში აინტერესებს?! მთავარია ადამიანი – მისი ხასიათი, ვნებები, ხინჯი, ღირსება, ცხოვრებისეული გემი!...

მწერალი მამინვე მთავარ ფოსტაში შევიდა და რაიონში

დარეკა, რათა შეეტყო – იოსები ისევ თავმჯდომარეობდა თუ არა...
თვრამეტგვედიანი ნარკვევი „შირაქელი თავკაცი“ სამ დღეში დაწერა. **გიორგი ნატროშვილი** ჯერ განცვიფრდა – რატო მივლინებისთვის არ მოხვედი, ასე უცებ როგორ მოას-ნარი წითელწყაროში წასვლა-წამოსვლა ანდა, დაწერაო! ხოლო როცა შეიტყო, მწერალს თბილისიდან ფეხიც არ გაედგა და **იოსებ ჯღუთაშვილს** ტელეფონითაც არ გამოლაპარაკებოდა, შიშმა აიტანა – ეს რამ გაგაბედინა, ემანდ რამე ხათაბალაში არ გავეხვიოთო.

ოზანელმა დაამშვიდა და დაარწმუნა – მსგავსი არაფერი იყო მოსალოდნელი და ყველაფერს თავის თავზე იღებდა. დამშ-ვიდებულმა რედაქტორმა ნარკვევი ავტორის თვალწინ ერთი ამოსუნთქვით წაიკითხა, მოუწონა, ჟურნალის ტექნიკურ რე-დაქტორს, **რუსუდან ჩაკვეტაძეს** მაშინვე გაატანა სტამბაში და 1978 წლის ივნისის ნომერში დაიბეჭდა კიდევ!

* * *

ნარკვევს წარმოუდგენელი წარმატება ხვდა. მას კრი-ტიკოსი **გივი ვარდოსანიძე** გამოეხმაურა (ჟურნალი „საქარ-თველოს კომუნისტი“, 1979 წ., №2). გთავაზობთ შემოკლებით.

„... ინტერესით იკითხება ახალგაზრდა მწერლის, ჯემალ მესხრიშვილის „შირაქელი თავკაცი“. რა განაპირობებს ამას? ცოცხალი, ბუნებრივი ენა, სადა, დახვეწილი სტილი, შეკუმშული კომპოზიცია, ცოცხალი, დამაჯერებელი დიალოგები, მოხდენი-ლი თქმები და სხარტულები, რაც მოხერხებულად არის ჩართული თხრობაში...“

ჩანს, ჯემალ მესხრიშვილი კარგად იცნობს სოფლის ცხ-ოვრებას, საერთოდ, მის ადამიანებს. მას შეუძლია მხატვრული შტრიხებით წარმოაჩინოს ხასიათის არსებითი თვისებები, ცხ-ოვრებაში და ადამიანებში შენიშნოს მთავარი, არსებითი...“

ნარკვევის რვა ქვეთავიდან მკითხველებს განსაკუთრებით თურმე ერთ-ერთი მათგანი, „**კაფია, კაფია!**“ მოსწონებოდათ.

ჯ. მესხრიშვილი, როგორც სოფლად დაბადებულ-გაზრ-დილი და თანაც ნამწყემსარი, კარგად იცნობდა რაიონს და

კერძოდ, ქედელთა ყოფა-ცხოვრებასაც. ასევე იცოდა, რომ **იოსებ ჯღუთაშვილი** ენამახვილი და მოსათმენი სკაბრეზული კაფიების დიდოსტატი იყო და ვინმე თუ სიტყვას უტიფრულად გაუტრიზავებდა, სხარტ პასუხს შეუყოყმანებლად უბრუნებდა!

აქედან გამომდინარე და ამაზე დაყრდნობით, მწერალმა თვითონ შეთხზა და თავმჯდომარეს ათქმევინა მისთვის ცნობილი ამბებისა და შემთხვევების ამსახველი კაფიები, სოფელსა და კოლმეურნეობის ჭირ-ვარამს, ადამიანურ ურთიერთობებს რომ ეხებოდა.

აი, ის ქვეთავიც!

კაფია, კაფია!..

იოსებ ჯღუთაშვილი პოეტი კაცია. მართალია, პოეტის კვალობაზე ლექსების კრებული არ გამოუცია, მაგრამ ის მაინც ნიჭითცხებული პოეტია. თანაც ისეთი კი არა, ლექსთან რომ ცოდვილობენ და ზღვა მეღან-ქაღალდს აფოლებენ. არა! ექსპრომტად, სხარტად – კაფიაზე მაქვს ლაპარაკი!

შირაქელები მთიდან ჩამოსახლდნენ. მრავალგვარ ზნე-ნირთან ერთად მათ კაფიის შნო და სიყვარულიც ჩამოიტანეს. თვით ჯღუთაშვილი ხომ პირველი მოკაფიავეა. სხვანაირად არც შეიძლება, რადგან თუ სოფლისთავი და პირველი კაცი ხარ, კაფიაობაშიც პირველი უნდა იყო, თორემ თუ ჩაგჭრეს თანასოფლელებმა, მერე მორჩა: გინდა მჯდარხარ კაბინეტში, გინდა არა – შენს თავმჯდომარეობას ადრინდელი ზავთი და ლაზათი აღარ ექნება.

მკითხველმა ისე არ გამიგოს, თითქოს კაფია კაფიისთვის უნდოდეთ და ეს უბრალოდ მოსწრებული სტროფებით ჟონგლირობა იყოს. არა! კაფიით მშრომელს აქებენ, დალლარას – ანამუსებენ, მეტიჩარას – კილავენ, კახპას – არცხვენენ, მავნე ტრადიციებს დასცინიან, ცხოვრებას ილამაზებენ. ამას ქვემოთ დავინახავთ.

ერთ უბირ დედაბერს, რომლის შვილიშვილი ოქროს მედლის კანდიდატი იყო სკოლაში, ეგონა, რაკი იოსები სოფელს

თავკაცობს, ყველაფერზე განუკითხავად მიუწვდება ხელიო და ქუჩაში რომ შემოხვდა, კაფია შეაგება.

თუ ნანას დაეხმარები
მიაღებინებ მედალსა,
დაგიკლამ დუმიან აზმანს,
ზედ მიგიყოლებ დედალსა!

ჯღუთაშვილს გაეცინა და არ დაუგვიანა.

ასე იცოდე, მოხუცო,
ასე უთხარი ნანასაც:
თვითონ მიიღოს მედალი
მე ჩემით დავკლავ ტანასა!...

ერთი ახალგაზრდა მევენახე ჭკუას კარგავდა „შიგულისთვის“, მაგრამ რიგით ჯერ არ ერგებოდა, ამიტომ თავმჯდომარის დანამუსება გადანყვიტა და ერთხელ, საერთო კრების დანყებამდე, როცა ხალხით იყო გაჭედილი კანტორის ეზო, კიბეზე ამავალ იოსებს შესძახა.

„შიგულ“ მამეცი, იოსებ,
მოგიკრებ ვარდის კონასა!
თუ ვარდი არად გიღირს და
ქრთამს მოგცემ შენსა წონასა!

იოსებმა გადმოსძახა.

მოგართმევ, თუკი ჰქეტარზე
მიიღებ ათსა ტონასა!

ეს იყო კაფიაც, გამონვევაც, ვალდებულების ზეპირი გაფორმებაც, რომელსაც ქალაღი და ბეჭედი აღარ სჭირდებოდა – დამსწრე ხალხზე საიმედო ბეჭედი რალა უნდა ყოფილიყო. ახალგაზრდამ არ დაზოგა ძალ-ღონე, თავისზე გაპიროვნებული თითოეული ჰექტრიდან ათ ტონაზე მეტი ყურძენი მიიღო. თავმჯდომარემაც ურიგოდ გამოაყვანინა „შიგული“...

გადაბმულმა უძილობამ და ნიადაგ მინდორ-მინდორ მგზავრობამ ერთხელ ისე დაქანცა იოსები, რომ უეცრად ცუდად გახდა და მეგობრებმა თბილისში გააქანეს. ეს რომ შეიტყვეს სოფლის თითო-ოროლა მუქთამჭამელმა სვავებმა, დრო იხელთეს, ჩავიდნენ მეძროხეობის ერთ-ერთ ბრიგადაში და ძმაკ-

აც ბრიგადირს მანამ უჩიჩინეს, სანამ ერთი მსუქანი ურწანი არ დააკვლევინეს.

იოსებს საავადმყოფოში დასანოლი არა აღმოაჩნდა რა, მესამე დღესვე ქვემო ქედში გაჩნდა და ფერმებს ძელქორივით ჩამოუარა. მოქეიფეთა ბრიგადას მიადგა და რასა ხედავს: ნედლი ტყავი დერეფანში გდია, უპატრონოდ მიყრილ თავფეხს ლემის ბუზები ეხვევა; ბინიდან შეღვინიანებული ხალხის ყაყან-როხროხი მოისმის.

მოქეიფეებმა ფანჯრიდან იოსები რომ დალანდეს, ელდა ეცათ და დერეფანში მდუმარედ გამოიშალნენ.

ერთმა მათგანმა კაფიით სცადა რისხვის აცილება.

ტყავს შუბლშაკრული ნუ უცქერ,

ცუდ ამბავ არა მაჰხდაო...

კაცო, საიდან მახვედი,

შენზე თქვეს, ვითამ მაჰკვდაო!

თავმჯდომარემ დაკლული ძროხის ბუზებდახვეულ თავფეხზე მიუთითა.

საიქიოდან მავდივარ,

ძროხის დამკვლელი... მავჰკლაო!

მოქეიფენი თვალთმაქცურად ახარხარდნენ – რა მოსწრებულად მოგვიჭერი სიტყვაო, მაგრამ არაფერმა უშველათ: თავმჯდომარემ ერთიორად დაანერათ ძროხა...

ნითელწყაროში ერთი კაცი ცხოვრობს, რომელიც ერთ იჯრაზე ათ ბოთლ ღვინოს ისე უბრალოდ სვამდა (ახლა თურმე კუჭის ტკივილი კლავს და წვეთს ველარ იკარებს), როგორც თქვენ ერთი ფინჯანი ყავა გადაჰკრათ; ამიტომ მეტსახელად ათლიტრიანს ეძახდნენ. ამ კაცმა ახირება და კვეხნა იცოდა: გინდა თუ არა, შენც უნდა დალიოო; აი, მე რამდენსა ვძაბრავო.

ერთხელ ისა და ჯლუთაშვილი ერთად მოხვდნენ პურობაზე. სუფრას ამშვენებდა განთქმული ტიბაანური მწვანე. უკეთეს ღვინოს ვერც ინატრებდით. იოსები რალაც არ იყო სმის გუნებაზე. ათლიტრიანი, ჩვეულებისამებრ, აუხირდა, დალიეო, მაგრამ რაკი ვერას გახდა, გაბრაზდა და კაფიით დაურახრახა შირაქელ თავმჯდომარეს.

რამდენ ყანნს ავაყირავებ,
იჯექ, შორიდან თვალეო,
ღვინოა ბრძენთა სასმელი,
ჯღუთას რად უნდა მწვანეო!

უხერხული დუმილი ჩამონვა. იოსებმა შენიშნა.
ვიცი და მეც ეგ მანუხებს,
რომ ზოგჯერ ბრიყვნიც სვამენო.

სიცილმა იფეთქა. ყველაზე მეტს თვით ათლიტრიანი
როხროხებდა. შუა სიცილშილა მიხვდა, რომ „ბრიყვში“ სწორედ
ის იგულისხმეს და ენა ჩაიგდო მუცელში...

საზოგადოდ ცნობილია, რომ კოლმეურნეობისა და სასო-
ფლო საბჭოს თავმჯდომარეები ერთმანეთს ზოგჯერ ხუმრო-
ბით კრიჭაში უდგანან ხოლმე და უყვართ ერთიმეორის გაკილ-
ვა. ჰოდა, ერთხელ საბჭოს თავმჯდომარე, **ალექსი ღუბიანური**
აუხირდა იოსებს: შინ დაგვპატიჟე და ყელი დაგვიღბეო, თან
კაფიაც მიაყოლა.

სად მალავ მაგდენ ჯამაგირს,
რა არი შენი მიზანი,
ბოლო დროს ხალხმა შაგატყო
წუნურაქობის ნიშანი!

იოსებმა დამრიგებლურად მიუგო.
რად გინდა ლუგუმი ლექსი,
არც გინდა მიეთმოეთი,
ბინიტურაი ქოხსა წნავს,
გიჯობს უნახო პროექტი!

ხალხი სიცილისაგან დაიხოცა. ერთმა სოფლელმა ბინა
საშინლად დამახინჯებული პროექტით აიშენა, რისთვისაც
საბჭოს თავმჯდომარე რაიოკომის ბიუროზე გვარიანად შეახ-
ურეს და იოსებმაც სწორედ ეს გაუხსენა...

ერთ კოლმეურნე ქალს მეთექვსმეტე გოგო ჰყავდა,
რომელსაც სწავლაზე წელი სწყდებოდა და სულ ბიჭებისკენ
ექირა თვალი. ერთხელ ეს ქალი გამოეცხადა თავმჯდომარეს:
რაც ფული მერგება, მომეცით, გოგო თბილისს უნდა წავიყვანო
მოსამზადებლადო.

ჯღუთაშვილმა ჭკუაზე დაარიგა: ათი კლასიც ძლივს დაამთავრა, ჯობია ჯერ კოლმეურნეობაში იმუშავოს, რათა სიჯეილითა და გამოუცდელობით თავში საცემი საქმე არ დაგმართოსო. დედამ თითქოს დაიჯერა შეგონება, უკანვე გაბრუნდა, მაგრამ თავისთავზე ისევ მიადგა იოსებს: შვილს უსწავლელს ვერ დავაგდებ, რაც ფული მერგება, მომეციო.

მეტი რა ჩარა ჰქონდა თავმჯდომარეს – ნაშრომს ხომ არ დაუჭერდა?!

- შენი ნებაა, აჰა!

რეზოლუციით ჩახუჭუჭებული განცხადება ხელთ რომ იგდო, ქალი კაფიის გუნებაზე მოვიდა.

ფულ არ მენანვის, იოსებ,
ბზესავით ვუზამ ბნევასა...
საფილოლოგედ ვამზადებ
ისწავლის ენის ქნევასა!

იოსებმა სინანულით მიუგო.

მარტო მაგას თუ დასჯერდა
მადლი შავსწიროთ ზენასა!

გამოხდა ხანი და იოსების შიში გამართლდა: იმ სასიკვდილე ახტაჯანამ... ეჰ, თუმცა, ჯობია, ერთი ბრიგადირის ამბავი გავიხსენოთ.

კარგა ხნის წინათ ქვემო ქედის კოლმეურნეობის მეცხვარეობის ერთ-ერთ ბრიგადას სათავეში ედგა ერთი ავყია, ქარაფშუტა და მკვეხარა კაცი, გვარად ჩოხელი. ეს კაცი თავის ჭკუაში ჩასპანდობდა, ცხვარ-მეცხვარე კი ბედის ანაბარა ჰყავდა მიგდებული. ბრიგადას მეცხვარეთა დენადობა ღრღნიდა. ღჯუთაშვილი ყველაზე გამოცდილ მწყემსებს ჩოხელს უგზავნიდა, მაგრამ აკრაკსა და ლოთს დიდხანს ვინ გაუჩერებოდა! მოკლედ, ბრიგადა დაშალზე იყო. სხვა წამალი რომ არა გამოინახა რა, გამგეობის კრებაზე, რომელსაც ცეკას ინსპექტორი და პარტიის რაიკომის პირველი მდივანიც ესწრებოდა, თავმჯდომარემ წინადადება წამოაყენა, უღირსი ბრიგადირი მოეხსნათ. ამან სულ გადარია ისედაც გადარეული ჩოხელი. რაკი დაატყო, ჩემი საქმე წასულიაო, წამოხტა და გულის მოსაფხანად თავმჯდომარეს დაუტატანა.

ისე მკაცრად მთხოვ, იოსებ,
თითქო მიგებდე ნოხებსა,
რა შავასმინო, მითხარ, მწყემსს,
ჯიუტს, ბრიყვსა და ოხერსა!

წამიერი დუმილი... და.

მწყემსები მიტომ გარბიან,
ფხა რომ არა აქვს ჩოხელსა!!!

დაბეჭდა იოსებმა.

ბრიგადირი მოხსნეს...

* * *

გიორგი ნატროშვილის სიხარულს ბოლო და საზღვარი არ უჩანდა!

ჯ. მეხრიშვილი რამდენჯერაც უნდა მისულიყო „**მნათობ-ში**“ თუ მწერალთა კავშირში შეხვედებოდნენ ერთმანეთს, რედაქტორს სულ ამ ნარკვევზე სურდა ლაპარაკი, ვინაიდან, როგორც ჩანდა, გულალალი მკითხველები არ ულევდნენ საამისო მიზეზსა და მასალას: ვილა არ მირეკავს და მეუბნება, პირდაპირ აღტაცებულნი ვართ **ჯღუთაშვილის** პიროვნებით – ისეა დახატული, თითქოს მთელი სიცოცხლე ამ კაცის გვერდით გვეცხოვროსო... მწერალმა **სულხან ქეთელაურმა** გამანდო, თავმჯდომარის პიროვნებამ რომანის დაწერა შთამაგონაო... სამხატვრო აკადემიის სტუდენტებმაც დამირეკეს და მადლობა მითხრეს: თქვენი ჟურნალის გავლენით ამ ზაფხულს შირაქში უნდა წავიდეთ და ნარკვევში გამოყვანილი პერსონაჟები დავხატოთო... მართლა, არ დამავინწყდეს, თბილისის ერთ-ერთი საშუალო სკოლის ქართული ენა-ლიტერატურის მასწავლებელი დამიკავშირდა – დაიცა, აქ სადღაც ჩავინერე კიდეც მისი გვარ-სახელი და ტელეფონი! – კაფიები ისე მომეწონა, მათ განხილვას ზედა კლასებში ორ-ორი გაკვეთილი მივუძღვენიო...

– არა, მართლაც რა იყო ის კაფიები, კაცო, – შვებამოგვრით დააბოლოვებდა ხოლმე გიორგი, – ბევრს კაფია მხოლოდ წარსულის ხილი რომ ეგონა, ჩვენ თვალი ავუხილეთ – ის არ ჩამკვდარა, ისევ განაგრძობს ბრძოლასა და სიცოცხლეს!..

ჰოდა, **ვახუშტი კოტეტიშვილი** შირაქში **იოსებ ჯღუთაშვილს** რომ ხლებოდა და თავისი განაზრახი გაენდო, ბუნებრივია, თავისთავად გაცხადდებოდა ყოველი წვრილმანის ასავალ-დასავალი. ამიტომ იოსებს ვაჟკაცურად ეთქვა: მართალია, კაფიები მიყვარს, არ დაგზარდები, ჩამოვალ და მეც ვიტყვი რალაცასო. ოღონდ „მნათობში“ გამოქვეყნებული ის კაფიები, რომლითაც მთელმა საქართველომ გამიცნო, თვითონ ავტორს, ჯემალ მეხრიშვილს ეკუთვნისო. ამიტომ უეჭველად ისიც მოიწვიე და ბარემ სახალხო ვალაპარაკით იმ ნარკვევის შექმნის იდეასა და ისტორიაზეო.

* * *

1979 წლის 14 აპრილია, შაბათი.

თბილისის ფილარმონიის გადაჭედილ დიდ დარბაზში მიმდინარე ხალხური პოეზიის პირველ საღამოს ტელევიზიით აჩვენებენ. ერთმანეთს ცვლიან და ეჯიბრებიან საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსული სახალხო მთქმელები.

დარბაზის აღტაცებასა და ოვაციებს ბოლო არ უჩანს.

ვ. კოტეტიშვილმა იოსებ ჯღუთაშვილიც რომ გამოაცხადა და გრძელკაბელიანი მიკროფონით სკამებშუა გვერდულად ძლივს მიადგა, მსმენელ-მაყურებელთა გასაკვირად, იოსები არც კი წამოწეულა და ცალყბად მიუგო – მე ცოტა იმნაირი კაფიები ვიცი, აქ არ ითქმებაო.

ვახუშტი შეეცადა იხტიბარი არ გასტეხოდა – კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს „ცოტა იმნაირი კაფიები“ არ ეკადრებაო და ახლა სხვა მონანილისკენ გადაინაცვლა...

* * *

ამ ღირსსახსოვარი გადაცემიდან სამიოდე კვირა გავიდა. ერთხელ რუსთაველზე მიმავალი ჯ. მეხრიშვილი მოულოდნელად **იოსებ ჯღუთაშვილს** შეეჩეხა – კოლმეურნეობის რალაც საქმეზე მინისტრთა საბჭოში ჰყოლოდათ დაბარებული.

- რატო არ ესწრებოდი ხალხური პოეზიის საღამოს? – მისალმების ნაცვლად იოსებმა თავისებური წარბეჭევით მაშ-

ინვე ეს უსაყვედურა.

- მე იქ რა მინდოდა? – გაუკვირდა მწერალს.

- როგორ თუ რა გინდოდა?! – ახლა შირაქელი თავკაცი განცვიფრდა, – ეგ ხალხი შენით მოვიდა აზრზე! თანაც... დაიცა, **კოტეტიშვილს** შენთვის არაფერი უთქვამს?

- რა უნდა ეთქვა?

- ჰმ! – გულნაკლულად ამოიხვნეშა შუბლჩაკობილმა იოსებმა და ჩაყოლით მოუთხრო თავის დროზე მასთან ჩასულ **ვ. კოტეტიშვილთან** საუბრის წვრილმანები, – დამაიმედა, უეჭველად იმასაც მოვიწვევ და გამოვიყვანო... ტელევიზორში მაინც გვიყურებდი?

- კი.

- რო არსად ჩანდი და მოგიკითხე, ეგრე მითხრეს: ჩვენ კი შევატყობინეთ, მაგრამ, ალბათ, თვითონ არ ისურვა მოსვლაო! როგორ, ჩემი ხათრით მაინც არ უნდა მოსულიყო-მეთქი, სულ გამიფუჭდა გუნება და ხო დაინახე, არც გამოვსულვარ!.. მართლა არაფერი უთქვამთ?

- არა, კაცო!

- აბა, ელაპარაკე!.. ეეეჰ!..

ისეთი უჟმური დუმილი დასადგურდა, სადმე პურის გატეხაზეც არ ჩამოვარდნიათ სიტყვა და ერთმანეთს ნაწყენებით დაშორდნენ...

ჯ. მეხრიშვილს ეს ამბავი არც გაჰკვირვებია, არცა სწყენია.

მართლაცდა, ხალხური პოეზიის სალამოების ომახიან ორგანიზატორს ხელს რაში აძლევდა, ხალხს შეეტყო, რომ ამ პროექტის უეცარი იდეა ამოუტივტივდათ ჟურნალ „**მნათობში**“ გამოქვეყნებული ნარკვევიდან, რომლის ავტორი ერთი უმნიშვნელო, ფართო საზოგადოებისთვის სრულებით უცნობი, ქიზიყიდან დედაქალაქში ახალჩამოსული მწერალი იყო!

* * *

გამოხდა ხანი. ხალხური პოეზიის სალამოების გამართვა ჩვეულებრივ მოვლენად იქცა.

ერთხელ „მნათობის“ რედაქციაში ჯ. მეხრიშვილმა ახალი მოთხრობა მიიტანა.

გასაკვირია, თითქოს იოსებ ჯღუთაშვილსა და გიორგი ნატროშვილს პირი შეეკრათ, რედაქტორმაც მაშინვე ეს ჰკითხა!

- ორიოდე თვის წინ ვახუშტი კოტეტიშვილი იყო აქა და შენი მეზობლის ტელეფონი მივეცი... არაფერი დაურეკავს?

- რაზე უნდა დაერეკა?

- აბა, უყურო!.. როგორ თუ რაზე უნდა დაერეკა?! – აფორიაქდა რედაქტორი, – ქვეყანა პირველად ჩვენმა ჟურნალმა აალაპარაკა-მეთქი!.. ან ავტორი მიიწვიეთ ან ჟურნალი მაინც ახსენეთ-მეთქი!... მაგრამ ხედავ, კაცო!

ჯ. მეხრიშვილმა ღიმილი ვერ შეიკავა.

- ბატონო გიორგი, ჟურნალი გვიხსენონ კი არა, მაგაზეც მადლობელს უნდა ვიყოთ, თუკი „მნათობის“ ეგ ნომრები არ მოუგროვებიათ და მოუსპიათ!

- რას ამბობ, კაცო! – შეფოცდა ნატროშვილი და მისთვის დამახასიათებელი ბავშვურად მომხიბლავი გულუბრყვილობით დააბეჯითა, – არა, არა, ერთხელ შენ და ვახუშტი ერთმანეთს როგორმე უნდა შეგახვედროთ!

- რისთვის?

* * *

ხალხური პოეზიის საღამოებმა თავისი პური ისე მოჭამა და გადაიქუხა, სულკუროთხეული გიორგი ნატროშვილიც ისე აღესრულა, ის თავისი სურვილი თუ დაპირება ვერ შეასრულა. თუმც მერე კიდევ ერთხელ შეიქმნა შესაძლებლობა მისი სურვილის განსახორციელებლად. ოღონდ ოციოდე წლის მოგვიანებით და თანაც ცოტა განსხვავებულ ჟანრში.

2002 წელს დანესდა ყოველწლიური ლიტერატურული კონკურსი „პენ-მარათონი“, რომლის ჟიურის უცვლელი თავმჯდომარე სიკვდილამდე ვახუშტი კოტეტიშვილი იყო.

იმ წელს ჯ. მეხრიშვილმაც წარადგინა ნაწარმოები, მაგრამ პირველივე ტურში ჩაფლავდა (ეს ნოველა „დედაბერი ფლეიბოის კუთხიდან“ „ლიტერატურულმა საქართველომ“ – –

რედაქტორი **თამაზ ნივნივაძე**) დაბეჭდა.

2007 წლის კონკურსში ხელახლა სცადა ბედი, მაგრამ უშედეგოდ – ისევ პირველივე ტურში ჩაფლავება! (იქ წარდგენილი ხუთგვერდიანი ნოველა „პატარა კენიგსბერგი“ მერე „ლიტერატურულმა მესხეთმა“ – – რედაქტორი **ავთანდილ ბერიძე**) დაბეჭდა 2009 წლის ნოემბრის ნომერში.

ერთი სიტყვით, **ვახუშტი კოტეტიშვილი** და **ჯემალ მხრიშვილი** ვერც „პენ-მარათონის“ კონკურსის ტრადიციულ, საქართველოს რომელიმე ედემურ კუთხეში გამართულ რამდენიმედღიან ფინალში შეხვდნენ ერთმანეთს.

ალბათ, ასეთი იყო განგების ნება!

პირველი და უკანასკნელი შიხვედრა მოგავალ... „ჟოზეფ ფუშისთან“

თავის დამცირებაა, რომ მისი გვარ-სახელი ვიცი.

გოეთე

1996 წლის 29 ივნისს, შაბათს, პირველად გამოვიდა გაზეთ „კავკასიონის“ ყოველკვირეული ლიტერატურული დამატება „არილი“ (მთავარი რედაქტორი შადიმან შამანაძე).

ამგვარი სიახლით აღფრთოვანებულმა ჯემალ მეხრიშვილმა რედაქციაში მესამე დღესვე, ორშაბათს, წაიღო თავისი თორმეტგვერდიანი ნოველა „ჰამბურგის მუსკატი“ და ფოტოსურათი.

რედაქციაში მბეჭდავი ქალიშვილის მეტი არავინ დახვდა და ნაწარმოებიც მას დაუტოვა.

გავიდა ერთი კვირა. მწერალმა იყიდა ახალგამოსული „არილის“ მეორე ნომერი და მის გასაქვევებლად გაზეთის გადაშლაც არ გახდა საჭირო – პირველ გვერდზე მოთავსებული სარეკლამო კოლაჟიდან საკუთარი ფოტოსურათი და ნახატით შესრულებული ნოველის სათაური შემოეფეთა! გადაფურცლა გაზეთი-სასწაული და მე-4-5 გვერდები მთლიანად „ჰამბურგის მუსკატს“ ეჭირა, თან ორი ნახატიც ამშვენებდა!..

რვა წლის შემდეგ, 2004 წელს ჟურნალ „მნათობის“ რედაქციაში სრულიად შემთხვევით პოეტი ანდრო ბუაჩიძე რომ გაიცნო, მან მაშინვე ეს ნოველა გაუხსენა.

- ჯემალ მეხრიშვილი?!. ააა, ვიცი, ვიცი! – ანდროს სახე ალაღმა ღიმილმა გაუნათა, – ახლაც მახსოვს თქვენი ნოველა „ჰამბურგის მუსკატი“ – მე მოვამზადე დასაბეჭდად!.. ძალიან მომეწონა!. სხვათა შორის, თუ გახსოვთ, ჩემი ლექსებიც იმავე ნომერში გამოქვეყნდა!. კი, კი, ვიცი – შესანიშნავი ნოველა იყო!..

და აქ „არილის“ რედაქტორის ყოფილმა მოადგილემ განსაცვიფრებელი სიზუსტით მოიგონა ნოველის პერსონაჟები და ზოგიერთი საცნაური პასაჟი.

ჯ. მეხრიშვილი მოიხიბლა როგორც პოეტის უნიკალური

მასხოვრობით, ისე მისი კეთილშობილებითა და შურგაუყარებლობით – ბევრი კალმოსნის მსგავსად კრიჭა როდი ეკვროდა სხვისი ნაწარმოების ღირსების აღიარებით!..

ამგვარი სწრაფი წარმატებით გულმოცემული ავტორის უკადრის სულწასულობაში რომ არ ჩამორთმეოდა, ჯ. მეხრიშვილმა თავისი შემდეგი ნოველა „**მაგნიტური ქარიშხალი**“ რედაქციაში 1997 წლის 16 სექტემბერს, სამშაბათს, მიიტანა და მაშინდელივით მისი დატოვება ახლაც მბეჭდავთან მოუხდა.

რაკი წელიწადზე მეტი ხნის განმავლობაში არ დაიბეჭდა, მან მხოლოდ მაშინლა, 1999 წლის 10 ივნისს, ორშაბათს, მიაკითხა ნოველას, რომლის ბედ-იღბალი რედაქტორის ახალი მოადგილის, **მალხაზ ხარბედიას** და პროზის განყოფილების გამგის, **ზაზა თვარაძის** ხელთ ყოფილიყო.

– არ ვარგა... არ დაიბეჭდება, – არაკოლეგიალურ-ბიუროკრატიული გულცივობით უპასუხა **მალხაზ ხარბედიამ** და ნოველა გულგრილად გადმოუდო მაგიდის ლინგზე, – აი, ბატონმა ზაზამაც წაიკითხა და... თქვენ რა აზრისა ხართ, ბატონო ზაზა?

– აჰ! – ისე ამოიოხრა **ზაზა თვარაძემ**, რომ ზეზელა ავტორისთვის არც შეუხედავს და უმალ იმნაირი თვალაპყრობით, გამომეტყველებით, მხრების აჩეჩითა და ხელების უმწეო გაშლით დაიმუნჯა თავი, თითქოს ქართულ ენაში არ მოიპოვება ისეთი სიტყვები, რედაქციაში შემთხვევით შემოხეტებული ვილაც ჯემალ მეხრიშვილის ნაჯღაბნის სივალალეს სრულყოფილად რომ დაგვისურათებდაო.

– აი, ხომ ხედავთ?! – თავდაჯერებით განუმარტა **მალხაზ ხარბედიამ**, – მეც არ მომენონა!

„**მერედა, შენ ვინა ხარ, შე ლაწირაკო?!**“ – აბუჩადაგდებულ ქიზიყელს ეს ფრაზა ენის წვერზე მაუზერის ჩახმახივით შეუდგა.

ჯ. მეხრიშვილს აქ მხედველობაში ჰქონდა მალხაზ ხარბედიას არა ასაკი, ნორმალური გარეგნობა და მით უმეტეს, მისი პირადი ღირსება, არამედ გულშესაწახებელი ლიტერატურული უნიჭობა და დაბალი პროფესიონალიზმი, ახალგაზრდული ავშნის მწკლარტე სუნივით რომ იყნოსებდა ხოლმე პრესის

ფურცლებზე აქა-იქ გამოჩენილ მის მდარე-მდარე ნანერ-ნათარგმნებში! მაგრამ მწერლობის, საკუთარი თავის, რედაქციისა და თვით რედაქციის მუშაკის პიროვნული პატივისცემის ნიშნად ენის წვერზე დაფრენილი ამგვარი ზედგამოჭრილი ფრაზისაგან თავი შეიკავა და თვალგაყრით ესლა ჰკითხა.

– რას უწუნებთ?

მალხაზ ხარბედიას სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ არ დაბნეულა, ნერვიც არ შესტოკებია. ზედვე ეტყობოდა, არასასურველი ავტორების შემოფრთხობაში უკვე საკმაო გამოცდილება დაეგროვებინა.

– რას ვუწუნებ და... – აუღელვებელი მაღალფარდოვნებით დაიწყო რალაცეების მიკიბზ-მოკიბვა, თვითონაც რომ არ სჯეროდა. მაგრამ ამას რალა მნიშვნელობა ჰქონდა, როცა თავისი წინასწარგანზრახული ბოლომდე უნდა მიეყვანა!

სანერ მაგიდასთან მოკალათებული ახალგაზრდა მუშაკების ცხვირწინ მდგარი ცარიელი სკამი სირცხვილით ლამის აალებულიყო, კადნიერი მასპინძლები თავის მოვალეობას რომ არ ასრულებინებდნენ, დაკითხვაზე შემოყვანილ დამნაშავეს დამსგავსებული ჯ. მეზრიშვილი კი ფეხზე იდგა და ყასიდადლა ისმენდა უაზრო ლათაიებს. მაგრამ ახლა თავისი ნოველისთვის სულ აღარ სცხელოდა!

აბუჩად აგდებულმა მწერალმა უცებ გაისიგრძეგანა, ბოლო ხანებში „**არილი**“ ვისა და რანაირ ნაწარმოებებს ბეჭდავდა, გონებაში თავისთავად ამოუტივტივდა თვით **მალხაზ ხარბედიას** უფერული ნაწარმოებებიც, საიდანაც ამკარად ჩანდა, რომ მათი ავტორი ჯერ ვერ იყო განდობილი ქართული ენის, ფრაზისა და სინტაქსის ბუნებას; იმასაც მიხვდა, ასე რატომ და რისთვის ექცეოდნენ და ამგვარ ჯაჭვურ მიხვედრა-აღმოჩენებს უეცრად ელდის მომგვრელი თვალახელა მოება: ქართულ მწერლობას **მალხაზ ხარბედიას** სახით მიზანმიმართული ცივისსხლიანი კარიერისტ-ბიუროკრატი ეზრდებოდა, ჩირადაც რომ არ უღირდა ქვემარტი ლიტერატურული ღირებულებანი და საკუთარი უნიჭობის შეგნებით გაჩენილი მტკივნეული ამბიციების დასაამებლად და კარიერისტული გზის გასაკაფავად

ამიერიდან „**არილში**“ თუ საერთოდ, სადაც თვითონ იქნებოდა, მხოლოდ თავისი და რამეში გამოსადეგი ავტორების ბამბა უნდა ეჩხრიალებინა!

ერთი სიტყვით, ახალგამოჩეკილმა ლიტერატურულმა კუკლუქსკლანელებმა ჯ. მეხრიშვილს არაორაზროვნად აგრძნობინეს: დღეის ამას იქით „არილის“ რედაქციაში მის მოსვლას არავითარი აზრი და შედეგი აღარ ექნებოდა...

* * *

1999 წლის 2 სექტემბერს, ორშაბათს, ჯ. მეხრიშვილს გამომცემლობა „**ნაკადულის**“ თანამშრომელმა, პოეტმა **გივი ჩილუნაძემ** დაურეკა: ლიტერატურულ გაზეთს „**შარავანდი**“ ვაარსებ და პირველი ნომრისთვის რამე მომიტანეო. მწერალმა „**მაგნიტური ქარიშხალი**“ წაუღო, რომელიც 1999 წლის 1-15 ოქტომბერის „**შარავანდის**“ ორ გაშლილ გვერდზე დაიბეჭდა.

ეს ნოველა მერე, 2003 წელს გამომცემლობა „**ინტელექტის**“ მიერ უსასყიდლოდ დასტამბულ წიგნშიც „**ნაკურთხი მარილი**“ შევიდა.

სხვადასხვა დროს ავტორთან შთაბეჭდილებების გაზიარებისას რიგითი მკითხველები თუ თანამოკალმეები უმეტესწილად აღნიშნავდნენ, რომ ეს ნოველა ერთ-ერთი საუკეთესოთაგანია ბოლო წლების ქართულ მწერლობაშიო. ვინ იცის!...

უახლესი ქართული მწერლობის პროფესიონალ მკვლევარს ან რომელიმე მოხალისე გულშემატკივარს შეიძლება სურვილი გაუჩნდეს, ჭეშმარიტებაში თავად გაერკვიონ. ამისთვის საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკაში მისვლა და იმ წლების „**არილში**“ **მ. ხარბედიას** ლოცვა-კურთხევით გამოქვეყნებული პროზაული ტექსტებისა და ჯ. მეხრიშვილის ხსენებული ნოველის ნაკითხვა-შედარება იქნება საჭირო.

ცნობისთვის: გაზეთ „**არილის**“ შიფრია 1266, ჯ. მეხრიშვილის წიგნის „**ნაკურთხი მარილი**“ ნომერი K/242-369-70/3.

P.S. „არილის“ რედაქციიდან ჯემალ მეხრიშვილის სადის-ტური გამოსტუმრებიდან გაივლის 12 წელი და 2010 წლის აპრილის ნომერში „ჩვენი მწერლობა“ (რედაქტორი **როსტომ ჩხეიძე**) რუბრიკით „თქმა მართლისა“ დაიბეჭდება პოეტ **ლელა კოდალ-აშვილის** ხუთგვერდნახევრიანი მწვავე კრიტიკული წერილი „**რას არის საჭირო იმისათვის, რომ „საბას“ ლაურეატი გახდეს?**“

წერილში მხილებულია ლიტერატურული პრემიის „საბას“ ჟიურის წევრთა უპრინციპო, აღმამფოთებელი და დანაშაულებრივი საქმიანობა.

ჭეშმარიტების ძიებით დაქანცული ავტორი 36-ე გვერდის პირველი სვეტის მეორე აბზაცში განცვიფრებული კითხულობს.

„სულ მინდა ვინმეს ვკითხო, მაგრამ არ ვიცი, ვის – რატომ არის **მალხაზ ხარბელია ჟოზეფ ფუშესავით**² ყველა მთავრობის უცვლელი მინისტრი, უფრო სწორედ, ლამისაა ყველა კონკურსის ჟიურის უცვლელი წევრი. არანაირად არ ვუკარგავ მას კომპეტენციას, როგორც ლიტერატორს, თუმც ბევრად უფრო კომპეტენტური მოღვაწეებიც მეგულება გნებავთ ჭარმაგ და გნებავთ მასზე უფრო ახალგაზრდა თაობაში. და თანაც რად გინდა ეს კომპეტენცია, თუ „ტუსოვკურ-საბუტილნიკურ“ და

² **ჟოზეფ ფუშე (1759-1820)** – ფრანგი პოლიტიკური და სახელმწიფო მოღვაწე. მიიღო სასულიერო განათლება. 1791 წ. გახდა იაკობინელთა კლუბის წევრი. 1772 წ. აირჩიეს კონცერტში. ახლოს იყო ჟირონდისტებთან, შემდეგ იაკობინელებს მიემხრო. ხმა მისცა ლუი XVI-ის სიკვდილით დასჯას. რამდენიმე დეპარტამენტში იყო კონვენტის კომისრად, გამოიჩინა უკიდურესი სიმკაცრე კონტრრევ. ამბოხებათა ჩახშობისას. დაუახლოვდა ებერტისტებს. 1794 წ. გარიცხეს იაკობინელთა კლუბიდან. იყო 9 თერმიდორის კონტრრევ. გადატრიალების ერთ-ერთი ინიციატორი და ორგანიზატორი. 1799 წ. დაინიშნა პოლიციის მინისტრად. ხელი შეუწყო ნაპოლეონ I-ს გადატრიალების განხორციელებაში. შექმნა პოლიტ.დაზვერვის, პროვოკაციისა და შპიონაჟის განშტოებული სიტემა. ერთ-ერთი პირველი დაეჭვდა იმპერიის სიმტკიცეში და საიდუმლო მოლაპარაკება გამართა დიდ ბრიტანეთთან. ნაპოლეონი მიუხედა ორმაგ თამაშს და გადააყენა (1810). იმპერიის მარცხის შემდეგ მიემხრო ბურბონებს. „ასი დღის“ (1815) პერიოდში ისევ ნაპოლეონის მხარეზე გადავიდა. ნაპოლეონის მეორედ გადაადგომის შემდეგ კვლავ უღალატა ნაპოლეონს და მოამზადა ბურბონთა II რესტავრაცია. ლუი XVIII-მ პოლიციის მინისტრად დანიშნა (1815). ულტრარაოიალისტების მოთხოვნით გადააყენეს პოსტიდან. „მეფის მკვლელთა“ წინააღმდეგ მიმართული დეკრეტით (1816) საფრანგეთიდან განდევნეს.

სხვა ურთიერთობებსა და კრიტერიუმებს დააყენებ წინა პლანზე და დაივიწყებს, სინამდვილეში რა მოსწონს და რა არა“.

ჯ. მეხრიშვილს აქ ერთი რამ ვერ გაუგია: ლიტერატურის რიგით ჯარისკაცობას რითი სჯობია ლიტერატურის ამგვარი სათაკილო **ყოზეფ ფუშეობა?!**

ეტყობა, ლიტერატურის პატიოსან ჯარისკაცობას პირუთვნელი თავგადადება, ღირსება და ნიჭიერება ესაჭიროება.

ჰოდა, რა ქნას კარიერისტული ზრახვებით ატანილმა მავანმა და მავანმა, თუკი გრძნობს, არც ხალასი ნიჭის ნატამალი აბადია და თან სისხლში, გულსა და გონებაში ჩამოთესლებულ **ფუშესა და ფუშესნაირთა** მავნე ბაცილასაც ვეღარ მორევია!

ზარაონოზანას თამაში

არ დაგიდევდა, თუ უკმეხად ედგა დროება!
ნიკო სამადაშვილი

სიდუხჭირეში ჩავარდნილი მწერალი ჯემალ მეხრიშვილი 2000-02 წლებში ერთ-ერთ პატარა სამშენებლო-სარემონტო ფირმაში შავ მუშად მუშაობდა. ფირმა შეკვეთებს შტურმით ასრულებდა. ამიტომ მთავარი ინჟინერი შაბათ-კვირასა და საუფლო დღეებსაც არ ცნობდა!

ჰოდა, როგორც კი შეიტყო ნებისმიერი მწერლისთვის სასიხარულო სიახლე – გაზეთ „ახალი ეპოქის“ ყოველკვირეული სალიტერატურო დანართის „ჩვენი მწერლობა“ (რედაქტორი როსტომ ჩხეიძე) დაარსება, გადაწყვიტა, თავადაც ეცადა ბედი – ერთი ახალდანიერილი ნოველა მიეტანა. მაგრამ როგორ? თვითონ დიღმის მასივში ცხოვრობდა, იმჟამად კი ავჭალაში მუშაობდნენ – მეტრო „დიღუბიდან“ დილაადრიანად ცალკარა ავტობუსით მიჰყავდათ, სალამოთი კი გვიან მოჰყავდათ! თანაც ამგვარი „წვრილმანისთვის“ დაუყოლიებელი მთავარი ინჟინერი დღეს არ ჩააგდებინებდა, ხოლო თვითნებობისთვის სამუშაოდან გაათავისუფლებდა.

მოულოდნელად იღბალმა გაუჭრა. ერთ დღეს, 2001 წლის 26 თებერვალს, ორშაბათს, ინჟინერს ავჭალის საწყობიდან თავისი „ოპელის“ საბარგულით სასწრაფოდ შვიდი შეკვრა ესპანური კაფელი უნდა მიემშველებინა ვერაზე, ფასანაურის (ამჟამად სოფო ჭიაურელის) ქუჩის №14 საცხოვრებელი კორპუსის ერთ-ერთ ბინაში მომუშავე სომხის მეკაფელებსთვის და მესამე სართულზე მის ასაზიდად მწერალი იახლა.

ავჭალიდან მუშებმა მწერალს სადილობისთვის სახელდახელოდ მოკრეფილი ფულიც გამოატანეს – ვერის მარკეტები უფრო მრავალფეროვანი იქნება და რამე-რუმეები ბარემ იქიდან გამოგვიყოლო.

„ჩვენი მწერლობის“ რედაქციიდან ისრის გასროლის მანძილზე მდებარე ბინის სადარბაზოსთან კაფელი რომ გადმო-

ცალა, გულუკმეხმა ინჟინერმა ცივად დაუბარა: მე ეხლა ერთი საათ-ნახევრით ელიავას ბაზრობაზე უნდა გავვარდე! შენ კი ხელოსნებს კაფელი აუზიდე, აქვე იყიდე, რაც გინდა, მერე სასტუმრო „საქართველოს“ წინ ამოდი და იქ დამელოდეო!

მარტო დარჩენილმა მწერალმა კაფელი გულხეთქებით აზიდა და იქვე ახლომახლო მიყუყულ-მოყუყულ მინიმარკეტებში საჭირო სურსათ-სანოვაგეც შეიძინა. მერე უბიდან სათუთად ამოილო ფაილში ჩადებული, დაუჭმუჭნავად გადარჩენილი, თავის გერმანულ „ერიკაზე“ სუფთად გადაბეჭდილი ნოველა „თბილი ნაფოტები“ და „ჩვენი მწერლობის“ რედაქციისკენ ფეხმარდად გაეშურა.

ახალდაარსებულ რედაქციას მაშინ ჯერ კიდევ არ ეყენა დაცვის გუშაგები. მეორე სართულზე მოსაქმე თანამშრომლებს ავტორთა სტიქიური მიმოდენით მუშაობაში ხელი რომ არ შეშლოდათ, მათთან შესახვედრად პირველ სართულზე, მისაღებში რედაქციის გარკვეული კატეგორიის მუშაკები თურმე ჯერისამებრ მორიგეობდნენ!

და აი, მშვენიერ, ლურჯთვალა მორიგე ახალგაზრდა ქალბატონს მოულოდნელად შემაკრთობელი სურათი აელანდა: რედაქციის გაკრიალებული მინის კარი უცებ თავდაჯერებით შემოალო ბრუზენტის ჩამოცვეთილ ტანსაცმელსა და სალდათურ ჩექმებში გამონყობილმა ვილაც შავმა მუშამ!

მოულოდნელი და თანაც რედაქციისთვის შეუფერებლად ჩაცმული სტუმრის სურსათით სავსე ცელოფნის ვეებერთელა ორმაგი პარკიდან რაკი, ჩვეულებისამებრ, ბოთლებიც არ ყელყელაობდა, მშვენიერმა დიასახლისმა სრულებით ბუნებრივად ჩათვალა, რომ აქვე ახლო, რომელიღაც მშენებლობიდან შესვენებაზე გამოვარდნილი ეს ახალბედა მუშა სასმელებს ეძებდა და მიმზიდველი ფასადით წაცდენილს, უბრალოდ მისამართი შეეშალა. ამიტომ თავისი დაბალი სავარძლიდან მკვირცხლად წამოუდგა და გზა კდემით გადულობა.

- არა, არა, სასმელები აგერ, გადაღმა იყიდება, – მიმტევებლურად გაუღიმა და სალუქი თითი საითკენღაც გაუშვირა, – აქ რედაქციაა!

- ვიცი. – მშვიდად მიუგო ახალმოსულმა, – ნოველა მოვიტანე. შეიძლება დავტოვო?

„ღმერთო!.. რა გვეშველება!“ – მიხერა შეუკრთა დამხვდურ მანდილოსანს, თუმც გამომეტყველებაზე არაფერი დასჩინევია და ბრეხენტთან სტუმარს ნობათი წრფელი ზრდილობით ჩამოართვა.

* * *

ხელნაწერზე ლამაზი ქალბატონის – თურმე მწერალი და მეცნიერი **ინგა მილორავა** რომ ყოფილიყო – ხელის შეხება ჯემალ მეხრიშვილს ჯადოსნურად ექცა. სამიოდე დღის შემდეგ შინ დაურეკეს: თქვენი ნოველა შემდეგ ნომერში იბეჭდება და სასწრაფოდ გამოცხადდით რედაქციაში, ჩვენმა კორესპონდენტმა ფოტოსურათი უნდა გადაგიღოთო!.. ხელუხლებელი, კორპუსით აწყობილი ნოველა **9-18 მარტის** ნომრის ორ გაშლილ გვერდზე მართლაც დაიბეჭდა, თანაც, როგორც მწერალს მოეჩვენა, ავტორის შეუფერებლად დიდი ფოტოთი და მხატვარ **ქეთი შალამბერიძის** ორი ფერადი ნახატიო!.. ცოტა მოგვიანებით შინ ხელმეორედ დაურეკეს – ჰონორარი გაქვთ ასაღები და ამ დღეებში როგორმე შემოიარეთო!

როგორც მაშინ, ფოტოსურათის გადაღებისას, ინჟინრის ნებართვით ახლაც ელიავას ბაზრობაზე სამშენებლო მასალების საყიდლად წამოსული სამუშაოთა მწარმოებლის სატვირთო ავტომობილს აემგზავრა და ხუთიოდე წუთით შეძლო რედაქციაში შერბენა, ოღონდ იმ განსხვავებით, მაშინ ფოტოსურათისთვის პარკით წამოღებული საგარეო ტანსაცმელი სატვირთოს კაბინაში გადაიცვა, მაგრამ რაკი ეს ამხელად აღარ მოუხერხდა, რედაქციის მუშაკებს ბოდიში მოუხადა სამუშაო ტანსაცმლით გამოცხადებისთვის და ამის მიზეზიც აუხსნა.

„**ჩვენი მწერლობის**“ პატრონი და რედაქტორი **როსტომ ჩხეიძე** პირველად მაშინ დაინახა და გაიცნო. რედაქტორი გულთბილად შეხვდა, დაბეჭდილი ნოველა რედაქციის მუშაკების თანდასწრებით შეუქო და იმედი გამოთქვა, ჩვენი თანამშრომლობა მომავალშიც გაგრძელდებაო. მერე თავისი ღია კუთხი-

დან, კაბინეტის მაგივრობასაც რომ უწევდა, წამოუდგომლად მოახდინა განკარგულება და უმაღლეს ნარნარით გამოცხადებულმა ახალგაზრდა მანდილოსანმა, ალბათ, რედაქციის ხაზინადარმა, ბულალტერმა თუ მოლარემ, ავტორს მაგიდის განაკიდზე ზრდილობიანად დაუდო კუთვნილი ჰონორარი – სამი ცალი ჯერ მოუკეცავი ოცლარიანი.

ახლა დასვით ქუდი და გააჩინეთ სამართალი: რა გასაკვირია, რომ თავისი ლიტერატურული კარიერის მანძილზე ათასგვარ შურ-ბოროტსა და უკაცურობას წვნიულ ჯ. მებრიშვილს ეს ყველაფერი – დაწყებული რედაქციაში ნოველის ჩაბარებით და დამთავრებული რედაქტორის ამგვარი ადამიანური მოპყრობით – ნამდვილ სასწაულად მიეჩნია და გული რედაქტორის, მთელი რედაქციისა და მათი მუშაობის სტილის უსაზღვრო პატივისცემითა და სიყვარულით ავსებდა?!

დიახ, მაგრამ..

* * *

„ჩვენმა მწერლობამ“ თანდათან ფრთები გაიმაგრა და თავისი ღირსეული ადგილი დაიჭირა ლიტერატურულ ორგანოთა შორის. ჰოდა, რაკი უხვად შემოიგროვეს სათავისთაო ავტორები, თავყანისმცემლები და გულშემატკივრები, წმინდა წყლის ლიტერატურული ღირებულებებისთვის დანთებული კოცონის ალიც თითქოს ჩაუცხრა... როგორც ჩანდა, რედაქციის ზოგიერთი მუშაკი არცთუ უშედეგოდ ცდილობდა სათავისოდ გამოეყენებინა მდგომარეობა და გაზეთის ლიტერატურული პროცესები თავისი შეხედულებებისამებრ წარემართა... ამკარად დაიწყეს ავტორთა დისკრიმინაციულ-ტენდენციური დიფერენციაცია...

მოგეხსენებათ, ამქვეყნად უნაკლო არავინ არის. ჰოდა, ქრელი გარემოცვის მლიქვნელურმა ნაწილმა როსტომ ჩხეიძესაც უპოვა თუ გაუჩინა სუსტი ადგილი და მისგან **რედაქტორ-ფარაონის** ხატის გამოძერწას შეუდგნენ!

თავისი საინტერესო მუშაობის პარალელურად რედაქციამ ახდილად მიჰყო ხელი საძრახისსა და თანაც უიმედოზე უიმედო, ძირშივე განწირულ ადამიანინდელ ექსპერიმენტს –

რადაც უნდა დასჯდომოდათ, მავნისა და მავნის ბამბა აეჩხრი-
ალებინათ!!!

ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, რიგითი თუ ათვალ-
წუნებული ავტორებისთვის გაფარაონებულ რედაქტორთან
ორიოდე წუთით შეხვედრა და დალაპარაკება ხომ პირდაპირ
შეუძლებელი გახდა! რალა ჩვეულებრივი ლიტგაზეთის ჩვეუ-
ლებრივი რედაქტორი და რალა მესამე რაიხის მბრძანებელი!

სასტიკად გაფრთხილებული გუშაგები ზღურბლს იქით
ხომ არ გადაგიშვებდნენ, ხოლო მეორე სართულიდან ჩამო-
ქანებული, თანაც კალმისტარმომარჯვებული (ხედავთ, აი,
ვმუშაობდი, თქვენ კი მაცდენთ!) რომელიმე მანდილოსანი
რალაც მისტიკურ იდუმალებაში გადასული ჩურჩულით პირ-
ველში ამას კითხულობდა.

- დაგიბარათ?

როგორც კი გაირკვეოდა, აქ არავის დაუბარებხართ,
მლიქვნელობაში გამოქექილი რედაქციის შიმუნვარი თვალების
გაოგნებულ-აღმაშფოთებელ გადატრიალებას თან იმგვარ გა-
მომეტყველებასაც შეაშველებდა ხოლმე, რომ უმალ გეგრძნოთ
– თქვენ ყოფილხართ ნამდვილი ხეპრე, დაუბარებლად რომ
მოთრეულხართ და მეორე სართულზე მყოფი, ღვთაებრივ
ფიქრ-ხილვებში ჩაფლული **რედაქტორ-ფარაონის** შეწუხება
მოგგუნებებიან!

ფარაონთან შეხვედრის ბედნიერება მხოლოდ მას შეიძლება
ხვდეს წილად, ვისაც თვითონ ფარაონი ჩააგდებს ამის ღირსად!!!

ბევრი რომ არ გავაჯანჯლოთ, ჯ. მეხრიშვილი იძულებული
გახადეს, რედაქტორისთვის ღია წერილით მიემართა. აი, ისიც!

ლია წერილი გაზეთის „ჩვენი მწერლობა“ მთავარ
რედაქტორს, როსტომ ჩხეიძეს

რალად ველოდო მაისს ან ივნისს.
ნიკო სამადაშვილი

2001 წლის 16 სექტემბერს თქვენს რედაქციაში მოვი-
ტანე მოთხრობა „დებილთა მიქელები“. წელიწადზე მეტი ხნის
განმავლობაში მანდ აღარც მოვსულვარ და არც დამირეკავს
მისი ბედ-იღბლის შესატყობად, ვინაიდან არ მინდა ვგავდე იმ
აბეზარ ავტორს, რომელიც ოღონდ კი რაც შეიძლება მალე
და სხვებზე უფრო ხშირ-ხშირად დაბეჭდონ, რედაქციის მუ-
შაკებს თავ-პირს აჭამს ხოლმე! ამიტომ მასალას ჩავაბარებ თუ
არა, მერე რედაქციას კარგა ხანს სათოფეზე აღარ ვეკარები:
დამიბეჭდავენ – რა კარგი, დასაბუთებულ უარს მივიღებ და
მეტი რა ჩარაა, მასალა უსიტყვოდ უკანვე მიმაქვს! ხოლო თუ
დაჩაგვრას მიბედავენ, მაშინ მეც იძულებული ვხვდები, საკუ-
თარი ღირსება და ლიტერატურული ღირებულებები ჩემი შესა-
ძლებლობის ფარგლებში დავიცვა.

ცხადია, ჩემს რჯულს არც ამ შემთხვევაში ვულალატებ-
დი. წელიწად-ნახევარი გავიდა და მოთხრობა რაკი არ დაი-
ბეჭდა, გადავწყვიტე, მისი ბედი გამერკვია. რამდენჯერმე
მოვახერხე თქვენი რედაქციის პროზის განყოფილების გამგის
ნახვა, მაგრამ გაივლის ხოლმე დრო და აღმოჩნდება, რომ მისი
ახსნა-განმარტებები ვალმოსახდელ-ქარაფმუტული ყოფილა,
დანაპირები – უპასუხისმგებლო და უშედეგო. ამიტომ ახლა
თქვენთან შეხვედრას შევეცადე, მაგრამ არც ეს ხერხდება:
შეიარაღებული დაცვა თქვენამდე არ მიშვებს, მე კი წუნკა-
ლი გომია არ გახლავართ, რედაქციის კართან დავეყუნტო და
მოთმინებით ვიცადო, რედაქციაში როდის მობრძანდებით ან
რედაქციიდან როდის გამობრძანდებით, შემთხვევით რომ ვის-
არგებლო და მაშინ გაგანდოთ ჩემი გულისტკივილი. ჰა, ჯანი
გავარდეს, ლიტერატურის ხათრით თავს თუგინდ აქამდეც
დავიმდაბლებდი, ამგვარი უკადრისი ფანდი რედაქტორისა და

მწერლის ცივილიზებული ურთიერთობის შეურაცხყოფად რომ არ მიმაჩნდეს!

ერთი სიტყვით, თქვენი მეოხებით ისევ და ისევ პროზის ან კრიტიკის განყოფილების გამგესთან მიხდება ხოლმე უკვე უაზრობაში გადასული შეხვედრები, ვინაიდან ისინი 40-50 წამის გაელვებისას მისტუმრებენ კარგად დამუშავებულ – შეთვისებული ზოგადი, თავმოსაშორებელი ფრაზებით და თან აღარც ის ახსოვთ და არც აინტერესებთ, წინა შეხვედრაზე რა მითხრეს ან რას შემპირდნენ!!!

ბოლოს და ბოლოს რა ხდება?! ამ ხნის მანძილზე ზოგ-ზოგი პროზაიკოსი 4-5-ჯერ დაბეჭდეთ, მაგრამ მე დაბეჭდვას აღარ დავეძებ: დასაბუთებული უარის ღირსადაც კი არ მაგდებთ და როგორც რედაქციის, ისე პირადად თქვენ წინაშე სრულიად უდანაშაულო კაცს აბუჩობამდე მიყვანილი ბუნდოვან-ორჭოფული პასუხებით უდიერად მანამებთ...

უუკვირდები და რას ვატყობ: თქვენ ზოგ-ზოგ გრაფომან პროზაიკოსს ისეთი საეჭვო დაჟინებით იმეორებთ და იმეორებთ, რომ უკვე ეჭვი მეპარება როგორც თქვენს რედაქტორულ მიუყვარდობაში, ისე თქვენს მხატვრულ-ლიტერატურულ გემოვნებაშიც. ეტყობა, ის ჩემი მოთხრობაც სწორედ მაგ თქვენი ნაკლოვანებების მსხვერპლია.

სულო ცოდვილო, იქნებ ეგ ჩემი მოთხრობა მართლა სანაგვეზეა გადასაგდები, თქვენ ცამდე ალალ-მართალი ხართ, მე კიდევ მტყუანი.

მაშ, რა ვქნათ, როგორ მოვიქცეთ?!

რაკი საქმე აქამდე მიგვივიდა, მოდი, გამონაკლისის სახით, ამ ღია წერილთან ერთად დაბეჭდეთ ეგ ჩემი მოთხრობა და თან ზედ სტატიაც აახლეთ. ნუ დამზოგავთ: კრიტიკის ქარცეცხლში გამიტარეთ და მთელი საქართველო ჩემზე ახარხარეთ – აი, ჯემალ მეხრიშვილს რა ჰგონია მოთხრობა-თქო!!! ოღონდ მეც მიმოვიხილავ თქვენი გაზეთის ზოგიერთ ტექსტს და სიტყვა მომეცით, რომ თქვენთანვე დაიბეჭდება.

გთავაზობთ რა ამნაირ პირობებს, ღრმად მწამს: ჩვენ შორის არ იქნება გამარჯვებულ-დამარცხებული ამ სიტყვის შა-

ბლონური გაგებით და გაიმარჯვებს მხოლოდ სამართალი და ლიტერატურული კრიტიკა.

დასასრულ, გეუბნებით სრულიად გულწრფელად – როგორც მამაკაცს მამაკაცი: სულ ადვილად შემეძლო თავი შემეკავებინა ამ ღია წერილისგან და ეგ ჩემი მოთხრობაც ჯანდაბაში გამეგზავნა! მაგრამ აქ უკვე მოთხრობის დაბეჭდვა-დაუბეჭდავობას აღარ ეხება საკითხი. ვგრძნობ, ჩემი ამდენი ხნის დუმილით ნება-უნებლიეთ მეც მონაწილე ვხდები აღმამფობელი უსამართლობისა, რომლისგანაც შესაძლოა სხვაც ჩემებრ ანდა ჩემზე უფრო უარესადაც იტანჯებოდეს!

აი, რის გამო აღარ ძალმიძს დუმილი და ნათლად მაქვს შეგნებული როგორც ამ ღია წერილის საჭიროება, ისე პირადად ჩემთვის, როგორც მწერლისთვის, მისგან გამომდინარე სავალალო შედეგიც.

მაშ, ვიპაექროდ და თუკი თავს გამიყადრებთ, ბოლოს ძმურად ხელგადახვეულებმა ღიმილით დავტოვოთ საპაექრო ბარიერი, რათა შემოქმედებითი ცხოვრების წვრილმანებში გაუთვითცნობიერებელი მკითხველი თვალნათლივ დარწმუნდეს: ჩვენ მხოლოდ და მხოლოდ წმინდა ლიტერატურული ღირებულებებისთვის მოგვიხდა საპოლემიკო დაშენების შეწყვილება და არა რალაც საძრახისი პირადულობის გამო, რომლის ნატამალი ჩვენ შორის არ არის და არც შეიძლება იყოს!

მე ჩემი სათქმელი პირდაპირ გითხარით.

ახლა თქვენზეა სიტყვა.

ჯემალ მესრიშვილი

2003 წ. 30 ივნისი.

* * *

ჯ. მესრიშვილს ეგონა, ლიტერატურულ პაექრობაში პატიოსნად გამოწვეული რედაქტორი ღია წერილს მაშინვე დაუბეჭდავდა და თავის პასუხსაც მოაყოლებდა. მაგრამ გამოვიდა „ჩვენი მწერლობის“ შემდეგი ორი ნომერი, მისი ღია წერილი კი გაზეთის არც ერთ კუნჭულში არ ჭაჭანებდა! მაშინ ვითარების გასარკვევად 22 ივლისს, სამშაბათს, რედაქცი-

აში მივიდა. გუშაგმა ფოიეშიც არ შეატარა და მხოლოდ ზევით დარეკა – ესა და ეს ავტორია მოსული და რედაქტორთან შეხვედრას ითხოვსო.

სიმართლის მაძიებელი მწერლის აბუჩად ასაგდებად რედაქციას ასეთი ხერხისთვის მიემართა. ჯ. მეხრიშვილისთვის რომ ეგრძნობინებინათ, მისი რალაც ნაჯღაბნი დაბეჭდვის კი არა, მეორე სართულზე, დანარჩენი ავტორების მასალების გვერდიგვერდ დების ღირსიც არ იყო, პედანტური თადარიგაინობით ადრევე ჩამოეტანათ და მისაღებში, გუშაგების მაგიდის მარჯვენა ქვედა ჭრიალა უჯრაში, სახელოსნო ინსტრუმენტებსა და რალაც წვრილი, ფერად-ფერადი ელექტროკაბელების ბულულებს შორის ჯალათურად შეეჭყუნათ!

და აი, ახლა პროზის განყოფილების გამგე, სრულიად გასხვანაირებული **მაკა ჯოხაძე** მეორე სართულიდან ძირს რომ ჩამოვიდა, ჯ. მეხრიშვილის მოთხრობა და ღია წერილი სწორედ იმ გაძლიანებული ღრჭიალა უჯრიდან გამოაძრო და ავტორს უმძრახივით შეაჩერა.

შეხვედრამ სამწუნთახევარს გასტანა. **ჯოხაძემ** ავტორს ცივად განუმარტა: მოთხრობა უვარგისია, თორემ აქამდეც დაგებეჭდავდითო.

- მერე, ორი წელი რალას მანვალეთ და მალოდინეთ – თავიდანვე გეტეკვათ ასე!

მაგრამ პროზის განყოფილების გამგეს სულ არ აინტერესებდა ავტორის აზრი და არგუმენტები – ის წინდანინვე ჩამოყალიბებულ თავის სათქმელს შეუპოვრად აბულბულებდა!

მთელი რედაქცია გაოგნებული და აღშფოთებულია თქვენი საქციელით – არ გვესმის, ბატონ როსტომს ეგ როგორ აკადრეთ ან როგორ გაუბედეთო!

- რაო? დავბეჭდავთ თუ არა?! ლმერთო!.. ჯერ ერთი, ამნაირ ღია წერილს რა დაგვაბეჭდინებს და რომც დაგებეჭდოთ, საქვეყნოდ თავი თქვენ თვითონ მოგეჭრებათ! აბა, ყოველივე ამის შემდეგ...

ყველაზე უმთავრესი **მაკა ჯოხაძემ** გასაგებად ჩამოაყალიბა: რედაქტორ-ფარაონის ჩრდილზე წინდაუხედავი დაბიჯებისთვის მათი ლიტერატურული გაზეთის კარი მწერალ ჯემალ

მეხრიშვილისთვის ამიერიდან სამარადისოდ იკეტებოდა!!!

დასასრულ, პროზის განყოფილების გამგემ ავტორს კოლევიალური რჩევა-დარიგებაც მისცა. გაზეთ „კომუნისტში“ რომ მუშაობდით, რამდენადაც მახსოვს, მშვენიერ რეპორტაჟებს წერდით და ახლა მოთხრობებს რას გადაჰკიდებინხართ – ისევ რეპორტაჟებს მიუბრუნდითო.

არადა, ღმერთი, რჯული, „კომუნისტის“ რედაქციაში კი არა, ჯ. მეხრიშვილს თავის სიცოცხლეში საერთოდ, ერთი რეპორტაჟიც არ დაუწერია!

აბა, რალას იზამდა ტყავგამძვრალი ავტორი – გუშაგს უსიტყვო თავდაკვრით გამოესალმა, წამოიღო თავისი ხელნაწერები და გზას ყურებჩამოყრილი დაადგა.

სასტუმრო „საქართველოს“ რომ გაუპირისპირდა, უცებ დამცინავი სიცილი მოერია: თავადურგვარიანი რედაქტორ-ფარაონი ვილაც ღამის მეხრეების ჩამომავალს თავს რომ არ გამიიტოლებდა და ღია წერილს არ დამიბეჭდავდა, ამდენს კი მე თვითონვე უნდა მიმხვდარიყავიო!.. თანაც ფარაონის ჩრდილზე დაბიჯებისთვის ძველ ეგვიპტეში სიკვდილით სჯიდნენ, მადლობა უფალს, მე კიდევ იაფად გადავრჩიო!..

შუა ტროტუარზე დაღონებულ-დაძმარებული შედგა – აღარ იცოდა, რა ექნა ჭირად გამხდარი ამ თავისი ნაწერებისთვის! ისევ შინ წაელო? მაგრამ რა თავში სახლელადაღა უნდოდა – ხუმრობა ხო არ იყო, ამხელა პროზაიკოსმა დაუწუნა!

„გადავყრი და ეგ იქნება!“ – უელვა უცებ და მძაფრი განცდებისგან გაშოლტილს, ეს აზრი ჭკუაში დაუჯდა. ამიტომ გადაწყვიტა ბარემ აქვე გათავისუფლებულიყო უბედურების მატარებელი ამ ქალაქებისგან! ის იყო, ასნია ხელი სანაგვე ურნაში ჩასაყრელად, რომ უკანასკნელ წამს გლახგულმა მაინც არ დაანება: რაკი გამოსული ვარ, მოდი, მოთხრობას ახლა **„ლიტერატურულ საქართველოში“** მივიტან, ღია წერილს კი შევინახავ – რა იცი, მერე რაში დამჭირდესო.

მართლაც, ღია წერილი მიკეც-მოკეცა და ჯიბეში ჩაიდო. დაჭმუჭნული მოთხრობა კი მიასწორ-მოასწორა და **„ლიტერატურულ საქართველოში“** წაიღო. რაკი კორექტორების გარდა ჯერ არავინ მოსულიყო, ხელნაწერი მათ დაუტოვა.

მოულოდნელი „პოპულარობა“

ჯ. მეხრიშვილმა თავისი მოთხრობა **„დებილთა მიქელები“** **„ლიტერატურულ საქართველოში“** 22 ივლისს მიიტანა, თხუთმეტიოდე დღის შემდეგ კი დედოფლისწყაროში ძმასთან გაემგზავრა – მოენატრა შირაქის ველ-მინდვრებსა და ივრისპირეთში ხეტიალი, იქ შემთხვევით გადაყრილ ჯაფისკაცებთან გამოლაპარაკება...

8 აგვისტოს, პარასკევ ნაშუადღევს **„ლიტერატურული საქართველო“** ისევ იმ ფარდულში, ისევ იმავე **ლამარა ჯანი-აშვილთან** იყიდა, სადაც და ვისგანაც ამ ოცდახუთიოდე წლის წინათ ყიდულობდა ხოლმე.

რაიონებისთვის დამახასიათებელ პატარა, სევდიან ცარიელ პარკში ჩამოჯდა და პირველ რიგში, როგორც სჩვეოდა, ჯერ პროზას დაუწყო ძებნა, რათა უმაღლ შეეცყო – ვის ბეჭდავდნენ, რა იბეჭდებოდა!

საამურად მოშრიალე გაზეთი გადაფურცლა, გადაფურცლა და უცვებ მსხვილი სასათაურო შრიფტით ჯადოსნურ იდუმალებაში ახარისხებული ნაცნობი სახელწოდება – **„დებილთა მიქელები“** – შემოეფეთა!

ამდენი ტანჯვა-დამცირების შემდეგ რას ნარმოიდგენდა, ამ მოთხრობას საერთოდ ვინმე თუ დაუბეჭდავდა, თანაც ასე მალე!

გაოგნებული მწერალი თვალჩაიციებით ჩასჩერებოდა გადაშლილ გაზეთს და გულშემკრთალს უცვებ მოეჩვენა: ცხადიდან ახლა სიზმარეთში გადადიოდა!

თვალს არ უჯერებდა, მსგავსი რამ ჯერ არაფერი შემთხვეოდა! ეტყობა, მავანთაგან დათარსულ მოთხრობას თავისი სვეკრულობა მაინც ფეხდაფეხ სდევდა: უფოტოსურათო ტექსტი გაზეთის ორ გვერდზე გადაჭიმულ-გადაშავებულიყო, ავტორის გვარ-სახელი კი... გამორჩენოდათ!!!

- რა გინდა, ძმაო, ერთ კვირაში არნახული პოპულარობა მოგიტანეთ! – გულიანად იცინოდა მერე გაზეთის მორიგე რედაქტორი, მწერალი **თემურ აბულაშვილი**, – ჩვენ ვიკითხოთ,

რომ სანამ განმარტებას მივცემდით, პირდაპირ სისხლი გაგვიშრეს და მთელი კვირა სულ ტელეფონებზე ვეკიდეთ!.. აღელვებული მკითხველები წამდაუნუმ რეკდნენ როგორც თბილისიდან, ისე საქართველოს სხვადასხვა კუთხეებიდან: ეს რამე სიახლეა?! ამიერიდან პროზაიკოსთა გვარ-სახელები აღარ დაიბეჭდება და სტილის მიხედვით ჩვენ თვითონ უნდა მივხვდეთ მათ ვინაობას თუ რა არისო?! გაგვაგებინეთ, ვინაა ავტორი – ეს რა მაგარი მოთხრობააო!.. აბა!.. ამგვარ უეცარსა და ბუნებრივ პოპულარობაზე ვერც იოცნებებდი!.. მოკლედ, სამალარი-ჩოდა გაქვს საქმე!.. ჰა-ჰა-ჰა!..

ო, ღმერთო, ღმერთო, რაღა საჭირო იყო იმ ქვეყნად ჯოჯოხეთის შექმნა, თუკი ამქვეყნად იარსებებდა მწერლობა!..

ღმერთისთვის მაინც გაეგონებინა!

„უნდა ვალიარო, ნერვებმა მიმტყუნა და მართლაც ვიღვრიალე. ჯერ იმ კაცს ვაგინე, კატოკზე რომ იჯდა, მერე ბრიგადის დანარჩენ ნევრებს ვუყვიროდი. ისინი უშედეგოდ ცდილობდნენ ჩემს დაშოშმინებას“.

ირაკლი ჯავახაძე

**მოთხრობა „ნინასწარმეტყველების გამოუსადეგარი ნიჭი“
ჟურნალი „ლიტერატურული პალიტრა“, 2006 წ. №6, გვ. 51.**

ნუთუ დამნაშავეა ჯემალ მეხრიშვილი, ახალდაარსებული ნებისმიერი ლიტერატურული ორგანო გლახგულს სიხარულითა და მწერლური იმედიანობით რომ შეუტოკებს ხოლმე?!

ამჯერადაც ასე მოხდა!

საქართველოს კულტურის, ძეგლთა დაცვისა და სპორტის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით 2009 წლის მაისის ბოლოს გამოვიდა „**ლიტერატურული გაზეთის**“ პირველი ნომერი (რედაქტორი **ირაკლი ჯავახაძე**, რედაქტორის მოადგილე **უჩა შერაზადიშვილი**, ჟურნალისტები **ხათუნა ალხაზიშვილი**, **თამთა ჟურელი**).

ჯ. მეხრიშვილი, კარგად რომ ვერ იცნობს ანდა არც სურს იცნობდეს და ამიტომ დეზერტირით მუდამ თვალს უხუჭავს ლიტერატურული ცხოვრების კულისების ჯადობაზობას, მიამიტი ბავშვივით მოიხიბლა რედაქტორის წერილის ამ პასაჟით, ღმერთის ბაგეთაგან წამოსული, რწმენის ჩამწერგავი ჩურჩულივით რომ ჩაუდიოდა ყურში, გულსა და გონებაში.

„ლიტერატურული გაზეთის“ კარი ღიაა ყველასთვის, ვინც წერს ლექსს, მოთხრობას, რომანს, კრიტიკულ წერილს, ესეს...

ჩვენ ვითანამშრომლებთ ყველასთან, ვისთვისაც მნიშვნელოვანია მაღალი ხარისხის ლიტერატურულ ფერხულში ჩაბმა“.

თუმც მწერალი ცოტა შეაფიქრიანა ამ აქამდე გაუგონარმა უცნაურმა ტერმინმა, „**მაღალი ხარისხის ლიტერატურული ფერხული!**“ ამიტომ გულში ეჭვი ჩაეპარა – ვაითუ რედაქციას ამგვარი „**მაღალი ხარისხის ლიტერატურული ფერხულის**“ მოსახდენი ნაწარმოები ვერ მივუტანო, ისინიც უხერხულ მდგომარეობაში ჩავაყენო და მეც თავი გავინბილოო. მაგრამ მწერლური ცდის ცდუნება და იმედი ხომ მოურეველია – მაინც გადაწყვიტა საგანგებო შემთხვევისთვის შემონახული ნოველა, „**პატარა კენიგსბერგი**“ წაეღო. თან ერთი სული ჰქონდა, მალე ენახა თბილისის ის ჯადოსნური კუთხე, ხედი, მდებარეობა, ქუჩა, შენობა, რედაქციის კარი, კედლები და ოთახების განლაგება, საცა ახალი ლიტერატურული სული აღმოცენებულიყო!!!

რაკი გაზეთი რედაქციის ადგილსამყოფელს არ იტყობინებოდა და მხოლოდ ტელეფონების ნომრებითა და ინტერნეტული მისამართის მითითებით იფარგლებოდა, დარეკა და **უჩა შერაზადიშვილმა** მადლიანად აუხსნა, ვაკეში, **გალაკტიონის ძეგლის (!!!)** უკან ჩამდევარ **ყიფშიძის** ქუჩაზე რედაქციისთვის როგორ უნდა მიეგნო.

მარტომყოფი, მასალების რედაქტირებით დაკავებული ბ-ნი **უჩა** მისთვის დამახასიათებელი გადამდები სიმშვიდითა და გულისხმიერებით შეხვდა. ისინი ერთმანეთს ჯერ კიდევ „**ლიტერატურული საქართველოდან**“ იცნობდნენ და მართალია, არაფრით გამორჩეული, მაგრამ უანგარო კოლეგიური ურთიერთობა ჰქონდათ.

- ერთი ხუთგვერდიანი ნოველა მოვიტანე, – მოკლე მისალმება-მოკითხვის შემდეგ ჯ. მეზრიშვილი თავისი რჯულისამებრ მაშინვე საქმეზე გადავიდა, რათა რედაქციის მუშაკი ტყუილუბრალოდ არ მოეცდინა ანდა თავი არ მოებზრებინა, – ნახეთ... იქნებ გამოგადგეთ.

- რას ჰქვია „იქნებ გამოგადგეთ!“ პირველად ხომ არა გხედავ?! – შემოაგება ბ-ნმა **უჩამ**, – კარგად მახსოვს „**ლიტერატურულ საქართველოში**“ დაბეჭდილი თქვენი ნოველები!.. მე კი მალევე წავიკითხავ.. მაგრამ აქ მთავარი მაინც რედაქტორია: მას თუ არ მოეწონა...

სახლის სანვიმრიდან სითბონაკრავი ყინულის ნატეხ-
ვით მოულოდნელად ჩამოვარდნილმა მდუმარებამ და თავისი
ლიტერატურული მოღვაწეობის მანძილზე მრავალნაირ სარე-
დაქციო უკეთურობას წვნიული პატიოსანი მუშაკის აზრიანმა
მზერამ ჯ. მეხრიშვილს ელვისებურად ანანა იქ მისვლა, მაგრამ
უკვე გვიანი იყო!

* * *

სამ თვეზე მეტი გავიდა, მაგრამ „**ლიტერატურულ
გაზეთში**“ მისი ნოველა არ გამოჩნდა. 22 ოქტომბერს, ხუთ-
შაბათს, რედაქციაში მისვლა გადაწყვიტა, რათა შეეტყუო: თუ
საერთოდ, არ ბეჭდავდნენ, მაშინ სხვაგან მაინც წაეღო.

რედაქციას რომ მიუახლოვდა, ერთმა შუახანს გადაც-
ილებულმა კაცმა მოკრძალებით შეაჩერა: ხომ არ გეცოდინე-
ბათ, აქ „**ლიტერატურული გაზეთის**“ რედაქცია სად მდებარე-
ობსო. ჯ. მეხრიშვილმა აუხსნა და კოლეგა ძმურად აიდევნა,
თუმც მოგვიანებით სანანებლად დარჩა, მისი ვინაობის გაგება
რომ ვერ მოეხსნო – წერილს ესეც თავისებურ მიმზიდველობა-
სა და დამაჯერებლობას შესძენდა!

პირველ სართულზე მდებარე ჩამყუდროებულ რედაქ-
ციაში სამნი დახვდნენ. **უჩა შერაზადიშვილი** ხელნაწერს ჩაღრ-
მავებოდა, ზურგშებრუნებული ჭაბუკი კომპიუტერისტი რაღაც
ტექსტს კრეფდა, ერთ-ერთი სანერი მაგიდის კუთხესთან უხ-
ერხოდ მიმჯდარი ბლვერია ორმოციოდე წლის კაცი კი ისე იც-
ქირებოდა, რომ ზედვე ეტყობოდა – მისგან არასასურველად
მიჩნეულ ავტორებსა თუ შემთხვევით სტუმრებს დასანახად
ვერ იტანდა!

- ბატონო უჩა, მაშინდელი ჩემი ნოველის ამბის გასაგებად
მოვედი, – მორიდებით დაიწყო ჯ. მეხრიშვილმა, – ნეტავი რა
გადაწყვიტეთ?... ან დღეს რედაქტორი მოვა, არ მოვა, რომ...

- აი, რედაქტორი! – ბ-ნი **უჩა** ნელთბილი ღიმილითა და
მიმტვევებლური კილოთი შეეცადა ჯ. მეხრიშვილის უმეცრო-
ბის გაქარწყლებას თუ შერბილებას და ბლვერიას საქმიანად
მიმართა, – ბატონო ირაკლი, მწერალი ჯემალ მეხრიშვილია! ამ

სამიოდე თვის უკან მისი ნოველა რომ გადმო...

- არ დაიბეჭდება! – ისე შურმაძიებლურად შესძახა ადგილიდან წამოვარდნილმა რედაქტორმა, თითქოს მთელი სიცოცხლე ამ ფრაზის თქმის შესაფერის დროს მოუთმენლად ელოდებოდაო. მეორე, უკარო ოთახში გასხლტა, მალე ისევ შემოტრიალდა და ჯ. მეხრიშვილს თავისი ნოველა მაგიდაზე დაუგდო, – არ ვარგა!!!

უეცრად ჩამოვარდნილი სიჩუმე დამოკლეს მახვილს დაემსგავსა.

- რას უწუნებთ?

- რას ქვია „რას უწუნებთ?!“ – ხმაანევით დააკვესა ავტორის ამგვარი „შეურაცხმყოფელი“ კითხვით ჩალასავით აპილპილებულმა რედაქტორმა და ელვისებურად თავი გაიბრაზა, – არ ვარგა და იმას ვუწუნებ, სხვა რას უნდა ვუწუნებდე?!. ისევ ძველი დრო ხო არა გგონია, აქ ყველას სათითაოდ ჩამოვუჯდე და ვეჩიჩინო – ვის რას ვუწუნებ!.. რაც მომენონება, დავბეჭდავ, რაც არა და – არა!.. მორჩა და გათავდა!... უვარგისია, არ მომენონა! ახლა?!

- იმიტომ არ მოგეწონებოდათ, რომ თქვენ თვითონ ერთი უიმედო და ეგოისტი გრაფომანი ხართ და რედაქტორის ტახტზეც შეცდომით თუ პროტექციით წამოგასკუპებს! – მედგრად ჩაუკაკლა ჯ. მეხრიშვილმა.

- რა-ააა-ო?! – რედაქტორი კელანაჭამს დაემსგავსა და ჯ. მეხრიშვილისკენ ხელების სასაცილო ფარჩხვა-ქნევით წამოვიდა, – ახლავე გაეთრიე აქედან!.. გაეთრიე-მეთქი, სანამ...

მოადგილე მაშინვე წინ გადაეღობა თავის რედაქტორს.

- რა იყო, რა მოგივიდა?! დანყნარდი!.. გეყოფა!.. სირცხვილია! – ბ-ნი უჩა ამ სიტყვებს ისეთი წრფელი განცვიფრება-შეშფოთებით ამბობდა, საცა სამართალია, აქ ხამად მოსული ორი ავტორი უეჭველად უნდა დარწმუნებულიყო, რომ მსგავსი რამ რედაქციაში პირველად ხდებოდა! თუმც ჯ. მეხრიშვილი ველარ გარკვეულიყო – ამგვარი სცენები აქ მართლა პირველი თუ ვითომ პირველი იყო!

თავყანისცემას იმსახურებდა კომპიუტერისტის სანიმუშო

შეუკრთომლობა – ვითომც აქ არაფერიაო, ის ნირშეუშლელად განაგრძობდა თავის ღვიძლ საქმეს. ჯ. მეხრიშვილს მოყოლილი ავტორი განზე მიმდგარიყო და ეტყობა, თავი სიზმარში ეგონა.

მოადგილისგან საიმედოდ გზაგადაღობილი რედაქტორი კი ცერცვივით ხტოდა და თავისას გაჰკიოდა.

- მორჩა, ნავიდა თქვენი დრო!.. ახალი თაობა მოვიდა!.. ეს გაზეთი დებიუტანტებისაა!..

- მერე, თავიდანვე გეთქვათ ასე – რალად გინდოდათ იმგვარი მაჭანკლური დემაგოგია – **„ლიტერატურული გაზეთის“** კარი ყველასათვის ღია იქნებაო!.. ანდა, რა ეტყობა, რომ ეს გაზეთი მხოლოდ დებიუტანტებისთვისაა?! დებიუტანტების კი არა, თქვენი სასურველი ავტორებისაა!.. დაიცა, ჯერ სად არი – თქვენ დროზე თუ არ მოგაშორეს აქედან, მთელი საქართველო თანდათან დაინახავს, გზას ვისა და რანაირ ტექსტებსაც გაუხსნით!..

- ერთი უყურეთ!.. არა, ვერ ატყობ, რომ სამკურნალო ხარ?! – თავისებურად გაჰკიოდა რედაქტორი, – ნადი რა, დროზე იმკურნალე!!!

- ვიმკურნალო?! – ჯ. მეხრიშვილმა თავისი ნოველა მჭიდროდ შეგრაგნა და კარისკენ კუდამოძუებული გაეშურა, თუმც ზღურბლთან შეჩერდა და ისევ რედაქტორს წამოუტრიალდა, – თქვენ და მე რამდენიც უნდა ვიმკურნალოთ, მაინც აღარაფერი გვეშველება, ვინაიდან თქვენი გრაფომანული გულუკმეხობა და ჩემი ქიზიყური პირმთქმელობა განუკურნებელი სენია!

მერე რკინის მძიმე კარი სამუდამოდ გაიხურა და ყიფ-შიძის ქუჩას თავჩაქინდრული შემოუდგა, **გალაკტიონის ძეგლისთვის** ცრემლმონოლილი თვალებით რომ არ შეეხედა...

ყისმათი იყო თუ რა – სწორედ იმავე საღამოს მოულოდნელად ასპინძიდან **„ლიტერატურული მესხეთის“** რედაქტორმა, ბ-ნმა **ავთანდილ ბერიძემ** დაურეკა: ნოემბრის ნომრისთვის ერთგვერდიანი პროზა ჰაერივით მჭირდება და თუ რამე გექნება, რუსთაველზე, გამომცემლობა **„კოლორში“** მიიტანე და შემატყობინეო.

„პატარა კენიგსბერგი“ ჯერ **„ლიტერატურულ მესხეთში“**

დაიბეჭდა, მერე კი 2010 წლის ბოლოს გამომცემლობა „მნიგნობრის“ მიერ დასტამბულ მწერლის სამას სამოცდათოთხმეტ-გვერდიან კრებულშიც „დარდი“ შევიდა.

თუმც ეს ბევრს არაფერს ნიშნავს! ვინ იცის, „ლიტერატურული გაზეთის“ რედაქტორი ირაკლი ჯავახაძე იქნებ ცამდე ალაღია: ჯ. მეხრიშვილის ხსენებული ნოველა მართლაც გადასაგდება, მის მიერ თავის გაზეთში დაბეჭდილი პროზაული ტექსტები კი განსაკუთრებული, გამორჩეული, სანიმუშო და თითოთ საჩვენებელი შედეგები!

თუკი ოდესმე ვინმეს შედარება-შეფასების სურვილი გაუჩნდება, ამაზე ადვილი არაფერია: ეროვნულ ბიბლიოთეკაში „ლიტერატურული გაზეთის“ შიფრია 1795, ჯ. მეხრიშვილის ნიგნის „დარდი“ ნომერი K 267.402/3.

* * *

თავისი ცხოვრების მანძილზე მწერლური ურთიერთობის მიზეზით მიღებული როგორც სხვადასხვა დროის დიდ-პატარა სულიერი ძეგლები, ისე 2009 წლის 22 ოქტომბერს „ლიტერატურული გაზეთის“ რედაქციაში მოყენებული იარაც მოუშუშდა და ჩაუკორძდა. მაგრამ ოთხი წლის შემდეგ ეს ჩაყრუებული ნაიარევი ისევ გაუხელახლდა და მაშინდელზე უფრო მწვავე ტკივილი და მწუხარება განაცდევინა.

ყურნალში „ჩვენი მწერლობა“ (მთავარი რედაქტორი როსტომ ჩხეიძე) 2013 წლის სექტემბერში (№19) დაიბეჭდა პოეტ ნატა ვარადას „ექსპრეს-ინტერვიუ“ მწერალ ირაკლი ჯავახაძესთან.

ჯერ მოისმინეთ ნ. ვარადას ერთ-ერთი კითხვა და ი. ჯავახაძის პასუხი.

„ – როგორი გინდოდათ ყოფილიყავით?
- მწერალი“.

პირდაპირ გასაშტერებელია: ინტერვიუერი რას ეკითხება და მწერალი კი რას პასუხობს!

სიტყვა „როგორი“ ხომ კითხვითი ნაცვალსახელია და ნიშნავს – რა თვისებისა, რარიგი, რაგვარი, რანაირი. ი. ჯავ-

ვახაძე ამ უმარტივეს ვითარებაშიც კი ვერ გარკვეულა, რას ეკითხებიან და ამ კითხვისთვის რანაირად უნდა ეპასუხა!

ინტერვიუერს რომ ეკითხა: როგორი მწერალი გინდოდათ ყოფილიყავითო, მაშინ სრულიად ბუნებრივად გამოუვიდოდა ნებისმიერი ამგვარი პასუხი: ცნობილი, პოპულარული, ეროვნული, დიდი, გენიალური, უპრეტენზიო, უკვდავი, ჩუმი და სხვა. მაგრამ როგორ შეიძლებოდა ამგვარი კონტექსტით დასმული კითხვისთვის მწერალს მწერლად გახდომა-ყოფნის სურვილი ასე უაზროდ მიესადაგებინა?!

დიდი ხანია, რაც **ირაკლი ჯავახაძე** მწერლად ითვლება, საზოგადოება მას მწერლად იცნობს, სადაც მოესურვება, იქ იბეჭდება, წიგნები აქვს გამოცემული, ინტერვიუებს იძლევა, არ ვიცი, იქნებ ლიტერატურული პრემიებიც ჰქონდეს მოპოვებული და რომელიმე ლიტერატურული კონკურსის ჟიურის წევრად ანდა თავმჯდომარედაც იყოს ნამყოფი!.. ამხელა ლიტერატურული ორგანოს რედაქტორია!.. ის კი არა, სხვადასხვა წლების კედლის კალენდარშიც არის შეყვანილი – მაშ, მეტი რაღა მწერლობა სურს და კიდევ რაღა მწერლად გახდომა-ყოფნა ეოცნებება?!

ამ შეუხამებელ-შეუსაბამო კითხვა-პასუხიდან აშკარად ჩანს, მას თავისი მწერლობა თვითონვე არა სჯერა და მორცხვი მოზარდით ეოცნებება, რომ მწერალი ყოფილიყო! ამიტომ აქ იგი ემსგავსება გონებაგაფანტულ კაცს, რომელიც მონდომებით ეძებს იმას, რაც ხელში უჭირავს!!!

ახლა სამი საზარელი პასუხის მოსმენა მოგვიხდება.

„ – თქვენი ხასიათის მთავარი თვისება?

- უჟმურობა.

- თქვენი მთავარი ნაკლი?

- ისევ და ისევ უჟმურობა.

- რას ვერ იტანთ ყველაზე მეტად?

- სხვა უჟმურებს“.

ამის ნამკითხველ მწერალს შეიძლება სისხლი გაეყინოს: თავად **უჟმური**, „სხვა უჟმურებს“ რომ ვერ იტანს, აბა, წარმოვიდგინოთ, უდანაშაულო ავტორებისთვის როგორი ასატანი

იქნება ასეთი რედაქტორი, რომლის მთავარი თვისება და მთავარი ნაკლი თურმე **უჟმურობა** ყოფილა!!!

ირაკლი ჯავახაძე „ლიტერატურული გაზეთის“ რედაქტორის თანამდებობის დატოვების მიზეზად ამ თავის პიტალო **უჟმურობას** რომ ასახელებდეს, მაშინ ამგვარი საჯარო აღიარება და კეთილგონივრული გადანყვეტილება ადამიანურობაში ჩამოერთმეოდა! მაგრამ როცა აღმაშფოთებლად გაყვინიზებული რედაქტორი თავისი **უჟმურობით** გაოგნებულ საზოგადოებას ჭკუასუსტი უფლისწულივით ეპრანჭება, ეს უკვე სხვა არაფერია, თუ არა საქართველოს მრავალეროვან მწერალთა კორპუსისადმი მიშვებული სადიზმი, ცინიზმი, პათოლოგიური ნიშნის მოგება და შანტაჟი – ვინ იცის, რამდენმა ინვინია და მომავალშიც კიდევ რამდენი ინვენეს ამგვარი გაუწონასწორებელი რედაქტორის „სანიმუშო“ **უჟმურობას** და „ლიტერატურული გაზეთის“ რედაქციას სათოფეზეც აღარ გაუვლის ანდა, საერთოდ, ვერც გაბედავს იქ მისვლას!

მერედა, რატომ, რისთვის, ვისი გულისთვის?!

ეს თუ არ ანალვლებს, ნუთუ არ აფიქრებს მაინც უფალ **ჯავახაძეს?!!**

ან ქართველ მწერალთა კორპუსი როგორ ითმენს **უჟმურობი** რედაქტორის მიერ პირისახეში ასე **უჟმურად** შემოფურთხებასა და უტიფრულ გამონწევას?!

ნუთუ ქართველ მწერალთა შორის აღარ მოიძებნება ისეთი კაცი, რომელიც უჟმური, გულუკმეხი, ფხუკიანი, ავარდნილი, ანჩხლი, უკულმართი, ქედანა, ცუდმედიდი, ეგოისტი, თავნება და თვითრჯული კი არა, ჭეშმარიტი რედაქტორისთვის საჭირო და აუცილებელი ღირსებებით შემკული იქნება!..

ეეეჰ, იმ ანდაზისა არ იყოს: ბალო, ამდენს რადა ჩხავიო, გამყავს და იმიტომო! აბა, დაუკვირდით, დღევანდელ ქართულ მწერლობაშიც კასტურ-განუკითხაობით გულმოცემული რამდენი თავანყვეტილი გრაფომანი და ვაირედაქტორი „ღნავის“ და ბუქნაობს!..

„ექსპრეს-ინტერვიუს“ ბოლო კითხვა-პასუხი ყველაფერს აგვირგვინებს.

„-თუკი ოდესმე შეხვდებოდით ღმერთს, რას ისურვებდით, რომ მას თქვენთვის ეთქვა?!“

- მგონია უკვე შეხვდი. დიდად არ მოვეწონე – მიხედე საკუთარ თავსო“.

ჰმ, **ირაკლი ჯავახიძე** ღმერთსაც რომ კინტოური აგდეებით ეკიდება, მაშ, რალა გასაკვირი უნდა იყოს, ერთ რიგით მწერალს, **ჯ. მესრიშვილს** ისე მოჰყრობოდა?!

ღმერთთან შეხვედრა ერის რჩეულთა შორის რჩეულების ნილხვედრია და ეს ზეციური ჯილდო სიკვდილამდე კარგად ამახსოვრდებათ ხოლმე!!!

ჰოდა, ღმერთს **ირაკლი ჯავახიძისათვის** თან თუკი რჩევაც მიუცია, მაშ, რალა საკადრისი იყო ამ დიადი წამის ასე აგდებულ-კადნიერი **„მგონიათი“** მოხსენიება?! თანაც...

თუმც ღირს კი მსჯელობის გაგრძელება?!

წანაკითხით გაქვავებული უბედური **ჯ. მესრიშვილი** ხილვადაკარგული თვალებით შტერად ჩაჰყურებდა გამომწვევად ყელმოღერებულსა და ხალვათი სავარძლის საზურგის მთელ სიგრძეზე უნაღვლელად მკლავებგადაყრილ **ირაკლი ჯავახიძის** ფოტოსურათს... იგრძნო, ოთხი წლისწინანდელი იარაღან სისხლმა როგორ იწყო გამოჟონვა...

- რა იქნებოდა, ღმერთისთვის მაინც გაეგონებინა. – გაფითრებულმა ესლა ჩაიჩურჩულა, ჟურნალი სადღაც უაზროდ მიდო და მტკივნეულად მჟონავი სულიერი იარის ჩასაყრუებლად სოფელ დიღმის უკაცრიელ სანახებში სახეტილოდ წაჩერჩეტდა.

ბზასაცდენილი კინოვარსკვლავი

სადღაც ეშოვათ კუბო ჯიბგირებს
და მოენერათ ზედ ჩემი გვარი.

ნიკო სამადაშვილი

გადმოდგა სადღევებლაზე
ქუჩუმიანი³ ფარია,
კითხულობს ქალუნდაური⁴:
– სად ომობს ჩემი გვარია?
ბეგენგორს, ქალუნდაურო,
ომს ება შენი გვარია!..

ხალხური

აბა, რალა დასამალია ანდა ეს რატომ უნდა იყოს დასამალავი: ფიროსმანის ცხოვრებასა და შემოქმედებასთან დაკავშირებული წიგნის, „გათავისუფლება“ წერას ყველაფრისაგან გამოთიშული და თავის ერთოთახიან ხრუშჩოვულა უჯრაში დაბუნაგებული ჯ. მეხრიშვილი ისეთი ჯადოსნური მიმზიდველობითა ჰყავდა შთანთქმული, რომ აღარც ახსოვდა და იმხანად არც აინტერესებდა, რა ხდებოდა არამცთუ ქვეყნიერებაზე, არამედ თვით მის სასიცოცხლო სფეროშიც, ქართულ მწერლობაში.

ის კი არა, საერთოდ, ველარც გრძნობდა თუ მართლა არსებობდა კიდევ სხვა ანუ მიმდინარე დროებაც და მოსახლეობის ბოლო აღწერის მიხედვით თვითონაც მასში ირიცხებოდა – ის მხოლოდ ტანჯული გენიოსის ძნელად მოსახელთებელი და კიდევ უფრო ძნელად გასათავისებელი ნუგეშმწველი ეპოქით სუნთქავდა, აზროვნებდა, მკითხაობდა, იტანჯებოდა! თუმც

³ ქუჩუმიანი – რასაც ქუჩუმი – სამკაული ფორები – აქვს.

⁴ ქალუნდაური მამუკა – ხევსური სახალხო გმირი გოგოჭურების გვარისა. სოფელ გიორგინმინდადან. ებრძოდა მთაში გაბატონების მსურველ ერისთავებს და მოთარეშე მეზოელ ტომებს. მისი გმირობის აღსაწმნავად ხევსურეთში (ბეგენგორზე) აღმართულია ქვის სვეტი.

ზოგჯერ სუნთქვის შემკვრელი აღმაფრენაც ეუფლებოდა – ამგვარი თავგადადების შემდეგ თვითონაც თითქოს ფიროსმანის ეპოქის პანანკინტელა ნამცეცი ხდებოდა! ამიტომ იშვიათი აუცილებლობის შემთხვევაში მცირე ხნით შინიდან გარეთ გამოსვლისას მის მკვეთრად გასხვანაირებულ მზერასა და ცნობიერებაში მოხვედრილი, ფიროსმანისდროინდელი ყოფა-ცხოვრებისაგან მკვეთრად განსხვავებული წვრილმან-მსხვილმანები: აქა-იქ მიმოფანტული ნაყინისა და მოდური სასუსნავის ჭრელაჭრულა ქალაღები თუ ლუდის ცარიელ-ცარიელი ბოთლები, ქუჩაში ახალდამონტაჟებული ბანკომატები, დაუდევრად მოსროლილი, ძალადაკარგული რალაც პლასტიკური ბარათები, ქუჩის შუქნიშნები, კოსმოსს დამიზნებული ვეებერთელა სატელიტური ანტენები, თოფის მანძილიდან მოჩინარი ფერადი ბანერები, ამოდენა უცხოური ავტომობილები, გოთურშრიფტიანი ფირნიშებით წალეკილი შენობათა ფასადები, მოქალაქეთა სტიქიურ-ექსტრავაგანტური ჩაცმულობა და თითქმის ყველა მათგანის ხელში მოციმციმე მობილური ტელეფონები ახლა აღიქმებოდა არა როგორც უკვე თვალმჩივეული ეპოქალური სიახლეები, არამედ როგორც გამოუტანელი სიზმრის ძნელად დასაჯერებელი ნაგლეჯები და რაც უფრო ყველაზე საფრთხილო იყო – ფიროსმანის ზღაპრული სამყაროდან მის გამოსატყუებლად და ყურადღების გასაფანტავად სამაცდუროდ მიმოხეული თვალმახარი, მაგრამ უსარგებლო წვრილმანები! ამიტომ წიგნის წერასთან დაკავშირებულ მის დაფესვიანებულ წინმოფიქრებულში მკვეთრი განსხვავებით გამოწვეული მოულოდნელობისგან ცნობიერებაშემკრთალი და ფიროსმანის საუფლოდან მშვიერი კრუხივით ამოფრთხენილი მწერალი ამ დროს, ჩვეულებისამებრ, იმას კი არ ცდილობდა, ქუჩაში გამოსვლისთანავე პირისპირ შემოხლილი სინამდვილის ყოველგვარი გამოვლინება აღრინდებურად ჩვეული ჯეროვნებით მიელო და წარმოსახვაში თავისი კუთვნილი ადგილი მიეჩინა – ყოველივე ამას რაც შეიძლება, მალე გაქცეოდა, ვინაიდან ახლა უკვე ასე ეჩვენებოდა: ყოველგვარი მოვლენა, ნივთი, სიახლე, საგანი თუ გამოგონება, რაც კი ფიროსმანის დროს არ არსე-

ბობდა, ახლა გენიოს მხატვარზე ამდენი ტანჯვიანი ფიქრით შექმნილი მხატვრული მოდელისთვის მავნებლურად დამიზნებულ სასიკვდილო საფრთხედ ესახებოდა!!!

მსგავს შემთხვევაში ყველაფერი შემოქმედისთვის დამახასიათებელი ბუნებრიობით ხდებოდა. გარეთ გამოსული, სულასწრაფებული მწერალი თავის რალაც მეორე-მეშვიდესხარისხოვან, მაგრამ აუცილებელ თუ გადაუდებელ საქმეს როგორც კი მოითავებდა, მისთვის იმ გარემოში ყოფნა მაშინვე აუტანელი ხდებოდა და მოუთმენლობით მფეთქავი გული ისევ თავის პატარა, შეჩვეულ სამყოფელში დავანებული ფიროსმანისდროინდელი ანდამატური ჟამულრანებისკენ ენეოდა!!!

სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ მხოლოდ 2010 წლის 28 ოქტომბერს, ხუთშაბათს და ისიც შემთხვევით შეიტყო ნებისმიერი მწერლის გულის ამაჩქლორებელი ახალი ამბავი: საქართველოს მწერალთა კავშირის თაოსნობით, თითქმის ორწლიანი მუშაობის შემდეგ გამომცემლობას „ეროვნული მწერლობა“ ზაფხულის ბოლოსვე დაესტამბა **„თანამედროვე ქართული პოეზიის ანთოლოგიის“** ერთტომეული და **„თანამედროვე ქართული პროზის ანთოლოგიის“** ორტომეული.

ანთოლოგიაში მოხვედრილ მწერლებს არც ჰონორარი ეძლეოდათ, არც საავტორო ეგზემპლარი – ნებისმიერ მსურველს საკუთარი ხარჯით წიგნების შეძენა პირდაპირ გამომცემლობაშივე შეეძლო, ტომი ოცდაათ ლარად!

ანთოლოგიის შესაძენად პირდაპირ ასე წასვლა ჯ. მესრიშვილმა უპატიებელ წინდაუხედაობად ჩათვალა. ამიტომ ჯერ დარეკვა ამჯობინა. **„ალო, გამომცემლობა „ეროვნული მწერლობა?“ „დიახ, ბატონო!“** – გაისმა ქალის გამოკვეთილი, თავდაჯერებული ხმა. **„თუ არ შენუხდებით, ერთი ნახეთ, პროზის ანთოლოგიაში ჯემალ მესრიშვილი შეყვანილია თუ არა?“** **„ჯემალ მესრიშვილი?!“** – ქალის ხმამ ეს გვარ-სახელი თითქოს იროთირა. მერე მის ბაგეს რალაც მანძილით მოშორებულ ყურმილშიც მკაფიოდ გაისმა, იქვე ვილაცას რომ გადაეძრახა, – **„ჯემალ მესრიშვილი რეკავს – ანთოლოგიაში ვარ თუ არაო?“** **„არა!“** – უხარისხო ნავთის ლამფის პატრუქივით მოშიშინე ტელეფონის

ყურმილმა ტყვიასავით გადმოაგდო მამაკაცის ერთობ დაშორებული, მაგრამ იოლად გასარჩევი, მოურეველი ნიშნის მოგებით დატენილი კორძიანი ხმა. „**არა, არა ხართ, ბატონო!**“ – ჩაუსხა-პასხუბა მანდილოსანმა და ყურმილი მოსხეპით დაუკიდა.

მწერლის გონებაში წამიერად მთელმა მისმა ლიტერატურულმა ცხოვრებამ გაიელვა! „**მადლობა უფალს!**“ – სასოებით ამოიჩურჩულა, ტელეფონის ყურმილი ისევ თავის ადგილას დააბრუნა და სიმხნვემოგვრილმა უცებ ისეთი შვებამოგვრით ამოისუნთქა, თითქოს მხრებიდან ფუთიანი ლოდები მოაგდებინესო!

* * *

საქმეში ჩაუხედავ მკითხველებს, ცხადია, გაუკვირდებათ: მწერალი პროზაიკოსთა საქმოს თუკი არ გააკარეს და ცოცხლად დამარხეს, უფალთან სამადლობელი რაღა უნდა ჰქონოდაო?!

აი, რა!

ნებადართული 12-16 გვერდიანი ნაწარმოების ნაცვლად ჯ. მეხრიშვილმა განზრახ ხუთგვერდიანი ნოველა წარადგინა, რადგან ღრმად იყო დარწმუნებული – ლიტერატურული ჯიბგირები ანთოლოგიაში მის გვარს მაინც არ გააჭაჭანებდნენ და ამ ღირსსახსოვარ ღონისძიებას მისადმი მხოლოდ სადისტურ-ტერორისტული აქტის განსახორციელებლად გამოიყენებდნენ!

ჰოდა, ახლა პირიქით რომ მომხდარიყო, მაშინ ამას მწერლისთვის უფრო კატასტროფული შედეგი ექნებოდა: მისი შეხედულება-წარმოდგენა გამოდგებოდა სრულიად მცდარი და ავადმყოფური, რომლის ძირფესვიანად შეცვლა-გადახალისებას კოლოსალური სულიერი რესურსების ბუგვა დასჭირდებოდა!

მოვლენებმა კი ნათელყო: ამ კუთხით არაფერი არ ჰქონდა გადასასინჯი და შესაცვლელი – ყველაფერი ისევ იმ ძველი, გამოჯეკლი ლიტერატურული ჯიბგირების მიერ ოდესღაც გაკვალიული გზით გრძელდებოდა!..

ხუთიოდე დღის შემდეგ, თავისი წიგნის ერთ-ერთი თავი

რომ დაასრულა, გადაწყვიტა, გამომცემლობაში ასულიყო და ის მაინც ეკითხა: თავისი ნოველა როგორ იბრძოდა ან რა ვითარებაში დაღუპულიყო. ეგეც არ იყოს, დისკი და ფოტოსურათი მაინც უკანვე წამოეღო.

გამომცემლობის თანამშრომელმა, ანთოლოგიათა რედაქტორის ერთ-ერთმა ნევრმა, პოეტმა **ედუარდ უგულავამ** მეორე სართულზე მონდომებით აქოთა ყველა საწერი მაგიდის უჯრები, მაგრამ დისკი მიწას ჩაეყლაპა, ვილაცის მიერ პირისახეზე ირიბად გადატეხილ ფოტოსურათს კი ადვილად მიაგნეს.

ჯ. მეხრიშვილმა მეორე სართულიდან კიბე რომ ჩამოათავა, გამომცემლობის დირექტორი, ანთოლოგიათა პროექტის ხელმძღვანელი, საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის მოადგილე, პოეტი **ვაჟა ოთარაშვილი** პირველ სართულზე დახვდა – თანამშრომელ მანდილოსნებთან ერთად რაღაც ქალაქებში იქექებოდა.

უარყოფილი მწერალი ანთოლოგიის პროექტის ავტორს შორიასლო გაუჩერდა და ხმაშეკავებით ჰკითხა.

- ანთოლოგიაში რატომ არ შემოყვანეთ?

ოთარაშვილმა ისე უპასუხა, პირისახეზე ნაკვთიც არ შერყევია.

- ვინ ხარ?!.. პირველად გხედავ!!!

ჯ. მეხრიშვილი ახლა კი მიხვდა, ვისთანაც ჰქონდა საქმე.

- თქვენ აქ ტყუილად რაზე ცდებით, – მშვიდი დანანებით მიუგო და ამავე კილოზე განაგრძო, – თქვენ ჰოლივუდში მსახიობად უნდა „მუშაობდეთ!“ იუდას როლს ისე შეასრულებდით, გრიმი და რეჟისორის მითითებაც არ დაგჭირდებოდათ – მსოფლიო კინოვარსკვლავი გახდებოდით!

მლიქვნელობაში გამოცვეთილმა ქალებმა წამქეზებლურად წამოიკნაველეს – უფროსს ეს რა აკადრავო.

- ვინ არის იუდა! – იღრიალა ადგილიდან წამოვარდნილმა ოთარაშვილმა და მეხრიშვილს დამუშტული გამოუქანდა. **დავით კახაბერი** და **ედუარდ უგულავა** შუაში რომ არ ჩამდგარიყვნენ, ვინ იცის, ერთმანეთისთვის იქნებ შემოეკრათ კიდეც.

- მე რას მედავები?! – **ყვიროდა ოთარაშვილი**, – ჩემგან

რა გინდა, როცა შენი ნაგავი-ნოველა რედკოლეგიის ყველა ნევრმა დაინუნა!!!

აბა, ამგვარ ყვირილ-კამათს რა აზრი ანდა შედეგი უნდა ჰქონოდა: ჯ. მეხრიშვილმა უსიტყვოდ დატოვა გამომცემლობა და ფეხით დაუყვა ნუცუბიძის გრძელ ქუჩას. ანთოლოგიის ჯავრი სულ აღარ ჰქონდა! მწერალთა კავშირის თავჯდომარის მოადგილემ, პოეტმა (!!!) კაცმა ეს რა იკადრა – პირველად გხედავო! ჰმ!..

მწერლის ფიქრები ახლა გამომცემლობის თანამშრომლებს გადასწვდა – ის საწყლები მაგისტანა დირექტორის ხელში, ვინ იცის, რანაირ სატანჯველში იქნებიანო და გონებაში უნებლიეთ ვაჟა-ფშაველას პოემის „სტუმარ-მასპინძელი“ სტრიქონები წამოუტივტივდა: „**გული როგორ არ გერევა, მაგასთან ჯდომა-ყოფნითა?!“**.

ამ შემთხვევიდან თვენახევარსაც არ გაველო, საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობამ სხვადასხვა „საგმირო საქმეებისათვის“ ოთარაშვილი გამომცემლობის დირექტორის თანამდებობიდან გადააყენა... გამომცემლობის თანამშრომლებმა მაშინლა – სამწუხაროდ, მაშინლა! – დაიწყეს თავიანთი ყოფილი უფროსის ყველა ნააკაცრობის გამომზეურება და თვითონვე აღიარეს: ანთოლოგიისთვის წარმოდგენილ ნაწარმოებებს ჩვენ თვალითაც არ გვაჩვენებდა და ვინც თვითონ სურდათ, ისინი შეიყვანესო...

აი, ასეთია საქართველოს მწერალთა კავშირის მოუშორებელი კარიერისტი თავმჯდომარის, უტიფარი პროვინციელი დემაგოგის, **მაყვალა გონაშვილის** მიერ თავის დროზე მწერალთა კავშირის ერთ-ერთ დიდმოხელედ კვეხნა-ქებით მოყვანილი **ოთარაშვილი** და მათი მოტანილი წესრიგ-სამართლიანობა!..

ლევან ბრეგაძის ბენიალური გაელვება

2013 წლის 2 აპრილს, სამშაბათს, ერთ-ერთ გამომცემ-
მლობაში რამდენიმე მწერალს შემთხვევით კრიტიკოს **ლევან
ბრეგაძეზე** ჩამოუვარდა ლაპარაკი და ყველამ ერთსულოვნად
აღნიშნა – დახვეწილი გემოვნების ლიტერატორიაო.

- არაფერიც! – მოულოდნელად მკვახედ შესძახა აქა-
მდე უბრად მჯდომმა მწერალმა ჯემალ მეხრიშვილმა, – თა-
ნამედროვე ქართველ მწერალთა შორის მე **ლევან ბრეგაძეზე**
უფრო უგემოვნო ლიტერატორი მეორე არვინ მეგულება!!!

მწერლებმა ერთმანეთს გახეტებით გადახედ-გად-
მოხედეს. ყველას მუცელში ჩაუვარდა ენა.

- ეგ საიდან დაასკვნით, ბატონო? – ტუჩამრეზით
შემოეკითხა ერთი წარბებგადაკალმული ქალბატონი.

- ახლავე აგისხნით! – ჯ. მეხრიშვილი კოლეგებს ორა-
ტორივით წამოუდგა, – მართალია, მე ამას არ უნდა ვამბობ-
დე, ვინაიდან ბატონი **ლევანისადმი** მადლობის მეტი არაფერი
მეთქმის, მაგრამ სიმართლეს სად წაუვალთ?! მაშ, მომისმინეთ!
ქიზიყელმა ღრმად ჩაისუნთქა და განაგრძო.

- 2006 წლის 16 თებერვალს ჩემი ოცდათექვსმეტგვერდ-
იანი მოთხრობა „**სულელი ქმარი ბურუსიდან**“ რომელიმე რედაქ-
ციაში უნდა მიმეტანა. გამომცემლობა „მერანთან“ შემთხვევით
გადაყრილმა მწერალმა **თამაზ ხმალაძემ** მახარა: საქართველოს
მწერალთა კავშირის ახალდაარსებული ჟურნალის, „**ლიტერა-
ტურა და ხელოვნება**“ პირველი ნომერი გამოსულა!.. ავიდეთ,
პროექტის ავტორსა და ხელმძღვანელს, **ვაჟა ოთარაშვილს**
მივულოცოთ და ეგ მოთხრობაც ბარემ იმათ დავუტოვოთ –
უკეთეს ადგილს სხვაგან სად დაბეჭდავო. მეც დავუჯერე...

ალაკრულმა მოთხრობელმა დაცვარული შუბლი ცხვირ-
სახოცით გადაინმინდა.

- **ვაჟა ოთარაშვილმა**, ჟურნალის რედაქტორმა **მანანა
მიქელაძემ** და **რედაქციის ჭრელმა კამპანიამ** სამი წელი მატყუა
და მაბურთავა, ბოლოს კი გამომიცხადეს – ვერ ატყობ, ჩვენ-
თან როგორი შესანიშნავი პროზა იბეჭდება, მაგ ნაგვის გამო-

ქვეყნება როგორ იქნებაო!.. თან ველარც მოთხრობა მიპოვეს!.. რაღას ვიზამდი?.. თხლენაჭამივით უსიტყვოდ გამოვბრუნდი და ყისმათის საცდელად მოთხრობის მეორე პირი 2008 წლის 18 დეკემბერს ჟურნალ „ქართული მწერლობის“ რედაქციაში მივიტანე და დავტოვე... **ლევან ბრეგაძემ** კი მავანთა მიერ დაფურთხებული ჩემი ნაგავი-მოთხრობა 2009 წლის თებერვალშივე დაბეჭდა!... თან გაითვალისწინეთ – მაშინ ეს ჟურნალი ორ თვეში ერთხელ გამოდიოდა!

ჯ. მეხრიშვილმა წამით სული ამოიბრუნა.

– ჰოდა, ვისაც ძალიან გაინტერესებთ, **ოთარაშვილის** ჟურნალში წლების მანძილზე ნაბეჭდ პროზას გულდასმით შეუდარეთ **ლევან ბრეგაძის** მიერ დაბეჭდილი ჩემი ის ნაგავი-მოთხრობა და მაშინ მიხვდებით, რა ბუნებისა და ლიტერატურული გემოვნების პატრონიც ყოფილა ეგ თქვენი... რა ჰქვია... ისა! მაპატიეთ, ვიზე გვქონდა ლაპარაკი?! უკაცრავად, ჰო, **ლევან ბრეგაძე!!!**

ყველაფერს მიმხვდარმა მსმენელებმა შვეებით ამოისუნთქეს და ერთმანეთს მრავალმნიშვნელოვნად შეჰღიმეს.

ასეპი და სტალინური შიკარღნეი

დიდი სამამულო ომის დროს (1941-1945), განსაკუთრებით კი პირველ წლებში, როგორც საბჭოთა სამხედრო თვითმფრინავები, ისე ჩვენი მამაცი მფრინავები საჰაერო ბრძოლის ხელოვნების ყველა მაჩვენებლის მიხედვით სავალალოდ ჩამორჩებოდნენ გერმანელებს, რის გამოც სულ რამდენიმე წამის გაეღვებისას „ლიუფტვაფეს“⁵ მფრინავების, მეტადრე კი სახელგანთქმული ასების⁶ ოლი ნადავლი ხდებოდნენ!

უთვალავი თანამებრძოლის დაღუპვით, სამშობლოს თავზე ჩამონოლილი სასიკვდილო საფრთხითა და რაც მთავარია, უზადოდ მომზადებულ-გამოწვრთნილი გერმანელი მფრინავების ზღაპრული წარმატებით გამწარებული საბჭოთა მფრინავები – ცაში გაბატონებული „ფაშისტი სვავების“ უძლეველობის მითი რომ გაეცამტვერებინათ! – ომის პირველივე თვეებიდან იძულებულნი შეიქმნენ საჰაერო ბრძოლის უკანასკნელი და ყველაზე „საიმედო“ ხერხისთვის მიემართად – ტარანი⁷!!!

ო, ეს კი კარგად აითვისეს ტოტალიტარული იდეოლოგიით გამოზრდილმა საბჭოთა მფრინავებმა!

ტარანისას არავითარი მნიშვნელობა აღარ ჰქონდა, ლეგენდარული ასი იყავი თუ შტურვალს პირველად უჯექი ან კიდევ გაგაჩნდა თუ არა სანვაი და ტყვია-წამალი: თავგადადებული საბჭოთა მფრინავი როგორც კი იგრძნობდა წამის ტრაგიკულობას, სრულიად მოულოდნელად გამოუქანებდა თავის მანქანას და გერმანელი მფრინავის „მესერშიდტს“, „იუნკერსს“,

⁵ „ლიუფტვაფე“ (გერ. *Luftwaffe*) – გერმანიის სამხედრო-საჰაერო ძალები მესამე რაიხის დროს.

⁶ ასი (ფრ. *AS*) – სახელგანთქმული მფრინავი-გამანადგურებელი, საჰაერო ბრძოლის დიდოსტატი, რომელმაც გარკვეული რაოდენობის მტრის თვითმფრინავები ჩამოყარა.

⁷ ტარანი (რუს. *Таран*) – მოწინააღმდეგის თვითმფრინავის, ხომალდის ან ტანკისთვის დარტყმა კორპუსით.

„ფოკვეულფს“ თუ „ჰეინკელს“ პირდაპირ შუბლით მედგრად ეჯახებოდა!!!

უიმედოდ დაზიანებული ანდა აალებული თვითმფრინავებიდან პარაშუტით გადმოხტომასა და გადარჩენას კიდევ თუ მოასწრებდნენ, რა კარგი, არადა ორივე მფრინავი ჰაერშივე ან დედამიწაზე დანარცხებისას სასიკვდილოდ იმტვრეოდა ანდა თვითმფრინავის აალებულ ნამსხვრევებთან ერთად იფერფლებოდა!

საბჭოთა მფრინავმა, უმცროსმა ლეიტენანტმა **ვიქტორ ტალახინმა** (1918-27.10.1941) 1941 წლის 7 აგვისტოს პირველმა გამოიყენა ტარანული დარტყმა მოსკოვის მისადგომებთან. „ფაშისტი სვავი“ კი ჩამოაგდო, მაგრამ, ცხადია, თვითონაც ჩამოვარდა, თუმც სასწაულებრივად მთელი გადარჩა და ისევ მწყობრში ჩადგა. მეორე დღეს, 8 აგვისტოს უმაღლესი მთავარსარდლის ბრძანებულებით ვ. ტალახინის **საბჭოთა კავშირის გმირის** წოდება მიენიჭა!

ტარანის გამოყენებამ საბჭოთა მფრინავებს შორის მასობრივი ხასიათი მიიღო. თუმცა გერმანელმა მფრინავებმაც მალევე აართვეს ალლო რუსი „კოლეგების“ ბუნებას, ხასიათსა და საჰაერო ბრძოლის ამ „მუჟიკურ“ ფანდს: ბრმა სასოწარკვეთით შეპყრობილი „ივანე“ როგორც კი ტარანზე გამოექანებოდა, მას ახლოდან ტყვიამფრქვევის მოკლე-მოკლე ჯვრით ცხრილავდნენ, მერე კი სასიკვდილო შეჯახებას გვერდს დახვეწილი პილოტაჟით¹⁸ მერცხლისებურად იცილებდნენ! თუმცა ამას ყველა გერმანელი მფრინავი ვერ ასწრებდა და ტარანის მსხვერპლი ხდებოდა!

ჯერ ისედაც მართლა მამაც, ხოლო მოწინააღმდეგის თვითმფრინავების გატარნვაში დაოსტატებულ საბჭოთა მფრინავებს ოფიციალურმა პროპრგანდამ სტალინური შევარდნები შეარქვა! მათზე ლეგენდები იქმნებოდა, ხალხი სიმღერებს მღეროდა! მხატვრული ლიტერატურა, კინო, თეატრი, მუსიკა,

¹ **პილოტაჟი** (ფრ.) – საფრენი აპარატის მართვის ოსტატობა: თვითმფრინავის მანევრირება ჰაერში სხვადასხვა ფიგურის შესრულებით.

სახვითი ხელოვნება ომის შემდეგაც კი საბჭოთა მფრინავების გამითებას განაგრძობდა. განსაკუთრებით თავგამოჩენილი სტალინური შევარდენი ხომ პირდაპირ სახალხო დევგმირის რანგში აჰყავდათ!

რად ღირდა თუგინდ სამგზის საბჭოთა კავშირის გმირი, ავიაციის გენერალ-ლეიტენანტი (1970) **ივან კოყედუბი** (1920-197?), რომლის ანგარიშზე 330 საბრძოლო გაფრენა და 62 ჩამოგდებული თვითმფრინავი ირიცხებოდა!!!

გაგონილა მეტი წარმატება: მტერს ჰაერში 330-ჯერ შეებრძოლო, მაგრამ მაინც ვერაფერი გავნონ, შენ კი 62 (!!!) „ფაშისტი სვავი“ დაანარცხო მინას! სხვა ვინ შეძლებდა მსგავსი გმირობის გამოჩენას, თუ არა საბჭოთა სტალინური შევარდენი!!!

რკინის ფარდის გამოღმა მომწყვედულ საბჭოთა ხალხს ეს ყველაფერი მართლაც ასე სწამდა და სჯეროდა!

* * *

ტოტალიტარული რეჟიმის დასამარების შემდეგ ჩვენში მანამდე აკრძალული ლიტერატურა ნებისმიერი მსურველისთვის ხელმისაწვდომი გახდა და ბევრ რამეს სულ ახლებურად მოეფინა ნათელი.

1973 წელს ლონდონში გამოვიდა ინგლისელი სამხედრო ისტორიკოსის, **მარტინ კალდენის** ნიგნი „**Me—109**“. საარქივო მასალებზე დაყრდნობით ნაშრომში ხაზგასმულია, რომ მეორე მსოფლიო ომის (1939-1945) დროს გერმანელი მფრინავები პირველობას არავის უთმობდნენ. მაგალითად, მარტო 94 ასს ჩამოუგდია მოწინააღმდეგეთა 13. 997 თვითმფრინავი, რომელთა უდიდესი ნაწილი აღმოსავლეთის ფრონტზე მოდის!

ავტორი ასევე შედეგიანობის მიხედვით ასახელებს „ლიუფტვაფს“ იმ სახელგანთქმულ ასებს, ვისაც საჰაერო შეტაკებისას მოწინააღმდეგეთა 150-ზე მეტი თვითმფრინავი გაუნადგურებია: პეტერ დუტმანს ჩამოუგდია 158 თვითმფრინავი, ჰანს-იოჰანი მარსელს – 159 (გერმანელი მფრინველებიდან ყველაზე მეტი ინგლისელი პილოტი მას ჰყოლია ჩამოგდებული), გიუნტერ შაკს – 174, მაქს შტოცს – 189, გერმან გრაფს –

202, თო ვაიზენბერგს – 238, ოტო კიტელს – 267, ერიჰ ბარკხორნს – 301 თვითმფრინავი... ჩამოთვლა შორს გაგვიტყუებს!...

გერმანელი ასების სიას სათავეში უდგას ყველა დროისა და ქვეყნის ყველაზე შედეგიანი, საჰაერო ბრძოლების უბადლო დიდოსტატი, ომის დღეებშივე მართლაც ლეგენდადქცეული მაიორი **ერიჰ ჰარტმანი (1922-196?)**, რომელმაც თავისი უსაყვარლესი და შეუცვლელი, ავიაკონსტრუქტორ **ვილი მესერშიდტის (1898-1978)** მიერ შექმნილი გამანადგურებლით „Me-109“ 1425 საბრძოლო გაფრენა განახორციელა და მოწინააღმდეგეთა (უპირატესად საბჭოთა) 352 თვითმფრინავი ჩამოაგდო!

1942 წლის 5 ნოემბერს 20 წლის ახალბედა მფრინავის პირველი მსხვერპლი საბჭოთა „ილ-2“ შეიქმნა. მერე კი მიჰყვა და!.. 1944 წლის მარტო აგვისტოში 78 სტალინური შევარდენი ჩამოაგდო, აქედან 19 მათგანი 23 და 24 აგვისტოს!

ჰარტმანს არამცთუ არასოდეს გამოუყენებია ტარანი, არამედ საერთოდ არ სცნობდა საჰაერო ბრძოლის ამგვარ ფანდს და ჭეშმარიტი მფრინავი-რაინდისთვის ეს შეუფერებლადაც კი მიაჩნდა. დახვეწილმა და საზრიანმა პილოტმა ბევრჯერ აირიდა გამძვინვარებული სტალინური შევარდენის ტარანი, მაგრამ 1943 წლის აგვისტოში მაინც ტარანით ჩამოაგდეს, თანაც საბჭოთა ფრონტის შუაგულში!

დამტვრეულ-დაღენილი „ფაშისტი სვაი“ რუსის ჯარისკაცებმა სატვირთო ავტომობილის ძარაზე ჭვავის ტომარასავით შეაგდეს და გზა განაგრძეს. სწორედ ამ დროს გერმანელთა მოპიკირე გამანადგურებლების ავიარაზმი გამოჩნდა, რუსების პოზიციებს მთიბავი ცეცხლით რომ „ვარცხნიდა!“ შოფერმა და ჯარისკაცებმა მაშინვე თავშესაფრებისკენ მოკურცხლეს, დამტვრეულ-დაღენილი გერმანელი მფრინავი კი ღვთის ანაბარად ძარაზევე დატოვეს – დაე, თავისიანებისავე ტყვიას ემსხვერპლა!

მტრის ავიარაზმი უკან რომ გაბრუნდა, სამალავიდან გამომძვრალი რუსის ჯარისკაცები მიადგნენ თავიანთ სატვირთო მანქანას და პირკატა ეცათ – „დამტვრეულ-დაღენილი“ გერმანელი მფრინავი უკვალოდ გამქრალიყო!!!

სრულებით სალ-სალამათი, მაგრამ მშვიერი **ჰარტმანი** დღისით ტყეში იმალებოდა, ლამლამობით კი გზას მიიკვლევდა. თავისი შენაერთი რამდენიმე დღის შემდეგ იპოვა.

განთქმულმა ასმა უკანასკნელი, 352-ე, რუსების თვითმფრინავი 1945 წლის 8 მაისს ჩამოაგდო, მაგრამ რაკი სანჯავი აღარ ებადათ, თავისი ესკადრიილის მფრინავებს უბრძანა, თვითმფრინავები დაენვათ და ამერიკელებს ტყვედ ჩაბარდნენ.

ამერიკელებმა ნებაყოფლობით ტყვედჩაბარებული მფრინავები და მათთან ერთად ლტოლვილი, განამებული გერმანელი ქალები და ბავშვები 16 მაისს საბჭოთა საოკუპაციო ხელისუფალთ გადასცეს!!!

რუსებმა რომ აღმოაჩინეს, ვინ ჩაუვარდათ ხელში, **ჰარტმანს** ჯოჯოხეთური ტანჯვა-წვალება დაუწყეს, რათა თანამშრომლობაზე დაეთანხმებინათ და რომელიმე საფრენოსნო სასწავლებელში თავისი ოსტატობა სტალინური შევარდნებისთვისაც ესწავლებინა! მაგრამ მამაცი ასი ვერასგზით გატეხეს და ვერაფრით მოხიბლეს – **ჰარტმანმა** ისევ ტყვეთა ბანაკის ჯოჯოხეთში ყოფნა არჩია!

1955 წელს, როგორც იქნა, გაათავისუფლეს. იგი ქ. შტუტგარტის მახლობლად დასახლდა თავის მეუღლესთან, **ურსულა პეტჩისთან** ერთად, რომელზეც ჯვარი 1944 წლის 10 სექტემბერს, მოკლევადიანი შვებულებისას დაინერა და მას აქეთ ერთმანეთი აღარც ენახათ! ურსულა ერთგულად იცდიდა, რადგან სწამდა – განგება ქმარს უეჭველად დაუბრუნებდა!!!

ტყვეობაში გამოფიტულმა **ჰარტმანმა** როგორც კი მოიკეთა, გფრ-ის ახლშექმნილ სამხედრო-საჰაერო ძალებს მიაშურა და ავიგამანადგურებელი პოლკი ჩააბარეს.

სახელგანთქმული ასი ახალგაზრდა კურსანტებს გულმოდგინედ ასწავლიდა საჰაერო ბრძოლის ხელოვნებას. რაც შეეხება **ტარანს**, მისი შეხედულება კვლავ უცვლელი დარჩა. **ტარანს** საჰაერო ბრძოლის დაბალი ოსტატობის საკომპენსაციოდ ჩადენილ სასონარკვეთილ თავგანწირვად მიიჩნევდა!!!

კი მაგრამ, ყოველივე ამას რა კავშირი აქვს ქართულ ლიტერატურასთან?.. რისთვის გახდა საჭირო ამგვარი „სამხედრო-საავიაციო“ გადახვევა?

აი, რისთვის: თანამედროვე ქართულ ლიტერატურულ სივრცეში გრაფომან-სტალინური შევარდნების გამოაგნებელი სიმრავლე და ჰეგემონია ბატონობს, ხოლო ოფიციალური პროპაგანდის რანგში აყვანილი კლანების ყარაჩოხული კრიტიკა კი მათი „საგმირო საქმეების“ უსაფუძვლო ხოტბის მეტს სხვა არაფერს აკეთებს!!! არადა, მათი ფაბრიკული ნაწარმი ამკარას ხდის, რაოდენ ლატაკია ამოდენა გრაფომან-სტალინური შევარდნების მხატვრული აზროვნების „არსენალი“: მათი ერთადერთი, უსაყვარლესი და შეუცვლელი „მეთოდი“ მხოლოდ ტარანია!!!

მართლაც, ისინი ყველაფერს შმაგი ტარანით ეკვეთებიან და „ჩამოაგდებენ“ ხოლმე: ტექსტის სათაურს, სიუჟეტს, ნაწარმოების თემასა და იდეას, სტილს... არქიტექტონიკას, პროლოგს, ეპილოგს, ექსპრესიას, მეტაფორას, კულმინაციას, ორთოგრაფიას, პუნქტუაციას... ენას... სინტაქსს... მოკლედ, ყველაფერს!!! შედეგი?

იქნებ მეშლება და ობიექტურობის გრძნობა მლალატობს? კეთილი!

ჟურნალში „ჩვენი მწერლობა“ (2012 წ., N19, სექტემბერი) გამოქვეყნდა ახალგაზრდა პოეტის, საქართველოს მწერალთა კავშირის წევრის, **ლექსო დორეულის** ხუთგვერდიანი მამხილებელი წერილი **„ალავერდი თქვენთანა ვარ, ნინიო ალვარო!“**

საქართველოს მწერალთა კავშირის მიერ გამართული გურამ რჩეულიშვილის სახელობის ახალგაზრდა მწერალთა კონკურსის ფიურის წევრების მიერ გამოჩენილი საუკუნის სირცხილითა და თავმოჭრით სამართლიანად აღმფოთებული ავტორი ერთგან საერთოდ, სხვა კონკურსებსაც ეხება.

„... მიმაჩნია, რომ მათი (ამდენი ლიტკონკურსების. ჯ.მ.) არასწორი ორგანიზება, უმთავრესად კი ფიურის არაპროფესიონალური და უპასუხისმგებლო წევრებით დაკომპლექტება გა-

მოუსწორებელ, ფატალურ შედეგებს იწვევს... კერძოდ, კრებულში „ხარს ვგავარ ნაიალალარს“ თანამედროვე პოეზიის მთელი ნაგავი ასე გულუხვადაა წარმოდგენილი და მეტად საეჭვოა ზოგიერთი გამარჯვებული (გასაკვირია, ავტორს ეს ბოლო სიტყვა ბრჭყალებით რატომ არ უხმარია?! ჯ. მ.) ავტორის ნიჭიერება...“

პოეზია და ნაგავი?! კი მაგრამ, რუსთაველის, დავით გურამიშვილის, ბარათაშვილის, აკაკის, ვაჟა-ფშაველას, გალაკტიონის, გიორგი ლეონიძის ქვეყნის პოეზიაში ნაგავს რა ხელი აქვს?.. უფრო სწორედ, იქ ნაგავი რატომ და როგორ უნდა მოხვედრილიყო?!

მაგრამ სხვა რას უნდა ველოდეთ ლიტერატურულ სივრცეში თავდაჯერებით მფრენი გრაფომან-სტალინური შევარდნებისაგან, მრავალნაცადი ტარანის გარდა სხვა მხატვრულ ხერხს რომ ვერ ფლობენ და ამიტომ არც სცნობენ!!!

აბა, კარგად დაუკვირდით: ბევრი ლიტერატურული დიდმოხელის, რედაქტორის, გამომცემლის, უამრავი კლანურ-კასტური საძმოს თუ გაუფასურებული ლიტკონკურსების ჟიურის ნევრთა მიერ უკადრისი მიზნებით გრაფომან-სტალინური შევარდნებისაგან დაკომპლექტებული, თავ-თავიანთი საავიაციო შენაერთების, ესკადრილების, პოლკების, რაზმებისა და რგოლების მამაც „მფრინავთა“ მოვალეობა-საქმიანობას – რაკი პათოლოგიურად მოანყურეს სახელი, დიდება, ჯილდოები, ხოტბა-ქება, პრემიები ან თუგინდ კვარტალური პოპულარობა, ღმერთს კი მათთვის ნიჭიერების ნამცეციც არ მიუმაღლებია! – ფხიზლად დარაჯობენ ლიტერატურულ სივრცეს, რათა მას ქეშმარიტი მწერალი-ასი არ მიუახლოვდეს! ხოლო თუ რომელიმე მათგანმა – მით უმეტეს, დიდმოხელეთათვის არასასურველმა! – მაინც შეძლო თუჯისთავიანთა მჭიდრო კორდონის გარღვევა და თავისი დახვეწილი მხატვრული „პილოტაჟით“ მკითხველთა აღფრთოვანება, მაშინვე კრაზანებივით ესევიან, რათა ერთადერთი და უკადრისი მეკობრული ფანდით, გრაფომანული ტარანით როგორმე ძირს დაანარცხონ და კვლავ თავიანთი ჰეგემონია აღადგინონ!!!

„კი მაგრამ, რას ერჩიან – თითოეულ მწერალს ხომ თავი-

სი გზა და ადგილი აქვს ლიტერატურაში?“ – ეს მხოლოდ ყეყე... მიამიტს ამოსცდება.

რას ერჩიან და, **მწერალი-ასის** დახვეწილი აზროვნება და გამოკვეთილი მხატვრული „პილოტაჟი“ სამარცხვინო შედარების საშუალებას იძლევა, რაც უფრო ააშკარავებს მამაცი გრაფომან-სტალინური შევარდნების ისედაც თვალში საცემ გონებრივ სიჩლუნგეს და მათი ნაცოდვილარის გულშემზარავ უსუსურობას!

აი, რატომ არ სურთ, თანაბარი პირობებისას ლიტერატურულ სივრცეში დახვეწილი **მწერალი-ას(ებ)იც** ჭაჭანებდნენ!!!

„მამ, ნუთუ ხსნა არსაით არის?!“ – შეიძლება თავისთვის კრთომით ამოიჩურჩულოს ნიჭნაგრძნობმა ყმანვილმა, მწერლობა პირველი სიყვარულის მოლოდინივით სუნთქვაშეკვრით რომ ეოცნებება, საცდელი ტექსტის დასაწერად კი ჯერ მელანში კალამი არ ჩაუნია.

არის, ყმანვილო, როგორ არ არის, შენ მაგაზე გული არ გაიტეხო, ოღონდ ერთადერთი გზა არსებობს! მწერლობას მთელი არსებით უნდა მიეცე და უზადოდ დახვეწო საკუთარი მხატვრული „ფრენის“ პილოტაჟი, რომელიც მერე თავის საქმეს „უშენოდაც“ გააკეთებს: ჩამოგაგდონ კი არა, პირიქით – ყვავ-ყორნებივით შემოხვეული, მწერლობაში მხოლოდ ყბადაღებული ტარანის იმედზე მყოფი გრაფომან-სტალინური შევარდნები ჩაგულისხმებელი მკითხველის თვალში ისეთი არეული პანტაპუნტით დაიწყებენ ცვენას, რომ შენ მათთან უშუალო შეხებაც არ მოგიწევს!

სასახელო ფრენას გისურვებთ, ქართული მწერლობის მომავლო ასეობ!

იაგოსა და ოტელოს სინდრომი

რისთვის გამაბა თავის ქსელში სულით და ხორციით?
შექსპირი, „ოტელო“

მთელმა ცივილიზებულმა მსოფლიომ იცის **შექსპირის** (1564-1616) ტრაგედიის შინაარსი და საზარელი დასასრული: **იაგომ** უდანაშაულო **ოტელოს** როგორ აუბნია ცხოვრების გზა-კვალი!

სავალალოდ, **იაგოსა** და **ოტელოს სინდრომი** თანამედროვე **ქართულ მწერლობაშიც** უსასრულოდ მეორდება და გრძელდება! ოღონდ აქ **იაგოს** როლს ასრულებს ლიტერატურული ორგანოს ზოგიერთი **რედაქტორი**, ხოლო გაბითურებულ **ოტელოს** წარმოადგენს სრულებით **უდანაშაულო პიროვნება**, წერის ნიჭის ნატამალიც რომ არა სცხია, იაგო-რედაქტორს კი დემონურად განუზრახავს მისი ვითომდა მწერლად ქცევა!!!

მერედა, რატომ – იაგო-რედაქტორს რამე ჯავრი სჭირს ხოლმე ამ თვალდადგმული ოტელო-მსხვერპლის? არა, არა, რას ამბობთ, პირიქით – ხშირად მისდამი კეთილადაც არის განწყობილი, მაგრამ ამგვარმა იაგო-რედაქტორმაც რა ქნას – ვილაცაზე ხომ უნდა შეაჩეროს არჩევანი, რაკი ჰაერივით სჭირდება გრაფომანული ტექსტები!!!

რას ჰქვია **„ჰაერივით სჭირდება გრაფომანული ტექსტები?!“** რედაქტორმა ხომ მხოლოდ ნიჭიანი ავტორები უნდა შემოიკრიბოს და შეძლებისდაგვარად რიგიანი ნაწარმოებები ეძებოს, არჩიოს და ბეჭდოს?!

დიახ, მაგრამ ასე მხოლოდ მშობლიური მწერლობის უანგარო მსახური, ქვეშარიტ რედაქტორად დაბადებული მამულიშვილნი იქცევიან და არა გულნამცეცა, მხოლოდ თავისი ეგოისტური ზრახვებით მოქმედი ლიტერატორები! მტრისას, თუ ამგვარი რედაქტორი თან ამავე დროს თვითონაც მწერალია, ოღონდ უფერული და უმნიშვნელო: ეს უკვე მოურეველი შურისა და მის პიროვნებაში ლიტერატურული იაგოს აღმოცენებისთვის უნოყიერეს ნიადაგს წარმოადგენს!

ამ ყაიდის ვაირედაქტორთა აზრით, თითოეული მწერლის უპირველესი თავსატეხი მკითხველთა ყურადღების მონოპოლიზებაა!!!

აგაშენათ ღმერთმა! ჰოდა, მის ფაბრიკულ ნაწარმოებებს მლიქვნელი გარემოცვის გარდა ჯერ ისედაც არავინ აქცევს ყურადღებას და ახლა კიდევ თავისსავე ლიტერატურულ ორგანოში მავანთა მაღალმხატვრული ნაწარმოებების ბეჭდვასაც რომ მიჰყოს ხელი, მკითხველთა მთელი გულისყური ხომ სულ იმ სიტყვამადლიანი ქმნილებებისა და მათი ავტორებისკენ გადაიხრება – მის თავშესაწყენ ნაწერებს ვილა რად ჩააგდებს?! ასე ხომ სულ მთლად ჩრდილში მოიქცევს თავს და ცოცხლად დაიმარხება! მაშ, გიჟია, თავის თავს თვითონვე ავნოს?!

ო, რა უსამართლოდ არის მოწყობილი ეს უმაღური ცხოვრება და ნუთისოფელი: ამ საყოველთაო გაჭირვებისას თვითონ ლუკმას იმცირებს და გველის ხვრელში ძვრება, თავისი აღმანახი, გაზეთი თუ ჟურნალი როგორმე რომ ასულდგმულოს, მაგრამ რისთვის? საიდანღაც გამომტყვრალი „ვილაცის“ დიდება თუ უკვდავება უზრუნველყოს, თავად კი მხოლოდ რედაქტორ-ბურლაკი, რედაქტორ-კომპიუტერისტი, რედაქტორ-ხელმძღვანელი, რედაქტორ-კორექტორი, რედაქტორ-მერიქიფე, რედაქტორ-ცენზორი, რედაქტორ-კარისკაცი, რედაქტორ-მნე, რედაქტორ-ფინანსისტი, რედაქტორ-მომმარაგებელი იყოს, მერე კი ამოდენა ნაჯაფი წყალში ჩაეყაროს და დავინყებაში გაითქვიფოს?! ჰმ!!! ეს როგორ?! ასე ხომ... არა!!! ამიტომ არ ჯობია, მავანთა გრაფომანული ნაცოდვილარი ტექსტებით მიმზიდველი ფონი შეუქმნას თავის წიგნებს – იქნებ ამგვარი ფანდით მაინც მოაწონოს თავი მისდამი დიდი ხანია გაგულგრილებულ მკითხველ საზოგადოებას!..

აი, მკითხველო, ბედისწერის სასწორი ძალიან ხშირად რატომ იხრება ხოლმე ისევ და ისევ გრაფომანული ტექსტებისკენ!.. მერე, განა გრაფომანულ ტექსტებს კი არ უნდა მოპოვება?

ჰა-ჰა-ჰა! ნუთუ მართლა ასეთი გულუბრყვილო ხართ?.. ეს მაღლიანი ნაწარმოებებია სანთლით საძებარი, თორემ გრაფომანული ტექსტების მოზიდვაზე ადვილი რა არის?!..

შექსპირის ტრაგედიისა არ იყოს, ადამიანის მახეში გაბმას რა უნდა! ერთი იაგოსებური ბოროტმოხარულობით გამოთქმული აღტაცება: ვაააჰ, ეს რა დაგინერია, შენ თურმე მწერლად ყოფილხარ დაბადებულიო და მერე მორჩა – ჯოჯოხეთის კარუსელიც თვალისმომჭრელად დაბზრიალდება!..

ადამიანებო, იყავით ფრთხილად – საკუთარ მოწოდებასა და შესაძლებლობებში თავად გაერკვიეთ და შექსპირის ტრაგედიისამებრ იაგო-რედაქტორებს ცხოვრების გზა-კვალს ნუ აარევენებთ!..

ბრაფომანული იდიოტიზმი

დღიდან დაარსებისა, ჟურნალ „ლიტერატურული პალიტრის“ ფურცლებიდან პირდაპირ კოკისპირულად მოსჩქევს აბსოლუტურად მდარე, ხარაზული ხერხით ერთმანეთის დასწრებაზე ნათითხნი, თვით ტრადიციულ გრაფომანულ ზღვარსაც კი გადაცილებული ისეთი გაურჩეველი აბდაუბდა, რომ არამცთუ მწრალი, არამედ რიგითი მკითხველიც კი თავისდაუნებურად მიდის ბუნებრივ დასკვნამდე: ჟურნალის მესვეურებს ან მართლა არაფერი გაეგებათ მხატვრული ლიტერატურის და მისი მალალი დანიშნულების ანდა ამ მხრივ არაფერი დაეწუნებათ, მაგრამ რალაც საბედისწერო მიზეზისა თუ მიზნის გამო მათი ჟურნალის „მხატვრულ“ მორევში უმეტესწილად სულ გრაფომანული ნაგავი ტივტივებს!

ბევრს ენიშნება და, ცხადია, მწარედ გაელიმება: ასე ცამონმენდილზე მაინც საიდან და როგორ გამოიჩეკა პიტალო მაკულატურის მთხველი ეს ამოდენა თუჯისშუბლიანი „პროზაიკოსი“ და „პოეტი“?! რამ მოაფიქრებინათ მწერლობა, ვინ მიასწავლათ ან როგორ მიაგნეს რედაქციას, ხოლო თუ მაინც მიადგნენ, რედაქციის პრინციპულ-პირუთვნელი, უკრთომელი რჯულმდებლები რატომ არ აკვალიანებენ – მწერლობა არ არის მათი სფერო! ამიტომ ურჩევიათ, სხვა რამ ხელობა-საქმიანობას დროულად მოჰკიდონ ხელი!!!

თქვენც არ მომიკვდეთ! პირიქით: ჟურნალის ნომრიდან ნომერში ნიაგარასავით დაუძინებლივ მოხუის ყოველგვარი „მხატვრული“ ნაბოდვარი!

ჟურნალმა აი, ამგვარი ონარით ვილაცეების თუ რალაცის ჯინაზე ბოროტმოხარულად შექმნა თანამედროვე „პროზაიკოსთა“ და „პოეტთა“ მრავალრიცხოვანი ურდო, რომელიც თავისზე გაცილებით უკეთესებს ჟურნალს ახლოს აღარ აკარებს!

ხათუნა თავდგირიძის ტექსტს „ჯუდარის სიზმარი“ (2011 წ. №12) თავიდან ბოლომდე ეტყობა: ავტორს საერთოდ არ შეუძლია მხატვრულად აზროვნება და წერა. უფრო მეტიც – ისიც კი არ იცის, რაზე წერს, რას წერს, როგორ წერს, რისთვის წერს!

ეს კიდევ ცოტაა! იგი იმასაც კი ვერ ხვდება, რა გამოუვიდა და შეიძლება თუ არა მისი რომელიმე რედაქციაში მიტანა! მაგრამ რედაქციას მაინც ხომ უნდა ესმოდეს, რას სთავაზობს მკითხველ საზოგადოებას?!

ავტორისა და რედაქციის „შეხმატკვილებული“ უმეცრობა-უპასუხისმგებლობა ტექსტის პირველი წინადადებიდანვე ელვისებურ ზენიტს აღწევს!

„ქარის ქროლა ხსნის ყველა გზას. ყველა გზა მისდევს ქარის ქროლას.

ქარი სხვაა, არ ტოვებს კვალს, გზა კი ქრის მინასა და ცის კანს და ნაპრალებში იგუბებს ხსოვნას, ხსოვნას ხანდაზმული საგნებისა, მინაზე დარჩენილი ღმერთებისა და ადამიანებისა, რომელნიც ერთმანეთის პირისპირ დგომამ, ბჭობამ და დუმილმა დალაღა“.

ნეტავი აქედან ვინმემ რამე თუ გაიგო?

დავინყოთ პირველი, ყოვლად სულელური დებულების შემცველი წინადადებით.

„ქარის ქროლა ხსნის ყველა გზას“.

კი მაგრამ, ქარის ქროლას გზების გახსნასთან რა კავშირი შეიძლება ჰქონდეს? დაიცა და, ქარმა რომ არ დაქროლოს, მაშასადამე, გზებიც ვეღარ დაიხსნება და ლოდინით ნაღველ-გასიებულმა მგზავრებმაც ხანდახან თვეობითაც უნდა უცადონ ზეციურ ჯილდოს – ამოვარდნილი ქარისაგან გზების დახსნას, მგზავრობა რომ დაიწყონ ან ისევ განაგრძონ?!

ქარის ქროლა გზებს კი არ ხსნის (ან რისგან, რითი და როგორ უნდა გახსნას?!), არამედ პირიქით: მისგან ატანილი თუ მოტანილი ნაგავი, მტვერი, სილა, ნისლი, ბურუსი, ჯვანი, სეტყვა, ნამქერი, შხაპუნა წვიმის ფარდა, ზღვის მობობოქრე ტალღები, ტოტებჩამოჩეხილი თუ ძირ-ფესვიანად მოგლეჯილი ხეები გზებს კეტავს ხოლმე და იქ გავლა გარკვეული დროით ფერხდება ანდა სულაც შეუძლებელი ხდება!

მაშ, ავტორსა და რედაქციის მუშაკებს საიდან დაებადათ ასეთი „გენიალური“ აზრი?

ამ საიდუმლოს „ლიტპალიტრის“ მესვეურები, ალბათ,

„კოკა-კოლას“ რეცეპტივით ცხრაკლიტურში ინახავენ!
აი, ხათუნა თავდგირიძის მორიგი „სიბრძნე“.

„ყველა გზა მისდევს ქარის ქროლას“.

ღმერთო, ნუ შემშლი! სად – გზები, სად – ქარი, ერთ-მანეთთან რა აკავშირებთ – „ყველა გზა“ როგორ, რისთვის ან რანაირად უნდა მისდევდეს „ქარის ქროლას?!“

ბრძნული გზებით დასერილ უკიდევანო სტეპებში, ველ-მინდვრებში, ტრამალეზსა თუ პრერიებში დაულალავად მქროლავმა ქარმა ატმოსფეროში ჰაერის მასების მოძრაობის სიჩქარისა და წნევის მკვეთრი ცვალებადობისგან უეცრად ახლა იქნებ კავკასიონის, პამირის, ჰიმალაის, კორდილიერების თუ ანდების თვალგადაუწვდენელი მთათა სისტემისკენ გაიქ-შუილოს და „ყველა გზა“ ქარს იქ როგორ, რატომ, რისთვის ან რომელი ლოგიკის ძალით უნდა გაეკიდოს?! იქ გზებს რა უნდა? ქარის განუჭვრეტელი სავარაუდო მარშრუტების მიხედ-ვით გზებს ვინ გიყი გაიყვანს?!

ავტორი თავის სტიქიაშია.

„ქარი სხვაა, არ ტოვებს კვალს“.

ჯერ ერთი, რა მხატვრულ თუ ინფორმაციულ მიზანს ემ-სახურება ყველასათვის ეს ისედაც ცხადი, ამ შემთხვევაში კი სრულებით უაზროდ წამოროტილი „ქარი სხვაა?“

ჰმ, მარტო ქარია სხვა? თავისთავად ყველაფერი სხვაა!!!
მერე?

ნებისმიერი, თუგინდ სულ უმნიშვნელო საგნისა თუ მოვ-ლენის ამგვარად ხსენებას ლიტერატურაში დამაჯერებელი მხ-ატვრული ფონი, თავისი კონტექსტი და ლოგიკური გადასვლა სჭირდება და არა ალაღბედურად წამოძახება!

ავტორს ამგვარი „წვრილმანების“ არაფერი გაეგება და გულდაგულ მიტოპავს.

„ქარი სხვაა, არ ტოვებს კვალს“.

არა, სხვა გზა აღარ დამრჩენია, ვინაიდან თვით მკ-აცრი სინამდვილე მავალდებულებს, ლიტერატურულ კრიტი-კაში აუცილებელი ტერმინი შემოვიღო – **გრაფომანული იდი-ოტიზმი!!!** ოღონდ არამც და არამც ეს პიროვნულ იდიოტიზმში არვინ აურჩოს!

ჰოდა, აბა, ეს სხვა რა არის, თუ არა **გრაფომანული იდიოტიზმი**: როგორ, ქარი კვალს არ ტოვებს?! ჰმ! ტოვებს და მერე როგორს!!! ქარი კვალს რომ არ ტოვებდეს, აბა, საიდან განდებოდა სიტყვა **ნაქარი**: 1. ქარისგან ჩამოყრილი (ხილი). 2. ქარისგან მობერილი, მოტანილი.

თუგინდ გაკვრით მაინც გაიხსენეთ ქარის ნაცელქარი თუ ტრაგიკული ჩანადენი: თოკებიდან ჩამოგლეჯილი სარეცხი და გასამზეურებლად გაკიდებული ტანსაცმელი. მტვრიან ქუჩებში მგორავი ქუდები... ღია დახლებიდან მოტაცებულ-გადაფანტული ათასგვარი შეშუდი და ფალასფულასი... ქუჩაში მიმომავალ მანდილოსანთა აფრიალებული კაბები.... დახუნძლული ხეხილის ჩამომტვრეული ტოტები... ჩანოლილი ყანები, სათიბები, ნათესულობა!.. გადაქცეული სკები, სათივები, ლობეები... გადატვირთული ღია აივნებიდან პანტაჰუნტით ნაცვენი საყოფაცხოვრებო ხარახურისგან დაინვალიდებული თუ დახოცილი ადამიანები!... სახურავგადაგლეჯილი შენობა-ნაგებობები... ღიად დარჩენილ თუ დატოვებულ კარ-სარკმლების მიჯახუნ-მოჯახუნებისგან ჩამსხვრეული მინები... აქა-იქ მიხვეტილი ნაგვის, ფოთლისა და ნამქრის ბორცვები... ნაქცეული ელექტრობოძებისა და მწვანე ნარგავებისგან დახოცილი ადამიანები და აურაცხელი ზარალი... უშუქოდ დარჩენილი დასახლებული პუნქტები... ჩახერგილი გზები... სადღაც გადაჩეხილი ცხვრის ფარები... საიდანღაც მოტაცებული ნაპერწკლით გაჩენილი და გაღვივებული ხანძრები... ავია და საზღვაო კატასტროფები!... არ კმარა?! ავტორი კი უაზროდ გაიძახის – ქარი კვალს არ ტოვებსო და რედაქციაც კვერს უკრავს!

მოდით და ამისთანა **გრაფომანული იდიოტიზმის** დამნერ-დამბეჭდავებს ნაწარმოების მხატვრულ ემსხვე ელაპარაკე!

მანია ჯანელიძისა და ბესო ხვედელიძის გემოვნებით გულმოცემული ავტორი ხმალდახმალ მიჰკაფავს.

„გზა კი ქრის მიწას და ცის კანს“.

„ლიტვალიტრის“ ტექსტების სერიოზულ მკითხველს პირველ რიგში მორალური სიმტკიცე და ფოლადისებური გამძლეობა მოეთხოვება, რათა არ შეიშალოს!

სრულებით ბუნებრივია – გზა მიწას, ჰა, თუგინდ მიწის კანს ჭრისო, მაგრამ ცას, ადამიანებო, ცას – უსაზღვრო სივრცეს, ატმოსფეროს რა კანი შეიძლება ჰქონდეს ანდა კიდევაც რომ გააჩნდეს, დედამიწიდან იქ გზამ ის კანი როგორ უნდა გაჭრას, გაუჭრას თუ გადაჭრას?! გზას უსამანო ცასთან რა ხელი აქვს, იქ რა ესაქმება: სად დედამიწის მსერავი გზა-ბილიკები, სად – ცა!!!

გიჟმაჟ გრაფომანულ ულაყზე ამხედრებული ავტორი აღვირს ველარ უჭერს! ანდა, რატომ უნდა დაუჭიროს, ალბათ, დეზებიტაც კი ჩხვლეთს – რაც შეიძლება უფრო შორსა და უფრო სწრაფად გამაქროლოსო!!!

„გზა... ნაპრალებში იგუბებს ხსოვნას, ხსოვნას ხანდაზმული საგნებისა, მიწაზე ჩარჩენილი ღმერთებისა და ადამიანებისა, რომელნიც ერთმანეთის პირისპირ დგომამ, ბჭობამ და დუმილმა დაღალა“.

აქ მკითხველს გარკვევა უჭირს: გზა არის ბზარ-ნაპრალებით დაშაშრული თუ თვითონ გზა რიგიანია და ავტორი ცალკე, სადღაც არსებულ ნაპრალებს გულისხმობს? მაგრამ გზას ნაპრალებში რა უნდა, იქ შაბარდუხსაც რომ უჭირს ხოლმე ჩაფრენა! ხოლო თუ აქ თვით გზის ნაბზარ-ნახეთქებია ნაგულისხმევი, მაშინ ავტორს მხატვრული სიფაქიზით უნდა ეთქვა – გზა თავის ნაპრალებში ინახავსო. მაგრამ მოვეშვათ ამას და ერთი ეს ვიკითხოთ: ეს გზა „თავის“ თუ მთის „ნაპრალებში“ რა „ხანდაზმული საგნების“ ხსოვნას შეიძლება ინახავდეს? მაინც რა უნდა ვიგულისხმოთ ამ როყიოდ წამოსროლილ მეტისმეტად ბუნდოვან ფრაზაში „ხანდაზმული საგნები?“ ანდა მათ რა შეიძლება აკავშირებდეს გზასთან და მით უმეტეს მის ხსოვნასთან?

გასაკვირია, ეს გრაფომანული იდიოტობით დახატული გზაც უპირატესობას რალა მაინცდამაინც რალაც აბსურდულ „ხანდაზმულ საგნებს“ ანიჭებს – თუკი ხსოვნაზე მივარდებოდა საქმე, ასწილ უფრო მხატვრულ-ემოციური და დამაჯერებელი არ იქნებოდა, ადამიანების და მეტადრე კი იმ უწლოვანო ახალგაზრდების ხსოვნა „ჩაეგუბებინა“, ვისაც მის მკერდზე უვლია

ან გაუვლია, მაგრამ ნაადრევად გამოსალმებიან წუთისოფელს!
ეჰ, მოვეშვათ ხათუნას „უსამართლო“ გზას და ჩვენი გზა განვაგრძოთ.

ავტორი ისეთი სასაცილო უაზრობით გაიძახის – „მინაზე დარჩენილი ღმერთებისა და ადამიანებისა“-ო, თითქოს ღმერთი ჯარისკაცი შვეიკი იყოს, მიყრუებულ ხუტორს თავშეფარებული შოლოხოვისეული დეზერტირი, პოლარელი მკვლევარი, სადმე საშოვარზე გადაკარგული დურგალი, რომელიმე ქვეყანაში შეპარული რეგვენი არალეგალი ან სხვა პლანეტიდან ჩვენს ცოდვილ დედამინაზე რამდენიმე კვირით ჩამოფრენილი ახალბედა ტურისტის, მფრინავი თეფში რომ დაზიანებია თუ სანვავის მარაგი ვერ გაუთვალისწინებია და სამუდამოდ „ჩარჩენილა“ სადღაც!

ავტორს არ ესმის, რომ წარმოუდგენელია, ღმერთს ვისთანმე მისვლა დაავიწყდეს, დაავიანდეს ან ადრე მივიდეს, სადმე გადაიქაჯოს თუ სადღაც „ჩარჩეს“ – ღმერთი ღმერთია!!!

დასარულ, ავტორს მაინც რისთვის დასჭირდა ამგვარი მხატვრული დაუსაბუთ... უფრო სწორედ, ასეთი გრაფომანული ანგარიშმიუცემლობით დედამინაზე ღმერთებისა და ადამიანების ამგვარი უცერემონიო პირისპირ დაყენება-დაღლა?

აი, ერთ-ერთი ვარაუდი. ერთმანეთში დომხალივით არეული აბსურდული აზრების, დებულებებისა და მსჯელობისათვის ნაგვით სავსე ტომარასავით პირი რომ მოეფხუნა და თავიდან მოემორებინა!!!

აგერ მოუსმინეთ!

„... რომელნიც ერთმანეთის პირისპირ დგომამ, ბჭობამ და დუმილმა დაღალა“.

ო, აი, თურმე რა! ხედავთ?!

ნეტავი ავტორს ეფიქრება თუ არა: მის ამგვარ ტექსტთან პირისპირ დოგმა რა დღეში ჩაყრიდა მკითხველებს?!

ნომენკლატურული დაზუსტება

ბებერი ჭაკის ანალოგია

გამიკვირდა: საიდან სად?!
სიზმარია? თუ არაკი?
სად შენევა? სად საჩხერე?
ვინ ლიზა და ვინ აკაკი?!

აკაკი წერეთელი

გონებაში იმავე წამს სწორედ აკაკის ეს სტროფი წამოუტივტივდა გახეტებულ ჯემალ მეხრიშვილს, 2010 წელს გამოცემულ „თანამედროვე ქართული პროზის ანთოლოგიაში“ მოულოდნელად საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე, **პოეტი მაყვალა გონაშვილიც** რომ შემოეფეთა: სიზმარია თუ ცხადი?! პროზის ანთოლოგია მიჭირავს თუ პოეზიის?!. სად პოეტი **მაყვალა გონაშვილი**, სად პროზა?! როდის იყო, იგი პროზის ჟანრშიც იღვწოდაო?!

გაბუცებას ახლა სირცხვილის განცდაც დაეწონა: ეტყობა, პოეტი ქალი ადრიდანვე პროზის სფეროშიც მუშაობდა, მე კი თურმე კამეჩის რქაში ვმჯდარვარ და ახლალა შევიტყვეო!

პროფესიულმა ცნობისმოყვარეობამ და კოლეგიურმა პატივისცემამ მაინც თავისი გაიტანა: ჯ. მეხრიშვილმა ჯარისკაცური დისციპლინით მოთოკა მღელვარება და **მაყვალა გონაშვილის** ტექსტი „**ბელურა სალორეში**“ უკიდურესი გულისყურიანობით წაიკითხა. მაგრამ ნეტავი არ წაეკითხა!

მთელი ეს თერთმეტგვერდიანი ე. წ. მოთხრობა თითქოს განზრახ, მკითხველის გამოსათაყვანებლად ნაზღარდნი ჩიქორთულ-გრაფომანული ართილულუ-ჩართილულუ გამოდგა!

ეტყობა, ამ ჟანრში უმეცარსა და თანაც პოეზიის ანთოლოგიის გარდა ბარემ პროზის ანთოლოგიითაც „გაუკვდავების“ მაცდური სურვილით აცუნდრუკებულ ავტორს მიახლოებითი წარმოდგენაც კი არ აბადია რკინისკუჭიანი პროზის გველეშაპის მადასა და ბუნებაზე! ამიტომ მოთხრობის შეხანხვლაც ისეთივე ადვილი ჰგონებია, როგორც რალაც მესტირუ-

ლი კუპლეტებისთვის მოსახდენი რაგინდარა რითმების ხელგანაფული ბეჭვა!!!

თავშესანყენ ტექსტს, უმეტესწილად ავტორისეული მონოლოგით რომ იჩხლართება, არ გააჩნია რამედ ღირებული თხრობის სტილი, კულტურა და ტექნიკა. ამიტომ, ცხადია, ვერც თემის, იდეისა და მთლიანი მასალის მხატვრული დამორჩილება ხერხდება!

მ. გონაშვილი თავის ამ ტექსტში – როგორც ეს საერთოდ, ათადანბაბადან მხატვრულ ლიტერატურაშია მიღებული! – მოვლენათა თანამიმდევრობას და მოქმედ პირთა ურთიერთობას აგებს და ავითარებს არა იქ შექმნილი კონკრეტული სიტუაციის, პერსონაჟთა ფსიქოლოგიური თავისებურებებისა და იმწუთიერი გუნება-განწყობილების მკაცრი გათვალისწინებით, არამედ თავისი უსუსური მხატვრული შესაძლებლობისა და წინდანინვე აკვიატებული, თანაც სქემატურ-პრიმიტიულად წარმოდგენილი „ჰუმანისტური“ სურვილების დამღუპველი კარნახით!!!

სწორედ ეს არის მიზეზი, რომ როგორც ახალბედა ნორჩ მომიტინგეს დროშაკი, მასაც ისეთივე, მომაბეზრებელი თვითმიზნურობით მოუმარჯვებია ლუკას სახარებიდან შეცდომით ამოწერილი ფრაზა **„გიყვარდეს მტერი შენი“** (უნდა იყოს **„გიყვარდეთ თქვენი მტრები“**) და მთელი ტექსტის მანძილზე ჯამბაზური სისხარტით იქნევს აქეთ-იქით, რა არის მკითხველი როგორმე დააჯეროს, რომ ჰუმანურია ნაწარმოები, ვილაც გოგუცანას მიერ ქმარწართმეული მანდილოსანი და, რალა თქმა უნდა, თვითონ ავტორიც!!! მაგრამ ვერც ავტორი და ვერც შვიდკაციანი სარედაქციო კოლეგია ვერ ხვდება, რომ ეს არის არა მართლა მხატვრული დამაჯერებლობით ხორცშესხმული, არამედ ჯერ გამოუწვრთნელი, თანაც აჩქარებული გრაფომანის მიერ ყურით მოთრეული კარიკატურული ჰუმანიზმი!

ავტორი პროზაული ნაწარმოების, ამ შემთხვევაში კი მოთხრობის აგების არქიტექტონიკური საიდუმლოების უმარტივეს ელემენტებსაც რომ ვერ არის განდობილი (ანდა, ასე უეცრად, ცამონმენდილზე რანაირად უნდა განდობოდა, თუკი

მთელი სიცოცხლე ამ ჟანრში არ იღვწის?!), მონაფური გულმოდგინებით ძალმომრეობს, რათა როგორმე მიაწვდინოს სრულიად ზედმეტი, უსარგებლო და ერთმანეთისათვის უცხო, თანაც ერთმანეთთან მხატვრულ-სიუჟეტურად დაუკავშირებელი ეტიუდური ნაგლეჯები! მაგრამ ზედმეტ, თანაც მხატვრულ ნებონაუსმელ ფრაგმენტებს ერთმანეთთან რა შეანივთებს?!

აქ ავტორს არ ესმის ანდა არ სურს შეიგნოს ჭეშმარიტი მწერლის ქრესტომათიული საცოდნელი: ეს ქალაქი იტევს და ითმენს ყველაფერს და არა გამოცდილი მკითხველის გემოვნება და სინდისი!!!

ტექსტის სიუჟეტი თავიდან ბოლომდე ისეთი გაცვეთილი, ადამიანდელი სქემატიზმითაა დალდაკრული, რომ თავიდანვე ადვილად იგრძნობა, დილექტანტი ავტორი მოვლენებს როგორ განავითარებს და ბოლო რანაირად დასრულდება!

ყოველივე ამან კი ჯ. მეხრიშვილს ერთი ძველებური ამბავი გაახსენა.

ერთ ქიზიყელ გლეხკაცს ჭაკი გაუჯაგლაგდა და აღარაფერში ვარგოდა. ასეთ შემთხვევაში რაკი ჩამობერებულ ცხოველს თოფდასაცემად ვერ იმეტებენ, ტყე-ველად გაუშვებენ ხოლმე, რათა წუთისოფელს სადმე თავისით გამოესალმოს ანდა მგლის არჩივი გახდეს. მაგრამ ეს გლეხკაცი ცოტა ქვახარშია იყო და იფიქრა: ბრმა საქონელს ბრმა მუშტარი არ დაეღევა – მოდი, გავიყვან ბაზარზე და ორიოდე გროშიც რომ შემომადილონ, გავატანო. ასეც მოიქცა! ბოდბისხევის ბაზარზე ყოველკვირა დაჰყავდა, მაგრა ამოდ: ვინც მივა, აუნევს ჩიჩირს და – ბებერიაო!

ეს კემუხტი, უკანდაუხეველი გლეხი იხტიბარს მაინც არ იტებდა და ბაზრობას არ აცდენდა! ბოლოს საცოდავი ჭაკი ისე გამოიწვრთნა, მუშტრის მიერ თავის აწევა და ჩიჩირზე ხელის შეხებაც აღარ სჭირდებოდა: ვინც მიუახლოვდებოდა, ბებრულ თავს ზანტად აიღებდა, გადალიბრულ თვალებს მილულავდა და უკბილო, ჩამპალ ღრძილებს თავისით უკრეჭდა!!!

„მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს ეს ტექსტი ნუთუ მართლა მოთხრობა ჰგონია?! ჰმ!.. ამ ქალს რაკი ელექტრონრედ-

ში უთოს ჩართვა-გამორთვა, პომადით ტუჩების პოხვა, თმის საღებავის თითხნა და მანიკიურ-პედიკიურისას ფრჩხილების განითლება ც ეცოდინება, შეიძლება თავი ახლა ფიზიკოს-ქიმიკოსადაც გამოაცხადოს!.. ეეჰ!..“ – თავშეკავებით ამოიოხრა ჯ. მეხრიშვილმა და უნებურად წამოაგონდა ხალხური ლექსის ნაწყვეტი.

დაბუაშვილი გელაო,
ეგრე რამ გაგამგელოა?!

შატაბუტა მოქართულე

*ახმეტელი ქალი ვიყავ, ახნეტავი მეო,
ოცდახუთი წელიწადი ოსტატს ვებარეო,
ნემსს ყუნნი საითა ჰქონდა,
ის ვერ ვისწავლეო!*
ხალხური

მაყვალა გონაშვილის ყოველგვარ მხატვრულობას მოკლებული ტექსტის „ბელურა სალორეში“ უიმედო გრაფომანობაზე უფრო მეტად მკითხველს ავტორის (და თავისთავად ცხადია, ამასთანავე სარედაქციო კოლეგიის) მიერ გამომჟღავნებული ქართული ენის ელემენტარული წესებისა და ბუნების უმეცრობა აოგნებს.

ტექსტის ერთ-ერთი მთავარი პერსონაჟი უკიდურესად აღელვებული ქართველი თანამედროვე მანდილოსანია. იგი თბრობის დასაწყისიდანვე გააგებით მიისწრაფვის თბილისის რომელიღაც უბანში მდებარე ერთი ძველნაშენი სახლის სხვენზე მიკუნჭული ხუხულისკენ, სადაც უნდა მიუსწროს და მზად არის თუგინდ შუაზე გაგლიჯოს ვიღაც გოგონა, რომელსაც ოთხიოდე წლის უკან ამისთვის თურმე კანონიერი ქმარი აურთმეფია თუ წაურთმეფია.

მკითხველიც დაყაბულდება, წინ უკიდურესაც დრამატული სცენა გველოდება, რომელიც ავტორისგან პროზაიკოსის

უზადო თუ ვერა, რამედ ღირებულ ოსტატობას, ენის ზედმინ-
ევნით ცოდნას და დახვეწილ მხატვრულ აზროვნებას მოითხ-
ოვს. ახლა თვით მ. გონაშვილს მოუსმინეთ.

„რამდენჯერ უფიქრია იმ ქალთან შეხვედრაზე, **რამდენ-
ჯერ წარმოუდგენია ფიქრი**, როგორ გაუყრიდა თვალს თვალში
იმ უნამუსოს“.

სინტაქსიო?! ჰმ, აქ სინტაქსისთვის ვილას სცხელა!.. აბა,
როგორია მხატვრულად და აზრობრივად ეს „უნიკალური“ ფრა-
ზა – **„რამდენჯერ წარმოუდგენია ფიქრი?“**

მკითხველო, საინტერესოა, თქვენ თვითონ როგორ წარ-
მოგიდგენიათ საკუთარი „ფიქრის წარმოდგენა?“ ეს არის მხატ-
ვრული პროზა?!

მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე ავტორისეულ თხ-
რობაში აზრმიუტანებლად წამდაუნუმ გაიძახის.

„**კიბეები** სულმოუთქმელად აათავა“. „როგორ ამოუვლიდა
მისი ქმარი ამ **კიბეებს**“. „სულმოუთქმელად დაეშვა **კიბეებზე**“...

კი მაგრამ, ერთი ძველებული სახლის სადარბაზოს
მანც რამდენი „**კიბეები**“ შეიძლება ჰქონოდა?! ან თუგინდ ახ-
ალი, თანამედროვე საცხოვრებელი კორპუსის სადარბაზოებში
ვინმეს უნახავს ან შეუძლია წარმოიდგინოს **რამდენიმე კიბე?**
რად უნდა, რა საჭიროა ამდენი „**კიბეები**“ – ნუთუ ერთი არ
იკმარებს?! მაგრამ აქ იმდენად ეს არ არის მთავარი! კეთი-
ლი, დაუშვავთ და იმ ძველისძველი სახლის სადარბაზოს და
მის უბადრუკ ჭერს მართლაც რამდენიმე **კიბე** ჰქონოდა, აბა,
დაუფიქრდით – ერთი ადამიანი ერთდროულად მანც რამდენ
„კიბეებზე“ ავლა-ჩავლას თუ არბენ-ჩამორბენას შეძლებს?!

მაშ, რა ხდება? რა და აქ ავტორს ერთმანეთში ერევა
კიბე და **კიბის საფეხურები!!!**

ანდა, რანაირი აზრია გატარებული ამ საკვირველ ფრაზა-
ში: „როგორ **ამოუვლიდა** მისი ქმარი ამ კიბეებს“. „მისი ქმარი
ამ კიბეებს“, უფრო სწორედ, ამ კიბეს სხვა რომელიმე სავალ-
ით, ხერხითა თუ საშუალებით გვერდზე კი არ **„ამოუვლიდა“**,
არამედ თვით ამ კიბეს **ამოივლიდა!!!**

ავტორი კვლავ თავისებურად მიტოპავს და არ ესმის, სად

მხოლოებითი უნდა იხმაროს, სად – მრავლობითი.

„მისი ქმარი.. როგორ შედიოდა ამ პატარა, ფიცრულ კარებში“.

ახალბედა პროზაიკოსმა ამ ქალის ქმარი წელან ხომ სულ „კიბეებზე“ ზევით-ქვევით არბენინა, ახლა კიდევ ჯადოქარივით ერთდროულად რამდენიმე კარში გაატარ-გამოატარებს ხოლმე! რატომ? იმიტომ რომ არ იცის მეხუთე კლასელისთვის განკუთვნილი გრამატიკა: არა აქვს მნიშვნელობა, კარი უზარმაზარია თუ პანია, „ფიცრული“ (?!) თუ რკინის, ცალსაგდულიანი თუ ორსაგდულიანი – მაინც კარი ჰქვია! ხოლო თუ მრავლობითი ვიხმარებთ „კარები“, მაშინ უკვე სრულიად სხვადასხვა რამდენიმე კარი იგულისხმება! ხოლო რაც შეეხება სიტყვას „კარებები“, ეს დამახინჯებული ფორმა კატეგორიულად უარყოფილია (იხ. „ქართული ენის ორთოგრაფიული ლექსიკონი“, 1998 წ. გვ. 313, მესამე სვეტი)! საკმარისი იყო, შეეჭვებულ ავტორს ხსენებული ლექსიკონი აემრიალებინა და ყველაფერი თავის ადგილას დადგებოდა! მაგრამ, როგორც ჩანს, უნაღველ კალმოსანს მშობლიური ენა და მისი გრამატიკული ნორმები ზუსტად ისეთი ჰგონია, როგორც თვითონ ესმის და წარმოუდგენია!!! ამიტომ რაღა საჭიროა ამ სიმძიმე ლექსიკონებთან ჯაჯგური, მათი შარიშური და უკუფურცვლა!!!

ეს შურისმაძიებელი ქალბატონი კარდაურაზავ ხუხულაში მედგრად შეალაჯებს. ლოგინში კნუტივით მოხრუსტულ გოგონას სძინავს. ქმარმაძიებელი ქალბატონი ამ მძინარე რაყიფს თავის სიცოცხლეში პირველად რომ ხედავს, ზიზლით დააჩერდება. და აი, აქ ავტორი გუნებაში რას ათქმევინებს.

„რა ულამაზოა. როგორ გამხდარა. ამაში გამცვალა?“

ავტორი სულ არ უფიქრდება, რას წერს! ამ ქალბატონს ისე აფიქრებინებს „როგორ გამხდარაო“, თითქოს ის ადრევე იცნობდა ამ გოგონას, რომელიც მაშინ თურმე გასუქებული და თვალგულმისასვლელად პირმშვენიერი ყოფილა, მაგრამ გარკვეული დროის ანდა რაღაც მძიმე მოვლენების შემდეგ თვალმისაცემად

ჩამომხმარიყოს! მაგრამ რაკი ამ ქალბატონმა გოგონას პირველად ახლა დაჰკრა თვალი, როგორსაც დაინახავდა და აღიქვამდა, თავისთავად ცხადია, შეფასებაც შესაბამისი მოჰყვებოდა! მოკლედ, აქ ავტორს ამ ქალბატონისათვის უნდა ეთქმევივნებინა არა „როგორ გამხდარა“, არამედ „როგორი გამხდარია“ და მაშინ ყველაფერი ბუნებრივად გამოუვიდოდა! ანდა რანაირი ქართულია „ამაში გამცვალა?“ სწორია „ამაზე გამცვალა?“

მასპინძელ გოგონას არ კი სძინებია, თურმე ფილტვების ანთებისგან ვარვარებს. მალე აბოდდება კიდეც და კნავილით წყალს მოითხოვს. სტუმარ ქალბატონს დემონური აზრი უელვებს: მაგიდაზე დებული თერმომეტრის ვერცხლისწყალი წყლიან ჭიქაში ჩაურიოს და თავის გამამწარებელს სიცოცხლეს მოუსწრაფოს! ჩანადენს ვინ გაუგებს, ვერავინ! მაგრამ!.. სამადლოდ ერთ ჭიქა წყალს კი მიანვდის, თუმც მომაკვდავს მალევე მიატოვებს – ჩემგან რა შენვენის ღირსიაო! ამიტომ ეს ქალბატონი „სულმოუთქმელად დაეშვა კიბეებზე“, ავლევის ქუჩიდან ლესელიძეზე ჩამოქანდა და თავისუფლების მოედნისკენ შემოემართა.

აქ კი ავტორი თავისი სქემატური სურვილისამებრ უეცრად „ჰუმანურ“ სასწაულს ახდენს.

„გიყვარდეს მტერი შენოო.. ვითარცა...“ – ჩასძახა კეთილმა ხმამ“.

მკითხველი მარილიან ღიმილს ვერ იკავებს, ვინაიდან ეს გოგონა ამ ქალბატონის არანაირი მტერი არ არის და არც შეიძლება ყოფილიყო. იგი ჯერ კიდევ პატარაობისას მიუტოვებიათ მშობლებს, უპატრონოთა თავშესაფარში აღუზრდიათ და თავის დედ-მამას არც კი იცნობს! ახლა რაც შეეხება „ქმრის წართმევას“.

ცხრა აპრილის ღამეს რუსთაველზე მიტინგის სისხლიანი დარბევისას გაზონებში შეყუჟული ეს გოგონა ვილაც კაცს გადაურჩენია და გულმკერდზე ახუტებული მოუყვანია ამ პატარა ნაქირავებ ხუხულაში. თავის გადამრჩენელი „რანინდი“ ამ გოგონას რაკი თავდავინწყებამდე მოსწონებია, სულწასულმა ავტორმაც საქმე აღარ გააჯანჯლა და იმავე ღამით ორივეს

ბაგა-ბალის აღსაზრდელებივით ერთ ლოგინში უკრა თავი!!!
ეს ცრუკაცი თავისი პრესტიჟის შესანარჩუნებლად კანონიერ
მეუღლესთანაც გამოჩნდება ხოლმე (არადა, გიკვირთ – ამისთანას
9 აპრილის მიტინგზე რა ესაქმებოდა?!), უმეტესწილად კი
ამ ქორფა საყვარელთან ნებივრობს!..

პირველ დღესა და შემდეგ დღეებშიც ანთებიან გოგონას
მოულოდნელად გამოცხადებული ეს უცხო ქალბატონი ხან
თავისი უცნობი, საზიზღარი დედა ჰგონია, ხანაც ამ საეჭვო
სახლს ახლად თავშემოფარებული კეთილი როსკიპი.

აი, სულ ეს არის ამ უცნობი ქალბატონისადმი მისი
„მტრობა“, რაც დილეტანტი პროზაიკოსის გრაფომანული ფან-
ტაზიის ნაყოფია!..

გოგონა ბოლოს რომ შეიტყობს, ეს ქალბატონი თურმე
„იმ“ კაცის კანონიერი მეუღლეა, ხოლო თვითონ „რაინდი“, რო-
გორც მას ეგონა, მართლა აფხაზეთის ომში კი არ იბრძვის,
არამედ კახეთის რაიონების ღვინის ქარხნებს სარევიზიოდ უფ-
ლის და უზრუნველად დაქეიფობს, ამ თავის ნაქირავებ სოროს
ცივად მიატოვებს და უნიშანგებოდ გადაიქაჯება...

ერთი სიტყვით, სპეკულაციური „ჰუმანიზმით“ გატაც-
ებული ავტორი ნამდვილ „მხატვრულ“ სასწაულებს ახდენს:
მოულოდნელად სინდისგალვიძებული ეს ქალბატონი ტელე-
ფონით სასწაფოდ სასწრაფო დახმარების სამსახურს სიცხიანი
გოგონას მისამართს ჩაანერინებს და იქვე ალახმალახ გად-
ანწყვეტს, თვითონაც ისევე უპატრონო მომაკვდავის მისახედად
გაფრინდეს! ამიტომ თავისუფლების მოედანზე ტაქსის დაჭ-
ერას შეეცდება, მაგრამ ილბალი არ გინდათ?!

„როდის გავა ეს რიგი?! – გაიფიქრა გაბრაზებით (რა
შუაშია აქ გაბრაზება – მსგავს ვითარებაში უფრო ზედგამოჭ-
რილი სიტყვა უნდა დაძებნილიყო! ჯ. მ.), – ჯობდა, ავტობუსს
გავყოლოდი, ჩემს აქ დგომაში უკვე მესამემ ჩაიარა“.

ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს მწერალთა კავშირის თავ-
მჯდომარისთვის უხერხულია ამგვარი ჩიქორთულობა – სად

ნასწავლი ქართულია ეს „ჩემს აქ დგომაში უკვე მესამემ ჩაიარა“. თუმცა ნინ უარესი გველოდება.

„ქალმა რიგი მიატოვა, (აქ მიძიმე კი არა, ნერტილი უნდოდა. ჯ. მ.) ჯერ **ნელი ნაბიჯით** წავიდა ავლევის ქუჩისკენ, მერე **ნაბიჯს აუჩქარა. ბოლოს თითქმის აუჩქარა. ბოლოს თითქმის მირბოდა**“.

აქ უკვე ძნელი გასარკვევია, წერისას ავტორს უეცარმა ძილმორევამ შეუსუსტა აზროვნების უნარი თუ მართლა ასე სწამს: ამგვარი აბდაუბდით მხატვრული პროზა მოიქსოვება?! რაღას იძლევა ეს „**ბოლოს თითქმის აუჩქარა**“, როცა მანამდე აგერ, უკვე დაგვაკვლიანა – „**მერე ნაბიჯს აუჩქარა**“-ო?! ჰოდა, ამ ქალმა თუკი უკვე „**ნაბიჯს აუჩქარა**“, მერე ან უკვე აჩქარებულ ნაბიჯს „**თითქმის**“ როგორღა უნდა აუჩქაროს?! აქ ეს უაზროდ ჩაჩურთული „**თითქმის**“ ნაბიჯს კი არ აჩქარებს, არამედ პერსონაჟის მოძრაობის ბუნებრიობას თავდაყირა ატრიალებს და გასავათებულ მკითხველს გრაფომანულ ტლაპოში ნესტოებამდე ძირავს!

ან ეს რაღა უბედურებაა ერთმანეთს ბეცურად მიყოლებული „**ბოლოს თითქმის... ბოლოს თითქმის?!**“ სად არი აზრი, ლოგიკა, მხატვრულობა ანდა მკითხველი საზოგადოების წინაშე სავალდებულო პასუხისმგებლობა?!

აქ უნებლიეთ გახსენდება ზოგიერთი ტელეგადაცემა: სხვადასხვა კონტინენტებიდან საქართველოში ორიოდ წლის უკან ჩამოსული ფერადკანიანი უცხოელები უფრო გამართული ქართულით მეტყველებენ, ვიდრე საქართველოს მწერალთა კავშირის სტაჟიანი თავმჯდომარე!

უკან მიტრიალებული ქალბატონი უკვე სიციხით გათანგული გოგონას ხუხულის ზღურბლთანაა.

„**კარი კი არ შეუღია, შეამტვრია!**

ნეტავი აქ რა საჭირო იყო ეს გონებაშიღმური თურმეობითი – **შეუღია?! უნდა იყოს შეალო!** თანაც დაუკეტავ-გადაურაზავ, მით უმეტეს წელან თავის მიერვე მსუბუქად გამოხურულ კარს რაღა შემტვრევა უნდოდა, როგორ უნდა შეემტვრია?! მსუბუქი შეხება და მისი შეჭრიალებაც ერთი იქნებოდა! ეს

რაიმე კრიტიკული შემთხვევისას დაკეტილ ან ურდულგაყრილ კარს შეამტვრევენ ხოლმე!

სრულებით ცამონმენდილზე, გუნებაშერჩევით ახლა პროზის ჟანრში ღურაჯივით გადაფრენილი ჩვენი ავტორიც ვერ ასცდენია გრაფომანთა ერთ-ერთ ყველაზე საძრახის-სა და მკითხველების შეურაცხმყოფელ ზადს: ალაღბედად მიკიბულ-მოკიბული მისი ტექსტის პერსონაჟები მართლა დამოუკიდებლად, თავიანთი ჭკუა-გონების, მრწამსისა და პროფესიული ცოდნა-გამოცდილების მიხედვით კი არ მოქმედებენ და მეტყველებენ, არამედ ყველას მაგიერ ენამოუღლეელი ავტორი რატრატებს. აი, ამის ერთ-ერთი კლასიკურ-ქრესტომათიული მაგალითი.

ნელან ამ ქალბატონის მიერ გამოძახებული სასწრაფო სამედიცინო დახმარების პერსონალი მოვა. ფილტვების ანთებისგან გავარვარებულ, სიკვდილის პირას მივარდნილ გოგონას გასინჯავენ და აქ მაცვალა გონაშვილი ექიმს არსათქმელს ათქმევინებს!

„საავადმყოფოში წაყვანა არ არის საჭირო. საშიში არაფერია, ფილტვების ანთება აქვს“.

ემოციური მკითხველი შეიძლება შეიშალოს: ყურმიუგდებელი, ულუკმაპურო, უმედიკამენტებო, უმეთვალყურეო, უპატრონო, გონდაკარგულ გოგონას ფილტვების ანთება ბუგავს, ორმოცგრადუსიანი სიცხე ტვინს უტრუსავს, ამან კი შეიძლება სიცოცხლესაც გამოასალმოს – მეტი რალა საშიშროება გინდათ?! ნუთუ უეჭველად ბებუთით გამოფაშვული ანდა ავტომატით ჩაცხრილული უნდა იყოს, საავადმყოფოში რომ გააქანონ?! როგორ ფიქრობთ, ამგვარ სისულელეს მართლა თვითონ ხნიერი, გამობრძმედილი ექიმი წამოროშავდა?!

თქვენთვის უკვე კარგად ნაცნობი ქალბატონი, როგორმე ქმარი ისევ რომ დაიბრუნოს, რალას არ სჩადის! ეს ქრისტიანი

მანდილოსანი, თავმოსაწონებლად ჯვარსაც რომ ატარებს, სამკითხაოდ ერთხელ თურმე მარნეულის რაიონის რომელიღაც სოფელში მოლასაც კი ხლებია!

ვითომ ჯადოს ასახსნელად თუ რაღაც მსგავსი სასწაულის მოსახდენად მოლა ქალს ტახტზე ზურგით გააწვენს და ბუტბუტ-ბუტბუტით დინჯად უსრესს ჯიშთან გულმკერდს, ფაფუკ მუცელს და პროფესიული ხელგანაფულობით მიუყვება ქვევით და ქვევით!..

მთელი ეს უაზრო, თანაც უხელოვნოდ შეთითხნილი, თითიდან გამონოვილი სცენა იმდენად უშედეგოდ არის ქყეტელა ხიშტაკივით ჩაკერებული ისედაც თვითმიზნური ეპიზოდებით შეკონინებულ, თავმომაბეზრებელ ტექსტში, რომ მკითხველის გულისწყრომას, აღშფოთებას, განრისხებას თუ ზიზლსაც კი ვერ აღძრავს, როგორც სხვა მსგავს გარემოებაში ხდება ხოლმე.

სამაგიეროდ მკითხველს ე. წ. პროზაიკოსის ენის უცოდინარობა აშფოთებს.

„მოლა **ხელში** ქარვის კრიალოსანს **ანვალეზდა** და მშვიდად **ეკითხება**“.

აბა, მკითხველი როგორ არ გამტერდება: თუკი ზმნით აღნიშნული კრიალოსნის ნვალეზა **ნამყო** დროთია ნაჩვენები, მაშინ კითხვის დასმაც ამავე დროს უნდა შეესაბამებოდეს. აი, ასე: „მოლა ხელში კრიალოსანს **ანვალეზდა** და მშვიდად **ეკითხებოდა**“.

ანდა, პირიქით: ავტორს თუ ანმყო სურდა, მაშინ ზმნით აღნიშნული ორივე პროცესი ერთმანეთისთვის უნდა შეესაბამებინა. აი, ასე:

„მოლა ხელში კრიალოსანს **ანვალეზს** და მშვიდად **ეკითხება**“.

აქ, ალბათ, ზედმეტი არ იქნება, ერთი ესეც ვიკითხოთ: ამ პირველ წინადადებაში რა ფუნქცია აკისრია, რისი ტიკი-ტომარაა ზედმეტად ჩაჩრილი სიტყვა „**ხელში**“ ადამიანი თუ კრიალოსანს მარცვლავს ანუ როგორც ავტორი ამბობს, „ანვალეზდა“, თავისთავადაც ცხადია, რომ ხელში ეჭირება, თორემ კაცი კრიალოსანს ნიკაპით, ქეჩოთი, მუხლით, ბეჭით, იდაყვით, ცხვირით, შუბლით, ნამნამებით, ილლით თუ ქუსლით ხომ არ დამარცვლავს?!

რა გამოდის? თუ ენაში მაყვალა გონაშვილისეული თხრობის ამგვარ სტილსა და მეთოდს დავამკვიდრებთ, მაშინ აღარ შეიძლება წინადადებების ამგვარად აგება.

„მწერალი მაგიდას მიუჯდა და კალმისტარი აილო“.
„მონადირემ ნაკაფში შველი დაინახა“.

კი მაგრამ, მკითხველმა რა გაიგოს, მწერალმა კალმისტარი რითი აილო ანდა მონადირემ შველი რანაირად დაინახა?!

ამიტომ ამიერიდან მ. გონაშვილისებურად უნდა ვწეროთ.

„მწერალი მაგიდას მიუჯდა და **ხელით** კალმისტარი აილო“. „მონადირემ ნაკაფში შველი **თვალებით** დაინახა“ და ა.შ.

მაყვალა გონაშვილისნაირი მწერალ-მკითხველებისთვის ეს უკვე გასაგები იქნება!

აი, რანაირ უჰაერო ლაბირინთებში შეეყვართ ნებაზე მიშვებული დიდმოხელის „პროზაიკოსულ“ ჩხირკედელობას!!!

გასაკვირია, რედკოლეგიის წევრებმა რატომ არაფერი ჩაასწორეს? ანდა, საერთოდ, ობიექტურობის გრძნობადაკარგული თავმჯდომარე როგორ არ იხსნეს ტუტუცური სურვილისგან – ამგვარი გრაფომანული აბდაუბდით პროზაიკოსთა ანთოლოგიაშიც გამოქიმულიყო! თუ პროექტის ავტორმა, **ვაჟა ოთარაშვილმა** ეს ტექსტი მხოლოდ თვითონ გასინჯა, რედკოლეგიის წევრებს კი თვალთაც არ აჩვენა და მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე „თანამედროვე ქართული პროზის ანთოლოგიაში“ პირდაპირი კოოპტაციის (!) წესით შეიყვანა?!

ავტორი ხშირად არავითარ ყურადღებას არ აქცევს ობიექტს, სუბიექტს, დროს, ქცევას, ზმნის უღვლილებას, სინტაქსს... მოუსმინეთ.

„ჩემი გულივით დამძიმებულან პურის მალაზიებთან რიგები“.

„ფეხებმა თვითონ მიიყვანეს ავლევის ქუჩაზე“.

„გოგონას ცოდვებმა უნიეს“.

„იები ინონებდნენ თავს“.

საყოველთაოდ ცნობილია, რომ წარმოთქმულსა და დაწერილს შორის განსხვავება ყველა ენაში და ცხადია, მათ

შორის ქართულშიც არსებობს. ჰოდა, ჩვენმა ავტორმა თანამედროვე ქართული სალიტერატურო მეტყველების მთელი მარაგის მართლწერა ნუთუ მართლა ისე უზადოდ იცის, რომ ორთოგრაფიულ ლექსიკონს არასოდეს ხმარობს! ხოლო თუ იყენებს, მაშინ რას მივანეროთ ამგვარი ლაფსუსები, არასრული საშუალო სკოლის მოსწავლესაც რომ არ ეპატიება!

„ხომ **დააღრჩვე** სიცილით“. უნდა იყოს **დაახრჩვე**.

„**შეცივებული** კატები“. უნდა იყოს **შეციებული**.

„ობოლი ცრემლიც არ **დაცდნია**“. უნდა იყოს **დასცდენია**.

„კერვა **ჭირისდღესავით** სძულდა“. უნდა იყოს **ჭირის დღესავით**.

„**მამის ცოტა** კაცსაა გადაკიდებული“. უნდა იყოს **მამის-ტოლა**.

„შეეკამათა ვილაცა **გულის გულიდან**“. უნდა იყოს **გულის-გულიდან**.

„როგორ არ **სცხვენია**“. უნდა იყოს **რცხვენია**.

„ვინ **ყავს** ნეტა ახლობელი?“

ეს უკვე მეტისმეტია! ამჯერად მაინც გვერდზე გადავდოთ გრამატიკის სახელმძღვანელო და ყოველნაირი ლექსიკონები! მწერალმა კი არა, ქართველი დედის კალთაში გაზრდილმა ნებისმიერმა ნორმალურმა ადამიანმა ნუთუ თავისი ალლოიანობით მაინც ვერ უნდა იგრძნოს, რომ ეს „**ყავს**“ შხამიანი გველის ბასრ კბილებში მოხვედრილი განწირული ბაყაყივით საცოდავად ყიყინებს და მას ამკარად აკლია ქართული ანბანის ბოლო ასოს, „**ჰაე**“-ს ანგელოზის ფრთების მსუბუქი შრიალისებრი ჰაეროვნება?!

ნუთუ ყური არ უნდა აგვიწივლოს ამ – **ყავს, ყავდეს, ყავდა, ყოლია, ყოლოდეს?**

სწორი ფორმაა **ჰყავს, ჰყავდეს, ჰყავდა, ჰყოლია, ჰყოლოდეს!!!**

ავტორისეულ თხრობაში აი, ერთგან რას ვკითხულობთ.

„რამდენი ქალია **ჩემს გარშემო**“. არადა, უნდა იყოს **ჩემ გარშემო!**

ეს მეხუთე-მეექვსე კლასელსაც ეცოდინება: მსაზღვრე-

ლად გამოყენებულ კუთვნილებით ნაცვალსახელს მიცემით ბრუნვაში ყოველთვის „ს“ დაბოლოება უნდა ჰქონდეს. მაგალითად, **შენს ძმას, შენს კომპიუტერს, შენს გაზრდას, შენს მტერს, შენს კალამს, შენს მადლს... თქვენს ამხანაგს, თქვენს აზრს, თქვენს ბეჭედს, თქვენს შეხედულებას... ჩვენს რაზმს, ჩვენს სოფლებს, ჩვენს ვენახებს, ჩვენს ცოდნას და ა.შ.**

მაგრამ ცალკე მდგომ თანდებულთან და ზმნისსართთან ხმარებისას ნაცვალსახელს „ს“ უქრება: **ჩემ გარშემო, ჩემ ირგვლივ, ჩემ მიერ, ჩემ ზევით, ჩემ თვალნინ, ჩემ უკან, ჩემ წინ, ჩემ მიმართ, ჩემ გარდა... შენ წინ, შენ მიმართ, შენ გარდა, შენ წინაშე... ჩვენ გარდა, ჩვენ ირგვლივ, ჩვენ შორის, ჩვენ შუაში, ჩვენ შუა, ჩვენ გვერდით, ჩვენ გამო, ჩვენ უკან, ჩვენ მიერ და ა.შ. და ა.შ!**

აბა, თავმოსაჭრელი არ არის, საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარესა და ანთოლოგიის რედკოლეგიის წევრებთან ამგვარ გრამატიკულ წვრილმანებზე მსჯელობა?! ხალხურ პოეზიაში დახატული იმ ანმეტელი ქალისა და ნემსის ყუნწის ამბავი ნუთუ გაზვიადება კი არა, სრული სიმართლეა და მსგავსი მაგალითები ყველა დარგსა და სფეროში დღესაც მეორდება?!. ო, ღმერთო, ღმერთო!..

ახალბედა პროზაიკოსი აი, ერთგან კიდევ რას გვიწერს.

„გუშინდელი საუბარი **სიტყვა-სიტყვით** გაიხსენა“.

ამ და მომდევნო ციტატიდანაც დავინახავთ, რომ ავტორმა არ იცის დეფისის ერთ-ერთი უმთავრესი ფუნქცია, მისი თავის დროსა და ადგილას ხმარების წესი: მას იყენებენ შეერთების კომპოზიტივში! მაგალითად, ია-ვარდი, თვალ-მარგალიტი, თვალ-წარბი, რძალ-მული, დედამთილ-მამამთილი, მამა-პაპა, დედ-მამა, ქამარ-ხანჯალი, მეფე-პატარძალი, ნაზ-წარწარი, ტყე-ველი, ნადირ-ფრინველი, თოვლ-ჭყაპი და ა.შ.

მაგრამ აქ რა იყო შესაერთებელი, როცა ავტორის მიერ უადგილო დეფისით შუაგაპობილი სიტყვა – **სიტყვასიტყვით!** – ერთ მთლიანს წარმოადგენს და სრულებით არ საჭიროებს ამგვარ ჯალათურ ჩარევას!

ახალმოვლენილი შეუდრეკელი „პროზაიკოსი“ ორ-

თოგრაფიულ ლექსიკონს არა და არ ცნობს და თავისებურად მიაშლაპუნებს.

„მესმოდა კენესა, შეძახილი, უცნაური **ბაგა-ბუგი**“.

მაყვალა გონაშვილს ეს მთლიან-მონოლითური სიტყვა – **ბაგაბუგი** ორი სხვადასხვა სიტყვა: **ბაგა** და **ბუგი** ჰგონია და რეფორმატორული თავდაჯერებით ერთსა და იმავე დროს დეფისით თან შუაზე აპობს და თან აერთებს კიდევც!!!

რა გამოდის? თუ ავტორის ამგვარ „რეფორმისტულ“ მეთოდს დავამკვიდრებთ, მაშინ უნდა მივაცოლოთ და სულ შუა-შუა დავჩეხოთ ისეთი მთლიანი სიტყვა-მარგალიტები, როგორცაა, მაგალითად, **ბლახბულახი, ბინდბუნდი, ლადალუდა, კაკაკუპი, თქარათქური, აურზაური, ქრაჭაქრუჭი, ტლაპატლუპი, თხლაშათხლუში, წარამარა, ლაპალუპი, ალთაბალთა(ს), ტკაცატკუცი, ჭახაჭუხი, კაკაკუკი, ოღროჩოღრო, ხარახურა, რაკარუკი, აჭალბუჭულები, ნაყარნუყარი, ნაჭამნუჭამი, ნახრახუნხრავი, ხაბაკხუბაკი, აბდაუბდა, შატაბუტა...**

„ერიჰააა!... მე მართლა გამართული ლიტერატორი მეგონა, ის კი თურმე **შატაბუტა** მოქართულე ყოფილა!“.. – ზაფრიანად ამოიხენეშა ჯემალ მეხრიშვილმა და საშინელი თავდამცირება მოერიდა, რადგან მიხვდა – ჩიქორთულად მოაზროვნე საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომრის დროშის ქვეშ უპატრონო ცხვარივით ირიცხებოდა.

პროზის ერთ-ერთი ჩოთეთაბანი

ჩოთემ ცელისა რა იცის,
რად არ იკითხავს სხვისასა,
ჩოთემ თუ ცელი აილო,
დააგვევინებს ქვიშასა,
ექებდე, ვერ პოულობდე
ნადგომსა ბალახისასა!

ხალხური

საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის, პოეტ **მაყვალა გონაშვილის** არ იყოს, ვერც მეორე ჩინოვნიკ-ფუნქციონერი – გამომცემლობა „ეროვნული მწერლობის“ დირექტორის ყოფილი მოადგილე, თანაც პოეზიისა და პროზის ანთოლოგიათა რედაქტორის წევრი, პოეტი **ზაზა ქინქლაძე** მორევია საძრახის ცდუნებას – ხასად ესარგებლა თავისი ხელსაყრელი მდგომარეობით და მარტო „**თანამედროვე ქართული პოეზიის ანთოლოგიაში**“ კი არა, ბარემ „**თანამედროვე ქართული პროზის ანთოლოგიაში**“ მოხვედრითაც „უკვდავეყო“ საკუთარი პერსონა!

შედეგი? ღვთისნიერი კაცი მტერსაც არ უსურვებს ამნაირ შედეგს!

სამგვერდიანი ტექსტი „**მტრედები**“ მხატვრულობის თვალსაზრისით თავიდან ბოლომდე ისეთი წყალწყალაა, თუგინდ ერთი ობოლი ციტატის მოყვანასაც აზრი არა აქვს. ხოლო თუ საქმე მაინცდამაინც ციტატის აუცილებლობაზე მიდგება, მაშინ თვალსაჩინოების სრულყოფისთვის მთლიანი ტექსტის გადმონერა იქნება აუცილებელი!

ნაწარმოების ლექსიკა უკიდურესად ღარიბი, მშრალი და კანცელარიულია, თხრობა თვითმიზნურ-ტენდენციური, რაღაცნაირად ვალმოსაშორებელი. ავტორი არც ცდილობს ანდა არ ძალუძს სათქმელი მხატვრულად გამოკვეთოს, დალაგმოს, საიმედოდ დაიურვოს და მოსახდენ ფორმაში მოაქციოს. ამიტომ გეჩვენებათ, რომ მას თითქოს ავტოკალამი კი არა, ცელი ეჭ-

იროს და მხარგამლით ანგარიშგაუწევლად მისთიბავდეს!..

უსისხლხორცო პერსონაჟები სამშენებლო სანაგვეზე ნა-პოვნი ფანერის ნატეხებიდან გამოხერხილ ჩიკორებს დამსგავსე-ბიან, ვინაიდან ყველა მათგანის მაგიერ თვითონ ენაგაუჩრებე-ლი ავტორი ლაპარაკობს!

სტილი? ნურც იკითხავთ – საგაზეთო იაფფასიანი სტილი მოხსენებითი ბარათის, კომუნისტებისდროინდელი პარტიული ჟურნალის მოწინავეის, იუმორესკისა და რალაც რეპორტაჟის უსირცხვილო დომხალს წარმოადგენს!..

ზაზა ქინქლადის ამ ტექსტს მაინც გააჩნია ერთი სა-სახელო ღირსება – **ეროვნულ-პატრიოტული იდეა!!!** მაგრამ პროზის ანთოლოგიაში წინდანინვე, თანაც უკონკურსოდ ადგ-ილდაჯავშნით გულმოცემული ავტორის ბორბოშელა სიტყვე-ბისა და ანგარიშმიუცემელი ლაილას ფონზე ეს იდეაც ისე უაზროდ გაფშეკილა, როგორც 1943 წლის ივლის-აგვისტოში კურსკის შვერილზე გამართულ, მსოფლიო ომების ისტორიაში ყველაზე მასშტაბური სატანკო ბრძოლებისას სოფელ პროხორ-ოვკასთან გერმანული მძიმე ტანკის „**სამეფო ვეფხვი**“ (68 ტ.) მიერ აფეთქებული და ნამტვრევებად ქცეული საბჭოთა სახელ-განთქმული ტანკის „**T-34**“ შემთხვევით უვნებლად გადარჩენი-ლი, მაგრამ ან უკვე უსარგებლოდ აშვერილი ლულა!!!

წანაკითხით გამტკნარებულმა ჯ. მესრიშვილმა ენას კბილები დააჭირა, რათა არა წამოსცდენოდა რა. ენას კი შეაკ-ავებთ, მაგრამ აზრი – აზრს რას მოუხერხებთ?!

აზრმა თავის ქალა ლაზერის სხივივით მტკივნეულად გაბურღა და კოსმოსში გაფრინდა.

„ეეეჰ, კოლეგა... არც პროზა ყოფილა თქვენი საქმე!“

სანატრალი სიზუსტა

ლადო კილასონია თავის პანია მოთხრობაში „სიკვდილი დიდგორის ველზე“ („ლიტერატურული გაზეთი“, 2011 წ. 29 სექტემბერი) მთის პატარა სოფელში მცხოვრებ 12 წლის ბიბოზე გვიამბობს, მალე დიდგორის ბრძოლაში (1121 წ.) გმირული სიკვდილით რომ უნდა დასცეს. მოუსმინეთ.

„ბიბო დედისერთა იყო, მამა მესამე ზაფხული მიდიოდა უკვე, რაც თურქებს მოეკლათ პატარა შეტაკებაში. ახსოვს (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), როგორ მოიყვანეს სოფელში ურემზე გადებული... გორაკის წვერზე, სოფლის სასაფლაოზე დაასაფლავეს და დიდი, რუხი, ჯვარამოტვიფრული ლოდიც დაადეს მკერდზე“.

აივსო მოთმინების ფიალა!!! ჯვარცმულ-დაბეჩავებულმა მკითხველმა ამ უტიფარ ავტორს ბოლოს და ბოლოს როდემდე და სადამდე უნდა უთმინოს ბოლო ხუთიოდე წლის ეს ამდენი გრაფომანული ბუქნაობა და თავანწყვეტილი „მხატვრული“ ცელქობა, ენისა და ქეშმარიტი მხატვრული ღირებულება-იდეალების თავდაუჭყრელი გამასხარავება და გათახსირება, მისი ტექსტების წანაკითხით გაოგნებულ-გაქვავებული მკითხველი საზოგადოებისთვის პირისახეში ცინიკურ-ეპიგონური ფურთხება?!

ამ ზეგრაფომანული ტექსტის დაბეჭდვის შემდეგ გაივლის რალაც ექვსიოდე თვე და იგივე გაზეთი 2012 წლის 12 აპრილს სრულებით დილეტანტი, მხატვრული ლიტერატურის იდუმალების, შემოქმედებით პროცესთან და მწერალთან ინტერვიუს აგების ელემენტარული ხელოვნების უცოდინარი, თანაც ამ საქმიანობაში უკვე დაშტამპული ჟურნალისტის იმხელა და ისეთ გატყლარჭულ საუბარს აქვეყნებს ლ. კილასონიასთან, თითქოს იგი თავისი მწერლური დიდების მწვერვალზე მდგომი, ვთქვათ, მიხეილ ჯავახიშვილი, კონსტანტინე გამსახურდია... იუჰან სტრინდბერგი... მარსელ პრუსტი... თომას მანი... ლუის ბორხესი... თუ გიუნთერ გრასი იყოს!

ინტერვიუში ლ. კილასონია გასაკვირი უდარდელიობით იუწყება.

„... მგონი ზედმეტად პროდუქტიულიცა ვარ. მეუბნები-
ან, რომ უნდა გავჩერდე, დავლაგდე და უფრო დინჯად მივუდგე
საქმეს. ჩემს წიგნებს არჩქარება მართლაც ეტყობა, განსაკუთრე-
ბით, (რა საჭირო იყო აქ მძიმე?! ჯ. მ.) პირველს. ხასიათი მაქვს
ასეთი – ძალიან ფათი-ფუთა (ეს რაღა სიტყვაა, ან რად უნდოდა
დეფისი?! ჯ. მ.) ვარ და სწრაფად ვაკეთებ ყველაფერს, ამიტომ
მოცდა მიჭირს“.

ახლა გაიაზრეთ: ნებისმიერ ხალხსა თუ სახელმწიფო-
ში რამდენი „ფათი-ფუთა“, სულნასული, ცელქი, არჩქარებული,
ფენისხმასაყოლილი, ეპიგონი, ზერელე, უცები, ჭკუამხიარული,
თავთხელი, გრაფომანი, პლაგიატორი, ზერელე, ნიჭუქონელი,
ფეთიანი, წარამარა, ქარიფანტია, გონებაჩლუნგი, ბეცი, ააფ-
რინე, დაუსტვინე, ალაღბედა, უპასუხისმგებლო, ქარაფშუტა
და მისთ. პიროვნება იქნება!!!

მერე, მათი მიზეზით რატომ უნდა დაიტანჯოს სრულებით
უდანაშაულო მილიონობით მსმენელი, მაყურებელი, მკითხვე-
ლი... კლიენტი, პაციენტი... საერთოდ, ნებისმიერი სფეროს,
დარგის, ჟანრის თუ დონის მომხმარებელი?!

პირდაპირ გასაკვირი თუ გასაშტერებელია: ამ ინტერვი-
უდან გაივლის ზუსტად ერთი წელი და ლ. კილასონიას ამ ხნის
მანძილზე მხატვრულ ლიტერატურაში თითქოს გადატრიალე-
ბა მოეხდინოს, ახლა ჟურნალი „ლიტერატურული პალიტრა“
აქვეყნებს კატო ჯავახიშვილის მიერ მასთან აღებულ ინტერ-
ვიუს, სადაც ისეთი უთავბოლო და დილეთანტურ-დუქნური
დომხალია, იმედგაცრუებული და შეურაცხყოფილი მკითხველი
ვერ გაერკვევა – რაზე მსჯელობენ ან რისთვის მსჯელობენ!
თუმც ეს ცალკე განსჯის საგანია.

ჰოდა, საქმეგამოლეული კ. ჯავახიშვილი აქაც იგივე
არაბული ზღაპრებით გართობას გვიპირებს.

„წერა სასაცილო ლექსებით დაინყო.

პირველი მოთხრობა 2007-ში დაწერა.

ერთი გაბედა და ველარ გაჩერდა.

ფათიფუთა“.

ო, ღმერთო, რა დავაშავეთ?!.. მერე, უბედურ მკითხ-

ველებს ეს ყოველწლივ უნდა გვიჩინონ? ჰოდა, ბარემ ისიც გვითხრან, რა გვევალება: ამისთვის ავტორს ძეგლი დავუდგათ თუ წლის რომელიმე ან რამდენიმე დღე ეროვნულ გლოვად გამოვაცხადოთ?!

ამგვარი პიროვნული ნაკლით მკითხველი შეიძლება ჭეშმარიტად დიდი შემოქმედის შემთხვევაში დაინტერესდეს, ისიც მხოლოდ გაკვრით, ხოლო თუ გრაფომანზეა ლაპარაკი – როგორც ამ შემთხვევაში! – მაშინ ვისთვის რა მნიშვნელობა ექნება, იგი „ფათიფუთა“, პუნქტუალური, ყბედი, აკურატული, აზიზი, მსუნაგი, უხიაკი თუ თავაზიანი?! საზოგადოებას უპირველესად რამედ ღირებული მხატვრული ნაწარმოები აინტერესებს და არა მისი ავტორის ხასიათი, ადამიანური ჩვევები, თვისებები, ახირება, ნაკლი თუ ღირსება!

ჰოდა, ამავე გაზეთის 2010 წლის 13 მაისს გამოქვეყნებულ, თითიდან გამონოვილ ტექსტში „**მფრინავი ანგელოზი“ ლ. კილასონიამ** თავისი პერსონაჟის ხორხის ყელიდან... კისერზე (!!!) გადანერგვით კაცობრიობის ისტორიაში **ახალხორხიანი არსება** რომ „შექმნა“, მთქნარებისაგან მოთენთილმა ჩვენმა კრიტიკამ კი ყურიც არ შეიბერტყა და სხვა ნაირ-ნაირ სისულელე-აბდაუბდობასთან ერთად ავტორს ესეც ხახვივით შერჩა, ეტყობა, ამან საბედისწერო თავდაჯერება შემატა, რის ნაყოფსაც ახლა ვიმკით და მომავალშიც, ვინ იცის, კიდევ რამდენჯერ მოიმკის რედაქციათა უთავური მუშაკების მიერ დამცირება-აბუჩობისთვის გამეტებული უდანაშაულო მკითხველი საზოგადოება!

ხომ არ გგონიათ, ვაზვიადებდე?! აჰა, თვით ლ. კილასონიას მოუსმინეთ!

„ახალგაზრდა პოლიციელი წყალს სვამდა. დაეხარა თავი, ნაეგრძელებინა ტუჩები და კანქვეშ დამალული ხორხი, როგორც ძველებური კედლის საათის სქელთავიანი ისარი, ისე დაუდიოდა აქეთ-იქით წვრილ კისერზე“.

აბა, ჯერ მარტო ეს წარმოიდგინეთ: სამიშ დამნაშავესავით თუ დამფრთხალ ნადირ-ფრინველივით **„კანქვეშ დამალული ხორხი“** ადამიანს ან ნებისმიერ სულიერ არსებას **ყელში** კი არა, **კისერზე** ჰქონდეს!!! თანაც კილასონიასეული ხორხი, როგორც

ნესი, ზევით-ქვევით, ხოლო ამ შემთხვევაში პოლიციელი რაკი დახრილია, წინ და უკან კი არა, საკერავი მანქანის მარჯვენით „აქეთ-იქით დაუდიოდეს!!!“ ანდა, რანაირი შედარებაა: სად ადამიანის ხორხი, სად შეუმჩნევლად მოძრავი „კედლის საათის სკელთავიანი ისარი“, რომელსაც წვერი აქვს და არა თავი!!!

აი, რა მოსდევს თავანწყვეტილ გრაფომანულ ბუქნაობას! მართლა და მართლა აღარ არის ღმერთი და სამართალი: ნაწარმოებს თუკი მხატვრული ღირსება-ღირებულების ნატამალიც კი არ ეცხება, მაშ, ეს თავმოსაჭრელ თვითმიზნად როგორ უნდა გაიხადო – ლიტერატურულ პრესაში რაც შეიძლება ხშირ-ხშირად იხილო საკუთარი გრაფომანული ტექსტები და ფოტოსურათი?! მაგრამ, როგორც ჩანს, ლ. კილასონიას ეს არ ესმის ან სხვანაირად უკვე აღარ შეუძლია. ამიტომ მშობლიურ ენას, გრამატიკულ კატეგორიებს თუ მხატვრული ნაწარმოების შექმნის უმარტივეს წეს-კანონებს ისეთი თავდაუჭერელი ალტაცებით აწიოკებს, როგორც სოფლურ ყოფა-ცხოვრებას დანატრებული ქალაქელი თარსი ბიჭუნა თავისი ბებიის საქათმეს!!!

კი მაგრამ, ლიტერატურული გაზეთის რედაქტორი მაინც სად იყურება?! რე-და-ქტო-რი! ის თავის გრაფომან ავტორებზე უარესია და როგორც ჩანს, მთელ ამ კამპანიას კონსულტანტად ერთი რკინისნერვებიანი ანატომიის მასწავლებელი უნდა დაუჭირონ. ამაში კიდევ ერთხელ დარწმუნდებით!

2010 წლის 4 თებერვალს ამავე გაზეთმა **რეზო თაბუკაშვილის** დაუმთავრებელი რომანის ნაწყვეტი „**დღე მეხუთე**“ დაბეჭდა. ადამიანის აგებულების ცოდნასთან ეს ავტორიც მწყრალად ყოფილა: საცა ამკარად უნდა იხმაროს „მხარი“, მისდევს და ბეც მოწაფესავით აზრმიუტანებლად იმეორებს „**ბეჭი**“!

თქვენც მოუსმინეთ.

„ჩემი **ბეჭიდან** ხელი ჩამოიღო“. „ბიჭს წრელი ჰალსტუხი **ბეჭზე** შემოეგდო“. „თოფი მქონდა **ბეჭზე** გადაკიდებული“. „თოფი გადმოვიღე **ბეჭიდან**“.

რ. თაბუკაშვილი თავისი ჭკუით ახლა ბილიარდის მოთამაშეს გვიხატავს.

„როცა კიას (უნდა იყოს კიის. ჯ. მ.) **ბეჭზე** მიიღებდა“.

წანაკითხით გახეტებულ-გატანჯულო მკითხველო, წარმოდგენით მაინც შეგიძლიათ წარმოიდგინოთ **მხარზე** კი არა, **ბეჭზე (!!!)** მიბჯენილი კით ბილიარდის თამაში?!

აი, რანაირი ავტორებისა და რედაქტორების ჰეგემონია ბატონობს დღევანდელ ქართულ მწერლობაში, გამკითხავი კი არავინა ჩანს!... ეეჰ!...

* * *

ისევ ციტატას მივუტრიალდეთ.

რანაირი, სადა და როდის ნასწავლი ქართულით ნათქვამია სამი წლის უკან მტრებთან შეტაკებისას დაღუპულ მშობელზე – **„მამა მესამე ზაფხული მიდიოდა უკვე?..“**

დებიუტანტმა იმდენი ქართულიც რომ არ იცის, მკვდარ ადამიანიშვილზე (!), მიცვალებულზე (!!!) რომელი სიტყვა უნდა იხმაროს – **„მოასვენეს“** თუ **„მოიყვანეს“**, მწერლობას რის იმედით, რა უფლებითა და სინდისით ასტორღიალებია?!

მწერლობა კი არა, გულშემატკივრებმა ამ **„ფათი-ფუთა“** დებიუტანტს ჯერ თავი უნდა დაანებებინონ ვილაც გოგუცანების მიერ ტაკიმასხარაობად ქცეული ინტერვიუბანაობისთვის, ისევ სკოლაში მიიყვანონ და ნოლჯგუფიდან დააწყებინონ ანდა გამოცდილი რეპეტიტორები უქირაონ, რათა საყველპურო ქართული მაინც აითვისოს და მწერლობაზე ფიქრი მხოლოდ ამის შემდეგ გაბედოს!!!

მართლა აღარ არის რისამე სამანი: მწერლობის მოლამემ მიცვალებულზე როგორ უნდა წამოროშოს – **„ურემზე გადებული“-ო?!**

გადებული რა, ის სულკურთხეული გომურის თავზე იყო, საბძლის ბოძი, ფარეხის ლატანი, რელსი თუ გზაზე შემთხვევით ნაპოვნი, ვილაცის დაკარგული ან დანაგდები ვეებერთელა შეშა, ტყეში მიმავალი გლეხები რომ დახარბდნენ და ურემზე სახელდახელოდ **„გადეს?!“**

ნუთუ ავკაცობად ჩამეთვლება ამგვარი განაჩენი: ასეთ ავტორს რამდენიმეწლიანი დისკვალიფიკაცია უნდა მიეცეს, რედაქტორს კი სამუდამოდ აეკრძალოს რედაქციაში თუგინდ

რიგით ლიტმუშაკად ყოფნა!!!

კარგი, ენა თუ არ იცი და ვერც მხატვრული სახეებით აზროვნებ, ცხოვრებისეულ ყოფით წვრილმანებში მაინც როგორ ვერ უნდა ერკვეოდე: სად გაგონილა ან ვის უნახავს **„გორის წვერზე“** (!!!) მდებარე სასაფლაო?! მართალია, ვაჟა-ფშაველას უნერია.

სოფლისა გაღმა გორია,
დამწვარი, ქვიშიანია,
ბევრი წევს იქა ვაჟკაცი
გულლომი ჯიშიანია.

მაგრამ აქ პოეტი მაინცდამაინც **„გორის წვერს“** კი არ გულისხმობს, არამედ მის მისადგომებს, დამრეც, ხალვათ კალთას, რომელმაც **„ბევრი“** მიცვალებული უნდა დაიტიოს! **„გორის წვერს“** კი სად უნდა დაეცია იმ ქვეყნის მგზავრნი ანდა უამინდობასა თუ თოვლ-ყინვაში იქ მიცვალებული როგორ უნდა აესვენებინათ?!

თუ არ გიყურებია, არ გინახავს და არც გსმენია, შენი ალღოიანობით მაინც როგორ ვერ უნდა იგუმანო: **„ჯვარამოტვიფრული“** ლოდი დასაფლავებულს სად დაედება ხოლმე – **სამარეზე** თუ **მკერდზე**?

ასევე სრულებით არადამაჯერებელია და უნაღვლე-ლი ავტორის მიერ იმ ძნელბედობის ბავშვურ წარმოდგენად აღიქმება „თურქებთან“ (უფრო სწორედ თურქ-სელჩუკებთან) **„პატარა შეტაკებაში“** დაღუპული ბიბოს მამის შინ ურმით მისვენება.

აქ ამკარაზე ამკარაა: ავტორს დაახლოებითი წარმოდგენაც კი არ აბადია, რანაირი ცოდვის ლული ტრიალებდა იმდროინდელი საქართველოს თავზე! რის ხარ-ურემი თუ ღმერთ გნამთ: მოწოლილი მტრის ურდოებისგან დარბეულ ქვეყანას ყოფნა-არყოფნის ჟამტიალი ედგა! გადაბუგული ნაქალაქარ-ნასოფლარები დაცარიელებულ-გაუდაბურებული იყო, მშინ-ტიტველი, დევნილი ერთი მუჭა მოსახლეობა თავს მთა-ხეობებსა და მიუდგომელ ორწოხებს აფარებდა!

ჰოდა, ამგვარ მძიმე ვითარებასა და მაშინდელი უგ-

ზოობის პირობებში სად იქნებოდა მაგის წუთისოფელი ანდა სასწრაფო დახმარების მანქანასავით მზადყოფი ხარ-ურემი, რომ სადღაც შეტაკებისას დაცემული კაცი შინ ურმის ქრიალ-ქრიალით გუნებოდა ნაესვენებინათ! ჰმ, შეიძლება შემთხვევით გადაყრილ მტრის მოთარეშე ბრბოს ქირისუფლები ადგილზევე ჩაეკაფა და ურემიც თუ არა, ხარები თავისთვის წაერეკა!!! ამიტომ შინ ურმით ნაესვენებინათ კი არა, რიცხვმრავალ ურდოსთან უთანასწორო შეტაკების შემდეგ თუკი საიმისო დრო, გარემოება და საშუალება კიდევ იქნებოდა, დალუპულ(ებ)ი ალახმალახ გაჩიჩქნილ თრხილში მაინც ჩაეფლოთ, რათა ნადირის ლუკმად ან საყვავყორნედ არ გამხდარიყვნენ, ესეც ნამდვილი ღვთის წყალობა იქნებოდა!

ავტორი კი ეპოქის ძნელბედობას სულ არ ითვალისწინებს, მტრებთან შეტაკებისას დალუპულ კაცს შინისკენ ურმით დარბაისლურად მიასვენებს და თან ლამის **ფერენც ლისტის (1811-1986)** გმირული მარში „პეტეფის ხსოვნაც“ მიაყოლოს!.. მოკლედ, ეს ურმით წასვენება არადამაჯერებელია, თორემ ჰა – მსოფლიოში ყველაზე გამძლე და ამტანი მასალა, ქალაღდი, ამასაც დაიტევს და მოთმენს!..

ერთი სიტყვით, მთელი ეს წრეგადასული ენობრივი და „მხატვურლი“ უსუსურობა ავტორთან პოლემიკის ყოველგვარ სურვილს ძირშივე სპობს. ასეთ კალმოსნებს ეპაექრე, არ ეპაექრე – რაკი სხვანაირად არ შეუძლიათ, ამგვარ ჩხირკედელობას კი თავცოცხალი ვერ დათმობენ, ისინი მაინც თავისას გააგრძელებენ!!!

აქ სავალალო და გასაჩხრეკი სულ სხვა რამეა: რედაქტორი, რომელიც ვერ ამჩნევს ამდენ აბსურდულ წუნს, რალა ბაჟი აქვს მის რედაქტორობას?! ეს თანამდებობა მართლა მარტო იმისთვის ხომ არ უნდა, საზოგადოებას საპატიო მუნდირით ეჩვენებოდეს, მხოლოდ თავისი ნანდაური ავტორები აბაირამოს და გვარიანი ჯამაგირი ჰქონდეს!

ლ. კილასონია დიდგორის ბრძოლის წინ დავით აღმაშენებელს გვიხატავს.

„უეცრად ბიბომ თეთრ ცხენზე ამხედრებული მეფე დაინახა – მხარბეჭიანი, დიდი, ღონიერი. უბრალო სამოსი ეცვა, ჯაჭვის პერანგზე მენამული ლაბადა შემოეგდო, წელზე სწორედ ის ხმალი ეკრა, რომელზეც ამბობდნენ, ერთი დარტყმით შეუძლია ცხენი და კაცი შუაში გაჭრასო.“

ესეც ასე: დავით აღმაშენებელს ამხელად ხომ „მენამული ლაბადა“ წამოასხეს, ირაკლი ჯავახაძისა და მისი მსგავსი რედაქტორების მიერ წახალისებული ავტორები საქართველოს უპირველეს მეფეს მალე, ალბათ, კამზოლით, რუსი მუჟიკის ხიფთანით თუ მარშალ გიორგი ჟუკოვის „მინელითაც“ წარმოგვიდგენენ! თანაც ცოტა გაუგებარია: თორმეტიოდე წლის ყმაწვილს როგორ უნდა დაედგინა – მეფეს ჯაჭვის პერანგის ქვეშ „უბრალო სამოსელი ეცვა“ თუ ძვირფასი?!

გარდა ამისა, ნებისმიერი მამაკაცის მხარბეჭიანობა და ტანმსხვილობა იმავდროულად მის უცილობელ სიღონივრესაც არ ნიშნავს, მან თავისი ღონივრობა რამეში თუ არ გამოამჟღავნა! ამიტომ ამხედრებული დავით მეფისთვის პირველი თვალმოკვრისთანავე „ღონიერის“ მიკერებაც შიშველი დილექტანტიზმია და მეტი არაფერი!

ცოტა არ იყოს, გაუგებარია: თორმეტი წლის ბიბოს, თავის სიცოცხლეში მეფეს პირველად რომ ხედავდა, საიდან უნდა სცოდნოდა, რომ „წელზე სწორედ ის ხმალი ეკრა?“ ანდა, ამას რაღა ხაზგასმა სჭირდებოდა: მეფეს თუკი მართლა ამგვარი ზღაპრული სიბასრის ხმალი ექნებოდა, აბა, სხვა რომელი დღისთვისღა შემოინახავდა?! თანაც აქ მეტი დაკვირვება იყო საჭირო – როგორი ბასრიც უნდა იყოს, თავისთავად თვითონ ხმალი კი არ ჭრის, არამედ თავისი პატრონის მკლავმაგრობა აჭრევინებს!!!

აქ კი გზიბლავთ არა იმდენად დავით მეფის მკლავ-ღონივრობა, რამდენადაც მისი თვალმახვილობა და მკლავის სისწრაფე! აბა, დაუკვირდით: დიდგორში სამკვდრო-სასიცოცხლო შეტაკებისას, როცა მომხვედურ-დამხვედური, ცხენოსანი და ქვეითი გააფთრებით ტრიალებს და ერთმანეთში თავბრუდამხვევად ირევა, მეფეს მართლაც რანაირი ელვისებული თვალ-

ზომა და მკლავის სისწრაფე უნდა ჰქონოდა, რომ „ცხენი და კაცი“ დურგლის მიერ დაზგაზე შემოდებულ, თავისი დასაკეცი მეტრიანით გაზომილ-გამოზომილ და ფანქრის ნალევით გახაზულ ფიცარივით შუაზე კი არა, ზუსტად „შუაში“ გაეჭრა!!!

ო, რა იქნებოდა, თვითეული ჩვენთაგანისთვისაც ღმერთს ამნაირი მხატვრული სიზუსტის უნარი მოემადლებინა!

ბანვზე გადარჩენილი კაცობრიობა

თეა თოფურიას ე. წ. მოთხრობის „სახლი“ 2009 წლის ერთ-ერთ საუკეთესო მოთხრობად გამოცხადება კი არა, საერთოდ, სადმე მისი გამოქვეყნებაც კი („ლიტერატურა“, 2009 წ., №20) უკვე შეთქმულება და აბუჩად აგდება მხატვრული ღირებულებების, ქართული მწერლობის, მკითხველი საზოგადოების.

მიუდგომელი ოპონენტებისთვის ამის დამტკიცებაზე იოლი არაფერია.

ავტორი აფხაზეთის ომის შემდეგდროინდელ ამბებს ეხება.

„აგრების ოჯახი სოხუმში ომის შემდეგ ჩამოვიდა და მაშინვე ამ ვეებერთელა სახლში დასახლდა. სახლი დანგრეული ქალაქის ცენტრში იდგა, ორსართულიანი და მიტოვებული. განუკითხაობა იყო. ქართველებმა მაშინ ყველაფერი დატოვეს და აფხაზებს სადაც უნდოდათ, თავისუფლად შედიოდნენ. აგრები აქ შემოვიდნენ და როგორც აღმოჩნდა, ძალიან იღბლიანადაც. ეს ერთ-ერთი საუკეთესო სახლი იყო სოხუმში.“

მათ ეზოში ხუთასკილოგრამიანი ბომბი ჩამოვარდა (უნდა იყოს ჩამოვარდნილიყო. ჯ. მ.). მართალია, არ აფეთქებულა (უნდა იყოს „არ აფეთქებულყო“. ჯ. მ.) მაგრამ იმხელა ღრმული დატოვა (უნდა იყოს დაეტოვებინა. ჯ. მ.) რომ შემდეგ უფროსმა აგრბამ სწორედ ამ ღრმულში მოაწყო თავშესაფარი, რკინის ოთახი საქმლისა და წყლის მარაგით. თუ რამე, მთელი ოჯახი იქ უნდა დამალულიყო. მანამდე კი, სანამ საგანგებო კომისია იმას შეისწავლიდა, ეს ძღვენი ჩვეულებრივ ბოსტანში საიდან აღმოჩნდა, მთელი ოჯახი გარეთ გამოყარეს და ერთი თვე საკუთარი სახლის წინ კარავში ცხოვრობდნენ. ეზო წითელი ლენტით იყო შემოღობილი (უნდა იყოს შემოსაზღვრული. ჯ. მ.). ბომბი დაშალეს და ნაწილ-ნაწილ გაიტანეს. თუმცა მოგვიანებით ჯეკამ (პატარა გოგონამ. ჯ. მ.) მაინც იპოვა რამდენიმე ნამსხვრევი, ერთ მათგანს ყელზე ჩამოკიდებულს ატარებდა. დიამამ ყველაფერი შეინახა, რაც ბომბისაგან დარჩა, ამბობდა, თუ როდისმე საზღვარგარეთ მოვხვდი, სუვენირებად გავყიდო.

- ვის რად უნდა დაჭმუჭნული რკინა? – იცინოდა უფროსი აგრბა.

- როგორ თუ რად უნდათ, ყველას ეზოში კი არ ცვივა ბომბები“.

ეს ნაწყვეტი გამონაკლისი როდია! საერთოდ, თ. თოფურის ტექსტების კითხვით სისხლგამშრალი ოპონენტისაგან დამოუკიდებლად პირველ რიგში ჯერ სულ სხვა, თანაც ძალიან დელიკატური კითხვა ტივტივდება. მხატვრულ-ლიტერატურული თვალსაზრისით თ. თოფურის ნეტავი ჰყავს თუ არა ქეშმარიტი კეთილმოსურნეები და რომელიმე ან რამდენიმე მათგანს პირუთვნელად ურჩევია თუ არა – მწერლობა შენი საქმე არ არის და თუ ღმერთი გწამს, ჩამოეხსენიო!

არავინ იფიქროს, თ. თოფურის განზრახ მკაცრ პირობებს უყენებდნენ და მისგან უეჭველად ვარსკვლავების მონყვეტას ითხოვდნენ! რას ვიზამთ, ასეთია ლიტერატურული ცხოვრება და შემოქმედება – ვის არ მოსცარვია ხელი! მაგრამ ხშირად თვით ყველაზე წარუმატებელი ტექსტის სტრიქონებშიც კი იგრძნობა ხოლმე, რომ მისი ავტორი რაღაც მინიმალურ მოთხოვნილებებს აკმაყოფილებს, თითქოს ახლოა მხატვრული სახეებით აზროვნების საიდუმლოსთან!

თეა თოფურია? როგორც კი კალმით სუფთა ფურცელს შეეხება, მაშინვე აბსურდის კასკადიც იწყება და მის ტექსტებში აბსოლუტურად ყველაფერი, თვით უმარტივესი და ყველასათვის ისედაც ნათელი ცნება, ცნობა, ცოდნა, აქსიომა, შეხედულება, ადამიანთა მრავალსაუკუნოვანი ყოფითი გამოცდილება თუ ყოვლად ჩვეულებრივი ქეშმარიტება უეცრად თავდაყირა ტრიალდება და სულ გაუკუღმართებულ, ნორმალური ადამიანისათვის გაუგებარ და შიშის მომგვრელ მნიშვნელობას იძენს!

რაკი ამგვარ ვითარება-პირობებში უშუალოდ ავტორთან პაექრობას ყოველგვარი აზრი ეკარგება, ამიტომ ლიტერატურული პოლემიკის ბარიერთან გამოცხადება მოუწევს ჯერ ყურნალს, „**ლიტერატურა**“ – ვინც თ. თოფურის ეს ტექსტი თავდაპირველად დაბეჭდა და მერე კი „**ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობას**“, 2009 წლის ერთ-ერთ საუკეთესო ქართულ მოთხრობად რომ გამოაცხადა!

თ. თოფურია გულდაარხინებული რომ წერს: მათ ეზო-

ში ხუთასკილოგრამიანი ბომბი ჩამოვარდა. მართალია, არ აფეთქებულა, მაგრამ იმხელა ღრმული დატოვა, რომ შემდეგ უფროსმა აგრბამ სწორედ იმ ღრმულში მოაწყო თავშესაფარიო, გასაკვირია – ბომბი თუკი არ აფეთქდა, აბა, ღრმული რაღას უნდა გაეჩინა, საიდან, სად, როგორ, რანაირად უნდა წარმოშობილიყო?! ანდა, იმ აგრბასაც რომელ „ღრმულში“ უნდა მოეწყო რაღაც სულელური საოჯახო თავშესაფარი?!

ნახევარტონიანი (!) ავიაბომბი (!) თუ არ აფეთქდა, ღრმულს კი არ დატოვებდა, არამედ დასავლეთ საქართველოსთვის დამახასიათებელ შედარებით რბილ ნიადაგში ქვევრივით ისე ჩაეფლობოდა, კაცი თითს ვერ ჩაუტარებდა!!!

ავტორი ისეთ რამეს ირწმუნება, ხოლო რედაქცია-გამომცემლობა ისე ბეცურად უჯერებს, მკითხველს შეიძლება სისხლი გაეყინოს!

„შემდეგ უფროსმა აგრბამ სწორედ იმ ღრმულში მოიწყო თავშესაფარი, რკინის ოთახი საჭმლისა და წყლის მარაგით. თუ რამე, მთელი ოჯახი იქ უნდა დამალულიყო“.

ღმერთო!... თავი დავანებოთ იმ არარსებულ ღრმულზე უაზრო კამათს! ან მართლაც რომ ყოფილიყო რაღაც ღრმული, ნახევარტონიან (!) აუფეთქებელ (!) ავიაბომბთან(!!!) რომელი ჭკუათამყოფელი მოიწყობდა საოჯახო თავშესაფარ-სამალავს, უფრო სწორედ, პოტენციურ სასაკლაოს! თუგინდ დღევანდელობა ავიღოთ: აქა-იქ ჯერ კიდევ მეორე მსოფლიო ომიდან შემორჩენილი სხვადასხვა სახეობის ბომბები 50-60 წლის შემდეგაც კი არ კარგავს მოქმედების გასახეტებულ უნარს და თუ უკიდურესი სიფრთხილით არ მოეპყრნენ, სისხლიანი ტრაგედია გარდაუვალი ხდება ხოლმე! ჰოდა, რამდენიმე თვის წინ ეზოში ჩამოვარდნილ-ჩაფლულ აუფეთქებელ ნახევარტონიან ავიაბომბთან რომელი გიჟი მოიწყობდა ბუნაგს?

თანაც სრულ გაუგებრობას იწვევს ავტორის ნათქვამი.

„იმ ღრმულში (ნეტავ რომელ ღრმულში? ჯ. მ.) მოაწყო თავშესაფარი, რკინის ოთახი საჭმლისა და წყლის მარაგით“.

ვის შეუძლია ახსნას, რას წარმოადგენს ან სად უნდა ჩადგმულიყო თ. თოფურიას ეს „რკინის ოთახი“: არარსე-

ბულ ზღაპრულ ღრმულში იმ აგრამ სპეციალური რკინის კონსტრუქციები ჩაზიდა და დაამონტაჟებინა თუ მიწაში ჩაფლულ(!) ავიაბომბის ფოლადის კორპუსი გადაბერებული ხის ტანივით კავსაფხეკით გამოაფულუროვეს?!. თუმცა კიდევაც რომ გამოეფულუროებინათ, ნახევარტონიანი ავიაბომბის გარსში რას დაეტეოდა იმხელა ოჯახი, თანაც „საჭმლისა და წყლის მარაგით“.

ეს სულელურზე სულელური „საგანგებო კომისია?“.

„სანამ საგანგებო კომისია იმას შეისწავლიდა, ეს ძღვენი ჩვეულებრივ ბოსტანში საიდან აღმოჩნდა, მთელი ოჯახი გარეთ გამოყარეს და ერთი თვე საკუთარი სახლის წინ კარავში ცხოვრობდნენ“.

ჯერ ერთი, რას ნიშნავს **„ეს ძღვენი ჩვეულებრივ ბოსტანში საიდან აღმოჩნდა?“** ნუთუ არსებობს „ჩვეულებრივი“ და „არაჩვეულებრივი“ ბოსტნები?! ჰოდა, ავიაბომბი თუ „არაჩვეულებრივ“ ბოსტანში აღმოჩნდებოდა, ეს სრულიად ბუნებრივად ჩაითვლებოდა, მაგრამ რაკი „ჩვეულებრივ“ ბოსტანში ჩამოვარდნილა, ეს უკვე სერიოზული გამოძიების საგნად უნდა ქცეულიყო?!

ანდა მიწაში ღრმად ჩაფლულ აუფეთქებელ ავიაბომბზე იდიოტის მეტი ვინ იკითხავს – **აქ საიდან გაჩნდაო!** ომი იყო და თვითმფრინავიდან გადმოაგდებდნენ, სხვა საიდან და რანაირად უნდა გაჩენილიყო?! თორემ ეს ნახევარტონიანი ბომბი სიგარეტის ნამწვი ხომ არ იყო, ვილაცას ღობის იქიდან ამათი სათივისკენ ანუ „ჩვეულებრივ ბოსტანში“ ნკიპურტით გადმოესროლა?!

არა, თ. თოფურიას „საგანგებო კომისიას“ ხელს არავინ უშლის, თავისი საქმე კომპეტენტურად გამოიძიოს, მაგრამ მართლა აღარ არსებობს განსჯადობის მინიმალური ზღვარი და უნარი – ამის გამოძიებას მთელი თვე (!!!) რად უნდოდა: ბომბის სახეობისა და მისი ბოსტანში მოხვედრის უმარტივეს მიზეზის დადგენას რამდენიმე ნუთიც ეყოფოდა!!!

ასევე ლამის მკითხველის გონების შეყინვას იწვევს „საგანგებო კომისიის“ მიერ იმ აგრებების სახლიდან მათსავე ეზო-

ში დაცემულ კარავში მთელი თვით გადასახლების ამოუხსნელი მიზეზი, მიზანი, მოტივი, საბაბი, ქვეტექსტი!...

მაგრამ ვინ არის გამკითხავი – ავტორის ზღვარდაუდებელი სისულელეები და რედაქცია-გამომცემლობის მუშაკთა გონებადახშულობა მარსისკენ კოსმოსური ხომალდით მიფრინავს!!!

„ბომბი დაშალეს და ნანილ-ნანილ გაიტანეს“.

ბომბი როგორ უნდა დაშალონ: გომია, დედაბრის კაბა, ალაჩოყი, მოფუნკული ტელევიზორი თუ საკერავი მანქანა?! ანდა ნახევარტონიან ავიაბომბს(!!!) სოხუმში აგერ, როგორც ნელან თვითონ ავტორმა გვითხრა, „ქალაქის ცენტრში“ რომელი დამთხვეული მესანგრე დაუწყებდა „დაშლას“? მსგავს შემთხვევაში ბომბს კი არ „შლიან“ თუ დასახლებულ პუნქტში ანდა მატერიალურ-კულტურულ ფასეულობათა შემცველ ტერიტორიაზე აღმოჩნდება, პირველ რიგში მოსახლეობის სასწრაფო და პირწმინდა ევაკუაციას ახდენენ ხოლმე და მისასვლელ-მოსასვლელ გზებს კეტავენ. მერე მესანგრეები ბომბ(ებ)ს სპეცტრანსპორტზე უკიდურესი სიფრთხილით ათავსებენ, სადღაც მივარდნილ ადგილას კუს ნაბიჯით მიაქვთ და იქ აფეთქებენ!

კეთილი, რაკი თ. თოფურიას ამ ავიაბომბის ბავშვის სათამაშოსავით დაშლა-ანყობა ეხალისება, ხელს ნუ შევეშლით – დაე, იმდენჯერ დაშალოს და აანყოს, სანამ არ მოსწყინება, მაგრამ ამ „დაშლილი“ ბომბის „ნანილ-ნანილ“ გატანა რაღას მივანეროთ? ავიაბომბის „დაშლა-ანყობით“ თავგართულ ავტორს რომ თავი დავანებოთ, ნუთუ რედაქცია-გამომცემლობის მუშაკებს მართლა ასე სჯერათ: თანამედროვე სატრანსპორტო საშუალებათა პირობებში მესანგრეებს (!) ერთი ისეთი ტვირთამწეობის ავტომობილი არ ეყოლებოდათ, რომ ეს ნახევარტონიანი „დაშლილი“ თუ დასაშლელი ბომბი ერთ გზობაზე წაეღოთ და „ნანილ-ნანილ“ აღარ ეწვალათ?!

მსგავსი რამ აზრადაც არავის მოსდის და თ. თოფურიას აბსურდული მსჯელობის კასკადი თანდათან მკითხველის ცნობიერების დამანგრეველ ცუნამს ემსგავსება.

„ბომბი დაშალეს და ნანილ-ნანილ გაიტანეს. თუმც მოგვი-

ანებით ჯეკამ მაინც იპოვა რამდენიმე ნამსხვრევი, ერთ მათგანს ყელზე ჩამოკიდებულს ატარებდა“.

ბომბი თუკი „დაშალეს“ და ვერ აფეთქდა, მაშ, ეს „რამდენიმე ნამსხვრევი“ საიდანღა უნდა გაჩენილიყო?! საიდან და ჯერ თ. თოფურიას „გენიალური“ ფანტაზიიდან, მერე კი რედაქცია-გამომცემლობის შესაბამის მუშაკთა უტვინობიდან! ან ბომბის მჩხვლეტავ-მკანრავ ნამსხვრევს „ყელზე“ ჩვენი გრაფომანი ავტორის სქემატური პერსონაჟის მეტი ვინ ჩამოკიდებდა?!

შეუჩერებელი თ. თოფურია თავის სტიქიაშია!!!

„დიმამ ყველაფერი შეინახა, რაც ბომბისგან დარჩა“.

კი მაგრამ, „დაშლილი“ და „ნაწილ-ნაწილ“ გატანილი ბომბისგან ადგილზე რაღა უნდა დარჩენილიყო ან ვინ რასა და რისთვის დატოვებდა?!

აქ აშკარაა, ავტორსა და მისი ტექსტების მათაყვანებლებს წარმოდგენაც კი არ აქვთ ავიაბომბის მატერიალურ ნაწილზე და მას მოძველებულ ტრაქტორს, კომბაინს, ამორტიზებულ ზეთსახდელ ქარხანას ანდა თბილისში ნიკოლოზ პირველის დროს აყალოთი ანაგებ უზარმაზარ სასახელს უთანაბრებენ, რომელთა „დაშლისა“ და „ნაწილ-ნაწილ“ გაზიდვის შემდეგაც კი ადგილზე მართლაც კიდევ რაღა არ რჩება ხოლმე!!!

არადა, როგორია ავიაბომბის აგებულება? მსხვრევადი ფოლადის მონოლითური კორპუსი, მასში მოთავსებული ასაფეთქებელი მასა, ამ კორპუსს მიდუღებული სტაბილიზატორი და ბალისტიკური რგოლი. მეტი არაფერი!

ჰოდა, თ. თოფურიას უმეცრობით ნერვებდანყვეტილი მისი კარიკატურული პერსონაჟ-მესანგრეები იმ ბომბს კომბინივით რომ „დაშლიდნენ“, ასაფეთქებელ ნივთიერებას მეტალის კონტეინერში მოათავსებდნენ, მერე ფოლადის მთლიან კორპუსს თავის სტაბილიზატორ-ბალისტიკურრგოლიანად ამნეთი ავტომობილზე დაუდებდნენ და იქაურობას ისე გაცელებოდნენ, გულითაც რომ ნდომებოდათ, ადგილზე იმ ბომბის რაიმე ნამცეცსაც კი ვერ დატოვებდნენ!!!

დიმა? დიმას რაღად უნდოდა იმ „დაშლილი“ ბომბისგან „დარჩენილი“ ანუ არარსებული „ყველაფერი?“ თურმე ბიზნეს-

მენის ტალანტი ჰქონია: თუ ოდესმე საზღვარგარეთ მოვხვდი, სუვენირებად გავყიდო!

აბა, როგორ – თუკი ბერლინის კედლის გოხ-ნამსხვრევე-ბი კარგ ფასად გადიოდა, თ. თოფურიას აუფეთქებელი(!) და დაშლილი(!) ავიაბომბის ნამსხვრევ-ნარჩენები(!) რითი იქნებოდა ნაკლებლირებული?! თუმცა დიმას ბიზნესმენურ ნაოცნებარს თვით ავტორმა აგრბას პირით ცივი წყალი გადაავლო.

„-ვის რად უნდა დაჭმუჭნული რკინა? – იცინოდა უფროსი აგრბა“.

აფეთქებისას მომაკვდინებელ-დამანგრეველ ნამსხვრევე-ბად ქცევისათვის გათვლილ ავიაბომბის მყიფე სპეცფოლადის მონოლითურ კორპუსს რანაირად შეიძლება ნორმალურმა ადამიანმა „დაჭმუჭნული“ უწოდოს – ზენარია, ცხვირსახოცი თუ მთის უხეტიახეტ გზებზე მთელი დღე ჯაბახანა ავტობუსით ნამგზავრი ქალის ბატისტის ქვედატანი?!

კიდევ კარგი, მეორე მსოფლიო ომის დროს გერმანიას იოლად გადასატან-მოსახმარი დაჭმუჭნულ-დასაკეცი ბომბების შემქმნელი თეა თოფურიასთანა „გენიალური“ მეთარაღე არ გამოუჩნდა, თორემ კაცობრიობის ბედ-იღბალი შეიძლება სულ სხვა გზით წასულიყო!!!

თ. თოფურიას ამ ზღვარდაუდებელ გრაფომანულ აბდაუბდას ერთი უდიდესი მნიშვნელობა მაინც გააჩნია. იგი თვალნათლივ გვიჩვენებს თანამედროვე ქართული მწერლობის სავალალო სურათს: ზოგიერთ რედაქცია-გამომცემლობებში მავნებლურად მოკალათებულმა არაკომპეტენტურმა, აღვირმიშვებულმა ჩინოვნიკებმა საიდან სად ჩამოაგდეს ნაწარმოების მხატვრულობის მაჩვენებელი მგრძნობიარე თამასა, რომელზეც მათი კლანის ნებისმიერ მსურველს უკვე უტიფრად შეუძლია გადალაგება!

ჭრელი პეპლების მადეპარი

თონა დოლენჯიშვილის ნებისმიერი ნაწარმოების კითხვისას მაშინვე ამგვარი განცდა დამეფუღლება ხოლმე: დაკვირვებული ავტორის მწერლური თხრობა კი არ მიმიძღვის, არამედ ჭრელ პეპლებს გამოდევენებულ აბეზარ ბიჭუნას მივდევე არაქათგამოლეული.

ავილოთ თუგინდ „ლიტერატურული გაზეთის“ (2010 წ. თებერვალი) ფურცლებზე გამოქვეყნებული მისი ტექსტი „როგორ დავკარგე სოფელი“, რომელიც გაზეთის ერთ გვერდზე ცოტა ნაკლებია.

ავტორი პაპას ასე გვიხასიათებს.

„ბაბუა იყო მოქეიფე და მხიარული. ჰქონდა დიდი ვენახები, ჭურები და სანახელები. უყვარდა სტუმრები და ყოველ საღამოს საიდანღაც მოჰყავდა მქარლნე. მქარლნე სევერა უკრავდა ულამაზეს არლანზე“.

როგორც მთლიანი ტექსტი, ისე თვით ეს პანია ციტატაც არამწერლური, დილეტანტურ-პოზიორული აზროვნების კლასიკური ნიმუშია!

დააკვირდით, პაპის დასახასიათებლად მაკავშირებელი „და“-თი ავტორი რომელ სიტყვებს აწყვილებს – **„მოქეიფე და მხიარული!“**. ეს პაპა თუკი მართლა მოქეიფე იყო, მაშინ ისედაც ცხადია, **„მხიარულიც“** იქნებოდა! მაშ, რალა საჭირო იყო ამის უაზრო და უადგილო გახაზვა?! **„უყვარდა სტუმრები“**. – აქ უკვე მხატვრული ჩავარდნა კი არა, ჯერ ნებისმიერი ეროვნებისა და მით უმეტეს, ქართული ხასიათისა და სოფლური ტრადიციების გასაკვირი უცოდინარობაა გამჟღავნებული: ეს ბერიკაცი რაკი **„მოქეიფე“** ყოფილა, თან აგერ, **„მხიარულიც“**, ბუნებრივია, სტუმრებიც ეყვარებოდა, თორემ, აბა, საგანგებოდ მისთვის შეკერილ და სუფრასთან შემორიგებულ კაცის ზომის ძონძის თოჯინებთან ხომ არ იქეიფებდა?!

ერთი სიტყვით, ავტორს აქ გამოუვიდა ქართველი სოფლელი ბერიკაცის წყალწყალა, ტრაფარეტული პორტრეტი, ხოლო თავისი პერსონაჟი პაპის ინდივიდუალური ბუნება-ხა-

სიათის ობოლი შტრიხის გავლებაც კი ვერ მოახერხა! მაგრამ თ. დოლენიშვილი არაფერს უკვირდება და მისთვის დამახასიათებელი დაუკვირვებლობით მიფარფატებს ზერელობისა და აკვიატებული უკიდურესობის ქაოსში.

„ჰქონდა დიდი ვენახები, ჭურები, სანახელები“.

ყველაფერი დიდი, ყველაფერი ბევრი! უჰ, შენი გულისა, რა კარგია – მაღალმხატვრულობაც ეს არის სწორედ!

დიდი და ბევრი ქვევრები შეიძლება მართლაც ჰქონოდა და ეს სრულებით ბუნებრივია, მაგრამ ეს „სანახელები?“ როგორც წესი, ერთი გვარიანი სანახელიც თავისუფლად ჰყოფნით ხოლმე! სხვა რომ არა იყოს რა, **„დიდ სანახელებს“** ადგილი არ უნდა?! და მაინც რამდენი **„სანახელები“** ჰქონდა ან შეიძლება ჰქონოდა პაპას: ორი, ხუთი, ექვსი, ცხრა?! კი მაგრამ, რად უნდოდა, რაში უნდა გამოეყენებინა ამდენი **„დიდი სანახელები?“** ქვევრების დათვლა-დასახელებას არავინ ითხოვს, ვინაიდან ქვევრი ქვევრია – შეიძლება ზოგი მათგანი წლობით არც დაგჭირდეს, მაგრამ მიწაშია ჩაფლული, ადგილსა და კუთხეს ტყუილუბრალოდ არ იკავებს, არავის რას უშლის! **„სანახელები“** კი სულ სხვა რამეა და მხატვრული სიზუსტე-დამაჯერებლობისათვის, გამონაკლისის სახით, მათი რიცხვი უნდა დასახელებულიყო!

ავტორის მხატვრული დაუფიქრებლობა და პიროვნული უმეცრების მწვერვალი მაინც ეს **„დიდი ვენახებია!“**

ხედავთ, თ. დოლენიშვილი „პატარა ვენახებსაც“ არ სჯერდება – მაინცდამაინც დიდი უნდა! მაგრამ მწერალი ქალი ანგარიშს აღარ უწევს ტოტალიტალური რეჟიმის სასტიკ რეალობას: საბჭოთა გლეხკაცს ვინ მისცემდა ბევრ და თანაც **„დიდ ვენახებს“**, როცა საკარმიდამო ნაკვეთები უკიდურესი სიმკაცრით იყო ნორმირებული!!!

კეთილი, დავუშვათ და პაპამისს მართლაც ჰქონოდა **„დიდი ვენახები“**, მოვლა-გაკეთება არ უნდოდა? ჯერ ერთი, გლეხს სულ კოლმეურნეობაში უნდა ემუშავა და შემთხვევიდან შემთხვევამდე თულა იცლიდა თავის მოკრძალებულ ნაკვეთშიც სამუშაოდ! ეგეც არ იყოს, **„მოქეიფე და მხიარული“**, **„სტუმრე-**

ბის მოყვარული“ და ყოველ საღამოს ვილაც მეარლნის მადეგარ პაპას ექნებოდა საიმისო დრო, ხალისი და რაც მთავარია, ჯან-ლონე, თან იმოდენა „**დიდი ვენახებიც**“ დაემუშავებინა?! საქმეში ჩაუხედავ ჩვენს ავტორს „დიდი ვენახების“ მოვლა-პატრონობაც მოლიანი ეზოს კუთხეში ერთი ხელისდადება ყვავილნარის თავგასართობი შალთვა ხომ არ ჰგონია?!

მკითხველს გულს უნუხებს დაუკვირვებელი ავტორის მხატვრული ზომიერების სრული უქონლობა და მხოლოდ უაზრო უკიდურესობების ზღვარზე ქარაფშუტული რონინი.

„ყოველ საღამოს საიდანღაც მოჰყავდა მეარლნე“.

პაპამისი მართლა როგორი „**მოქიფე და მხიარულიც**“ უნდა ყოფილიყო, ნეტავი რა ჯანდაბად ენდომებოდა ყოველღამ (!) არლნის თავშესაბუზრებელი ჭყვიტინი?! თუმც ამას ჩვენ ვინ გვეკითხება, როცა ავტორს ასე სურს!!! მაგრამ ვინ დაიჯერებს, იმ კუთხეში მხოლოდ ერთადერთი პაპამისი იყო მომლხენი და არლნის ტრფიალი?! ხოლო თუ მისი მსგავსი ანდა მასზე უფრო დარდიმანდი მომლხენ-მოქიფე და „არლანისტები“ სხვებიც იყვნენ – და, ცხადია, იქნებოდნენ! – მაშინ მით უფრო გასაკვირია: ყოველ საღამოს (!!!) ყველას რალა მაინცდამაინც ეს პაპა ასწრებდა იმ ერთადერთი მეარლნის პოვნა-მოყვანას?! თანაც თუკი პაპამისს არლნის ჭყვიტინის გარეშე ყან-შამფურების ტრიალი ვერ წარმოედგინა, რალად უნდოდა ყოველ საღამოს (!!!) სხვების დასწრებაზე (!!!) მეარლნის საპოვნელად და მოსაყვანად ამდენი წონიალი – ბოლოს და ბოლოს ამდგარიყო და ის მეარლნე სევერა სულაც თავისთან ჩაესახლებინა! ამრიგად, მუდამ თვალქვეშ ეყოლებოდა და რამდენიც სურდა, იმდენი ექეიფა ამ არლნის გულგამანვრილებელ ჭყვიტ... ეეე, ამ არლნის გადამკიდებებს მთავარი, ის „**დიდი ვენახები**“ კიდევ რომ სულ გადაგვავინყდა!

იმ „**დიდ ვენახებს**“ ვინა და როდისლა დაამუშავებდა? პაპა სულ ქეიფ-მხიარულებასა და მეარლნის ძებნას რომ გადაჰყოლოდა, იმოდენა „**დიდ ჭურებში**“ მოლიცლიცე ლვინოს ვილა ან როდისლა გადაიღებ-გადმოიღებდა?! ეეეჰ!

ერთი სიტყვით, ავტორის ტენდენციურ, მცდარ წარმო-

სახვაში ცხოვრებისეული სინამდვილე მხოლოდ თვალმხარჭრელ პეპელად აღიქმება! ამგვარ პეპელას კი რაც უფრო დიდი ფრთები აქვს და მეტი ფერად-ფერადი კოპლები აყრია, ბავშვიც უფრო მეტად იხიბლება და თავისი ჩოგანბადით თავდავინწყებით გამოენთება ხოლმე!

თ. დოლენჯიშვილსაც სწორედ ასე ემართება! მხოლოდ ფერად-ფერადი, უსარგებლო „კოპლებისკენ“ გაურბის მწერლური თვალ-გული: პაპა – მოქეიფე, მხიარული, სტუმართმოყვარე!.. ვენახები – დიდი!.. ცხადია, ქვევრებიც ბევრი და დიდი!.. სანახელმა რალა დააშავა? დიდი სანახელებიც ბევრი! უარლნოდ პურის გატეხას რალა მადლი ექნებოდა – ამიტომ დაუფიქრებელი ავტორი ამ სანყალ ბერიკაცს ყოველ სალამოს მეარლნის მოსაყვანად შეუნყალებლად დაარბენინებს! მაგრამ რას იზამ, თუკი ასეთია მწერლის მხატვრული აზროვნების ყაიდა და მასშტაბი!

არადა განსაცვიფრებელია: ავტორს საყვარელი პაპის ხელშესახები პორტრეტის ხატვისას თუ მოგონებებით აღძრულმა მძლავრმა ემოციებმა შეუშალა ხელი, ამ უსულო საგნებთან შეხებისასაც რომ ვერ ამჟღავნებს ობიექტურად მსჯელობის მინიმალურ უნარს?! აი, როგორ ამთავრებს პაპის დახასიათებას.

„მეარლნე სევერა უკრავდა ულამაზეს არლანზე“.

ჭრელ პეპელას გამოდევნებული მწერლის მიერ ჩვეული დაუფიქრებლობით წამოსროლილმა სიტყვამ „ულამაზესი“ საბოლოოდ ყველაფერს პროჟექტორული შუქი მოჰფინა – აქ საქმე სრულ კატასტროფასთან გვაქვს!!!

ბოლოს და ბოლოს რა არის ეს მექანიკური საკრავი არლანი? სახელურგამოფშეკილი და გაქონილვედებიანი ყუთი! მაშ, სად გაგონილა არლანს „ულამაზესი“ ენოდოს?! ულამაზესი შეიძლება იყოს ქალი, ბავშვი, იდეა, ცხენი, ჭაბუკი, ჩანჩქერი, ოცნება, მამაკაცი, ჯიხვი, ცისარტყელა, ჩანაფიქრი, ირემი, შენობა, ხე, იდეა, აგარაკი და ა.შ! **არლანი?** არა ულამაზესი, არამედ ახალი, ახალთახალი, უხმარი, საკმაოდ ნახმარი, კარგად შენახული, მოვლილი, ძველი, მოძველებული, მოუვლელი, დანჯღრეული, ჯაბახანა, აქა-იქ ნათრევი, ბევრის მნახველი,

ჩამოცვეთილი, გადასაგდები... თანაც თუ გავითვალისწინებთ, რომ ხანდაზმული ან დაბალპროფესიონალი პატრონის წყალობით ბევრ მათგანს ბურდონი მოშლილი ჰქონდა, მაშინ ასეთი არლანი ხდებოდა ხმაჩახლეჩილი, ხრინნიანი, ხმანასული ან ჭყვიტინა...

აქ ანგარიში უნდა გასწეოდა შემდეგ გარემოებასაც: ის არლანი არამცთუ „ულამაზესი“, არამედ ახალიც ვერ იქნებოდა! რატომ? არლანი მეტისმეტად ძვირი, თანაც ძალიან ძნელად ხელმისაწვდომი საკრავი იყო და თავის დროზე თბილისსა თუ ამიერკავკასიის დიდ ქალაქებში უმეტესწილად ნახმარი არლნები აღწევდა. მიყრუებულ სოფლებზე ლაპარაკიც ხომ ზედმეტია – ვინ იცის, იქ რამდენი პატრონის ხელში გამოვლილი დანჯღრეული არლანი ჭყვიტინებდა!!! მაგრამ ნაწარმოების იდეისა და მიზნის მიხედვით კი უმთავრესია არა არლნის **სილამაზე** ან მისი **ძველახლობა**, არამედ მგრძნობიარე გოგონაში ოდესღაც არლნის ჰანგებით აღძრული განცდების შეუცდომლად აღდგენა და მისი მხატვრული სიფაქიზით გადმოცემა!

ავტორი კი ამას ვერ მიხვდა ანდა საამისო მხატვრული საფანელი არ ეყო და ამიტომ ისევ „ჭრელკოპლებიან პეპელას“ გამოეკიდა – არლნის გამოგონილი „ულამაზესობა“ მკითხველებს თვალეზში ნაცარივით შეაყარა და ამით დაკმაყოფილდა!

ბარემ აქ ესეც უნა ითქვას. თავისი პერსონაჟების – მოქეიფე, ყოველ საღამოს მეარლნის მძებნელი პაპისა და არლნის ჰანგებით უსაზღვროდ მოხიბლული თორმეტიოდე წლის გოგონას მეოხებით ფეხისხმასაყოლილი ავტორი ამ მუსიკალურ ინსტრუმენტს სრულებით უსაფუძვლოდ აიდილებს, მით უმეტეს, მივარდნილი სოფლის ფონზე. მაგრამ აქ მხედველობაშია მისაღები შემდეგი გარემოება. არლანი – ეს ჭყვიტინა, ორგანის ხელით სატრიალებელი მინიატურული სახეობა პირველად საფრანგეთში, XVII ს. ბოლოს შეიქმნა და რუსეთში მხოლოდ XIX ს. დასაწყისში, მერე იქიდან კი ჩვენშიც შემოაღწია.

არლანი ქალაქური ფოლკლორის ერთ-ერთ მასაზრდოებელ წყაროდ იქცა. მაგრამ მას ქართული სოფლის მუსიკალურ თუ ვოკალურ რეპერტუარზე არავითარი ზეგავლენა არ მოუხ-

დენია თუგინდ იმ მიზეზით, რომ ეს თავმომაბეზრებელი საკრავი სოფლად იშვიათ ხილს წარმოადგენდა. სოფელში კი არა, თვით ქალაქის მოსახლეობაშიც... თუმცა ჯობია ფუნდამენტურ ნაშრომში „ქართული მატერიალური კულტურის ეთნოგრაფიულ ლექსიკონში“ ჩავიხედოთ.

„არღანის მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულება არ იყო ერთგვაროვანი. მისი ერთი ნაწილი საკმაოდ ნეგატიურდ აფასებდა და მასში ქართველების მუსიკალური გემოვნების შერყვნის საფრთხეს ხედავდა. ეს განწყობილება აისახა კიდევ XIX ს. მეორე ნახევრის ქართულ პრესაში“.

როგორც ხედავთ, არც ამ მოჭყვიტინე არღნის ჭრელ პეპლად გადაქცევა და მერე თავქუდმოგლეჯით მისი უშედეგოდ დევნა ღირდა!

ცნობარის საჭიროება

ყურნალში „ლიტერატურული პალიტრა“ (2012 წ. №1) დაიბეჭდა **მარო ბექაურის** ორფურცლიანი მხატვრულ-დოკუმენტური ტექსტი „**ლიტვური ვოიაჟი.**“

ხუთი ქართველი მწერალი ქალი – თვითონ **მარო ბექაური, თეონა დოლენჯიშვილი, მაკა ლდოკონენი, თამთა მელაძე და ნინო სტეფანაძე** – ლიტვის მწერალთა კავშირის მიერ ამ ქვეყნის ზღვისპირა ქალაქ პალანგაში რაკი ერთკვირიან მწერალთა სემინარზე ყოფილან მიწვეულნი, მკითხველისთვის გაუგებარი რჩება, ავტორი ამ ღირსსახსოვარ ფორუმზე საპატიო გამგზავრებას რატომ უწოდებს მოძველებულ ტერმინს, „**ვოიაჟი,**“ რომელსაც დღეს მხოლოდ ირონიული მნიშვნელობითლა ხმარობენ?!

* * *

თან რა ამაღელვებელი დამთხვევაა: ახალგათხოვილ მარო ბექაურს ქორწილი სწორედ ბალტიისპირეთში გაფრენის წინადლით ჰქონია!

„აბა, მე რა ვიცოდი, რომ მაინცდამაინც ჩემი გათხოვების უამს დაემთხვევოდა ზღვისპირა ქალაქი პალანგა. ამიტომ ბუნებრივად მოხდა, რომ მწერლური კვირეული თაფლობის კვირეულს შეერია. ჰოდა, ვინა თქვა, ერთი გასროლით ორ კურდღელს ვერ მოკლავო.“

ამრიგად, უცხოეთში გასაფრენი ჩვენი დელეგაცია უკვე თბილისის აეროპორტშია.

„თვითმფრინავში ასვლისთანავე მოვიხსენით კალიცოები, რომლებიც აშკარად არ შეესაბამებოდა ჩვენი თითების ზომას.“

ისევე, როგორც ამგვარი ლექსიკა არ შეესაბამება ჭემ-მარიტ ქართულ პროზას, მაგრამ რალას ვიზამთ: ბეჭდები უკვე ნაიდრ... უკაცრავად, **„კალიცოები“** უხეირო ჩინოვნიკებივით უკვე **„მოუხსნიათ,**“ ავიალაინერიც შეუკრთომლად მიაპობს სივრცეს!

* * *

უალრესად ყურადღებიანი მასპინძლები რიგიდან ვილნი-უსში ჩაფრენილ ქართველ მწერალ მანდილოსნებს გულთბილად დახვდებიან და ავტომობილებით ქალაქ პალანგაში ჩაიყვანენ.

„სადაც ერთი კვირა უნდა გვეცხოვრა რომელიღაც მწერლის სახელობის სასტუმროში. იმ მწერლის გვარი ვერაფრით დავიმახსოვრე.“

არადა, საცა სამართალია, კოლეგიური თანაგრძნობა-პატივისცემის ნიშნად ავტორს ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, საქართველოსი არ იყოს, რომანოვების, მერე კი ბოლშევიკურ-ტოტალიტარული რუსეთის მიერ მრავალტანჯული პატარა ქვეყნის იმ მწერლის ვინაობა თავისი უნდო მეხსიერების ანაბარად კი არ უნდა მიეგდო, რათა მერე აგდებული „რომელიღაც“-ათი მოეხსენიებინა, არამედ ყველაფერი გამოეკითხა და ჩაენერა, ვინაიდან დაუოკებელ ინტერესს აღძრავს: ვინ – კაცი თუ ქალი – რომელი ეპოქის, ლიტერატურული მიმდინარეობის და რანაირი ბედ-იღბლის მწერალი იქნებოდა და რასთან უნდა ყოფილიყო დაკავშირებული ეს განსაცვიფრებელი შემთხვევა – საკურორტო ქალაქის სასტუმროსთვის მწერლის გვარ-სახელის მინიჭება!!!

* * *

ლიტველი მწერლის სახელობის სასტუმროში ახალდაბინავებული ჩვენი პროზაიკოსი ქალები მოეწყობიან, მოსულიერდებიან და პალანგის დასათვალიერებლად გამოიშლებიან.

„ჩვეულებრივი ზღვისპირა ქალაქია – აი, ჩვენთან რომ ქობულეთია, ისეთი.“

რა ჰქვია „ჩვენთან?!“ ქალაქი მანანალა ციბაკი ხომ არ არის, დღეს „ჩვენთან“ იყოს, ზეგ თუ მაზეგ კი, ხორცის ნაფლეთით გადატყუებული, ახლა სხვასთან გაიქცეს და შეიძლება სამუდამოდ იქ დარჩეს?! საქართველოს ყველა დასახლება, მთა-ბარი, კუთხე-კუნჭული, ძეგლი თუ კენჭი „ჩვენთან“ კი არ არის, არამედ ჩვენია!!! ამიტომ უნდა იყოს: „აი, ჩვენი ქობულეთი რომ არის, ისეთი.“ ან „აი, როგორც ჩვენი ქობულეთი“ და ა.შ.

ქ. პალანგის ამგვარ წარდგენას ზედმობით ლიტველების ფიზიკური დახასიათებაც მოსდევს.

„ხალხიც ჩვეულებრივი – ქერები (უნდა იყოს ქერა. ჯ.მ.) და მკვრივტრაკიანები.“

აბა, როგორ არ გახეტდებით?! ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, მწერალ ქალებს სხვა ეროვნების გარეგნული დახასიათება რალა მაინცდამაინც აქამდე გაუგონარი და მცდარი მეთოდით – მათი უკანალების შეფასებით უნებებიათ, როცა დიდი ხანია, რაც აქ სულ სხვა კრიტიერიუმები ბატონობს: **თავის მოყვანილობა** (მონგოლოიდური, ნეგროიდული, ევროპეიდული); **თმა** (ყდალი, ქერა, ბაცი ნაბლისფერი, მუქი ნაბლისფერი, შავი... რბილი, ხეშეში, აბურძგნული, ზღარბისებრი, სწორი...); **თვალები** (ნუშისმაგვარი, მრგვალი, ნაპრალისებრი); **ცხვირი** (უნაგირა, სწორი, არწივის ანუ კეხიანი, რომაული, ბერძნული); **ტუჩები** (წვრილი, საშუალო, სქელი, შებერილი) და სხვ. ხოლო თუ აღარ დაიშლიდნენ, ფორმითა და ზომებით მაინც შემოფარგლულიყვნენ, თორემ ასე ალახმალახ, თანაც დღისით-მზისით რანაირად დაადგინეს უცხო ქალაქის ზღვისპირა ბულვარზე მიმომავალ აბორიგენტა **უკანალების სიმკვრივე** – ფეხდაფეხ მისდევდნენ და თითოეულს ტ...ზე ეფათურებოდნენ?! მადლობა უფალს, უფაქიზესი ფორმით სხვა რამის სიმკვრივის კოეფიციენტიც არ დაუდგენიათ!.. თუმცა, ვინ იცის, იქნებ ესეც დააზუსტეს და ჯერჯერობით საიდუმლოდ ინახავენ!..

ერთი სიტყვით, ავტორის ამგვარი აზროვნების ყაიდა მკითხველის გულში ავბედით მოლოდინს აღძრავს. როგორც მალე გაირკვევა, არცთუ უნიშანგემოდ.

* * *

საყოველთაოდ ცნობილია, ბალტიისპირეთის ქვეყნები ქარვის სამკაულებით არის განთქმული. ამას მ. ბექაურიც გვიდასტურებს.

„მთავარი ქუჩა, რომლითაც ზღვასთან ჩადიოდი, დახლებით იყო სავსე, სადაც უმეტესწილად ქარვის ნივთები იყიდებოდა. გადაწყვიტე, დედაჩემისთვის ქარვის ბეჭედი მეყიდა, მაგრამ...“

ერთი ჩვეულებრივი ქარვის ბეჭედი ასი ლიტი ღირებულა, საქართველოდან ჩასულ მწერალ მანდილოსანს კი სძვირებია. ამიტომ გამყიდველ ქალს ასე მიმართავს.

„შენ გიჟი ხომ არა ხარ, ქალო!“

მეორე დღეს მასპინძლები სემინარის მონაწილეებს ახლა ქ. კლაიპედას დასათვალიერებლად წაიყვანენ.

„იქაურობაც ქარვით იყო სავსე. იქაც ასი ლიტი ღირდა პანანკინტელა ბეჭედი და მე ნამდვილი კურიოზი შემემთხვა, როცა ერთ გამყიდველს ვუთხარი, „ამაში ასი ლიტი როგორ მოგცე, იდი ნახუი-მეთქი!“

„კუსაი ზა ხ...!“ – შეურაცხყოფილი ხშირად მაშინვე ამგვარ ხურდას უბრუნებს ხოლმე თავის უსამართლოდ შეურაცხმყოფელს და ელდისგან გულგადაქანებულმა შორეული თაყვანისცემა გაუფგზავნე წესიერად აღზრდილ იმ უცნობ კეთილშობილ ლიტველ მანდილოსანს, სტუმარს მსგავსი რომ არაფერი აკადრა და ქართული მწერლობის ამომავალი თუ უკვე ამოსული შუქურვარსკვლავი, თანაც ახალგათხოვილი ქალი, შეურაცხყოფას გადაურჩა!!!

მკითხველო, იქნებ იფიქროთ, იმ ლიტველმა მანდილოსანმა ენა არ იცოდაო. ახლა ავტორსა და მის ქმარს მოუსმინეთ.

„ჰოდა, ქალმა გაოცებულმა შემომხედა და დათომ მითხრა: სულელო, „იდი ნახუი“ რუსულია და ესმითო. შემრცხვა.“

ერთი შეხედვით აქ პიროვნული უტიფრობისა და მხატვრული უტაქტობით წარმოშობილი აკუსტიკა იმდენად დამარეტიანებელია, რომ ტლანქი ჭკუის პატრონი შეიძლება უცებ ან საერთოდაც ვერაფერს მიხვდეს და ამიტომ ყვეყნურად იკითხოს: რას ვიზამთ, ეს „კურიოზი“ (კარგი კურიოზია, თქვენ ნუ მომიკვდებით!!!) კი შემთხვევია, მაგრამ რალა საჭიროა ჟურნალის სახელგატეხილ ბარიკადაზე ეჟენ დელაკრუას (1798-1863) გმირი ქალივით აჭრილი ავტორი ამ „კურიოზს“ პარიზის კომუნის (1871) დროშასავით გახარებული რომ გვიფრიალებს ანდა თვით რედაქცია ამას როგორ უბეჭდავსო?!

როგორც ჩანს, ავტორისა და რედაქციის აზრით, ამის შარაზე გამოტანა აუცილებელი იყო: სხვა მანდილოსნებმა რომ

გაითვალისწინონ და მსგავსი „კურიოზი“ მათაც არ შეემთხვათ!!!

მართლაც: სხვები ან იგივე მწერალი ქალები, ვინ იცის, ახლა იქნებ ნობელის პრემიების გადასაცემად დაიბარონ და ენის უცოდინარობით თავისდა უნებურად ვინმე კიდეც რომ არ შერცხვეს, რომელიმე გამომცემლობას ან თუგინდ იგივე **„კვირის პალიტრას“** – სახელგანთქმულ მხატვართა ფერად-ფერადი ალბომების დასტამბვით ხელი რომ გაინაფა! – ამგვარი „კურიოზებისადმი“ მიდრეკილი ქალბატონებისთვის იქნებ კოპნია, ხელჩანთით სატარებელი და უხვად ილუსტრირებული ფერადი ცნობარიც დაესტამბა, რომელშიც მსოფლოს ყველა ენასა და დიალექტზე სინონიმურად იქნებოდა მითითებული რა ჰქვია **ფალოსს, პენისს** ანუ მის უდიდებულესობა **ყ-ს**.

ოთარაშვილის რომანისტი

შეხმატკბილებული უვიცობა

2006 წლის თებერვალში დაარსებული საქართველოს მწერალთა კავშირის ყურნალი „ლიტერატურა და ხელოვნება“ (პროექტის ავტორი და ხელმძღვანელი საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის მოადგილე, პოეტი **ვაჟა ოთარაშვილი**), რომელმაც 2012 წლის აპრილში არსებობა შეწყვიტა, ერთ-ერთი ასეთი აღმასწავლებელ-დასაგმობი ზადითაც გამოირჩეოდა: მკითხველი საზოგადოებისთვის სრულებით უცნობ მანდილოსანს, აქამდე ციდიანი ეტიუდი თუ მინიატურაც რომ არსად გამოექვეყნებინა და საერთოდ, არ ძალუდდა თავისი თუნდაც საყველპურო აზრების უმარტივესი წინადადებებით გადმოცემა, ყურნალის ერთპიროვნული თავკაცი, **ვაჟა ოთარაშვილი** ცამონმენდილზე რომანისტ ქალბატონად წარმოგვიდგენდა ხოლმე!

ზოგჯერ საქმე თავის მომჭრელ კუროზამდე მიდიოდა: ლიტერატურული მორგისთვის განკუთვნილი მკვდრადშობილი რომანის ენას, ფაქტურასა და მხატვრულ ღირსებას ვილა დაეძებდა – თვით ამ „რომანის“ ორად ორსიტყვიანი (!!!) **სათაურის** სწორედ დაწერაც კი არ შეეძლოთ!

2010 წლის პირველ სამ ნომერში დაიბეჭდა **თინათინ ბიგანიშვილის** ე. წ. რომანი აი, ამგვარი სათაურით: „**უკან ითაკაში**“.

რა აზრი დევს, მკითხველმა როგორ გაიგოს ეს ახალწამოსკუპული სველი ალიზივით სათაური: „**უკან ითაკაში?**“ რა – „**უკან ითაკაში?**“ როგორ თუ – „**უკან ითაკაში?**“

ვინც ყრუ არ არის მშობლიური ენის ფაქიზი სუნთქვისადმი, ცხადია, ის უმალ მიხვდება, რომ აქ საჭიროა სასვენი ნიშნები – **მძიმე** და **ძახილის ნიშანი**, რათა ცხადი გახდეს, „რომანისტ“ ქალბატონს რის თქმა სურს და მხედრული რიხიანობით საითკენ დაბრუნებას მოგვიწოდებს. აი, ასე!

„უკან, ითაკაში!“

კარგი, მაგრამ ავტორს თუ იწიბინი არ გაეგება აზრის ჩამოყალიბებისა და გამოკვეთის, ფრაზის „სუნთქვის“, პუნ-

ქტუაციის, საერთოდ, მხატვრული ლიტერატურის, ჟურნალის ხელმძღვანელი, **ვაჟა ოთარაშვილი** – ნუთუ სათაური მაინც ვერ უნდა გაესწორებინა?!

ძალის თავიცა და კუდიც სწორედ აქ მარხია – ჟურნალის გოროზი გამგებელი თავის მიერ აღმოჩენილ ავტორზე უფრო უვიცია! და ეს ორი შეხმატკბილებული უმეცრობა – ავტორისა და რედაქციის ფადიშაჰისა – ხელიხელჩაკიდებულნი ყელმოღერებით მიაშლაპუნებენ ლიტერატურულ სარბიელზე!

„უდრტვინველად მოთუხთუხე...“ უნიჭობა

თ. ბიგანიშვილის ამ ტექსტებით გამტერებული მკითხველი მალე ასეთ წინადადებას აწყდება.

„მაგიდაზე უპატრონოდ მიტოვებული, ოხშივარაქოჩრილი, უდრტვინველად მოთუხთუხე ცხელი ჩაის ჭიქა“.

აქ ჯერ ვითარების რანაირი უსუსური გადმოცემა და მხატვრული აზროვნების სიბეცე ამკარავდება: ავტორმა რისთვის იხმარა ამ წინადადებაში სრულებით უფუნქციო სიტყვა **„ცხელი?“** რაღა აზრი შეიძლება ჰქონდეს ჩაის სიცხელის ხაზგასმასაც, თუკი ის უკვე **„ოხშივარაქოჩრილი, უდრტვინველად მოთუხთუხეა?!“** აქ ყველასათვის ისედაც ნათელია: ჭიქაში **„მოთუხთუხე“** ჩაი, ცხადია, ამავე დროს **„ცხელიც“** იქნებოდა (ო, მაღალო ღმერთო, ოთარაშვილის მიზეზით რაზე გვიხდება ტვინის დაღლა და დროის კარგვა!), თორემ ჩაი ჯერ თუ არა შეთბა და მერე თანდათან არ „გაცხელდა“, თუხთუხის სტადიაში „სიცხელის“ გამოტოვებით როგორ გადავა?!

მაშ, **ბიგანიშვილსა და ოთარაშვილს** მკითხველები ნუთუ მართლა ისეთი ცხვრისთავიანები ჰგონიათ, რომ ჩაი ჯერ საგანგებოდ თუ არ **„შეგვიცხელეს“** ისე არასდიდებით დავუჯერებთ მის **თუხთუხს?!**

და რაც არანაკლებ მთავარია: ქსელში ჩართულ ელექტრომადულარაზე რომ იყოს ლაპარაკი, მაშინ სრულებით ბუნებრივი იქნებოდა, მაგრამ უკვე ჭიქაში დასხმული, მერე მაგიდაზე მიტანილი და თანაც, აგერ, როგორც თვითონ ავტო-

რი ამბობს „უპატრონოდ მიტოვებული“ (!!!), ეს „ცხელი“ ჩაი
ამავე დროს თან როგორღა უნდა ყოფილიყო „მოთუხთუხეც?!“

ერთი სიტყვით, აქ მართლა ჩაი კი არა, „უპატრონოდ
მიტოვებული“ გრაფომანი ავტორის უნიკალური უნიჭობა და
უკადრისი კარიერისტული ფანდების აღზევებული მწერალთა
კავშირის დიდმოხელის ყიზილბაშური თავნებობა თუხთუხებს!

„უთავბოლო ტყუილი“

სტილი, სტილს არ იკითხავთ? თუმც მეც რას მივედ-მო-
ვედები – უთავბოლო გრაფომანულ აბდაუბდას რა სტილი შეი-
ძლება გააჩნდეს! თუმც ბევრი ვენვალე და ვარჩიე, მისთვის რა-
მენაირი შეფასება მაინც მიმესადაგებინა: აბურდული სტილი,
დაუხვეწავი სტილი, განუვითარებელი სტილი, კანცელარიული
სტილი... მაგრამ რა მექნა, არაფერი გამომივიდა – მკითხველის
სისხლის გამშრობი ამ სულელური დომხალისთვის თვით ამგ-
ვარი რომელიმე საძრახისი შეფასებაც კი არ გამემეტა და ჰა,
მომკალით!

მადლიანო მკითხველო, იქნებ მე გემოვნება და სამარ-
თლიანად განსჯის უნარი მლალატობს – ამიტომ, აბა, ერთი
თქვენც ჩაუკვირდით, აგრემც ღმერთი გიშველით!

ავტორი საბჭოთა რეჟიმის ზეობისას სამშობიაროებში
ახალშობილების დანაშაულებრივი გაცვლა-გამოცვლის მოვლენ-
ასაც ეხება და აფასებს.

**„თურმე ყოფილა შემთხვევები და არაერთგზის, როცა
მშობლის მგრძნობიარე ნატურით შეშფოთებული ნათესავები
თადარიგს იმთავითვე იჭერდნენ და თუკი ჩვილი მკვდრად დაი-
ბადებოდა, დედას მის ნაცვლად სხვას (უნდა იყოს სხვისას. ჯ. მ.)
მიუყვანდნენ, ნაკლებად მგრძნობიარე და ფინანსურად ნაკლებ
ძლიერი დედის მუცლიდან ნაშობს, როგორც წინასწარ თადარიგ-
დაჭერილი და ვერ უზრუნველყოფილი სიცოცხლის წართმეულ
უფლებას და მის სანაცვლოდ შექენილ უთავბოლო ტყუილს“.**

„უთავბოლო ტყუილი!“ – მამაცური და თან ზუსტი დიაგ-
ნოზია – მთელი ეს ტექსტი ერთი „უთავბოლო ტყუილია“, მეტი

არაფერი! ოღონდ ორი მიზეზის გამო მე ავტორთან აღარაფერი მესაქმება. ჯერ ერთი, რედაქციაში მასალის მიტანას ვერავის აუკრძალავთ! მეორეც, შეიძლება ხვალ-ზეგ მე ამაზე უფრო უხეირო რამე დავწერო ანდა იქნებ დაწერილი და დაბეჭდილიც მაქვს, მაგრამ თავად ვერაფერს ვხვდები, თქმით კი არავინ მეუბნება! მაგრამ რედაქციის მსაჯული? მან ასეთი მდარე და მით უმეტეს, ჩაუსწორებელი ტექსტის დაბეჭდვით ხომ არამართო თავის პოეტობას და ლიტერატურულ გემოვნებას, არამედ მწერალთა კავშირის ნომენკლატურული თანამშრომლის ღირსებასაც სასიკვდილო განაჩენი გამოუტანა!

იჩქარეთ ბილეთების აღება!!!

ანბანური ქეშმარიტებაა, ნოველისა და მოთხრობის-აგან განსხვავებით, რომანი ანუ „დიდი ფორმის თხრობითი პროზაული ნაწარმოები ხასიათდება ფართო ასახვითი კომპოზიციური თავისებურებებით: სიუჟეტის მრავალხაზიანობით, მოქმედ პირთა სიმრავლით, საზოგადოებრივი ცხოვრების განვითარების ტენდენციების განსახოვნების მაქსიმალური შესაძლებლობებით“.

სხვანაირად რომ ვთქვათ, მწერლის მიერ რომანში განხილული ნებისმიერი პრობლემა – იმის მიუხედავად, იგი მთელ ხალხს, საზოგადოებას, საზოგადოების რომელიმე ფენას თუ სულაც ინდივიდ(ებ)ს ეხება – უეჭველად უნდა იყოს საჭირობოროტო, აქტუალური, მკითხველს ალელვებდეს.

რომანი ამგვარ მოთხოვნილებებს თუ ვერ აკმაყოფილებს, მისი ავტორი ზოგადად თხრობის ჯადოქარიც რომ იყოს, ჩავარდნა გარდაუვალია!

მაინც რა იდეები ალელვებს **ოთარაშვილის** მიერ აღმოჩენილ „რომანისტს“ – როგორია მისი აზრებისა და იდეალების სიმწიფე, თხრობის სტილი და კულტურა. წინასწარ გადაჭრით რამის თქმა ძნელია, ოღონდ ამ ვრცელი პასაჟის შემდეგ მკითხველები იქნებ თავქუდმოგლეჯით გარბოდნენ... **ბილეთების ასაღებად!!!**

„რატომ ეგონა ამერიკა კოლუმბს ინდოეთი? ოქრო უნდოდა და სულაც არ ადარდებდა შენი „აღმოჩენა“. როგორი მატყუარა სიტყვაა ეს „აღმოჩენა“ და საერთოდ, ამ ბოლო დროს ადამიანებზე მეტად სიტყვები იტყუებიან (ესე იგი, თინიკოს აზრით, მსოფლიოს ყველა ენის თითოეული სიტყვა მატყუარა ყოფილა! რალა გეშველება, უბედურო კაცობრიობაე!!! ჯ. მ.) „აღმოჩენა“ კი არა, „გაცნობა“. სხვათა შორის ის ამერიკა ე. წ. ინდიელებსაც მშვენივრად ჰქონდათ აღმოჩენილი და მანამდე იქაურობა მაიას ტომებმაც კარგად გადააქოთეს (მარტო მაიას ტომებმა, ქ-ნო თინათინ? აცტიკებს, ინკებს, მიშტიკებს, საპოტეკებს, ტოლტეკებს და სხვებს ნუ დაუუკარგავთ ამ „გადაქოთებისას“ გამოჩენილს დამსახურებას! ანდა, აქ რს ნიშნავს „გადაქოთება?“ ჯ. მ.).

მერე ესენი წავიდნენ და „ამერიკა აღმოაჩინეს“. როდის ვერჩევით თავის მოტყუებას, როცა სიმართლეა ზომაზე მეტად მწარე, თუ როცა სიმართლემდე მისვლა გვეზარება (ეს მძიმე ბრალდება, ალბათ, მე ვერ შემეხება – ღმერთია მოწმე, სისხლი გავიშრე ამგვარი ტექსტების კირკიტით, რათა მხატვრულ სიმართლეს როგორმე მივახლოვებოდი! ჯ. მ.).

ოდესმე კაცობრიობა ისე განვითარდება, ერთადერთ საპროტესტო აქციას ზოოპარკის ბინადრები მოაწყობენ (ეს კარგად დაიმახსოვრეთ, პოლიტპარტიათა ლიდერებო და გაუთავებელი მიტინგების უსტაბაშებო! ჯ. მ.) – ჩვენ თავისუფლება გვწყურია, გალიები თქვენთვის დაიტოვეთ, ჩვენთვის ტყეებია გაჩენილი და ტყეში განაგრძობენ თავიანთ კუთვნილ მხეცურ ცხოვრებას ველური კანონებით. მერე ჩვენც ტყეში (თუ ტყეებში? ჯ. მ.) გადავსახლდებით (ეტყობა, თინიკოს ტყისკენ უამბოდ არ მიუწევს გული! ჯ. მ.) და დემოკრატიას მხეცებისგან ვისწავლით (აჰა, ხომ გითხარით!!! ჯ. მ.) გირჩევნიათ ხვალვე შეიძინოთ ზოოპარკის ბილეთები, თადარიგი წინასწარ დაიჭიროთ“.

ამ „რომანში“ წამოყენებული „გენიალური“ იდეით აღფრთოვანებული რედაქციის თადარიგიანი თანამშრომლები, მისი საკონსულტაციო საბჭოს წევრები, მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელები, გამგეობის და სარევიზიო კომისიის მთელი შემადგენლობა, ალბათ, ტექსტის გამოქვეყნებისთანავე ერთმანეთის

დასწრებით დაიტაცებდნენ ქ-ნ თინათინის მიერ შესახელებულ ზოოპარკის ბილეთებს!.. ის კი არა, იქნებ მეგობრებსა და ნათესავებსაც კი აუღეს ანდა ააღებინეს!..

აი, პატივცემულო თანამოქალაქენო, საქართველოს მწერალთა კავშირის ლიტერატურული ჟურნალის მესვეურის უვიცობის, თვითნებობა-უჟმურობისა და მავანთა ჩლუნგი მხატვრული აზროვნების მეოხებით რანაირი გრაფომანული სისულელეების კითხვა და დამცირება გადატანა გვიხდება!

„ჩეჩენი ქათმის“ ტრაგედია

თინათინ ბიგანიშვილის მედგარი კალმისტარი თოვლივით უმტვერო ქალაღზე ისე მიზანმიმართულად მისრიალებს, როგორც 1939-43 წლებში მესამე რაიხის წყალქვეშა ნავის მიერ ატლანტის ოკეანეში გზაგადაჭრილი, მოკავშირეთა რომელიმე ჯავშნოსანი გემისკენ გაშვებული თვითმართვადი ტორპედო!!!

„არიული სისხლი, ცისფერი სისხლი. „იაფეტი ეძებს მამას“. ცისფერ სისხლს ეძებს ყველა იაფეტი. არჩევნებში გაიმარჯვეს 1933 წელს. აიძვებდათ ერთი სიტყვა „ვერ გაბედავს“. გაბედა (როგორც ოთარაშვილმა გაბედა ამგვარი და ამაზე უფრო პიტალო სისულელეების ბეჭდვა! ჯ. მ.). ცა გაიკვამლა ადამიანის დამწვარი ქონის გამონაბოლქვით. ადამიანებს ზოოპარკის ბინადრების შემურდათ. მხეცობა სურდათ გალიაში (ო, ღმერთო, ისევ ეს ზოოპარკები და მხეცები!.. რა დავაშავეთ ან რა გვეშველება?!.. ანდა, ეს მხეცობა რალა მაინცდამაინც მარტო გალიაში სურდათ?!.. ჯ. მ.). მთავრობამ, ეკლესიის დამანგრეველმა, გახსნა ყველა ტაძრის კარები და ქალაქს შემოავლეს დიდი ლიტანია (გაუგებარია, ეკლესიის დამანგრეველ მთავრობას რალაში სჭირდებოდა რომელიღაც ქალაქისთვის ლიტანიის „შემოვლება?“ ეგეც არ იყოს, ქალაქს თუ ეკლესიას ლიტანია როგორ უნდა „შემოავლონ“ – ტყრუშული ღობეა თუ გალავანი?! ლიტანიას⁹ შემოუვლიან ხოლმე და არა შემოავლებენ!

⁹ ლიტანია (ეკლ) – საყოველთაო ლოცვა, რომლის დროსაც ეკლესიას გარს უვლიან; იმართება დიდი დღესასწაულის (ან საერთო განსაცდელის) დროს.

ნეტავი ბიგანიშვილმა ან ოთარაშვილმა დაახლოებით მაინც იცის ამ სიტყვის მნიშვნელობა, ანდა, საერთოდ, აქ რისი თქმა სურთ?! ჯ. მ.). **ურჩხულს ნუ მოკლავ, ურჩხული დათრგუნე, თორემ ურჩხულად თავად იქცევი. ჩეჩნეთის საქათმიდან ერთ ღამეს ძილში ჩამესმა ქათმის ქვითინი.**

კავკასია აღარ ნატრობდა გროზნოს საქათმის ბინადარი ქათმების ბედს (ნუთუ კავკასია როდესმე ნატრობდა ქათმების ბედს ან რისთვის უნდა ენატრა?!. ანდა, რანაირად შეიძლება თავისუფლება-დამოუკიდებლობისათვის თავგანწირვით მებრძოლი, ერთი მუჭა მამაცი ხალხით დასახლებული, არწივების საბუდარს დამსგავსებული პატარა ქალაქი ასე დამამცირებლად საქათმეს შეუდარო?! ჯ. მ.). **წინილები დარჩათ გამოსაჩეკი და იმიტომ. რა ბედნიერებაა ჩეჩენ ქათმად** (რას ჰქვია ჩეჩენი ქათამი?! ბიგანიშვილი-ოთარაშვილის „რეფორმის“ მიხედვით, გამოდის, რომ ამიერიდან უნდა ვიხმაროთ არა ჩეჩნური ქათამი, რუსული ღორი, ინგლისური ცხენი, ინდური სპილო, ესპანური ვირი და ა.შ., არამედ ჩეჩენი ქათამი, რუსი ღორი, ინგლისელი ცხენი, ინდოელი სპილო, ესპანელი ვირი და ა.შ. ?! ჯ.მ.). **რომ არ დავიბადე** (არც მე ვარ დაბადებული „ჩეჩენ ქათმად“, მაგრამ რა ბედენაა – მაინც არ ამცდა ამგვარ გრაფომანულ ნუმპეში ფართხალი! ჯ. მ.) **მაშინ ჩემი ქათმური ქვითინი ძილში სხვას ჩაესმებოდა.**

მასესხეთ თქვენი კათარზისი (უნდა იყოს კათარზისი ჯ. მ.). **და ორ კვირაში დაგიბრუნებთ. ტკივილს ლაოკოონს დავესესხებთ და მერე იმასაც გავისტუმრებ.** არ ვიცი, ბანკებში გახსნეს მგონი ტკივილის ანგარიში და შემიძლია გადარიცხვაც გავაკეთო (რალა „გაკეთოთ“, ქ-ნო თინათინ – პირდაპირ გადარიცხეთ და „გაკეთება“ არ იქნება?! ჯ. მ.) **თქვენ გაქვთ ორენჯობარათი? გირჩევთ შეიძინოთ. ყოველთვიურად ტკივილს დაამატებთ მცირე პროცენტებით და აღარ მოგიწევთ ლაოკოონის შენუხება ტკივილის სასესხებლად. „მწყურის“ – „აღსრულდა“.**

გამოიძინეთ, გამოიძინეთ. თქვენამდე მაინც გამოიძინებულია. ისწავლეთ, თქვენამდე მაინც ნასწავლია. იცოცხლეთ, თქვენამდე მაინც ნაცოცხლია. გარდაიცვალეთ, თქვენამდე მაინც გარდანაცვალა“.

მაშ, რა ვქნათ როგორ მოვიქცეთ, რას გვავალდებულებს ავტორი?! ანდა...

თუმც კმარა! ბოლოს და ბოლოს ლიტერატურულ კრიტიკასაც თავისი საზღვრები აქვს და არაეთიკური გამოვა, „უდანაშაულო“ გრაფომანი ავტორი ჩიხში მიიმწყვდის და სისხლი გაუშრო – ეს რა სისულელები დაგიჯღაბნიაო!

აქ გასაკვირი და მოსაკითხი სულ სხვა რამეა!

გაუბედურებულ სამშობლოზე ფიქრით ძილგამკრთალი ქართველი მწერლები, დევნა-შევიწროებასა და თვით სიკვდილსაც რომ აღარ ეპუებოდნენ და პოლიტიკურ მიტინგებზე ერთსულოვნად დარაზმულები პრინციპულად გამოდიოდნენ საქართველოს ყოფილი პრეზიდენტის თუ რომელიმე უღირსი სახელმწიფო დიდმოხელის გადადგომის კატეგორიული მოთხოვნით, მაშ, მწერლობაშიც რატომ ვერ დავრაზმულვართ, რათა დაკავებულ პოსტებს უპირობოდ მოვაშორეთ მშობლიური ლიტერატურის მაოხრებელი ეს ამოდენა უმეცარი არაპროფესიონალი, შურიანი და კარიერისტი მედროვე დიდმოხელეები?!

ქართული ენის სინმინდისა და ლიტერატურულ-მხატვრული ღირებულებისთვის ქართველ მწერალთა კორპუსს ნუთუ ა(ღა)რ შესტკივა გული?!

მაშ, რა ხდება?!

რომელი უფრო გრძელა?

ყოვლად ჩვეულებრივი, ყველასათვის ისედაც ნათელი, უდავო ცნებები თუ განზომილებანი ავტორის დაუფიქრებელი მსჯელობისას უეცრად თავდაყირა დადგება ხოლმე და უდანაშაულო მკითხველს ამცირებს, ახეტებს... შეურაცხყოფს, აღაშფოთებს... აღიზიანებს!

თინათინ ბიგანიშვილი ერთგან აი, რას წერს.

„გზა გრძელა მერის სახლამდე, როგორც საცალფეხო ბილიკი“.

მსჯელობის თვით უმარტივეს უნარს მოკლებული ავტორი თუ ვერ გრძნობს, რა სისულელეს წერს, რედაქციის მუ-

შაკები მაინც ხომ უნა ერკვეოდნენ, რას სთავაზობენ მკითხველებს?!

კი მაგრამ, **თ. ბიგანიშვილს** და, ცხადია, მასთან ერთად **ვ. ოთარაშვილს**, მერის სახლამდე არსებული გზა რატომ, რანაირად, რის საფუძველზე მიაჩნიათ ისეთივე გრძელი, „**როგორც საცალფეხო ბილიკი**“ – ვინ თქვა, სად ნახულა ან აქამდე ვის გაეგონა, რომ საცალფეხო ბილიკ(ებ)იც გზებივით გრძელია?!

არადა, პირიქით კი არის: ვენახის ყალთალში, ბაღჩა-ბაღებში, ტყის პირას, სათიბ-საძოვარზე, ბოსტნების თავში, წარაფებს შორის, სახნავ-სამკალის საქცევთან, მდელოებზე, კორდსა თუ ფერდობიდან ფერდობზე გადამავალ-გადმომავალი „**საცხალფეხო ბილიკი**“ ზოგჯერ ისეთი მოკლეა, რომ ოლიმპიელი სამხტომელიც კი ერთი გამოქანებით დაფარავს!!!

„საცალფეხო ბილიკისგან“ განსხვავებით, ცხადია, გზები გრძელზე უგრძესია, ვინაიდან ისინი ერთმანეთს აკავშირებს სოფლებს, მინდვრებს, ფერმებს, მთა-ბარს, წიაღისეულ საბადოებს, სხვადასხვა დასახლებულ პუნქტებს, სამხედრო პოლიგონებს, კოსმოდრომებს... ადმინისტრაციულ ერთეულებს... რესპუბლიკებს... სახელმწიფოებს... კონტინენტებს!...

ბიგანიშვილი და **ოთარაშვილი** ნეტავი ახლა მაინც თუ მისვდებიან, რომელი უფრო გრძელია – **გზა** თუ „**საცალფეხო ბილიკი**?!“

P.S. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებიდან დროდადრო შემამოფოთებელი ცნობები გაისმის: **ვ. ოთარაშვილი** მისთვის დამახასიათებელი ჯაყოსებური შეუსმენლობით, იდაყვების მიქნევ-მოქნევითა და მისგან უსაფუძვლოდ ათვალწუნებული ზოგიერთი სახელმწიფო ჩინოვნიკის დაუმსახურებელ-წინდაუხედავი შეურაცხყოფით როგორ ცდილობს „თავისი“ ჟურნალის „**ლიტერატურა და ხელოვნება**“ ხელახლა ასაღორძინებელი გრანტების მოპოვებას.

ლიტერატურული ჟურნალის აღდგენა დიახაც რომ კეთილმობილური სურვილია, მაგრამ საამისო გრანტების შმაგი მაძიებელი უმთავრესს აღარ უფიქრდება: გააჩნია კი საიმისო

მხატვრული გემოვნება და პრინციპულობა, ჟურნალი ერისა და კერძოდ, ქართული მწერლობის უანგარო სამსახურში ჩააყენოს თუ აი, ამგვარი გრაფომანული აბდაუბდის ხელახალი ბეჭდვით მკითხველ საზოგადოებას ისევ თავისებურად სისხლი უნდა გაუშროს?!

ამ საგნისთვის იქნებ თვალი გაესწორებინა როგორ თვით **ოთარაშვილს**, ისე **გრანტების ნებისმიერ განმკარგავს!**

ბრაზომანული ცეცხლთაყვანისმცემლობა

უაზრო „იყო“ და „მოჩანდა“

ჟურნალში „ლიტერატურა და ხელოვნება“ დაბეჭდილი ნანა ნითელაშვილის ოთხგვერდიანი ტექსტიც „თეთრი ეკლესია გზაზე“ გრაფომანული ძალადობის დასრულებულ ნიმუშს წარმოადგენს.

ავტორმა ხეირიანად არ იცის მშობლიური ენა, გრამატიკა, წერის ელემენტარული ანაბანა, არ შეუძლია თემის პროფესიონალური მიგნება და მერე მისი მხატვრულად გამოკვეთა, მხატვრული სახეებით აზროვნება და ამ ნააზრევის მისაღებ ან თუგინდ მოსათმენ ფორმაში ჩამოყალიბება.

თუმც ამგვარ „ფუფუნებას“ ვილა დაეძებს, როცა ყოფითი წვრილმანების რაობასა და მათ ურთიერთმიმართებაში ვერ ერკვევა... გამართული წინადადება-სანთელიც კი ვერ ჩამოუქნია. ღრმად ჩაისუნთქეთ და მოუსმინეთ!

„გუშინ (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), როცა პაპა ბებიას (უნდა იყოს ბებიის. ჯ. მ.) ცხედარს უკანასკნელად დაემხო, ამირანს ხელები ჩაველო პაპის მხრებს“.

აბა, ამგვარი წინადადებებით – თუკი შეიძლება ამას საერთოდ, წინადადება ენოდოს! – როგორ შეიქმნება მხატვრული ნაწარმოები?!

ასეთი „მხატვრულობა“ მხოლოდ მკითხველის აღშფოთება-გალიზიანებას იწვევს!

ნ. ნითელაშვილს რაკი სადღაც ამოუკითხავს და კარგად დამახსოვრებია, დიდი მწერლების ნაწარმოებებშიც საიდანღაც რაღაცეები და ვიღაცეები მოჩანან ხოლმეო, ამდგარა და თავადაც სასაცილო ნაბაძულება გამოუჩენია!

„მატარებლის საფეხურზე (უნდა იყოს „ვაგონის კიბის საფეხურზე“. ჯ. მ.) შემდგარმა უკან გამოხედა სივრცეს (მატარებლის მგზავრმა თუ ნებისმირმა ადამიანმა შეიძლება მართლაც უკან მიიხედოს, უკან გამოიხედოს, მაგრამ თვითონ სივრცის უკან როგორ უნდა გამოვიხედოთ?! ჯ. მ.).“

გალმა გაშლილი ველი (თუკი ველი იყო, ცხადია, გაშლილი

იქნებოდა! ჯ. მ.) ჩანდა უსასრულო.

გამოღმა აგურის ქარხანა ბოლავდა. გზაზე დაგვიანებული მგზავრები მორბოდნენ. შორს (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), მტკვარზე გადებული ხიდი მოჩანდა თეთრად (აქ რაღად უნდოდა ეს ზედმეტი „გადებული“ – ჩვენს თვალმახვილ ავტორს რაკი მტკვარზე თეთრი ხიდიც შეუნიშნავს, ცხადია, „გადებულიც“ იქნებოდა, თორემ ვინმეს მდინარეზე გადებული „გაუდებელი“ ხიდი უნახავს?! ჯ. მ.).

უფრო შორს, სოფლისკენ მიმავალი შარა და იმ შარაგზაზე რაღაც გაურკვეველი მოძრავი წერტილები (ო, რა გენიალურად დაგვიანტერესა – ნეტავი რა ან ვინ უნდა ყოფილიყო ის „მოძრავი წერტილები?!“ ჯ. მ.) მოჩანდა.

კიდევ უფრო შორს სოფელი იყო (რაღა საჭირო იყო ამის ხელახლა გადამღერება – წელან ხომ მიგვითითა „სოფლისაკენ მიმავალი შარა“-ო. ჯ. მ.)?

მეტი არაფერი „მოჩანდა“ იმ „სივრცეში?“ მეტი არაფერი „იყო?“ სულ ეგ იყო?! ჰმ! უბედურ მკითხველს კი ეგონა, აღარ დასრულდებოდა ეს სქემატურ-უმიზნო „იყო“ და „მოჩანდა!“

ავტორს არ ესმის, რომ ნაწარმოებში ამგვარ ჩამოთვლას პირველ რიგში აუცილებლად უნდა ჰქონდეს მხატვრული მიზანი, მერე ჭეშმარიტი მწერლის ნიჭის წყალობით მიღწეული მხატვრული ეფექტი, დასასრულ, მხატვრული შედეგი!!! თორემ ასე, უმიზნო, ბეცური ეპიგონურობით რომ მივაყოლოთ, „მატარებლის საფეხურიდან“, სასტუმროს ბოლო სართულის სარკმელ-აივნიდან, მწვერვალის თხემიდან თუ შვეულმფრენის ილუმინატორიდან რას არ დაინახვას კაცი და მით უმეტეს, მწერლის თვალი!!!

ჩვენი ავტორის ამგვარი ალაღბედურ-უსაგნო ჩამოთვლა ვერაფერს მატებს ტექსტის მხატვრულობას. პირიქით, დასაწყისშივე მკითხველს თვალს უხელს – საქმე აქვს უფერულ გრაფომანთან, რომელიც მხატვრული ნაწარმოების ოსტატურად „ქსოვის“ კი არა, ხელგაჩვეული „ბლანდვის“ ხელოვნებასაც კი ვერ არის დაუფლებული და ამიტომ გარკვეული რაოდენობის ფურცლების შესავსებად გზადაგზა ღობე-ყორეს ედება!

ავტორი თავდაჯერებით რომ გაიძახის: **„გაღმა გაშლილი ველი მოჩანდა უსასრულო“**-ო, ნეტავი სად **„გაღმა?“** თავი ცენტრალური რუსეთის ტრამალებსა თუ ტეხასის პრერიებში ჰგონია?! მისი მოძველებული მატარებელი ხომ მცხეთასა და მეტეხს შორის მიჯაყყაყებს! ამ მონაკვეთში კი მთა-გორებით გარშემორტყმული ისეთი პატარ-პატარა ველებია, გამართულად თანამედროვე აეროპორტი ან ფეხბურთის სტადიონი ძლივს ჩათავსდება! ავტორს კი რატომღაც სურს, აქ **„უსასრულო“** ველები მოგვალანდოს!

უცვეთელი ბორბლების გამომგონებელი

ნ. ნითელაშვილის ამ ტექსტმა იმედგაცრუებულ მკითხველებს შეიძლება ასეთი რამეც კი ავარაუდებინოს. თითქოს ავტორმა ყველაზე უკეთ იცის თავისი მწერლური თავბედისა: სანერ მაგიდას თვეობითაც რომ ჯიუტად უჯდეს და სიცოცხლე გაიმწაროს, ღირებულს მაინც ვერაფერს შექმნის! ვერა და, მაშინ წერას ჩამოეთხოვოს და ეგ იქნება!

ჰო, მაგრამ თან მწერლის სახელის შოვნაც რომ სწყურია! ააა!.. აბა?! ამიტომ რალა საჭიროა ტვინის უშედეგოდ ქყლეტა და დროის უქმად კარგვა: დაუდეგარი კალმისტარი თავგამტაც აჯილღასავით თავის ნებაზე მიუშვი და რაც გონებაში ალაღბედად წამოგიტივტივდება, ქალაღზე გადაიტანე!

ჰოდა, მხატვრული ნაწარმოებიც ის იქნება!!!

არა გჯერათ?! აჰა, თავად დარწმუნდით!

„მატარებელი მიჰქროდა (უნდა იყოს მიქროდა. ჯ. მ.). **უცვეთელი რკინის ბორბლები ითვლიდნენ** (უნდა იყოს ითვლიდა.. სინტაქსისთვის დრო აღარ რჩება – ხომ ხედავთ, მატარებლით „მივჰქრივართ!“ ჯ. მ.) **ცხოვრებას. წარსულს ბარდებოდა ყველაფერი, რაც ასე ძვირფასი ყოფილა,** (რად უნდოდა აქ ეს მიძიმე? ჯ. მ.) **თურმე“.**

ამგვარი უაზრო პასაჟებით გამორეტიანებულ მკითხველს უცებ ვეღარც კი გადაუწყვეტია, საიდან, რითა და როგორ დაიწყოს. ჯერ ერთი, რა საჭირო იყო ამის ბალღურ-გრაფომანული

გახაზვა, რომ მატარებლის ბორბლები რკინისაა?! ეს ყველამ ისედაც იცის!!! აბა, ვინმეს უნახავს ანდა სმენია, მატარებელს, მაგალითად, ფიცრის, კაუჩუკის, აზბესტის, კერამიკის, ბეტონის, მინის, პლასტმასის, ფაიფურის, თიხის, ტყავის, ქეჩის ან საზამთროს ქერქის ბორბლები ჰქონოდეს?! წელან რომ ვთქვი, ღობე-ყორეს ედება-მეთქი, ეს მანდილოსანი ავტორის დასამცირებლად ანდა პოლემიკის იაფფასიან სამკაულად კი არ ვიხმარე – მთელი ეს უთავბოლო ტექსტიც სულ ამგვარი „მხატვრული მიგნებებით“ კონინდება!.. ან ტინგიცის მეტი ვინ წამოისვრის, ხოლო იდიოტის მეტი ვინ დაიჯერებს მატარებლის „რკინის“ ბორბლების უცვეთელობას!

პირიქით, კოლოსალური ტვირთის, გადახურებისა და ხახუნის მაღალი კოეფიციენტისგან მატარებლის როგორც ყველა ნაწილი, განსაკუთრებით კი ბორბლებიცა და რელსებიც ცვდება და თავის დროზე თუ არ გამოცვალეს, კატასტროფა გარდაუვალი ხდება ხოლმე!

ოპონენტებს საშუალო სკოლის ფიზიკიდან ნუთუ აღარ ახსოვთ გარეგანი ხახუნის ორი სახეობის – **სრიალისა და გორვის ხახუნის** არსებობა და რაობა?! ან ის მაინც არ იციან, რისთვისაა ვაგონსარემონტო ქარხნები და დეპოები?! ვაგზალზე მოხვედრისას ან მატარებლით მგზავრობისას შემთხვევით ერთხელ თვალი მაინც არ მოუკრავთ დამხმარე ხაზებზე ჩამწკრივებული ახალთახალი ბორბლებისთვის... უკვე გამოცვლილი და ჯვართში ჩასაბარებლად დაწყობილი გაცვეთილი რელსების შტაბელებისთვის?! არ ვიცი, არ ვიცი!.. რანაირად შეიძლება ყოვლად უმარტივეს და ყველასათვის ნათელ ჭეშმარიტებაზე ასე აზრჩაუტანებლად წერა და მით უმეტეს, მისი ლიტერატურულ ორგანოში ბეცური ბეჭდვა?!

ავტორი დაუფიქრებლად რომ გვაუწყებს, **„ბორბლები ითვლიდნენ ცხოვრებას“**-ო, ცხოვრება გოჭები, მარგილები, თეფშები, მძივები, აბები, წინილები თუ სტიქიური უბედურების ზონაში გასაგზავნი ბურღულის ტომრები, ვინმემ რომ დაითვალოს?! ან ეს მართლა შესაძლებელიც რომ ყოფილიყო, მატარებლის „რკინის“ ბორბლებმა ეს რანაირად უნდა განახ-

ორციელოს?! მატარებლის ბორბალმა დიდი-დიდი რელსები ან შპალები „დაითვალოს!..“

ავტორი თავდაჯერებით ფილოსოფოსობს: „**წარსულს ბარდებოდა ყველაფერი, რაც ძვირფასი ყოფილა**“. ნუთუ იგი ანგარიშს აღარ უწევს, რომ ამ „ყველაფერში“ შედის ჩვენი მოქალაქის მიმართ ტოტალიტარული რეჟიმისა თუ მოძალადე მეორე პირის მიერ მიყენებული უსამართლობა, ტანჯვა-ნამება, შევინროება, დამცირება, შეურაცხყოფა და სხვა ათასგვარი უბედურება! მაშ, რანაირად შეიძლება ესეც „ძვირფასი“ ყოფილიყო?!

ერთი სიტყვით, ზოგადი, ზერელე, უმისამართო, ბუნდოვანი, არაფრიდან გამომდინარე და არაფერთან დაკავშირებული დაუფარავი წყლის ნაყვა!

„გული უხმობდა ადამიანებს... ისინი მოდიოდნენ თავისი ცხოვრებით, უტოვებდნენ თავისას, მიჰქონდათ კიდეც სანაცვლოდ. ასე დაუსრულებლად ავსებდნენ ერთმანეთს“.

ნადით ახლა და იჭყლიტეთ ტვინი: გული ვის და სად, რომელ „ადამიანებს“ უხმობდა... ვინ „ისინი?“... ვის უტოვებდნენ „თავისას“ ან რას უტოვებდნენ... ანდა თან რა „**მიჰქონდათ კიდეც?**“ „**ასე დაუსრულებლივ**“ ვინ ავსებდნენ ერთმანეთს ან რით ავსებდნენ?! ოოო!..

მოკლედ, თავ-ბოლოს ვერაფერს გაუგებთ, ნამლადაც კი ვერსად გადააწყდებით მოსათმენი მხატვრულობის თუგინდ მოჩვენებით გაელვებას – სულ უპასუხისმგებლო გრაფომანუელი ნისლი და ბურუსი!

სიყრუის ეპიდემია

ყველა ყრუი.

ილია

როგორც სმენამახვილი დედა თავისი ჩვილის შენელებული, აჩქარებული თუ საბედისწეროდ არეული სუნთქვის მიხედვით უშეცდომოდ გრძნობს ხოლმე, რა სჭირს მის საყვარელ პა-

ნიას და სასწრაფო ღონისძიებასაც ამის მიხედვით ღებულობს, ისე რამედ ღირებულ მწერალსაც უნდა გააჩნდეს მშობლიური ენის სმენადობა, რათა სწორუტყუერად გრძნობდეს თავისი ღვიძლი წინადადებებისა და მათში შემავალი თითოეული სიტყვის „სუნთქვას“, რათა პუნქტუაციის სწორი ხმარებით უნაკლოდ აწესრიგებდეს! წინააღმდეგ შემთხვევაში ავტორის მიერ ნაგულისხმევი აზრი მახინჯდება, ანდა, საერთოდ, ქრება!

ეს კი ნაწარმოების მხატვრულობას ისე ანადგურებს, როგორც ცხვრის ინფექციური სენი – მკრეჭავი მუნი მატყლს, მკითხველს კი ტანჯავს, აღიზიანებს და თუგინდ სრულებით უცნობი და „უდანაშაულო“ ავტორისადმი მტრულადაც კი განწყობს!

საერთოდ, არამარტო ხეირიანი მწერალი ან მწერლობის პრეტენზიის მქონე, არამედ ნებისმიერი რიგითი ქართველიც, ქართველი დედის მადლიან კალთაში გამოზრდილი პიროვნებაც ჭკვავარკვევით რატომ ვერ უნდა გრძნობდეს მშობლიური ენის ბუნებრივ „სუნთქვას“, მისთვის დამახასიათებელ თავისებურებებს?!

სამწუხაროდ, ნ. წითელაშვილს არ გააჩნია ენის სმენადობა, რაც თავის მხრივ ტრადიციულ უბედურებას წარმოშობს: ავტორი მისდევს და – ოღონდ ძნელია გავარკვიოთ, აღმაშფოთებელი თავდაჯერებით თუ ეჭვიანი გულის კანკალით! – წინადადებებში სასვენ ნიშნებს განუჭვრეტელ-გამაშეშებელი ვარაუდით ხმარობს, რასაც სავალალო შედეგი მოსდევს!!!

ეს მთელ ტექსტს ეტყობა. აი, ამის ერთი განსაცვიფრებელი ნიმუში.

„ამ ხელებმა, გუშინ, ბებიას (უნდა იყოს ბების. ჯ. მ.) საფლავს, ერთი მუჭა თბილი, ნოტიო მინა მიაყარეს (უნდა იყოს მიაყარა. ჯ. მ.)“.

ვის შეუძლია, მკითხველებს განუმარტოს – რა საჭირო იყო აქ ეს პირველი სამი (!) მძიმე?

ეს წინადადება ასე უნდა აგებულიყო.

„ამ ხელებმა გუშინ ბების საფლავს ერთი მუჭა თბილი, ნოტიო მინა მიაყარა“.

კარგი, ავტორი თავისი ტექსტისადმი „ყრუი“ აღმოჩნდა, რედაქცია?! ნუთუ ერთ თანამშრომელს მაინც არ უნდა ჰქონდეს ფრაზის „ეოკალურობის“ შესაფასებელი საჭირო და აუცილებელი სმენადობა?!

გრაფომანული ცეცხლთაყვანისმცემლობა

ავტორს ვერ მიუგვნია თხრობის დამაჯერებელი სტილისთვის და ამიტომ იძულებული გამხდარა... თუმცა რატომ იძულებული? ვინ იცის, ეს თავისი ზერეღე, იაფფასიან ეროვნულ-პატრიოტულ, ისტორიულ და რაღაც ეთნოგრაფიულ კაუჭებზე პრიმიტიულად ნაბლანდი უსუსური დებულებები იქნებ მართლა ჭეშმარიტი მხატვრული ლიტერატურა ჰგონია და ყელსაც კი იღერებს!

ნ. წითელაშვილს ცეცხლთან განსაკუთრებული დამოკიდებულება ჰქონია.

„ლადარში ინახავდა ცეცხლს ქართველი კაცი ყოველ საღამოს“.

პატივცემულო მკითხველებო, აქ რომელიღაც მიყრუებული სოფლის რომელიმე ოჯახის ერთი-ორი საღამო არ გეგონოთ – ქ-ნი ნანა ქართველი კაცის ცეცხლთან დამოკიდებულების მრავალსაუკუნოვან ისტორიას „მხატვრულად“ გვიშუქებს! ოღონდ იმას კი აღარ უკვირდება, ლადარში (!) ცეცხლი (!) როგორ უნდა შევინახოთ, მაგრამ ამგვარი „წვრილმანებისთვის“ სადა სცხელა – წინ ურთულესი საკაცობრიო პრობლემებია ნათელმოსაფენი!

მართლაც! რედაქციის შეგულიანებული ავტორი უფრო მეტი თავდაჯერებით განაგრძობს ცეცხლის გრაფომანულ ჩუჩხურს.

„გიზგიზებს ბუხარში ცეცხლი და, უფრთხილდება ადამიანი ცეცხლს. ინახავს, ახვევს სათუთად, ანთია და ანთია ის ცეცხლი ჩაუქრობლად“.

ნარმოგიდგენიათ?!

ცხადია, მიხვდებოდით: ავტორმა წელან თუ მხოლოდ

ქართველი კაცის მრავალსაუკუნოვანი გათბობის საკითხი „გაამხატვრულა“, ახლა კიდევ კანტისეზური სიღრმითა და ლაკონურობით ცეცხლის შეხვევა-შენახვისა და მისი „ჩაუქრობლად“ გიზგიზ-ტკრციალის მსოფლიო პრინციპი და მოდელი დაგვისურათა!

ამგვარი სისულელებით გულშენუხებულ მკითხველებს შეიძლება ესეც მოეთმინათ, ჩვენი ცეცხლთაყვანისმცემელი ავტორი აქ მაინც რომ შეჩერებულიყო! მაგრამ გაგიგონიათ?! ალვირანყვეტილმა, თანაც ნაურვალმა გრაფომანულმა აჯილდამ გამოუცდელ ავტორს თუ ერთი ნაართვა თავი, მერე იმას რაღა შეაჩერებს?!

ბედნიერო მკითხველებო, თქვენ ახლა მსოფლიო ლიტერატურის ისტორიასა და კაცობრიობის ცხოვრებაში ჯერ არსმენილი, კაცის გონებისთვის ნარმოუდგენელი შედარების მონმე გახდებით!

„პაპა ახლა ნალვერდალს ჰგავდა, მაკა – ნალვერდალში შეხვეულ ნაკვერჩხალს“.

არადა, რა არის **ნალვერდალი?** იგივე **ნაკვერჩხალი!**

აბა, რაღაა **ნაკვერჩხალი?** მწვარი შეშის გავარვარებული ნაწილი, – **ნალვერდალი.**

მაშასადამე, რა გამოდის? **ნალვერდალში** შეხვეული... **ნალვერდალი!!!**

უმეცარ ავტორს თუ არ ესმის, რას გაიძახის, ის **პაპა ოთარაშვილს** მაინც ექცია **ნაცრად**, შედარება დამაჯერებელი რომ გამოსულიყო!

ჰოდა, უბედურებაც სწორედ ეგ არის: არავის არაფერი არ ანალვებს, არავინ არაფერს არ უკვირდება – მთავარია, თავიანთი სასურველი ავტორებით დაკომპლექტებული ლიტერატურული ეშელონი თავისი **„უცვეთელი რკინის ბორბლებით“** შეუფერხებლად მირახრახებდეს!

ამბავი რძისგან შეშინებულისა

ნანა წითელაშვილის ეს მოთხრობა „თეთრი ეკლესია გზაზე“ ჟურნალმა 2008 წლის აგვისტოს ნომერში გამოაქვეყნა. გამოხდა ორიოდე თვე და პირადად ჩემთვის გამოაგნებელი და დაუჯერებელი რამ მოხდა – „ლიტერატურა და ხელოვნებაში“ ნომერიდან ამავე ავტორის ახლა რომანის, **„ცრემლები კიპაროსზე“** ბეჭდვა დაიწყო და ზედმიყოლებით შვიდ ნომერში გაგრძელდა!!!

ნათქვამია, ცხელი რძით შეშინებული დოსაც უბერავდაო! მეც სწორედ ასე დამემართა. მიუხედავად იმისა, პროფესიული ინტერესი მკლავდა: მოთხრობა რომ ასეთი იყო, ნეტავი რომანი (გესმით, რო-მა-ნი!!!) როგორიღა იქნება – შეიძლება ავტორმა სასწაული მოახდინა და მართლა ღირებული რამ შექმნა-მეთქი, ამ მოთხრობისგან „ტუჩებისა“ და ტვინის დაფუფქვა ისეთი მტკივნეული და ჭკუის მასწავლებელი გამოდგა, რომ რომანს ბერვა-ბერვითაც ვეღარ ნავეკარე!

დაე, ღმერთმაცა და ავტორმაც მაპატიოს ამგვარი ცხოველური შიში, ხოლო პირუთვნელმა მკითხველებმა – ვისაც **ნ. წითელაშვილის** ხსენებული **მოთხრობაცა და რომანიც** წაკითხული აქვს! – თავად განსაჯონ, ჩემი შიში საფუძვლიანი იყო თუ უსაფუძვლო.

ბრაფომანული აისბერგების საფანჯი

ნიკოლოზ ლეჟავას ორმოცდაექვსგვერდიანი ტექსტი „პატარა ადამიანი“ ჟურნალის „ლიტერატურა და ხელოვნება“ ოთხ ნომერშია (2008 წ., №6-9) განელილი. ავტორს მწერლის არაფერი სცხია, მასალას – მხატვრულობის ნატამალი.

ნ. ლეჟავას თითქოს ერთადერთი საზარელი მიზანი დაუსახავს – წყლის ნაყვაში გადასული უაზრო, აბსურდული მსჯელობით ხაფანგში შეტყუებული გემოვნებიანი მკითხველი და მით უმეტეს მწერალი, იქნებ როგორმე ჭკუიდან შეშალოს ანდა გრაფომანული სადიზმით ტვინში სისხლი ჩაუქციოს!

თავგადადებულ მკითხველსაც, რალაც მიზეზით იძულებული რომ გამხდარა, ტექსტს მთლიანად გასცნობოდა, დაწყებისთანავე, აზნაციდან აზნაცში თვალის ჟრუანტელმომგვრელი ელდიანობით ეხილება – მოულოდნელად გრაფომანული იდიოტიზმის უზარმაზარ აისბერგებს შორის რომ მოემწყვდა!!! ამიტომ თავგადარჩენის ინსტინქტის ფხიზელი სირენაც ავტორად ირთება და მისი პანიკური წივილი მერე ტექსტის ბოლომდე სულ ყურში უდგა: ახლა მთელი შინაგანი გამძლეობა-ამტანობის რეზერვების თავმოყრა და ამოქმედება საჭირო, რათა ამ სადისტურ-გრაფომანულ აისბერგებს როგორმე ისევ სრულ ჭკუაზე მყოფი გამოუძვრეს!!!

ამ ტექსტის ერთადერთი „ღირსება“ ეს არის: ავტორის გვარ-სახელსა და ფოტოსურათს მკითხველის ცნობიერებაში პირდაპირ შანთით ტვიფრავს და მტკივნეულად ამახსოვრებს – მის ნაწარმოებს თუ სადმე კიდევ გადააწყდა, სათოფეზეც აღარ გაეკაროს!!!

ავტორი ვითომ ე. წ. პატარა ადამიანს, თანაც ფსიქიკური ნორმებიდან გადახრილ პიროვნებას გვიხატავს და, როგორც ეტყობა, ჰგონია, რომ ეს ფონს ადვილად გაიყვანს: რაც უნდა აფიქრებინოს, აოცნებოს, ათქმევინოს და ჩაადენინოს, მისი გმირის „სიპატარავე“ და ფსიქიკადარღვეულობა ყველაფერს ბუნებრივად მიიყენებს და დამაჯერებელს გახდის! არადა, პირიქით კი არის: მხატვრულ ლიტერატურაში ამგვარი პერსო-

ნაჟის დახატვას უნიკალური მწერლური ტალანტი, ასეთი კატეგორიის პიროვნების ფსიქიკური ლაბირინთების ზედმიწევნით ცოდნა და ენის ვირტუოზული ფლობა სჭირდება!

თუმცა რა საჭიროა ასეთ მაღალ ღირებულებებზე მსჯელობა, როცა ავტორმა გამართულად არ იცის ენა, არ გააჩნია ნაწარმოების აგების რამედ ღირებული ტექნიკა. ამასთანავე იგი აბსოლუტურად პროფანია ნაწარმოების ასაგები საჭირო მასალის შერჩევის თვალსაზრისით ანუ ვერ ხვდება, რას უნდა ჩაეჭიდოს და რა გამოტოვოს!

ამას კი სავალალო შედეგი ახლავს: თავისი უსაგნო მსჯელობებით თავგართული ავტორი მისდევს და პროფკავშირის კრების მდივანივით ყველაფერი პირნიშნადად ქალაქდზე გადააქვს!.. ამიტომ მთლიანი ტექსტი მზის გულზე მიბმული და უყურადღებოდ მიტოვებული, შემთხვევით გამოჩენილი მადლიანი მშველელის მომლოდინე მშიერ-მწყურვალ ბებერი ჭაკივით გულსაკლავად ფრუტუნებს: თვითონ ავტორმაც არ იცის, ამა თუ იმ აბზაცში რაზე იწყებს მსჯელობას ან რისთვის აგრძელებს... თუმცა როგორ არ იცის, ცხადია, „უმთავრესი“ მასაც ძალიან კარგად ეცოდინება, როგორც ეს ყველა დონისა და რანგის მწერალმაც იცის: გარკვეული რაოდენობის ფურცლები თუ არ შეავსე, აბა, ისე რას უნდა ეწოდოს ჩანახატი, ეტიუდი, მინიატურა, მოთხრობა, ნოველა, რომანი!.. რა უნდა მიიტანო რედაქციაში?!

„ხელის სწრაფი მოძრაობით ფარდები გადასწია, ლამის ჩამოგლიჯა – ჰაერის, უფრო მეტად კი სინათლის ხარბად ჩასუნთქვა სურდა (დიდებულია! მწერალთა კავშირის ჟურნალმა მხატვრულ ლიტერატურაში სინათლით მსუნთქავი პერსონაჟებიც შემოიყვანა! ჯ. მ.).

ქვეცნობიერად ახლა იმედი გარე სამყაროსთან პირველ შეხვედრაზე ჰქონდა დამყარებული – როგორ დახვდებოდა იქაურობა, როგორ მიიღებდა სამყარო თავის ერთ-ერთ შვილს. სხვა თუ არაფერი, არაფრისგან იშვა მისი ბედნიერება და ახლა ისევ არაფერი ემუქრებოდა მის ბედნიერებას. ჯერ კიდევ ცოტა ხნის წინ და უფრო ადრეც, ოთახში გამოკეტილს ამინდის ჭირვეულო-

ბისათვის კი არა, შეიძლება არც წარღვნისთვის მიექცია ყურადღება, მაგრამ ახლა თავზარდაცემული იდგა, აზრის მოკრება უჭირდა. მხოლოდ უმწეობას, საკუთარ არარაობას გრძნობდა და ესე იგი, ბედნიერების კოშკების დამსხვრევას!

ცახცახმა აიტანა. ძალა თანდათან ეცლებოდა, მაგრამ უეცრად, (რა საჭირო იყო აქ მიძიმე? ჯ. მ.) საოცრება მოხდა – შვებამ მოეველინა ამომავალი მზის სხივი, რომელიც ეზოს იმ კუთხეს მოეფინა, ბავშვებს რომ ჰქონდათ სათამაშო ადგილად არჩეული. მაშ, არ დაკარგულა მზე (კიდევ კარგი! ჯ. მ.), ცა და სულ მალე, ალბათ, ბავშვების ჟრიამულიც გამოაცოცხლებდა ქვეყნიერებას (უჰ, ჟრიამულიც ესა ყოფილა! ჯ. მ.)! შეამჩნია, როგორ იწყო ნუმპემ შრობა (თვალმახვილობაც ამას ჰქვია! ჯ. მ.). შეიძლება მოეჩვენა კიდევ (როგორც ვაჟა ოთარაშვილს მოსჩვენებია, რომ ეს უსაგნო ბოდილი ნამდვილი მოთხრობა იყო! ჯ. მ.), მაგრამ აქ მთავარი სულ სხვა რამ იყო – ის, რაც ყველასათვის არაფერია – არაფერი!“...

„მართალია, წმინდა წიგნები არ ჰქონდა წაკითხული, მაგრამ გადმოცემით იცოდა იქ მოთხრობილ ადამიანებზე, რომლებიც ქვეყნად მხოლოდ და მხოლოდ სიკეთეს თესდნენ. ჩვენი გმირი მათ, რა თქმა უნდა, ვერ შეედრებოდა, მაგრამ სურდა, თავადაც კეთილი ყოფილიყო – ყველასათვის გადაეშალა გული, დამეგობრებოდა. დარწმუნებული იყო, იმითივე უპასუხებდნენ. ზოგიერთში მიძინებულ სიკეთეს თავად გააღვიძებდა, გაუცოცხლებდა დაკარგულ რწმენას! დაარწმუნებდა, რომ მეგობრობა შესაძლებელია ყველასთან და ამით კიდევ რაღაც სხვას, ყველაზე მნიშვნელოვანს დაამტკიცებდა, რისი არსებობის შესახებაც ჯერ არავინ არაფერი იცოდა. მაინც რა იყო ის რაღაც, „ყველაზე მნიშვნელოვანი“, ჯერ თვითონაც არ იცოდა (ამას, ალბათ, რედაქციის გამობრძმედილი მუშაკები ხვდებოდნენ, თორემ ისე რას დაუბეჭდავდნენ! ჯ. მ.). ჯერ ნანყვეტ-ნანყვეტი და დაულაგებელი ჰქონდა აზრები: მარადიულობა... მარადიული ქვეყნარტება... ყოველივე ამ იღუმალების ფუძე... და ა.შ. თუმცა აზრების დაულაგებლობა სრულიადაც არ აუფერულებდა ოცნებას (ეტყობა, ეტყობა! ჯ. მ.). პირიქით, როდესაც მათ დალაგებას ცდილობ-

და, უფრო იბნეოდა (ო, ეს კი განსაკუთრებით ეტყობა!!! ჯ. მ.) და თავისდა გასაოცრად კიდევ ერთხელ რწმუნდებოდა თავისი იდეის, იმ რალაც „ყველაზე მნიშვნელოვანის“ საფუძვლიანობაში. მართლაც, წესით, ამგვარი მნიშვნელოვანი რამ ასე იოლად არც უნდა შეემეცნებინა ადამიანის გონებას... მიუხედავად ასეთი რთული აზრებისა, ვერ ვიტყვით, რომ პატარა ადამიანი თავს ფილოსოფოსად თვლიდა. მისი ქმედება უფრო გულიდან იყო ნაკარნახევი და არა გონებით ნაფიქრალი, გონება ყველაფერს ამას შემდეგ აიტაცებდა, თავის სახელს დაარქმევდა, ფილოსოფიად აქცევდა! მანამდე კი, უნდა ერქარა, ერქარა ადამიანებისკენ! ჩვენი გმირი ნაცნობებსა და უცნობებს არ ანსხვავებდა ერთმანეთისგან, მას ყველა ერთნაირად უყვარდა. უყვარდა ისინიც, ვისგანაც წყენა ახსოვდა. სასაცილოც კი არის თითისტოლა ბავშვებზე განაწყენება, მაგრამ რა წამს სახლიდან გამოსულს (ე.ი. შინიდან. ჯ. მ.) დაინახავდნენ, გარს ეხვეოდნენ და... არა! არ ღირს ამის გახსენება – ისინიც უყვარდა... გამორჩეულად! და ეს იყო ერთადერთი გამონაკლისი – ბავშვი ბავშვია!“

კი მაგრამ, რატომ „ერთადერთი გამონაკლისი“ – წელან არ იძახდა, „მას ყველა უყვარდა“-ო?!

ახლა აქ მოუსმინეთ.

„მას მხოლოდ ანმყოში უნდა ეცხოვრა, ეცხოვრა იმ შეგნებით, რაც მრავალ რამეს ითვალისწინებდა. ბავშვები – მერე რა, რომ ისინი ცელქობდნენ: სადარბაზოს ქვარტლავენ, კედლებს ჩხაპნიან და კიდევ სხვა ათას ბავშვურ ონავრობასთან ერთად ზოგიერთ ადამიანს აბრაზებენ? აბრაზებენ და შემდეგ იცინიან! ისინი ხომ იცინიან, ე.ი. ხუმრობენ – ხუმრობა კი... დღეიდან თავადაც იხუმრებს, იხუმრებს არა ვინმეს გასაბრაზებლად, არამედ ისე, უბრალოდ, სიყვარულით. სხვებსაც აჩვენებს, რომ ასე სჯობია, მისებურად, პატიოსნად, მეგობრულად...“

ავტორი თავისებურად განაგრძობს.

„მეზობლის ბავშვის ტირილი მალე შეწყდა. პატარა ადამიანი ისევ მეზობელს გადასწვდა ფიქრით. ყველაფერი გაიხსენა. ახლა შორიდან უფრო ესიმპათიურა მეზობელი და სურვილი გაუჩნდა, კიდევ რამდენიმე ხანს დაეყო მასთან, მოეთხრო რამე,

რაც, რა თქმა უნდა, თავის ბედნიერებასთან იქნებოდა დაკავშირებული. თანდათან ეს სურვილი ისე გაუცხოველდა (უნდა იყოს „ეს სურვილი თანდათან ისე გაუცხოველდა“. ჯ. მ.), რომ კიბისკენაც კი წაინა, იქით, საითაც, (რად უნდოდა აქ მძიმე? ჯ. მ.) უფროსი მეგობარი მიჰფარებოდა თვალს. მაგრამ, (ეს მძიმეც უადგილოა. ჯ. მ.) სანამ ნაბიჯს გადადგამდა, მუხლები მოეკვეთა (კი მაგრამ, აქ მუხლმოსაკვეთი რა იყო?! ჯ. მ.) – არ დაურცხვენია, არც მორიდებია – საკუთარი თავი შეეზიზღა ასეთი ეგოისტური სურვილისათვის. რა სინდისით უნდა მოეცდინა მეზობელი, როცა ბავშვზე ზრუნავდა (ო, აი, თურმე რა!... შემირცვენია ყველა დროის ყველა დიდი ჰუმანისტი!!! ჯ. მ.), პანიაზე, რომელსაც სითბო და ყურადღება ყველაზე მეტად (ავტორს აქ ყველაზე აუცილებელი სიტყვები დავინწყებია „სწორედ ახლა“. ჯ. მ.) ესაჭიროებოდა. ამხელა კაცი იყო და თვითონაც განიცდიდა სითბოსა და ყურადღების ნაკლებობას (უჰ, ბედნიერი პერსონაჟია, სხვა რამის ნაკლებობას რომ ვერ გრძნობს! ჯ. მ.)... ამას დანაშაული ერქვა (კაცი ვერ მიხვდება, აქ ავტორი თავის პერსონაჟს რას უთვლის დანაშაულად? ჯ. მ.). მართალია, წყალივით (უნდა იყოს სწყუროდა. ჯ. მ.) წყუროდა თავისი ესოდენ უზარმაზარი ბედნიერება გამოემზეურებინა (არა უშავს რა – მკითხველებს ხომ გამოგვიმზეურა! ჯ. მ.), მაგრამ – შეგნება (ო, ამას ჩემით კი ვერ მივხვდი, პარდონ! ჯ. მ.)?! შეგნება არ აძლევდა ამის უფლებას!“

მაშ, მივყვეთ ტექსტის მთავარი პერსონაჟის ფიქრებსა და აზრებს. ოღონდ ვისაც თავისი მტკიცე ნებისყოფის, ნერვებისა და ფიზიკური გამძლეობის იმედი არა აქვს (რაც მართალია, ამაზე დასაწყისშივე უნდა გამეფრთხილებინეთ!), ის დამშვიდებული სინდისით ჩამოსცილდეს ტვინის გამომალაყებელ ამ გრაფომანულ გოლგოთას – ლალატად არვის ჩაეთვლება!

„სადარბაზოდან ქუჩაში შურდულივით გამოვარდნილ პატარა ადამიანს თავის შეკავება რომ ვერ მოეხერხებინა, გემივით შეცურდებოდა წვიმის წყლის უზარმაზარ გუბეში (მერე, რომ დამხრჩვალყო ამ „უზარმაზარ გუბეში“, რაღა ეშველებოდა მსოფლიო ლიტერატურას! ჯ. მ.). ნესტისა და დილის მსუბუქი სუსხით (თუკი მსუბუქი სუსხი იყო, ნესტი როგორღა იდგებო-

და?! ჯ. მ.) გაულენთილი დედამინა ზანტად იშუშებდა ნუხანდელი ავდრისაგან მიყენებულ ჭრილობებს (ჰმ, ჭრილობები მაშინ უნდა გენახათ, ავდრები რომ არ ანედლებდეს და ასულმდგმულებდეს სამრეწველო კვამლისა და გამონაბოლქვისაგან ისედაც ტემპერატურაანეულ, სულის მლაფავ დედამინას – გვალვა უდაბნოდ აქცევდა და სულ ყავარ-ყავარ დახეთქავდა!!! ჯ. მ.) უკვე ძალაგამოცლილ ღრუბლებს შორის ხასხასა სვეტებად გამოღნეული მზის სხივებით (აბა, როგორი სურათია?! ჯ. მ.) რალაცნაირად მდორედ (უნდა იყოს მდოვრედ. ჯ. მ.) აუჩქარებლად, თითქოს ეზარებაო, ისე იღვიძებდა არემარე. სიზანტე ყველაზე მეტად ადამიანებს ეტყობოდათ (პირდაპირ გასახეტებელია! დიდ ქალაქში, აბა, ეს ადამიანებს გარდა სხვა კიდევ ვისა და რალას უნდა დასტყობოდა: უცხოპლანეტელებს, ხიდებს, ნახირს, ცხვრის ფარას, ტროტუარებს, გუმბათებს თუ სკვერებში მობალახე კამეჩებს?! ჯ. მ.), ძილისა თუ უამინდობისგან რომ მოთენთილიყვნენ (ადამიანს ძილი კი არა, უძილობა თენთავს! აუცილებელი, ჯანსაღი ძილი კი ასვენებს, სასიცოცხლო ენერგიეს აღუდგენს და თავის გასაკეთებელ საქმესთან შესაბამელად განაწყობს!!! ჯ. მ.). თუმცა ქუჩები მაინც შესამჩნევად ავსებულყო მათი ფუსფუსით (აბა, როგორ მოგნონთ ანდა როგორი წარმოსადგენია, ფუსფუსით გავსებული ქუჩები, მოედნები, თეატრები, რესტორნები, სტადიონები და ა.შ. ჯ. მ.) და ყრიაშულით – ვინ სამსახურში მიიჩქაროდა, ვინ სასწავლებლად, ვინ – სად და ვინ – სად... და მათ შორის, როგორც ყველა, როგორც ყველა სხვა იქაურობის სრულუფლებიანი მკვიდრი (როგორც ვხედავთ, ავტორი უუფლებო მკვიდრთ კანონგარეშე აცხადებს! ოლონდ გაუგებარია, ქალაქის მოსახლეობას რა პრინციპით ჰყოფს ამგვარ კატეგორიებად? ჯ. მ.) ჩვენი გმირიც ჩართულიყო ქვეყნის ამ სუნთქვაში (ო, რომელი მკითხველი არ ინატრებს „ქვეყნის ამ ერთიან სუნთქვაში“ გლობალურ ჩართვას! ჯ. მ.) მხნედ დააბიჯებდა ქალაქის იმ ქუჩებში, სადაც ხალხმრავლობა იგრძნობოდა და ადამიანებთან დამეგობრების სურვილი სულ უფრო და უფრო უძლიერდებოდა, – შეეძლო პირველივე შემხვედრი გაეჩერებინა, დამეგობრებოდა (აგანგალა-განგალააა! ჯ. მ.)! ოლონდ არ ჩქარობ-

და, მთლად ასე, ნაუცბათევად აღარ უნდოდა მასსა და სამყაროს შორის (ერიჰაა! ჯ. მ.) აღმართული კედელი დამსხვრეულიყო. საკუთარ შესაძლებლობებში ეჭვი არ ეპარებოდა, მაგრამ რადგან ეს დღე მისთვის ძალზე მნიშვნელოვანი იყო, აღარ ემეტებოდა ასე უბრალოდ, ერთი ხელის მოსმით. ამ ყოყმანსაც თავისებური ხიბლი ჰქონდა. ეგეც არ იყოს, ერთხელ და სამუდამოდ გამოემუშავებინა ჩვევად სიღინჯე, თავდაჭერა, რომ იტყვიან, ასჯერ გაზომვა და ერთხელ გაჭრა.

მერე და მერე, რა თქმა უნდა, თამამად მოუნევდა ადამიანებთან მისვლა, კეთილი ზრახვებით მათ სულში შეჭრა, მათი გათბობა, გაღვიძება, ოღონდ თავდაპირველად საამისოდ უნდა გამოერჩია ადამიანები. მართალია, ყველა უყვარდა, ყველასათვის გული ჰქონდა ღია (ეჰ, მოსანყენია ამდენი სინტაქსის სწორება! ჯ. მ.), მაგრამ აჩქარება მაინც არ არგებდა (არა, არა! ჯ. მ.). დასაწყისისათვის ნაცნობ ადამიანებთან უნდა ეცადა. დარწმუნებული იყო, ასეთებს მრავლად გადაწყებოდა ამ ქუჩებში (ო, ეს ქუჩები! ჯ. მ.) – ყოველთვის, როცა შინიდან გამოდიოდა, ეჩვენებოდა, რომ ლამის ყოველ ნაბიჯზე ნაცნობებს აწყებოდა. გამვლელებს სახეზე არ უყურებდა (გამომვლელებს? ჯ. მ.), ჩვევად ჰქონდა მათთვის თვალის არიდება. უბრალოდ, ინტუიცია კარნახობდა, რომ ისინი ყოველ კუთხე-კუნჭულში მიმოფანტულიყვნენ – ელოდებოდნენ, როდის მოიცლიდა მათთვის, ყურადღეებას მიაქცევდა, მიესალმებოდა!“

განსაცვიფრებელია ავტორის პედანტური უდრეკობა: ის არც თავის თავს იბრალებს, არც თავის უბედურ პერსონაჟს, არც უდანაშაულო მკითხველს. თუმც ამგვარი „სისუსტე“ რომ გამოერჩინა, როგორღა შეივსებოდა რედაქციაში მისატანი ფურცლების გარკვეული რაოდენობა?!

მამ, უდრტვინველად ვზიდოთ მძიმე ჯვარი!

„ფიქრებში ჩაძირული ერთ ადგილას შედგა. კარგა ხანს იდგა გაუნძრევლად. ბოლოს, როგორც იქნა, გამოერკვა და ამღვრეული თვალებით ირგვლივ მიმოიხედა. ქუჩა კვლავ ძველებური ცხოვრებით ცხოვრობდა, ხალხი თავისთვის მიმოდიოდა. ბრაზი მოერია – ვინ იცის, რამდენმა ნაცნობმა ჩამიარა და მე კი

ისევ თვალი ავარიდევო. რა თქმა უნდა, ეს ვარაუდი იყო, მაგრამ თავი კი გაიფრთხილა: ფიქრებს ნუ აპყობიხარ, გულისყური გამოიჩინეო და გზა განაგრძო. დიდხანს იარა, ერთი გრძელი ქუჩა და კიდევ რამდენიმე მისასხვევ-მოსახვევი უკან მოიტოვა. მზად იყო, ასი ამდენიც გაეველო (რედაქციის უმეცარი მესვეურებისა და გრაფომანი ავტორის მეოხებით ასს კი არა, თუგინდ ათას ამდენსაც გაივლის – ვის რა ენალვლება!!! ჯ. მ.), მაგრამ ერთმა უცნაურმა გარემოებამ შეაცბუნა: მიუხედავად იმისა, რომ ყურადღება აღარ გაჰფანტვია და ხალხის ტალღაც არ შეთხელებულა, გამვლელ-გამომვლელებში ვერც ერთი ნაცნობი ვერ აღმოაჩინა (ეს როგორ, წელან არ გვეუბნებოდა: ყოველთვის, როცა შინიდან გამოდიოდა, ლამის ყოველ ნაბიჯზე ნაცნობებს აწყდებოდაო?! ასე ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო! ჯ. მ.) შედგა და თავისდა უნებურად ფიქრს მისცა თავი, უნდოდა, გარკვეულიყო, რა ხდებოდა. ერთი პირობა ეს შემთხვევითობას მიანერა, მაგრამ იმდენად იყო დარწმუნებული, გუმანი არ ატყუებდა, შემთხვევითობა მალევე გამორიცხა. ახლა ეჭვი შეუჩნდა (თუკი დარწმუნებული იყო, გუმანი არ ატყუებდა, ეს ეჭვი რაღამ შეუჩინა?! ჯ. მ.): ნუთუ ემალებიან? სამაგიეროს უხდიან – ახლა თვითონ არიდებენ თვალს... ოჰ, არა, ამის გაფიქრებაც კი ზარავდა! არადა, სინამდვილეს ჰგავდა... პატარა ადამიანს ავისმომასწავებელი (უნდა იყოს ავის მომასწავლებელი. ჯ. მ.) წინათგრძნობა უხეთქავდა სულს (ღმერთმა ყველას გამოროთ, როგორც გულის, ისე სულის გახეთქვა! ჯ. მ.), გონებას უღრღნიდა. სასწრაფოდ რამე უნდა ელონა, რამე სანუგეშო მოეფიქრებინა, თორემ მერე და მერე მთლად გადაეწურებოდა გადარჩენის იმედი! გამწარებით დასჩერებოდა ქვაფენილს, ისე ხვრეტდა მზერით, თითქოს მისი ბრალი ყოფილიყო (ნეტავი აქ რა ბრალეულობაზეა ლაპარაკი?! ჯ. მ.). ქვაფენილი, რა თქმა უნდა, არაფერ შუაში იყო (მადლობა უფალს, თორემ ჩვენი გმირი თითოეულ ქვას სულ მზერით დააფაცხავებდა და ქუჩა ხელახლა მოსაგები გახდებოდა!!! ჯ. მ.). თუმცა ბოლო წამს, ჩვენს გმირს მთლად გათავებული რომ ეგონა საქმე (ნეტავი, რომელი საქმე? ჯ. მ.). თითქოს ქვამ უკარნახაო (ოოო, ეტყობა, „ქვათა ლალადის“ რაღაც უახლეს ვარიანტთან

გვექნება საქმე!!! ჯ. მ.), ერთმა აზრმა გაუნათა გონება (ჯანი გავარდეს, ბარემ ეს აზრიც მოვისმინოთ და ამით დავამთავროთ, თორემ სულ ვალერიანის წვეტებით მოსაბრუნებელი გაგვიხდება ამ გრაფომანული მართონის მონაწილე, გზადაგზა ერთმანეთს მიყოლებით დაცვივებული უდანაშაულო მკითხველები!!! ჯ. მ.) იქნებ ისინი, ნაცნობები, არც არასოდეს ყოფილან ქუჩაში ასე, ყოველ ფენის ნაბიჯზე მიმოფანტულნი? ჰო, ჰო, ნამდვილად ეჩვენებოდა მათი სიახლოვე – სიარულის დროს თავი ხომ ერთ-თავად მიწაში ჰქონდა ჩარგული (აქ მკითხველი შეიძლება შეიშალოს! თავჩაღუნული, თავჩაქინდრული სიარული ვის არ გაუგონია, მაგრამ ადამიანმა სიარულისას თავი მიწაში როგორ უნდა ჩარგოს, ხოლო თუ ჩარგავს, მაშინ როგორღა ივლის ანდა ისეთი რა ფოლადის თავ-სახნის-საკვეთი უნდა ებას, რომ ქვაფენილიან (!!!) ქუჩაში თავჩარგულმა სიარული შეძლოს?!. თუმცა ვინ იცის, ტექსტის ავტორი და ჟურნალის მესვეურები იქნებ მართლა თავგუთონიანი პიროვნებები არიან და მსგავსი რამ მათთვის არავითარ სიძნელეს არ წარმოადგენს!!! ღმერთო, შენ გადმოგვხედე! ჯ. მ.) ბოლოს და ბოლოს, სად ჰყავდა ამდენი ნაცნობი, ყოველ კუთხე-კუნჭულში რომ შეჭფეთებოდნენ? რაწამს ეს გაიაზრა, გულზე მოეშვა. ისე ამოისუნთქა, გეგონებოდათ, მთელი ცხოვრება ფილტვებში ჰაერი უგროვებია და ახლა უშვებსო“.

აი, ასე: ჟურნალის ოთხ ნომერშია განელილი ეს ყოველად უაზრო და არაფრის მთქმელი ტექსტი, რომლის დიდ-პატარა აბზაცები დიდ-პატარა გრაფომანულ აისბერგებს მოგაგონებთ! და ეს მაშინ, როცა ბევრისბევრ ნამდვილ პროზაიკოსს თავის დროზე ამ ჟურნალში თუგინდ ერთი, ხუთ-ექვსგვერდიანი ნოველის დაბეჭდვა დანაშაულებრივ ოცნებად უქცეის!..

ვისაც ტვინის ძაფები უმოძრავებს, მას უეჭველად დაებადება ბუნებრივი კითხვა: კი მაგრამ, საქართველოს მწერალთა კავშირის მესვეურებს – პროექტის ავტორსა და ხელმძღვანელს, ვაჟა ოთარაშვილსა და საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს, თანაც ამავე ჟურნალის საკონსულტაციო საბჭოს წევრს (!), მაყვალა გონაშვილს ნუთუ მართლა იმდენი ლიტერატურული გემოვნება არ გააჩნიათ და ვერ ხვდებიან – ამგვარი

იდიოტური მაკულატურის ბეჭდვა მხატვრული ღირებულებები-
სა და მკითხველი საზოგადოების შეურაცხყოფაა?!

საარჩევნო უკადრისი მანიპულაციებით აღზევებულ ამ
დიდმოხელეებს, ალბათ, მართლაც არ გააჩნიათ მინიმალური
ლიტერატურულ-მხატვრული გემოვნება და ეს არც ესმით, თო-
რემ რომ ესმოდეთ, მშობლიური მწერლობის ანდა საკუთარი
ავტორიტეტის მტრები ხომ არ იქნებიან, მსგავსი ტექსტები
შეგნებულად ბეჭდონ?!

მაშ, სად არის სამართალი?!

სა-მარ-თა-ლი!.. ჰმ, ქვეყნად სამართალი რომ იყოს, მა-
შინ **ვაჟა ოთარაშვილი** ელიავას ბაზრობაზე კუპრსა და კარბიდს
უნდა ჰყიდდეს, **მაყვალა გონაშვილი** კი პროვინციული ბაზრის
კუთხეში გახუნებულ ბრეზენტზე მიმოშლილ, ხმარებიდან გა-
დავარდნილ საყოფაცხოვრებო ხარახურას უჯდეს!

მაგრამ სად არი სამართალი?!

კორიდაზე საშინელი

თეა თოფურიას ტექსტის „დილა მთაში“ („ლიტპალიტრა“, 2012წ., №3) ერთადერთი პერსონაჟი, სიკვდილის პირად მივარდნილი ბერიკაცი, ყველასგან მიტოვებული პატარა სოფლის უკანასკნელი მკვიდრია.

თვითონ ტექსტს ვეებერთელა ნახატი და ავტორის ფოტოსურათიც რომ გამოვაკლოთ, სრული ერთი ფურცელიც ძლივს გამოვა. თუმც მწერლისთვის ესეც საკმარისი გამომდგარა, წაცდენილი მკითხველი გაოგნებამდე, სასონარკვეთამდე, აჯანყებამდე... თუ ღმერთმა უწყის, კიდევ სადამდე შეიძლება მიიყვანოს!

ტექსტს არ გააჩნია მხატვრულობის ნატამალი. თუმც გულუბრყვილობა იქნებოდა, მისთვის რიგიან მკითხველს და მით უმეტეს, მწერალს, ამგვარი პრეტენზია წაეყენებინა. აქ სავალალო და გასაჩხრეკი სულ სხვა რამეა. ლოგიკურად დაუკავშირებელი უშინაარსო და აბსურდული აზრის შემცველი წინადადებები ერთმანეთთან ისეთი სადისტურ-უტიფრული შეუბრალებლობითაა მილურსმული, რომ მკითხველის თვალში პიროვნულად სრულებით უცნობი ავტორი ემსგავსება უცხოურ მძღავრ ბულდოზერს, რომლისთვისაც მებულდოზერეს ტევადი ბაკი სანვავით ბოლომდე გაუვსია, მერე მავთულებით, კაუჭებითა და რალაც სამაგრებით სამართავი ბერკეტები და პედლები ისე მიუბ-მოუბამს და გაუმამგრებია, რომ ბულდოზერმა მებულდოზერის გარეშეც იმუშაოს!!! ამ წვალებას რომ მორჩენილა, ბულდოზერი მუშაობის დაბალ რეჟიმზე დაუყენებია, მერე თვითონ ძირს გადმომხტარა და სადღაც წასულა!

ასე და ამრიგად: რალაც ბექობს მიყენებული „უპილოტო“ ბულდოზერი შეუპოვრად გუგუნებს, მიწიდან ოდნავ აცილებული შუბლლაპლაპა ციცხვით ხირხატ მიწას აწვება, თხრის, ჩიჩქნის, თხრის!.. ხან მარცხნივ მოცურდება, ხან მარჯვნივ!.. ის მაინც წინ მიხობხავს და ჩიჩქნის, ჩიჩქნის, ჩიჩქნის!... ახლა უკან ცურდება, გაუთავებლად ბუქსაობს, ბარგანაობს, ჯაყჯაყებს, ჯიუტად წვალობს და აშვერილ ციცხვს საღაც კი მოახვედრებს

მინას, ჩიჩქნის, თხრის, ხვეტავს, ჩიჩქნის, თხრის, ხვეტავს!

მაგრამ რა აზრი აქვს ამგვარ ბრმა თხრასა და ხვეტას, თუკი მას გამოცდილი მეზულდოზერე არ მართავს, რომელსაც ნათლად ეცოდინება შესასრულებელი სამუშაოს მიზანი, მოცულობა, მასშტაბი, საზღვრები, ხარისხი?!

ავტორი თავის ტექსტს დღედათვლილი ბერიკაცის გამოღვიძებით იწყებს.

„ცოტა ხანს ჭერს უცქირა. ხანდახან წვიმა ჩამოდიოდა ამ ჭერიდან. ერთხელ თოვლიც კი ჩამოვიდა“.

ამ სტრიქონებში ჩატეული ზეგრაფომანული აზროვნების საზარლობას მხოლოდ ის ინვენეს მთელი თავისი დამთრგუნველობით, ვინც ტექსტს თავიდან ბოლომდე წაიკითხავს, რომელიც აი, როგორ მთავრდება.

„აივანზე გავიდა. ჩამონგრეული ჭერიდან თოვლი ჩამოდიოდა ოთახში“.

თ. თოფურიამ რაკი დასაწყისშივე გვიხსენა ბერიკაცის ჭერჩამონგრეულ ოთახში წვიმის ჩამოდენა, მკითხველიც მაშინვე მიხვდა ყველაფერს! ახლა კი ავტორის დაბეჯითებული ნათქვამიდან საბოლოოდ და ურყევად დადასტურდა – ბერიკაცის ოთახს თურმე ჩამონგრეული ჭერი ჰქონია!!!

მაშინ როგორღა უნდა გავიგოთ ავტორის წელანდელი რალაც გონებამიღმური ნათქვამი.

„ხანდახან წვიმა ჩამოდიოდა ამ ჭერიდან“.

აბა, აქ მკითხველს როგორ არ დაენწყება თავის ტკივილი: რას ჰქვია **ხანდახან?** როგორ თუ **ხანდახან?!** ჭერი თუკი საერთოდ ჩამონგრეული იყო, მაშასადამე, იქ წვიმა **ხანდახან** კი არა, ყოველი განვიმებისასაც ჩამოვიდოდა!!!

მაშ, როგორ უნდა აიხსნას ჭერჩამონგრეულ სახლში წვიმის ჩამოსვლის თოფურიასეული ეს გონებამიღმური **ხანდახანობა:** უფალი თუ გუნებაზე იქნებოდა, წვიმის დაწყებამდე ამ მიხრწნილი მოხუცის ჭერჩამონგრეულ სამყოფელს უხილავ გუმბათს ჩამოაფარებდა, ხოლო თუ უგუნებოდ ბრძანდებოდა – ბერიკაცს წვიმა მხოლოდ მაშინ ჩამოსდიოდა?!

აგერ, უბედური მკითხველის გონების შემრყევი მეორე

გრაფომანულ-ბიზონისებური ნახტომი.

„ერთხელ თოვლიც კი ჩამოვიდა“.

დედა, რა მომხდარა! ან მწერალმა ეს როგორ შენიშნა – ქვემარტივი შემოქმედის გამჭრიახი თვალი ჰქონია!!!

ეტყობა, თეა თოფურიაც იმ მოსარიდებელ ავტორთა ურდოს მიეკუთვნება, რომლის სრულებით ჯანმრთელი, განათლებული, ნორმალური, გონებასაღი და პიროვნულად საინტერესო „მეომარი“ როგორც კი ქათქათა ფურცლისა და კალმისტრის პირისპირ აღმოჩნდება ხოლმე, გაბდღვრიალებულ კორიდაზე პირველად შეშვებულ ხამ ხარს ემსგავსება და თვითონაც აღარ ესმის, რას წერს!!!

აგერ, თუნდ ახლაც: ავტორმა რაკი ბერიკაცის ქერჩამონგრეულ ოთახში თავიდან წვიმა ჩამოიყვანა, მაშ, თოვლს ნინ რალა დაუდგებოდა?!

მწერლობას, რთულ გრამატიკულ კატეგორიებს, სტილსა და მხატვრულ ოსტატობას ერთი წუთით თავი დავანებოთ! მაშ, ზრდასრული, განათლებული, ნაკითხი, თანაც მწერლის სახელის მსურველი ინტელიგენტი მანდილოსანი წუთუ ამასაც ველარ ხვდება, რომ მის მიერ დახატულ ქერჩამონგრეულ ოთახში მარტო წვიმა კი არა, ყველაფერი თავისუფლად ჩამოვა, რაც კი რამ ჩამოსასვლელია: წვიმა, მერეხი, თქორი, სეტყვა, კონშინშხალა, ქარი, მზის, მთვარის, ვარსკვლავების, ელვის სხივი და ჩამონაშუქი... გზაარეული ჩიტები და მწერები... სიცივე, სიცხე, ნესტი... თოვლი, თოვლ-ჭყაპი, ქარისგან ჰაერში ატანილი მტვერი, ჩალაბულა, ფოთოლი, ნაგავი... თავის ცურცლი... ქერში მობინადრე ბელურების სკორე, ბუმბული, ბუდეების ნაშალი!..

მაშ, რალა საჭირო იყო თოვლის ასეთი უაზროდ გახაზვა და თან ეს კეკელკური „ც კი?!“

ანდა, ხელახლა გავიხსენოთ ტექსტის დასასრული.

„აივანზე გამოვიდა, ჩამონგრეული ქერიდან თოვლ ჩადიოდა ოთახში“.

აბა, ახლა ჩავუკვირდეთ: თუკი მართლა ტექსტის მხატვრობის აუცილებლობიდან გამომდინარეობდა მომაკვდავი ბერიკაცისთვის ოთახში ჩამონადენი თოვლის დანახვება, მა-

შინ ის დღედათვლილი მწოლიარე ამისთვის ოთახიდან აივანზე რაღას გამოაჩანჩალა და იქიდან აყურებინებს, ჩამონგრეული ჭერიდან თოვლი იქ, მის ოთახში როგორ ჩადის – ოთახში მწოლიარე უფრო უკეთ არ დაინახავდა, დააკვირდებოდა და გაიაზრებდა ოთახშივე თოვლის ჩამოდენას და ამის მოსალოდნელ არასასურველ შედეგს?!

ჰო, მაგრამ ავტორმაც რა ქნას, როცა მწერლობა მისთვის კორიდაზე უფრო საშინელია!..

ორი ბატონის მსახური?!

„პრეტენზიებით პროზაზე!“

ცოდვა გამხელილი სჯობს: თავიდან მეგონა, რომ **კატო ჯავახიშვილი** მხოლოდ პარნასის ბინადარი იყო და თავის პარნასელ დობილებთან ერთად პოეზიას ემსახურებოდა! მოგვიანებით და ისიც შემთხვევით შევიტყვე, რომ კალამი თურმე პროზაშიც უტრიალებია!

„**ლიტერატურულ პალიტრაში**“ გამოქვეყნებული (2010 წ., №1) მისი ტექსტის მარტო სათაურმაც კი, „**ცხვირი**“ ხეირიან პროზას დანატრებულ მკითხველს ასოციაციურად **ნიკოლოზ გოგოლის** ამავე სახელწოდების მოთხრობა გამახსენა და გული იმედით შემითრთოლა! მაგრამ..

მთავარი პერსონაჟი, ახალგაზრდა ქართველი მხატვარი, თავის ქმრიან საყვარელზე, ნატაზე გველაპარაკება.

„**ნატაც ამ დროს გავიცანი: თავცარიელი, ლამაზი, დიდი, შეღებილი ტუჩებით** (ეჰ, სად არის ელემენტარული მხატვრული თანამიმდევრობა – ამ ნატას სილამაზე და „**ლამაზი, დიდი, შეღებილი ტუჩები**“. გაცნობის პირველივე წამიდან იქნებოდა თვალსაჩინო, ხოლო დასაწყისშივე დასახელებული მისი **თავცარიელობა** კი მერე, თანდათან გამომჟღავნდებოდა! ხოლო მხატვარმა ნატას ეს **თავცარიელობა** თუკი მართლა პირველი შეხვედრისთანავე შენიშნა, მაშინ მეტისმეტად სამწუხაროა – შემოქმედ კაცს თავცარიელ მანდილოსანთან რა სულიერი სიახლოვე უნდა ეგრძნო?! ჯ. მ.), **ჩინოვნიკი ქმრითა და მოთხოვნილებებით სიყვარულზე!**“

„**მოთხოვნილებებით სიყვარულზე!**“ – პარნასის ბინადარი მანდილოსანი პროზაში ნუთუ ასეთი ქართულით აპირებს მოღვაწეობას?! არ ვურჩევდი კი ამგვარი „**მხატვრულობით**“ პროზის ჯოჯოხეთშიც შემობიჯებას! თუმც ჩემი ეს რჩევა ნაგვიანებია, ვინაიდან ჟანრთამპყრობელი უდრეკი პოეტესა უკვე მოსულია „**პრეტენზიებით პროზაზე!!!**“

თიბვა, წერა თუ...

კატოს მხატვარი ვაჟბატონი ბალახს თიბავს.

„ალარ და ალარ მთავრდებოდა ბალახის ტყე, პირიქით, თითქოს რაც უფრო მეტს ვთიბავდი (თითქოს კი არა, მართლა ბევრს თიბავდა, მაგრამ ნორჩი პროზაიკოსი ვერ ხვდება, რომ აქ სრულიად ნაადრევად დასკუპული სიტყვა „თითქოს“ მომდევნო წინადადების თავშია დასასმელი!!! ჯ. მ.), უფრო და უფრო მრავლდებოდა, ქარის ხმაზე ადამიანივით ჩურჩულებდა“.

ამ პანია ციტატაშიც კი არამწერლური დომხალი თუხ-თუხებს!

გამოცდილ მთიბავზე ლაპარაკიც ხომ ზედმეტია და ამ საქმიანობიდან შორს მდგომსაც არ ებატიება ბალახს, თუგინდ ხშირ ბალახს ბალახის ტყე უწოდოს: ბალახი ბალახია, ტყე – ტყე!

ეს ნაადრევად და უადგილოდ დასმული „თითქოს“ ნათელს ხდის – ავტორს არ ძალუძს ან ჯერ არ ძალუძს ნააზრევის წინადადებაში სინტაქსური სიზუსტით ჩამოყალიბება და ამიტომ, ალბათ, ვერც გრძნობს, ვარაუდით წერა რომ უხდება!

პირდაპირ სასაცილოა, განათიბზე ბრძანო – **„უფრო და უფრო მრავლდებოდა“-ო.** მრავლდებოდა რა, გათიბული ბალახი ზღაპრული ქაჯებია, ამირანის სიმამრის ლამქარი თუ ტილები, რაც უფრო მეტს ხოცავენ, მით უფრო მრავლდებიან!.. გათიბულ, დანვენულ ბალახს რაღა გაამრავლებდა?!

ეს ყველაფერი სხვანაირად – გამართულად და გასაგებად უნდა თქმულიყო!

ავტორი ბალახზე გვეუბნება: **„ქარის ხმაზე ადამიანივით ჩურჩულებდა“-ო.**

აბა, დავუკვირდეთ, ქარს რანაირი სიძლიერით უნდა ექროლ-ექმუილა, ეს **„ბალახის ტყე“** რომ ამოძრავ-აეჩურჩულებინა! და როგორ ფიქრობთ, ამგვარად მბერავი ქარის ქროლა-ქმუილსა და ცელის სისინ-სხაპუნში ვინმე ბალახის ჩურჩულსაც გაიგონებდა?!

და რაც მთავარია, ფსიქოლოგიურ მომენტს ალარ

უნდა გაენიოს ანგარიში: ხამად თიბვისაგან დაღლილ-მიქან-ცულ, მშვიერ-მწყურვალე, მკლავებდაბუჟებულ და უკვე სასონარკვეთილებამდე მისულ მხატვარს რომ ეჩვენება – რამდენი მეტს თიბავს, განათიბი თითქოს „უფრო და უფრო ბევრდება“, როგორ ფიქრობთ, იმ დროს ბალახის ჩურჩულისა თუ ჩიფჩიფის ყურისგდების სურვილი, ხალისი, გული და ილაჯი ექნებოდალა?!

მაშ, ავტორმა აქ რისთვის გამოატყვერინა „ბალახის ჩურჩული“ – რა არის ეს? ცხადია, რა: ჩვეულებრივი გრაფომანული მოდური „მხატვრობა“, რომლის მსგავსი აბსურდული ნიმუშებით გადაჭედვითა თანამედროვე ქართული ლიტერატურული პრესა და პროზაული წიგნები, მჭადივით რომ ცხვება ამოდენა უკონტროლო გამომცემლობებში!..

ერთი სიტყვით, აქ ან თიბვას უნდა დაანებონ თავი, ან – ნერას! უმჯობესია კი ერთსაც და მეორესაც!

მაშინაც და ახლაც!

აფხაზეთის ომის მონაწილე ეს ახალგაზრდა მხატვარი ახლა მაშინდელ განცდებს იგონებს თუ აგონდება.

„... მაშინაც, როცა პატრიოტიზმით გულანთებული სოხუმის გზას მივუყვებოდი. არც მაშინ ვიცოდი, რა მინდოდა. თავისუფლება, აი რას ვეძებდი! ბორკილებით შეკრულს გაქცევა მინდოდა (უჰ, ბორკილებით შეკრული შორს კი გაიქცეოდა!.. ჯერ ბორკილები დაემსხვრია და მერე მაინც გაქცეულიყო, თორემ... ჯ. მ.), ალბათ, ნებისმიერ ადგილას, სადაც საკუთარ თავს გავექცეოდი (ერიჰა! ამ ვაჟბატონს მართლა თავისუფლება კი არა, თურმე საკუთარი თავისგან გაქცევა სდომებია! ჯ. მ.): ომში, სიყვარულში, სიკვდილში, სადმე, თუგინდ ჯანდაბაშიც კი“.

არადა, ტექსტიდან აშკარად ჩანს, ამ მხატვარმა მაშინ კი არა, დღესაც და საერთოდაც არ იცის, რა უნდა! ისევე, სხვათა შორის, როგორც თანამედროვე ქართული პროზის მკვდრად-შობილი მაკულატურის სქემატურმა პერსონაჟებმა!.. ან რანაირი ქართულია „სიყვარულში გაქცევა“, „სიკვდილში გაქცევა?!“

ამგვარ ჩიქორთულობას კი ლიტერატურის ვერც ერთი ჟანრი ვერ იგუებს!

ომის ფსიქოლოგია და ანატომია

ავტორი თავის მხატვარს აფხაზეთის ომის ქარცეცხლში თავდაყირა გადაუშვებს.

„ცხრაკილოგრამიანი ჯავშანჟილეტი და აღჭურვილობა საკმაოდ მძიმე სატარებელი იყო ერთი გაჩხინკული მხატვრისათვის, საკუთარი პრობლემებიც რომ ვერ მოუგვარებია. როგორც იქნა, სროლის ხმა მინელდა“.

ეს უკვე მეტისმეტია!

ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს, თანამედროვე ხასიათის სამკვდრო-სასიცოცხლო და თანაც ჩვენთვის ყველა მაჩვენებლის მიხედვით უთანასწორო ბრძოლები რა „საკუთარი პრობლემების“ მოსაგვარებელი ადგილი და დროა?! მძიმე არტილერიის, ავიაბომბების გრუხუნ-გრგვინვაში, ყუმბარმტყორცნების გრიალში, ტყვიამფრქვევ-ავტომატების გაბმულ კაკანსა და სნაიპერთა ტყვიების კრაზნისებურ ბზუილ-წუილში ვინ რა „საკუთარი პრობლემები“ უნდა მოიგვაროს?! იქ ვინმე რაღაც გრაფომანულად გამოგონილი ბუტაფორულ-კარიკატურული პრობლემები „მოიგვაროს“ ან თუგინდ ამაზე ფიქრი გადაიტანოს კი არა, ფიცხელი ბრძოლების განუჭვრეტელი მსვლელობისას ჭურვის ნამსხვრევებმა იქნებ ნაფლეთებად აქციოს ან სნაიპერმა შუბლში ტყვია გაალოკოს და სიცოცხლეს გაოასალმონ!..

ომს თავისი ჯოჯოხეთური ფსიქოლოგია და ანატომია აოხრია – ამიტომ მის გადმოსაცემად საჭიროა ჭეშმარიტი მწერლის გამორჩეული ტალანტი და არა რედაქციის გულშეუტკივარი მესვეურების მიერ წათამამებული თავიანთი წრის პოეტესას მიერ ჰაიპარად გამოგონილი რაღაც სისულელეები...

ტანჯვიანი დღე დაკვირვების ხელოვნება

თებერვლის სუსხიანი დღეა. თავისი ვიწრო აივნის კუთხეში, ნეჭადაფენილ მუხის ჯორკოზე მოხრუსტული ჯემალ მესრიშვილი წინადლით შეძენილ ჟურნალში „ლიტერატურული პალიტრა“ (2011 წ., №1) ერთი საერთო სათაურის „რიტუალი და აიაზმა“ ქვეშ გაერთიანებულ ირაკლი კაკაბაძის (1982 წ.) ნვრილ-ნვრილ მინიატურებს დაკვირვებით კითხულობს.

ერთ-ერთ მინიატურაში ავტორი თავის პიროვნულ საიდუმლოებას გვიმხელს.

„საკუთარ თავზე ჩემი დაკვირვებით, (გასაკვირია, აქ რად უნდოდა მძიმე? ჯ. მ.) ყველაფერი გამომდის“.

„საკუთარ თავზე ჩემი დაკვირვებით“, ცხადია, ყველაფერი გამოგივათ!“ – გაიფიქრა სახტად დარჩენილმა ქიზიყელმა და კითხვა უფრო მეტი სიფრთხილით განაგრძო.

„უნიკალური“ თვითდაკვირვება

სხვა მინიატურაში, ენობრივად დამახინჯებული სათაური რომ აქვს „გმირობები“, ი. კაკაბაძე კვლავ საკუთარ თავს გვაცნობს.

„1982 წელს დავიბადე და სკოლა 2000 წელს დავამთავრე, მაგრამ მეც კი ვერ დავალწიე თავი ამ წარსულსა და მის გავლენას. ახლაც კი უამრავ რამეს ვიჭერ ჩემს თავში“.

„ეჰ, ამგვარი ენითა და სინტაქსით იქ რას არ დაიჭერთ!“ – შურით გაიფიქრა ჯ. მესრიშვილმა და ჩამოცვეთილ პალტოში უფრო მაგრად გაეხვია.

სატკივრის მარადიულობა

შემდეგ მინიატურაში „პოეზია და პოზიცია“ ავტორი პოეტის მაღალ დანიშნულებაზეც გველაპარაკება.

„მე ილიას პოეტური მოქალაქეობა მნამს და მგონია, რომ

პოეტი, მით უმეტეს ჩვენს დროში, უპირველესად მოქალაქე უნდა იყოს.“

„რატომ „მით უმეტეს ჩვენს დროში?“ – ავტორს გუნებაში შეეკამათა ოზაანელი, – ეს სატკივარი ყველა ეპოქაში იდგა და მომავალშიც, ალბათ, უფრო მეტი სიმწვავით იდგება!“

უცნაური ურთიერთობა

უცნაური სათაურის მქონე მინიატურაში „არები“ ი. კაკ-აბაძე ახლა თავის მძიმე მწერლურ ყოფნა-მდგომარეობაზე შემოგვჩივის.

„ხშირად ისეც ვწერ, რომ ერთი ადამიანი კი არა, მთელი ჯგუფი და საზოგადოება გადამიტერებია (თუკი საზოგადოება გადაგიტერებია, მაშინ იქ რაღაც ჯგუფი რაღა სახსენებელია?! ჯ. მ.), მაგრამ კითხულობს კი ვინმე?“

„განსაცვიფრებელია! – გუნებაში წამოიძახა მეხრეების ჩამომავალმა, – თუკი არავინ კითხულობს, აბა, წაუკითხავ-გაუცნობიერებლად როგორ უნდა გადაგიტერებოდნენ?!“

ამოუცნობი „მაგრები“

ახლა შემდეგი მინიატურის, „რაც ჯერ ვერ“ ჯერი დგება. ავტორი აქ თავისი გულდანყვეტილობის მიზეზს გვიმხელს.

„თუ რამეზე მწყდება გული, მხოლოდ იმაზე, რომ ძალიან მაგარ ადამიანებს ვერ გადავუხადე სათანადო მადლობა“.

ჯ. მეხრიშვილმა აქ კითხვა ცოტა ხნით შეწყვიტა და ღრმა საფიქრალს მიეცა: დებიუტანტი ნეტავი როგორ პიროვნებებს უწოდებს „ძალიან მაგარ ადამიანებს“-ო.

ლიტერატურული სურავანდი

თავდაჯერებულ ი. კაკაბაძეს გადაუნყვეტია, ჩაცმა-დახურვასა და კვებასთან დაკავშირებული პირადი წვრილმანებიც გაგვანდოს.

„ტანსაცმლის ამოჩემა ვიცი, კიდეც – საქმლის.

„თუ რამე მომწონს (უნდა იყოს „თუ რამე მომწონა“. ჯ. მ.), შემიძლია მთელი თვე მხოლოდ ის ვჭამო“.

„უჰ, დიდი რამე გგონიათ თქვენ ეგ მთელი თვე! – ტუჩაკვრით შეეკამათა ნატანჯი მწერალი, – მთელი თვე კი არა, აგერ, მერვე წელი იწურება, რაც „ლიტერატურული პალიტრის“ მესვეურები ამოყინებული უდიდამო ავტორების გრაფომანულ სალაფავს გვასვლეპინებენ და ძალნატან მკითხველებს ლიტერატურული სურავანდი გაგვიჩინეს! თქვენ კი...“

ულუფა

ი. კაკაბაძის ერთ-ერთმა მინიატურამ „ხმამალა“ თვით ხარკით დამთმენი ქიზიყელიც კი მწყობრიდან გამოიყვანა!

„მიყვარს, არ მიყვარს (ამოსუნთქვის გარეშე), მიყვარს ნაილი, ალექსანდრე (ანუ ცოლ-შვილი. ჯ. მ.) და დედაჩემი – ძალუმად!

გემრიელი საქმელებიც ძალიან მიყვარს!...“

ჯ. მეხრიშვილს აქ კი აევსო მოთმინების ფიალა: უეცარმა ცოფმორევამ გველნაკბენივით წამოაგდო, ჟურნალი ხელუკულმა მოისრიალა და ჯარისკაცურად გაიჭიმა!!!

– **მე კი ფიროსმანის ლატაკური ლუკმა და კინოქრონიკებში ნაყურები ფაშისტური საკონცენტრაციო ბანაკთა ჩონჩხადეცეული ტუსაღების ბალანდა მიყვარს!** – ნიშნგებით შესძახა და უცებ ისეთი სიშმაგე მოაწვა, დებიუტანტი ავტორი ღვიძლი შვილის თაობისა კი არა, თავისივე ხნის რომელიმე თავშეყვარებული კრეტინი კალმოსანი რომ ყოფილიყო, უეჭველად დუელში გამოიწვევდა მწველი იმედით: ის თუ სასიკვდილოდ დაჭრიდა, ძველი ჯარისკაცისა და მონადირის ხელგანაფულობას უკანასკნელ წამს იქნებ არც მისთვის ემტყუნა!!!

კითხვის გაგრძელება კი არა, მოსროლილი ჟურნალის სი-ახლოვეს ყოფნა და სუნთქვაც კი შეუძლებელი გახდა!

პალტო ბოლომდე ჩაილილა, მეექვსე სართულიდან ძირს ჩაქანდა, მაგრამ არ იცოდა, რა ექნა. მერე დიღმის ტყეპარკ-

ის ცერად გადასერვით ბრმად გაუტია და თავი თებერვლის სუსხში გალურსული სოფელ დიღმის უკაცრიელი შემოგარენის ღელე-ღრანტობებსა და ტვინის მწინკნავ ფიქრებს მისცა.

... ღმერთო!... ალექსანდრე მაკედონელი, ჰანიბალი, სპარტაკი... გიორგი სააკაძე.. ფრიდრიხ დიდი... ერეკლე მეორე... სუვოროვი.. ნაპოლეონი... ბაგრატიონი... ერვინ რომელი... ერიჰ ფონ მანშტეინი და სხვა სახელგანთქმული მხედართმთავრები ლაშქრობებში რიგით ჯარისკაცთა მწირ ულუფას ჩვეულებისამებრ ინაწილებდნენ და ამით კმაყოფილდებოდნენ!... სიდუხჭირესა და მოუშორებელ შიმშილს, ვინ მოსთვლის, რამდენი დიდი შემოქმედი გაუნამებია და უდროოდ საფლავშიც ჩაუგდია: სერვანტესი... ბალზაკი... ედგარ პო.. კნუტ ჰამსუნი... ვან გოგი... ფიროსმანი... ვაჟა-ფშაველა... მოდილიანი... ყაზბეგი... ნინოშვილი... ეჰ, მათ რა ჩამოთვლის!.. გაძარცულ-გაძვალტყავებული სამშობლო თვალსა და ხელს შუა გველუპება, საქართველოს მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი შიმშილის ზღვარზე ბარბაცებს, თბილისი სავსეა თვალებამოღამებული ნამშევი გოგო-ბიჭებით, ვიღაც უიმედო გრაფომანი კი, უშეცდომოდ უმარტივესი წინადადებებიც რომ ვერ აუგია და გადაუბამს ერთმანეთისთვის, ათასნაირად გატანჯულ-განამებულ საზოგადოებას გონებადაქვეითებულივით უგვანოდ ეკეკლუცება – **გემრიელი საჭმელები მიყვარსო!!!**

ჰმ! გემრიელი საჭმელები ვის არ ეყვარება, მაგრამ სად გაგონილა – თანაც ამ ძნელბედობის ჟამს! – ამის ასე საქვეყნოდ ბლავილი!... ვინა ხარ, რას წარმოადგენ, ჯერ რა გირგია გაუბედურებული სამშობლოსთვის, ვინა გგონია თავი?!. ოოო, ზოგიერთი რედაქციის თანამშრომლები ცხოვრების უმეცარ დოცლაპია დებიუტანტებს როგორ როკაპისებური ბოროტმოხარულობით აცდუნებენ და თავ-თავიანთ აბსურდულ ნაწერებსა თუ ნაადრევ, იდიოტურ ინტერვიუებში რალანაირ სისულელეებს არ აძახებინებენ!..

თებერვლის მოკლე დღე მიიწურა და ბინდმაც დაჰკრა. ყინვამ უფრო მოუჭირა, მაგრამ შინისაკენ გული აღარ მიუწევდა. ესეც ყისმათია – მეუღლე ორიოდ დღით სოფელში,

დასთან იყო წასული და დამლაპარაკებელიც არავინ ჰყავდა!

ბოლოს მაინც მწერლურმა პასუხისმგებლობამ და კოლეგეურობამ გადანონა: რაკი დაინყო, კეთილი უნდა ენებებინა, შინ დაბრუნებულიყო, ხელუკუღმა გადაგდებული ჟურნალი ისევ აელო და ტექსტი თავიდან ბოლომდე წაეკითხა!

საქონლისაგან გაგორახებული ოღროჩოღრო გზით შინისაკენ გაემართა, თუმც ფეხები უკან რჩებოდა.

ტაქტი

*დავყურებ თბილისს
და მიხარია.*

ტერენტი გრანელი

თავისი ერთოთახიანი ხრუმჩოვულა ბინა ახლა სულ გაუცხოებული მოეჩვენა...

ცვივი წყლით ხელ-პირი დაიბანა, დამშვიდდა..

შიმშილისთვის ყურადღება არც მიუქცევია – აივნის კუთხეში გაფარჩხვით მიგდებული ჟურნალი დამნაშავესავით აიღო, შუქი აინთო და ისევ წელანდელ ჯორკოზე მოიბღუნდა. მერე ღრმად ჩაისუნთქა და ი. კაკაბაძის მინიატურის „ხმამალა“ კითხვა სულ თავიდან დაიწყო.

„მიყვარს, არ მიყვარს (ამოსუნთქვის გარეშე), მიყვარს ნაილი, ალექსანდრე (ცოლ-შვილი. ჯ. მ.) და დედაჩემი – ძალუმად“.

გემრიელი საჭმელებიც ძალიან მიყვარს, ბაქლავა და ჩაი (კი მაგრამ, ჩაი რანაირი საჭმელია?! ჯ. მ.). კიდევ – მოგზაურობა, ჩაველა ვარგასი და ტანგო.

მიყვარს ზღვა და საზოგადოდ, წყალი ყველა თავისი გამოვლინებით (ცუნამიც „ყველა თავისი გამოვლინებით?“ ჯ. მ.). მთაც მიყვარს.

მიყვარს პრალა.

არ მიყვარს ბელადები, ვერ ვეგუები ფანატიზმს. არ მიყვარს ზეთის ხილი (უნდა იყოს ზეთისხილი. ჯ. მ.) და ხიზილალა, ასევე – შავი ფერი. არ მიყვარს თბილისი და რუსთავი (აბა, დალუპულა

ეს ორი ქალაქი, ხოლო მთელ საქართველოს კი შავი ჩაუცვამს და ეგ არი! ჯ. მ.). **ქართველი და უცხოელი პოლიტიკოსები მძულს** (ჰმ! აბა, ვილა დარჩა?! ჯ. მ.). **თუმცა ეს სიძულვილი ხშირად გაუცნობიერებელია** (თქვენც სადღა გეჩქარებოდათ – ყველაფერი ჯერ გაგეცნობიერებინათ და!... ჯ. მ.), **მაგრამ მაინც“**.

ჯ. მესხრიშვილი მუხის ჯორკოზე დალურსმულს დაემსგავსა.

„ნეტავი ერთი მაცოდინა, ამ დებიუტანტს ადამიანური და მხატვრული ტაქტიანობა სძულს, უყვარს თუ მასზე წარმოდგენაც კი არ აბადია?!“ – ესლა გაიფიქრა და შემძიმებულ ჟურნალზე ქედი უდიერად ნატანჯი ხარივით დაეხარა.

ბაბნავური ეტიუდები

უმიზეზო დანუნება

გურამ ბათიაშვილის რომანის ფრაგმენტში „სოფელი“ („ლიტერატურული გაზეთი“, 2011 წ., 9-22 დეკემბერი) აღწერილია ადრეული საუკუნეებისდროინდელი ქართული სოფელი ბაბნავი, რომელსაც ყველაფერი ამკობს – მდებარეობა, ჰავა, ტყეები, თევზიანი მდინარე, მაგრამ აი, მინას კი ავტორი ემდურება!

„ამ კუთხეში მინა არცთუ ხელხვაიანი ჰქონდათ“.

გასაკვირია სწორედ! მინა შეიძლება იყოს, მაგალითად, კირნარი, ქვიანი, მსუყე, მლაშობი, ლალიანი, ენერი, უნაყოფო, შემოსავლიანი, ღორლიანი, კაჟნარი, ტინიანი, ფიცხი, ხირხატი, ნეფხი, კრიახი და სხვა, მაგრამ მას როგორ უნდა წაუყენო **ხელხვაიანობის** პრეტენზია?.. თვითონ მინა როგორ იქნება **ხელხვაიანი?!**

რას ნიშნავს **ხელხვაიანი?** ლექსიკონი გვეუბნება: **ვინც ხვაიანი, ბარაქიანი მუშაობა იცის!**

მაშ, ბათიაშვილისებურად რა გამოდის? ნებისმიერი მინის ნაკვეთი დროდადრო ანდა უმჯობესია სამუდამოდ გამრჯე გლახკაცად იქცეს (!) და... თავისივე თავი **ხელხვაიანად** (!) თავადვე დაამუშაოს ხოლმე!!! არადა, ძაგებით აიკლებენ – **ხელხვაიანი** ვერა ყოფილხარო!

ეს ხომ იგივეა, შიგნაუხედავმა მკითხველებმა უშუალოდ თვითონ ლიტერატურულ ჟურნალსა თუ გაზეთს დაუნყონ კილვა-კიცხვა – ხელხვაიანი ვერა ხარო! კი მაგრამ, თუ უღირსი რედაქტორი იქ ხეირიან ნაწარმოებებს არ აჭაჭანებს და მხოლოდ განზრახ შერჩეულ წყალწყალა ტექსტებს ბეჭდავს, ასეთი სვეუბედური ლიტერატურული ორგანო თავისთავად როგორ იქნება „**ხელხვაიანი?!**“

მხვრინავი... მზე?!

გ. ბათიაშვილი ამ თავისი სოფელ ბაბნავის სანახების პედანტური აღწერით გულს რომ იჯერებს, მერე მზესაც მისწვდება და მთელი ნახევარი დღე-ღამით ძილად მიაგდება!!!

რატომ გელიმებათ – გგონიათ ხუმრულად ვაზვიადებ? აჰა, თავად ავტორს მოუსმინეთ!

„აქ, ამ კუთხეში მზე დიდხანს ვერ სძლებდა“ (უნდა იყოს **„ვერ ძლებდა“**). რაც მთავარია, რას ქვია **„დიდხანს ვერ სძლებდა?“** სამყაროს გაჩენის წამიდან დანარჩენი ციური სხეულების მსგავსად მზესაც ხომ მკაცრად განსაზღვრული თავისი „მარშრუტი“, გრაფიკი და რეჟიმი გააჩნია და ამ ბაბნავის სანახებს ისეთი გაუსაძლისი მაინც რა სჭირდა, რომ მზე იქ თავის „სავალდებულო სამსახურს“ პატიოსნად ვერ იხდიდა და დეზერტირით ნადრევად გარბოდა?! ჯ. მ.). **მცირე უამით შემობღვრიადღებოდა, ყოველ კუთხე-კუნჭულს მადლიან შუქს მოჰფენდა და დასაძინებლად გარბოდა, იქ ამოუშვებდა ხვრინვას“**.

კი მაგრამ, **ხვრინვას** სადღა „იქ“ ამოუშვებდა?! მზე აქ რომ ჩავიდოდა, ახლა „იქ“ ანუ დედამიწის მეორე ნახევარსფერო არ უნდა გაეთბო და გაენათებინა?! მეერე „იქ“ რომ ჩავიდოდა, ახლა ისევე აქ ამოვიდოდა და ასე უსასრულოდ!!!

მაშ, მზეს სახვრინავადღა ეცლებოდა – როდის ანღა სადღა უნდა **ეხვრინა?!“**

ამის პასუხი **გურამ ბათიაშვილისა** და **ირაკლი ჯავახაძის** გარდა, ალბათ, არავის ექნება!

დედამიწის გადაბუგვის საშიშროება?!

რა დაუძლეველ სევდა-ნალველს ბადებს ამის ცოდნა-გააზრება: მზეს მხურვალეება თანდათან აკლდება, მრავალი მილიონი წლის შემდეგ კი მისი დისკო სულ გაიყინება, ჩვენს პლანეტაზე მარადიული სუსხ-უკუნი დაისადგურებს და სიცოცხლის ყოველგვარი ფორმაც მოისპობა!!!

ამიტომ დანინაურებული ქვეყნების მეცნიერები თურმე

დაულალავად მუშაობენ ხელოვნური მზის შესაქმნელად, რათა კატასტროფის მოახლოებისთანავე შესაძლებელი გახდეს ჩვენი ცივილიზაციის გადარჩენა!

ამ მიმართულებით ამერიკელებს გარკვეული წარმატებებისთვის მიუღწევიათ. ამას წინათ ტელევიზორში გამოაცხადეს: ერთ-ერთ ლაბორატორიაში წამის რალაც მეთადის გაელვებისას მზის ტემპერატურასთან მიხლოებული სიმხურვალის შექმნა მოუხერხებიათ!

როგორც ირკვევა, ამ ურთულესი საკითხის გადაჭრას თურმე „ლიტერატურული გაზეთის“ რედაქტორი და მისი დაუდგრომელი ავტორებიც ცდილობენ. ოღონდ მათ ხელოვნური მზის შექმნის უმარტივესი, თუმც უგენიალურესი მეთოდი გამოუგონებიათ: კრუხ-ჭუჭულის ბუნებრივი მაგალითი-ანალოგი!!!

აგერ, რას წერს **გურამ ბათიაშვილი**.

„მამალი მზე ამოვიდა“.

რედაქციის მიერ შეგულიანებული სხვა რომელიმე გენიოსი ავტორ-აინშტაინი კიდეც მალე **დედალ მზეს** ამოაქანებს და საქმეც გაიჩარხება! **მამალ** მზეს **დედალ** მზეს დააპეპლინებენ, კვერცხებს დაადებინებენ, მერე მოკრუხებულ მზეს კრუხად დასვამენ და მზეებს წინილებივით დააჩეკინებენ!!!

ოღონდ აი, აქ რა არის საშიში და საფრთხილო: ვაითუ რედაქციის მესვეურებმა და მათმა უკვდავებამონყურებულმა ავტორებმა წინდაუხედაობა გამოიჩინონ და მოკრუხებულ მზეს ერთის ნაცვლად, ჩვეულებრივ, როგორც სოფლად იციან ხოლმე, ოცდახუთიოდე კვერცხი დაუდონ, ხოლო ამ მზე-კრუხმა არც ერთი არ გაალაყოს და უკლებლივ ყველა გამოჩეკოს!

აბა, ახლა წარმოიდგინეთ, ჯერ ერთი მზეც რას გვიშვრება – დედამინა ლამის სულ უდაბნოდ აქციოს და უცბად ოცდახუთიოდე მზე ერთდოულად რომ გამოიჩეკოს და გაბდღვრი-აღდეს, ვინ იცის, ამას რა შეიძლება მოჰყვეს!

დაუდგენელი სიგანე

გ. ბათიაშვილის ამ „სოფელში“ ერთი ვეებერთელა მდინარეც მოტბორავს. მისი სიდიდე ნურვის შეგაშინებთ – მთლიანი ტექსტით ისიც ისეთი სქემატურია, ცურვაც რომ არ იცოდეთ და მასში ცხვირამდე შეტოპოთ, მაინც ვერაფერს გავნებთ!

ჰოდა, მიუხედავად იმისა, სხვადასხვა მიზეზით ისედაც გაბეზრებული მკითხველი ამ მდინარის სიგანით სულაც არ ინტერესდება, წინდახედული ავტორი ამასაც პედანტური თანმიმდევრობით გვაცნობს. ოღონდ სათქმელს პირდაპირ და გასაგებად კი არ გვეუბნება, ისეთი „მხატვრულობით“ გვიარაკებს, რომ ეს ამოუხსნელ თავსატეხს ემსგავსება.

„მდინარეს განიერს ვერ ეტყოდი, ერთი დღენახევრის (უნდა იყოს დღე-ნახევრის. ჯ. მ.) სახნავ-სათესი მინდვრის სიგანისა თუ იქნებოდა“.

მიდი ახლა და არკვიე – რამსიგანე იქნება დღე-ნახევრის სახნავ-სათესი მინდორი! მით უმეტეს, დღევანდელ პირობებში!

თუმც დაღონებას ნუ მიეცემით: აგერ არ არის მხვინელ-მთესველთა ჩამომავალი ჯემალ მეხრიშვილი! ღმერთს მწერლად თუ არ უქნია, იქნებ ეს მაინც იცოდეს – რამსიგანე იქნება დღე-ნახევრის სახნავ-სათესი მინდორი?

- ეგრე რას გაიგებთ, – სულელურად ეცინება ოზაანელს, – ეგ იმაზე ჰკიდია, რითი ხნავთ – ტრაქტორით თუ ხარებით! თუ მამაპაპური ყაიდიტა ხნავთ, მაშინ გააჩნია, გუთნეულში რამდენი უღელი ხარ-კამეჩი გიბიათ და როგორი გუთნისდედა და მეხრეები გეყოლებათ!.. თანაც ნაკვეთი თუ მოკლეა, ცხადია, მაშინ დღე-ნახევრის სახნავიც განიერი იქნება, ხოლო თუ ცხენის გაჭენებაზეა გაჭიყველავებული, ორიოდ ნაბდის გაშლაც ვერ გამოვა!.. თანაც როგორი იქნება სახნავი: კრცხალი, უყი, კაჭახუნი, ნარბილი, ძველნახნავი, ნაგდები, ბოში, ხირხატი თუ...

უჰ, იდექით და უსმინეთ ვილაც ჯემალ მეხრიშვილის ლათაიებს!.. არადა, მართლაც რამსიგანე იქნებოდა გურამ ბათიაშვილის მდინარე?

ამოხსნილი საიდუმლო

რედაქტორის ლოცვა-კურთხევით **გ. ბათიაშვილი** ახლა ისეთ რთველსა და ყურძნის დანურვას გვაცქერინებს, რომლის მსგავსს არამცთუ ვერსად ნახავდით, არამედ ვერც კი წარმოიდგენდით! თუმც რთვლის დარდი ვილას ექნება! ეტყობა, ავტორმა ეს რთველიცა და ყურძნის თავისებური ჭყლეტაც მხოლოდ ფონად გამოიყენა, რათა უშიშრად გამოემზეურებინა ქალთა ერთ-ერთი ინტიმური საიდუმლო, რისთვისაც 1945 წელს დაარსებულმა ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიულმა ფედერაციამ (**ქსდფ**) **გ. ბათიაშვილს** შეიძლება სტრასბურგის სასამართლოში უჩივლოს ანდა პირიქით: საკაცეთის გონზე მოყვანისთვის ავტორის ძეგლებმა, სტატუეტებმა, ფოტოსურათებმა და ფერწერულმა პორტრეტებმა ჩვენი პლანეტის მართო ქალაქებსა და დასახლებულ პუნქტებში კი არა, იქნებ თითოეული მანდილოსნის საძილეშიც კი საპატიო ადგილი დაიმკვიდროს!

„ყურძენი გოდრებით მოჰქონდათ, ქვევრში ყრიდნენ, დიდი და პატარა, ქალი თუ კაცი ზედ შედგებოდა (უნდა იყოს დგებოდა. ჯ. მ.) და ისე ხტუნაობდნენ, ისეთი სიხარული ჰქონდათ, თითქოს ჭიკოკონას გარს უვლიანო. კაცები ჩენჩოს ხელებშუა (ანუ მუჭაში. ჯ. მ.) რომ მოიქცევდნენ, რათა ყურძნისგან უფრო მეტი და მეტი წვენი გამოენურათ...“

აბა, აქამდე ვინმეს გაეგონა, რომ ქართველები ოდესმე ყურძენს საწნახელის მაგიერ პირდაპირ **„ქვევრში ყრიდნენ“** და ისე წურავდნენ?! ან იმ ბაბნაველებს მაინც რამხელა ქვევრები უნდა ჰქონოდათ, რომ **„დიდი და პატარა, ქალი და კაცი“** (!!!) ყურძენს ზედ შესდგომოდა და ფერხული ჩაებათ!.. გარდა ამისა, ყურძნის წურვისას **„უნმინდურ“** ქალს საწნახელს ვინ გააკარებდა – ეს მხოლოდ ჯანსაღი, საგანგებოდ ფეხდაბანილი მამაკაცების უფლება-მოვალეობა იყო!

ასევე ტლანქად წარმოსადგენია ჩენჩოს ხელებშუა მოქცევა, **„რათა ყურძნისგან უფრო მეტი და მეტი წვენი გამოენურათ“**. ყურძენი, მტევანი თუკი უკვე ჩენჩოდ იყო ნაქცევი, მაშინ

ავტორი ყურძენს აღარ უნდა ახსენებდეს! ხოლო თუ მუჭით მთელ-მთელ მტევნებს ჭყლეტდნენ, ჩენჩომდე ჯერ შორია!

მაგრამ აქ ავტორს ჩენჩოსა და ყურძენის „ხელებშუა“ თვითმიზნური ჭყლეტა იმიტომ სჭირდება, რომ დაკმაყოფილების უნით ატანილ ქალთა ფსიქოლოგიურ-ფიზიოლოგიური თავისებურებების აქამდე ამოუხსნელ საიდუმლოებასთან შესაგებებლად შეგვამზადოს! მაშ, ასე!

„კაცები ჩენჩოს ხელებშუა რომ მოიქცევდნენ, რათა ყურძენისაგან უფრო და უფრო მეტი წვენი გამოეწურათ, რამდენ ქალს უნატრია, „ე ჩემი კაცი მეც რომ ძუძუებში ეგრე მავლებდეს ხელს, რა სიამის მომგვრელი იქნებოდაო“. ოცნებობდნენ და აურ-ჟოლებდათ, იმას კი არ ფიქრობდნენ, დასაწერი ყურძენის წელიწადში ერთხელ ხელებშუა მოქცევა უფრო საამური, ვიდრე ყოველ ღამე (უნდა იყოს ყოველღამე. ჯ. მ.) ერთი და იგივე ძუძუსი (უნდა იყოს ძუძუსი. ჯ. მ.)“.

აქ კომენტარებს ვერ ვაკადრებ ვერც მკითხველებს, ვერც მამაკაცებს და მით უმეტეს, ვერც მანდილოსნებს!

გაუკუღმართებული გიორგობისთვე

მიუხედავად იმისა, არც „ლიტერატურული გაზეთის“ უსტაბაშს და არც გურამ ბათიაშვილს ყურძენის, რთვლის, საერთოდ, ღვინის დაყენების პროცესისა და თანამიმდევრობის არაფერი გაეგებათ, თავისას მაინც არ იშლიან!!!

„რთველი მორჩებოდა თუ არა, სოფელი ისე გაირინდებოდა, ჭურჭლიდან ჭურჭელში (?). ჯ. მ.) ღვინის გადასხმა-გადაღებისას, (აქ რად უნდოდა მძიმე? ჯ. მ.) ღვინის თქრიალის ხმასაც გაიგონებდით, შუკებში კი მაჭრის სუნი ტრიალებდა“.

ნართვლევ სოფელს ავტორი მეტისმეტი სქემატურ-თვითმიზნურობით ხომ არ არინდებს?! გამორჩეულ-განსხვავებული ხმაურის, ძახილძუხილის, სიმღერისა თუ ყატყატისთვის მაშინ უფრო მეტი მიზეზ-საბაბი გამოჩნდება ხოლმე! კეთილი, სოფელი ამ დროს შეიძლება მართლაც ჩაყურდეს, მაგრამ არა ისე, რომ მარნებში „ჭურჭლიდან ჭურჭელში ღვინის“ გადაღებ-გადმოღე-

ბისას ჩქაფაჩქუფი გარეთაც ისმოდეს! თანაც თუკი მაჭარი ისე დანმდა, ღვინოდ იქცა და აგერ, უკვე მისი გადალებ-გადმოლებ-ბის ვადაც დამდგარა, მაშინ რალა დროს **მაჭარია**, თუ ღმერთი გნამთ?! ანდა, მაჭრობაც რომ იდგეს, მისი მაცდურ-ნამტყუებელი სუნი ქვევრ-მარანში ტრიალებს ხოლმე და არა „შუკებში?!“.

ღვინის გადალებ-გადმოლების დროს **მაჭრის** კი არა, უკვე **არყის** გამოხდის შემდეგ „შუკებში“ ღორების საქექად გამოტანილი და გადაყრილი გამოქაჯული **ჭაჭის** მქისე სუნი დგას ხოლმე!

ყარაჩოხელი... ძროხები

ღმერთმა უწყის, **გ. ბათიაშვილმა** კაცობრიბისთვის დღემდე უცნობი ეს ყარაჩოხელი ძროხები რომელიმე კონტინენტის უღრან ტყეებში, სტეპებსა თუ სუბალპურ იალალებზე აღმოაჩინა, თუ „**ლიტერატურული გაზეთის**“ რედაქტორთან, **ირაკლი ჯავახაძესთან** ერთობლივი ძალისხმევით რედაქციის გასაიდუმლოებულ ჯიშთგამოსაცდელ სადგურში სელექციური შეჯვარების გზით გამოიყვანეს.

ავტორი კვლავ თავის სოფელ ბაზნავს უტრიალებს.

„ხანდახან ძროხა თუ დაალებდა პირს და დაიბლავლებდა (ახალბედა მწერლებო, ეს კარგად დაიმახსოვრეთ – საქონელს ჯერ პირი თუ არ დაალებინეთ, უიმისოდ მის დაბლავლებას არავინ დაგიჯერებთ!!! ჯ. მ.). **იმასაც ალბათ, მაჭრის მჭახე სუნი ანუხებდა და ის აბლავლებდა. ეს იყო და ეს. მეტი ხმა აქ არც ისმოდა**“.

შემირცხვენია ფიროსმანისდროინდელი ტივზე მოქეიფე, დუქან-დუქან მავალი თუ სამიკიტნოს ბინადარი ყარაჩოხელები! დაუკვირდით **გ. ბათიაშვილის ყარაჩოხელ ძროხას**: მას კუჭმოკუპრულ განთქმულ მოქეიფესავით მხოლოდ და მხოლოდ **„მაჭრის მჭახე სუნი“** დააბლავლებს ხოლმე და არა, ვთქვათ, თავისი მოსხლეტილი ბუჩინას დედური სიყვარული, შიმშილი, წყურვილი, გომურიდან საძოვარზე გაშვების დრო, დაბინდებისას მაღლიანი პატრონის მოლოდინი, ტკიპი თუ ბუზანკალი, მავნის უდიერი მოპყრობა, მოძმეებთან გახმიანება, ახურება

და ბულის მოხმობა, ნადირის მოახლოებისა და თავდაცემის შიში, მონოლილი რძე, რაიმე სატკივრის მოძალევა, ხბოს მოგების ჩამოდგომა, ახალშობილის ზმუილ-ბღავილით მოფერება და გალოკვა, რომელიმე დაკლული თანამოძმის სისხლის სუნი, ამინდის უეცარი გაუარესება, პირუტყვეული ამაოება... არა და არა! მხოლოდ „**მაჭრის მჭახე სუნი!**“

თუმცა მეც რას ვერჩი ავტორსა და რედაქტორს – ათასნაირი პერსონაჟებით მდიდარ მრავალსაუკუნოვან ქართულ ლიტერატურას ამიერიდან ყარაჩოხელი ძროხებიც ეყოლება!

უტიფართა და ამბიციანაღაფუტუროეზულთა მიუფაზა

„ნაპოლეონი ზავზე რომ დაეთანხმებინათ, მეტერნიხი ამ მიზნით 1813 წლის 28 ივლისს დრეზდენში ჩავიდა, სადაც იმპერატორი იმყოფებოდა.

დამამცირებელი ზავის პირობები რომ წაუყენეს, ნაპოლეონი სიბრაზისაგან გაფითრდა და თავისი ქუდი მიწაზე დაანარცხა.

– თქვენ არა ხართ მხედარი, თქვენ არა გაქვთ ჯარისკაცის სული, როგორც მე მაქვს. თქვენ არ გიცხოვრიათ საველე ბანაკებში! თქვენ არ გჩვევიათ საკუთარი და სხვისი სიცოცხლის არაფრად ჩაგდება, როცა ეს საჭიროა!... თქვენს მეფეებს, ტახტზე რომ დაბადებულან, არ შეუძლიათ გაიგონ გრძნობები, რომელნიც მე მასულდგმულეებენ. ისინი დამარცხებულნიც კი ადვილად უბრუნდებიან თავიანთ ტახტს, მე კი ჯარისკაცი ვარ, მე უნდა მქონდეს ღირსება!..“

ტარლე, „ნაპოლეონი“

ლიტერატურის რიგითი ჯარისკაცის ღირსება მავალდებულებს, ხოლო დღევანდელ ქართულ მწერლობაში შექმნილი ვითარება მაიძულებს საკუთარი შეხედულებების პირუთვნელი გამომზეურებით მშობლიური მწერლობის წინაშე მეც მოვიხადო ჩემი ჯარისკაცური ვალი. ამასთან ნათლად მაქვს შეგნებული: მოუსყიდველი დრო თავისი მახვილის წვერით ჩემს წერილსაც კუშტად შეაგდებს ნემესიდას სასწვრის პინაზე. ამიტომ თუ არ მსურს თანამოკალმეთა, ჩვენი თუ მომავალი თაობების გასაკიცხ-დასაგმობი და მით უმეტეს, დასაცინი გავხდე, უკიდურესად კორექტული და სამართლიანი უნდა ვიყო. ხოლო პოლემისტის ეს ორი უმთავრესი თვისება ჩემთვის თუ მიუწვდომელი აღმოჩნდება, მაშინ დაუმსახურებელი კრიტიკით შეურაცხყოფილ ოპონენტთა ნებისმიერი ფორმით გამოხატული საპასუხო მსჯელობა კოკისპირულად დამატყდება და ველარაფერი დამიცავს!

* * *

საქართველოს მწერალთა კავშირი თავისი არსებობის მანძილზე – თვით იმ ავადმოსაგონარ ოცდაჩვიდმეტ წელსაც კი! – არ ყოფილა ასეთ მძიმე, გაურკვეველ, სამარცხვინო და

რაც ყველაზე თავმოსაჭრელია, ამგვარად გათიშულ და გამოუვალ მდგომარეობაში ჩაყენებული, როგორშიც დღეს იმყოფება.

საყოველთაოდ ცნობილია მაშინდელი ბოლშევიკურ-ტოტალიტარული რეჟიმის მიერ თვალდადგმული მწერლების მიმართ განხორციელებული სისხლიანი რეპრესიების სავალალო შედეგები.

სამწუხაროდ, დღესაც მსგავსი რამ მეორდება და გრძელდება, ოღონდ იმ განსხვავებით, რომ „გათანამედროვებული“ რეპრესიების მიზანი, არსი, ფორმები და მეთოდები ახლა უფრო „დახვეწილი“, ეპოქისა და კონკრეტული ვითარების შესატყვისი გახადეს.

მხედველობაშია მისაღები შემდეგი სავალალო პარალელებიც: იმ სატანური ოცდაჩვიდმეტი წლის რეპრესიებისას ფიზიკური განადგურების შიშით თითო-ოროლა თავგადადებული შემოქმედის გარდა მწერალთა უმრავლესობა, მართალია, ახდილად ვერ ბედავდა ერთმანეთისთვის სოლიდარობის გამოცხადებას და ერთსულოვნების საჯაროდ გამოხატვას, მაგრამ სამაგიეროდ ამ ღირსეულ თვისებებს ფარულად ატარებდნენ და სხვადასხვანაირი ფორმითა და საშუალებით ერთმანეთს მაინც უზიარებდნენ და ამხნევებდნენ!

იმ უნდო დროში კი ესეც ნამდვილ გამირობად და ღვთისწყალობად ითვლებოდა!

დღეს? დღეს კი, როცა აღარ არსებობს შემოქმედთა ფიზიკურად განადგურების, გაციმბირების ან მორალური დაშინების ძველებური საშიშროება და თან ხელისუფლების სათავეში მოსული „ქართული ოცნების“ მხრიდანაც არ იგრძნობა შემოქმედებითი კავშირების საქმიანობაში მიუღებელი ჩარევის სურვილი ან მცდელობა, მთელი ქართველი მწერლობა უკვე ისეა გათიშული, კასტებად დაქუცმაცებული და დემორალიზებული, რომ ამგვარ პირობებსა და ვითარებაში აღარც ხერხდება ქართველ მწერალთა შორის სანიმუშო ერთსულოვნების მიღწევა. პირიქით, ქართველი მწერლები ნამდვილ ბაზალეთის ბრძოლის მსგავს ტრაგედიაში ჩააბეს: საქართველოს მწერალთა კავშირისა და ახალშექმნილი საქართველოს მწერალთა

აკადემიის აქტივისტები ერთმანეთის გაანჩხლებული, მაგრამ უშედეგო კრიტიკით არიან თავდავინყებულნი, ქეშმარიტების დადგენა და ქართველ მწერალთა ერთსულოვნების მიღწევა კი ჯერჯერობით აუხდენელ ოცნებად რჩება!

საქმე იქამდეც მივიდა, რომ საქართველოს მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობამ თავისი გაზეთის ფურცლებზე მწერალთა აკადემიის პრეზიდენტი **თამაზ ნივნივაძე** გიჟად გამოაცხადა! მაგრამ განინმატებული პოლემისტები ანგარიშს აღარ უწევენ, რომ მათ ამგვარ განცხადებას მედლის მეორე მხარეც გააჩნია!

აბა, დავუფიქრდეთ: როგორი აუტანელი და დამამცირებელი უნდა იყოს საქართველოს მწერალთა კავშირის ამჟამინდელი სახელგატეხილი ხელმძღვანელების დროშის ქვეშ დგომა, რომ ასობით პატიოსანი მწერალი მაინც „**გიჟი**“ **თამაზ ნივნივაძის** მხარეზე გადადიოდეს!!!

არ უნდა დავივინყოთ სავალალო პარადოქსიც: ოცდაჩვიდმეტ წელს მაშინდელი რეპრესიების ორგანიზატორი თუ თვითონ სისხლიანი რეჟიმი იყო, ჩვენი სინამდვილისას ამ როლში მოგვევლინა არამარტო ხელისუფლების სათავეში გადატრიალების გზით მოსული ნაცმოძრაობა, არამედ ასევე არჩევნების შუღერული გაყალბებით აღზევებული საქართველოს მწერალთა კავშირის კარიერისტულ-ანგარებიანი სენით დაავადებული, მრავალგზის შერცხვენილი და უიმედოდ სახელგატეხილი დღევანდელი ხელმძღვანელობა, რომელსაც მწერალთა კავშირის ღირსეულად ნაძლოლის არც უნარი და რაც ყველაზე აღმაშფოთებელია, არც ამის სურვილი გააჩნია! თან ამ ხნის მანძილზე საკუთარ პოსტებს ისეთი პარაზიტულ-პათოლოგიური სისხლმონყურებით ჩაეზარდნენ, რომ მათ მიერ ჩადენილი სხვადასხვა სკანდალური გადაცდომებისა და დანაშაულობათა მიზეზით ხელმძღვანელი პოსტები არამცთუ ვადამდე და უპირობოდ დატოვონ, არამედ ელემენტარული ობიექტურობის გრძნობადაკარგულებსა და ჰაერდახშულ ილუზიურ ბურანში გატვრენილებს, ახლა ისიც კი ვეღარ წარმოუდგენიათ, ეს თუ ოდესმე მართლა შეიძლება მოხდეს!!!

ამ მიზეზით მთელი საქართველოს გასახელებლად ფსიქიკადარღვეულ დღედათვლილ დიქტატორებივით რალა ღონესა და საძრახის ხრიკებს არ მიმართავენ, რომ მომავალ ყრილობამდეც როგორმე ისევ ხელმძღვანელთა სტატუსით მი-აღწიონ და თავიანთი მრავალნაცადი და უსაყვარლესი დემა-გოგიური დრიბლინგებით იქნებ მეოთხედ (!!!) არჩევასაც გა-მოჰკრან ხელი!

კეთილი და პატიოსანი! დავუშვათ და მწერალთა კა-ვშირის მწერლების მოთვინიერებული, რაიმე ფორმით მო-მადლიერებული, გულჩვილი თუ უნაღვლეი ნაწილისა და ერთგული მუდმივი ჯარის შესაქმნელად დავით აღმაშენებლის მიერ 1118-20 წლებში ჩრდილო კავკასიიდან საქართველოში 40 ათასი ყიფჩაყი ოჯახის ჩამოსახლების მაგალითისებრ მწერალ-თა კავშირში მავნებლური მიზნით განევრიანებული ამოდენა ლაშქრის განუსჯელი მხარდაჭერით დღევანდელი ხელმძღვან-ელობა მართლა კიდევ ერთხელ, მეოთხედ (!!!) და, ვინ იცის, შესაძლოა, სამუდამოდაც აირჩიეს იმავე ანდა, პუტინ-მედვე-დევისებურად ერთმანეთში გაცვლილ პოსტებზე, ეს თავლაფი-სა და ახალ-ახალი უბედურების მეტს რას მოუტანს თავიანთი ზეობის პერიოდში მათ მიერ ისედაც ათასნაირად გაუპატიურე-ბულ საქართველოს მწერალთა კავშირს?!

ჯერ საერთოდ და მით უმეტეს შემოქმედებით კავშირში ხელმძღვანელ პოსტზე წლობით ჯდომა და დამჟავება ვინმემ პათოლოგიურ თვითმიზნად ხომ არ უნდა გაიხადოს?!

სამწუხაროდ, მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობას ეს არ ესმის, ანდა, არასდიდებით არ სურს შეიგნოს, რომ ამ ურ-თულეს დროში მწერალთა კავშირის ღირსეულად ნაძლოლას სჭირდება უანგარო ახალთაობელთა სპეტაკი სული და უშ-რეტი ენერგია, ეპოქის შესატყვისი ჯანსაღი აზრები, იდეები, კონცეფციები და მოდელები და არა ხელმძღვანელ პოსტებზე კარიერისტულ მაქინაცია-ტექნოლოგიებში გამოცვეთილ გად-აბერებულ და დაკომპლექსებულ დიდმოხელეთა ბიუროკრა-ტიული ჯდომა, მხოლოდ თავ-თავიანთი ყველა ანგარებიანი ჩანაფიქრის მოსწრებასა და საკუთარი საძრახისი ლეგენდის

შეთითხნის მეტი რომ აღარაფერი ახსოვთ და აოცნებებთ – აი, ამდენი და ამდენი წელი მე საქართველოს მწერალთა კავშირის ამა და ამ ხელმძღვანელის პოსტი მეჭირაო!!! და ეს მაშინ, როცა მათ მიერ ჯალათურად გზაგადაკეტილ ახალგაზრდა მწერლების ორგანიზატორული ნიჭი, ტალანტი, ჯანსაღი ამბიციები და უმნიშვნელო იდეალები, სამშობლოს სამსახურისთვის მოხასხასე მისწრაფება უსარგებლოდ იწვება, იშრიტება და იფერფლება!!!

* * *

და საერთოდ, საქართველოს მწერალთა კავშირის ამჟამინდელმა ხელმძღვანელობამ თავისი მოვალეობის შესრულება რა გულის ამრევი დუქნურ-კინტოური ლაზღანდარობითა და ჯაყოსებური დემაგოგიით დაიწყო!

ყველაფერს თავი რომ დავანებოთ, თუგინდ მარტო ეს მოყირჭებული ეპიზოდები გაიხსენეთ!

მწერალთა კავშირის ეგიდით ნებისმიერ დროსა და ადგილას დანიშნულ ლიტერატურულ საღამოსა და შეხვედრაზე, იმის მაგიერ შეზღუდული დრო მთლიანად ქართული მწერლობის აკკარგიანობის, მხატვრული ღირებულებების გარჩევასა და გაუბედურებული სამშობლოს მომავალზე მსჯელობას დათმობოდა, კინოფილმის „ქეთო და კოტე“ მასხარა პერსონაჟების, ნიკოსა და სიკოს მსგავსად სცენაზე ჯერ საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე **მაყვალა გონაშვილი** და მისი ერთ-ერთი მოადგილე **ვაჟა ოთარაშვილი** უგვანოდ ფართიფურთობდა, ერთმანეთს დაძმურად ეხვეოდნენ, კოცნიდნენ, ეალერსებოდნენ და გაბუცებულ მაყურებლებს ენამორჩილებით თავიანთ დაძმური სიყვარულისა და ერთგულების სინრფელის გაუთავებელი ხოტბა-ქებით ნალველს უსიებდნენ!!!

არავის ეგონოს, მათ დაძმურ სიყვარულში როდესმე ეჭვი შემეტანა ან ახლა ვუპირებდე აბუჩად აგდებას. არამც და არამც! ამას არც მკითხველ საზოგადოებას ვაკადრებ, არც ოპონენტებს, არც საკუთარ თავს. ეს მათი პირადი ურთიერთობის საკითხი იყო და არის. ვერც ის ამამჩაბტებს, მოგვიანებით

მათ შორის ფინანსურმა ქეციანმა შავმა კატამ რომ გაირბინა. რას იზამ, ცხოვრებაში რაღა არ ხდება! მე სულ სხვა რამე მაკვირვებდა და მამცირებდა: წმინდა წყლის ლიტერატურული ღონისძიებები რა მათი დაძმური სიყვარულის დაუსრულებელი აგიტაცია-პროპგანდის ადგილი იყო ან ამას ვინ ითხოვდა?!

მათთვის საქართველოს მწერალთა კავშირის 500-600 წევრსა და ასევე სხვა, არანევერ მწერლებსაც რომ წაებაძათ და თავ-თავიანთი დაძმური სიყვარულის ამგვარი უადგილო და ყბადაღებული ღალადისი გაებთ, სად წავიდოდა და რას მივიღებდით?!

ასევე არანაკლებ გაკვირვებას იწვევდა შემდეგი გარემოებაც: თუკი საერთოდ, მართლა უანგარო დაძმურ სიყვარულს, მეგობრობასა და ერთგულებას ესხმებოდა ხოტბა, **მაყვალასა** და **ოთარაშვილს** ნუთუ ერთმანეთის მეტი სხვა „დაია-ძამია“ არავინ ჰყავდათ, მეტი მრავლფეროვნება-თვალსაჩინოებისთვის ზოგჯერ ისინიც აეყვანათ ხოლმე სცენაზე ან თუგინდ მარტო ესხნებინათ მაინც – გუგული და მამალივით რაღა მარტო ერთმანეთს აქებ-ადიდებდნენ?! მაგრამ თავიანთი ფარული ზრახვებით გატაცებულნი ისინი ვერავითარ უხერხულობას ვერ გრძნობდნენ და როგორც თავის დროზე ტოტალიტარულ სახელმწიფოებში ლენინის, სტალინის, დუჩეს, ჰიტლერის თუ მათს ბიოგრაფიების საფუძვლიანი დასწავლა მთელი ერის სავალდებულო გახადეს, ისე უბედური ქართველი მწერლები **მაყვალა გონაშვილისა** და **ვაჟა-ოთარაშვილის** დაძმური სიყვარულის შემსწავლელი პოლიტნრეების ძალნატან მსმენელებად აქციეს!!!

ამგვარი დაუსრულებელი სახოტბო ზეპირსიტყვიერების კვალდაკვალ პრესის ფურცლებიდან თან ჯაყოსებური დემაგოგიის ღვარცოფი მოჩქეფდა.

2006 წელს **ვ.ოთარაშვილმა** თავის ჟურნალში „**ლიტერატურა და ხელოვნება**“ გამოაქვეყნა უხელოვნოდ გადაღებული და ასევე უხეიროდ დამზადებული ოთხი ვეებერთელა, ჩაშავებული-ჩაბნელებული ფოტოსურათით დამახინჯებული, **მაყვალა გონაშვილისადმი** მიძღვნილი სახოტბო წერილი „**ჩემს ერთად-**

ერთ დაიას“, სადაც ერთგან აი რას გვიმხელს.

„ამას ნინათ, (რად უნდოდა აქ მძიმე? ჯ. მ.) შენმა (ჩვენმა) ბაბომ – 90 წელს გადაცილებულმა დედილამ (90 წელს გადაცილებული ბებია უცებ როგორ გადაიქცეოდა ოთარაშვილისთვის დედად მისაჩნევ „დედილამ“-ად? ჯ. მ.) რომელმაც ჩვენი და-ძმობის ისტორია კარგად იცის, შენთან სტუმრობისას მითხრა.

„ – შენ და ჩემმა მამამ მშვიდობიანი ცხოვრება ვერა ნახეთ, სულ რევოლუციებში და ომებში ხართ – ასოციაცია „გულანიდან“ დაწყებული, ვერ დაისვენეთ (აქ მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), რა ვი...“

- რა დაგვასვენებს (აქაც მძიმე უნდოდა. ჯ. მ.), დედილა (აქ უნდა იყოს დედილამ ან დედილას, ვინაიდან ეს სიტყვა მხოლოდ მოთხობითსა და მიცემით ბრუნვაში იხმარება. ჯ. მ.), როცა ქართულ სიტყვას, ქართულ ბგერას, ქართულ ჰანგს, ქართულ ფერს, ქართულ ორნამენტს, ქართულ სულს ეომებიან შინაური თუ გარეული (უნდა იყოს გარეშე. ჯ. მ.) ურჯულოები“.

აი, თურმე როგორი სამოქმედო პროგრამა ჰქონია მამოსა და ჯაყოს!

დღეს კი ამის ნამკითხველ მწერალს, აბა, როგორ არ აელანძება პირის კანი?!

* * *

2010 წლის 29 დეკემბერს საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობამ გამომცემლობა „ეროვნული მწერლობის“ დირექტორი ვაჟა ოთარაშვილი დაკავებული თანამდებობიდან ფარული კენჭისყრით გაათავისუფლა. ამის მიზეზად „მწერლის გაზეთის“ 2011 წლის იანვარ-თებერვლის ნომრის პირველ ცხრა (!) გვერდზე მწერალთა კავშირის ანგარებიანი წაყრუებითა და მუშაობის მანკიერი სტილით წათამამებული ვ. ოთარაშვილის ისეთ-ისეთი დანაშაულებები და აღვირანყვეტილი გადაცდომები ჩამოთვლილი, ნამკითხველს გონება ებინდება: მწერალთა კავშირის უძრავ-მოძრავი ქონებისა და იმდენი მილიონი დოლარ-ლარის ჯაყო ჯივაშვილისებური მიტაცება, რომლის მარტო მცირე ნაწილიც კი მიზნობრივად რომ გახარჯულიყო, როგორც მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის მოადგილე,

პოეტი ბალათურ არაბული წერს „შევძლებდით მწერლების ნიგნების გამოცემას, მათთვის სტიპენდიების, დახმარებების გაცემას, რადგანაც დღეს მწერალთა კავშირს სახელმწიფოსგან 1 ლარის დახმარებაც არ იძლევა და ეს იქნებოდა გაჭირვებული, უპენსიო, უჭონორო მწერლების გადარჩენა“.

გაგონილა მწერლებისადმი განხორციელებული უფრო უმოწყალო და მასშტაბური რეპრესიები?! იძულებული ვარ, ჩამოთვლა განვაგრძო: ერთი მუჭა თანამოძმე-თანამშრომლების მორალურად დათრგუნვის მიზნით ქამარში გაჩრილი პისტოლექით ტრიალი, სამუშაოზე საყვარლის აყვანა, მაღალპროფესიონალური მუშაკების დევნა-შევიწროება და სამსახურიდან გაშვება, ხელქვეითთა ზნეობრივი ტანჯვა-წვალება, სტამბის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მათი იძულებითი მძიმე ფიზიკური შრომა, პოეზიისა და პროზის ანთოლოგიებში შესაყვანი ავტორების მხოლოდ თავისი შეხედულებისამებრ შერჩევა, ყველასთან ბოლომოუღებელი უქმურობა-უხეშობა. ანდა, მთლად ამაზრზენი: დირექტორს თავისი სადისტური მოთხოვნილებები რომ დაეამებინა, უხეირო ყოფა-ცხოვრებით ისედაც გატანჯულ თანამშრომლებს გაუსაძლისი თბილისური პაპანაქებისას მაცივარში წყლის ბოთლებსაც არ აჭაჭანებდა და გარეთ უყრიდა!!!

ერთი სიტყვით, მწერალთა კავშირის გაფარფაშებული თავმჯდომარის, **მაყვალა გონაშვილის** სანაქებო „ძმაიას“, **ვ. ოთარაშვილს** მხატვრის ქუჩაზე გამომცემლობის საფარველით წლების განმავლობაში თურმე მინიატურული საკონცენტრაციო ბანაკი ჰქონია მოწყობილი! თუმცაღა არსად დასტურდება, ფაშისტურ საკონცენტრაციო ბანაკებში ტუსალებისათვის წყლის დაღვევა მაინც აკრძალული ანდა ნორმირებული ყოფილიყო!

და ყოველივე ეს რა არის, თუ არა მწერლებისადმი განხორციელებული ეკონომიკური, მორალური, ზნეობრივი და ეთიკური რეპრესიები! ანდა, რომელი ჭკუათმყოფელი დაიჯერებს, რომ ამის შესახებ არც კავშირის თავმჯდომარემ და არც გამგეობის წევრებმა საერთოდ, არაფერი იცოდნენ და ყველა მათგანმა მხოლოდ 2010 წლის 28 დეკემბრის ღამით სიზმარში ნახა, მეორე დღეს კი სასწრაფოდ შეიკრიბნენ, რათა ვ. ოთარაშვი-

ლის მიერ გათელილი სამართლიანობა უცებ ისევ აღედგინათ!
ო, ეს ყველაფერი როგორი თეთრი და თანაც დამპალი
ძაფით არის ნაკერი!..

მოკლედ, მსგავსი დანაშაულების შემთხვევისას თანამდებობიდან გათავისუფლებას ვილა ჩივის – ბრალდებულს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობაში აძლევენ ხოლმე!

კეთილი, სისხლის სამართლის პასუხისგებას თავი დავანებოთ! დაუშვათ და, კარს მომდგარი მწერალთა კავშირის ახალ ყრილობამდე რაღაც ხუთიოდე დღეც რომ ყოფილიყო დარჩენილი, საცა სამართალია, მთელი მწერალთა კავშირის ღირსების გადასარჩენად და თავისი ფოლადისებური პრინციპების შეუბღალველობის ნათელსაყოფად მწერალთა კავშირის ერთსულოვან გამგეობას ვ. ოთარაშვილი მარტო გამომცემლობის დირექტორის თანამდებობიდან კი არა, რაც მთავარია, მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის მოადგილეობიდანაც უდნა გაეთავისუფლებინა და თან მისი აღმზევებელ-მფარველი „დაია“, ყველა ამ უბედურებათა თავი და ბოლო, საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე, მაყვალა გონაშვილიც ზედ მიეყოლებინა და რიგგარეშე ყრილობა დანიშნულიყო.

მართლა ასე რომ მომხდარიყო, საქართველოს მწერალთა კავშირი კიდევ რამდენ თავლაფს აიცილენდა: სამარცხვინოდ გამართული ლიტერატურული კონკურსი „ალავერდი“.. ამ კონკურსზე სახელგანთქმული არგენტინელი მწერლის, ალვარო იუნკეს აბუჩად აგდება... მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის ყარაბახში ბეცური „გასეირნება“.. მომავალი საარჩევნო ბატალიებისთვის პირადი გვარდიის შესაქმნელად მწერალთა კავშირში ლენინური განვევა და სხვა და სხვა!

თვითნაბადი პროვინციელი დემაგოგ-ავანტურისტის ანუ მაყოს მიერ ჰიპნოზირებული გამგეობა კი როგორ მოიქცა? ამგვარი სამარცხვინო და აღმამფოთებელი კატასტროფის მიუხედავად, კავშირის თავმჯდომარეს ბუზიც არ აუფრინა და თავისი „ძამია“ – მერე თურმე გაშმაგებით რომ გაჰყვიროდა: მწერალთა კავშირი კომუნისტური გადმონამთიაო! – მთელი სამწლინახევრით (!) ისევ... მოადგილედ დაუტოვა! აი, მისი გა-

მომცემლობის დირექტორის პოსტზე დარჩენა კი მიუტყვევებლად მიიჩნია და გაათავისუფლა!!!

შეუძლებელია, ადამიანური იდიოტიზმი ამაზე უფრო შორს წავიდეს!

აბა, დაუკვირდით ვითარებას: საკონცენტრაციო ბანაკის ჩამოყალიბებული კომენდანტის მოსახდენი თვისებებით „შემკული“ პიროვნება ჩვეულებრივი გამომცემლობის რაღაც ოცკაციანი კოლექტივის თავკაცად თუკი შეუფერებელი იყო, ეს უმრებით, ხუთას-ექვსასკაციანი შემოქმედებითი კავშირის ერთ-ერთ ხელმძღვანელ პოსტზე მისი დატოვება უფრო მიუღებლად, აღმაშფოთებლად, სამარცხვინოდ და დაუშვებლად არ უნდა ყოფილიყო მიჩნეული?!

გამგეობის ამგვარმა გონებამიღმურმა გადანყვეტილებამ – საქართველოს მწერალთა კავშირი ავტომატურად უზნეობის ბუნაგს რომ დაამსგავსა! – საქართველოს მწერალთა კავშირის ნებისმიერი დიდმოხელისთვის ხომ ოფიციალურ დონეზე ნებადართული გახადა იარაღით თანამშრომლების დაშინება, სამსახურში ჰარამხანებისა თუ საროსკიპოების მონყობა, სახელმწიფო სახსრების ფლანგვა-დატაცება, ხელქვეითებთან ყიზილბაშური მედიდურობა, ყველა საკითხის ერთპიროვნული გადანყვეტა, ლიტერატურის ბუნებრივი პროცესების გრაფომანული ეგოისტურობით შეფერხება...

აბა, ახლა დაუფიქრდეთ: ინფორმაციის მოპოვება-გავრცელების დღევანდელი პირობებში მავანთაგან გათახსირებული ჩვენი მწერალთა კავშირი, ვინ იცის, სადამდე და რა დონეზე იქნება თავლაფდასხმული!...

* * *

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით დროდადრო კვლავ გრძელდება საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის, **მაყვალა გონაშვილის** კრიტიკა. მაგრამ ამ კრიტიკასა თუ შეგონებას რალა აზრი ან შედეგი შეიძლება ჰქონდეს, როცა პათოლოგიურმა კარიერისტმა, უდრეკმა და უტიფარმა თავმჯდომარემ დასაბუთებული კრიტიკა, დამსახურებული ლანძ-

ღვა-გინება თუ კოლექტიური შეგონება **ბარტერულ გაცვლად** გადააქცია!!!

რა არის **ბარტერი?** სპეც. **პირდაპირი საქონელგაცვლა ფულადი ანგარიშსწორების გარეშე.**

ბარტერული გაცვლა? საქონლის გაცვლა ბარტერის სახით.

ჰოდა, მაყვალა გონაშვილის ზერელე პასუხების, ტენდენციური განცხადება-გამოსვლების, ვირეშმაკური დუმილისა თუ გაუგებარი საქციელის ქვეტექსტებიც ზუსტად **ბარტერული გაცვლის** ანალოგიაა! იჰ, რამდენი მნიველიც უნდა შემომ-აშხეფოთ, ცხვირსახოცების მეტი რა მაქვს!.. არა, მე თქვენიც მესმის, ამიტომ გულმოსაფხანად რამდენიც გინდათ, იმდენი მლანძღეთ და მაკრიტიკეთ, ოღონდ ერთი პირობით – მე ისევ მწერალთა კავშირის თავმჯდომარედ უნდა ვიჯდე! მე კვლავ მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე ვიქნები – თქვენ კი იდეით და მაკრიტიკეთ! შევთანხმდით?!.. თქვენ მლანძღეთ და მაკრიტიკეთ – მე მაინც თავმჯდომარე უნდა ვიყო! როგორც თავმჯდომარეს, ხელი არ მახლოთ – კრიტიკით კი, თავშიც ქვა გიხლიათ, მაკრიტიკეთ, სანამ ყბები არ მოგელღებათ! რა სისულელეებს მიგონებთ და მაბრალებთ – ახალმიღებული წევრები დღედაღამ მირეკავენ და მეხვებებიან: თავმჯდომარე ისევ თქვენ უნდა იყოთო! კი ბატონო, მლანძღეთ და მაკრიტიკეთ, მაგასაც ვნახავთ ერთი რას დამაკლებთ – მე მაინც თავმჯდომარე ვიყავი, ვარ და ვიქნები!.. და ასე უსასრულოდ!..

რა იყო თუგინდ პოლიტიკურ ანაბანაში სრულებით გაუთვითცნობიერებული მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის ყარაბალის ცერცეტული ვოიაჟი, რასაც ამიერკავკასიის რესპუბლიკებს შორის ბუნებრივი დიპლომატიური სკანდალი მოჰყვა. ეს საქართველოს უახლეს ისტორიაში ერთ-ერთი ხიფათიანი ნამი იყო, რომელსაც შეეძლო ქვეყანა გარეშე ძალების მიერ მზაკვრულად დაგეგმილ ომში ჩაეთრია და ჩვენთვის ფატალურად დამთავრებულიყო!

ომებისა და დიპლომატიის პირქუშმა ისტორიამ ამის არაერთი მაგალითი იცის.

ვინმეს რომ არ ეგონოს, ამ ინციდენტს განზრახ ვაზ-

ვიადებდე, დაინტერესებულ მკითხველს ვთხოვ, მაგალითი-სათვის ქართული ენციკლოპედიის მე-9 ტომის 169-ე გვერდზე დაკვირვებით წაიკითხოს სტატია „**საფრანგეთ-პრუსიის 1870-71 ომი**“, ხოლო ვისაც საამისო დრო ან საშუალება არ ექნება, მოკლედ მე მოვახსენებ.

საფრანგეთ-პრუსიის 1870-71 წ. ომის საბაბად იქცა ერთი შეხედვით ყოვლად უმნიშვნელო, ლამის სასაცილო წვრილმანი, ოღონდ უკვე სასტიკი ისტორიის კუთვნილება – **ემის დეპეშა**, რომელსაც პრუსიის შორსმჭვრეტელმა კანცლერმა, **ოტო ბის-მარკმა (1815-1898)** განზრახ მისცა საფრანგეთისათვის შეურაცხმყოფელი ხასიათი. ანკესზე წამოგებულმა იმპერატორმა, **ნაპოლეონ III-მ (1808-1873)** ეს იწყინა და პრუსიას მაშინვე ომი გამოუცხადა. პრუსიასაც სწორედ ეს უნდოდა!!!

ამ ომში საფრანგეთის სწრაფი დამარცხების კვალდაკვალ 1871 წ. 18 იანვარს ვერსალში გამოცხადდა გერმანიის იმპერიის შექმნა. საფრანგეთმა დაკარგა ელზასი და ლოთარინგიის დიდი ნაწილი. ამასთან დაეკისრა კონტრიბუცია 5 მლრდ. ფრანკის ოდენობით და მის გადახდამდე ქვეყანაში უნდა დარჩენილიყო გერმანიის საოკუპაციო ჯარები.

დენტით სავსე კასრს დამსგავსებული საქართველო? აფხაზეთი, კოდორის ხეობა და სამაჩაბლო ჩამოგვაგლიჯეს, 2008 წლის რუსული აგრესიის ქრილობები ჯერაც არ მოგვ-შუშებია, ოკუპანტებმა მავთულხლართები ლამის სვეტიცხოველთან გაგვიბან, ქართული ტელეარხები აღმამფოთებელ ინფორმაციას ავრცელებენ: სომხეთში პრეზიდენტის საარჩევნო კამპანიისას ერთ-ერთი კანდიდატი მოურიდებლად რომ გაიძახ-ოდა – უდიდესი შეცდომა დავუშვით, 2008 წლის რუსეთ-საქა-რთველოს ომის დროს ჯავახეთში ჩვენი ჯარები რომ არ შე-ვიყვანეთო! ატყობთ, პოლიტიკური ატმოსფერო სადამდეა გავარვარებული?!.. კრემლიდან წარამარა გაისმის – საქარ-თველოს სამხედრო გზისა და სამაჩაბლოს გადაჭრით სომხეთ-თან ტერიტორიული მეზობლობა უნდა დავამყაროთო!.. ჩვენი დიპლომატია ნემსის ყუნწში ძვრება, რათა როგორმე აღვკვე-ოთთ აფხაზეთსა და სამაჩაბლოში საქართველოს მთავრობის

ნებართვის გარეშე რუსი დიდმოხელეების გამომწვევი ვიზიტები.. რომელი ერთი „ქართლის ჭირი“ დავასახელო?!..

ყარაბაღთან დაკავშირებულმა სკანდალმა მთელი ამიერკავკასია შეძრა, საქმე ლამის დიპლომატიური ურთიერთობების განწყვეტაზე მივიდა და პოლიტიკოსებს რომ არ ემარჯვათ, ღმერთმა უნყის, ეს როგორ შეიძლება გაგრძელებულიყო ანდა რითი დამთავრებულიყო..

ამგვარ სიტუაციაში კეთილგონიური პიროვნება არამართო მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის პოსტიდან უჩამიჩუმოდ გადადგებოდა, არამედ სკანდალის ჩაცხრომამდე დედაქალაქსაც მოშორდებოდა!

მაყვალა გონაშვილი? ქკუანაკლული ქალის ღიმილითა და ყელმოღერებით ტელეეკრანიდან ყველას უტიფრად პირში ბურთს სჩრიდა: თქვენ რას ლაპარაკობთ, რის დიპლომატიური სკანდალი, რა სკანდალი – მე იქ პოეზიის საღამოზე ლექსების სათქმელად ჩავედიო!

ო, გაუხუნარო ცერცვო და კედელო!.. რა სხვაობაა, იქ ასეთი ფირალური თვითნებობით რისთვის ჩახვედი: შაირების სათქმელად, ტერორისტული აქტის განსახორციელებლად თუ საბჭოთა ეპოქაში მოსკოვის პოეზიის ფესტივალზე გაცნობილი დაქალის, სუსანას მოსანახულებლად – კონფლიქტის ზონასა და დიპლომატიურ ურთიერთობებს თავისი ნორმები და კანონები აქვს, რომელთა დაცვა-პატივისცემა ყველას მოეთხოვება!

მაყვალა გონაშვილის ამგვარი მიუტევებელი უმეცრობა თუ სანუკვარი პოსტის ცოტა ხნით კიდევ შესანარჩუნებლად შეგნებული თავმოაჯმება აღმაშფოთებელი და დასაგმობია, მაგრამ ამავე დროს თავისებურად გასაგებიც არის: ეს განსაცვიფრებელი თავგასართობი ინსტრუმენტი – მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის პოსტი ჯადონსურ ოქროს ფლეიტასავით ჩაუვარდა ხელში და მისი მრავალფეროვანი შესაძლებლობები მხოლოდ გონებაშეზღუდული მეშჩანი ქალისთვის დამახასიათებელი ისეთი ფუქსავატურ-ანგარებიანი სიხარბით დაიგემოვნა და ბრმა შეუპოვრობით დაისაბლუჯა, რომ ახლა ვეღარც კი წარმოუდგენია ნებაყოფლობით მისი ხელიდან გაშვება და უიმ-

ისოდ ყოფნა-ცხოვრება!

აქ მთელი პასუხისმგებლობა ეკისრება უპრინციპო გამგეობას, საზღვარს გადამცდარ მწერალთა კავშირის ნებისმიერი დიდმოხელისთვის **მუნდშტუკი**¹⁰ რომ ვერ ამოუღვია.

* * *

როგორც საქართველოს მრავალეროვანი მწერლობა, ისე მთელი საზოგადოება მღელვარებით ელის საქართველოს მწერალთა კავშირის კარს მომდგარ, 24-ე ყრილობას. თუმც არავინ იცის, გაიმართება თუ არა, ანდა რანაირად წარიმართება და როგორი დასასრული ექნება.

ამგვარი ეჭვის საფუძველს შემდეგი გარემოება იძლევა. საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ, რუსთაველის პრემიის ლაურეატმა, ქართული პროზის რაინდმა, მწერალმა **რევაზ მიშველაძემ** „მწერლის გაზეთში“ (2013 წ. 1-31 ივნისი, გვ. 2) ერთი იმისთანა განცხადება გააკეთა, რომ ამას თვით პირნავარდნილი დიქტატორიც კი ვერ გაბედავდა და, ალბათ, მსგავს გამონათქვამს ვერც რომელიმე დიდმოხელეს ვუპოვით ფარული კენჭისყრის მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე.

სერიოზული პოლემიკისას **რევაზ მიშველაძე** თავის ოპონენტს, ახალშექმნილ მწერალთა აკადემიის პრეზიდენტ, **თამაზ ნივნივაძეს** აი, რას ეუბნება.

„დანერე განცხადება, ალგადგენთ მწერალთა კავშირის ნევრად და როცა ყრილობა გვექნება (არა უადრეს 2014 წლის 15 ივნისისა), იყარე კენჭი თავმჯდომარეობაზე.

ვინ იცის, მაშინ რა ხასიათზე ვიქნები, იქნებ მხარიც დაგიჭირო“.

მოულოდნელობისაგან კაცი შეიძლება დაბლუვდეს! აქ რას ეხდება ფარდა? **რევაზ მიშველაძისთვის** ფარული კენჭისყრის პრინციპი და კრიტერიუმი თურმე სამართლიანი განსჯა, საღი გონების კარნახი, სამშობლოს წინაშე პასუხისმგებლობა და თა-

¹⁰ **მუნდშტუკი** (გერმ.) – 3. ერთგვარი წვეტიანი ლაგამი თავლორი ცხენის დასაოკებლად.

ვისი მოქალაქეობრივი ვალდებულების პირნათლად მოხდა კი არ ყოფილა, არამედ ფეხმძიმე ქალის ცვალებადი ორგუნებობა – თუ გუნებაზე ანუ როგორც თვითონ გვეუბნება დამახინჯებით, ხასიათზე იქნება, ნებისმიერ კანდიდატსა თუ საკითხს მხარს დაუჭერს, ხოლო თუ გუნებაზე (ანუ ხასიათზე) არ (ან ვერ) იქნება, ყველასა და ყველაფერს ჯანდაბამდეც გზა ჰქონია!

მაყვალა გონამვილისა და ყარაბალის სკანდალისა არ იყოს, წადით ახლა და უჩივლეთ მიშველაძეს! ან თუნდაც უჩივლოთ, რას დააკლებთ მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის პირველ მოადგილეს, საარჩევნო ტექნოლოგიაში გამოწვრთნილ ამომრჩეველს, ცოცხალ კლასიკოსად შერაცხულ მწერალს?!

აი, მწერალთა კავშირის დიდმოხელე და პოპულარული მწერალი რანაირ მაგალითს აძლევს მოსახლეობას, თანაც როცა სამიოდე თველა იყო დარჩენილი საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნებამდე და საარჩევნო ვნებათაღელვა ზღვრამდე მიდიოდა: ვაითუ საქმე მეორე ტურამდე მისულიყო და ისედაც გატანჯული სამშობლოს ბედი ისევ უკუღმა ნატრიალებულიყო!

საინტერესოა, რ. მიშველაძე საქართველოს პრეზიდენტის არჩევნებისას როგორ „ხასიათზე“ იყო – მონაწილეობდა თუ არა? ეეეჰ!..

მე ღრმად მწამს, ამას მწერალი რევაზ მიშველაძე არასდიდებით არ იტყოდა!

ამას არც მრავალ ჭირვარამგამოვლილი მოქალაქე რევაზ მიშველაძე ამოუშვებდა პირიდან!

ჩემი აზრით, ამგვარ არსატემელს ამბობს მწერალთა კავშირის ამბიციადაფუტურობებული სტაჟიანი ჩინოვნიკი, უკვე ყელში რომ აქვს ამოსული ამდენი წლის თავშესაწყენი დიდმოხელობა და ველარ გადაუწყვეტია – ნავიდეს თუ დარჩეს და ერთი საფეხურით კიდევ უფრო ზევით აინიოს?!.. თან ამდენი ხოტბა-ქებისგან თავგაზვიადებულს, ცა ქუდად აღარ მიაჩნია, დედამინა – ქალამნად! ამიტომ ზოგჯერ აღარც ანგარიშს უწევს, რას გაიძახის – ის ხომ რევაზ მიშველაძეა და ყველაფერი თუ არა, სხვებისგან განსხვავებით მას ბევრი რამ მიეტყვება!..

აგერ, უკვე ათ თვეზე მეტი გავიდა და რაკი საქართ-

ველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს ან გამგეობას რ. მიშველაძის ამგვარი განცხადებისთვის არანაირი შეფასება არ მიუცია, გამოდის, რომ ერთ-ერთი დიდმოხელის მუქარა თუ გაფრთხილება ძალაში რჩება!..

ასე და ამრიგად, სულგანაბულმა მწერლებმა მოთმინებით უნდა ვუცადოთ რ. მიშველაძის ხასიათის ცვალებადობას და აქედან გამომდინარე, საქართველოს მწერალთა კავშირის ყრილობისა და საერთოდ, საქართველოს მწერალთა კავშირის მომავლის გარკვევას.

აი, ასეა, როცა გაუბედურებულ მწერალთა კავშირს უტიფართა და ამბიციადაფუტუროებულთა ზეობა უდგას!..

მიმი პოპაძე

– კამეჩო, ილარიონო,
ეგენი ვინ არიანო?
– მცემენ და მიტყაპუნებენ, -
არ ვიცი, ვინ არიანო!

ხალხური

განცდიანი დასაწყისი

რაკი შენგელი ტელეფონით რამდენიმე დღით ადრე შემოეხვევნა, მოუცლელმა ჯემალ მეხრიშვილმაც თავის ერთადერთ უმცროს ძმას ამჯერად ხათრი აღარ გაუტეხა და 2011 წლის შობადღის მის ოჯახში გასატარებლად მიუღლითურთ დედოფლისწყაროს გაემგზავრა.

თბილისიდან გასვლა, მგზავრებით სავსე, სუფთა „მერსედეს-ბენცის“ მიკროავტობუსის აკვნისებურად დარწვევა და ოკეანის ტალღისებური განცდების მოზღვავებაც ერთი იყო: წინ მღელვარე შეხვედრის სიხარული და გარდასულ დღეთა ტკბილ-მწარე მოგონებები ელოდა – ის ხომ 1969-76 წლებში იქ მუშაობდა!..

უკვე მეორე წელი იწურებოდა, რაც აღარ ენახა 20-20 წელს გადაშორებული თავისი ძმისწულები – ზურაბი და დავითი, შენგელის ცოლისძმის, ჭაბუკის ერთმანეთზე მიყოლებული ყმაწვილები – გიორგი, ფარნაოზი, ბაჩანა, მათი მშობლები და პაპა-ბებია... თან მძიმე განცდა გულს უნაღვლავდა: თავის დედასთან ცალკე მცხოვრები ერთადერთი შვილი, გიორგი – რაც უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ მუშაობა დაიწყო – ძველებურად ველარ იცლიდა მშობლიურ რაიონში ჩასასვლელად და მწერალს ეს სანუხარს უსამმაგებდა, ასე წელნულაობით ბიძაშვილები ერთმანეთს არ გაუცხოებოდნენ! თან... ჰოდა, ესლა გულდაწყვეტილები რომ შემოეკითხებოდნენ – რატო გიორგიც არ წამოიყვანეო, რა ეპასუხა?!

მაღე მაინც გაფრინდეს ეს ორი საათი!.. ო, როდის გამოჩნდება დედოფლისწყაროსპირა ანეულ-დანეული მინდვრები,

იანვრის თხელ ბინდში მოჩინარი ელიას უნაგირა მთა, შორს, ალაზნის ველისკენ გადაყუდებული, ვერცხლისებრ ბზინვარე კირქვის უთანაბროდ დამუშავებული კარიერები!...

ცხადია, დაუდგრომელი, მწერალთან ყოფნას მონატრებული ახალგაზრდები არ მოუსვენებენ და ერთ-ერთ დღეს ისიც უეჭველად ნაჰყვება ხორნაბუჯზე, თორემ ვინ იცის, განგება კიდევ აღირსებს თუ არა თამარის ციხის ქონგურებიდან ალაზნის ველისა და შემორკალული კავკასიონის ცქერას?! ქორების გორიდან შირაქის ველ-მინდვრებისა და ივრისპირეთის დაბორცვილი სანახების შორიდან ყურებითაც თვალ-გულს აისრულებს!.. მირზაანი, ფიროსმანის საუფლო?! ო, არა, არა, ეს უკვე მეტისმეტი იქნება – მისი წარმომსახველობა ერთბაშად ამდენს ველარ აიტანს!.. თანაც წლინახევრის უკან გამოსცა ფიროსმანისადმი მიძღვნილი წიგნი „**გათავისუფლება**“ და ჯერ ისევ იმ შთაბეჭდილებების ქვეშ იმყოფება! ჰოდა, ახლა უცებ რაღაც ახალმა აზრმა თუ იდეამ რომ უელვოს და მწარედ ინანოს: ეს მაშინ როგორ ვერ მომაფიქრდა, რატო ამასაც არ შევხეო... არა, არა! **მირზაანისა** და **ფიროსმანისთვის** ახლა მზად არ არის! ეს მერე, მერე, სხვა დროს!... ცალკე... მარტოდმარტო... გულდამშვიდებით... განსაკუთრებულად და გამორჩეულად!..

ან იქნებ მირზაანს აღარასოდესაც აღარ გაეკაროს და საფლაგში იმ ოდინდელი, გაუხუნარი შთაბეჭდილებებით ჩავიდეს?! მაგრამ უმირზაანოდაც რა გააძლებინებს?! თუმც რაღას იძლევა ხოლმე მისი ყოველი ახალ-ახალი სულასწრაფებული მონახულება – ერთი და იგივე, უკვე სისხლ-ხორცში გამჯდარი ნუგეშმწველი განცდები და გრძნობები!

პირდაპირ ორ ცეცხლშუა ინვის: ცა უწითლდება ხოლმე, ფიროსმანის ნაფუძარს თვალი კიდევ ერთხელ შეავლოს – ჰგონია, იქ რაღაც ახალს აღმოაჩენს და შეიმეცნებს! გულატოკებული შეაბიჯებს სახლ-მუზეუმის ეზო-ყურეში და ოციოდე წუთის შემდეგ ელდა თანგავს – ახლა ეჩვენება, რომ ის აქ ზედმეტია, უცხოა, გენიოსის საუფლოში ტრიალის ღირსი არ არის! ამიტომ ისევ უკან მიემურება! მაგრამ სამიოდე გაჭენებაც არ იქნება

ხოლმე გავლილი, რომ წელანდელი მტანჯველი ეჭვი შარშანდელი თოვლივით უქრება და ისევ უკან, ფიროსმანის საუფლოში მიტრიალება და მირზაანის გორების თვალმოუშორებელი ცქერა მოეწყურება ხოლმე!... ღმერთო, ეს რა დღეშია!... ბოლოს და ბოლოს რა ქნას, რა წყალს მიეცეს?!

რაკი ეგრეა, მაშინ ოზაანში, თავიანთ კვალნაშლილ ნასახლარზე ერთი ოთახი აიშ... მაგრამ რაკი საამისო სახსარი არ აბადია, წნული ქოხი მაინც ჩაიდგას, თიხაბზით შელესოს ანდა სულაც ვილაცის სადმე დანაგდები ჯაბახანა ფარდული მიითრიოს, მოეწყოს და ბავშვობიდანვე თვალმეჩვეული, ერთმანეთში ჯადოსნურად ჩაკუმშულ მირზაანის გორებს გედიქის ხევგამოღმიდან მთელი სიცოცხლე გაუნძრევლად უცქიროს და უცქიროს!

ჰო, მაგრამ სულ იმ გორებს რომ უყუროს, თავისი საქმე როდისღა აკეთოს?! არადა, რა მოუხერხოს მირზაანის შემოგარენის ანდამატს?!

სულიერი სიფოლადე გამოიჩინოს და იქით აღარც გაიაროს, აღარც გაიხედოს – რაც იქ აქამდე უვლია, ის იკმაროს და მხოლოდ გულით ატაროს მისი ხატება?!.. მართლა და მართლა, როდემდე და სადამდე?! ან ასე ან ისე!.. არ ვიცი, არ ვიცი! ვნახოთ, მომავალში როგორი იქნება გულის კარნახი!... მანმადე კი... მაგრამ ამჯერად...

ამ ორი-სამი დღის განმავლობაში კი ერთხელ, ნარი-ჟრაჟევს, ქუჩებში ფეხის არევამდე, მარტოკა დაივლის ჩამდუმარებულ, ან უკვე სანახევროდ დაცლილ და მიუსაფარ დედოფლისწყაროს, რათა როგორმე დაიურვოს თუ გაიხელახლოს აქ ყოველი ჩამოსვლისთანავე აღძრული ჭკუის შემშლელი იდუმალი ცდუნება-მოთხოვნილება – გულგაჩერებულმა თვალი კიდევ ერთხელ გაუშტეროს ხსოვნაში ამოუშლელად ჩარჩენილ ქუჩა-ჩიხებს... დამასევდიანებელ კერძო ბალებს... რკინის იმ მძიმე ჭიშკარს, ლ... ძლივს რომ შეაღებდა ხოლმე!... ნ-ს გადასავლელ-გადმოსავლელ წელმოკლე ხიდს, მაშინ ყველაზე ლამაზ ხიდად რომ ეჩვენებოდა!... პროვინციული სევდისგან შემძიმებულ ტანდაკორძილ ჭადრებს... გაპარტახებულ ნაბა-

ნოებს! ო, ღმერთო, ჯერ რიგიანი აბანოც როგორი დასანახი და წარმოსადგენია და რალა იქნება სახურავგადაგლეჯილი, კარ-სარკმლებამოღებული და შამბნარში ქუჩურად გატიტვლებული კედლებდაკანრული შენობის ფარლალალა ნომრები, რომლებშიც ოდესლაც... მუსიკალური სკოლა, მეორე სართულის ოვალურთალიან სარკმილიდან ჟ... რომ დაენახვებოდა ხოლმე!.. თ-ს მივარდნილ ქუჩაზე ნალვლიანად გადმოხრილ, ერთმანეთში ტოტებგადაკვანძილ ცაცხვებს, ტკივილისმომგვრელ სანიშნო მოგონებებს ასეთი შტერული ერთგულებით რომ ინახავდა!.. დიდმოხელეთა თვალდადგმულ სრა-სასახლებებს, მაშინდელი გულუბრყვილო წარმოდგენით რომელიმე მათგანში ცხოვრება და შედევრების წერაც ერთი რომ ეგონა! ჰმ!!! ახლა? მიტოვებული, გამოხუნებული ფარდებით საგულდაგულოდ დასუდრული, სამარისებურად ჩამყუდროებული და არსებობის აზრდაკარგული ამხელა სასახლეთა უმრავლესობა ახლა ისეთ ცხოველურ ნადარდს ინახავდა, რომ იქ ეცხოვრა და რამე ეწერა კი არა, რომელიმე მათგანის ეზოში ქუდი რომ შეეგდოთ, მის გამოსატანადაც ველარ შებედავდა!..

კალენდარი ჩვენი მლელვარებისა

ახლობლები საშობაო სუფრასთან ერთად რომ მოხვდნენ, ჯემალ მხრიშვილის სატანჯველად და საუბედუროდ იარა, იარა და დავა-კამათი იმ ახალგამოცემულ „თანამედროვე ქართული პროზის ანთოლოგიაზე“ ჩამოუვარდათ! გასალკლდევებულ მწერალს გასაქანს აღარ აძლევდნენ: შენც რატო არა ხარ შეყვანილი, ასე უდიერად რატომ გექცევიან, ის მაინც გვითხარი, ვინ არიანო!

აბა, აქ მწერალს რა უნდა ეპასუხა?! და რაკი თვალებად-ქცეულ შემკითხველებს ვერავის უსახელებდა, ამიტომ იძულებული იყო, ყველანი მიკიბულ-მოკიბული პასუხებით ჩაეყუჩებინა.

- ეჰ, ჯემალ მხრიშვილის ფოტოსურათს 2010 წლის კედლის კალენდარში უეჭველად ვნახავ-მეთქი! – გულდაიმედებით

ნამოიწყო შენგელის ცოლისძმამ, გამრჯე მხვნელ-მთესველმა, ჭაბუკმა, თუმც მაშინვე ხმა გაუმკრთალდა, – როგორც კი ვიციდე, იქვე გადავფურცლე, მაგრამ საქმეში ხარ – კაცო, ვერც იქ გნახე!

სუფრაზე უხერხული დუმილი ჩამოწვა.

- თუ ღმერთი გნამთ, – შენგელის გულიანად ჩაეცინა, – ჩემი ძმის დარდი ვის ექნებოდა, როცა იმ კალენდარში ერეკლე მეორის პორტრეტისთვისაც კი აღარ დარჩენიათ ადგილი!

შთაგონების ნაკლი

კვლავ კამათი ატყდა.

- კარგი, ვთქვათ, მოშურნეებმა ანთოლოგიაში არ შეიგყვანეს, არ შეგიყვანეს, – თავისებურ მსჯელობას მოჰყვა მწერლის რძალი, ქეთი ალულიშვილი, – ეს თამაზ ჩადუნელი მაინც რაღას გერჩოდა?

- ეგ ვილაა?

- როგორ, არ იცოდი – კედლის კალენდრის მთავარი რედაქტორია!.. თან პოეტიც ყოფილა!

- ჩვენ კედლის კალენდარს არ ვხმარობთ, – ნირშეცვლით შენიშნა ჯ. მეხრიშვილმა და მდუმარედ მჯდომ მეუღლეს აღმაცერად გადახედა, – რაც შეეხება თამაზ ჩადუნელის პოეტობას... დრო აღარ მრჩება... რა ვქნა, ძველებურად ვეღარ ვკითხულობ ამოდენა ზღვამასალას!

წინა დღეებში ჩამოხსნილი 2010 წლის კედლის ფერნაქცევი კალენდარი ქეთიმ თაროდან გადმოიღო და მაზლს 26 მაისზე გადაუფურცლა.

- აი!

ჯ. მეხრიშვილი დაკვირვებით დააცქერდა პოეტისა და კალენდრის მთავარი რედაქტორის, თამაზ ჩადუნელის ფოტოსურათსა და დაბადების თარიღს.

- აბა, დახედეთ ჩემზე ოცდასამი წლით ახალგაზრდა, ამ მშვენიერი ვაჟკაცის პოეტური შთაგონებით გაცისკროვნებულ სახეს – საეჭვოა, მას ვილაც ჯემალ მეხრიშვილის ვინაობა

სცოდნოდა! ანდა, შემთხვევით ოდესმე ყურიც რომ ჰქონოდა მოკრული, რა გასაკვირია, კალენდრის შედგენის შთაგონებთან ნუთებში არც გახსენებოდა!

განმანათლებელი კალენდარი

ამგვარი პასუხით დაეჭვებულმა მსმენელებმა მწერალს უფრო დაუცადებელი კამათი გაუჩაღეს.

- აბა, სხვები როგორ გაახსენდათ?! – ფიცხად წამოიყვილა ჭაბუკის უფროსმა ვაჟმა, მეორე კურსის სტუდენტმა, გიორგიმ. მამიდას ხელიდან კალენდარი გამოსტაცა, ფურცვლა დაუწყო და რამდენიმე შემოქმედი გვარ-სახელით ჩამომარცვლა, – მაშ, ესენი როგორ შეიყვანეს?

- აჰ, მე მაგათთან მადრით?! – შორს დაიჭირა ჯ. მეხრიშვილმა, – ეგენი დიდი მწერლები და პოეტები არიან.

- ვინა, ეგენი? – გაკვირვებით შენიშნა ჭაბუკის მეუღლემ, მაიკომ, – კარგი მაგრამ, აქ ბევრი ისეთი მწერალი, პოეტი თუ ჟურნალისტია შეყვანილი, რომ აქამდე საერთოდ, არცა მსმენოდა და მათი არსებობა ამ კალენდრით გავიგე!

- ო, მაშინ მადლობელიც უნდა იყოთ, – წინდახედულად მოუჭრა ოზანელმა, – კედლის ენციკლოპედიურ კალენდარს რომ გაუნათლებიხართ!

- არა, მართლაც ვილა არ არის შეყვანილი, – ტკრცივალა სიცილ-კისკისი რომ ჩაცხრა, ჩვეული სიმშვიდით შენიშნა შენგელის სიდედრმა, რესპუბლიკის დამსახურებულმა ბიბლიოთეკარმა, ცირა ალადაშვილმა, – თანამედროვე ქართველი მწერლები, პოეტები, დრამატურგები, ჟურნალისტები, შენ კი...

- ჰო, მაგრამ ბევრი მათგანი ცნობილი შემოქმედია, – ტკეპნით დაიწყო ჯ. მეხრიშვილმა, – ბევრიც ნაკლებად ცნობილი... ან ახალბედა... იმედის მომცემი დებიუტანტი, ამიტომ...

ახალგაზრდებმა სიცილი ვერ შეიკავეს.

- ბიძავ, მიკიბულ-მოკიბულად როდემდე უნდა გველაპარაკო?! – მოუთმენლად შეუძახა ზურამ და ბიძას მხარზე სიყვარულით გადასდო მკლავი, – ბოლოს და ბოლოს გაგვაგებინე,

შენ თუ არც ცნობილი მწერალი ხარ, არც ნაკლებად ცნობილი და არც ახალბედა, იმათ თვალში, მაშ, ვილა ხარ?!

- როგორ გითხრა, ძმისწულო, – ენის ბორძიკით ისევ თავისებურად წამოიწყო მწერალმა, – ძნელია გაერკვე, დღეს რა ხდება ქართულ მწერლობაში! ამიტომ...

ახალგაზრდები რომ მიხვდნენ, მწერალი პირდაპირ პასუხს თავს არიდებდა, მოთმინების ძაფი ისევ გაუნყდათ და სუფრაზე კვლავ ნაირხმიანი სიცილ-კისკისი და არეული კამათი ატყდა.

მთავარი დამნაშავე: გრაფიკა და კომბინაცია!

**И известность моя не хуже,-
От Москвы по парижскую рвань
Мое имя наводит ужас,
Как заборная, громкая брань.**

Сергей Есенин

- მოიცათ, მოიცათ! – მოულოდნელად ხმა გაიკორდა აქამდე უბრად მჯდომმა შენგელის სიმამრმა – ძველმა მხვინელ-მთესველმა და მესაქონლემ, წარმოშობით მიწაზეაღიანი, 87 წლის ბერმუხამ, ქართული მწერლობის ტრფიალმა და რაიონში თითოთ საჩვენებელმა მკითხველმა, **ფარნაოზ ალ-ულიშვილმა**, – გაჩუმდით-მეთქი!

სუფრაზე სიჩუმე რომ ჩამოვარდა, ფარნაოზმა ჯვამალ მესხრიშვილს თვალი გაუმართა.

- ეგე, წელან თვითონვე გვიამბე: ფიროსმანზე დაწერილი შენი წიგნი ინტერნეტშიც თუ რას ეძახით... წაუკითხავთ და თურმე იგრე მოსწონებიან, საშოვარზე გადაცვენილმა ქართველებმა ნიუ-იორკიდან და პარიჟიდან დამირეკეს მადლობის სათქმელადო!.. მაშ, ესენი რატო გექცევიან ეგრე?!. ერთი ჩვენებურად გაგვაგებინე, რა ცოდვის ლულს ატრიალებენ შენს თავზე?!. კაცო, ვნახეთ და ქართული პროზის საგანძურში არ შეუყვანიხართ!.. მაგ ანთოლოგიაშიც არ გაგაჭაჭანეს!.. ამის

ღმერთი არ იყოს, ე კედლის კალენდარი მაინც რა გამიხდა იმისთანა, რო მთელი ალია და მუსია შიგ არის თავმოყრილი, შენ კი მანდედანაც გამოგსხლიტეს!

სუფრაზე ეკლესიური მღუმარება დაეშვა. ჯემალ მეხრიშვილმა სამარაგო ჰაერი მოთმინებით შეისუნთქა.

- ფარნაოზ, ქართული პროზის საგანძური, თანამედროვე ქართული პროზის ანთოლოგია, რომელიმე წლის საუკეთესო მოთხრობა თუ კედლის კალენდარი კი არა, – მწერალმა გამოთქმით დაიწყო, – მაგალითად, რალაცასთან დაკავშირებით საჭირო რომ გახდეს რომელიმე თანამდებობისა და ხელობა-საქმიანობის მიმანიშნებელი გვარის მქონე მწერლების უბრალო ცნობარის შედგენა, მაგათი წყალობით იქ ყველა მოხვდება: მეზვრიშვილი, ბალაშვილი, ბალიშვილი, კვალიაშვილი, ბოსტანაშვილი... რთველიაშვილი, მაჭარაშვილი, მაჭარაძე, ჭაჭიაშვილი, ღვინიაშვილი, ღვინაძე, ღვინიანიძე, ღვინეფაძე, არაყიშვილი, მეარყიშვილი, არყიშვილი, მეძმარიაშვილი... მეღვინეთუხუცესი, სირაჯიშვილი¹, ხამარაშვილი², ქილიფთარი³, თუშმალიშვილი⁴, მუჯირი⁵, ალაფიშვილი⁶, ყასაბაშვილი⁷, სალახაშვილი⁸, მეჭურჭლიშვილი, ჭურჭელაური, კასრაძე, ჩაფიაშვილი, ჩაფიძე, ჭურაძე, მეყანნიშვილი, შამფურაშვილი, მეკოკიშვილი, სადლობელაშვილი, მექვაბიშვილი, მექოთნიშვილი, კოვზირიძე, ჩანგალაშვილი, მესაცრიშვილი... ხაბაზი, ხაბაზაშვილი, მესაშიშვილი, მზარეულაშვილი, ხმიადაშვილი, კერძაძე, კერძევაძე, ფაფიაშვილი, ცომაშვილი, ცომაია, ყველიაშვილი, ყველაშვილი... ძიძიშვილი, გამდლიშვილი, ფარეშაშვილი⁹... მღვდელიაშვილი, ღვდელიაშვილი, მღვდელაძე, დეკანოზიშვილი¹⁰, მნათიშვილი¹¹, დიაკნიშვილი¹², ტერტერაშვილი¹³, პრისტავიშვილი¹⁴, გზირიშვილი¹⁵, ნაცვლიშვილი¹⁶, ნაცვალაძე, მამასახლისი¹⁷, ბატონისაშვილი... ყეინიშვილი¹⁸, ხონთქარიშვილი¹⁹, სულთანიშვილი²⁰, ნაიბაშვილი²¹, ბეგიაშვილი²², ბეგაშვილი, ბეგიშვილი, ალიბეგაშვილი, ყორჩიშვილი²³, ემირიძე²⁴, ამირიძე²⁵, ხანიშვილი²⁶, დემურხანაშვილი, ამირხანაშვილი, ბაირამაშვილი, ჩაფარაშვილი²⁷... მგალობლიშვილი, ლოტბარიშვილი²⁸, მებუკე, ბუკია, ებანოიძე²⁹, თარიშვილი³⁰, თარაშვილი, მეთარიშვილი,

ჩონგურაშვილი, სალამურაშვილი, ჰარალაშვილი, თარალაშვილი, მესტვირე, მესტვირიშვილი, მენალარიშვილი, დოლაშვილი, დოლაშვილი, დოლაბერიძე, დოლიძე... მკერვალიშვილი, კერვალიძე, თერძიშვილი³¹, დაბლიშვილი³², ჭონიშვილი³³... კალატოზიშვილი, კედელაშვილი, ქვათაძე, კენჭაძე, კენჭოშვილი, კირვალიძე, დულაბაშვილი, გომურაშვილი, გომიაშვილი, ფარეხაშვილი³⁴, საბძელაშვილი³⁵, დურგლიშვილი, ხუროშვილი, ხუროძე, მჭედლიშვილი, მჭედლური, მჭედლიძე, ოქრომჭედლიშვილი, ხარატიშვილი, ზეინკლიშვილი, ხათბანდიშვილი³⁶, ჩილინგარაშვილი³⁷... ხარაზი, ხარაზიშვილი... დასტაქრიშვილი³⁸, ბეითლიშვილი³⁹, აქიმაძე, წამალაშვილი, წამლაიძე, ჯანაოზიშვილი⁴⁰... ქლიბაძე, თოხაძე, ფოცხიშვილი, ხერხაძე, კავაძე, ნემსაძე, მახათაძე, ზარიძე, ლურსმანაშვილი... ღვედაშვილი...

მთხრობელმა სული ამოიბრუნა, თან ახლობლებს დააკვირდა, ხომ არ გადამელანენო.

სულგანაბულმა მსმენელებმა მიმიკურად ანიშნეს – რატომ შეჩერდი, ჩვენ გისმენთ, განაგრძეო.

მწერალიც წელში გასწორდა და განაგრძო.

- ფეიქრიშვილი, მენაბდე, ჩალახეშაშვილი⁴¹, ტომარაძე, პარკაძე, ტოპრაკაშვილი, ბარდანაშვილი⁴², გოდორაშვილი, ბადურაშვილი, მესაბლიშვილი, მაზმანიშვილი⁴³, გიდელაშვილი... მეკურტნიშვილი, ქევანიშვილი⁴⁴, სარაჯიშვილი⁴⁵... გამგებელი, ცინისტავი, ცინელაშვილი, ყალაბეგაშვილი⁴⁶, ქეშიკაშვილი⁴⁷, სადუნიშვილი⁴⁸... თევზაძე, კალმახელიძე, ვეშაპიძე, მებადური, მებადურიშვილი... სარქალაშვილი⁴⁹, ჩობანაშვილი⁵⁰, ცხვარიაშვილი, მეცხვარიშვილი, ცხვარაძე, ვერძაძე, თიკანაძე, ყოჩიაშვილი, ბართიშვილი⁵¹... ფუტკარაძე... წიგნაძე, დავთარაშვილი, კალამაშვილი, ფურცელაძე, მელანაშვილი, მელანია... ტივაძე, მეტივიშვილი, მენავიშვილი, ნავაძე, ბარჯაძე... მღებრიშვილი, მხატვარი... დალალიშვილი⁵², დალაქიშვილი, ვარსამიშვილი⁵³, ზარაფიშვილი⁵⁴, ბაზაზიშვილი⁵⁵, აბაზაძე, თუმანიშვილი, შაურაშვილი, ჩოდრიშვილი⁵⁶, ვაჭარაძე, სოვდაგრიშვილი⁵⁷... ასასაშვილი⁵⁸, ყარაულაშვილი, ბადრაგიშვილი⁵⁹, ჯოხაძე, არგანაშვილი⁶⁰, ბაზიერაშვილი⁶¹, მზირიშვილი⁶², შათირიშვილი⁶³,

ფარნადიშვილი⁶⁴... ჯარიაშვილი, ჯარიაული, ლაშქარაშვილი, ლაშქარაძე, სარდალაშვილი, მოძღვრიშვილი, წინამძღვრიშვილი, მოურავიძე, თარხნიშვილი⁶⁵, თარხან-მოურავი, რაზმაძე, ომიძე, ჯაბადარი⁶⁶, ჯოლბორდი⁶⁷, ჩუბინიშვილი⁶⁸, ჩუბინიძე, თორაძე, ჯაჭვაძე, ჯაჭვლიანი, ჯავშანაშვილი, მეფარიშვილი, მეფარიძე, შუბაშვილი, შუბითიძე, ისარაძე, ისარლიშვილი, მშვილდაძე, ბებუთაშვილი, ხანჯალაშვილი, გორდაძე, ხმალაძე, თოფაძე, თოფურიძე, თოფჩიშვილი, სიათაშვილი⁶⁹... რომელი ერთი ჩამოვთვალო?!

მწერალი მსმენელების გამომეტყველებას დააკვირდა და იმავე სიმშვიდით განაგრძო.

- ხენა-თესვასა და გუთნეულზეც რომ მიუდგეთ საქმე, იქაც ყველა გვარს მოახვედრებენ: კოკორაშვილი, მარცვალაშვილი, მარცვალაძე, ხორბალაშვილი, ხორბალაძე, ცერცვაძე, ფეტვიანაშვილი, ნაფეტვარიძე, ქერაშვილი, ქერელაშვილი, ჩითილაშვილი, ქარხალაშვილი, ქინძაძე, ზაფრანაშვილი, ფხალაძე, კვახაძე, ბოლოკაშვილი... მზომელაშვილი, ნაკვეთური, მინდორაშვილი, ყორღანიშვილი⁷⁰, ველიაშვილი, ველიჯანაშვილი, კორდაძე, ბალახაშვილი, სამყურაშვილი, ქონდარაშვილი... ნამგალაძე, ნამგალაშვილი, ნამგალაური, მთიბელაშვილი... ცისკარიშვილი, ცისკარაული, ცისკარაძე, მნათობიშვილი, მთვარელაშვილი... ტოროლაშვილი... ხარაშვილი, ხარებაშვილი, ხარაძე, ხარებაძე, ხარიაული... ნალბანდიშვილი⁷¹, მეურმიშვილი, დანდლიშვილი⁷², ჯამბარაშვილი, ტაბიკაშვილი, უღელაშვილი, ცალუღელაშვილი, მეგუთნიშვილი, ოროველაშვილი⁷³... მაგრამ... მაგრამ...

მწერალი ერთი წამით დადუმდა, გაშტერებულ მსმენელთა სახეებს მზერა მოავლო.

- გეუბნებით და დამიჯერეთ: მაგრამ ეგენი და მაგათ-ნაირები იქ მეხრიშვილის გვარს მაინც არ გააჭაჭანებენ!

ხალვათი სასტუმრო ოთახი ნუხილიანი დუმილის უხილავ-მა აისბერგმა გამოჭედა. ხმის ამოღებას ველარავინ ბედავდა.

- მერედა, რა მიზეზით?! – ფარნაოზმა გაკვირვებით გაიპო ნატანჯი ბაგე, – ნუთუ მეხრიშვილის გვარი ეგეთი სამარცხ-

ვინო ან დასაცინია: ის ხომ უფლისგან დადგენილ საქმიანობას-
თან – მიწის მადლთან, ადამიანის მარჩენალ ხვნა-თესვასთან
და ხარის კურთხეულ ქედთან არის დაკავშირებული! მაშ, რას
ერჩიან მეხრიშვილის გვარს?

- არა, – განმარტა მწერალმა, – ისინი თავისთავად მეხ-
რიშვილის გვარს კი არ ემტერებიან, არამედ ჩემი გვარ-სახე-
ლის კომბინაცია და მისი გრაფიკული გამოსახულება – **ჯემალ
მხსრიშვილი** – არის მათთვის აუტანელი, არსად სახსენებელი
და ყველგან ამოსაფხეკი!

ფარნაოზს ბებრული პირისახე ლოცვამონყურებულივით
შეუღბა.

- რადა, კაცო, რადა?

ჯემალ მეხრიშვილს აქ კი კრინტი ჩაუნყდა, მზერა იდიო-
ტურად გაეყინა და მხრები რობოტივით აეჩქრა.

-
1. სირაჯი – ღვინით მოვაჭრე.
 2. ხამარი – ძვ. ღვინის გამყიდველი.
 3. ქილიფთარი – ძვ. ღვინისა და საერთოდ, სასმელების მწე; პირის მეღვინე.
(მეფეთა და დიდებულთა სასახლეებში).
 4. თუშმალი – ისტ. (სამეფო) სამზარეულოს მოხელე.
 5. მუჯირი – 1. ძვ. ხორბლის მწე. 2. სამხ. ფურაჟის გამგე.
 6. ალაფი – მარცვლეულითა და ფქვილით მოვაჭრე.
 7. ყასაბი – საქონლის დამკველი და ხორცის გამყიდველი.
 8. სალახი – საქონლის (ან ფრინველის) დამკველი.
 9. ფარეში – ისტ. თავად-აზნაურთა ხელზე მოსამსახურე.
 10. დეკანოზი – 1. ეკლ. ქრისტიანული ეკლესიის უფროსი მღვდელი.
2. ისტ. ეკლესიის მთავარი, მღვდელთა და მგალობელთა უფროსი.
3. კუთხ. (მთ.) ძვ. ეთნ. ხატის მსახური, რომელიც სახატე
რიტუალს ასრულებს და ხატის ქონებას განაგებს.
 11. მნათე – ეკლ. ეკლესიის მსახური, რომლის მოვალეობას
შეადგენს სანთლების ანთება, ზარების რეკა და სხვა.

12. **დიაკვანი, დიაკონი** – ეკლ. მღვდლის თანაშემწე, მედავითნე.
13. **ტერტერა** – სომეხთა მღვდელი.
14. **პრისტავი** – ძვ. პოლიციის მოხელე.
15. **გზირი** – ისტ. სოფლის მოხელე, მამასახლისის ხელქვეითი.
16. **ნაცვალი** – ისტ. მამასახლისის მოადგილე, თანაშემწე.
17. **მამასახლისი** – რევოლუტ. არჩევითი მოხელე სოფლად, რომელიც
ასრულებდა ადმინისტრაციულ-პოლიციურ მოვალეობას.
18. **ყეინი, ყაენი** – (თურქ.) ისტ. მეფის ტიტული ზოგ აღმოსავლეთ ქვეყანაში.
19. **ხონთქარი** – (სპარს.) ძვ. ოსმალეთის მეფე – სულთანი.
20. **სულთანი** – (არაბ.) ხელმწიფის ტიტული ზოგიერთ მაჰმადიანურ ქვეყანაში.
21. **ნაიბი** – საერო ან სასულიერო ხელისუფალთა მოადგილე ახლო და შუა
აღმოსავლეთის ზოგიერთ ქვეყანაში; მხარის უფროსი
ამიერკავკასიის სახანოებში.
22. **ბეგი** – (თურქ.) ძვ. ფეოდალი, ბატონი, მემამულე (თურქეთში, აზერბაიჯანში).
23. **ყორჩი** – ძვ. მეფის... პირადი მცველი, შეიარაღებული მხედარი.
24. **ემირი** – (არაბ.) 1. უმაღლესი ტიტული მმართველისა მუსულმანურ ქვეყნებში.
2. ისტ. საქართველოში არაბთა ბატონობის დროს – მმართველი.
25. **ამირა** – ---„----
26. **ხანი** (თურქ.) – მეფე, მთავარი, ზოგიერთ თურქი და მონღოლი ხალხისა.
27. **ჩაფარი** – რევოლუციამდ. დაბალი ჩინის პოლიციელი (სოფლად).
28. **ლოტბარი** – მომღერალთა გუნდის ხელმძღვანელი.
29. **ეზანი** – 1. სიმებიანი (ძალეზიანი) საკრავი, – ქნარი, არფა. 2. დაფი, დაირა.
30. **თარი** – აღმოსავლური სიმებიანი საკრავი.
31. **თერძი** – მამაკაცის ტანსაცმლის მკერავი.
32. **დაბლი** – ძვ. ტყავის გამომყვანი, ტყავის დამამუშავებელი.
33. **ჭონი** – ტყავის, ბუნვის ქუდის (აგრეთვე ტანსაცმლის) მკერავი.
34. **ფარეხი** – ცხერის საზამთრო სადგომი.
35. **საბძელი** – 1. ზვის, აგრეთვე საქონლის სხვა საკვების (თივის, ფუჩქის)
შესანახი ნაგებობა, ჩვ. წნული ან ფიცრული.
2. გადატ. ქათმის ასო – ზურგი გვერდებიანად კრუტუმსა
და კისერს შუა.
36. **ხათბანდი** – ძვ. ინკრუსტაციის ოსტატი – დოხკონი.
37. **ჩილინგარი** – ძვ. იგივეა, რაც ზეინკალი.

38. **დასტაქარი** – „წყლოლის მკურნალი“ (საბა); ქირურგიის სპეციალისტი ექიმი, – ქირურგი.
39. **ბეითალი** – მოძვ. საქონლის ექიმი, – ექიმი-ვეტერინარი.
40. **ჯანაოზი** – ძვ. განთქმული ექიმი.
41. **ჩალახეში** – ბავშვის აკვანში ჩასაგები ლეიბი.
42. **ბარდანა** – დიდი ტომარა.
43. **მაზმანი** – ძვ. ბალნის თოკის მგრეხელი.
44. **ქევანი** – ვირის ზურგზე კურტნის ქვეშ დასადები საფენი.
45. **სარაჯი** – უნაგირისა და ცხენის სხვა საკაზმის ოსტატი, – მეუნაგირე.
46. **ყალაბეგი** – (სპარს.) ციხისთავი.
47. **ქეშკი** – ძვ. წარჩინებული პირის (მეფის...) მცველი.
48. **სადუნი** – „სხვადასხვა ენის მცოდნე კაცი“ (საბა).
49. **სარქალი** – უფროსი მწყემსი.
50. **ჩობანი** – ცხვრის მწყემსი, – მეცხვარე.
51. **ბართი** – ცხვრის ჩლიქით ნაზელი და გამხმარი ცხვრის კურკლი.
52. **დალალი** – 1. საქონლის მყიდველ-გამყიდველის მომრიგებელი ფასში, – მაკლერი. 2. ფეხზე მოვაჭრე.
53. **ვარსამი** – ძვ. დალაქი.
54. **ზარაფი** – 1. საფასურით ფულის დამზურდავებელი.
2. საფასურით ფულის გამსესხებელი.
55. **ბაზაზი** – ძვ. ფართლეულის, ქსოვილების ვაჭარი.
56. **ჩოდარი** – პირუტყვით მოვაჭრე.
57. **სოვდაგარი** – ძვ. დიდი ვაჭარი.
58. **ასასი** – ღამის დარაჯი; საერთოდ, დარაჯი, ყარაული; 2. მზვერავი, მოთვალთვალე.
59. **ბადრაგი** – 1. შეიარაღებული რაზმი, რომელიც ადგილზე იცავს ან აცილებს რაიმე დასაცავ ობიექტს. 2. ასეთი რაზმის წევრი.
60. **არგანი** – გრძელი ჯოხი საბჯენად.
61. **ბაზიერი** – ძვ. ქორ-შეგარდენთა სანადიროდ დამგეშავი.
62. **მზირი** – ძვ. დამზვერავი, მოთვალთვალე; მსტოვარი, ჯაშუში.
63. **შათირი** – ძვ. შიკრიკი.
64. **ფარნადი** – ძვ. მალემსრბოლი.
65. **თარხანი** – ისტ. თავისუფალი, გათავისუფლებული ყმა.
66. **ჯაბადარი** – ძვ. ჯავშან-საჭურველის მნე, ჯაბახანის გამგე.

67. **ფოლბორდი** – ძვ. „ისრის მთლელი“ (საბა).
68. **ჩუბინი** – ძვ. ნიშანში კარგად მსროლელი, ვინც არ ააცდენს.
69. **სიათა** – ერთგვარი ძველებური თოფი.
70. **ყორღანი** – 1. მეზობელთა სასაზღვრო ნიშანი, – მიწაში ქვების გროვა.
2. ძველი დროის საფლავზე გაკეთებული მაღალი ბორცვი.
71. **ნალბანდი** – მჭედელი, რომელიც მუშა საქონელს (ცხენს, ხარს..) ნალებს აკრავს, ნალების დამკვერელი ხელოსანი.
72. **დანდალი** – ხელნაში გაყრილი ოთხკუთხედი ლარტყი ურმის შესაკრავად.
73. **ოროველა** – გუთნისდებისა და მეხრეების სიმღერა აღმოსავლეთ საქართველოში.

ღია წერილი

საქართველოს მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობას, ლიტერატურული პრემიების გამგებლებს

„ძალოჯან, მამ, გიგოსთან ორ სიტყვას დაგაბარებ. ესე უთხარი: შენ გენაცვალე, გიგოჯან, როგორც იმ ხალხს ჩემი სახელი უჩვენე და გადაძვიდე, ისე მომამორე. მაგათი არც ქება-დიდება მინდა, არც არაფერი! გაზეთში გამომიშვეს, გამლანძღეს!.. როგორც აქამდე მიხნავ და მითესავს, ისე უნდა ეხნა და ვთესო!“

*ნიკო ფიროსმანაშვილი
1916 წელი, ივლისი.*

2013 წლის 11 იანვრის საღამოს საქართველოს მწერალთა კავშირის აპარატის ერთ-ერთმა მუშაკმა მოულოდნელად ბინაზე დამირეკა და ამიხსნა: 2012 წლის თებერვალში 70 წლის რომ ხდებოდით, წინასწარ არც თქვენ შეგვატყობინეთ, ჩვენც გამოგვპარვია და თქვენი ფოტოსურათი, წიგნები და ბიოგრაფიული მონაცემები ახლა მაინც მოგვიტანეთ, „სიტყვა-მადლიანი“ იუბილარისადმი ერთი მშვენიერი მისალმება რომ გამოვაქვეყნოთ.

ამან გრძელ საგონებელში ჩამაგდო. ცხადია, ადვილზე ადვილია მისალმების ტრადიციული დაწყება.

„საქართველოს მწერალთა კავშირმა იუბილარს მისალმება გაუგზავნა. მისალმებაში ნათქვამია: ჩვენო ძვირფასო მეგობარო და კოლეგავ!“

მაგრამ მერე? მერე რა უნდა უთხრან იმ „ძვირფას მეგობარსა და კოლეგას“ რომელსაც 2010 წელს გამოცემულ „უახლესი ქართული პოეზიისა და პროზის ანთოლოგიაში“ – საქართველოს მწერალთა კავშირის ტერორისტულმა ხელმძღვანელობამ არასასურველი მწერლებისადმი ჯერ ოპტიკურსამიზნიან შაშხანად რომ გამოიყენა, ლამის საოჯახო და ნაცნობ-თანამეინახეთა ალბომებს დაამსგავსა, მერე თვალსახვევი ზარზეიმი-

ანი პრეზენტაცია გამართა, ბოლოს კი მოულოდნელად მწარე სიმართლე რომ გაქვეყნდა, თვითონ ხელები მონდომებით დაიბანა, ხოლო ყველაფერი ფარისევლური უტიფრობით ორიოდ დამნაშავეს გადააბრალა! – პანია მოთხრობაც კი არ დაუბეჭდეს და თავიანთი ჭკუით, სულ ამოშანთეს მწერალთა საძმოდან! თუმც მერე ჟურნალის „ქართული მწერლობა“ რედაქტორმა, ბატონმა **ლევან ბრეგაძემ** – ამ აბუჩადაგდებული მოთხრობის ასავალ-დასავალი შეგნებულად რომ არ ეცნობა, რათა მავანთაგან დანიხლული ავტორისადმი ჭეშმარიტების საზიანო სიბრალურ-თანაგრძნობა არ გამოეჩინა – „**წამიერ შურს**“ ხუთ გვერდში ჩატყული შედევი უწოდა და ჟურნალის მომდევნო ნომერშივე (2010 წ. №12) გამოაქვეყნა.

პროზის ანთოლოგიაში რომ ვერ მოვხვდი, მიზეზს იმდენი გაკვირვებული მეკითხებოდა, იძულებული გავხდი, „მწერლის გაზეთის“ რედაქციაში „მცირე განმარტება“ მიმეტანა. აი, ისიც!

„საქართველოს მწერალთა კავშირის მიერ ახლახან გამოცემულ „უახლესი ქართული პროზის ანთოლოგიის“ ორტომეულში რაკი მეც არ ვარ შეყვანილი, ნაცნობი მწერლები, ჩემი მკითხველები და ნათესავ-ახლობლები სადმე შეხვედრისას თუ ტელეფონით წამდაუნუმ მეკითხებიან: არ შემატყობინეს, ანთოლოგია რომ მზადდებოდა თუ მე თვითონ არ ვისურვე მასში მოხვედრა.

მწერალთა კავშირის გამომცემლობიდან თავის დროზე შემატყობინეს, მეც დროულად წარვადგინე ხუთგვერდიანი მოთხრობა, მაგრამ სარედაქციო საბჭოს შვიდივე წევრს დაეწუნებინა, რის გამოც, ცხადია, ანთოლოგიაში ვერ მოვხვდებოდი.

იმედია, ჩემი გულშემატკივრები ამ განმარტების შემდეგ თვითონაც მოისვენებენ და მეც მომასვენებენ“.

ყველა მიხვდება: ამ განმარტებაში არავის რას ვერჩი და მხოლოდ სინამდვილეს ვამზეურებ. მაგრამ გაზეთის თავკაცმა რევაზ მიშველაძემ ესეც კი არ დამიბეჭდა – „მაყვალას ეწყინება“-ო!

2010 წლის ზაფხული და შემოდგომის დასაწყისი ფიროსმანის ცხოვრებასა და შემოქმედებასთან დაკავშირებულ წიგნზე

„გათავისუფლება“ მუშაობით ისე ვიყავი შთანთქმული, სხვა ვე-
ლარაფრისთვის ვიცლიდი და არ ვიცოდი, ირგვლივ რა ხდე-
ბოდა. ერთხელ ავტობუსში შემთხვევით შეხვედრილი მწერალ
ელგუჯა ლებანიძისგან შევიტყვე – იმ მწერალს, ვისაც 70 წელი
უსრულდებოდა, მწერალთა კავშირი თურმე ათფორმიან წიგნს
უსასყიდლოდ გამოუცემდა! მისივე გულთბილი რჩევითა და გა-
ფრთხილებით – გეგმაში აქედანვე თუ არ შეგიტანეს, მერე გვი-
ანი იქნებაო, ჩემდა სამასხროდ და სავალალოდ 27 ოქტომბერს
საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის სახელზე
დანერილი ასეთი განცხადება სამდივნოს მეც ჩავაბარე.

**„2012 წლის თებერვალში მისრულდება დაბადების 70 წელი.
ამასთან დაკავშირებით გთხოვთ, მიღებული დადგენილების ფარ-
გლებში უსასყიდლოდ გამომიცეთ მოთხრობების წიგნი“.**

ბედის ირონიით ორიოდ დღის მერეღა გავიგე, რომ
ცოტა ხნის უკან გამოცემულ პროზის ანთოლოგიაში თურმე
არ ვიყავი შეყვანილი! მაგრამ ანთოლოგიის ჯავრი ვიღას ჰქონ-
და: იქ ჩემი ხუთგვერდიანი მოთხრობაც კი არ გააჭაჭანეს, მე
კიდევ მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეს „მიღებული დადგე-
ნილების ფარგლებში“ ათთაბახიანი წიგნის გამოცემას ველრი-
ჯებოდი – გაგონილა მეტი სიბეცე თუ უტიფრობა?!

მწერალთა კავშირში სასწრაფოდ მივედი, რათა ის თავის
მომჭრელი განცხადება უკანვე გამომეთხოვა, სანამ ადრესა-
ტამდე მიაღწევდა! მაგრამ დამაგვიანდა: სამდივნოს გაკვირ-
ვებულმა თანამშრომელმა, ქ-ნმა **ნინო ვარდიაშვილმა**, რაკი
ეგონა, ასე სულსწრაფად „საიუბილეო“ წიგნის ბედ-იღბლის
შესატყობად მივაღეჭი, სათქმელი არც მათქმევინა და წრფე-
ლი თანაგრძნობით მომისამძიმრა – მაყვალამ ნახა, მაგრამ...
არავითარი საშუალება არ გვაქვს... დიდ მწერლებსაც ძლივს
ვუხერხებთო და... ურეზოლუციო ჩემი განცხადება უკანვე შე-
მომაჩეჩა.

დაე, ახლა მაღალმა ღმერთმა განსაჯოს – ამგვარ მდ-
გომარეობაში ჩაყენებულ მწერალს რა შეიძლება ჰქონდეს მის-
ალოცი?! ნუთუ მხოლოდ ის, რომ სამოცდაათ წლამდეც ვერ
მოახერხა ჩაძალდება და ჯერ ისევ სჩრია სული?!

„იუბილე“ მიულოცონ კი არა, ჩემისთანა მაჩანჩალა მწერალი – პროზის ანთოლოგიის სარედაქციო საბჭოს წევრების მოსაწონი ხუთგვერდიანი მოთხრობაც რომ ვერ მოაცოდვილა, ორგოჯიანი „განმარტებაც“ არ გამოუქვეყნეს და არც ათთაბახიანი წიგნაკის გამოცემის ღირსი აღმოჩნდა!!! – იმაზეც მადლობელი უნდა იყოს, თავის ქაბუკობისდროინდელი ნაოცნებარი წმიდათაწმიდა ტაძრიდან, საქართველოს მწერალთა კავშირიდან რომ არ რიცხავენ!

ყველაფერს გულწრფელად რომ ვამბობ და მე მილოცვ-მოლოცვის, ჩინ-მედლებისა და ლიტერატურული პრემიების მოტრფიალ-მადევარი კაცი არა ვარ, ამას თვით მოვლენებიც ამონმებს მთელი თავისი თანამიმდევრული მშვენიერებით. თუგინდ მარტო ბოლო ათიოდე წლის ლიტერატურულ პრესას გადაჰკარით თვალი – რამდენ კალმოსანს გულთბილად ულოცავენ დაბადების 50, 55, 60, 65 და ა.შ. წლისთავს! მაგრამ სადმე გინახავთ ჩემ მომართ ვინმეს მსგავსი სტრიქონი დასცდენოდეს?! ანდა მიპოვეთ ისეთი დიდმოხელე, ოდესმე ჩემდამი რომელიმე თარიღის მოლოცვის თადარიგისთვის ვხლებოდე ანდა იგნორირებისთვის ნართაული უკმაყოფილება გამომეხატა?!

მაშ, მე რაღა დავაშავე – ნუთუ მართლა ასეთი გადასაგდები მწერალი ვარ?

გადასაგდები მწერალიო?! გადასაგდებ მწერლად მაინც რომ მთვლიდნენ, რაღა მიჭირდა – ესეც ხომ რაღაცას ნიშნავს! მაგრამ ამგვარ „საპატიო“ რანგს მე ვინ მალირსებს, როცა ლიტერატურის ფეოდალ-დიდმოხელეთათვის ბუნებაში საერთოდ არ არსებობს ჩემი გვარ-სახელის მქონე მწერალი! ჰოდა, დანარჩენი კი კრიალოსნისებურად იკინძება: თუ არ არსებობს ამ გვარ-სახელის მწერალი, მაშ, პროზაიკოსთა ანთოლოგიაში ვინ შევიყვანოთ ანდა ვის მივულოცოთ რომელიმე თარიღი!!!

ბარემ ვისარგებლებ შემთხვევით და ამგვარი „სამსახურისათვის“ ყველას მიწამდე თავდახრით გადაუხზი მადლობას, ვინაიდან მათ მიერ გამოჩენილი ამგვარი რეგენული შურ-ბოროტისგან მე ღმერთმა მწერლისთვის გამოსადეგი უმაღლესი ხარისხის საავიაციო სანჯავის გამოხდა მასწავლა!!!

ჰოდა, მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობას არც ჩემი დაბადების 70 წლისთავის „საიუბილეო მილოცვის“ თადარიგისთვის გავკარებვიარ და არც მერე და მერე, მიზეზის გასარკვევად – პროზის ანთოლოგიისა არ იყოს, ბოლოს და ბოლოს, რატომ გგონივართ მწერალთა საძმოდან ამოსაშლელი-მეთქი, ვინაიდან მათი ეს ღუმელიც ჩემი მწერლობაში გამოჩენის დღიდან მავანთაგან ჩემ სანინალმდეგოდ შემუშავებული გრძელვადიანი ზეპირი პროგრამის ბუნებრივ გაგრძელებად წარმოვიდგინე! ის კი არა, გულში მიხაროდა კიდევ – ამ „საიუბილეო მილოცვას“ რომ გადამარჩინეს, ვინაიდან მე ასე მწამს: ამდენი გრაფომანული, მდარე, უნიჭო და უხამსი, აღვირანწყვეტილი მაკულატურის ღვარცოფისაგან გატანჯულ-გალიზიანებულ მკითხველ საზოგადოებას ნიჭითცხებული მხატვრული ნაწარმოებების ხილვა ენატრება და არა მწერალთა კავშირის შაბლონურ-დამაქრული „საიუბილეო მილოცვების“ კითხვა და ჩვენი ფოტოსურათების ცქერა!

ჰოდა, საკითხავია, მწერალთა კავშირმა რა პირით ან რანაირი ფრაზებით უნდა მომილოცოს?! ანდა, თვით ღირსებადაკორტინილმა უბედურმა „იუბილარმა“ რა სინდისით უნდა მოისმინოს და შეიშენიოს საახალწლო ნამცხვარივით დამტკპბარი „საიუბილეო მილოცვა“, რომელიც, ღმერთმა უწყის, რანაირი ფორმის, კილოსი და შინაარსის იქნება!!!

ამრიგად, მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობას ვთხოვ, თავი შეიკავოს ჩემდამი ამ ტრადიციული „საიუბილეო მილოცვისაგან“, ვინაიდან ეს თავისთავად ბუნებრივ-ჰუმანური ფორმა ჩემს შემთხვევაში გადაიქცევა მოურიდებელ ტაკიმასხარაობად და ჩემზე რომ აღარაფერი ვთქვათ, მკითხველი საზოგადოების დაცინვაც გამოვა.

უფრო პირდაპირი ვიქნები: საქართველოს მწერალთა კავშირისგან, რომელსაც ასეთი სახელგატეხილი ხელმძღვანელობა და უმეცარი, პროვინციული დემაგოგი თავმჯდომარის მიერ გაცვეთილი ფანდებით მოთვინიერებული გამგეობის დოყლაპია შემადგენლობა ჰყავს, მე ვერანაირ მილოცვას, ჯილდოს, სარგოს თუ პრემიას ვერ მივიღებ!

აქ პრემია შემთხვევით არ მიხსენებია. ნათქვამია, სიფრთხილეს თავი არ ასტკივავო და თან შიშსაც დიდი თვალები აქვს. რა მაშინებს? თავადაც კარგად მაქვს გასიგრძეგანებული, რომ ჩემი მოკრძალებული მწერლური ნვალება არანაირ ლიტერატურულ პრემიას არ იმსახურებს და, ცხადია, ამის არც პრეტენზია გამაჩნია. მაგრამ მართლა ღირსიც რომ ვიყო და მისი მიღების მოლოდინი მკლავდეს, პრემიების კასტურ-დედოფლურ განაწილების მანკიერებაზე დღეს ისეთ-ისეთი მამხილებელი სტატიები ქვეყნდება, რომ მისი ქონა ჩემში შიშს ინვევს.

პრემიების ფეტვივით ბნევა-ხვეჭამ ქართულ მწერლობაში ნამდვილი სპორტული შეჯიბრის ხასიათი მიიღო. ხოლო ჯაყო-სებრი მედროვე კალმოსნები ისეთი ურცხვი ონარით ზრდიან თავ-თავიანთი ლიტერატურული პრემიების კოლექციას, გეგონება, გინესის რეკორდების წიგნში მოსახვედრად ემზადებიანო!!!

საკუთარ თავს კი არა, მტერსაც არ ვუსურვებდი ამგვარ კოლექციონერობას და გინესის რეკორდსმენობას, მით უმეტეს, თუკი დრო მალევე ფარდას გადახდის დალაბრა ცულით ნაჩორკნ მათ გრაფომანულ ნაცოდვილარს და ხარკამეჩურ-ფურკამეჩური მიწოლით მოხვეტილი პრემიები უკანვე ჩასაბარებელი გაუხდებათ!!!

ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ბოლო წლებში ფენმოკიდებულ ამ საზარელ მოვლენას მაინც ჩაუკვირდით!

დიდმოხელე მწერლები ცამონმენდილზე ერთმანეთს რალაცაზე თუ გაუნანყენდნენ, პრესის ფურცლებიდან განინმატებულ დედაკაცუნებივით როგორ ნამოაძახებენ ხოლმე: შენ რუსთაველის, ილია ჭავჭავაძის, ივანე მაჩაბლის თუ მავნის პრემიის ღირსი სულაც არ იყავი, მაგრამ ცრემლის ფრქვევით ფეხებს რომ მილოკავდი და იხვენებოდი, მეც ვილა არ შევანუხე და რალა არ ჩავიდინე, შენისთანა მათხოვრისთვის ის საოცნებო პრემია რომ მოეშავებინათ, შენ კი უმაღური გამოდექიო.

აბა, მოდი და ნუ გაშეშდები! ფეოდალის გოროზობით გონდაბინდული მაყვედრებელი ასეთი დიდმოხელე აქ იმასაც კი ვერ ხვდება, რომ ამით პირველ რიგში საკუთარი თავის, უპ-

რინციპო ჟიურისა და მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელების ყბადაღებული კომპრომეტირება გამოსდის: შე დალოცვილო, ის კარდაკარ მავალი უთავმოყვარეო მწერალი თუკი მართლა არ იყო რომელიღაც აკვიატებული პრემიის მინიჭების ღირსი, ქვეყანა ასე ხელმწიფურად შენ რა სინდისითა და უფლებით შეაღონე და შეცდომაში შეიყვანე როგორც მთელი მწერალთა კორპუსი, ისე საზოგადოებრივი აზრი?!

ჰოდა, ახლა ამოდენა ლიტერატურული პრემიების უსტაბაშთაგან რომელიმე მიამიტმა მართლა თავისი არაპროფესიული უცოდველობით ან სულაც გასაკითხავი მათხოვრისადმი გამოჩენილი ბიუროკრატიული გულმონყალებით – ზოგიერთები პრემიებით საგვს ხურჯინებს დაათრევენ, მაშ, ამ სანყალმა რაღა დააშავაო და – როგორც უპატრონო კატას ფილტვის ანათალი, მეც ისე გადმომიგდეს რომელიმე პრემია, ამას რა აზრი ექნება?!

ანდა, მთლად უარესი: გაბოროტებულმა ლიტერატურულმა კუკლუქსკლანელებმა დამცირების მიზნით მავნებლურად შექმნილ ლაურეატთა ნახირში გასათქვეფად „მრგვალი თარიღის“ ამოსაფრებით რომელიმე პრემია „მაუზერის“ ტყვიასავით რომ მომაჭედონ, ცხადია, უკვე თვალახელილი საზოგადოება მაშინვე ამას გაიფიქრებს ან წამოიძახებს: ეს უთავმოყვარეო ჯემალ მეხრიშვილიც, ალბათ, ვიღაცას მტვრიან ჩექმებს ულოკავდა ანდა შეჭუჭყული კაბის კალთას უკოცნიდა, თორემ ისე ვინ რას მისცემდაო!!!

მერე მიდი და იფიცე – პრემიისთვის არამცთუ არ იბრძოდი, არამედ ჭირივით უფრთხოდი კიდეც!

აქედან გამომდინარე, ყველანაირი ლიტერატურული პრემიის გამგებლებს ადამიანურად ვუხსნი, ვთხოვ და ვაფრთხილებ: მე არანაირ პრემიას არ ვიმსახურებ, არც მოველი და, ცხადია, ვერც მივიღებ! ამიტომ თავს ტყუილუბრალოდ ნურვინ გაიწბილებს!

საზენიტო-სარაკეტო პოლკში სამი წელი სულ რიგით ჯარისკაცად ვირიცხებოდი. მერე სხვადასხვა სამსახურშიც მხოლოდ უბრალო თანამშრომელი ვიყავი ხოლმე და სრულებით

**ბუნებრივად შემსისხლხორცდა უჩინმედლებო, რიგითი მუშაკის
საჭიროება, მოვალეობა, მიმზიდველობა, ღირსება და ბევრისთ-
ვის მიუწვდომელი მშვენიერება!**

ქართულ მწერლობაშიც ერთი რიგითი, სუფთასამხრეე-
ბიანი ჯარისკაცი ვარ და მტკიცედ მაქვს გადანყვეტილი, ასე-
თივე სუფთასამხრეებიან რიგით ჯარისკაცად დავრჩე როგორ
სიცოცხლის ბოლომდე, ისე სიკვდილის შემდეგაც.

19.01.2013 წ.

ს ა რ ჩ ე ვ ი

- ღია წერილი გიორგი (იური) ბიბილეიშვილს 3
ერთი იდეის ისტორია 117
პირველი და უკანასკნელი შეხვედრა მომავალ...
„ყოზეფ ფუშესთან“ 132
ფარაონობანას თამაში 138
ღმერთისთვის მაინც გაეგონებინა! 150
გზასაცდენილი კინოვარსკვლავი 159
ლევან ბრეგაძის გენიალური გაელვება 165
ასები და სტალინური შევარდნები 167
იაგოსა და ოტელოს სინდრომი 175
გრაფომანული იდიოტიზმი 178
ნომენკლატურული დაბუაშვილი 184
პროზის ერთ-ერთი ჩოთეთაგანი 199
სანატრელი სიზუსტე 201
ბენჯზე გადარჩენილი კაცობრიობა 210
ჭრელი პეპლების მადევარი 217
ცნობარის საჭიროება 223
ოთარაშვილის რომანისტი 228
გრაფომანული ცეცხლთაყვანისმცემლობა 238
გრაფომანული აისბერგების ხაფანგი 247
კორიდაზე საშინელი 257
ორი ბატონის მსახური?! 261
ტანჯვიანი დღე 265
ბაბნავური ეტიუდები 271
უტიფართა და ამბიციადაფუტურობულთა მეუფება 279
მძიმე შობადღე 295
ღია წერილი, საქართველოს მწერალთა კავშირის ხელმძღვანე-
ლობას, ლიტერატურული პრემიების გამგებლებს 309

ბავშვებისთვის

saungeo@gmail.com

[www.facebook.com/saunje publishing](http://www.facebook.com/saunje-publishing)

Tel.: 214 1 214; 239 55 87; 239 71 88